Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Decretales

Gregor <IX., Papst>

[Venedig], 7. Sept. 1484

Liber tertius. De vita et honestate clericorum

urn:nbn:de:bsz:31-323976

Visual Library

de ipsis ꝓratibus non valẽt littere: imo sunt false: ut hic dicit ⁊ sunt puniẽdi tã ꝙ falsarii nisi euidẽt appareat ꝙ ex certa scia dñi pape ꝺ ꝓcesserit. Si vo non fiat mẽtio de ꝓratibus tacita vitate sunt ipetrate ⁊ ita vtroq; casu non ꝓsunt: ut hic patet.

x ¶ Falsitatis. qualit falsarii puniẽdi sunt: bẽbis. ī. de falsa. ad falsariox.

y Examinata. cõꝓmissi Duplici ꝯ rõne nõ valuit arbitriũ. ꝓmo q; ꝺ ius fuit latũ arbitriũ: forte ꝓ sordes uel ꝓ gratiã: ⁊ iõ nullũ .L. ꝺ arbi. l. iii. sic ẽt obtinet i aliis iudicibus si ferãt sniaz ꝺ ius scriptuz non tenet. ii. q. vi. §. diffinitiua. v. itẽ si ꝺ ius. sed cõtra ius litigatoris lata bñ tenet snia a q̃ non est appellatũ: ut ibidẽ dr. ⁊. ꝺ. de re iud. cũ inter uos. in fi. ⁊ idẽ intelligе in arbitrio q; ꝺ formã cõ promissi nihil põt facere arbiter. ꝺ. de arbi. cũ dilectus. ff. de arbi. l. pedius. i fi. ⁊. l. ñ distinguem⁹. §. de officio.

z ¶ Cõfirmatõe. ⁊ ita ꝓz q; cõ firmatio nihil uel modicum opat q; si aliqd inuenit confirmat illud alias nihil opat ī. de cõcef. ꝓben. q; diuersitatẽ. si. Et sic patz q; ꝙfirmatio sub forma cõi nõ impedit petitionẽ alteri⁹ nec cognitionẽ iudicis. de hoc dictũ est. ꝺ. e. c. i. ar. q; si ꝑncipale cassat: ⁊ accessoriũ. ꝺ. ꝺ fi. instru. int. ⁊. ꝺ. de re iudi. cũ inter vos.

a ¶ Sicut ꝓuide. hec enim vba sicut ꝓuide in ꝙfirmatõ nib⁹ posita ꝙditõaliter intelligunt: ut hic ꝓz. ⁊. ī. ꝺ ꝙcef. ꝓ. q; diuersitatẽ. Ar. ꝺ. ī. c. ꝓri. secus si ponunt in ꝓiuilegio q; cũ ꝓiuilegiũ sit ler ꝑuata certũ ꝺz ibi poni ut aliqd cõcedat ꝑuilegiũ. ī. de vbo. sig. abbate. alias esset inutile. ī. ꝺ ꝑuil. in his. ar. ꝺ. ꝺ offi. dele. quoniã abbas. ⁊. ꝺ. de electi. cũ ad monasteriũ. io.

a Venerabilis. amicabilis cõpositio. bene dic amicabilis cõpositio q; trãsactio sup decimis ut aliqd tẽ ꝓrale det ꝓ decimis nõ valz ī. ꝺ re. ꝓmu. c. ul. nec sup alio spũali. ꝺ. de trãsac. cõstitut⁹. sed ꝙpositio bene interuenit in decimis ⁊ aliis spũalibus. ꝺ. ꝺ trãsac. statuim⁹. ⁊. c. decetero. ⁊. ī. ꝺ ꝺci. ex multiplici.

b ¶ Inserт⁹. ut ꝓ hoc appareat ꝙ cõpositio legitima fuerit ⁊ nõ possit ꝺ ea dubitari. ar. ꝺ. e. c. i. ⁊. ii. vñ nõ posset ali⁹ index ulterius de q̃ne suborta cognoscẽ ut ibi dr: q; papa ex certa scia cũ eam uiderit cõfirmauit. imo si cõpositio alias non ualeret ex quo papa eã ex certa scia cõfirmat: valet. ꝺ. de trãsac. c. i. ⁊. c. ueniens. Si vo tenor cõpositõis non esset ibi inserт⁹ nec ipse uidisset cõpositõez ⁊ eã ꝙfirmasset sicut ꝑuide facta est nihil oparet: ut. ꝺ. c. ꝓri. ⁊ ut dictũ est sup eo. c. i. Sz nũquid necessariuz erit de cetero ostẽdere instrm cõpositõis postq̃ ostẽdit ꝙfirmatio pape in q̃ cõtinet tenor cõpositõis: ar. q; sic. ꝺ. de fi. instru. c. i. .L. de eden. aut. si quis in aliquo. sed nõ credo ꝙ de cetero expediat ostẽdere instrm cõpositõnis de necessitate cũ aucte pape trãscriptũ sit ⁊ redactũ in publicã cõfirmatõné. .L. de testa. publi. ⁊. ī. de ꝑuil. cũ olim essemus. arg. ⁊. ꝺ. de fide instru. c. ulti. de hoc notat ī. de vbo. signi. abbate.

c ¶ Sicut sine prauitate. ꝓ ista vba q̃ in cõfirmatiõibus ꝙditõaliter intelligũt ut dictũ est. ꝺ. c. ꝓri. dubitabat an teneret cõpositio: q; nõ videbat eaz cõfirmasse simplicit. vñ eã seruare tenebãt sed errabãt: q; illud intelligit cũ papa cõfirmat ea q̃ nõ videt. ⁊ iõ dicit in ꝙfirmatõib⁹ sicut sine ꝑuitate. Sz qñ cognoscit de cõpositõe ⁊ uidet ea que cõfirmat tũc lz illa vba ponãt in ꝙfirmatione non intelligunt conditionaliter sed causatiue: ⁊ sic intelligit sicut sine prauitate facta fuit cõpositio. i. quia sine prauitate.

d ¶ Si ꝓmissis. veritas. i. cõpositio. talit fuit facta ⁊ ꝙfirmata tenore ꝙpõnis inserto: q; ꝓ ꝺ apparet ꝙ ipsã approbauit: vnde mãdat eã seruari.

eosdem punias tanquã falsitatis actores. Si uero in eis nõ sit mẽtio religionis ipsox: illas tanquã tacita ueritate ſubꝛeptas denuncies non ualere. ¶ Dem nobili uiro matheo de rinaria.

Examinata causa que vrtur inter te ⁊ milites cãpanicos super ecclesia sancti angeli ꝓpediмus arbitriũ: quod uicedominus sabineñ. dicebat sup eodez negocio ꝓmulgasse: cõtra formã iuris ⁊ cõꝓmissi fuisse dictatũ. Unde cũ nõ obstãte cõfirmatione⁵ .c. pape pre. n. qui confirmauerat illud. si cut ꝓuide⁶ latuz fuerat ⁊ ab utraq; parte receptũ: decernimus ipsum irritũ ⁊ inane. ¶ Honorius tertius illustri regi barombus ⁊ militibus ⁊ alijs hominibus cypri.

Venerabilis frater. n. archiepiscopus nicosieñ. ⁊ suffraganei eius transmissa nobis petitione monstrarunt: q; inter ipsos ⁊ uos super quibusdã decimis mediãte albaneñ. episcopo: tunc ap. se. legato amicabilis cõpositio⁸ interuenit expresse adiecto q; quãto citius eã auctoritate apposto. cõfirmari cõtingeret statiz deberet execution mandari: uerũ licet sit per nos cõfirmata ⁊ ad maiorẽ rei euidentiã litteris cõfirmatiõis tenor compositionis insertus⁹: ipsaz tñ renuistis obseruare occasionẽ friuolã pretendentes: tum ex eo q; litteris uerbũ cõfirmatiõis iuxta stilluz ecclesie roma. precedat: tuz quia clausula cõsueta scilicet: sicut sine prauitate⁶ prouide facta est: in eisdez litteris cõtinetur: ⁊ infra. Mandamus: quatenus si premissis⁴ ueritas suffragat: cõpositionẽ eandez adimplere curetis. ¶ Dez uniuersis abbatib⁹ ⁊ prelatis ac cõuentibus ⁊ clericis in cõstantino. dioceſi constitutis.

Ua nobis. ꝙfirmatões in forma cõi minui. q; nõ ꝺz inde ꝓcedere iuriarũ occasio vnde iura nascũt. .L. vñ vi meminerint. ⁊. ī. de accu. q̃lit ⁊ qñ. ⁊ q; si sua iura vnicuiq; epo nõ seruant quid aliud ẽ q̃ ut ordo ecclesiasticus cõfundat. xi. q. i. ꝓuenit⁷ nec fuit intẽtio dñi pape ꝓ cõfirmationẽ huiusmõi aliqd subtrahẽ epo diocesano: nec ẽt ꝓ collationẽ cardinalis imo remanz ius saluũ diocesão epo ī. ꝺ religi. do. c. ii. ⁊ dic papa nec bono rez meũ deputo in quo fres meos bonorẽ suũ ꝑdere cognosco: ut. xcix. di. ecce. Et sic ꝓz q; ꝓ ꝙfirmatõnẽ huius modi ius alteri⁹ nõ tollit. sic ẽt lz papa recipiat aliquẽ sub sua ꝓtectõe: nõ ꝓꝑ ea eximit a iurisdictõe sui epi. ī. de ꝑuil. ex pte. sic lz aliq assumant in cõfraternitate hospitalario⁹ siue tẽplario⁹ nõ eximũt a iurisdictõe suoz epoz. ī. de ꝑuil. cũ ⁊ plãtare. §. pe. ⁊. c. ex tuarũ. ⁊. c. pe. b.

Ua nobis patriarcha cõstantinopolita. cõquestione monstrauit: q; cũ quidã uestrum sumẽtes occasionem ex eo q; ī. presbyter cardi. tunc ap. se. legatus quibusdaz alijs ecclesijs ⁊ clericis in spiritualibus ⁊ tẽporalib⁹ contulit monasteria eorundẽ: ipsi patriarche obedire rcusant ⁊ ei de iurib⁹ patriarchalibus respondere i sue presumptionis adiutoriũ inducẽtes cõfirmatiões⁴ huiusmodi collationũ a se. apposto. impetratas. Luz igitur nolumus iura que dioceſanis debẽtur ꝓ collationes: seu cõfirmatiões⁴ predictas minui seu ledi: mãdamus quatenus occasione huiusmodi: nõ obstãte ipsi patriarche reuerẽtiam ⁊ obediẽtiaz exhibeat curetis: eiq; de iustitijs suis integre respondere.

Liber tertius.

De vita ⁊ honestate clericorum.

Ex concilio maguntino.

¶ Laici⁹ sꝯ cus altare quando sacra mysteria celebrãtur: stare uel sedere inter clericos nõ presumãt: sed pars⁶ illa que cancellis ab altari diuidit: tantũ psallẽtibus pateat clericis: ad orandũ uero ⁊ cõmunicãdũ laicis ⁊ feminis: sicut mos⁴ ẽ: pateant sancta sanctoruz⁵.

Ex concilio pictauiẽ.

Clerici arma⁶ portãtes ⁊ usurarij⁵ excõicentur.

Ex concilio maticeñ.

Laquisq; presbyter qui plebem⁵ regit: clericũ habeat.

a ¶ Laici. sup ple statuim⁹

b ¶ Sec⁹ altar laici. n. ibi stare nõ debẽt sz tãtũ clerici ut liberi⁹. itẽdãt diuinis officijs: ut de cõ. di. ii. sacerdotũ. cõsecrate. n. mulieres incensũ circa altare portare nõ debẽt. xxiii. di. sacratas. ⁊ in. c. nõ liceat ⁊ de cõ. di. i. in sancta. ⁊. ī. ti. ꝓri. c. i. in fine.

c ¶ Sz ꝓ illa. i. chorus i quo morãtur clerici ad cãrandũ q; diuidit ab altari ꝑ cancellos: ut pz ꝓ exẽplũ i ecclesia bonoñ. ⁊ locꝰ intra cã cellos appellat sacrariũ. vñ insacrati hoies ibi sacrata uasa cõtingẽ nõ debẽt. ꝺ cõ. di. i. in sancta. ⁊ appellat sacrariũ diaconiũ: eo ꝙ diacon⁹ ministrat ibi altari. xxiii. di. nõ opz. ꝺr etiã ꝑsbyteriũ de cõse. di. ii. sacerdotũ.

d ¶ Sicut mos est. ⁊ ita est hic arg. ꝓ consuetudine: alias ponunt sancta. i. maior pars ecclesie siue corpus.

e ¶ Sancta sanctoz. in qua sũmus sacerdos intrabat: sed hodie laici ⁊ femine ad orandũ ⁊ cõicandũ tantũ possũt intrare.

f Clerici arma. Clerici arma portare nõ debẽt. xxiii. q. ul. clerici. ⁊. c. quicũq; sine iusta cã. Justã cãz intellige si ꝓ loca periculosa transitũ faciãt tũc possũt portare arma ad terroꝛẽ latronũ lz ꝓcutere nõ debeãt. ar. xxiii. q. iii. maximian⁹. aliter portare nõ debẽt. ⁊ si tertio admoniti nõ destiterint ꝑdũt ꝓuilegiũ illi⁹ canonis. xvii. q. iiii. si qs suadẽte. ⁊. ī. de sen. excõi. in audiẽtiã. ⁊. c. cõtigit. ii.

g ¶ Usurarii. hꝫ itellige de laicis q; sũt excõicãdi nisi restituãt vsuras ī. de vsur. ꝓtea ⁊ clerici ab officio ⁊ bñficio suspẽdẽdi: ut ibi dr ⁊ repellẽdi sunt ẽt a dignitatibus. ī. ꝺ excef. pla. inter dilectos. ⁊ etiã de poni debent si de hoc communicant. xlvii. di. quoniã multi. et nihilominus excõicandi sunt si eas non restituant.

b ¶ Laquisq; plebez. i. populũ quecunq; sit ecclesia siue plebs siue capella. ut. ꝺ. de fi. ꝑsby. proposuit.

i ¶ Clericũ habeat. ar. ꝙ ecclesia dedicari non debet nisi dos ꝓ duobus ad minus sufficiat clericis. i. q. ii. placuit. ⁊ de cõse. di. i. nemo.

k Epistolā. sic accolitus dz legere epistolā. ℈. xxxiiii. di. si subdiaconus. hoc intellige in necessitate in ecclesijs illis: ubi nō sūt subdiaconi: alias intellige ſm illud. lxix. di. quoniā videm⁹. nec diacon⁹ etiā epistolā legē dz qz uidereť ab ordine suo recedere. lxxiii. di. si qui clerici. ar. de cōse. di. i. c. i. ꝛ. ii. in fi. ꝛ. xcii. di. i sancta. Sz pone qz ibi nō sit subdiaconus sed p̄sbyter diacon⁹ ꝛ acolitus quis dicet epistolā acolit⁹: ꝛ diaconus dicat euāgeliū qō ē et⁹ officiū. sz si acolitus dixit, ppbetiā diaconus dicat epistolam. vin.

l Scholas. docēdo pueros psalterium ꝛ cantare.

m Ad fidē. i. symbolū. i. credo i deū patrē qō antiquit⁹ ante baptismū dicerāt baptiçādi. de con. di. iiii. añ vigiti. ꝛ. x. q. i. placuit

n Ings ex clericis. Istud e. habes. xxiii. di. si quis ex clericis.

o Relaxauerit. habitū semel susceptū nō dz dimitteť. xx. q. iii., pclius. sz. ar. ℈. ī. de cle. cōiug. io. ubi de hoc.

p Anathema sit. i. fiat. nō eni ē excōicat⁹ ipso iure. xxx. di. quasi p totū.

q Clericus. nutriat. nisi ex iusta cā: ut dictū ē i pri. c. ꝛ. ī. e. clerici. imo detōso capite ꝛ patentib⁹ auribus incedere debet. xxiii. di. non liceat.

r Clericus sine gradu. sacro. si. xxxii. di. si quis eoz.

s Traditus. si eni traditus fuisset ita qꝫ monachus esset nō posset habere vxorē quā postmodū accepisset alias nō ꝓhibeť redire ad seculū. ī. de regula. ꝛ trāse. ad reli. cū simus. ꝛ. xx. q. i. quā ꝓgenitores. ꝛ. xxxii. di. placuit seriatim. si quis vo.

t Tondeať. ar. ē hic qꝫ clericꝰ cōiugat⁹ dz portare coronā. ar. ad ℔ xx. q. iii. eos qui. ꝛ. c. pclius. sz. ar. ℈. ī. de cle. cōiug. io. ubi de hoc.

u Clericis. capitulū istud ponit. xxiii. di. clerici. ꝛ ē pars illius ī. ne cleri. uel mo. c. clericis.

x Inuiti. ar. qꝫ aliquis cogēdus est ad bonū ꝛ ad id p̄cipue qō iaz suscepit. xlv. di. de iudeis. in fi. ꝛ. ī. de bap. ꝛ et⁹ effec. maiores. vſ⁹ finē. alias nemo dz cōpelli. ad bonū: ut ibi dī. ꝛ. xxiii. q. v. ad fidez. Itē ar. qꝫ bñficia ꝙferūť in iuuitis. xlv. di. ꝛ q emēdat. ꝛ. xxxiii. q. v. nō vos. cca mediū. ꝛ. q. iiii. diſplicz. ꝛ. lxxiii. di. placuit. ꝛ. c. ꝙsuluit

y Monasteria. rōabili. xviii. q. ii. pniciosā. ꝛ. c. diffinim⁹. ꝛ. xci. di. cleric⁹ sol⁹. nec sufficit cā rōabilis nisi sit mānifesta ut ℔ vī

z Frequētare. solā frequētiā reprobare vī. Sz frequētia vī ex duabus vicib⁹. xxv. q. ii. ita nos. ar. op. xxvi. di. vna tātū. nec repetita: qz remissionē venie crimina: nisi semel cōmissa non habeāt. C. de epi. audi. l. iii. sic ḡ vltra vnā uicez sine manifesta ꝛ rōnabili cā nullus illuc ire debet qz statim malū p̄sumitur.

a Non desierit. ar. qꝫ admonitio semper p̄cedere debet vindictā ut se corrigat quis anteꝙ puniať. xii. q. ii. indigne.

b Quoniā ut ait. ꝛ expēsis. Istud nōbile ē qꝫ in facultatib⁹ estimādis hīda est rō expēsaz q̄ fiūt in hospitalitate ad quā tenent ecclesie. ité in epalib⁹ psoluēdis. ī. de p̄bē. de monachis. ꝛ recipe nūcios ꝛ legatos apostolice sedis. ī. de cēsi. cū instātia. ꝛ ar. ad ℔ xii. q. ii. nobis. Illi eni fructⁱ estimādi sunt ḡ supsunt deductis expēsis. C. de fruc. ꝛ li. expen. l. i. ꝛ ita tot sunt ponēdi i ecclesijs quot ex fructib⁹ illis posſint honeste sustētari: ut ℔ euidēter pz. ꝛ. ī. de instī. c. i. ꝛ. c. aucte. et. ī. de cōcess. p̄bē. ex pte. in fi. et. ℈. ō cōsti. cū. Ad. ferrari. et. ī. de vbo. signi. c. ul. et hec exceptio legitima est cū facultates non sufficiunt: siue sint distincte p̄bende in ecclesia siue non.

c In vna domo. sic. xxxii. di. p̄ter ℔. et de cō. di. v. in oīb⁹. et. xii. q. i. necessaria. ar. ℈. xii. q. i. qz tua. et. xxxii. di. si qui vo. So. qō dī hic et i cōcoz. signatis qz ius cōe est: et honestū esset ut seruareť sed derogať huic iuri p ℈riā ꝙsuetudinē quā papa scit et tollerat. capitula ℈ria loquūť ſm antiq̄ tpa de qbusdā clericis ꝙiugatis qb⁹ dabanť beneficia ex cōsortiū alioz poti⁹ de gr̄a q̄ de iure: qz de nouo cōuersi fuerāt: et loquiť i vtroqꝫ capitulo de ep̄o anglor. sic. xxxv. q. iii. q̄daz lex. et. c. qō scripsi. Si vis intelligere capitulū istud de regularib⁹ planū esset qz nō dī hic de q-bus loq̄ť: et ℔ vī ex eo qō dī. ī. indulgem⁹. ut quisq̄ eorū qui simul ꝛc. qui simul in eodem refectorio comedere et dormitorio dormire debent. ī. ō sta. reg. cū ad mōasteriū.

a Qui simul viuūt. ex ℔ vī q̄ loquať hic capitulū de regularib⁹ q simul viuūt et dormiūt qbus tantū ꝙcessiz ē ut a suis p̄latis absolui possint ī. de sen. ex. monachi. ꝛ. c. cuz illoz. et ℔ idē p̄uilegiū ꝙcessiz ē hospitalariis hierosolymitanis: ut p suū p̄orē qui sacerdos ē absoluāť. ī. ō sē. ex. canonica. alij vo p̄lati seculariū ecclesiaz ℔ p̄uilegiū non habēt qz cū regularib⁹ tantū cōcedať. ut pz p iura p̄dicta aliis denegať. xxv. di. qualis et. ar. ℈. de p̄sūp. c. nōne ꝛ. ff. ō iudi. cū p̄tor. nō eni qō vni p̄sone p̄uilegiū sigillati cōcediť aliis cōuenit denegari xvi. q. i. hinc etiā. in fi. ꝛ. vii. q. i. petisti. oīb⁹ eni illud beneficiū est ꝓhibitū nisi spēaliť sit cōcessiz. et sic intelligiť hoc. c. tantū ō regularib⁹. b.

b Atrocitas. ℔ semp excipiť ī. de sen. ex. cum illoz.

c Cum ab omni. abstinere. nisi ubi quis redimit ius suum ut. i. q. iii. q̄sitū. ar. ī. de simo. dilectus. vbi de hoc. semp tū p̄sumiť esse maluz ut. i. q. i. nullus. el. ii. nisi manifeste ꝓbeť ℈riū. videť eni corrūpere iudicē. liczsit ar. contra. xiiii. q. v. non sane. vin.

d More seculariū. mos iste de decima p̄te litis exigēda cōtra legē est: ut in auť. de iudi. ℈. ne autē. col. vi. vbi delegatus etiā a p̄cipe nō dz nisi duos aureos in p̄ncipio litis et duos in fine. et hoc cū cā excedit centū aureos: alias nihil: ut ibi dī. ar. C. de testa. l. cōsulta. ordinarius aūt nō dz hre nisi sportulas. iii. q. iii. offerať. ar. C. de epi. et cle. auť. generaliť. sed ibi decima ps dať aduersario sed nō iudici. vnde nō ℈dicit. Aduocatus etiā sup̄ certa p̄te litis cū clienculo pacisci nō debet. C. de postu. l. si quis aduocatoz.

e Preter expēsas. delegati eni iudices debent hre expēsas q̄ñ ꝓficiscunť ex domicilio suo sicut testis. iiii. q. iii. ℈. veturis. qz nemo cogiť suis sumptib⁹ militare. ī. de simo. cū sit romana. ꝛ. ℈. de p̄script. cū ex officii. et. xxviii. q. i. iam nūc. et de suo non teneť qs facē bñficiū. x. q. ii. p̄carie. munera. n. nō sūptus ꝓhibēť. i. q. i. iudices. ꝛ modica exēnia recipe p̄it. ff. de offi. p̄si. l. plebiscita. exennia eni nō sunt lucra. ff. de offi. ꝓcō. l. solēt. ℈. ul. ea tū moderatōe ne pduc anť ad nimiā quātitatē ut ibi et ne litigatoribus enorme dānū infligāt. ar. x. q. iii. illud. imo si pauper sunt litigātes debēt ēt a sūptib⁹ abstinere qz nec tūc ordinari⁹ hz sportulas. in auť. de man. p̄n. ℈. sit tibi quoqꝫ. col. iii. Ordinari⁹ aūt nūq̄ dz hre expēsas. nā iō stipēdia sunt ꝙstituta. xxiii. q. i. militare. imo ꝛ cū de mādato p̄ncipis ad aliā ꝓuinciā ꝓficiscī dz expēdeť illa q̄ domi expēderet. in auť. de mā. p̄n. ℈. illud tū. col. iii. q̄ñqꝫ tamē ordinari⁹ recipit expensas cū ecclesiā ꝙsecrat. ī. de simo. cū sit romana. et cū visitat ꝓuinciā suā. ī. ō cēsi. cū apostolus. et. c. sopite. et. c. cū nup. Itē si ordinari⁹ dat delegatū tunc ipse dz ei facē expēsas. ℈. de offi. ordi. inter cetera. lz qdā ℈riū faciāt qō tū facere nō debēt. vnde posset ab eis repeti tanꝙ indebitū. ar. ī. de magis. ꝓbi beas. et. ī. de cēsi. ꝓcuratores. in fi. et xviii. di. quoniā. et. c. se.

f Gratis studeatis. Gratis ḡ dz iudex iudiciariū ordinē ipartiri: nō tū ꝓpē ea reprobanť expēse. testis eni gratis dz ferre testimoniū: et tū recipit expensas. iiii. q. iii. ℈. venturis. Sic et ꝓcuratori nō ꝓhibenť sūptus sed pacisci de certa p̄te litis ꝓhibeť. ff. de pac. l. sūptus. et fideiussor ꝓhibeť ō certa p̄te pacisci q fideiusserat iudicatū solui. ff. man. l. si remunerādi. ℈. maur⁹ paul⁹. b.

g Nomine assessorū. assessor enī bene pōt petere mercedē: q̄ suis sūptibus ad ꝫ nō cogit̄. xxviii. q. i. iā nūc. nemo. n. de suo beneficiū facē cogit̄. x. q. ii. p̄ carie. t. s. ꝺ p̄scrip. cū ex officij. t merces sibi ꝓ labore suo ꝓstitui ꝺz. xii. q. ii. charitatē. t iuriscōsolt⁹ bene pōt vēdere rectū cōsiliū. xi. q. iii. nō ꝫ. t. xiiii. q. v. nō sane. t dicit lex q̄ spe p̄mio ꝛ inuitādus est assessor. L. de assess. l. i.

b Reprobent̄. ita q̄ non sit opus appellare. ii. q. vi. §. venales. t. L. qui̇ ꝓuo. nō ē ne. l. venales. Si aūt fuerit snia arbitri tenet. sed agens ex ea repellit̄ doli exceptio. L. de arbi. l. iii.

i Deus qui. p̄fessi. ar. q̄ sicut in quolibet iuramento auctas pape intelligit̄ excepta: ut. s̄. de rescrip. constitutus. a ꝑrio sensu. t. s̄. de iureiur. venientes. ita t in p̄fessione. ar. j. de regu. t trās. ad reli. q; i insulis. hoc verū intellige q̄tū ad solēnitates: secus ni est in his q̄ sunt de sba ordinis: ut. j. de sta. reg. cū ad monasteriū. i fi. Cū aūt isti sint diuersax p̄fessionū simul nō possūt eē in vna ecclesia: q; dicit canō: boies diuerse ꝓfessionis nō sociabis i vno eodēq; officio. xvii. q. vii. in noua. q; quilibet se cōformare ꝺz moꝛib⁹ eoꝝ inter quos viuit: ut. xli. di. quisqs. nā ex diuersitate habitus generat̄ scādalū. xxxiii. q. v. qō deo pari. cōfirmabūt aūt iste se in supiori habitu: ſz interi⁹ ferāt vestes cōgruētes sue religioni. Et ē hic ar. ꝓ opinione bug. q̄ canōic⁹ regularis possit fieri canonic⁹ in ecclesia seculari. ar. lxxiiii. di. quorūdā. t. lviii. di. c. ii. sicut monachus pōt esse eps in ecclesia seculari. xviii. q. i. c. i. io.

k Cum laruax. ꝓhibitū. est ēt cā ludibrij uti habitu mōachali uel alio religioso: t grauit̄ punit̄ qui ꝫ facē in aut̄. de sanc. epis. §. ul. col. ix. t ar. L. de epi. audi. l. imi/nime. nō tñ ꝫ ꝓhibet̄ repsentat̄ ꝓsepe dñi herodē magos t q̄liter rachel ploꝛabit filios suos tē. q̄ tangūt festiuitates illas ꝺ quib⁹ hic fit mētio cū talia pot⁹ inducāt hoies ad cōpunctionē q̄ ad lasciuiam uel voluptatē: sicut in pascha sepulchꝛū dñi: t alia repsentant̄ ad deuotionē excitādaz Et q̄ hoc possit fieri est ar. ꝺ cō. di. ii. semel. t di. iiii. queris. vsus fi. t qōlibet festū est signū t repsentatio p̄teritaꝝ rex. lxxv. di. q̄ die dñico. dī crapula quasi cruda epula. Ebrietas quantū ad potū. t dī ebrietas ab e qō est sine t bria qō est mēsura. vnde ebri⁹ est qui sine mēsura bibit. vii Oratius: fecundi calices quē non fecere disertū.

t Uel beneficio. hoc relinquit̄ arbitrio supioris ut delinquentē suspēdat ab officio uel beneficio: Quid si dicat iudex: suspendo te ab officio uel bñficio: dic sup hoc: ut no. j. de cleri. ex. mi. latoꝛes. in glo. uel notula q̄ incipit: t ēt. b.

a Clerici. non exerceant qō qui fecerint ab officio suo ꝺgradēt̄. xci. di. clericus. immo nūq̄ de manu sua exeat psalteriū. de cō. di. v. nūq̄. in p̄n.

b Et tabernas. xliiii. di. clerici.

c Ad aleas. hoc p bibet̄ clericis. in tā tuz q̄ q publice aleator est repellit̄ a p monitōe. j. de excess. p̄la. inter dilectos. nec debēt eē inspectoꝛes ludi huius/modi. in aut̄. ꝺ fac. epi. §. interdicim⁹. col. ix. t trib⁹ ānis arceant̄ a ministerio: ut ibi dī. Sz videtur q̄ p̄mo sit amonēd⁹ anteq̄ puniat̄: ut. xxxv. di. c. i. Sed hoc credo i beneficio obtēto: secus in obtinēdo: q; multa ipediūt q̄ nō deiciūt. xv. q. i. §. vl. t. s̄. de iureiur. quēadmodū. t. j. ꝺ excess. p̄la. int̄ dilectos. Sz nūqd pōt repeti qō perdit̄ in alea: Dicūt quidā q̄ nō: sed paupib⁹ est erogāda pecūia illa. ar. xiiii. q. v. nō sane. Cum turpitudo versat̄ ex vtraq; parte: melioꝛ est conditio possidentis. ff. de condi. ob tur. causam. l. si ob turpem. §. vbi aūt. hec fuit opi. plac. Alii dicunt q̄ possit repeti et melius ff. de alea. l. ulti. in fi. vbi dicitur: q̄ si seruus uel filiusfamilias amiserit patri uel domino ꝺbit̄ repetitio t etiā vsq; ad. l. annos: ut dicit greca cōstitutio: et si quis existens in alea rem suaz vendidit nō tenet̄ de euictione. ff. quax re. ac. nō da. l. ii. §. i. t. L. de reli. t sump. fu. in aut̄. aleax vsus. seruandū est qō ibi dicit̄.

d Congruentē. ut videant̄ differre a monachis.

e Non notanda. ar. p̄ro medio spectāda. s̄. de offi. dele. querenti. ff. de acqui. re. do. l. adeo. §. cum quis.

f Beauratis. hoc sine licentia principis etiam laicus habere nō debet. L. de uesti. ele. t aura. l. nemo. li. xi. tamē conformabunt se in uestibus cōsuetudini regionis ne uideant̄ hypocrite. ut. xxx. di. si quis viroꝝ. et. iiii. di. erit aūt ne vilescat dignitas clericalis. lxxx. di. epi. de hac materia dicit̄. xxi. q. iiii. in summa. io.

g Causa timoris. tunc enim habitus monachalis propter hoc susceptus non preiudicat. s̄. quod metus causa. prelatum. et ita clericus iusta de causa potest postponere habitum clericalem nec censentur apostata.

b Annulos. per annulū eni p̄sumit̄ matrimoniū. ar. xxx. q. v. femine. t. s̄. de p̄sump. illud.

q̄d exigat nomine assessoꝝ⁵: cuz nec iustū iudiciū iudici uēdere liceat: t uenales snie ab ipsis etiā secularib⁹ legib⁹ reprobant̄. ¶ Dē lmonien̄. episcopo t eis qui cum ipso fratrib⁹ sunt.

Deus qui ecclesiā suā noua sē per ple fecūdat: t ifra. Ne igit̄: si dispars i uobis obseruātia fuerit t dissimilis habit⁹ apud eos quib⁹ unū euāgeliū predicatis: scā dalū suscitet̄: mādam⁹ quaten⁹ eo nō obstante q̄ inter uos monachi sūt t canonici regulares: uel alij ēt regulare uitā sub alia districtiōe ꝓfessi: oēs parit̄ i unū r̄gulare ꝓpositū t hōestū habitū quātū ad hoc spectat officiū cōformetis. ¶ Dē.

Cum decorē dom⁹ det̄: t ifra. Interdū ludi fiūt i ecclesijs theatrales: t nō solū ludibriorum spectacula introducunt̄ i eis mōstra laruax⁴: uerū etiā i aliquib⁹ festiuitatib⁹⁽ⁱ⁾ diaconi presbyteri ac subdiaconi isanie sue ludibria exercere presumūt: t ifra. ℣. v. mādam⁹ quaten⁹ ne p huiusmōi turpitudinē eccl̄ie iquinet̄ honestas. preli batā ludibrioꝝ cōsuetudinez: uel poti⁹ corruptellā[m] curetis a uīs ec clesijs extirpar̄. ¶ Dē i ꝑci. gñali.

Et clericoꝝ moꝛes t act⁹ i melio⁹ reformēt̄ ꝓtinent t caste uiuere studeāt uniuersi preserti i sacris ordinib⁹ ꝓstituti ab oī libidinis uicio precauētes maxie illo ꝓ pt̄ quid uēit ira[n] dei ī filios diffidētie quaten⁹ i ꝓspectu oipotētis dei puro coꝛde ac mūdo cōpoꝛe valeāt mīstrar̄. Ne uero facilitas⁹ uēie īcentiuū tribuat deliquēdi: statui m⁹: ut qui ꝓbēsi fuerit īcōtinētie uicio laboꝛare: ꝓut magis aut min⁹ peccauerit: puniant̄ ꝫ canonicas sāctiōes: quas effican⁹ t districti⁹ precipim⁹ obſuari: ut quos diuin⁹ timoꝛ a malo non reuocat: tēpalis saltē pēa[n] cohibeat a pcō. Siquis igit̄ hac de cā suspēsus pre sūpserit celebraꝛ dia: ñ solū eccle.

l Festiuitatibus. s. sancti stephani sancti ioannis innocentū.

m Potius corruptelā. turpis cōsuetudo potius dicit̄ corruptela q̄ cōsuetudo que citius est extirpāda. viii. di. mala consuetudo. t. s̄. de consue. cū inter uos. t. c. cū venerabilis. t. j. de excess. p̄la. c. inter dilectos.

n Et clericoꝝ. ira dei. ut. j. de excess. p̄la. clerici. t. xxxii. q. vii. flagitia. t i aut̄. ut nō lu. ꝺ na. col. vi. t tales ultio supplicio puniunt̄. L. ꝺ adul. cū vir.

o Facilitas. xxiii. q. iiii. est iniusta. Et si ea que male vsurpant̄ omittimus: excessus viā aliis aperim⁹. xxxv. q. ix. loci. t. cxiii. di. peruenit.

p Pena. Si. si dicit lex quos a uite decoꝛa domestice laudi exēpla non reuocant: coꝛrectōis saltē medicina cōpellat. L. de emē. ꝓpin. l. vna. et. s̄. de elec. cū in cunctis. in fi. et. lxii. di. docendus est populus. t necesse est ut ferro abscindant̄ vulnera que tē. lxxxiii. di. plurimos. in fine. et ferrū quippe nostre mentis tē. vii. q. i. §. cum autem.

q Deponat̄. ecce quanta pena illius qui celebrat suspensus. j. de cleri. excō: mini. clerici. et. c. latoꝛes.

r Regionis. hoc ꝺ ꝓpter oꝛientales qui vtuntur matrimonio iam cōtracto etiā in sacris ordinibus. j. de cleri. cōiug. cum olim. xxxi. di. aliter.

s Crapula. iiii. di. deniqz. Crapula ꝺ quantū ad supfluitatē ciboꝝ: et

i Nisi monachi. ar. qꝫ monachꝰ factus epꝰ non penitꝰ absoluit a regula mõachali. ó hꝫ no. xvi. q. vii. i noua. ar. ℈. xviii. q. i. statutũ. b.

k Extris. se tuent cũ isti statuta patrie approbẽt ꝓ se tenent ea recipe ℈ se. xix. di. si romanoꝝ. ꝛ. iiii. q. iii. §. si qs testibus. ꝛ iii. q. viii. cuꝰ i agẽdo. ꝛ si illa reprobãt. nõ debẽt ex eis cõmodũ habere. ſ. de cẽsi. cum oliz. ꝛ. C. ó re. cre. generaliꝫ. i. rñ. i fi. ar. ℈. x. di. c. i. ꝛ. xxxvii. di. si qd ueri. ꝛ ii. q. vii. si hereticꝰ. ꝛ ar. §. de excu. cuz venerabilis.

l Tertio. hec ẽ canonica admonitio xvii. q. iiii. si qs domũ. ꝛ. c. de pſbyterox. ꝛ. xxiiii. q. iii. de illicita. post quã admonitionẽ nisi ó stiterint ꝓdũt ꝓuilegiũ illius canõis xvii. q. iiii. si qs suadẽte. ꝛ. ſ. de sen. ex. in pritia. ꝛ. c. cõtingit. admonitio eniz semp precedere oz vindictã. xii. q. ii. c. indigne. xvi. q. vii. oẽs decime. ꝛ. ſ. de sen. ex. sacro appro bãte cõcil. in ꝑn. verũtiñ nõ loquiꝫ hic de illo priuilegio si quis suadente.

m Negociatõibus talia eni clericis sũt ꝓhibita. §. e. c. clerici. ꝛ. xcviii. di. forni cari. ꝛ. xiiii. q. iiii. clerici. ꝛ. ſ. ne cleri. uel mo. per totũ.

n Cũ facto. no. qꝫ ipo facto amittit qs ꝓuilegiuz suũ: ut hꝫ pz. ꝛ. ſ. ó sen. ex. cõtigit. vnde frustra i ploratecclesie auxiliũ q cõmittit in eã ut in eo. c. ꝓtingit. qz frustra iploratlegis auxiliũ q cõmittit in legẽ. ſ. ó vſur. qz frustra. ꝛ seipos reddunt indignos ꝓuilegio suo. si. ſ. ó imm. ec. c. ul. ꝛ si. xvii. q. iiii. c frater. ꝛ coẽpus. sic ipso fcõ appellaꝫ. §. ó appe. dilecti. ꝛ. c. ut nrm. ꝛ facto renũciat qs appellatõni. §. de offi. dele. gratũ. ꝛ. ſ. de bis que fi. a ma. par. ca. ex ore. Sed ipso verbo clericus priuilegio suo renũciare non põt. §. ó fo. cõpe. si diligẽti. et. ſ. de sen. excõi. contingit.

o Suis facultatibus. bene dicit suis. qz ꝓpter hꝫ facultatibus ecclesie non fit ꝓiudiciũ: qz delictũ ꝓsone ℈. xvi. q. vi. si epm. Et no. qó dicit: dũ bis se implicãt. q. d. si nõ iplicãt se bis ꝓuilegio ecclesiastico gaudebũt in rebus suis sicut i rebꝰ ecclesie: qó est bñ notãdũ: qꝫ res clericoꝝ ꝛ ecclesiaꝝ eodẽ ꝓuilegio gaudẽt. xii. q. ii. ecclesiaꝝ seruos. ꝛ. xvi. q. i. similiꝫ. Si vo se implicãt tũc cessãt ꝓuilegiũ: ꝛ ita suspẽdiꝫ ꝓuilegiũ alicuiꝰ ad tẽpus ꝓpter delictũ. xv. q. vi. iuratos. et c. nos sãctoꝝ. si. C. ó cur. fur. l. cũ alias. ꝛ. ſ. ó sen. ex. sacro. ꝛ. lxxxi. di. si q sunt. ꝛ. c. se. De eo ꝓuilegio dicẽ decre. qꝫ clericꝰ vxoratꝰ etiã cõsuratus ꝓuilegio clericali gaudere nõ põt. ſ. de cle. ꝓiuga. io.

a Habibendũ est. retineat. ut. xxii. di. interdixit. ꝛ. c. nullus. et c. preter hoc. et. lxxxi. di. cum oibus.

b Canones. xxxii. di. interdixit. lxxxi. di. cũ oibꝰ. Videt qꝫ canõ iste corrigat oẽs illos canones cũ illi pmittãt huiusmodi mulieres cũ clericis habitare matrẽ: sororẽ: ꝛ amitã. ꝛ idẽ pmittit Inno. ſ. e. c. a nobis. ꝓcordãs ꝓtibꝰ canonibꝰ. Sic solue hãc ℈rietatẽ qó dr hic intellige de suspectis clericis et iuuenibꝰ et de mulieribus suspectis: qz si suspecte sunt nõ debẽt secũ manere. xxxiiii. di. quorundã. ℈ria loquũt de illis mulieribꝰ de quibus nulla est suspitio mali qz in talibus nãle fedus mbil seui cris suspicari ꝓmisit. ſ. e. a. nobis. ꝛ. C. de epi. et cle. cũ qui. et. §. de ꝓsũp. cũ in iuuẽtute. Itẽ in linea trãsuersali usqz ad scõm gradũ possunt bre clerici ꝓsanguineas: ut. lxxxi. di. cũ oibus. In descendẽtibus uel ascendẽtibus uidet qꝫ vsqz ad quartũ gradũ: ibi amplius potest extendi permissio qꝫ in collaterali.

c In illis. i. occasione illaꝝ qnqz alie cõmorant cuz illis uel ueniũt ad illas. vnde dic Aug⁹: non oẽs q cũ mea sorore sunt sorores mee sunt. lxxxi. di. legiꝫ. uel intellige ꝓpe ut lra dicit: ꝛ hꝫ vult lra sequẽs aut i pedissequs illaꝝ.

d Submistrẽt. ꝛ sic pz qꝫ clerici possũt sustẽtare ꝓsanguineos pauperes de qbus capitulũ hꝫ intelligiꝫ quibꝰ potꝰ qꝫ exneis tenent. lxxxvi. di. nõ satis. alias nõ si diuites sunt uel ut diuites eos faciant: ut e. c. et. xii. q. si quis. ad idẽ. xxxi. di. omnino.

e Ad altrare ꝑsumat. ut. xviii. di. sacratas. ꝛ ó cõ. di. i. i scã.

f Si quisq̃ sacerdotuz. noie sacerdotis intelligunt inferiores: ut pz hic: qz inferiora intelliguntꝫ in superioribus: ut. xciii. di. legimus. i fi. et. xiiii. q. i. penale. et. ff. de re iudic. in toto. si. ii. di. c. i. et ecõuerso appellatõe clericoꝝ superiores uel maiores intelliguntꝫ. xi. q. i. ó ꝑsona. ad fi.

g Admonitionẽ. sic in autꝫ. ut hz ma. et auie. §. pe. et ulti. col. viii. ꝛ. ſ. de sen. exc. in audientia. et. c. cõtingit. et. §. ti. ꝓi. c. ulti.

b Canonice iudicet. i. i monasterio ponaꝫ. xxiiii. di. c. fraternitatis. Alij exponunt. i. in seruitutẽ redigaꝫ: ut. xxii. eos. imo et ipsa cõcubinã si hoc publicũ est debz excõicari. ſ. de sen. excõi. si concubine. ber.

i Clericos. publice q̃ sũt excõicãde ex quo publi. ẽ. ſ. de sen. ex. si cõcubine.

k Abiurãdas. ne ꝓtẽpto iuramẽto reuertant ad eas ꝓpter ꝓsũptionẽ: ut sequiꝫ. ar. ℈. ſ. qui cle. uel vo. ex tuarũ. ibi: abiuraꝫ: sed ibi cõtraxerat matrimoniũ cũ ea: licz de facto cũ esset subdiaconus ꝛ qñqz quis ab vxore separaꝫ: sic debz iurare. xxxv. q. vi. ab isto die: vel intellige de suspectis. et illud. c. ex tuaꝝ. de nõ suspectis: de quibus verisimile est. qꝫ debeant iuramentũ seruare.

l Rẽdeũtes. ar. colligiꝫ ex hac lra qó nõ est iniungẽdũ alicui ꝑ iuramẽtũ qó ueriſimile sit qꝫ nõ debeat illud obseruare. ar. xxii. q. i. ita ergo. et. c. nõ ẽ ꝓtra et. ſ. de sen. exc. ex tenore. et. §. de ꝓsump. lras. et. C. de indi. vidui. l. ii. ꝛ hec rõ est etiã quare iuuenibꝰ nõ iniũgaꝫ solẽnis penitẽtia. l. di. pentẽtes. ber.

m Perpetuã. i. donec resipiscãt. sic insti. loca. §. adeo. et. ff. de pecu. id uestimẽtũ. ꝛ. ſ. de mat. cõ. ℈. iterdic. eccle. de muliere. si. x. q. i. qz sacerdotes. ut ceteri timeant ut ibi dicitur.

n Exẽplo. pena. n. vniꝰ oz eẽ metꝰ alteriꝰ: ut. ff. ó pe. l. capitaliũ. §. famosos. xl v. di. hz illó. ꝛ. ii. q. vii. q̃. ꝓpt: ꝛ. ſ. ó excel. ꝑla. tãta. ꝛ. x. q. i. qz sacerdotes. i fi.

o Sicut. ꝛ infra. alij nihilominꝰ sunt cõpellẽdi hz nõ cũ tãto rigore ut uel cõtineant uel beneficia dimittãt. ſ. e. si aũt. et. xxxii. di. lectores.

p Suspẽdatis. ita isti nõ sũt suspẽsi ipso iure. vt ℈. xxxii. di. nullꝰ. ꝛ. c. pt hec. So. qó dr hic. et. ſ. e. c. si aũt. intelligiꝫ de bis q adhuc tolerantꝫ ab ecclesia: qz illi ipso iure nõ sunt suspẽsi: qó dr in ℈riis locũ hz qñ factũ ẽ notorie: uel qñ sũt ꝏdẽnati ꝑ sniaz alias quãtũcunqz sit aliquis crimosus non est vitandus. ſ. e. nostra. et. xxviii. di. consulendũ. et. ſ. e. c. ulti.

q Remouere curetis. qz crescẽte ꝓtumacia crescere debet et pena. §. ut lite nõ ꝓtesta. quoniã. in fi. et. ff. de pe. l. relegati.

r Super codẽ. suspensum ab episcopo suo.

s Seriẽ. s. quare fuit excõicatꝰ uel suspẽsus ꝓ focaria uel si ex alia cã

ut exp̃mat oēs cās excōicatōis ⁊ suspēsionis alias nō habeā p absoluto. j. de sen. excōi. cū pro causa. ⁊. s̄. de offi. ordi. ex pte. alias littere essent impetrate tacita veritate: vnde non valerent. s̄. de rescrip. sup litteris. ⁊. c. dilectus

t Saut portiōibus. cū habeāt partē in ecclesia prebendata.

u In ecclesijs. cum sint prelati illarum.

x Spoliare. que spoliatio p petua intelligit exquo sine tē poris p̄finitōne hic dr̄. C. de penis. seruus. Sed cōtra vr̄ s̄. eo. sicut. vbi post admonitionē suspendunt anteq̄ prieuent ecclesias: ⁊ b statiz post admonitionē spoliant. Sol. hoc intellige fm illud ut primo suspēdat: ⁊ si se nō correxerint spolient. sed certe de iure fit qō hic dicit: quia si se nō corrigūt post trinā admonitionē recte possunt spoliari beneficio: ⁊ q̄ ibi suspendūt intelligo q̄ fiat ex gr̄a ut sic expectent adhuc. b.

a Estra duxit. null⁹ audiat. xxxii. di. nullus. ⁊. c. preter hec.

b Quātūcūq3. ut. xxv. q. ul. c. ulti. vsq3 ibi. certum.

c In fide xp̄i. i. per fidē xp̄i hucusq3 sunt verba capituli quod inducit. t.

d Tetex. hic incipit respondere distinguendo inter crimē notoriū ⁊ occultū.

e Notoriū. ad intelligentiā eox̄ que hic dicunt. no. q̄ aliud est fama: aliud manifestū ⁊ aliud notoriū. Fama sic cō suevit describi. Fama est ille se dignitatis stat⁹ vita ⁊ moribus cōprobatus ⁊ in nullo diminutus. ff. de var. ⁊ extraor. cog. l. cognitionē. §. estimato ⁊ qui talē famā negligit crudelis est. xii. q. i. nolo. Fama vero qñq3 ex scia: qñq3 ex suspitōne procedit: qñq3 ex certo auctore: qñq3 ex incerto. de conse. di. iiii. sanctum est. Manifestuz dr̄ qō ex scia et certo auctore ꝓcedit ⁊ quod potest ꝓbari. ff. de testa. ⁊ q testa. fa. pos. heredes palā. et xii. q. iii. eox̄ qui accusantur. Idē etiā qñq3 dr̄ occultū qō potest ꝓbari. C. de appella. eos. §. si quis aūt. Sed ⁊ manifestū dicitur quandoq3 de quo constat per cōfessionem vel ꝓbationē vel p evidētiaz facti. j. de vbo. sig. cū olim. Isz tale manifestuz potius dicit notoriū. j. e. c. ulti. Circa notoriū distingue: aliud est notoriū facti: aliud iuris: aliud p̄sumptōnis. Notoriū facti est quod ita exhibet se conspectui hominū q̄ nulla potest tergiversatōe celari. j. e. c. pxi. ⁊. c. ulti. et de tali hic intellige in quo nullus audit appellās. s̄. de appel. cū romana. in fi. ⁊. c. puenit. et i tali notorio credit simplici officiali. iii. q. iii. §. aliquādo nec requirit scientia oiuz sed plurīū: ut quādo omnes admissuz scelus ꝓclamant: ut. ii. q. i. c. scelus. ⁊. c. de manifesta. Notoriū iuris est de quo aliquis condēnat: vel est in iure confessus ut hic. ⁊. ff. de sta. ho. l. ulti. ⁊. ff. de re iud. res iudicata. ⁊. j. eo. c. ulti. et in hoc notorio quādoq3 requirit probatio si negef. s̄. de re iudi. sicut. Notoriū presumptū est: ut paternitas filiatio. ff. de in ius vocan. quia semp. et. s̄. de fi. p̄by. cōquerēte. ⁊ cōsanguinitas dr̄ notoria p̄sumpta. j. de diuor. porro. §. i. Quod aliquis sit filius alteri⁹ non posset vē probari. ff. de condi. et demon. lucius.

f Condemnatur. h̄ est notoriū iuris.

g Occultū. quod non habet vindictā q2 latentia peccata vindictaz non habent. xxxii. q. v. christiano. ⁊ tādiu reputat occultū Iz plures sciant q̄diu ab ecclesia tolerat: ut hic dicit. ⁊. xv. q. vlti. c. vlti.

h Non diffitet. imo confitet in iure: ⁊ sic est notoriū iuris. Et sic duobus modis dicit notoriū iuris per confessionē et per sententiā. j. eo. c. ulti. ut dr̄ in notula ad intelligentiā: ⁊ hic.

i Canonice cōdēnatus. in quo casu nullus debet audire officiuz illius. quo

Sj autez clerici tue iurisdictōnis siue in sacris ordinibus siue i inferioribus cōstituti fornicarias detinēt: nisi eas ad secūdā uel tertiam cōmonitionē a se dimiserit easdē decetero nō ꝓpturi: liceat tibi eos ecclesijs⁸ uel eox̄ portionib⁹ ap. p⁹ posita spoliare officio ipsis nihilomin⁹ interdicto Luci⁹. iij.

Estra duxit devotio inquirendum: ⁊ infra. Alicubi dicit nullus audiat⁸ missam sacerdotis: quem scit indubitanter cōcubinaz habere. alibi uero legitur: non potest aliquis quantūcunqz⁸ pollut⁹ fuerit: diuina polluere sacramenta que purgatoria cunctaruz cōragionū existunt. Qualiscūq3. n. sacerdos sit: que sūt sancta coinquinari nō p̄sūt? Sūite ergo ab omi sacerdote christi mysteria: quia oia in christi fide purgant. Tetex aliud est crimen notoriū: aliud occultū Notorium diffinit de quo presbyter canonice condemnat. Occultum⁸ quod ab ecclesia tollerat. Tetex aliud est quādo crimen notorium nō diffitet⁹ presbyter: uel de ipso ē canonice condēnat⁹. Aliud est pene occultū: quod ab ecclesia tollerat. Iteē aliud ē a taliū officijs abstinere. ut peccādi licencia ceteris auferat: ⁊ butusmōi ad penitētie fructū trahant: atqz aliud si talium tanquā in fornicatione iacenti um talia ministeria respuantur.

Sine dubitatione itaqz teneatis q̄ a clericis ⁊ presbyteris quāquā fornicarijs: quā diu tolerant⁸ nec habent operis evidētiaz⁸ licite diuina misteria audiant. ⁊ alia rcipiant sacramenta ecclesiastica.

Ano. iij. exoñ. episcopo.

Ua nos duxit fraternitas cōsulētes si de clericis publice concubinas habentibus: qui quā do a te conueniuntur⁹ se cē concubinarios diffirent: nec apparet cō tra eos legitim⁹ accusator credē duz sit testimonio⁹ bonox uiroz i ter quos⁹ uiuere dinoscunt. Nos igitur con. ⁊. c. r. q̄ si crimē eox̄ ita publicum est: ut merito debeat appellari notorium: in eo casu nec testis nec accusator est necessarius: cū huiusmōi crimē nulla possit tergiversatiōe celari⁹. Si uero publicū est nō evidentia: sed ex fama in eo casu ad condemnationem eorum sola testimonia non sufficiūt: cum nō sit testimonijs⁸ sed testib⁹ iudicandū. Sed si de clericis ipis talis habeatur suspitio: ut ex ea icā dalū generet in populo: licet contra ipsos nō apparuerit accusator: eis tñ est canonica purgatio iterdicenda: quaz si prestare noluerit uel defecerint in prestanda: eos canonica debebis animaduersiōe punire.

Idem pistoriensi episcopo.

Nobis tua fraternitas requisiuit: ⁊ infra. Cū clericis quoq3 nō p̄mittas mulierculas⁷ habitare: nisi forte de illis p̄sōis⁵ existant in quib⁹ naturale⁴ fedus nihil permittat seui criminis suspicari.

Gregorius. ix.

Uesitum est de clericis i fornicationem prolapsis: si eox̄ sit officiū priusquā penituerit audiendum. Uerum ⁊ si quēlibet pro mortali peccato quo ad seipsuz⁷ cōstet esse suspensum: nō debet tamē in officijs euitari⁸: quia quātuz ad alios ēt i casu ꝓposito suspēsus nō ē: nisi pecm̄ huiusmōi sit notoriū p sententiaz seu cōfessionez factā i iur̄ aut p evidentiaz rei que tergiversatione aliqua celari non possit.

De clericis coniugatis.

Alexander tertius.

k Occultum. hic distinguit ꝓout sequitur.

l Talū. s. qui pene occulti sunt seu ab ecclesia tolerati. ab officijs talū abstinere bono zelo ut p hoc ad penitentiā reuertāt: p̄mittit sed ex cōtēptu abstinendū non est: q2 Iz in fornicatōe iaceāt nō sunt ꝓtēnendi ut sequit aliud est si tanq̄ in centiū ⁊c, quia illō non licz.

m Tolerant. i quo casu loquit secūda auctoritas: non pōt aliquis ⁊c.

n Speris evidentia. hic explicat notoriuz facti in quo casu et duobus p̄missis. s. cū sunt cōdēnati uel cōfessi i iure officia ipsoruz sunt respuenda. j. co. c. ulti.

o Ua nos. cōuenit. i. interrogatur.

p Testimonio. simpliciter dato sine turamento.

q Inter quos. ⁊ iō magis p̄sumit q̄ vitā illox agnoverūt. xxiii. q. i. paratus. s̄. ō p̄sūp. quosdam. ⁊. c. quanto. ⁊ xii. q. ii. q ⁊ bānis ⁊. xvi. di. q̄ dicitis.

r Nec. accusator. ii. q. i. de manifesta j. de accu. evidētia. ⁊. s̄. dē iureiurā. ad nostram.

s Celari. q2 si vellz negatio nulla esset C. ō pe. q siniaz. ff. de tribu. illō. §. pe.

t Nō ex evidētia. si cōstet aliquē h̄e suspectā mulierem secū i domo eoipo r̄ ꝓbata fornicatō s̄. e. si q̄sq̄. ⁊. c. clericos. ⁊ si publice eā detineat eo ipso cōuictus est: ut i. c. clericos. alias enim nō posset esse certū nisi p huiusmōi p̄ sūptōes. s̄. ō p̄sūp. liris. ⁊. c. iii. ergo si hec notoria nō sūt sed tm̄ fama sit testimonia requirūt ut sequit in littera.

u Testimoniis. ff. de testi. l. iii. §. itē diu⁹. ⁊. iiii. q. iii. §. alia ē fides i aut. ō istru. cau. §. si vo. col. vi. valēt tm̄ talia testionia ad ifamā alicui⁹. ar. de con. di. i. iubemus. xxiii. di. c. i. ⁊. ii. q. vii. cum pastoris.

x Scandalū. ex h̄ r̄ q̄ ꝓpter solā suspitōnez sive famā nō est indicenda purgatio nisi scandalū oriatur. arg. ii. q. v. p̄sbyter. ⁊. iii. q. ii. audiuimus. ⁊. ii. q. i. nomē. ⁊. j. de accu. q̄liter ⁊ qñ.

y Nob. mulierculas. xxxii. di. interdixit. ⁊. lxxxi. di. cuz oibus.

z De illis p̄sonis. ar. ō. s̄. e. c. i. dic sup hac mā ut ibi notatū est.

a Naturale. sic. s̄. de p̄sūp. cū i iuuētute. ⁊. C. de epi. ⁊ cle. eū qui.

b Uesitū. quo ad se. no. q̄ aliqs dr̄ suspēsus quo ad se tātū et nō quo ad alios: ut qlibz in pctō mortali ꝓstitut⁹: ut. vi. di. testamētū. ⁊. i. q. i. sacerdotes. i fi. s̄. de tēp. or. c. ul. ⁊ hic. ⁊. s̄. e. uestra qñz tñ q̄tū ad se ⁊ q̄tū ad alios. xxxii. di. null⁹. ⁊. c. p̄t hec. ⁊. j. ō simo. tāta. ⁊ h i fi. ⁊. s̄. e. vra. qñz aliqs dr̄ suspēs⁹ q° ad alios ⁊ ñ q° ad se: ut cū civitas uel villa est interdicta p delictū civiū uel secularis potestatis: tunc clerici nō sunt suspēsi quo ad se quia in alio possūt celebrare non interdicto. sic. s̄. de cle. peregri. tue.

c Euitari. ⁊ ita Iz aliqs sit criosus nō dz in officijs euitari q̄diu ab ecclesia tolerat. ut. s̄. e. ti. vra duxit. ⁊. xv. q. vl. c. vl. nisi i trib⁹ casib⁹ sequētib⁹ cū qs de h̄ sit cōdēnatus uel in iure cōfessus uel evidētia rei sit factū notoriū. de h̄ satis dictū est. s̄. e. uestra.

a Si qui clerico⁹. relinquēda ⁊ merito ꝓpellēdi sunt ut ea dimittāt. q⁹ vacare intelligunt ipo iure. vñ quo ad factū solū sine possessione retorquet ista ꝓpulsio. sic. j. de ꝓcess. preb. lras. ⁊. c. cū nris. Ōrio. n. facto iuri suo renūciauerūt. ar. C de fur. l. i. ar. ff. ō tribu. q⁹ in beredē. §. eligere. sic̄ quis ipso facto renūciat ꝓuilegio clericali. ē. de vi. ⁊ bo. cle. c. vl. j. de sen. ex cō. cū nō ab boie. et c. ꝓtingit. ij. ar. Ō. xxij. di. si qui vero. ⁊. xij. q. i. q⁹ tua. Illa Ōria intelligūtur de misericordia. et bodie nō tenēt ipso iur. ḡ cleric⁹ ꝓiugatus bificiū amittit ut dictū ē nec alicui ꝓiugato pōt ꝓferri. ⁊ si ꝓferat ꝺz ꝓuari ipso iure. j. c. ꝓri. ⁊ c. qō a te. ct. c. sane. ⁊. c. diversis fallacis. ⁊ ita ius ꝓmune ē qō hic statuit.

b Dimittere. quia nō tenuit matrimoniū ⁊ ꝓādi sunt beneficijs suis. nisi cū eis dispenset. j. e. sane. ⁊. xxxiij. di. presbyterum.

c Ane. ad sacros xxxiij. di. nullū. ⁊. xxxi. di. añ triennū. ber.

d Castitatē. sequestrato māsionis cubiculo. lxxvij. di. epi scop⁹ bñdictionē. ⁊ boc intelligo cū ambo ꝓcesserint in dies suos ut sine omni suspitiōe possint separatim manere. alias si essent iuvenes nō possent promoveri nisi pariter ad religionē transirent. j. de cōver. cō. cum sis preditus. ⁊ c. ad apostolicā. vel dic prout nota. j. de conversi. coniuga. ꝓiugatus. in fi. glo. que incipit. sz nūqd

e Virginē. Ar. q⁹ corrupit vxorē suā añq⁹ eā duceret ꝓmoveri ñ pōt. xxiiij. di. curādū. ⁊. c. ꝑcipimus. ⁊ desponsata ꝺz esse in vginitate. xxx. q. v. qualis. ar. Ō. xxxiij. di. valētino. ⁊. ē. de biga. debitū. Quidā dicūt q⁹ iste ñ pōt ꝓmoveri. sz verius est q⁹ pōt ꝓmoveri. q⁹ cā impediméti cessat q⁹ iste nō diuisit carnē suā in plures. vñ bene pōt ꝓmoveri. ar. predictor⁹. c. valentino. ⁊ debitum.

f Quod a te. nō valētes ꝓpter ꝓsuetudinē. q⁹ difficile ꝓtinētiā servat q illicito ꝓcubitu se maculare ñ desinit. xxxiij. di. §. qō

g Immunditiā. que tñ castitas est cū ꝓpria vxore. xxxi. di. nicena sed bic appellat immūdicia quo ad obsequiū ecclesie. vñ illi quib⁹ licitū erat bñe vxores tpe victis sive nō discedebāt de tēplo ut nō iūgerent vxorib⁹. xxxi. di. tenere. sz bodie semp est abstinēdū ut eadē di. §. causa. ⁊. c. seq. ⁊. c. eos.

h Privandi. ē. eo. c. i. ⁊. c. ij. ⁊. j. eo. diversis.

i Redire. si. xvi. q. vi. de lapsis. cognovimus. ⁊. c. illud. ē. de renū. ex trāsmissa. xvij. q. iiij. c. vlt. ff. de col. illici. l. i. in fi. ar. Ō q⁹ nō debeant ad eū redire. xij. q. ij. nulli liceat. xvij. q. iiij. sunt qui opes. j. de ꝺi. ap. vez. in aut. de mona. §. si vō relinquēs. col. iiij. Sup hoc diverse solutiōes recitari ꝺsueverūt. Aliud ē cū quis sua sponte recedit ⁊ tunc nihil ei restituit. in quo casu loquunt contraria. Aliud cū iudicis auctē in quo casu intelligit. b. c. ⁊ ꝺcor. hic signate. Sz huic solutioni opponit. iste culpa sua ad hūc casū puenit. ḡ ꝺz sibi ꝑputari. ē. de eta. ⁊ q̄li. c. i. ꝓpter hoc dicūt quidā q⁹ ois donatio facta ecclesie vel monasterio tpe ingressus tacitaz bz cōditionē ut diuret eo ibidē pseverāte ad instar dotis. C. de rei vx. ac. l. vna. §. cū aūt. ⁊. j. de do. post diuor. re. nup. ⁊ sic clerico recedente quocūq⁹ mō restituunt ei sua. ⁊ idē in monacho ut illa trāsferāt secūdo monasterio ad qō trāsit. secus ē ubi alig⁹ donat ecclesie ad illā nō trāsiens. q⁹ tūc nō revocat donatio. q⁹ pfecta donatio ampli⁹ nō revocat. xxij. q. ij. nō eni. C. de revo. dona. l. ij. ⁊. iij. ⁊. l. generaliter. ⁊. C. de dona. que sub modo vel condi. perfecta. nisi aliqua cōditio in donatione exꝑssa fuisset. j. de cōdit. ap. verū. veri⁹ videt q⁹ istud dictuz sit de benignitate ⁊ cetera ꝺria similia de iure stricto. vel pōt dici q⁹ si expresse res donate sunt tpe ingressus nunq⁹ sunt postea restituēde. ar. C. si pē. ap. mor. interuenit. l. iij. ⁊. C. si re. vel accu. mor. fu. l. vl. nisi gratiaz vellet facere clericis. Si vero tacite tūc sequunt persoñā. ⁊ sic pōt intelligi q⁹ hic dic. q⁹ bona sunt accessoria. ⁊ ideo ꝑncipale sequuntur.

as contrahunt: que nō nuptie sed contubernia sunt potius nuncupāda: post longam penitētiā ⁊ uitam laudabilem continētes officio suo restitui poterunt: ⁊ ex indulgētia sui epi eius executionem habere.

Innocētius. iij. norviceñ. epō. Quersis fallacijs: ⁊ infra. Accepimus aūt: q⁹ quidā clerici tue dioce. qui matrimonium cōtraxerunt: ecclesiastica beneficia detinere contendunt: in quoruz cōuersatione cythara cum psalterio male cōcordat. Cum ergo uir cogitet quomodo placere possit uxori: ⁊ ideo min⁹ que dei sūt ualeat cogitare: cū quasi diuisus in duo plenaz sui nō habeat ptātem ut ei a quo stipendiū recipit plen⁹ famuletur: mādam⁹ quaten⁹ huiusmodi clericos beneficijs ecclesiasticis que in tua dioceſi sunt adepti: priues app. re. presertim cum rerum ecclesiastica rum substantia per tales soleat deperire: nisi forte tu talibus scienter ꝓuleris ecclesiastica bñficia: quibus eos nō per te sed per superiorem decernimus spoliandos.

Idem acheruntino archiepō. Quam olim ad nostram audiē tiam peruenisset: q⁹ canonici anglorieñ. cantorem tricariceñ. sibi elegerant in pastorem: ⁊ infra. Licet tibi de forma electionis cānōice ac idonietate persone i alijs ꝓstitisset: mouit te tamen: q⁹ cuz pater eius grecus fuerit: ⁊ iuxta ritus grecor⁹ uxorem duxerit in minori b⁹ ordinib⁹ ꝓstitutus: cantorez ipsum ex uxore legittima in sacerdotio suscepisset. C Nos igitur attēdētes: q⁹ oriētalis ecclesia uotum

k Ane cōtubnia. ꝓprie inter suos ꝓprie dic cōtubernia. C. de incest. nup. cū ancillis. de pena filior⁹ taliuz bēs. xv. q. vlt. cū multe.

l Officio. Ar. Ō. xxviij. di. p̄ sbyter⁹. So. illud de rigore et ante pniaz. ⁊ b̄ de gra ⁊ post penitentiā peractam.

m Ex diligētia. ⁊ sic epi pōt cū talib⁹ sacerdotib⁹ dispēsare qui cōtrahunt in sacerdotio. Arg. cōtra. ē. de biga. nuper. Sed illud intellige de eo qui ꝓmo in laicali habitu habuerit uxorez ⁊ postea sacerdos cōtraxit ille tanq⁹ bigamus reputatur propter intētionem cum opere subsecuto vnde nō possunt ibi epi dispēsare. bic vero ō bis tantū qui cōtrahunt post ordinē sacrū ⁊ cum virgine.

n Quersis fallacijs. cythara. per cytharam intellige vitam actiuā seu laicalem per psalteriū intellige vitam cōtēplatiuā sive clericalē. sed aliquis non posset esse simul cōtēplatiu⁹ ⁊ activ⁹. ⁊ sic ꝓiugat⁹ ecclesiā bñe nō ꝺz. q⁹ nō bene ꝙueniūt. ē. e. qō a te.

o Divisus. quia plurib⁹ intentus minor est ad singula sensus. ⁊ dum ad vtrunq⁹ festinat neutr⁹ bene pficit. xvi. q. i. p̄sbros. C. ō assef. nemo depire. xxviij. di. ō syracusāe

p Non per te. arg. q⁹ nemo potest venire cōtra factū suum. si. de si. presby. veniēs. xij. q. ij. monemus. ff. de adop. post mortē. ⁊. ff. de serui. ru. prędi. per fundū. Arg. cōtra. ē. de elec. nosti. j. de preben. cū non ignores. j. de re. eccle. nō alie. si quis presbyterorū. ly. di. penitentes. ⁊. xxxv. q. ix. q⁹ quis. ⁊. c. q⁹ quis cōmisit. ⁊. C. de agri. ⁊ cē. si. quēadmodum. li. xi. Ad hoc dicit Jo. q⁹ vbi agitur de revocatione rei male alienate. idem qui alienauit pōt repetere quoniā quilibet in alienatiōe rei ecclesiastice audiri volens cōtradicere. xij. q. ij. nō liceat. tantū pape: tuz in favorē ecclesie. tum in odiū illius qui recipit rem ecclesie min⁹ legittime. vbi vero agitur de repetitione beneficij secus est. ⁊ hoc ideo. ne detur via male volentibus revocare libertates suas. ut. xvi. q. ij. visis. ⁊. C. de dona. si quis argentū. §. fi. ⁊ quia hic est tantū favor ⁊ nō odiū. Lau. dixit q⁹ vbi factū reprobatur a iure ille idē qui fecit potest venire cōtra factū suū. nisi in penā ei imdicat ut hic in verecundiā epi scopi hoc fit qui sciēter talibus cōtulit beneficia. Ubi aūt factū nō tenet ex alta causa puta in re cōmuni ibi qui cōcessit nō potest venire cōtra. ut in. l. per fundū. quia qō suū proprium erat cōcessit. c. illud veniēs. loquit dispensative. ⁊ illud solvit ibi. c. monemus. intelligit post q⁹ iam depositus est alienator ne sit cōtra. c. illud qō quis cōmisit.

q Spoliandos. Sed quis cōferet illa beneficia post spoliationē. credo q⁹ cōferri debeant secūdū distinctionē illius. c. ē. de elec cū in cunctis. in fi. ⁊. c. nihil est. ut si canonici cōsenserunt epo per archiepum cōferantur si nō cōsenserunt per capitulū cōferant. ⁊ hoc in illis beneficijs in quibus devolvit potestas a capitulo ad epm ⁊ ecōverso. in alijs p archiepm p quē isti removet.

r Quam olim in minoribus. ut. xxij. di. si quis eor.

s Clotū continētie. xxxi. di. nicena. ⁊. c. quoniā. ⁊ aliter. Et sic est arg. ex hoc q⁹ occidentales clerici voto ad continentiā tenent. quod quidā negāt dicentes q⁹ tantū ex cōstitutione ecclesie hoc sit. arg. lxxxix. di. cum in prete-

rito. vnde dicunt q̄ papa potest dispensare ut aliquis cōtraberet in sacro ordine etiam si cōcederetur q̄ contra votū dispensare non posset. Vincen. dixit q̄ vbi clericus in ordinū promotione exprimit votū teneť ad id. ⁊ si papa dispensaret in hoc cōtra votum dispensaret. Si vero nō exprimit si promouendus est iurisperitus eodē modo teneret. Si vero est iuris inscius non tenetur ex voto sed ex cōstituti one. Et si papa dispensat cuz tali non intelligit dispensare contra votū sed contra cōstitutionē ecclesie, tamē non dispensat q̄ aliquis in sacro ordine cōtrahat. Illud verum est q̄ ex cōstitutione ecclesie introductum est ut qui ad sacros ordines vult promoueri prius continentiā debet ꝓfiteri expresse. xxviij. dist. c. nullū. aut etiam tacite. ut ead. diaconi. arg. eo enim ipso q̄ quis promoueť ad sacruz ordinez tacite intelligitur vouere continentiam ⁊ si nulla fiat mentio de voto continentie.

t ¶ Repugnet. Sic ergo cōsuetudo facit aliquem ineligibilem qui alias eligibilis est. sic ⁊ qui legitimus est ad matrimoniū contrahenduz per consuetudinez fit illegittim⁹ j. de cogna. spiri. super eodē. xxxij. di. placuit. ⁊ sic consuetudo artat et ampliat iurisdictionem. s. de offi. lega. quod translationez. ff. quod vi aut clam. l. iij. §. non tantū. Et sic consuetudo in electione precipue cōsideratur. s. de cau. poss. cum ecclesia. ⁊. s. de consue. cum dilectus. ⁊. xxiiij. q. i. pudenda. arg. ff. de decur. non tantū. Arg. contra. s. de consue. cum venerabilis.

u ¶ Ioannes. tonsuratus ꝓuilegia. xvij. q. iiij. si qs. l. illo. C. de epis. ⁊ cler. l. ij.

x ¶ Non potest. Arg. contra. q̄ clericus etiam nō tonsuratus gaudet priuilegio clericali usq̄z ad trinam admonitionem. j. de sentē. excō. si vero aliquis. ⁊. c. in audientia. ⁊. c. cōtingit. immo nec posset renunciare. ut. c. contingit. ⁊. s. de for. compe. si diligenti. ergo multo fortius tonsuratus retinet priuilegiū. ⁊ clericus vxoratus tenetur portare coronam. s. de vit. ⁊ honest. cleri. clericus. De quo ergo priuilegio intelligit? Dicas q̄ nō loquit de illo priuilegio. xvij. q. iiij. si quis suadente. quia clericus tonsuratus volens vti ꝓuilegio clericali etiā vxoratus habens intentionē redeundi ad clericatū illi priuilegio nō potest renunciare precipue si recipiat beneficiū ecclesiasticū ut patet per iura p̄dicta. ⁊ talis tenetur portare tonsuram. s. de vit. ⁊ honest. cleri. clericus. cum clericus etiam depositus teneatur viuere secundū regulam ecclesiasticā. lxxxi. di. dictum. vbi clericus coniugatus nullū percipit beneficiū ecclesiasticuz. ⁊ qui nullaz spem habet redeundi ad clericatū nullo priuilegio clericali gaudere debet. nec est cōpellendus aliquid de clerico ostendere. ut ille qui contrabit cū vidua. lxxxiiij. di. quisquis. vnde iste non erat cōpellendus ad tonsurā cum nulluz beneficiū ecclesiasticū habuit. j. eo. c. vlti. Quod ergo dicit etiā tonsuratus priuilegio nō potest clericali gaudere. intellige de priuilegio quod clerici habent ne vexentur aliquibus exactionibus in persona uel rebus propꝛijs. ut. C. de epis. ⁊ cler. l. ij. hoc priuilegiū perdit clericus post trinam admonitionē. s. de vi. ⁊ honesta. cleri. c. vlti. j. eo. ex parte. ergo multo fortius cōiugatus ⁊ tonsuratus qui exercet negocia secularia isto priuilegio gaudere nō potest. sicut iste de quo loquitur decre. Priuilegiū clericale in multis consistit. ⁊ licet in vno amittatur in alio adhuc retinetur.

y Q Um decore. admittatis. sic. s. eo. sane.

5 ¶ Dimissis. quia cōiugati simplicia beneficia possidere nō possunt. et ideo eis sunt priuandi. s. e. c. i. ⁊. c. diuersis. ⁊. c. q̄ a te. ⁊. c. sane. ber.

z ¶ Scandalo. ob hoc solū quandoq̄z repellitur quis a beneficio. j. de p̄ben. cum teneamur. quia nihil cū scandalo faciendū est. s. de prescript. nihil prodest. s. de temp. or. ad aures.

a Ex parte. consuetis iusticijs. pretextu huiusmodi clericatus declinant subire iudicium regine. nec voluit ibi respondere alicui cōquerenti.

b ¶ Obsequijs. i. angarijs ⁊ perangarijs a quibus clerici debēt esse imunes. j. de imu. eccle. nō munus. ⁊. C. de epis. ⁊ cleri. l. ij. ⁊. xvi. q. i. §. noua x.

c ¶ Que sūt dei deo verba ista sunt. xx. iij. q. viij. §. ecce. in fi. ⁊. c. sequenti. vn de ecclesia de agris suis tributuz soluit imperator. xi. q. i. si tributum. ⁊. c. magnum. ⁊. xxiij. q. vl. tributum. et. c. conuenior.

d ¶ A talibus iusticias. ⁊ sic patz q̄ clericus coniugatus ⁊ tonsuratus nō gaudet priuilegio clericali. ut. s. e. ioānes. De hac materia dic ut ibi. immo ⁊ clerici nō coniugati perdunt hoc priuilegium post trinam admonitionē dū se immiscent negocijs secularibus. ut. s. de vit. ⁊ honest. cleri. c. vlti. Item arg. cōtra. j. de sent. excō. cōtingit. Solue ut ibi.

e ¶ Ut consultationi tue breuiter satisfiat: respondemus. r. miles tue diocesis qui olim in minori esset constitutus ⁊ etate: tonsuraz tantum ⁊ coronam clericalem assūpsit nō est cogendus deferre habitum clericalem.

De clericis non residentibus in ecclesia uel prebenda.

e Ex concilio sardicensi.

¶ Non liceat episcopo de ciuitate sua trāsire ad aliaz: manifesta est eni causa pro qua facē hoc attentat: cum nullus sit inuentus episcopus qui ad minorez de maiori ciuitate transiret.

L Eo quartus.

e Ex gestis: ⁊ infra. In synodo anastasius presbyter card. ti. beati marcelli ab omnibus canonice est depositus. eo quod parrochiam suā per annos quinqz cōtra canonum instituta deseruit: ⁊ in alienis usq̄z hodie demoratur.

e Ex concilio lateranen.

¶ Quia nōnulli moduz auaricie non ponentes dignitates diuersas ecclesiasticas ⁊ plures ecclesias parrochiales contra sacro

f ¶ Nō est cogēdus quia licituz est ei renunciare huic priuilegio clericali: cum nullum recipiat beneficium ecclesiasticum. ut dicit decre. ioannes.

g ¶ Non liceat. transire sine licentia dñi pape. ut. i. q. i. si gs. alias

pderet habitā uel ambitā. s. de transl. inter corporalia. ⁊. c. quanto. nec alij inferiores sine licētia sui epi. s. de renū. admonet.

b ¶ Causa. s. ambitio maioris dignitatis. ⁊ est hic ar. dubia in meliorem partē esse interpretanda. s. de elec. c. ij. Arg. ꝓtra. j. de reg. iur. estote. ⁊. ff. de re. du. quotiens. l. ij.

i ¶ Ad minorem. nec tamē illud est faciendū. quia qui crescit de minori ad maius crescere debet. xciiij. di. legimus. in fi. ⁊. s. de transl. c. i. ⁊. lxxiiij. di. c. gesta. ar. facilius enim dispensat ut quis transeat ad maiorem q̄ ad parem uel ad minorē propter maiorē vtilitatem. s. de transl. licet.

h Ex gestis. ab omnibus. i. omnib⁹ approbantibus suā depositionē. quoniā solus papa ipsum deposuit.

l ¶ Depositus. i. a dignitate sua remotus eo primo monitu legitime ut rediret. j. eo. inter quatuor. ⁊. c. vlt. ⁊ alias nō debēt priuari quā tūcunqz vagabundus discurrat. j. eo. ex tue.

m ¶ Quia nōnulli. dignitates. Dignitas dr̄ q̄liqz quedaz prerogati qua in ecclesia que alio nomine personatus appellat ut hic. ⁊. s. de rescrip. ad aures. ⁊. j. de prebē. de multa. Quandoqz eni accipit pro seculari p̄rogatia. xxiij. q. v. administratores. ⁊. xliij. di. c. i. Interdū pro potestate accipit. ff. de offi. questo. l. vnica. in prin. Interdū pro ordine. iiij. di. deniqz. Quādoqz pro cōditiōe accipit. vestire eni debet fructuarius seruos secundū dignitatē eoz. i. conditionē. ff. de vsufruc. ⁊ quēadmo. quis vtat. sed ⁊ si quid. §. i. De pena istoz qui retinēt plures dignitates. habes. j. de p̄bē. de multa. ⁊. s.

de elec. vndum. ij. ⁊. j. eo. conquerente. vin.

n Instituta. ut. xxi. q. i. per to. ⁊. x. q. iij. vnio. ⁊. xvi. q. vl. p laicos. ⁊. lxxxix. di. singula. ⁊. s. de eta. ⁊ qli. eam te. ⁊. j. eo. cõquerente.

o Vix. xv. q. i. presbyteros. ⁊. C. de assess. nemo.

p Per seipaz. hoc quidẽ ius cõe est ut in ea ecclesia in q̃ intitulat⁹ ẽ dẽat debuire. xx. q i. c. i. ⁊. lxx. di. scõz. ⁊. lxxi. dist. ⁊. c. cleri cos. ⁊. xci. dist. eleu theri⁹. qñqz tñ i ca su põt qs fuire p vi cariũ ut eũ prochia lis ecclesia ãnexa ẽ dignitati uel pbẽde j. de pben. extirpãde. §. qui vo. ⁊. c. ex posuisti. Sũt aũt q̃ dã que p alios fieri nõ pñt de iure ut of ficiũ in ecclesia. nisi in casib⁹ ut dixi. ut hic pz. ff. ỏ solu. int artifices. ⁊. s. de of. del. quoniã apostolica. §. ij. ar. ij. q. iij. §. abolitio. Quedã vo sunt q̃ per alios prit. C. ỏ cadu. tol. l. vna. §. sin autem.

q Priuet. j. de prẽb. de multa. ⁊. s. de electi. cũ in cũctis. ⁊ ibi auget pena. et dic priuet ea vice.

r Relatũ cõsilio. s c. proxi.

s Cõtradicũt. tpo facto recedendo. s.

t Cũ effectu. Nõ q̃ vba cum effectu sunt accipiẽda. ỏ pe ni. di. i. §. hec autez vba. ⁊. ff. ne quis e. qui in ius vo. vi ex. si per aliũ. §. docere ff. qỏ quisqz in. l. i. §. hoc autẽ. C. cõia del. l. ij. ⁊. xvij. q. iiij si quis suadẽte. ⁊. x xiij. di. psalmista. et xvi. q. i. in canonib⁹ v. custodes charta rũ. tẽ. ix. q. ij. instituti. exquo eni intitulati sunt debẽt ei perpetuo. pmanere lxx. dis. sanctoz̃ũ. et lxxi. di. c. clericos. ⁊. xx. q. i. c. i.

rum canonuz̃ institutã nituntur accipere. ut cum unũ officiuz̃ uix implere sufficiant: stipendia sibi uendicent plurimorum: ne id decetero fiat districtius inhibemus. Cũ igitur ecclesia uel ecclesiasticum ministerium cõmitti debuerit: talis ad hoc psona queratur: que residere in loco ⁊ curaz̃ eius per se ipsã ualeat exercere. quod si aliter actũ fuerit ⁊ qui receperit quod contra sacros canones accepit amittat: ⁊ qui dederit largiendi potestate priuetur.

Lex. iij. eboracẽ. archiepõ.

Relatum est nobis: quod cuz̃ in lateran. con. statutũ sit: ut psone tali ecclesia uel beneficiũ ecclesiasticuz̃ conferatur: que residere in loco ⁊ curam eius per se uale at exercere: nonnulli ad ecclesias presentati hoc se posse affirmãt: sz̃ efficere contradicunt: ⁊ infra. Cũ igitur uerba accipienda sint cuz̃ effectu: tales si presentati fuerint nõ debent admitti ⁊ admissi poterunt amoueri: nisi forte de licentia suorum prelatorum uel studio littera rum uel pro alijs honestis causis contigerit eos abesse. nec pcocinari debet eis appellatiõis diffugiũ si contra huiusmodi intentionẽ decreti fuerit interdictum.

Idem

Raternitati. t. ⁊ infra. Preterea clericuz̃ alterius diocesis absqz cõmẽdatitijs litteris sui episcopi non debes recipere: nisi pro eo receperis ab ap. se. imandatum.

Idem.

Onquerente nobis. r. presbytero accepimus quod. g. cleric⁹ ab eo. p ecclesia sua: de qua uite necessaria uix potest pcipere annuatim. xx. solidos extorquere conatur asserens beneficiũ istud i ea dem ecclesia sibi fuisse collatum: ⁊ infra. F. t. madamus quaten⁹ si ti bi ꝓstiterit: quod dictus. g. habeat ecclesiastica bñficia sibi sufficiẽtia uel quod eidem ecclesie non deseruiat sibi sup̃ prescripto beneficio silentiũ sublato impedimẽto appellationis imponas.

Idem.

Ecetero: ⁊ infra. Statuim⁹ ne canonicis donec i funcio⁸ tuo fuerint: quicquaz̃ subtrahi debeat uel auferri: quod communitatis sibi beneficio debetur: nisi forte sint uictualia⁹ que non consueuerũt absentibus exhiberi. Elesti. iij.

Ex parte uestra nostro fuit ap. reseratum: quod ecclesie ure decanus qui i partibus gallicanis sibi potius habitationem elegit: tã per'. x. annoz̃ spaciũ ecclesia uestra ipsi⁹ pñtiã bre nequiuit. qz nolum⁹ ergo ut eadẽ ecclesia decani officio defraudet: mãdam⁹ quatenus scribatis eidem: q̃ suũ ibidez̃ officiũ ut decanus debeat exercer q̃ si uocatus uenire noluerit: eligẽdi aliũ qui preesse ecclesie ure ualeat ⁊ pdesse: uobis extũc ꝓcedim⁹ liberam facultatem.

Ano. iij. c. argusino.

Ualiter archiepũs ur̃ temeritate ꝓpria recessit ab ecclesia ragusinensi: nec tã ultra quadriennũ expectatus redierit per lras etiam uras reuocatus: ⁊ infra. Dis. u. mãdamus quaten⁹: nisi forsitan iam redierit: uos post mensem a receptione presentium personam

tit in eũ. Iz̃ paupertate laboret nõ põt dissentiri. xci. c. di. cleri.

e Sufficiẽtia. in hac sufficiẽtia ꝓsideranr̃ plura. nobilitas: scia. qz tales pso ne maiorib⁹ redditib⁹ sunt honorãde. j. ti. pxi. de multa. in fi. dignitas cõsiderãda est. ff. de vsufruc. sz̃ ⁊ signidẽ. §. i. tia q̃ possit sufficere sibi ⁊ suis ⁊ hospitalitatẽ suare ⁊ iura epalia soluere. j. ti. pxi. de monachis.

f Deseruiat. quodcũqz istorũ ꝓstiterit sufficit ad repulsi né ipsi⁹. ar. s. de rescrip. inter cetera. ⁊ sic pz q̃ clericus resi dẽtiã facere dz̃ in ecclesia sua alias põt ea de iure cõi puari s. de ap. puenit. ij. ⁊. j. e. inter ⁊. c. vlt.. ⁊ pcipue cũ habet in ecclesia aliquã dignitatẽ. j. e. ex parte. nec in absentia aliquid percipere debet. j. c. proxi. arg. nisi cõsuetudo in contrariũ se habebat. s. de cõsti. cũ omnes. ⁊. j. eo. ad audiẽtiam. arg. quia ibi ius cõmune fuit iuramento firmatuz̃. Et est. arg. q̃ de iure ꝓmuni nullus potest habere plura beneficia quorũ alterum sufficiat j. ti. proxi. cuz̃ teneamur. ⁊. s. de rescript. cũ adeo.

g Ecetero in seruitõ. Nõ q̃ qui est in seruitio episcopi pro presente reputatur quo ad perceptionẽ beneficij ⁊ ecclesie seruire intelligitur arg. vij. q. i. scire. ⁊. xvi. q. i. similiter. ⁊. xij. q. ij. hoc huius placiti. ⁊. j. eo. ad audientiaz̃. arg. ff. de excu. tut. iurisperitos. ⁊. C. de excu. tu. l. vlti. et qui est in seruitio pape pro pñte habetur. j. eo. cum dilectus.

b Victualia. huiusmodi victualia siue distributiões nõ dantur studentibus in theologia. j. de prebẽ. licet.

i Ex parte. per decẽ annorum. ⁊ ita videtur eccle siam habere pro derelicto: per minus spaciũ priuari potuit. s. eo. c. ij. ⁊. vij. q. i. presentium. tamen primo debet moueri ut redeat. j. eo. c. proximo. ⁊. c. inter. ⁊. c. vlti. alias nõ debet priuari iure suo nõ citatus nõ ꝓuict⁹ uel ꝓfessus uel p̃ ꝓtumaciã absens. s. de maio. ⁊ ob. c. inter quattuor. immo ei si esset vagabundus primo ad ecclesiam suam citari debet. j. eo ex tue. Et sic patet q̃ quantocũqz tempore aliquis sit absens ab ecclesia sua: semper est monendus ut redeat. Tamen si alibi se intitulari permisit: secundũ beneficium recipiendo ipso iure videt vacare primuz̃: potestqz priuari ipso iure quantum ad possessionẽ. j. de concess. preben. litteras. ⁊. c. cum nostris.

k Officio. qỏ sit officiũ decani ex ꝓsuetudine potius colligit. ⁊ sic decanus ad residentiã tenet alias priuat decanatu ut hic patet.

l Extunc. i. nisi redierit ad terminum sibi prefixum. extunc idest post termi num. eligant.

m Concedimus. nisi iustã causam ostenderit: quare venire nõ possit. j. eo. c. inter. ⁊. c. vltimo.

n Ualiter. quadriennũ. imo vltra annũ abesse nõ debet. nisi iussio imperialis eum detineat. in autẽ. quomõ oporteat episcopos ad ordi. §. illud etiam diffinimus. colla. i. ⁊ in autẽ. de sanct. epis. §. interdicimus. colla. ix. tamen q̃diu nõ renunciat clericus semper est. ⁊ licet vagetur nõ habet ecclesiam pro derelicto. nisi contrabat cõtrariaz̃ negociationẽ. ut si fiat miles. uel si cõtrabat matrimoniũ. ut. s. de cleri. cõiug. c. i. vel nisi admonitus nõ redierit ut. j. eo. ti. c. proxi. ⁊. c. vlti. ⁊. vij. q. i. peruenit.

o Redierit. sufficit si reuersus fuerit tẽpore receptiõis litterarũ. uel vsqz ad mensez̃ reuertatur post receptionẽ quod est notabile ut tẽpus receptionis cõsideretur. arg. s. de so. cõpe. licet. ⁊. s. de appel. super eo. ⁊. j. ti. proxi. dilectus ij. vbi de hoc. s. de rescrip. eam te. ⁊. j. de vsu. quia frustra. In litteris contra vsurarios cõsiderantur: tẽpus subsequens nõ tẽpus date. arg. cõtra. s. de rescript. eam te. ⁊. c. constitutus.

p Post mensem. adhuc indulget ei vnuz̃ mensem post receptionẽ litterarum si non sit reuersus.

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

q ITer quattuor. iusta causa. qō facere nō debet. imo si iusta causa subsit: debet petere licentiā ab ep̄o suo. s̄. e. c. relatū. ⁊ de cōse. di. v. nō oportet ⁊ sic nō est ar. a ꝯtrario sensu. s. ut iusta causa possint esse absentes sine licētia prelati. vnde est ar. q; bonū nō est faciendū sine licētia prelati. s̄. e. relatuz. et xvi. q. i. monachi. Et hoc ideo ē ne obediētia cōdemnaf̄. quia ꝓpter obediētiā etiā bonū debet intermitti. xi. q. iij. quid ergo.

r Deserūt. hmōi clerici qui ita deserūt ecclesias suas desertores appellantur in cano ne. xxi. q. ij. placuit. Et capi possunt ab his quoz cōsortium declinare nituntf̄. ar. xviij q. ij. abbates.

f Tempore. hoc ad arbitriū ep̄i referf̄ consideratis circūstantijs viaz ⁊ distantie. s̄. ó ap. cū sit romana.

t Priuari. nisi redierit in termino eis ꝓstituto post admonitionē. j. e. c. vlti. ⁊ s̄. c. pxi. in fi. iusto impedimēto cessāte. ut dicit lra sequens.

u Impedimento. quo ꝓbato sunt restituēdi. xij. q. i. presentiū. ⁊. j. e. ti. c. vlt. b.

x Ex tue. publicari. sic s̄. de do. ⁊. cōtu. causaz que. ⁊ c. vlt. ff. de dam. infec. l. iiij. §. prętor. ff. de lib. agno. l. i. i. rīso. nec ob. ff. que sen. sine ap. rescin. l. i. §. item cū ex edicto quia ibi nō soleniter positum est edictum.

y Sex menses. ar. ꝯ. s̄. eo. c. ij. ⁊. c. q̄liter. ⁊ in aut̄. de san. epis. §. interdicimus. coll. ix. ar. ꝓtra. So. hoc tēpus statu tū ab hoie inf̄pellat ⁊ loco ad monitionis habef̄. j. de loca. potuit. xvi. q. iij. placuit. vñ in casu isto mora nō purgaf̄. ar. xx. q. ij. puella. nisi iustū ipedimentū ostēderit quare vēire nō potuit. ut. vij. q. i. p̄sentiū. ⁊. j. e. c. vlt. ar. ꝓtra q; mora purgef̄. c. di. quoniā. ⁊ ar. lxxxviij. di. perlatū.

z Spoliari. i. suspendi iuxta canonicas sanctiones ab administratione tēporaliū ꝓcedēdo postea ꝓtra eos. ꝓut se quiq̄ in littera.

a Ut ipsos. s. vagabūdos p̄latos. quia hic loquit̄ littera de prelatis tantū ex eo q; dic̄ ab administratiōe remoueat et quibus p̄sumit ecclesijs. Qualiter sit ꝓcedendū ꝓtra istos ⁊ alios absentes. plane dictuz est. s̄. ut lite nō ꝓtesta. quoniā frequenter. §. porro.

b Remoueat. ex isto mādato speciali si sunt ep̄i alias nō posset legat⁹ ex generali mādato. s̄. de offi. leg. quod translationē. quo ad alios prelatos pōt ex generali mādato etiā lite nō cōtestata priuarī ecclesijs suis. s̄. ut lit. nō cōte. quoniā frequēter. secus si de crimine agereī. ut no. s̄. de dol. ⁊ cōtu. veritatis in magna glo. ber.

c Agi possit. Sed nūquid subrogati remouerenī nō credo: sed dispensabitur cū eis si necesse fuerit ut in ordinibus tolerenī. Arg. est hic q; ille qui de posuit nō possit restituere. ar. de pe. di. vi. placuit. in fi. ⁊. ff. de questi. l. i. in fi. ⁊. ff. de pe. diui fratres. arg. ꝓtra. xi. q. iij. epūs. xlvi. di. clericus.

d Ue fraternitatis. indultū ab ep̄o suo. s̄. e. relatū. vel dic indultū a papa in regijs eni ciuitatib⁹ ⁊ nō in paruis villis siue castris iura dicēda sunt ut in ꝓhemio. ffoz. Arg. ꝯ. xij. q. ij. gloria ep̄i. ⁊. ff. de off. p̄si. sed licet.

e Studioz. licet indeterminate dixerit studiū de melioꝛi intelligendum est arg. s̄. de iureiurā. quanto. Arg. cōtra. s̄. de elec. cū nobis olim. j. de censi. ex parte. ff. de reg. iu. semp in stipulatione. Itē ar. q; idem est esse minus cōpetens ⁊ esse nullū. ar. s̄. de trāsla. inter corpalia. sic. ff. de auc. tu. l. ij. ⁊. ff. qui satisda. co. l. quotiēs. ⁊. ff. ad vell. l. q̄uis. §. si cōuenerit. sed sufficit si sit studiuz ꝓuenies siue mediocre. ff. de edi. edic. sciendū. §. illud. ⁊. l. si quid. §. venditoꝛ

f Cōmittunt. ff. de furt. itaq; fullo. §. sed nemo. ⁊. ff. de arbit. ita demum. s̄. de rescript. sedes.

g Ex parte. residens. quādoq; censef̄ residens qui nō est ut hic ⁊. j. c. pxi. sic. ff. de cap. ⁊ postli. re. l. retro dicef̄. ⁊ quādoq; dicit̄ presens qui in hortis est. ff. de ꝓcu. presens. ⁊ qui est in eadē ꝓuincia ꝓ pñte reputaf̄. C. de prescrip. lō. temp. l. vlt. sic quādoq; fingit̄ monachus qui nō est. arg. j. de regul. vidua. ⁊. xxvij. di. quod interrogasti.

b Periuriū. vide qualit̄ benigne interpretaf̄ iuramētū ne de periurio notef̄. si. s̄. de testi. cum tu. ita tñ q; fraudulenf̄ se nō absentet q; tūc periuriū incurreret. sic. j. de sen. ex. relatū. ⁊ si esset in fuitio ep̄i ꝓiuriū nō incurrit. s̄. e. decetero. q; ꝓ ꝓsente censetur quia ecclesie tūc seruire intelligit̄. vij. q. i. scire. ⁊ idē esset si reuocaref̄ a papa q; ei⁹ auctoritas in iuramēto illo intelligitur excepta. j. c. ꝓxi. ⁊. s̄. de iureiu. venientes. ⁊. ix. q. iij. per principalē. Itē habes hic arg. q; iuramentum extendi tur ad ea de quibus dictuz non fuit nec cogitatum. Arg. cōtra. s̄. de iureiuran. c. pen. Item q; ꝓ negocio ꝓprio potest esse absens. nec incurrit periurium s̄. de iureiu. petitio ⁊. ij. q. i. prohibent̄. vbi milites ꝓpter iuramentū accusare prohibentur. tñ nō obstante iuramē to causam suam uel suorū prosequi possunt. In hoc enim iuramento exceptū intelligitur ꝓprium factum. quia in generali sermone persona loquētis intelligitur excepta. C. de solut. inquisitio. ⁊. ff. de condi. ⁊ demon. qui heredi. §. plautius. quia ordinata caritas a seipo incipit. xxiij. q. v. si nō licet. ⁊ de pe. di. iij. qui vult.

i Cum dilectus constitutione. nisi hoc dictum fuisset non valuisset rescriptū. s̄. ó rescrip. cōstitutus. s̄. de of. deleg. ex parte. ⁊. j. de decī. ex multiplici.

k Fructꝰ. Nūqd victualia q̄ tātū pūnbus ꝓsueuerūt dari debēt bñe. no. s̄. e. decetero. ⁊. j. c. ꝓx. nō lz. nā si de illis papa intellexisset mādasset ut tāq; vni ex residēnb⁹ ꝓuideret eis. j. de v̄. sig. oliz. ar. s̄ de trāsla. mf̄ corpalia. ⁊. j. de decī. ad audientiā. ⁊. C. de cadu. to. l. vna. §. si vero. in fi. ar. C. de rei vxo. ac. l. vna. §. sciendū.

l Cū familiares. nam ⁊ ipsi pars corporis ei⁹ esse intelligunt̄. vi. q. i. §. verū. v̄. ex quibus. ⁊. C. ad. l. iul. ma. quisquis.

m Obsequiales. ex eo eni eoz cōditio deterioꝛ esse nō debet. imo tunc gaudēt priuilegio q; excusant̄ a tutela. ff. de excu. tu. iurisperitos. ⁊. C. c. ti. l. vlt. Et sic dicunt̄ presentes qui in fuitio pape sunt. sic qui etiā in seruitio ep̄i sunt. s̄. eo. decetero.

n A Audientiā. ꝓstitutio. isti ꝓstituerūt qō ins cōe statuit ⁊ iura uerūt seruare ius cōe. abintes eni nihil ꝓcipere debent nisi sit de ꝓsuetudine approbata. s̄. de cōsti. cū omnes.

o Infirmitas. h̄ ipso satis puniunt̄. q; nō oz addi afflictis afflictio vij. q. i. cū ꝓcussio. ⁊. j. de cle. egro. c. i. ⁊. c. ex pte. nō eni debet ei pena in culpā verti. di. v. c. i. in fi. ⁊. c. ad eius vero. imo potꝰ est miserandū ⁊ ꝓpatiendū. iiij. q. ix. indicas. ⁊. j. de censi. licet. nec duplici dāno debet aliquis affici. ff. de iur. do. l. iure succursū est. ⁊. ff. de cōdi. ob cau. si pecuniā. §. sed si accepit. vnde ꝓlatus infirmus nō repellitur sed datur ei coadiutoꝛ. vij. q. i. q̄uis. et famuli egri quos curamus nobis fuisse intelligunt̄. ff. de sta. libe. l. iij. §. fictibus. ⁊ tēpore infirmitatis pascēdi sunt. ff. ꝯmo. in rebus. §. possunt.

p In apostolice. ⁊ si h̄ nō fuisset appositū nihilominꝰ intelligeret

qz ꝑsens censet. s.e. ꝓxi. ⁊. s.e. ex parte. vbi absens ꝑs censet. nec periurii incurrit ut j. vbi dicit cū abētes dici. cc. ⁊ eius auctas sem per intelligit excepta. s. de iureiur. venientes. ff. ad munici. impera tores. ⁊. s. eo. ex parte. ij.

q Et duo. ꝑ bz intellige. s.e. decetero. ut duo ex canonicis possint esse in seruitio epi. ita q non priuent beneficio suo interi Si vo plures essēt priuarent. ex eo q concedit de duob⁹ intelligit ꝓhibere o plurib⁹ ar. xxv. di. qlis. ⁊. s. de ꝓcupt. none. ⁊ credo hoc statutū fuisse: ne in fraudez hoc aliqui ꝓurent et ecclesie seruitiū diminuere tur ꝓpter illorū ab sniaz. ⁊ extra vt q vl tra duos nō posset cogere epus ut in fuitio suo essent.

r Integre. non tū percipiūt victualia que tantū ꝓsentib⁹ dant. s.e. decetero vbi de hoc ⁊. j. ti. ꝓ ri. licet.

s Cōmoantur. et ita qui est in fuitio episcopi. seruire ec clesie intelligit ut. s eo. de cetero vbi de hoc.

t Um ad hoc. destituta mini stris. Hec est iusta cā reuocādi eos. ut xxi. q. ij. placuit. et q in eo manere de berēt in quo vocati sunt. e. cā. q. i. c. i. et lxx. di. sanctor.

u Nō obstātibus. nisi hoc diceret. nō posset illos ꝓtextu istarū lrarum reuo care. cū de indulgē tia ꝯcessa non face rent mentionē. s. de ꝓscrip. veniens.

x Indulgentijs. similis reuocatio est. j. de ꝯcessis. suggestuz. b.

y Licentia. ⁊ si de hoc nō fuisset facta mentio nihilominus valuis sent lre. q indulgentia nō extendebat post mortē illoꝝ. vnde statiz expirauit cū in ꝓiudiciū ecclesie nihil facere possit. qō si fecerit suc cessor poterit reuocare. j. de dona. c. ij. ⁊ penult.

z Assisios. vocat assisios brificiatos qui nō sunt canonici qui serui re debēt ecclesie. nec vocant ad cōes tractatus cū canonicis. ⁊ dnr assisij qsi assidui. i multis ecclesijs sūt pluresꝫ tales q māsionarij dnr

a Venerint. ar. ptra. s.e. inter qttuor. ⁊. c. ex tue. ⁊. s. o ap. ꝓuenit ij. ⁊. vij. q. i. pītium. vbi ex toto priuant si nō redeāt ad terminū si bi ꝑfixū. Hic papa mitius voluit agere cū eis ꝓpter indulgentiaz. vnde nō priuant statim. sicut illi qui nō habēt indulgentiā. j. c. pri. ⁊ satis priuant. q beneficia eis subtrahunt ex toto ut sic indirecte fiant volētes per amissionē beneficioꝝ. sic. s. de eta. ⁊ qli. queris tū si diu perdurarent in sua cōtumacia poterit illos ex toto ꝓuare per iura predicta. j. c. proximo.

b Clericos. licētia. sine licētia episcopi clericus se absentare non debet. s.e. inter quattuor. etiā de iusta cā. s.e. relatū. ⁊ o con. di. v. non oportet. ij. b.

c Redierint. No. q clericus sine de licētia sui epi sive sine licētia sit ablens. pr⁹ est monēdus ut redeat q̄ priuet brificio suo. ut hic patet. ⁊. s.e. inter. ⁊. c.e. ex tue. Sup hoc tū distingue. q aut bz eccle siam pro derelicto. aut non. Si habet eam pro derelicto. puta quia ꝓtraxit matrimoniū vel factus est miles: vel ioculator. cū de hoc cō stiterit epus statim pōt ecclesiā illi⁹ alij cōferre. s. de cle. cōiu. c. i. ⁊ lxxiij. di si quis. vel si recepit aliā ecclesiā habentē curam animarū cū prius talē haberet. j. ti. ꝓ. de multa. Si vero nō bz eā ꝓ derelicto. monēdus ē si cōparet. tūc fiat prout hic dicit. si nō cōparet. quia vagabūdus discurrit. tūc fiat qō dr. s.e. ex tue. De hac materia ple nius dictū est. s. ut lite. nō ꝯte. quoniā frequent. §. porro. v. si vero.

d Excusationē rōnabilez. puta q erat infirm⁹. quare venire nō po tuit. vij. q. i. pītium. vel qz bz ibi capitales inimicicias ita q illuc venire non audet. s. de elec. bone. ij. vel alia quacūqz iusta cā ita q venire nō possit. tunc si ꝓcederet ꝺ ipm nō ꝑiudicaret ei. ar. s. de testi. in noie dñi. ⁊ ar. ad hoc sē per rationē esse reddendā de oībus. sic. s. est rescrip. si qñ.

e Et nullus. supple statuimus.

NOn liceat ulli epō ordinare clericos[5]: ⁊ ei⁹ nullas alimo nias prestare: sed duoꝝ alterꝝ eli gat: vel nō faciat clericos: vel si fe cerit det illis unde uiuere[b] possint.

GReg. antē. subdiacono.

BAtio nulla ꝓmittit: ut quod q̄ cōi utilitate datū cē cognoscitur: ꝓpriis cuiusquā usib⁹ appli cet. ALex. iij. in conci. lateran.

EPiscopus si aliquē sine certo titulo de quo necessaria ui te percipiat in diaconū[d] uel presbyterum ordinauerit: tandiu ei necessaria[e] subministret: donec in aliqua ecclesia ei ꝓuenīa stipēdia milli tie clericalis assignet: nisi talis ordinatus de sua paterna hereditate subsidium[f] uite possit habere.

IDem in eodem.

QUia in tantuz quorundā pro cessit ambitio: ut nō duas uel tres: sed plures[g] ecclesias ꝓhibeā tur habere: cū nec duabus[6] possūt debitam prouisionem impendere per fratres ⁊ coepōs nostros hoc emēdari precipimus ⁊ de multitu dine prebendarum canonibus[i] ini mica que dissolutionis materiaz ⁊ euagationis inducit: certūqz con tinet periculum animaruz[k]: coruz qui ecclesijs deseruire ualeant: idi gēnā uolumus subleuari. IDē.

QUm teneamur: ⁊ infra. Si mā datū nr̄z pro alicui⁹ ꝓuisiōe receperis. qui aliud brificium[l] bēat de quo ualeat cōmode sustentari[m]:

f Cōsanguinitatis. ℞ intelli ge de bonis ecclesiasticis. ut dicit lra. uel de bis que intuitu ecclesie q̄ra sunt illa neqz ex testamēto nec ab intestato transeūt ad ꝓsanguineos sive sint bona mobilia siue nō: sed ecclesie remanēt. Alia vo bona q̄ intuitu ꝓsone: uel de hereditate alicui⁹ ꝓuenerūt ad eos trāseūt ad ꝓsanguineos ab intestato uel ex testamēto scōm dispositionē clericoꝝ. j. de testa. c. i. ⁊. c. cū in officijs ⁊. c. ad hec. ⁊. c. relatuz. ij. Et ita hereditaria successio in ec clesia locū nō habet. viij. q. i. apostolica. ⁊. s. de fil. pre. ꝓsentiū. ⁊. c. Querente. ⁊. c. ex trāsmissa. ⁊. j. de decī. ad hoc ⁊. j. de iurepa. ꝓsuluit. ⁊. j. de instī. ad decorē.

g NOn liceat clericos. indistincte dicit de oībus. et ideo vr̄ q oībus teneant in q buscūqz ordinib⁹. ar. s. de si. presbyt. proposuit. et. xxviij. di. de his. Appellatione enim clericoꝝ omnes in minoribus ordinibus ⁊ maioribus cōtinentur. xi. q. i. ꝺ persona. xxi dist. c. cleros. c. clericos. nisi bēat de suo vnde viuere possit. j. eo. epus. ⁊. c. tuis. Eccle sia tamē romana nō cōsuevit cogere episcopos nisi ꝓ his qui sunt in sacris ordinibus j. e. cū ꝑm apostolū.

b Uiuere. Arg. contra. lxx. di. c. i. et. ij. Illud corrigit in odium episcoporꝝ. j. eo. c. ꝑm apostolū.

c RAtio applicet. i. approprietur. s. ut tanq̄ ꝓprium reputet quod est ecclesie ⁊ sic nō obuiat quod hic dicitur diuisioni prebendarū. sic exponit. xxv. q. i. que ad perpetuā. xij. q. i. §. si q̄.

d Episcopus diaconū. idem est de subdiacono. j. eo. cum secundū. ⁊ idē videtur de minoribus ordinibus. s. eo. nō liceat.

e Necessaria. ꝓsideratis facultatibus ecclesie ⁊ dignitate ipsius clerici. ar. ff. de ciba. ⁊ ali. le. cum alimēta. ⁊. ff. de iur. do. quero. ⁊. s. de vit. ⁊ honest. cleri. quonā. ⁊. ff. de vsufruc. sed ⁊ si quid. §. i. ⁊. j. eo. de multa.

f Subsidium. Ymmutur hic q aliquis sine titulo ecclesiastico possit ordinari exquo habet de suo vnde viuere possit. ⁊ est verū. j. eo. tuis. ⁊ facit ad hoc xij. q. i. illi qui. ⁊. xvi. q. i. c. vlt. ⁊. i. q. ij. clericos. ⁊. c. se. quia intelligit ordinari ad titulū sui patrimonij. ⁊ talis censet in persona ⁊ rebus gaudere priuilegio clericali. xij. q. ij. ecclesiaꝝ seruos. ⁊. xvi. q. i. sunt. qz de foro ecclesie fact⁹ est. licet nō habeat ecclesiam.

g QUia in tantum plures. quid iuris sit de hoc. plene dicitur. s. de elec. duduꝫ. ij. Sed quid si aliquis habeat plura beneficia per dispensationez. nunquid vocabitur ad capitulum vtriusqz ecclesie pro negocijs sive electioni bus credo q sic. si est in tali loco vnde commode vocari possit. nisi consuetu do ecclesie approbata faceret in contrariū. quia exquo cum eo dispensat in ecclesia. ꝓ cōsequens in omnib⁹ accessorijs dispensat. ⁊ sic seruat. s. de elec. in genesi. ⁊ coram vno epo ꝓuietur tantū de bis que ad vnā ptinent eccle siam. sic ꝓuenitur quis ratione possessionis vbicunqz res sit rei vendicatione. licet ibi non habeat domicilū. C. vbi in rē acti. l. ul. ⁊. s. de fo. cōpe. sane. ⁊ c. fi. Et sic qui habet duas ecclesias in diuersis episcopatibus. vtrobiqz intelligitur. habere domicilū. ar. de rescrip. dilectus filius. ij.

b Nec duabus. sic. s. ti. ꝓ. c. quia nonnulli. ⁊. xvi. q. i. c. presbyteros.

i Canonibus. quos habes. lxx. di. ca. sanctorum. ⁊. xxi. q. i. c. i. ⁊ per totam questionem.

k Animaꝝ. nisi ꝓ dispensationē obtineant illas. ⁊. s. de elec. duduꝫ. ij.

l QUm teneamur. aliud beneficiū. ⁊ ita si qs bēat aliud brificiū. pōt excipi ꝺ eū. s. de rescrip. c. cū adeo. ⁊. c. si ꝓponente. vbi de hac materia plene tractat. nisi excipiēs similiter habeat plura brificia. s. ꝺ exce. cū ecclesiastice.

m Sustentari ergo videtur q̄ si nō potest cōmode sustentari nō oportet fieri mentionē qō satis vr̄ equū. Sz tuti⁹ ē q ꝺ ipso faciat mētionē quantūcunqz

sit modicū. quia videtur dolose tacuisse ut citius obtineat litteras. quia simpliciter se clericū appellauit. Si vero dixisset se nullum beneficiuz assecutū cū habuerit tenue nō valēt lre.s.de rescrip.si ꝓponente aliquo.

n Si nō potest. Ar.id solū fieri posse quod cōmode uel iure fit ꝛ sine scāda lo.ff.de verb.signi.l.nepos.ff.de vsu.ꝛ habi.l.nō aliter.ꝛ.xxij.q.ij. faciat homo.Et sic propter scandaluz quādoqz receditur a iure.ar. s.de cleri.coniu.cum olim.

o Equanimiter.ar.ꝙ mandatum superioris non est necesse adimplere vbi ratio non adimplendi pōt reddi.argu. s.de rescrip.si quando.ar.s. ti.pxi.c.vlti.

p Referente.assignauit.ꝙ hic dicit videtur de iure cōmūm spectare ad episcopū xvi.q.vi.c.nullus.ꝛ.s.de off. archi.c.cuz satis.nisi hoc habeat archidiaconus de ꝯsuetudine prescripta. arg.j.ō ex eccl.prela.c.ij. ꝛ.s.de offi.archidia.c.vlti.de hac materia quere.s.de offi.ordi.pastoralis.ber.

q Appellauit.ꝛ si omittitur medius.sic.j.de no.ope.nū. significantibus.arg.cōtra.s. de appel.dilecti filij prior.dic ut ibi.Laur. dixit ꝙ ideo.qz omisit medium nō tenuit appellatio. vnde postea tenuit sententia excōmunicationis lata ab archidiacono in p̄sbyterum.sed hoc nō est verum. quia appellatō illa finita erat postꝙ fuit restitut⁹ sacerdos in pristinū statum ꝛ de cōsuetudine appellatur ab archidiacono ad archiepiscopuz.sed archidiaconus post illam restitutionem iteruz vocauit p̄sbyterum ad se.ꝛ quia nō venit ipsuz excōmunicauit.ꝛ sic tenuit sententia: nō obstante appellatione que diu termiata erat ꝛ finita.

r Excōmunicatōnis. astrinxit. sic patet ꝙ archidiaconi possunt excōmunicare.j. de eo qui fur.ord.rece.c.i.

s Quam maluerit.iste volebat vtrāqz tenere. sed videt̄ ꝙ vtraqz debuit spoliari.vij. q.i.si quis epūs.quod concedebat Ala.ꝛ dispensatiue reseruatur ei altera quod nō credo. qz illud decretū specialiter loquit̄ in epō.ꝛ licet nō debuerit iste recipere secundā.tam nō debebat ꝓpterea perdere vtrāqz fm illa tempora sed altera tantū. ut.j.eo.c. preterea.Hodie vero illud verū est ꝙ qui recipit secundā habentē curaz animarū cum prius talē haberet ipso iure vacat prima.ꝛ si vtranqz retinere contenderit spolietur vtraqz.j.eo.de multa. alias nihil adijceret cōstitutio illa.

t Carenti.arg.ꝙ qui habet aliud beneficiū nō potest obtinere secundū uel litteras impetrare.nisi de primo faceret mentionē.s.c.proxi.ꝛ.s.de rescrip. cum adeo.ꝛ.si ꝓponente.quia habenti dare nihil aliud est ꝙ perdere.ut.i.q ij.pastor.nisi per dispensationē.s.de elec.dudum.ij. ꝛ qui beneficiū habz nō reputatur idoneus ad aliud.j.eo.super.

u Rationibus.in minimis.arg.ꝙ idem iuris est in paruis qō in magnis .x. iiij.q.vlti.c.vlti.s. de appel.c.de appellationib⁹.ꝛ ita magnū iudicabis ut paruū.s.de iudi.nouit. Item est arg. ꝙ idem est iuris in parte quod in toto.arg.i.q.i.si quis episcopus.b.

x Diuisionē.sine iusta causa.j.eo.cum causaz.Ex iusta causa potest vna prebenda diuidi in duas cū vacat si facultates sufficiant.j.e.vacante.ar.j.eo.significatū.ꝛ.j.de eccle.edi.ad audientiā.ꝛ sic erunt duo iura.sed duo ad vnā prebendā eligi nō possunt ut vnus vnā medietatē habeat ꝛ alter aliam.vel ꝙ vnus expectet quousqz alia vacabit.imo talis electio est cassanda.j.e.tue fraternitatis.ꝛ.c.dilecto.b.

y Permutationē dignitatū. permutatio dignitatū aut etiā prebendarū sine auctoritate superioris fieri nō potest.qō qui fecerit eisdem sunt spoliandi.j. de re.permu.cū olim.nisi dispensatū fuerit cū illis.j.e.ti.c. cū vniuersoz.superior vero si viderit expedire hoc facere potest.ut.j.e.ti.quesitū.b.

z Relatū.in promissis.Ar.ꝙ ea que ꝓmittuntur sunt opere adimplenda s.de pac.qualiter.ꝛ.xij.q.v.qz ioānes.ꝛ.xxxij.q.vlti.c.fi.Sed videt̄ ꝙ talis promissio nō teneat.quia beneficiū nō potest promitti uel cōcedi anteꝙ vacat.j. de concess.preben.ꝛ cc.nō va.nulla. Solu.dicas.ꝙ hec ꝓmissio licita fuit.quia hic primo receptus fuit in fratrē ꝛ canonicū.ꝛ eo pure recepto promisit ei epūs conferre primā prebendā vacaturaz ꝛ hoc nō est cōtra ius.imo ad hoc tenebat̄ epūs de iure. quia eo ipo ꝙ dedit canonica tū per cōsequens obligauit se ad prebendā etiam sine promissione expressa.quia alteruz sine altero diu esse non potest.i.q.iij.si quis obiecerit.ff. ō decuri.berennius. vnde iste taliter institut⁹ potest agere contra epm ut cōferat ei prebendaz in ecclesia illa in qua est receptus ut dicit in fi. Promissio vero siue collatio beneficij nō vacantis nulla est.ꝛ sic loquitur.c.j. de cōcess.ꝓben.nulla.ꝛ.c.relatum.ꝛ.c.ex tenore. ꝛ iste nullam habet petionem ex tali ꝓmissiōe seu collatōe

a Vacauerit.arg. cōtra.j.eo.dilectus filius. ibi soluitur.

b Liberaliter.immo videt̄ ꝙ ex necessitate.quia epūs nō habet liberalitatē necessarie electōnis.arg.ff.de lega. ij. vnum ex familia et in necessitate nō est liberalitas.ff.de adimē.le. rē legatā ꝛ.ff.de do.inꝰ vi.ꝛ vxo.si qs ꝓ vxo.qz nec eam potest sibi retinere.s. de offi. archipres. ut singule.so. Liberalitas ē ut ei prouideat sine coactōne. ꝛ licet necesse habeat conferre beneficium.non tamen habet necesse conferri isti uel illi. et ita si conferat tibi gratiaz facit.cū eam tibi nō teneat̄ conferre.ꝛ sic liberalitas ꝛ necessitas circa diuersa referunt̄. sz hic necesse habebat cōferre cū iam esset institutus ꝛ ꝓmiserit ei cōferre primā prebendā que vacaret ibidem.

c Auaricie.idolorū.xxviij.q.i.idolatria.ꝛ.xlvij.di.c.bonorum. ꝙ in aut.ut iudi.sine quoqꝰ suf.§.cogitatio. vltra.me.col.ij.

d Portiões.hoc pōt intelligi qū monachi certā portionē assignāt presbyteris.ꝛ totū qō supereset appropriant vsibus suis.

e Redditus.hoc intellige quādo monachi certam partē percipiūt ꝛ totum aliud dimittunt capellanis. et tunc in nullo diminuere debent quod relinquūt capellanis suis sine cōsensu archiepiscopi sui vel episcopi sui.ꝛ idem esset si clerici certā partē percipiūt ꝛ monachi totū aliud. ꝛ ex eo ꝙ dicit sine consensu archiepiscopi videt̄ ꝙ de cōsensu ipsius hoc facere possint ꝛ diminuere et parrochias diuidere.quod verū est iusta de causa.j.de eccle.edi.ad audientiam. ꝛ.j.de excess.prela.sicut vnire. ꝛ.xvi.q.i.precipimus.§.sicut duo.ꝛ arg.j.de his que fi.a prela.sine cōsen.ca.cuz apostolica.ꝛ.j.de censi.quāto.ꝛ sic possunt diuidere parrochiā iusta de causa ut partz pertura predicta.possunt etiā reddit⁹ diminuere.puta si ecclesie facultates essent ampliate ut sic de augmēto et monachi sentiant vtilitatē.cum hmōi ecclesie subsint eis quo ad tēporalia.qz de hmōi videt̄ loqui.c.ꝛ.j.eo.de monachis.

f Significatū.ita ꝙ ar. consueuit hic notari ꝙ in spiritualibus potest interuenire pactio siue cōditio.s. de elect.significasti. ar.de transac.c.ij.ar.cōtra.s.de pac.c.vlti.ꝛ.i.q.ij.ꝙ pio. Solu.ut nulla sit dubitatio. sic intellige ꝙ nulla conditio siue pactio hic apposita fuit cū aliqua persona sed capitulū vacāte illa prebenda constituerūt ut qui ad illaz prebendā eligeret̄ onus istud subiret ut sic res trāsiret cū suo onere.ff.de pig.ac.si cōuenerit.§.ij.et.j.de pig-

dignitatum permutationez fieri ꝓhibemus.

Idem cantuari.archiepō.

Relatū est:ꝛ infra. Quoniam igitur dignum est:ut postquā magister.j.in ecclesia tua canonic⁹ est institut⁹ ꝛ a te habuit in promissis⁹ de conferēda sibi prima prebēda:cum in ecclesia ipsa uacaret: ut debeat prebende integritate gaudere:mandamus quatenus si ildez.j. in ecclesia tua est canonice institut⁹:ꝛ i choro ꝛ capitulo ꝛ alijs quorum usus est communis:potestatē sicut canonicus habet:ei prebēdā si qua nunc uacat uel cuz ibi primo uacauerit:secundum promissionē tuā cōcedas liberaliter ꝛ assignes quia nō est congruū: ut prebenda careat qui in canonicuz noscitur eē receptus.

Idem canonicis regularibus ꝛ monachis ebor.dioc̄esis.

Auaricie que est idolorum c seruitus ꝛ infra. Intelleximus ꝙ in ecclesijs uestris de quibus certas pensiones consueuistis percipere:portiones d uel antiquos redditus e minoratis: quos nonnulli clerici ecclesiarum ipsarū olim habuisse noscuntur:ꝛ infra. Ideoqz mandamus quatenus si quas portiones uel antiquos redditus clericorum sine consensu archiepiscopi uestri minuere uel parrochias diuidere presumpsistis:ad integritatem pristinam reuocetis. Dez prepolito ꝛ capitulo insul.

Significatū f est nobis ꝙ quidā sacerdos prebendam unā in

er lris.ꝛ.ff.de vsufru.l.vsufructu legato.l.si pẽdentes.§.pe.ꝛ opti. ar.j.ut ec.be. sine di. ꝓfe.ut nrm.ad fi.ꝛ hec ꝺditio licita ẽ ꝛ hõesta ꝓ diuino cultu apposita. Quidã etiã dicũt ꝙ simplicit posset eligi tali ꝺditõe apposita. Sz qd esset si ꝺdito eẽt illicita: vr ꝙ ꝺditõe fracta collatio siue institutio teneat. ar. insti. de ber. insti. §. ꝛ heres ꝛ pure. ꝛ j. eo. dicõ ꝛ turpis ꝺditio pro nõ adiecta hẽtur. j. de ꝺdi. ap. c. vl. hec vera cẽnt nisi obsta ret simonia. vim. itẽ ar. ꝙ sacerdos põt recipi pecuniã ut celebret diuia. qz sic opas suas vr ꝑ locare. ar. x. q. iij. re latũ. ꝛ. xij. q. ij. eba ritatẽ. ꝛ. c. qcũqz. ij. j. de simo. cũ sit. ꝛ. i q. ij. c. vlt. qz suis sti pẽdijs ꝟ facere non cogit. s. de ꝓcript. cũ ex officij. ar. ꝺ. j. de simo. cũ in eccle sie corpe. Si nullus ꝺz brificiũ ecclesia sticũ rõne cui⁹ ad ꝟ teneatur põt locare opas suas ad certũ tps ꝛ recipere mer cedẽ ꝙ labore suo. nec simoniã cõmit tit. alias si ꝺz brifici um nõ ꝺz ei ꝟ facer.

g Capituli. istud ꝑ ter ius fuit appositũ quoniã sufficit cõ sensus plati. s. ó re nũ. c. admonet.

b Delegare. i. non põt omittere alicui officiũ suũ. ꝛ dic an niuersariũ. i. officiũ

i Salua honestate i. sine peccato. ꝟ iõ dic. qz nõ ẽrt bone stũ ut bis uel ter mi ssã in die celebra: et de cõ. di. i. sufficit. ꝛ j. de celebra. mis. te referente.

k Voluptatis. tñ religionis cã posset ad aliã ecclesiã se transferre

l Petita licẽtia q̃uis nõ obtẽta. j. de regul. licet quibusdã.

E mõachis. hospitalitatẽ ad quã clerici ꝑcipue tenẽr. lxij. di. §. i. ꝛ. lxxxv. di. florentinũ. qz quicqd habent clerici paupeꝝ est. xvi. q. i. c. vltimo.

m De ꝓuentib⁹ ecclesie. ꝙ ꝟ ꝺz ꝙ loquit de ecclesijs q̃ sunt mona choꝝ quo ad tꝑalia in qbus ꝓnt monachi sibi oia appropriare ꝛ re fuata honesta sustẽratione ꝑsbr̃o ut ꝟ dicit. multo magis ubi habẽt ecclesias quo ad spũalia ꝛ tꝑalia. Si vo habẽt ecclesiã ex ꝺcessione laici uel ꝺfirmatione ep̃i idẽ est. qz ꝛ tꝑalia tũc habẽt. arg. xv. q. i. c. vl. ꝛ. j. de ꝓpul. cũ ꝛ plãtare. §. in ecclesijs. Si nõ accedit ꝺsensus ep̃i nihil valet ꝺcessio laici. j. de iurepa. c. qò aũt. in fi. ꝛ. c. illud. si hñt ecclesiã ex ꝺcessione ep̃oꝝ si certa forma fuit apposita illa fuer. ff. de pac. in traditionib⁹. si pleno iure ipsã ꝺtulit pleno iure hñt eã si simplicit ꝺtulit ecclesiã cathedraticũ ꝛ cobertionẽ retinet ep̃s. j. de dona. pastoralis. Si vo ex fundatiõe monachi ecclesias obtinẽt ha bẽt eas rãtũ quo ad tꝑalia. xvi. q. ij. c. i. ꝛ. c. pe. ꝛ vl. nisi eẽnt ꝓuilegi ati cũ oibus capellis habitis ꝛ habẽdis. ꝛ si ñ habẽt ꝓuilegiũ habe bũt tꝑalia refuata sufficiẽti sustentatiõe ꝑsbr̃o ꝛ ep̃s hz ibi instituti onẽ ad pritatiõz monachoꝝ ꝛ ei subest ꝑsbr̃ q⁹ ad spũalia. ꝛ sic põt intelligi hec dec. ꝛ. j. ó ꝓpul. cũ ꝛ plantare. §. in ecclesijs. Q̃nqz mo nachi hñt ius patronatus tantũ. ꝛ tũc nihil hñt nisi solã pritationez j. de iurepa. cũ seculũ. cũ trãseat cũ vniuersitate ut ibi. In quo g̃ ca su locũ hz qò dicit ꝙ censilis pensio nõ augeat. s. de pact. cũ cleri ci. ꝛ. j. de censi. ꝓhibemus. ꝛ. s. e. auaricie. Potest dici ꝙ vbi mona chi habẽt ecclesias ex donatione ep̃orum quo ad tẽporalia: census ꝓnus impositus nõ debet augeri. vel cũ ex donatione laicoꝝ ius tã tũ recipiũt patronatus: census qui ab initio fuit impositus: augeri nõ debet. j. de censi. scientes. sine iusta causa ꝛ rõnabili ꝛ de ꝺsensu episcopi ut dictũ est. s. eo. auaricie. In alijs vero casibus puta cum ꝑ eno iure habẽt ecclesias quo ad tẽporalia et spiritualia possidere tas possunt pleno iure. Quãdoqz tamẽ monachi totũ applicãt vti-

ecclesia uĩa cõi uolũtate dedistis: ita ꝙ missam de scã maria: nisi cor poris ifirmitate grauatus debeat quotidie celebrare: ꝛ ecclesiã uĩaz nõ nisi cõi tã prepositi quã capituli⁸ assensu possit dimittere: uel cuiquã prebende illius anniuersarij dele gare⁵. Quã si quidem institutiõez catenus ꝓfirmam⁹: ut predict⁹ sa cerdos. nisi infirmitate corporis fuerit ipeditus: assidue debeat ob sequium suum impendere ecclesie memorate: ꝛ quãto frequẽtius põt salua⁴ honestate sua: ꝛ debita deuo tione missarum solẽnia celebrare: nec sibi liceat hoc illi subtrahere si ue causa uoluptatis^k siue se ad aliã ecclesiam transferendo.

J Dẽ unigoren̄. archiepiscopo.

De monachis qui uicaros pa rochialium ecclesiarũ grauãt ut hospitalitatẽ⁴ tenere non possint eã ꝓuidentiã habeas ꝙ ad presen tationẽ monachoꝝ nullũ recipias nisi tantum eis de prouẽtib⁹ᵐ eccle sie corã te fuerit assignatũ: unde iu ra epãlia possint persoluere ꝛ ꝺgru am sustentatiõem haberé. J Dez salernitano archiepó.

Ad hec licet: ꝛ infra. Illud ẽ omni rõni ꝓtrariũ: utun⁹ cle ricus in una⁸ uel diuersis ecclesijs plures dignitates uel personatus obtineat: cũ singula officia ° i eccle sijs assiduitatẽ exigãt ꝑsonarum.

J Dem burdegalẽ. archiepõ.

Preterea. g. qui in tua ꝛ tolo/ sana ecclesia est archidiaconus cõ stitut⁹ ꝛ i utraqz ecclesia regularit⁹ ꝓfess⁹: mãdam⁹ quaten⁹ eũdẽ alte ro quẽ maluerit⁹ archidiaconatu fa cias eẽ ꝓtẽtũ. J Dẽ cãtuariẽ. arch.

Cum nõ ignores quod una ec clesia ꝛ um⁹ debeat eẽ sacerdo tis: ꝛ infra. Cũ igit nũci⁹ presbyteri qui i duab⁹ ecclesijs locũ brẽ ꝺten dit⁴ ꝛ qdã clerici alteri⁹ ecclesie ad nrãz pntiã accesserit ꝓtra eũ nos at tẽdẽtes nõ esse ꝙuenies: ut idẽ pbr̃ locũ bẽat i duab⁹ ecclesijs: mãda m⁹: quaten⁹ ipsũ brificio qd̃ hz fa cias manẽr ꝓtẽtuz⁴ qd̃ si forte archi presbr̃ ꝛ clerici alteri⁹ ecclesie i eũ ꝓsenserit⁸ eis nũc dissentiẽtib⁹ cuz ipsoꝝ scãdalo⁷ nõ ꝺz locũ in ipsa ec clesia querere uel habere.

J Nno. iij. zamor̄. episcopo.

Cum secũdũ apostolũ qui alta ri seruit uiuere debeat de alta ri⁷: ꝛ qui ad on⁹ eligitur repelli³ nõ ꝺz a mercede: pz a simili: ut clerici uiuere debeãt de patrimonio iesu christi: cui⁹ obsequio⁹ deputãt̃: ut ipsa nosĩ^b rõ psuadet: cũ. n. a. clerof quod elt sors⁴ uel hereditas clerici appellẽt̃; qz in sui ordinatiõe uel as sumũtur^d in hereditatẽ dñi: uel asse quuntur^e hereditatẽ in ipso ut uere possint psallere cũ ꝓpheta dicente: domin⁹ ps hereditas mee: dignũ⁷ elt ut ecclesiasticis stipẽdijs susten tẽtur in qua ꝛ ꝙ quam diuinis obse quijs ascribũtur. Licet aũt prede/ cessores⁹ nri ordinatiões^b eoꝝ que

ꝛ. j. eo. de multa. de hac materia dicit̃. s. de elec. dudum. ij.

f Contendit. vnde hodie priuari debet vtraqz. j. e. de multa.

t Contentum. s. e. c. ꝓ. ꝛ. c. ad hec.

u Consenserit. si semel consenserunt in eũ non possunt amplius dissentire s. de elec. cũ inter canonicos. ꝛ. viij. q. ij. dilectissimi. ꝛ. xxxij. q. v. horrendus Quid est ergo. qò dicit nũc eis dissentientibus. ꝛ sic cõtradicit hec decre. p̃ dictis iuribus. Sol. sic intelige quod dicitur hic. sacerdos iste elect⁹ fuit ad curam animaꝝ ꝛ simul ad continuã residentiã ad quã de iure tenet̃. s. de cle ri. nõ resi. quia nõnulli. sed ipe volebat retinere priorẽ ecclesiã cũ illa ad quã electus erat secũdo ab archipresbytero ꝛ clericis. vnde cũ ipse nollet primaz dimittere licitũ fuit archipsbytero ꝛ clericis ab electione ipsius recedere. et merito. qz vtraqz de iure habere nõ poterat. si autẽ vellet dimittere primaz ꝛ secundã recipere tunc nõ possent archipsbr ꝛ clerici ab electione ei⁹ discede re. exquo semel in eũ cõsenserunt. ꝛ sic intelligunt̃ p̃dicta iura.

x Scandalo. ar. ꝙ propter scanda'um quandoqz recedit̃ a iure. s. e. cuz te neamur. ꝛ. s. de tempo. ordi. ad aures.

y Cum sm apostolũ. de altari. xij. q. i. ex his.

z Repelli. ad quẽ spectat onus ꝛ emolumentũ. xij. q. ij. charitatem. ꝛ. c. q cunqz: ꝛ. c. ecclesiasticis. ꝛ ecõuerso nõ est ferendus ts qui lucrũ amplectitur onus aũt subire recusat. C. de cadu. tollen. l. vna. §. pro secundo.

a Obsequio. Non tibi sed domino grauis est cui seruit egestas. argu. xciij. di. diacon. Lau.

b Nominis ratio. xxi. di. cleros ꝛ clericos. ꝛ. xvi. q. i. si cupis. ꝛ nomina de bent esse cõsonantia rebus. insti. de dona. §. est ꝛ aliud.

c Sors. xij. q. i. c. cui portio.

d Assumuntur. ut qui ordinant̃ sine beneficio. uel assumunt̃ ut habeant be reditatem domini.

e Assequuntur. s. qui ad beneficium recipiuntur. isti in sua ordinatione sta tim consequuntur hereditatem domini.

f Signum. xij. q. ij. ecclesiastice.

g Predecessores. lxx. di. neminẽ. ꝛ. c. sanctorum.

b Ordinatiões. nisi ꝓmot⁹ sit ad titulũ primonij sui. j. e. tuis. ꝛ. s. e. epis. si

ꝛ. j. de ꝓcuratoribus. Preterea. g. qui in tua ꝛ tolo/ bus suis reseruata honesta sustentatõne presbytero ut hic. Quandoqz certã partez recipiũt siue certam dimittũt presbytero. aliud totũ sibi retinent. ut. s. e. auaricie. ꝛ hoc secundũ cõsuetudinẽ diuersoꝝ locoꝝ. dic de hoc ut. xvi. q ij. in summa. ber.

n Hec. in vna. j. eo. de multa. in fi. idem in diuersis. ut ibi. ꝛ. j. c. proxi. ꝛ s. e. quia in tantũ. ꝛ. s. de cle. nõ resi. quia nõnulli.

o Officia. i. dignitas uel p sonatus. lxxxix. di. c. singula. ꝛ. xxi. q. ij. sicut. ꝛ. j. eo. cũ nõ ignores. ꝛ. j. eo. de multa. nisi per dispensationẽ apostolice sedis. ut ibi. et. s. de electi. dudum. ij.

p Preterea regularit̃. Ar. ꝙ canonicus regularis potest fieri archidiacon⁹. ar: lxiij. di. c. i. ꝛ. lxxiiij. di. quo rundã. ꝛ. j. de sta. regu. ꝙ dei timorem. Sic nec monachus in diuersis monasterijs esse potest nec abbas prefici. j. de relig. domi. c. vlti. Sic nõ po test quis habẽr plures perso natus in eadem ecclesia. aut etiam in diuersis. j. e. de mul ta. ꝛ. s. c. pri.

q Valuerit. sic. s. eo. c. refe rente. Et sic habuit optionez secundũ ista iura. hodie non habet optionẽ. immo recipiẽ do secundaz dignitatẽ ipo u re vacat prima. ꝛ si contende ret retinere vtrãqz priuaret̃ vtraqz. j. eo. de multa. Cum enim militie sint distincte ꝛ p sone illis deputate debent es se distincte. vnde nemo potest esse in duob⁹ collegijs simul ff. de col. illi. l. i. §. vlti. nec duas militias habẽr. C. qui mi li. nõ pos. l. iij. ꝛ. l. v. §. impo sterum. lib. xij. nec duos ho nores. ff. ad munici. libertus §. prescripto. ergo multo for tius hec sunt in spiritualibus bonoribus obseruanda.

r Cum nõ ignores. vna ec clesia. Hoc generaliter verꝝ est ꝙ vnus debet esse sa cerdos vnius. ut. s. e. c. pri.

k Irritas. quo ad executionē. nō quo ad veritatē. quia ordinē nō admittūt.
k Successores. sed quare quęritur hic successor ex delicto defuncti. cum regulariter crimina morte extinguantur. xxiij. di. quorundam. ꝛ. C. si reus uel accu. mo. fue. l. ij. ꝛ successor non quęritur ex delicto defuncti. C. ne ex deli. defunc. l. vna. Rndeo ne in cleri opprobrium mendicare coganꝫ. xciij. di. dia coni. ar. s. de cle. comu. ioannes. in fi. uel dic ꝙ non tā successor ꝙ ecclesia punitur in hoc casu que non resistit epo in tali promotione. nam sine concilio ecclesie non facit ordinationez. xxiiij. di. c. pe. vñ punitur si ei delinquenti. nō resistit. ij. q. vij. c. qua propter ꝛ hoc intelligo qñ ipse episcopus examinauit. si aūt alij examinauerunt ipsi tenebuntur. liij. di. si seruus. xxiiij. di. qñ. ꝛ hoc innuit qđ dicitur. j. nullo pñtante. Et in hac ꝓmotione dignitas ꝓmoti est attendenda. ar. xli. di. non coganꝫ. ff. de iudi. l. sed ꝛ si. suscepit. §. ij. ff. de vsufruc. sed ꝛ si qđ §. i. ꝛ. j. e. c. de multa. ꝛ. ff. de dona. l. si filiusfamilias. Ytez considerantur facultates ecclesie. ar. ff. de admini. tu. l. cum plures. §. cuz tutor. ꝛ. ff. de reli. ꝛ sumpti. fu. si quis sepulchrum. §. sumptus. ꝛ hic inferius. b.

l Liceat si scriberet ipsi ordinatori. ipse nō posset aliqđ obijcere. nisi hꝫ in litteris continetur. qz quos idoneos reputauit ad ordines. debet reputare idoneos ad beneficium. s. de eta. ꝛ qua. c. accepimus. sed. successor pōt. Et ita semel approbatus iterum probatur ꝛ reprobatur sicut medicus. ff. de mun. ꝛ ho. l. ut gradatim. §. reprobari. et virgo semel probata iterū ꝓbatur. xxvij. q. i. nec aliqua. ꝛ melꝰ. s. de proba. c. pe. ꝛ ult. ꝛ. ij. q. v. habet hꝫ proprium. ꝛ c. mennam. sed hoc totū gratia est. qz de facto vnꝰ sepius queri nō debet. ff. nau. cau. sta. l. licet. in fi. Sed nōne ꝓ sumi debet pro ordinato. sic ar. s. de ꝓba. post cessionem. nisi probetur. contrariū. Item qualiter cognoscit postea de eius idoneitate. cū sententia epi q̄ pronunciauit ipsum idoneum trāsiuit in rem iudicatā. a qua non fuit appellatum. s. de elec. cū dilecti. in fi. Respondeo totū fit de gratia. uel dicas ꝙ tā tum queritur de noua cā postea emergente. ar. s. de eta. ꝛ quali. or. c. i.

m Donec per te. Quid si episcopus ordinauit eum ad aliquem titulum. ꝛ ille est euictus ab eo. nunquid episcopus tenetur de euictione. ar. ꝙ non. qz donator non tenetur de euictione. ff. de edil. edi. l. ad res donatas. argu. cōtra. vij. q. i. presentiū. ꝛ. j. eo. inter cetera. Dixit vincē. ꝙ episcopus specialiter nō teneretur. si dedit ei beneficiū sufficiens. ꝛ factum sit insufficiēs ꝛ eximanitū Sufficit enī minori ab initio adire locupletē hereditatē. ff. de minor. verum. §. locupletem. tenetur tñ generali obligatione. quia tenet ꝓuidere ꝛ ordinare ecclesias omnes sui epatus. de cōse. di. i. c. omnes. Tu dicas melius cuz. t. sit fraudulenter contulit ei beneficiū alterius. quo alius non fuit iuste priuatus sine alij debitū. ꝛ ipse cui ꝓtulit hꝫ ignorauit tūc ſpāliter tenet epūs ei ꝓuidere i equaléti bñficio. ar. vij. q. i. pñtiū. ꝛ. j. e. c. int cetera. ꝛ. j. ō iurpa. c. pastoralis.

n Inter cetera. Casus. g. ꝛ. b. ꝓmutationē suarū prebendarū affectantes eas in manū pape renunciauerūt. postmodū mandauit papa decano remen. ut de prebenda. g. inuestiret. b. sed episcopus loci hoc intelligens cōtulit eam magistro. p. vnde orta lite inter magistrum. p. ꝛ. b. dominus papa reuocauit prefatam renunciationem. ꝛ vtriq; restituit beneficiū suum. ꝛ ne magister. p. remaneret frustratus spe sua mandat papa episcopo ut prebendam alicui non ꝓferat. donec assignauerit magistro. p. beneficiū ꝑbendale in eadē ecclesia. ꝛ si ō fecerit. illud cassat. ne fraudulent̄ visus sit illi ꝓtulisse ꝑbendā

x Assignari debebat ex quo guil. resignauit tali modo. ut daretur. b. ꝛ non fuit ei data. sed magistro. p. nō videbat ei renunciasse nec videbat eā perdidisse. sicut non amittit possessionem qui eam sub modo alij tradidit. nisi modus existat. videt enim sub cōditione eaz tradidisse. s. de resti. spo. olim. ꝛ. ff. de acquir. pos. qui absenti. §. si quis. ꝛ qui sub ꝓditione tradat possess. ꝛ recedit a possessione nō perdit eam. ff. eo. si cū me. vnde iste nō videbat amisisse possessionem beneficij sui. Sed certe verum est. ꝙ amiserat ꝑ renunciationē

ſz papa postea ex officio suo vtrūq; restituit ꝓpt discordiā suscitatā

y Irritum. si. C. de legi. non dubiū. ꝛ. C. de rebus eccle. non alie. l. sancimus. ꝛ. x. di. c. vides. §. i. Si hoc verbum nō cōtineret in litteris ꝛ ipse conferret. videt ꝙ ꝓcessio teneret. licet esset facta ō mādatū pape. j. eo. dilectus filius. g. vbi de boc.

z Assignauit. hic expresse habes. ꝙ si eps concessit mihi beneficiuz quod concedere non potuit. tenetur mihi ad aliud consimile vij. q. i. c. primum. de hꝫ dicit. s. c. ꝓ. si. s. de fil. pre. veniens. ar. ff. ō pig. ac. l. elegāter. §. qui reprobos. ff. ad vel. qđ uis. §. si conuenerit ꝛ. ff. qui sanisda. co. l. quoties. ff. de le. i. l. filius. § si quid alicui. ꝛ. ff. de le. ij. l. mortuo. §. labeo. qz adiuuari bñficijs nos oportet. nō decipi. ff. cōmodati. l. in cōmodato. §. sic. i fi. ꝛ. j. cōmo. c. vno in fi. Et sic ē ō id ꝙ dicit lex ꝙ donator nō tenet ō euictiōe ff. de edil. edi. l. ad res donatas. Sz hꝫ in veritate ñ dr donare. qz necesse hz eā donare. ꝛ in necessitate nemo liberalis existit. ff. de admē. le. l. rē. legatā in fi. ꝛ de hoc dictū est. s. e. c. relatum. Et hoc itellige qñ epūs sciuit ꝙ eam donare nō poterat ꝛ ille ꝙ recepit. ignorauit. ut dixi. s. c. ꝓ xi. Si enim recipiens hoc sciebat. nō credo ꝙ habeat petitionem ō epm ad aliam prebendam. instar illius qui sciens emit liberuz hominē. emptio nulla fuit. secꝰ si ignoráter emit. ff. de ꝓtrahē. emp. l. liberi hominis.

a Quz tā dudū. multitudo. Iste io. hēbat multitudinē ꝑbendaꝝ ut ꝓz in antiq̄. q̄ multitudo ē canonꝫ inimica. s. e. qz in tātū.

b Auaricie. que à ꝓmotione repellit. lxxxv. di. c. florentinū. quam etiā dicit lex legitimis ictibus feriendā. C. de inoffi. testa. l. si quis suo. ꝙ est seruitus idolorꝝ. s. e. c. auaricie.

c Nostre diffinitōis. quā nō habes in hac ꝓpilatione que olim erat de instit. c. tua nuper.

d Concilij. s. eo. quia in tantū.

e Confirmationē. hoc ita intellige ꝙ super hac electione fuit causa cōmissa ad petitionē illius electi: ꝛ iudices illi electionē cōfirmauerūt ꝛ postea alij iudices quibus eadē causa fuit ꝓmissa ꝓfirmatō nē illā cassauerūt. sicut hoc totū habet in ꝓpilatione Inno. s. de rescrip. c. i. de quibus sit hic mentio.

f Prebendas. de hoc dictū est. s. de elec. c. dudū. ij.

g Aliud ꝓmissoꝝ. s. ꝙ ante ꝓfirmatiōz ministrauit. s. ō elec. q̄liter vel ꝙ ministrauit post cassationē ꝓfirmationis. qz papa etiā totū cassauit quicqd factū fuit per iudices ꝓres ꝛ posteriores.

b Ecclesiā. Et ita vī ꝙ ecclesia q̄ ipm eligit sciēs ipz habere plures dignitates atq; ꝑbendas nō possit ipsuz repellere. ar. s. eo. cuz nō ignores. Ar. ō s. de excep. cū ecclesiastice. ꝛ melius. s. ō elect. cū inter canonicos. viij. q. ij. c. dilectissimi. ꝛ. xxxij. q. v. c. horrendus. j. de cōcess ꝑben. cū super. ꝛ. s. de cleri. cōiug. c. diuersis fallacijs. et j. de dona. c. inter dilectos Sed hec locū nō habent. quia iste nō fuit electus ab ecclesia. imo ecclesia se sibi opponebat: ꝛ electus fuit a quinq; solūmodo alijs appellāntibus prius ꝛ quibusdā absentibus ut hic patet in decre. que olim erat in cōpilatione Inno. de re iudi. c. i. hec decre. de illa electione loquitur. b.

i Per patientiā. hic respōdet tacite questiōi. diceret aliquis: multi sunt habentes plura bñficia. quare ipm reprobatis dñe papa ꝛ ipse

respõdet. multa per patientiã. ꝛc̄. ꝛ tñ ꝑ talẽ patientiã nõ fit dispẽsatio. ar. ĵ. de cog. spi. super eo. ꝛ. s̄. de iureiurã. mulieri. ar. talis patiẽ

h tia voluntatẽ requirit. ff. de tribu. l. i.

Jlectus filiꝰ. ꝓcipere nõ deberet. Jstud fuit ꝺ cõciliũ. ĵ. de cõcess. ꝑben. nulla. Sꝫ ꝺriũ vr̄. s̄. e. relatũ. ubi tenet ꝓmissio vacature ꝑbende. So. hic nihil ꝓcipiebat: ſꝫ ibi sic ut pꝫ ex illo vbo integritate ꝑbende gaudere. ꝛ ex eo ꝙ dicit quoꝝ cõis est vsus. ꝛ hic solũ addit ꝙ ꝓcipiat eaꝫ q̄ de cõi ꝓferunt ꝛ ita nõ ꝺicit sed ꝓcorꝺat. ꝛ hoc viciũ fuit expssum. ibi non.

i Jllicito. Ar. ꝺ. s̄. de ꝓsti. cũ. m. v. q̄ttuoꝝ receperit ad vacaturas. ꝛc̄. So. papa illud reprobauit vñ ꝓcipit ꝙ eis ꝓuideant ex supercrescẽtibus. ꝛc̄. ꝛ ita cõcordat cum ista. uel ibi ꝛcepti fuerit simpliciter ut ibi not. uel ũ reprobat receptõ in ius canonie ſꝫ receptõ ad vacaturas

m Approbates. ar. ꝙ snia siue ꝺonatio tenet ꝓ pte ꝛ ꝓ parte nõ. sic. s̄. de arbi. cum tpe. xij. q. ij. si quos. ꝛ. xvij. q. iiij. questi. ꝛ. xxij. q. iiij. int cetera. ꝛ. ĵ. de testa. rainuti. ꝛ. c. rainald. Laueas tñ q̄liter fiat electio. si ꝺicat eligim⁹ te ad ꝓx. vacaturã nulla ẽ electio. ĵ. de cõcess. ꝑbẽ. c. nulla. ꝛ. c. relatũ. ꝛ. c. ex tenore. Si vero ꝺicat. eligimus te i fratrẽ ꝛ sociũ ꝛ ꝓmittim⁹ tibi ꝓferre bñficiũ cũ ꝓmũ vacauerit tenet electio talis. s̄. c. relatũ. ꝛ. s̄. de ꝓcess. ꝑbẽ. cũ sup. assignando eidẽ quotidianas distributiões alias ꝓpellerent ad hoc ut ꝺicit hic in fi. Et ille intelligit electꝰ ad quoꝺdã ius de nouo creatũ. ĵ. e. dilecto. ꝛ illud ius perit q̄ cito assignat beneficiũ vacãs nõ enim ꝺiu posset manere tale ius sine re corꝑali. i. q. iij. si quis obiecerit. ꝛ talis canonia auget numeꝝ canonicoꝝ sꝫ nõ ꝑbendaꝝ. Sꝫ nũquid plures possunt talit eligi. si duo ꝓnt eligi eaꝺẽ rõne ꝛ plures. ſ. tres uel q̄tuor. ꝛ quotcũqꝫ. Dixit io. ꝙ ꝝm numerũ ꝑbendaꝝ possũt plures uel pauciores eligi. Sꝫ certe nõ videt ꝙ tot ꝓnt eligi quot sũt ibi canonici ꝓpter ꝺiutinã expectationẽ ſꝫ sufficit ꝙ pauci eligant saltez duo uel tres uel quinqꝫ. s̄. de cõsti. cũ. Ad. ferra.

n Defraudet. sic. s̄. eo. relatũ.

o Cũ se facultas. ꝫ idẽ erat ei ꝓmissũ in illa ꝓpositione. sed archieps autem ꝓstare nõ potuit. imo illud solꝫ cassat ꝙ nihil ꝓcipere deberet. Iau. Jtẽ ex eo qꝺ ꝺicit hic: pꝫ ꝙ legatus nõ põt ꝺispẽsare cõtra cõciliũ. ĵ. de ꝓcess. ꝑben. nulla. sed solus papa. Jtẽ aliud ẽ ꝺicere cũ facultas se obtulerit. ꝛ aliud cum beneficiũ vacauerit ut hic patꝫ ꝛ. ĵ. de cõcess. preben. accedẽs.

p Assignare. ꝫ idẽ poterat ꝓsequi ex illa cõpositione ut vr̄. Dicit io. ꝙ non. quia tẽpore compositionis vacabãt beneficia. ꝛ volebant ipsum expectare proximã vacaturã. Jtẽ aliud additur cõpositioni. ꝙ ipse habeat quotidianas distributiones siue victualia que ꝺ cõi conferunt. que tantũ presentibus ꝺant. s̄. de cleri. non resi. decetero. ꝛ. ĵ. eo. licet. Perceptio enim taliũ prebendaꝝ non facit canonicum. qꝛ sola salarij perceptio non facit ꝺecurionẽ. ff. de ꝺecur. sola. ꝛ. i. e. dilecto.

q Ue fraternitatis. importunitatẽ. electio facta ad importunuꝫ clamorẽ nõ valet. s̄. ꝺ elec. ostius. lxi. ꝺi. miramur. ꝛ ꝓ importunitatẽ nõ ꝓcedenda sepe ꝓcedim⁹: ꝺicit impator. C. de peti. bo. sub. l. i. li. x.

r Turon. ꝓcilij. s̄. e. maioꝝib⁹. ꝛ. ĵ. ut ec. be. ut nr̄m. ꝛ. i. q. iij. c. si qs ꝑbẽdas.

s Sectionẽ. Sed cũ vna parrochia possit ꝺiuidi in duas. xvi. q. i. ꝓcipimus ꝛ. x. q. iij. c. vnio. de cõ. ꝺi. i. oĉs. ĵ. de eccle. edi. ad audientiã. quare vna ꝑbenda nõ põt ꝺiuidi in duas? Rndeo ꝺue parochie licite fiũt ex vna iusta causa interueniẽte ꝛ ꝙ vtraqꝫ sit parrochia per se ꝛ habeat ꝓpriã limitationẽ. sed ꝙ ꝺue sint sub vna limitatõe nõ põt. xvi. q. i. plures. Et eoꝺẽ mõ vna ꝑbẽda põt ꝺiuidi in duas ita ꝙ sint ibi perpetuo duo canõici. ꝺũmõ facultates illi⁹ ꝑbende sufficiãt ꝓpetenter ꝺuob⁹. ĵ. e. c. vacãte. sicut vna ꝺom⁹ põt ꝺiuidi ꝛ ꝺecetero erũt ꝺue ꝺom⁹ ꝛ vn⁹ fũdus. si diuidat erũt ꝺuo fũdi ff. cõia ꝑdioꝝ. l. si qs duas. §. i. Sꝫ ꝑbenda diuidi nõ ꝺz ut sub noie vni⁹ ꝑbẽde censeat vterqꝫ q̄si ꝺimidius canonicus. qꝛ vnitas nõ recipit diuisionẽ. xxiij. q. i. c. loquit. nulla eni fuit⁹ ꝺiuidit ſꝫ vsufructus diuidat. ff. ad. l. fal. l. i. §. si vsufruct⁹. ꝛ. ff. ꝺe vsu. ꝛ habitatio vsu pars. Sꝫ nõne ꝫ mõ põt diuidi ꝑbẽda qꝺ idẽ ius apꝺ vtrũqꝫ remaneat. qꝛ ꝛ ura incorꝑalia apud plures pñt iso lidũ residere. ĵ. de iurepa. c. i. ꝛ. ff. de fui. l. vie. ꝛ. ff. de bo. lib. l. libertus. in fi. Jn ꝑbẽda ꝫ esse nõ põt ut dictũ est. ĵ. e. dilecto. ſꝫ eni ꝺicat idẽ ius eẽ apud plures. reuera tñ q̄libꝫ spãle ꝛ sepatũ ius hꝫ. ff. quẽ ad. fui. amit. l. aquã Et nõ ꝙ sic de vna ꝑbẽda pñt ꝺuo fieri si facultates sufficiãt. si ex cã nccia pñt ꝛ ꝺebẽt ꝺiminui ꝑbẽde. ĵ. de v̄. sig. c. vl. ꝛ. s̄. de ꝓsti. ex pte. a ꝓrario sensu.

t Cõcil. ij. ꝺ ꝓces. ꝑ. c. nulla.

u De rigore iuris. innuit ꝙ ꝺe patientia possit tolerari et cõfirmari q̄si ꝺispẽsando. qꝺ satis põt ꝓcedi. qꝛ talis ꝺispẽsatio nõ est ꝓpetua sed ad tẽpus. nec ꝓprie ꝺicit facere cõtra cõciliuꝫ. Ad quid ergo ꝺicebat ꝺ rigore iuris. alias simpliciter respõdisset: ꝺicendo ꝙ talis est cassanda. ꝛ multe tales electiões tolerant ꝛ ex cã possit iuris rigoꝝ relaxari ar. op. ĵ. e. c. vacante. ꝛ. c. cum cãm. vbi tenet integrare ꝑbendã tali modo collatã nec mandat cassari.

x Jsi ẽnt. honesti ex qualitate ꝑsone ꝑsumitur licitũ qꝺ alias esset illicitũ argu. ix. q. iij. c. lugduñ.

y Ex arbitraria. et ita aliquis põt simul vti ꝛ arbitraria ꝛ ꝺelegata ptãte sic s̄. de ꝑsump. c. lras. Sꝫ istud nõ vr̄ posse ꝓstare qꝛ si rõne ꝺelegate ptãtis ad iudicauerũt alteri ꝓratũ ꝝm ꝫ ꝙ ꝓstabat eũ canonice electũ. q̄lit ꝑ arbitriũ poterunt ipsum ꝺẽnare ad soluendũ alteri parti indebitũ. cũ alij solui non possit qꝺ ẽ alij ꝺebitũ. s̄. de iureiu. eã te. qꝛ si ꝓratus fuit isti ꝺebitus. ꝓstat ꝙ solutio pecunie est indebita. Potest ꝺici ꝙ isti nõ fuerũt arbitri. ſꝫ arbitratores. i. cõpositores quoꝝ arbitriũ si iniquũ sit auctoritate superioris retractatur. s̄. de arbi. nõ sine. uel reducit ad arbitriũ boni viri. ff. ꝑ socio. si societatẽ Sꝫ nunqꝺ rõne talis arbitrij posset ipsi aꝺiuꝺicare alteri ꝓratũ. ar. ꝙ sic. s̄. de trãsac. c. ꝺecetero. ſꝫ nõ ẽ verꝝ. qꝛ talia spãlia possideri nõ pñt. nisi ex iusta institutiõe canonica. ij. q. i. legũ. Sic ꝛ i mrmonio ñ põt iteruenire arbitriũ. s̄ ꝺ trãsac. c. ul. ꝛ. s̄. ꝺ i integ. rest. c. pe. in fi. ꝛ hic. v̄. ꝫ ex iurisdictõe ꝺelegata. b.

z Ex iussione. ex pactione partiũ non liceret nec illaꝫ tollerasset papa ut. s̄. de pac. cũ prideˊ. sed quia iudicis auctoritate. factum fuit. ꝛ ad tempus sustinetur. s̄. de transac. c. ꝺecetero. Sic. n. excusat ab infamia. qui iussu iudicis pacisc itur. de furto. ff. de bis qui notã. infa. l. furti. §. qui iussu. ꝛ ꝙ papa hic tolerauit huiusmodi cõpositionem. ꝫ fecit ꝓpter causas ꝑdictas. ſ. ꝓ bono pacis ꝛ vtilitatis. quia placuit omnib⁹. ꝛ si papa compositionẽ nõ tollerasset. auctoritas iudicis nõ sufficiebat. qꝛ ꝺe iure ꝫ facere nõ poterat. vñ ꝺicit papa. nos eã ꝫ aꝺhibito moderamine toleram⁹ ꝛ ad tempus tantũ. ut sequitur. ꝛ occasione hmõi ꝓmissionis assumũt q̃libꝫ aliqui cãm male faciẽꝺi.

a Prioratus. nisi hoc esset appositũ. cõfirmatio talis siue tolerantia fuisset realis. ar. s̄. de transac. venies. ꝛ. ĵ. de instit. cum venissent.

b Prouentus. quoniã sicut ius ꝺiuidi non potest. sic nec fructus. ut. i. q. iij. c. ul. ꝛ. ĵ. ut ec. bene. ut nr̄m. ꝛ. xvi. q. i. si monach⁹ ꝺefuncto. uel alias remoto.

g ORo illorum. ecclesiarū suarū sub hoc termino ꝓprehendunt omnes ecclesie ipsius prouincie. etiā episcopales ut hic patet. ꝛ. s. de vsu pal. c. i. siue habent ius cōferendi siue nō. sed in aliqua prelatura per hanc formā ꝓuidere nō posset. j. eo. c. vlti. ꝛ hoc in quibus ius habet. secus in alijs. secus si dixisset in aliqua ecclesiarū ꝓuincie. quia tunc nō refert vtruz ius ibi habeat uel nō ratione ordinarie potestatis cū auctoritas talis generalior est ꝙ alia. tamen papa in hoc non reprobat factum archiepiscopi. Et sic large sumitur qō dicit suarū.

b Contradictores. hac sententia nō cōprehendunt. nisi partes ꝛ alij etiā qui de facto cōtradicunt ꝛ nō de iure.

c Elusioné. multe enim vie sunt hominibus ad malitiaz. in auf. de nup. §. minores. in fi. colla. iiij.

d Inuestiuit. Per talē inuestituram nō adipiscitur quis possessioné: nisi corporaliter in possessioné mittatur. j. de donat. per tuas. De tali inuestitura habes. s. de re iudic. cuz olim. ꝛ. j. de his que fi. a maio. par. ca. ex ore. ꝛ hoc ꝓbatur per hoc ꝙ papa mandat ꝙ solūmodo sententia lata in eos obseruet: donec dictuz magistrum recipiant in fratrem. Si enim in possessionez missus fuisset papa mādasset ut in possessioné inductus defenderetur. et sic per hanc decret. non probatur ꝙ per hanc formā mandamus: ut talem faciaſ recipi in canonicū ꝛ in fratrem. talis ecclesie contradictores per censuram ecclesiasticā. ꝛc. uel facias ꝓpetens beneficū assignari ꝙ possit mitti in possessionem ipsius ecclesie. nec inuestiri: cum hoc ei non mandetur cū certa forma secundum quā procedere debet sit presixa. Quidaz tamē dicunt per hanc decre. ꝙ per talem formā potest mittere in possessioné siue inuestire. quod ego nō credo prout no. j. de concess. preben. cū nostris. Arg. cōtra. s. de except. cū ecclesiastice. nō est contra. quia ille iam fuit per papā inuestitus ꝛ in corporalē possessionem de mandato ipsius inductus ut patet in integra. ꝛ ꝙ dixit hoc inuestiuit. fecit vltra formā sibi datā quod patet per responsionē pape que de inuestitura nullam fecit mentionē. sed de excōicatione quā precepit obseruari quousqz ipsū receperit. ꝛ ideo dicit prouide.

e Prouide. excusauit eū papa. sed reuera nō bene ꝓcessit inuestiēdo. sed refert vtrū mandet facias ꝓuideri uel facias beneficū assignari.

f Recepisse. ꝛ ita qui semel facit cōtra priuilegiū suū sibi preiudicat in illo. s de rescript. cōstitutus. ꝛ. s. de cōsti. cū. m. ꝛ. c. cū accessissent. ubi de hoc. arg. cōtra. j. de priuileg. accedentib⁹. ꝛ. c. si de terra. §. i. ꝛ. L. de excu. tut. l. voluntarie. Et ꝑ attende qō dicit auctoritate ꝓpria. qz si ꝑ aucte pape fecissent nō intelligerent venisse cōtra priuilegiū suū etiā si esset iuramēto firmatū. qz auctoritas pape semp intelligit excepta. s. de iureiu. venientes. ꝛ. s. de elec. significasti. Sed quid si venissent cōtra indulgentiā auctoritate cardinalis legati apostolice sedis: nūquid excusarent. nō credo. quia nō posset illos cōpellere ad hoc ut cōtra indulgentiā pape aliquē reciperet.

g In canonicū. ꝛ ita excōicati recipiūt aliquē in canonicū ꝛ valet talis receptio. ꝛ ea que faciunt excōicati in eoz preiudiciū bene valent. s. de except. cū inter. cum suis si. sicut excōicatur quis ut in causa procedat. s. de offi. ordi. significauit. ꝛ quia isti nō debent absolui nisi satisfaciant. ut. s. de offi. deleg. ex litteris. sed satisfacere nō possunt nisi ipsum recipiāt. nec per talē participatōnē erit excōicatus. sic excōicati admittunt ad iuramentū quādoqz anteq̄ absoluant. j. de sen. excō. ex tenore. ꝛ. s. de rescrip. capitulū sancte crucis. uel expone donec dictū magistrū recipiant. i. donec cautionē prestent ꝙ iuri parebunt. ꝛ hoc vbi habent causā defensionis. sed in hac decre. nō habebāt iustā causā defensionis. imo falsā ut lra dicit.

h Ad canonicatū. mandat hic papa dari huic illa que pertinent ad canonicatū ꝛ nō prebendā. ꝛ sic dabunt ei quotidianas distributiones quousqz vacabit ꝑbenda. uel quousqz fructus fuerint augmentati. Et sic pz hic ꝙ licet canonici aliquē recipiāt vltra numerū etiā sua auctoritate nō augent numeruz prebendaꝝ. licet augeant numerū canonicoꝝ. s. de cōsti. cū. m. habuisti idez s. eo. dilectus. ꝛ. j. eo. ti. dilecto.

po ꝛ abbati uatien.

ORo illoruz ꝓuisione: ꝛ infra Burdegal. archiepisco mādauim⁹ ut magistro. p. in aliqua ecclesiaꝝ suaruz ubi expedit cognosceret: cōpetens faceret beneficiuz assignari: cōtradictores ec. dis. cōpescens qui decano ꝛ capitulo sanctoñ. au. nostra mandauit ut ipsuz admitterent in canonicū ꝛ in fratrē Cūqz ijdem reluctarentur canonici ac indulgentiam de quadragesimo canonicoruz numero ei opponerent: qz archiepūs cognouit illos in elusioné mādati nostri idulgentia concessa eis irreuerēter abuti: predictum magistrū de prebēda ꝛ canonia sanctoñ. ecclesie inuestiuit contradictores uinculo excōmunicationis astringens: ꝛ infra. Quia uero quod per dictuz archiepiscopuz de memorato magistro auctoritate nostra prouide factum est: firmitatem uolumus obtinere mādamus quatenus si uobis cōstiterit predictos canonicos indulgētiam quam habent de certo canonicorum numero non seruasse: ꝛ aliquem ultra constitutum numeruz in canonicum auctoritate propria recepisse: cum nobis legem imponere non debeant quam ipsi negligunt obseruare: latam in ipso excōmunicationis sniam a predicto archiepō tādiu denūcietis sub ap.

i Quis. de patrimonialibus. Habēt ergo isti patrimoniuz pro titulo. sic. s. eo. c. episcopus si aliquē. nec debēt ab episcopo beneficiū petere exquo tali modo intitulati sunt ꝛ iudiciū sibi mandu cant ꝛ bibūt qui de suo habēt ꝛ alienū recipiunt. xvi. q. i. quoniam quicqd. ꝛ. xij. q. ij. c. ꝛ si illj. ꝛ. i. q. ij. clericos. Sed quid si patrimoniuz istoz periret casmate uel alluuione nunquid tenebitur istis prouidere. dominicalis qstio cōsueuit esse. tamē satis videtur ꝙ episcop⁹ debeat ei prouidere in beneficō ecclesiastico. quia cū isti ad seculū redire nō possint redundaret in obprobriuz ordinis clericalis. arg. xciij. dis. diaconi. et arg. s. de cle. ꝓmg. ioannes. ꝛ. s. de renunci. ad supplicationem.

ob. seruandam: donec sepe dictuz magistrum recipiant in canonicū ꝛ ea que ad canonicatū ptinent: cū stallo chori ꝛ loco capituli ei studeant assignare. Item bisuntin. archiepiscopo.

Quis qōnibus respōdem⁹: ꝙ clericos in minoribus ordinibus ꝓstitutos de primonialib⁹ bonis habētes unde possint ꝓgrue sustētari: ꝛ si nōdū fuerit bñficiuz ecclesiasticū assecuti: dūmodo aliud canonicū nō obsistat ad superiores sacros poteris ordines ꝓmoueri. Item epō laronié.

Accedens ad ap. se. ꝛ ifra. In qui. r. r. ꝙ clericus absens p aliū: uel ali⁹ magis ꝓ ipso potest de bñficio ecclesiastico inuestiri. Item treceñ. episcopo.

Olecto filio. p. sancte pruden tiane presbytero cardiali cellerario trecē. ꝛ. r. ꝓcuratori tuo audituore ꝓcesso: idē cellerari⁹ ꝓposuit cora eo: ꝙ cū in manib⁹ remē. archiepiscopi tūc ap. se. le. intēdēris ꝓuidē. g. nepoti suo i trecē. ecclesia prebēdā quā ibi obtinebat: libere resignauit dict⁹ legat⁹ prefatum. g. ꝛ eundem cellerariū in canonicos trecen. instituit: ꝛ ābobus capitulū trecen. stallū i choro ꝛ ilocū in capitulo: ꝛ idez archiepūs supra dicte prebēde fructus diuidendos cōiter assignarūt: donec idē. g

k Sustentari. alias non debet ipsuz promouere. quod si fecerit tenetur ei ad supplementuz. s. e. c. ij. ꝛ. c. cū secundū apostoluz. Sed nū quid tenetur soluere decimas de tali primonio ad quod est promotus quasi ad titulum. Ar. ꝙ non. xvi. q. i. similiter. ꝛ. j. de deci. nouū genus. arg. contra. xvi. q. i. si quis laicus. Dixit vincē. qō tenetur soluere decimas. arg. illius c. si quis laicus. ar. est cōtra quod non debeat soluere. ut j. de simo. tua. L. dixit ꝙ si ab alijs clericis recipit diuinū officiuz ꝛ alia sacra debet eis soluere decimas. alioquin cōtra. qz de beneficio suo nō tenetur soluere decimas. Credo ꝙ propter clericatuz istius. licet sit ordinarius ad patrimoniū suum ecclesia que p mū decimas percipiebat prediales iure suo nō debeat defraudari quia res semper remanet cū sua causa ꝛ sine culpa sua priuari nō debet. nec est etiam iusta causa quare priuari debeat. Item queritur: an iste possit transire ad aliā ecclesiā sine licētia episcopi. Dicas ꝙ non. lxxi. di. primatus. Sed nūquid potest vendere patrimoniū ratione videtur ꝙ nō. quia inde viuere debet ꝛ ecclesiasticū onus sustinere. quod cōfitetur vin. Sed tan. dixit ꝙ potest vendere. quia qui precio fruit rem bñe videt. ff. de vsufru. quia cui precio. ꝛ pōt illud donare. qz ꝛ bñficio ecclesiastico posset renūciare qō credo verius.

l Accedēs. uel alius. sicut vnus noie alteri⁹ possidet. ff. de acq. pos. quicqd. vterqz eni possidet. ff. e. ti. qō meo. ꝛ. s. ut li. nō cōtes. quonā. §. in alijs. ꝛ. s. de rest. spo. cū venissent. ꝛ. s. de ꝓscrip. si diligēti. ita ꝛ vterqz pōt dici inuestiri. Sz q̄ fuit dubitatio: forte iste eps dubitat an carnale matrimoniū int absentes ꝛbatur ꝛ ideo dubitauit an ꝛ spūale. Prima qō expedit. xxxij. q. ij. honorat. ꝛ. j. ò cōuer. cōiu. ex ꝑte. ꝛ. ff. de ri. nup. deniqz. Secūda dubitatio hic explicat. vtrū clericus absēs posset inuestiri per aliū. vel dubitatio fuit illa an inuestiret quis pro absēte ꝛ ignorāte. ꝛ certe bene et acquirit ei possessionē. ꝛ cū iste sciuerit habebit cām vsucapiēdi. L. ò acqu. pos. l. i. vin. vel ideo dubitauit. qz sicut hereditas tpalis per ꝓcuratorē acquiri nō pōt. ff. de acqui. here. per ꝓcuratorē. ita videbat ꝙ hereditas spiritualis acquiri nō posset. sed nō videtur ꝙ dūtum sit quesitū per traditioz absenti. ff. de acqui. re. do. res ex mādato. Item nec possessio videt acqri per inuestituram. j. de his que fi. a ma. par. ca. ex ore. ꝛ. j. de dona. per tuas. Dicas ꝙ si uel dans uel accipiens intendit acquirere dominiū absenti tunc est ei quesitū. ꝛ sic loquit ff. de acqui. re. do. si procurator. ff. de do. qui mihi donatū. Sed si neuter hoc intendit nō statim acquirit dūium. ꝛ sic loquit. ff. de acqui. re. do. res. dominiū trā uel possessio nō acquirit per gestorē negocij. ff. de neg. gest. si ego. io.

m Olecto. resignauit pure sine aliqua cōditione: ꝛ modo alias

simoniacus fuisset.i.q.ij. q̄ pio.t.s.de pac.pactiones.

n ¶ Generalis. vnde videbat q̄ dñs cōtra factū ꝓcuratoris venire nō debebat.ar.s.de offi.dele.cū olim.q̄ factū procuratoris qui generalē habet administrationē dño preiudicat.ff.de iureiur.insiurā dū.§.vlti.ff.de pac.nam t nocere. Sed tñ secus est.q̄ generali mā dato nō videtur de legasse.nisi id quod legittie fieri potest. ff.de condi.inde. si procurator.t.ff.de bis que fi. in frau. cred.si pater.uel q̄ fraudulenter aliqd faciat.ff. mand.cre ditor.§.lucius. Un de cum talis institu tio contra ius esset non tenebatur epi scopus illaꝫ ratam habere.s.eo. ti.tue t.c.maioribus.

o ¶ Recepisti. per ls videbatur consenti re institutioni ipsi us. simt.lxiij.di.ba driānus. t.j.de bis que fi.a ma.par.ca. ex ore.t.j.de priui. cū olim. arg.C.ad vell.autē. siue a me t.j. de spōsa. ad id quod. Itez quia in presentia sua gessit se tanq̄ canonicuꝫ. vnde quia ipsuꝫ nō remouit statim vi detur ipsum appro basse.arg.s.de off. deleg. coraꝫ.C. de acqui. posse.l.i.C. de pac.po.si filium xx.q.i.quem proge nitores. Talis pati entia nō facit cano nicum sed tantū ca nonica electio.ff. ō decuri.berennius. et.j.de insti. ex fre quentibus. t.C.de libera.cau. non ic circo.

p ¶ Adolestatione. t sic agebat interdi cto vti possidetis.

q ¶ Turon.s.e.ma ioribus.ber.

r ¶ Laterañ.j.de cō cef.preben.nulla.

s ¶ Diuidi.quia vni tas ñ recipit diuisio nem.xxiij.q.i.loqui tur. de boc dictum est.s.eo.tue fraterni tatis. simi.s.e.in ter cetera.

t ¶ Augmentare. s. de consti.cū.m.

integrū esset prebēdale stipēdiū as secutus: t infra. Quoꝝ receptiōeꝫ ꝓcurator generalis predecess. t.in ptibus constantinopolitanis tunc agentis postmodū approbauit. di ctus quoqꝫ cellerarius lectionem t euāgelium in bebdomada sua le gisse dinoscit. t taꝫ decani quā epi electioni t aliorū negocioꝝ tracta tibus sicut canonicus treceñ. iterfu it: t domū quādā per capitulū me moratum obtinuit: que non nisi ca nonico consueuerat assignari: tuqꝫ cū ad eādeꝫ accessisset ecclesiā con secratus eū cum canonicis alijs ad oscula recepisti°: cū tunc nō nisi ca nonici ad oscula admittant: t eidē super predictis nō monuisti per biē nium q̄nē: ꝓpter quod petijt: ut te ab ipsius sup hoc molestanōe ꝓ ide bita cōpescere dignaremur: t ifra ¶Procurator tu° ꝓposuit exaduer so: q̄ ad unicū ius spūale quod ua cabat ibidem: insimul duos cano nicos instituer predicto legato nō licuit. nā si duo unicam prebēdam haberēt id essꝫ cōtra turon. 9 cōcili um quod prebēdaꝝ inhibet sectio nem. Si uero duob° receptis uni tātū prebēda daretur: sub expecta tione alius contra lat.r cōcilium re maneret. ¶Preterea licet i ecclesia in qua non est certus numerus pre bēdarum: nulla etiā uacāte in cano nicū quis possit assumi: cum intelli gatur ad quoddam ius eligi quod ex electorum assensu de nouo crea tur: t cum electo in canonicū nasci tur: t desinit cū defūcto: in ecclesia tamē que determinatū habꝫ nume rum prebendaruꝫ: uno indiuiduo iure uacante duo simul eligi nō pos sunt ad illud: eo q̄ huiusmodi spi rituale ius diuidi° seu cōmunicari ne queat inter eos: quāquā interduꝫ bi ad quos spectat electio de cōi as sensu augmētare[t] ualeāt numerum prebēdaꝝ: t quoddam ius spūale de nouo creando: nisi forte statutū aliquod obuiaret: quod esset iura mēto firmatū uel cui se.ap. ꝓfirma tio accessissꝫ huiꝰ modi clausula[u] ꝓ hibitiōis adiecta: ut si quicquā cō tra id fieret nō ualeret: ꝓpt quod institutiōem prefatā nullā fuisse di ctus asseruit ꝓcurator: cū in trecē. ecclesia certus sit prebēdaꝝ nume rus: quē capitulū uel legat° augmē tare[x] minime intēdebat: uel ius ali quod de nouo creare. Unde dictū cellerariū ad restitutionē eoꝝ que rōne predicte institutionis tenebat: sinaliter durim° cōdēnādū: ei sup prebēda ipsa uel eius pte silentiuꝫ ponēt: ita q̄ per boc predicto. g nullū preiudiciū generet: cū res i ter alios acta regulariter alijs non obsistat[r]. ¶Dem.

Acante quadam prebenda i ecclesia tua duas ex ea ꝓstitu ens ad illas de cōsensu capituli tui duos canonicos assūpsisti: quoruꝫ altero uiam uniuerse carnis ingres so prebēdā quā defūctus habuerat quidā cleric° noīe hyppolitus fuit auc. se.ap. assecut°. Uerꝫ cū idē. j. te sup integritate prebēde ꝑ quasdā nras lras inquietet: t alius idē ius aduersus te se habere ꝓponat: ꝙd facere debeas requisisti. Sup quo sic durim° rspōdēdū: q̄ cū turon.[3] statuta ꝓci. sectiōem ibibeāt prebē daꝝ: teneris utriqꝫ de bis que ua care ꝓtigerint integrar° prebēdā: ni si rōnabili cā de uacāte prebēda su pradicta due fuerit ꝓstitute[b]: ac tot sūt utriusqꝫ ꝓuent°: q̄ ꝑ utrāqꝫ sit utriqꝫ prouisum in beneficio cōpe tenti. ¶Dem uercellen.epō.

Dilectus filius.g.clericus no bis exposuit ꝓquerēdo: q̄ cū pro eo ad nouarien.capitulū man datum apostolicuꝫ misissemus: ut eum in canonicum reciperent t in fratrem prebendam si qua tunc ua cabat conferentes eidem: t infra. ¶.t.mandamus: quatenus si tibi constiterit: q̄ in nouarien.ecclesia prebēda uacaret[t] tempore quo eius dem ecclesie canonici nostras litte ras receperunt°: cum eam alij in elusionem mandati nostri duxerit dictum est.s.eo.tue.

de accu.ad petitionē.lix. di.ordinatos. Sed secus est hic.quia agendo cōtra vnū nō agitur de iure alterius. sed in premissis casibus agitur de vtroqꝫ. sic j.de adult.significasti.ff.de adult.denunciasse. Sed quid si postea agitur cō tra secundū t ille secundus obtinet. nūquid prodest alij ut per boc retractet sententia lata: videtur q̄ sic.quia sententia lata pro vno ex socijs prodest alijs.ut.ij.q.vi.§. diffinitiua. v. quandoqꝫ. t.s.de appella.c. penul. t.ff.si serui. vendi.loci.§.ij. Sed nō est ita.quia illa intelliguntur cuꝫ sententia processit contra omnes in cō muni causa. lex illa loci. §.ij. loquitur de seruitute que cōmunis est t indiuidua. t pro parte quis agere non potest. ¶Per decre. istam bene videt solui ista questio qua queritꝫ: duo fratres ex eodeꝫ patre t matre eadem cōtraxerūt ma trimoniū cum duabus sororibus ex eodem patre et eadeꝫ matre. fuit lata sententia contra matrimoniū inter vnum virum t eius vxoreꝫ propter consanguinitateꝫ. Queritur: vtruꝫ sentētia ista preiudicet alteri fratri t eius vxori: qui non fuerunt in lite. Dicas q̄ nō fit eis preiudiciū.

3 Acante. Turonensis.s eo.maioribus.

a ¶ Integrare. Sed quare tenetur integrare cum talis electio nulla fuerit. s.eo.c.pri. Respondeo isti duo simpliciter fuerunt electi in canonicos vnde tenuit electio.s.eo. relatum.t.c.dilectus. Joannes dicit: q̄ licet nō valuerit talis electio.epus tamē tenetur integrare prebendā.cum ipse nō possit revocare quod fecerit.arg.j. de donat. inter dilectos.t.j. de cōcess. prebē. cum super.t.s.de cler.ꝓjug. diuersis fallacijs. vel alia ratio potest reddi. Isti electi fuerūt ad duo iura de nouo creata t non ad vnicū t non intendebat episcop° facere contra concilium. cum duas cōstituit prebēdas ex vna: credēs sufficere facultates ad duos vnde si reperiatur q̄ nō sufficiat duobus: tenet integrare de vacātibus.j.eo.cū causaꝫ. Et sic videtur q̄ epus possit tolerare si aliquādo aliqui eligunt ad vnū beneficiuꝫ. ut dicit.s.eo.tue.

b ¶ Cōstitute. Dic ergo patet q̄ de vna prebenda possunt fieri due. t secundū boc erūt duo noua iura sicut vna parrochia potest diuidi in duas. xvi.q.i.precipimus.t.j.ō ec. edi.ad audientiam.i. de boc

c Dilectus. vacaret. ergo videt a cōtrario sensu si tunc nulla vacabat nō teneren[t] ratione illius mandati eū recipere. t sic videt tantū vnū mandatum. sed videt q̄ duo. quia mandauit eū recipi in fratrē quod vnū mandatū est t prebendā conferri t vnū est cōsecutiuū alterius. vnde stati tenebant[r] illū recipere t postea beneficiū cōferre uel statim uel q̄ cito possent.

b ¶ Receperūt. hic cōsideraꝫ tēpus receptionis litteraꝝ t nō date. sic.s.ō fo. cōpe. licet.s.de rescrip.capitulū sancte crucis. Sic in lris impetratis ꝺ vsurarios. j.de vsu.q̄ frustra. sic q̄qꝫ cōsideraꝫ tēpus oblati libelli. licet tunc nō recte agaꝫ. si tñ postea incipit ius ꝓpetere pfici pōt iudiciū. ff.de pig.ac. si rem. §.vlti.t.ff.de rei ven. sin autē.§.i.ar.cōtra. q̄ tēpus date est cōsiderandū.s.ō rescrip.eā te.t.c.cōstitutus. Itē ar.cōtra.ff.ad exhi.l.tigni.§.vlt. Itē ar. q̄ si iudex tēpore impetrati rescripti sit excōicatus t tēpore receptiōis absolutus q̄ valeant lre.ar.s.de appel.super eo.ar.s.de rescrip.pastoralis.ad fi. t.ff.ō iudi.cū furiosus.t.s.de eta.t q̄li.preterea.ff.de acqui.here.mutū.io. qō nō credo. imo litter nō valent cū ab initio nulle fuissent. vnde postea per absolu-

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

tionē cōualescere nō possunt. Quarē ergo potius hic ɔsideraī tēpus receptionis. ꝛ in illa eā te. ꝛ. c. cōstitutus tēpus date. hic cōsideraī tēpus receptōnis ꝛ nō date. qꝛ q̄cito vacat beneficiū pertinet collatio ad capitulū seu epm cuꝫ statim pnt beneficiū cōferre quousqꝫ interdicaī eis uel mandatū recipiāt su per hoc. vn̄ si vacat tēpore quo lr̄e dabanī non p̄iudicat capitulo quousqꝫ ad ipsos mādatū puemat. qꝛ nō tenenī diuinare. j. ut ec. ben. ut nr̄m. vnde collatio medio tpe facta legittia est. sed man dato recepto tūc p̄mo p̄iudi caī eis. vnde postea nō debēt cōtrariū facere. qō si fecerint ꝓcedit cōtra eos ꝓut dicitur hic. nisi diceret in mādato q̄ si secus feceritis: illud decer nimus irritū ꝛ inane. s̄. eo. in ter cetera. et. c. dilecto. Sꝫ in decre. eā te. consideraī tēpus date. qꝛ tēpore date: ꝛ tēpore receptionis vacauit p̄benda: ꝛ quia mandatum fuit capi tulo de conferenda p̄benda ꝛ capitulū nō poterat cōferre qꝛ nō pertinebat ad ipm sed ad epm ꝛ archidiaconus fuit postea electus. ꝛ sic mandatū sequiī ibi illū qui potuit con ferre. ꝛ satis mādabaī illi qn̄ mandabaī capitulo cū ipe tē pore date esset ō capitulo. vn̄ ipse eps nō poterat se excusa re q̄ nō recepisset mandatuꝫ In illa ɔstitutus. dicas q̄ cū aliquis impetrat lr̄as sup bn̄ ficio tunc si numer⁹ statutus est iuramēto firmat⁹ in eccle sia cōtra quaꝫ impetrat illud dꝫ tūc dicere alias nō valerēt lr̄e. Sꝫ si tūc nullus eēt statu tus numerus de eo qō nō est mētio fieri nō potest. vnde si postea medio tēm pore statuatur nō preiudicat impetranti.

conferendam[c]: eundem clericuꝫ si non habet sufficiens[d] beneficiuꝫ ec clesiasticum in canonicuꝫ recipi[e] fa cias: ꝛ sibi de redditibus ecclesie singulis annis assignari prouent⁹[f] donec ei sit in beneficio prebenda li prouisum.

Idem in concilio generali.

De multa prouidentia fuit i la tera.[g] conci. ꝓhibitum ut nul lus diuersas dignitates ecclesiasti cas uel plures ecclesias parrochi ales reciperet contra sacrorum ca nonuꝫ instituta: alioquin recipiēs sic acceptū amitteret: ꝛ largiēdi po testate conferens priuareī. Quia uero ꝓpter presumptiones ꝛ quo rundam cupiditates nullus hacte nus aut rarus de predicto statuto fructus ꝓuenit: nos euidentius ꝛ expressius occurere cupientes pre senti decreto statuimus: ut quicun qꝫ receperit aliquod beneficiū cu ram habens animarum annexam si prius tale beneficium habebat: eo sit ipso iure priuatus: ꝛ si forte il lud retinere contēderit[h]: etiaꝫ alio spolietur. Is quoqꝫ ad queꝫ prio ris spectat donatio illud post rece ptionē[i] alteri⁹ libere conferat cui merito uiderit conferenduꝫ: ꝛ si ul tra sex menses conferre distulerit: nō solum ad alios secūdū lat.[k] ɔci. statutū eius collatio deuoluatur: ue rum etiam tantum de suis cogatur prouentibus[l] in utilitatem ecclesie cuius est illud beneficium assignaī quantū a tēpore uacationis ipsius constiterit esse perceptū. Hoc idē etiam in personatibus[m] esse decer nimus obseruanduꝫ: addentes ut in eadeꝫ ecclesia[n] nullus plures di gnitates aut p̄sonatus habere pre sumat: etiam si curam non habent animarum circa sublimes tamen ꝛ litteratas[o] personaī: que maiorib⁹ beneficijs sunt honorande cum ra tio postulauerit: per se. apo.[p] pote rit dispensari.

Idem in eodem.

Graue nimis est ꝛ absurdum q̄ quidā ecclesiaꝝ prelati cuꝫ

e Conferendā. videī q̄ talis collatio nō teneat. ar. j. de cōces. p̄ben. ꝓposuit. qꝛ papa ibi cōsimilē donationē cassauit. Itē eo ipso q̄ papa p̄cepit isti dari ꝓhibuit alij dari. ff. de cōdi. ꝛ demō. cū ita. ꝛ. ff. de ꝓcu. pomponius. §. sed et his qui. Itē talis electio facta est cōtra legē animatā que duri⁹ agit q̄ inanimata. ff. de arbi. celsus. ꝛ. l. p̄cedenti in fi. ꝛ ita nulla est. x. di. vides. itē ratione p̄cedētis denūciationis nō valet qō factū est. C. de rei ven. si fundū. j. de no. ope. nū. c. ij. ff. ad. l. fal. dolo. ff. de eden. quedā. §. is aūt. Sed verū est q̄ hec collatio tenuit. lꝫ cōtra mandatū pape ut satis pꝫ hic. ꝛ. j. de cōces. p̄ben. ꝓposuit. nec solū mandatū pape sufficit ad hoc ut ius habeat. ff. de pign. act. nō est mirū. §. sciendū. ꝛ. s̄. de re iudi. cū aliquib⁹. Itē lꝫ canonici obligati videanī ipsa tn̄ p̄benda nō est illi obligata. ar. ff. de pollici. l. ij. ff. de ɔ̄hē. empt. l. vlt. in fi. Et ita electio talis q̄tū ad canonicos nō videī canonica. sed q̄tuꝫ ad electū sic. sicut sacerdos in mortali existens quo ad se illicite celebrat quo ad alios licite. s̄. ō coha. cle. ꝛ mu. c. fi. Sic donatio pōt esse viciosa ꝛ tn̄ douū tenet. ar. j. de iurepa. cura pastoralis. ꝛ. C. de rei vē. quotiēs. uel lꝫ peccēt recedēdo a mādato pape nō tn̄ peccāt aliū eligēdo. si. xxvij. q. i. nuptiaꝝ. ꝛ ideo puniunī. qꝛ cōpellunī illū recipere pro quo mandatū receperūt. ꝛ h̄ verū est lꝫ papa mandet beneficiū vacans. uel cū primū vacauerit alicui concedi. valet tn̄ collatio alij facta nisi clausula illa adiecta fuerit q̄ si ɔtra feceritis id decernimus irritū ꝛ inane. s̄. eo. inter cetera. ꝛ. c. dilecto. nisi papa alias suā intimauerit voluntatē. j. de cōces. p̄ben. qꝛ in cunctis.

d Sufficiēs. ꝛ ita si nō hꝫ sufficiēs nō nocet si de illo nō fecit mentiōꝫ. ar. ē h̄ ꝛ. s̄. e. cū teneamur. ꝛ. c. postulasti. ō h̄ dixi. s̄. ō rescrip. si ꝓponēte. ꝛc. cū adeo

e Recipi. ꝛ sic pꝫ q̄ prior electus nō remoueī ut dictū est. licet ɔtra mandatū sit receptus. sic. j. de his que fi. a ma. par. ca. ex ore.

f Assignari. prouētus. sic. s̄. eo. dilectus. in fi. Istud additū fuit qō nō erat in antiqua cōpilatione.

g De multa. laterañ. cōcilij. s̄. de cle. nō resi. qꝛ nōnulli.

h Contenderit. i. in iure cōtentiose retinere voluerit. Si enim ante litis cōtesta. destiterit nō priuabitur vtraqꝫ. sicut est in alijs statutis sub pena. ff. reꝫ ra. hab. hoc amplius. ꝛ. ff. de in ius vocā. l. q̄uis. sic ponií. xvi. q. i. statuimus Et sic ipso iure hodie priuatus est qui recipit secundū beneficiū habēs curā animaꝝ si prius tale obtinebat. Olim habebat optionē vtrū primū uel scōm vellet retinere. s̄. eo. referente. ꝛ. c. p̄terea.

i Prioris. receptionē. Fallit in ep̄atu. quia nō statim vacāt priora beneficia nisi post tēpus ɔsecrationis. s̄. de elec. cū in cūctis nec per solā receptionē p̄dit primū sꝫ per receptionē corpalē ut hic dicit. ꝛ. xxi. q. ij. si quis iā trāslatus Qui eni habet plures p̄sonatus sine dispēsatiōe apostolice sedis ineligibilis est. s̄. de elec. dudū. ubi de hac materia satis diciī.

k Lateranensis cōcilij. j. de cōces. p̄ben. nullā.

l Prouentibus. bene dicit de suis. i. ꝓprijs. si ꝓpriū habet. s̄. de ap. rep̄hēsibilis. aliogn delictū p̄sone. ꝛc. s̄. ō excep. cū venerabilis. ꝛ. xvi. q. vi. §. si epm alias si ꝓpriū nō habet puniaī alia pena ad arbitriū iudicis. xvi. q. vi. illud. ꝛ. xiiij. q. vi. si res. uel repetaī ab eo qui recipit illud tanq̄ indebitū. quia tanq̄ inuasor possidebat cū vacauerit ipso iure post receptionē secundi ꝛ mala fide. vnde fructus omēs ab eo tpe restituere debet. C. de rei vēdi. certū. s̄. c. dilecto.

m Idem in personatibus. qꝛ de similibus simile debꝫ esse iudiciū. s̄. ō elec. dudū. que facit mētionem de hoc. ꝛ. s̄. de trāsla. inter corporalia. ꝛ. s̄. ō ɔfir. cū dilecta.

n In eadem ecclesia. Nō q̄ nō facit mentionē de p̄missa pena. vnde vr̄ q̄ si quis in eadem ecclesia plures recipiat dignitates nō iō perdit priorē. qꝛ pene potius sunt arcā de q̄ extēdende. de pe. di. i. pene. ꝛ. ff. ō pe. l. interpretatiōe hoc cōsitebatur io. Contrariū credo. qꝛ idē iudiciū ē habēdū de p̄sonatib⁹ nō hn̄tib⁹ curā aiarū ꝛ habētibus. s̄. ō elec. dudū Et pena p̄missa repetita intelligiī. que eni in p̄fationibus p̄mittunī in stipulatiōibus repetita intelliguntur. ff. de verbo. oblig. ticia. §. i. ꝛ. xxxij. q. vij. apostolus.

o Litteratas. est ergo arg. q̄ b̄m qualitatem personarū beneficia sunt cōstituenda. ar. xli. di. nō coganī. ꝛ. ff. de vsufruc. sed ꝛ si quid. §. i. ꝛ. xij. q. ij. vulterane. ꝛ. c. se. ꝛ. lxxiiij. di. cōsuluit. ꝛ. i. q. ij. c. vlt. et is gradus ceteros antecellat que stipēdia lōgiora ꝛ labor ꝓlixior fecerint anteire. C. de offi. ma. offi. l. nemo. ꝛ. s̄. de maio. ꝛ obe. c. statuimus. vbi de hoc. ar. cōtra. xvi. q. vij. c. i. ꝛ. s̄. de cōsti. cuꝫ omnes. Et ita sciētia nobilitat hominē que p̄cio nūmario cōparari nō pōt. ff. de var. ꝛ exor. cog. l. i. §. est quidā. Et si vis appellari p̄hus non debes esse auarus. C. de mu. prin. professio. li. x.

p Per se. apo. Ex eo q̄ dicit per sedē apostolicā. patet a contrario sensu q̄ per alios in talibus nō potest dispēsari. quia qō de vno cōceditur de alio negatur. sicut quod de vno negaī de alio cōceditur. xxv. di. qualis. ꝛ. s̄. de presump. nōne. arg. xcv. dis. illud. ꝛ. j. de his que fi. a prela. sine cōsen. ca. cum apostolica. ff. de cōdi. ꝛ demō. cuꝫ ita. Et sic restricta est potestas epoꝝ circa dispensationē huiusmōi beneficiorū. imo preter istam cōstitutionē videbatur q̄ dispensare nō possunt. quia ep̄us priuabaī potestate cōferendi illud beneficiū qui illud cōferebat habenti cōsimile. s̄. de cleri. nō resi. quia nōnulli. Unde sequitur q̄ nō potest dispensare. qꝛ si posset nō puniretur Et sic planū est dicere q̄ solus papa pōt in talib⁹ dispensare. Et q̄ ita sit intelligenda ista cōstitutio probatur aperte. s̄. de elect. dudū. ij. vbi de hoc. Joh. notauit hic q̄ episcopi adhuc poterāt in talibus beneficijs dispensare. ꝛ vaga ꝛ indiscreta dispensatio tantū prohibetur episcopis per hanc cōstitutionē ut dixit. ꝛ posuit hic magnaꝫ notulā que nō multū est hic necessaria. Olim eni per antiqua iura bene dispensabāt episcopi ut aliquis haberet plura beneficia curaꝫ animarū habentia. lxx. di. sanctorū. Sed illud hodie recipit immutationē per hanc constitutionē. ꝛ hoc mutatū fuit propter indiscretas ꝛ stultas dispensationes episcoporū. Itēꝫ ꝛ illud notabis. quia hic prohibetur tantū dispensare in personatibus ꝛ beneficijs curā animarū habentibus. ꝛ ita circa alia beneficia possunt episcopi dispensare sicut prius. quia vnū negando aliud concedere videtur. s̄ de presump. nōne. De hoc dixi in decretali p̄dicta. dudū. la. ij. Alij dicunt ꝛ idem in beneficijs intelligendū. nam canon antiquus prohibet ne dispensent episcopi in prebendis. lxx. di. sanctorū. Et nisi expresse vetus ius corrigatur remanet simul cū nouo. C. de appel. precipimus. in fi. ꝛ quotiens noua actio inducií vetus nō tollitur. ff. de acti. ꝛ obli. quotiens. ꝛ. arg. s̄. eo. cū iam dudū. vbi dicit papa: cū multa per patientiā toleramus. ꝛc. j. de cōces. prebē. litteras. que satis facit ad hoc ꝛ ibi de hoc diciī.

p Graue. inquisitio. cū per famā seu clamorē de hoc ad superiorē peruenerit. imo ex officio suo pōt inquirere superior semiplene inquirendo. ut. j. de accu. sicut olim.

q Correctionē. cū ergo in hoc casu posset se ēpus corrigere nō videtur q eoipso q cōfert beneficiū indigno perdat ius cōferendi. ꝛ sic est cō tra .s. de elec. nihil est. ꝛ c. cū in cunctis. Jo. dixit q illa cōstitutio intelligenda est cū dicto istius. sed tu solue ut dixi in illa cōstitutiōe. quia legit de maioribus dignitatibus curā animaꝝ habētib⁹. hec ꝛ illa in diuersis casib⁹ loquitur. ꝛ circa maiora: maius periculū vertitur. ff. de carbo. l. i. §. si quis vero. xlij di. quiescamus. ꝛ iō plus ibi puniuntur

r Suspendat. ꝛ etiaꝫ ordinati qui nō sūt idonei remouētur ut videtur. licet hoc nō dicatur. Sꝫ verius videt q isti nō remoueant nisi forsitā esset irregulares. alias non habēt locū admonitō.

s Persona. Arg. cōtra. j. de cōcess. pben. nulla. ubi trāsfertur potestas ad capitulū. Sꝫ illud cōtingit propter negligentiā. quia non eligunt infra tēpus statutū. istud ꝓpter culpam prelatoꝝ. q eligūt indignum infra tempus. Sed propter culpā prelati nō transfert potestas ad capitulū. ut j. de cōcess. pben. quia diuersitatē sic nec vacante sede. j. ne se. va. c. ij. Item arg. s. de elect. cum in cunctis. in fi. vel in alio casu loquit ibi q̄ hic. Istud in dignitatibus hoc in beneficio simplici.

t Relaxet. ex hoc pz q vbi ꝺditor canonis nō reseruauit sibi absolutionē ceteris indulsisse vr. j. de sen. ex. nuper.

a Extirpāde. pso ne. s. epi ꝛ alij qui bīt ius restituēdi. ut. j. sequit.

b Triturātis. ut. x iij. q. i. §. ij. v. itez nō alligabis.

c Sufficiēs. sic. j. eo. exposuisti. talis ut sufficiat sibi ꝛ suis. ut. l. dis. studeat. ꝛ vñ honeste ꝛ sufficient se posset ꝓcurare et hospites recipere. s. e. ti. de monachis. cū hec sufficientia ꝓpendit ex q̄litate personaruꝫ. s. e. de multa. in fi. q̄ minꝰ sufficit pauperi q̄ diuiti. xli. di. non cogantur.

d In ordine. s. de cle. nō resi. q̄ nōnulli. ꝛ. s. de elec. cū in cunctis ꝛ. s. de eta. ꝛ q̄li. c. i. ꝛ. xxiij. di. presbyteri.

e Prebēdā. ex hac lra colligit q̄ si quis hz curā animaꝝ ꝛ recipiat talē prebendā q̄ ipo iure nō vacat ꝑm a. imo licite pōt vtrāqꝫ habere ex dispensatiōe epi ut hic dr. ꝛ h ꝺcedūt quidā. q̄ cessat ratio ꝓhibitōis ut quidā dicūt. q̄ in tali ecclesia annexa pbende nō oportz residere. ꝛ sic illa cōstitutio de multa. nō habz locū in hoc casu ut dicunt. sed cōtrarium credo.

possint uiros idoneos ad ecclesiastica beneficia ꝓmouere assumere non uerentur indignos: quib⁹ nec morum honestas nec litterarū scientia suffragatur: carnalitatis sequentes affectum non iudicium rationis unde quanta ecclesijs damna ꝓuenium nemo sane mentis ignorat. Uolentes igitur huic morbo mederi ꝓcipimus: ut ꝑtermissis indignis idoneos assumant qui deo ꝛ ecclesijs uelint ꝛ ualeant gratum impendere famularū: fiatq̄z de hoc in ꝓuinciali concilio diligens inquisitio⁹ānuatiz: ita ut qui post primā ꝛ secundam correctionez⁹ fuerit repertus culpabilis: a beneficijs cōferendis per ipsum conci. suspendatur[f]: instituta in eodez cōcilio psona[a] ꝓuida ꝛ honesta que suspensi suppleat defectum in beneficijs cōferendis: ꝛ hoc ipsum circa capitula que in his deliquerint obseruet metropolitani uero delictum superioris iudicio relinquatur ex parte concilij nunciandum. Ut autē hec salubris ꝓuisio pleniorem ꝓsequatur effectum: huiusmodi suspensionis sententia ꝑter ro. pont. auctoritatem aut ꝓprij patriarche minime relaxetur[t]: i hoc quoq̄z quattuor patriarchales sedes specialit honorentur.

J Dem in eodem.

Extirpande consuetudinis uicium in quibusdam partibus inoleuit: q̄. s. parrochialium ecclesiarum pr̄oni ꝛ alie quedam persone[a] ꝓuētus ipsarū sibi penitus uēdicantes presbyteris earum de seruitijs deputatis relinquunt adeo exiguam portionem: q̄ ex ea nequeāt congrue sustentari. nam ut pro certo didicimus in quibusdam regionibus parrochiales presbyteri ꝓ sua sustentatiōe: non obtinent nisi quartam quarte. i. sextamdecimaz decimaꝝ. Unde fit ut in his regionibus pene nullus inueniatur sacerdos parrochialis: qui nullam uel modicaz habeat peritiam litteraꝝ Cum igitur os bouis ligari nō debeat triturantis[b] sed qui altario seruit: de altari uiuere debeat: statuimus ut consuetudine qualibet episcopi uel patroni seu cuiuslibet alterius non obstante portio presbyteris ipsis sufficiēs[c] assignet. Qui uero parrochialem habet ecclesiā non per uicarium sed per seipsum illi deseruiat in ordine[d]: quez ipsi⁹ ecclesie cura requirit: nisi forte dignitati uel prebende parrochialis ecclesia sit ānexa: in quo casu cōcedimus: ut qui talem habet prebendam[e] uel dignitatem: cuz oporteat eum in maiori ecclesia deseruire: i ipsa ecclesia parrochiali idoneum ꝛ perpetuum[g] habeat uicarium canonice institutum: qui ut predictū est congruentem habeat de ipsius ecclesie prouentibus portionem. alioquin illa se sciat auctoritate huius decreti ꝓuisuz[h] libere alij cōferēda qui uelit ꝛ possit quod dictū est adimplere. Illud aūt penit⁹ interdicimus: ne quis in fraudem de ꝓuētib⁹ ecclesie que curā hre debet ꝓpriij sacerdotis pēsionem alij quasi ꝓ beneficio[i] conferrre presumat.

J Dem in eodem.

In lat.[k] conci. nosciť fuisse ꝓhibitū ne quilibet regulares ecclesias seu decimas sine epi⁹ cōsensu de manu laici[l] presumant accipere. nec excōicatos uel notatim interdictos admittāt aliquatenus ad diuina. Nos autem id fortius adhibentes trāsgressores digna cura uim⁹ animaduersione punire: statuentes nihilomin⁹ quatenꝰ in ecclesijs que ad ipsos pleno iure nō ꝓtinent: iuxta eiusdē cōcilij statuta epis instituendos presbyteros representēt: ut illis de plebis cura respōdeāt: ipsis vo ꝓ reb⁹ tpalibus rōnē exhibeāt ꝓpetētē. istitutos uero remouere nō audeāt epis iconsultis. Sane[m] adijcimus ut illos represent̄are ꝓcurēt: quos uel ꝓuersatio[n] notos reddit uel ꝓmēdat probabile testimoniū prelatoꝝ[o].

R Dno. uij. abbati ꝛ priori sancte genouefe.

Licet uobis direxerimus scripta nr̄a: ut magr̄o. n. eboracenen̄. archidiacono i sacra pagina cupiēti studere ꝓuētus suos ecclesiasticos faceretis integre ministrari: nolumus tamē ut quotidianas distributiones[p] que tantuz residentibus in ecclesijs ꝛ bis qui intersunt horis canonicis exhibent̄ ei tribui faciatis.

f Maiori. Hic manifeste videt q nō pōt quis simul habere prebendā ꝛ ecclesiā dūmodo ecclesia sit sufficiens. de hoc dr. s. de elec. dudū. ij.

g Perpetuū. eo ipo intelligit ꝓpetuus q̄ aucte epi est institutus. s. de of. vica. ad hec. In istis §̄ casibus tantū licitū est ꝓstituere vicariū alias nō.

b Priuatū. ipso iure. si. s. eo. de multa. q̄ pōt intelligi post admonitionē alias cōtra. s. de cle. nō resi. inf. ꝛ. c. ex tue. cū suis si. Uel posset referri ad ꝓme dictū de illis qui per vicarios seruire debent cū quibus durius est agēdū. Uel dic ꝛ verius. alioquin. i. si non resideat per se ipm in ecclesia que dignitati uel ꝑbende est ānexa sciat se priuatū illa ipso iure. ꝛ sic respicit principiū. §. ꝛ nō vsi. nisi forte. ꝛc. Et ita sine aliqua admonitiōe ꝑuatus est. ꝛ sic videt̄ correcta illa iura p̄dicta. ubi dicit̄ q̄ prius monendus est quis anteq̄ ꝓmoueāt ecclesia q̄ est honestius. sed h est rigor q̄ hic statuit̄ ut ipo iure sit ꝑuatus. uel q̄ dicit aliqn pōt respicere vtrūqꝫ casum. s. q̄ per se dz seruire et q̄ per vicariū. sz verū est q̄ tantū primū casum respicit ꝛ nō secundū.

i Pro beneficio. h eni posset in posterꝫ esse pernicios⁹ ecclesie. si. s. de arbi. ꝓuenit. q̄ ecclesia vr̄ q̄si cēsualis ꝛ portio presbyteri diminueret q̄ esse nō dz. s. e. auaricie.

k In lateran. j. de ꝓbend. cū ꝛ plantare.

l Laici. xvi. q. i. quoniā qcqd

m Sane. hucusqꝫ sunt verba cōcilij. ꝛ ab h loco. j. addit̄ ꝑdicto cōcilio.

n Cōuersatio. h ideo dic̄ q̄ ꝓmouendus dz esse bone fame ꝛ opinionis ita q̄ in nullo vacillet eius opinio. xxxiij di. laici. ad idē facit. xxiij. di. quando.

o Prelatoꝝ. et etiā ab his q̄ foris sunt oportet ꝓmouēdū bonū br̄e testimoniū. viij. q. i licet §̄. ꝛ. lxiij. di. vota ciuiuz.

p Licet vobis. distributiones. si. s. de cle. nō resi. decetero. Uide q̄liter ista decre. interpretat̄ illā cōstitutionez sup specula. j. de magr̄is. q̄ licz dicat integre percipiant fructꝰ suaꝝ ꝑbendaꝝ tñ non percipiūt integre q̄ de hmōi distributionib⁹ seu denarijs q̄ dant̄ illis qui intersunt horis statutis nō intellexit papa sz de corpe ꝑbende sue quā alij de iure cōi in absentia sua ꝓcipere nō debēt clerici. ar. s. ō cōsti. cū omnes. Et sic intelligit̄ ista indulgentia. ꝛ ita ꝑtextu hmōi indulgentie possūt habere integrā prebendā ac si essent p̄sentes nisi sint hmōi distributiones. in q̄busdā ecclesijs cōsuetudo seruatur ut ꝑter prebendā qui horis intersunt certū q̄d percipiant. ꝛ ita q̄ hic dicit respicit cōsuetudinē ecclesie. Jn quibusdā vero ē talis cōsuetudo ut qui nō intersunt horis nō percipiant aliquid de hmōi distributionibus licet sint p̄sentes. ergo multo fortius in absentia nō debent talia percipere. Et sic debet intelligi hec cōstitutio. quia ꝓncipis beneficiū port⁹ debet ampliari q̄ restringi. j. de verb. sig. olim. ff. de cōsti. princi. l. vlti. q̄ vbi dñs largus est nō debemus esse tenaces. xxvi. q. vij. alligant. in fi. Sed quid dices si ꝑbende distincte nō sunt sed omia percipiūt de cōi nec datur aliquid illis qui nō intersunt horis? tunc credo q̄ integre debeāt habere beneficia in theologia studentes habita ratione victus quottidiani. alias parum valeret

talis indulgẽtia quantũ ad illos qui nõ habẽt beneficia distincta.

q Epositisti.conci.gener alis.s̃.eo.extirpande.

r Ante fieri.ꝛ intellige ꝙ capelle iste ñ erãt annexe p̃bendis. qz nõ fuis sent priuati canonici si annexe fuissent.sed decctero erunt annexe ut dicit lit tera in perpetuũ annectendis.ber.

s Necessitas uel utilitas ista duo frequẽter dispensationẽ inducunt.ut.i.q.vij.tali. pro pter necessitatẽ licitũ ẽ alicui habeꝛ duas ecclesias.x.q.iij vnio.ꝛ.s̃.de eta.ꝛ q̃li.eam te Et ꝓpter hãc necessitatẽ ad iungunt capelle p̃bendis ma ioris ecclesie reputata cõgrua portione p̃sbytero. Et credo ꝙ canonici isti erũt p̃lati illa rũ capellarꝫ ꝛ sacerdos erit loco vicarij ꝑpetui ut.s̃.e. ex tirpãde.§.i. et ita ex causa ca pella siue parrochialis eccle sia põt adiungi p̃bende. Sic ex eadez cã vna ecclesia vnit alteri.x.q.iij.vnio.cũ suis cõ eoꝛ.vel dic ꝙ si clerici isti cer tã portioné ꝓcipiũt de capel lis. nec exercẽt ibi iurisdictõ nẽ aliquã sed sacerdos habz ibi curã spũaliũ. sacerdos e rit p̃latus ꝛ bz ibi curã aiarũ ꝛ per ẽpum instituet. nescio tñ quot istoꝝ ibi obseruetur. Sz verius videt ꝙ sacerdos sit loco vicarij. ut in.c.extir pande.

t Discretiõe. que est mr̃ om niũ virtutũ.s̃.de offi.custo.c i.ꝛ.i.q.i.presentiũ.

u Augmẽtare. ꝛ ita tenetur ẽpus reintegrare p̃bendã si fuerit diminuta uel diuisa si ne iusta causa.s̃.e.vacãte.ꝛ.j̃ eo.cũ causam.

x Congrua. vnde iura ẽpa lia soluere possit et hospites recipere.s̃.eo.de monachis. vbi de hoc.ber.

e Olect9.regis.Hec ratio mouit istos ad exceptõ nẽ hmõi ꝓponendã. qz si rex ꝙferret ratiõe iurispatronat9 hmõi p̃bendas nõ posset cõ pelli per papã ad ls de iure.j̃ de iurepat.cũ dilectus. vnde decanus cũ succedit in ls iur regi nõ deberet cõpelli ad ls. qz qui in locũ alterius succe dit vtit eodẽ iure.C. de tẽp. in inte. resti.ea que.arg. Sz hoc nõ est vez in casu isto.qz exquo collatio istoꝝ beneficioꝝ incipit ptinere ad ecclesiasticã personã stati res sortit naturã alioꝝ beneficioꝝ. qz res ecclesiastica nõ debet dupliciture censeri.xij.q.ij.cognouimus.in fi. ꝛ.j̃.de deci. cũ in tua. Et ita ex hoc excep tio nõ valuit.vnde male interlocuti fuerũt isti iudices.

b Collate. Arg.ꝙ si papa mãdat alicui dari p̃bendã ꝛ canonici eam alij cõferant tenet collatio.licet sit cõtra mandatũ pape. De hoc dictũ est.s̃.e.inter cetera. sic.s̃.eo.dilectus filius.

c Friuolã.ꝛ merito.qz iaz incipit p̃sentare decanus ex donatione nõ tanꝙ laicus sed tanꝙ clericus ꝛ ita subest dño pape. nec p̃iudicat patrono si quãdoqz etiaz per legatum sedis apostolice aliquis instituat eo inconsulto .s̃.de offi.leg.dilectus.

d Exequi. Sed q̃liter exequent mandatũ istud: nũqd dabũt huic aliquã ꝺ p̃dictis p̃bendis que alijs sunt collate: nõ credo sed exequent mandatũ. qz facient statim illũ recipi in fratrẽ. ꝛ q̃cito facultas se obtulerit faciẽt ei bene ficiũ assignari ſm tenorẽ prioris mandati.tñ iste nõ habet aliquã istaꝫ sz ex pectabit primã vacaturã.de hoc dixi.s̃.eo.dilectus.ꝛ.c.inter cetera. licz quidam dicũt cõtrarium.ber.

e Super inordinatã.pueri. Sed quos dicimus pueros: vsqz ad.xiiij.an nũ dicit quis puer.xxij.q.v.pueri.ꝛ.s̃.de eta. ꝛ quali.indecoꝝ.et.c.ex ratione.. Sed tales bñ possunt bñe beneficia ꝛ ordinari vsqz ad sacros ordi nes.xxviij.di.de his.ꝛ.lxxvij.di.in singulis.ꝛ.c.quicunqz.Quid est ergo ꝙ dicit ꝙ pueri nõ sunt idonei.quia seruire nõ possunt. Dicas ꝙ pueri hic ap pellantur quantũ ad hoc usqz ad septez annos.quia tunc seruire nõ possunt quia nec discretionez habent vnde nõ reputantur idonei. Post septẽ annos bene reputantur idonei ad ordines minores: quoniaz sunt doli ca paces.j̃.de delic.pue.pueris.ꝛ hoc per iura predicta.c.de his.c.in singulis.c.quicunqz. Vel potest intelligi quantũ ad dignitatez uel curã animarũ ad quã non reputantur idonei.i.q.i.pueri. ꝛ.c.esto te.ꝛ.s̃.de eta.ꝛ quali.ex ratione.ꝛ.c.sequẽti.ꝛ.s̃.de elec.cum in cũ ctis. Sed huic stan duz est tanꝙ posteriori ut ad recepcio nem taliũ nulli sint cõpellendi cum ser uire non possint ut hic dicit. quia pro pter seruitiũ datur beneficiũ.

f Beneficiati. Nota ꝙ qui beneficiuz habz sufficiens nõ reputatur idoneus ad aliud beneficiuz primo retẽto. quia in vtroqz seruit nõ potest. quia duz ad vtrumqz. ꝛc.xvi.q. .i. presbyteros. Et sic patet ꝙ duabus ecclesijs de iure gs intitulari nõ potest arg.s̃.eo.extirpan de.§.i.ꝛ.lxx.di.san cto:uz.ꝛ.s̃. de elec. dudum. ubi de hoc Et est hic ar.ꝙ qui non facit mentionẽ de beneficio suo nõ valent littere.s̃.eo. cum tenemur.ꝛ.s̃ de rescrip. si propo nente.b.

g Cum causam. intentionis. Nota recurrendum esse ad intentionez mandantis.j̃.eo.c. vlti.s̃.de procu.pe titio.s̃.de arbit.ex posita.s̃.de restitu. spo.audita.et.s̃.de rescrip. mandatũ.

b Reintegratione Et ita prebenda di uidi non debet: sed integra conferri.s̃. eo.vacãte.ꝛ.i.q.iij. c.vlti.ꝛ.j̃.ut ecc.be ne. ut nostrum. qõ si fiat ille qui hoc fe cerit tenetur illam reintegrare de va cantibus: ut hic pa tet.ꝛ.s̃.e.vacante.ꝛ nõ aliud beneficiũ dividere.ut hic in fi.dicit.ꝛ est ar.ꝙ si sectio aliqua fiat prebẽdaꝝ ꝙ tolerari possit quousqz in tegratur.de hoc dixi.s̃.e.tue fraternitatis.

i Venerabilis. ꝙsuetudinẽ.hec ꝙsuetudo q̃tũcunqz sit obtẽta ꝛ etiã antiqua nõ est obseruãda quia in talibus nulla distinctio nobilitatis est consideranda sed vndecunqz nati fuerint legittime dũmodo honeste vite fuerit admittẽdi sunt. xl.di.nos qui.ꝛ.lvi.di. vndecũqz.ꝛ.c.nũq̃.j̃.ó instit.ad decorẽ.qz nõ sanguini sz vite meri tis brificia sunt ꝙferẽda.viij.q.i.moyses.ut bz sequit vsu. nos igit.

k Liberũ.Hec fuit bona exceptio. qz serui ꝓmoueri non possunt nisi libertatẽ primo fuerint cõsecuti. s̃.de ser.nõ ordi.c.i.ꝛ.ij.ꝛ.liij di.nullus.ꝛ quasi per totũ. sz hic nõ assumit liberũ eo ꝙ ille fuisset seruus.ꝙ si fuisset bona fuisset exceptio.

l Generis.nõ nobilitate generis sz vtutis.ut.xxxij.q.iiij.§.bis ita.

m Nõ multos.hoc dicit ꝓpter paulũ ꝛ ꝓpter beatũ bartholome um qui nobiles fuerũt. Alij vero apostoli ignobiles ꝛ pauperes fu erunt ꝛ tñ electi fuerũt ad regimẽ ecclesie. qz apud deũ nõ gradus elegantioꝝ sz vite melioris actio ꝙprobat.xxiij.q.iij. sic excellẽtiaz Nec cõsiderandũ est qs maioꝝ sit in loco uel ordine.sed qs iustioꝝ. xl.di.nõ loca.ꝛ.c.multi.in fi. ar.ꝺ.lx.dist.c.vlti.ꝛ.s̃.e. ó multa.i fi.

n Personarũ.s̃.de iudic.nouit.xxxij.q.iiij.§.bis ita. ꝛ.iij.q.ix.c. vlti.ꝛ.iiij q.iiij.c.ij.

o Eminẽtis.sufficit eni in p̃lato ꝙ sit sufficiẽtis scientie.licet non sit eminẽtis.s̃.de elec.cũ nobis.alias pauci ad dignitates ꝓmoue- ati qui non possunt in eadem eccle sia deseruire: in ea non debent ido nei reputari.

Idem archiepõ ꝛ magistro .r. turoñ.

Cum cãm que iter aurelianẽ. cepũm ꝛ.j̃.de blesis canonicũ sancte crucis sup integratiõe prebẽ de ipsius canonici uertebat: uobis duxerimꝰ ꝓmittẽdã: ꝛ infra. Con sultatiõi.t.t.r.ꝙ nr̃e intẽtiõis non existit: ut ꝓ integratiõe prebẽde su pra dicti canonici prebenda de no uo aliqua scinderet. Idem.

Venerabilis frater nr̃ portuẽ. epũs supplicauit ut cũ quãdã prebẽdã que in argẽtinen. ecclesia tã diu uacauerat: ꝙ donatõ ei erat ad se.ap.deuolura.j.clerico ꝓtule rit dũ in illis ptib9 legatiõis officio fũgeret: suã collatiõem benigno ꝓ sequeremur effectu: uex procurator argẽtini capituli ꝓposuit ex aduer so: ꝙ idem capitulũ hoc audito cõ suetudinẽ allegãs antiquã inuiola biliter obseruatã: iuxta quã nulluz nisi nobilẽ ꝛ liberum: ꝛ ab utroqz parẽte illustrẽ honeste cõuersatiõe ac eminẽtis scientie in suũ ꝓsortium hactenus admiserãt: ne contra hoc fieret maxime cũ nulla tunc prebẽ da uacaret: antequã mõitorias uel executorias lr̃as recepisset: ad se. ap. appellauit: ꝛ infra. Nos igitur attendẽtes: ꝙ nõ generis sed uirtu tũ nobilitas uiteqz honestas gra tuz deo faciũt ꝛ idoneũ fautorẽ: ad cui regimẽ nõ multos ſm carnez nobiles ꝛ potẽtes eligit: sz ignobi les ac pauperes: eo ꝙ nõ est ꝓsona rũ excepto apud ipsũ: ꝛ uix ad cul mina dignitatũ nedũ ad prebẽdas uiri eminẽtis scientie ualeãt reperi ri exceptiones huiusmodi non du

rentur ut hic dicit. Et ita multo fortius tolerañ mediocris sciẽtia in beneficijs ut hic dicit. merito ergo hec cõsuetudo ⁊ exceptio nõ fuit admittenda.

p Cõtulit. alias nõ potuit ei beneficiũ nõ vacãs ꝓferre. j. de ꝓcef. ꝓbẽ. nulla. solus papa ꝫ posset facere põt tĩ donationi sue reseruañ primã vacaturã j. ỏ iurepa. cũ dilectus.

q Um oli. dioc. nisi ꝫ adiũxisset nõ posset ei, puidere. nisi in ecclesia aliq̃ ciuitatis. s. de rescrip. rodulphus

r Prouideret. Cũ mãdañ alicui sꝫ hac forma, puideas tali in aliq̃ ecclesia ꝛ ciuitatis uel dioceſis uel ꝓferas tali brifciũ in aliq̃ ecclesiarũ. cc. ptãs ,puidẽdi sibi data intelligitur. ⁊ per cõsequẽs papa abstulit potestatez canonicis illis ecclesie ,puidendi. ar. illius decre. j. de cõcef. ꝓben. cõstitutus. Potest etiã talis iudex reseruare sibi primã vacaturã uel interdicere ne eligant et decernere irritũ qõ contra fieret: sic uideo in generali legato q potest sibi reseruañ donationẽ ꝑme vacature. j. de iurepa. cũ dilectus. Et qõ dicẽ abstulit potestatẽ ,puidendi. ꝫ intellige postq̃ executor insinuauerat illi ad quẽ ptãs ptinet ꝓferendi q̃ velit cõferre ꝑ bendaz illi ꝓ quo mandañ collationẽ illius interdicendo uel decernẽdo irritũ si secus fieret. ut hic ,pbañ. ⁊. j. de cõcef. ꝓbẽ. q̃ i cũctis. §. ex parte. v. nõ sic aũt. Sz anteq̃ hoc fiat per executorez bene põt ꝓferre ꝑbẽdã ille ad quẽ collatio pertinet nõ obstãte tali mandato. ut dicit decre. q̃ in cũctis. §. ex pte. Secus est si datus esset executor ad ꝓpellendũ tũc etiã nõ põt interdicere nec ꝓferre nec inuestire sed tantũ per excõicationem ꝓpellere ⁊ si canonici aliũ eligãt valet electio siue collatio illi ꝫ brificij. s. c. dilectus filius. de hoc no. s. de rescrip. abbatẽ. in glo. per hanc.

f Ad talia. s. dignitates uel rectoriã. q̃ nec intentio dñi pape talis fuit. ergo nec intẽtio iudicis seu executoris alia debet esse. s. co. cuz causam. ⁊. s. de arbi. exposita. Et eadẽ ratio que mouet delegantez moueat delegatũ. s. de rescrip. sup lr̃is. in fine. ⁊ forma mandati diligẽt seruari debet. s. de rescrip. cũ dilecta. ⁊. s. ỏ offi. del. cũ olim. ⁊. c. cũ venerabilis. ⁊. l. de ,pcu. si ,peurator. ergo quicqd factũ est cõtra formã mãdati nõ tenet. Et ita nec excõicatio nec institutio talis tenuit. q̃ vires mandati nõ patiebañ. Et sic ꝑ q̃ cũ papa mandat alicui ,puideri de simplici beneficio tantũ intelligendũ est. nisi in litteris hoc cõtineaĩ. s. de rescript. abbatẽ. in fi. q̃ nõ omnis qui censẽr dignus ad beneficiũ dignus est ad dignitatẽ uel personatuz uel rectoriã. quia pueri simplex beneficiũ possunt bñe nõ tñ dignitatẽ. s. de eta. ⁊ quali. ex ratione. ⁊. c. indecoꝛ. ⁊. s. eo. super. vbi de hoc dicitur. Et in dignitatibus is gradus ceteros antecellat quẽ labor. ⁊c̃. l. de offi. magri officioꝛ. l. nemo. ⁊. lxi. dis. miramur. Hoc qõ dicit hic q̃ pueri possunt habere beneficiũ intellige ſm q̃ notatur super eo. super in fi. illius glo. sed quos. ⁊c̃.

t Um percussio. impedire. simile. vij. q. i. cum percussio. et. iij. q. ix. indicas. ⁊. v. di. ad eius vero.

u Militaret. xxiij. q. i. militare. ⁊. v. q. iij. saluator. circa medium. C. de epis. ⁊ cleri. autẽ. sed hodie.

x Ordinẽ. Scõm ordinẽ cuiuscũq̃ ⁊ dignitatẽ ꝓstituenda sunt bñficia. xij. q. ij. concesso. De hoc dixi. s. de ma. ⁊ obe. statuimus.

sam non permittimus[a] celebrare: quia nec secure ꝓpter debilitatez nec sine scandalo[b] ꝓpter deformitatem[c] membri hoc fieri posse confidimus. ipsum autem ceteris officijs sacerdotalibus fungi minime ꝓhibemus.

Lucius. iij.

E rectoribus ecclesiarum le pre macula usq̃ adeo infectis q̃ altari seruiẽ nõ possunt: nec sine magno scandalo[d] eorũ qui sanã sũt ecclesias ingredi: hoc uolumus te tenere: q̃ eis dãdus est coadiutor[e] qui curam habeat animaruz[f]: ⁊ de facultatibus ecclesie ad sustentationem suam congruam recipiat portionem[g].

Clemens tertius.

Qua nos duxit fraternitas cõsulendos: ⁊ infra. De sacerdote qui diuino iudicio lepre morbo repercussus in parrochiali ecclesia prelationis officio fungitur dicimus q̃ ꝓ scandalo[b] ⁊ abominatione populi ab administratio/nis[h] debz officio remoueri ita q̃ iuxta facultates ecclesie sibi necessaria quamdiu uixerit ministrẽtur[k].

Vno. iij. relatẽ. archiepõ.

Ex pte tua fuit ,pposit̃: q̃ cuz aurasiensis epũs graui morbo ⁊ incurabili fere per quadriẽniũ laborauit: ita q̃ pastorale officium nõ potest ullatenus exercere: princeps terre illius ac ciues[i] ciuitatis eiusdem a te postulant incessanter ut ipsis cũ sis metropolitan[9] eorũ studeas ,puidere. Uex cũ ipsũ ad cessiõez compellere nõ possis[m] nec debeas ullo modo: nec afflicto afflictio[n] sit addẽda: imo potius ipsius miserie miserandum: eo q̃ idẽ uir bon[9] extitit: ⁊ ecclesiã salubr̃ sibi ꝓmissaz gubernauerit: nos uolentes tam epõ quã ecclesie ,puide

r Um percussio. impedire. simile. vij. q. i. cum percussio. et. iij. q. ix. indicas. ⁊. v. di. ad eius vero.

u Militaret. xxiij. q. i. militare. ⁊. v. q. iij. saluator. circa medium. C. de epis. ⁊ cleri. autẽ. sed hodie.

x Ordinẽ. Scõm ordinẽ cuiuscũq̃ ⁊ dignitatẽ ꝓstituenda sunt bñficia. xij. q. ij. concesso. De hoc dixi. s. de ma. ⁊ obe. statuimus.

y Egrotanti. Quia famuli egri quos curam[a] nobis seruire intelliguntur. ff. de statu libe. l. iiij. §. stichus. ⁊ tempore infirmitatis pascendi sunt ff. cõmoda. in rebus cõmodatis. §. possũt. Sic ⁊ clerici in egritudine stipendijs suis ꝑuari nõ debent.

g Resbyterum. non permittimus. ar. quod ab initio valuit ex postfacto infirmatur. xxxiij. di. usq̃ adeo et. c. cõmuniter. diffinimus. Ar. contra quod enĩ factum est recte ex superuenienti de licto corrumpi nõ potest. ff. ỏ itiner̃ actuq̃ prima. l. nec enĩ.

b Scandalo. ꝓpter scandalum enĩ multa sunt dimittenda. j. c. proxi. ⁊. s. de tẽpo. ordi. ad aures. ⁊. s. ti. ,pxi. cũ teneamur.

c Deformitatẽ. Ex hꝫ verbo apparet q̃ deformitas ipediat ordinandũ cũ suspẽdat ordinatũ. hꝫ tñ põt ipo facto melius ꝓpendi q̃ aliquo statuto exꝑmi. j. ỏ don. apostolice. b.

d E rectorib[9]. scãdalo. nõ nihil cũ scãdalo esse faciẽdũ. s. c. ,px. dũmõ sine peccato mortali possit omitti. j. ỏ no. ope. nũ. cũ ex iniũcto.

e Coadiutor. ⁊ ita vꝫ q̃ ꝓ pt̃ lepra nõ remouear̃ ꝑlat[9]. Sz ꝓ. j. c. ,pxi. vbi de hꝫ dicit.

f Curã animaꝛ. ergo ille coadiutor vꝫ esse ꝑlatus ex quo hz curã animaꝛ. j. eo. c. ,pxi.

g Portionẽ. et sic ,puidebit̃ ei ỏ bonis ecclesie. j. e. c. ,pxi. Sz pone q̃ ecclesia nõ possit sufficere vtriqz. Rñdeo ille q̃ seruit ecclesie hẽbit redditus ⁊ illi infirmo ,puidebit epũs lxxxij. di. §. i. ⁊. c. i. ⁊ exhꝫ verbo est arg. q̃ nõ sit ꝑlatus ex eo q̃ dicit: congruaz recipiat portionẽ.

b Qua nos. scandalo. s. c. proximo.

i Administratiõis. Ex hoc vꝫ q̃ ꝓpt̃ morbũ lepre sit remouẽdus ꝑlatus. Sz ỏ vꝫ. s. e. c. ,pxi. ⁊ ita sine culpa punir̃ qõ esse nõ dz. lvi. di. satis puersum. ⁊. xvi. q. vij. inuentũ. Sup hꝫ est diuersitas inr doctores. Hu. dixit q̃ nunq̃ substituir̃ aliqs viuo nisi eo renũciante. Et in hac opi. fuit lau. ⁊ dandus est ei coadiutor. ut. s. c. ,pxi. ⁊. j. e. c. pe. ⁊. vlt. Et qõ dicit hic ab administrationis officio dz remoueri. dicit lau. ab officio qõ est in actu. sz quo ad ius retinebit officiũ. Ba. distinxit vtrũ morbꝰ sit curabilis uel incurabilis. Dicas cũ vin. ⁊ tã. q̃ q̃diu aliqs põt remanere in collegio suo sine scãdalo ⁊ horrore nõ substituir̃ ei aliquis. alias aliꝰ erit substituẽdus. ut hic qui erit ꝑlatus in totũ ⁊ infirmo ,puidebit̃ de bonis ecclesie. s. e. c. ,pxi. ad idẽ satis ꝓcor. q̃ talis coadiutor ꝑlatus ẽ ex toto. Et hꝫ pz ex eo q̃ dicit q̃ hz curã aiaꝛ. ⁊ est hoc spãle in lepra. ,ppter abhoiationẽ populi ⁊ scandalũ. Sic etiã iudex mutaĩ si nõ põt dare operã iudicio. ff. de iudi. si lõgius. alias aũt obtinet sꝫia Hu. ⁊ lau. ⁊ dar̃ tunc coadiutor. j. c. ,pxi. Et sic est casus vbi aliquis punir̃ sine culpa sed nõ sine causa. si. s. ut lit. nõ cõtesta. quonã frequẽter. §. si vero aliter. in fi. In quibus casibus priuar̃ quis sine culpa sz nõ sine causa. dicit̃. j. de priuileg. antiqua.

k Administrent̃. s. c. ,px. exq̃ eũ infirmitas in crimẽ adducit. ut. vij. q. i. q̃is triste. q̃ nõ est afflictis addẽda afflictio. vij. q. i. cũ percussio. criminosus enĩ dignus est ut egeat. ff. depositi bona fides. lau.

l Ex parte. ciues. sic. vij. §. ij. nuper.

m Nec possis. vij. q. i. scripsit qualiter. ⁊. c. q̃is triste.

n Afflictio. si. vij. q. i. cũ percussio. iij. q. ix. indicas. et. v. di. ad eius vero. ff.

ad.l.rhoð.de iac.l.nauis.§.cũ aũt. Jn lepꝛoso tñ secus ꝯsuevit dici a quibus dã.ut.ẽ.c.ꝓxi.vbi de ℟. Jdẽ io. dicit circa lepꝛosum qõ bu.ꝛ lau.

o ¶ Coadiutorẽ. tic.j.c.ꝓxi. Et ita ꝓ q ꝓpter infirmitatẽ superuenientẽ nõ ꝓuaꝛ ꝓlatus: qꝛ ecclesiastica beneficia nõ sunt tẽꝓoralia. lv.di. ꝑcepta.ꝛ.ff de adoptio. si tibi.ff.de heredi.institu. hereditas.ff. de re.iudi. actus legitimi.sic.ff.de manumiss. tes. libertas.ff.de pecul. peculium §.ij.qõ verũ est. Ar.cõtra.ff. de offi.ꝑsi.si forte.et.vij.q.i. pastoralis.xij.q.ij.nobis. Solu.verũ est q beneficia ecclesiastica ꝓpetua sunt.ꝛ ideo ꝓpter casum superuenientẽ sine culpa nõ ꝓuaꝛ ꝑlatus ꝙ daꝛ ei coadiutoꝛ ut hic patet. ꝛ.c.se. Jn casu tamẽ alius veniens substituiꝛ ẽm quosdaꝫ. ẽ.c.ꝓxi.vbi de hoc.ꝛ.vij.q.i. pastoralis. omni tñ casu ꝓuidebiꝛ infirmo de bonis ecclesie ꝛ coadiutõ ille daꝛ etiã iuito.ar.j.de ec.edi.ad audiẽtiã

p ¶ Onsultationib⁹. officiũ lingue. idez est si amisisset officiũ oculoꝝ. ꝓr.lv.di. si euãgelica.ꝛ qꝛ est oculus ẽpi xciij.di. diaconi ecclesie.

q ¶ Coadiutoꝛ. Et de hoc dictũ est in ꝓximis duobus.c.

r ¶ On amplius. absqꝫ penuria. Semp eni cõsideꝛãdi sunt redditus ecclesiaꝝ ut ẽm eos clerici instituãtur in eis.ẽ.de vi.ꝛ honest.cleri. quoniã ut ait. vbi ð hoc. Jta etiam qꝫ hospitalitatẽ seruaꝛ possint: et soluere iura episcopalia.ẽ.de ꝑbẽ.de monachis ꝛ.ẽ.de sup.negl. ꝑla.sicut nobis.ꝛ ecõuerso tot sunt ponẽdi quot ex ipsis facultatibus possint cõmode sustentari.ẽ. de consti.cũ.m.ꝛ.j.eo. auctoritate a ꝯrario sensu.j. de cẽsti.cũ instantia. arg.xij.q.i.ꝑcipimus.xvi.q.vi. omnes basilice.tñ ꝓpter minimuꝫ icrementũ nõ credo recedenduꝫ a numero cõsueto.arg.ℒ.de alluni.l.pe.ꝛ vlti.ergo tantuꝫ debet esse augmentũ de quo alius equale stipendiũ cũ aliis habeat. uel saltẽ sufficiens ꝛ honestũ.ẽ.de consti.cũ.m.

s ¶ In ecclesia vestra. laici. ꝛ merito. quia homines diuerse professionis in eodẽ officio associari nõ debent. xvi.q.vij.noua actione.ꝛ.ẽ.de elec.cũ causam.

t ¶ Differre. vltra sex menses alioquin transferꝛ potestas ad superiorez. j.ti. proxi.nulla.ber.

u ¶ Jdoneis. qui dicunꝛ idonei. habes.ẽ.de ꝑben. super inordinata.

x ¶ Tales. qui sunt idonei moꝝ honestate et litteraꝝ scia.ẽ.de ꝑben. graue. altas puniunꝛ ut ibi dicit. Hec fuit questio vtrũ laici intitulati in ecclesia ista possint cõputari in numero clericoꝝ.ꝛ dicit qꝫ nõ.qꝛ nõ reputanꝛ idonei cuꝫ sint laici. Et ita ius canonie nõ cadit nisi in clericũ. Sicut ius eligendi in ecclesia collegiata nõ cadit in laicũ.ẽ. de elect.sacrosancta.ꝛ.c.messana Hoc tamen intelligendũ est de laicis ꝓfessione ꝛ habitu ꝛ nõ de cõuersis. Si enim cõuersus aliquis alicuius ecclesie incedat tonsuratus volens esse clericus cũ tam destinatione animi sit clericus.ut.xxiij.q.i. paratus. iaꝫ ecclesiastica persona censeꝛ. vnde tale ius cadit in eũ ꝛ ius ꝙuersi spũale est. vnde qui emit illud symoniã cõmittit.ut.i.q.iij.saluatoꝛ.lau.

a ¶ Ex frequentibus. officialiũ. Officiales dicunꝛ quibus ẽpi cõmittunt vices suas qui possunt instituere vice ẽpoꝝ ut hic dicit.

b ¶ Recipiunt. si a laicis recipiãt suspensi ipso iure per canones antiquos ꝛidentur. xvi.q.vij.si quis deinceps. Arg.cõtra.j.de inꝛepa.cura.cui stamus. Sic ergo patet qꝫ auctoritas instituẽdi est penes episcopũ. licet capitulũ quãdoqꝫ eligat.j.ti.proxi.nulla. tamẽ de cõsensu capituli ẽpus instituere debet. j de his que fi.a ꝓla.nouit. Nec obstat. lxx.di. sanctoꝝ. quia ibi capelle subdite sunt ꝓposito quo ad sustentationẽ non quo ad institutionez ꝛ administrationem. la.

c ¶ Ex officio. legationis quantũ ad suffraganeos. dioc̃.ẽ.de of.leg.c.i.

d ¶ Detinent. vnde nullã põt habere excusationẽ quãtocũqꝫ tpe ea tenuerit. qꝛ diuturnitas tẽporis peccatũ nõ cõminuit sed auget.j.de simo. nõ satis.et

c.cũ in ecclesie corpe.ꝛ.xxiiij.q.i.scisma.ẽ.de ꝯsue.qꝫ cito. secus si ignorant.qꝛ ignoꝛãtia nisi sit crassa ꝛ supina tales excusat.ẽ.de ordi.ab epõ qui renũ.epa.c.i.ꝛ.viij.di.consuetudo.

e ¶ Confirmãtes. postqꝫ cõfirmationẽ archiepus sniam relaxare nõ possit. nisi illud qõ sequiꝛ fuisset appositũ. arg.ẽ.de cõfir.c.i.ꝛ.ij.ꝛ de cõse. di.ij.c.vlti. ꝛ.ẽ. de temp.oꝛ.cũ in distribuẽdo.b.

f ¶ Auctoritate facultates. he sẽper sunt cõsideranda.ut.ẽ.e.c.i. vbi ð ℟.et.ẽ.de vt.ꝛ bo. cle.quoniã. vbi habeꝛ similiꝛ de boc.

g ¶ Jnstituaꝛ. Jnstituere ẽ ius canonie in ecclesia uel in ecclesiastico beneficõ tribuere.j.de bere. cũ ex intuncto. Jnuestire est quasi possessionez illiꝰ iuris ꝓferre. indifferenꝛtñ vnũ accipiꝛ pro altero. Alia. vbi gra Jnstituere est spũalis bñficij uel dignitatis possessionem coꝛpalẽ tradere. ẽ. de offi. archidi. ad hec.c.ad nostrũ.qõ spectat de iure cõi ad archidiaconum ut ibi dicitur. et sic j.eo. cuꝫ venissent. Jnuestiꝛ est ius canonie uel dignitatis tribuere. qõ potest fieri per annulum uel liburuꝫ. ꝛ sic intelligitur.j.eo.cũ venissent. sed per ℟ nõ adipiscitur quis possessionẽ. nisi postea coꝛporaliter instituatur.j.tit.ꝓxi. cũ nostris.ꝛ de preben.per illoꝝ.

b ¶ Jnuitis. nullus episcopꝰ est dãdus inuitis. lxi.dis. nullus. dum tamen iustam causam ostendat. ergo eis volentibus potest dari. licet facultatez nõ sufficiant.ꝛ ita possunt sibi in hoc ꝓciudicare ꝛ victũ postea sibi querant. xci.di. clericus victũ.ꝛ.c.seq.

i ¶ Decorem. acceptus. xxxij.q.iij.§.bis ita.

k ¶ Hereditario. sic. viij.q.i. apostolica. Et sic videꝛ qꝫ nõ solũ filij sꝫ nec collaterales in ecclesiasticis bñficijs nõ succedãt.j.de iure pa.cõsuluit. sed tñ possunt. ar.ẽ. de offi.dele.ex parte. dũmodo nõ fiat iure successionis.ut.ẽ.de elec. venerabilẽ.v.fi.to.

l ¶ Undecũqꝫ. Ar. qꝫ nihil refert de quo loco sit natus clericus uel de quibus parẽtibus. ar.xl.di. nos qui.ꝛ.c.nõ loca. ꝛ.lvi.dis. vndecũqꝫ.ꝛ.c.nasci.ꝛ.c.dñs. Ar.ꝯra.de ser.nõ oꝛ.c.i.ꝛ.ẽ.de fi.ꝑbi.c. i.ꝛ.ij.ꝛ per totũ.ꝛ.xcviij.di.aphoꝛos.ẽ. de cle.pere.c.fi.vbi dicit qꝫ ꝓlati quidã instituebant clericos de alienis ẽpatibus ignoꝛãte epo quod esse nõ debet. sed hic oẽs erant extranei tam veneti qꝫ alij. et ideo vndecũqꝫ essent debebant in ecclesia Cõstantinopolitana instituꝛ ꝛ nõ veneti tantũ. Verũ est qꝫ locus nõ obstat dũmodo cõstet de bonitate ꝓsone.ꝛ illud.c.aphoꝛos de incognitis loquiꝛ ẽ. de elec. bone. ad fi. Si autẽ ex damnato coitu natus sit aliquis nõ obest ei: qꝫtũ ad vitã eternã sed obest ei quantuꝫ ad obtinenda beneficia ecclesiastica. arg. supra. de electi. innotuit.

m ¶ Jndignum. simile. j. de vsur. quia frustra. ꝛ.ij.q.vi. quis scit. et est hic arg. culpam culpe cõpensandam. xcv.di. esto. ff. ad.l. aquil. item mela.i.ꝛespõso.j. de diuoꝛ. significasti. j. de adulte. c. penult. et vlti. ꝛ.j. de pe. constitutus.

n ¶ Cõpellatis. ꝛ hoc ꝓmo petierat patriarcha a dño papa.

o ¶ Potestis. i. debetis. sic. xij.q.ij. facit homo.

p ¶ Promisisse. quod esset iniquũ. quia nullo pacto nulla cõditione

beneficia ecclesiastica sunt conferenda .i.q.ij. q̄ pios. s̄. de pac. pactiones. j. ut ec. bene. ut nostrum. vnde simoniacū esset.

Cum venissent. spectat. s̄. de of. or. cum vos. t. lxx. di. c. ij. Ar. cōtra. lxiij. di. si in plebibus.

De iure cōi. i. q. iij. c. iij. t. c. res. ecclesiastice. t. c. peruenit. t. xvi. q. vij. nullus omnino. sed contrarium est verum. q̄ de iure cōi institutio personaruz t custodia vacantiū ecclesiaz̄ spectat ad archidiaconū. s̄. de offi. archidia. ad hec. t. c. ut nostrum. t. lxiij. di. si in plebib⁹. misi ꝓsuetudo repugnet ut hic videt ad fi. capituli. t ex cōfessione archidiaconi hec potest colligi. t hic loquitur de institutione corporali q̄ collatio dignitatum t prebendarum ptinet ad archiepiscopum. j. ti. ꝓri. q̄ diuersitatez t. c. post electionez t hic patet ex cōfessione archidiaconi

a Custodias. s. vacantiū ecclesiaruz.

t Ipsum. s. archidiaconatum.

u Ipse. s. archidiaconus.

x Probatum. Sz quare incūbit on⁹ probādi archiepō. cū ō iur cōi hec spectent ad ipsum. ut hic vī. vii eo ipo vī fundata eius intentio. xvi. q. vij. omēs basilice. C. de ꝓba. sine. t. j. de censi. olim. Rūderi pōt. hic due fuerunt p̄sumptiōes bone ꝓ archidiacono ō archiepm q̄ archidiaconus t ipsi⁹ antecessores fuerūt i pacifica possessione. vii presumit ꝓcessionem fuisse realē t q̄ archiepūs confessus fuit. q̄ aīcessores sui ꝓcesserunt illas dignitates licet psonaliter. t archidiaconus dicebat ꝓcessionē fuisse realē. vii presumit ō archiepm. t ideo on⁹ probādi incūbit archiepo q̄ ꝓcessio fuit psonalis t licet psona inseratur pacto. nō ideo est psonale. sed ut ostendat cū qua psona sit factum. ff. de pac. iurisgentiū. §. pacto. t. l. tale pactum. Plerūq; n. ꝓsulimus successorib⁹ nostris sicut t nobis. ff. de ꝓba. si pactū. Sz transactio potius p̄sumit psonalis q̄ realis. nisi fuerit p superiorē confirmata. s̄. de transactio. venēs. t. c. de cetero. t. s̄. de p̄ben. nisi hoc tī adiecto. q̄ si epūs alicui persone det rē ecclesiasticā. potiꝰ p̄sumitur donatio psonalis q̄ realis. x. q. ij. hoc ius. xvi. q. i. possessiones. Sed si donat ecclesie presumit realis donatio t ꝓpetuo donasse. xvi. q. i. c. ult. j. de his que fi. a pla. cū apostolica. ar. hoc ideo est. q̄ ecclesia non potest mori. xij. q. ij. liberti. ij. Sed hic p̄sumitur cōcessionē fuisse realem ut dixi. q̄ archidiaconus ille t antecessores sui fuerunt in quieta possessione. io.

y Fuisse. presumitur hic ꝓcessionē fuisse realē ex quo est in possessione. t ideo tuendus est in illa. quousq; probet ō cū ꝓcessionē factam fuisse psonalē. immo si p̄ sona facta fuit: presumi debet personalis. si dignitati realis.

z Abiurasse. obijciebat archidiacono. q̄ abiurauerat huiusmodi libertates. vii ō iuramentū nō fuerat audiendus. Sed q̄re nō auditur archidiaconus. licet abiurauerit huiusmodi libertates. cū iuramentū illud temerariū fuerit. t in preiudicium archidiaconatus. t ideo non seruandū. s̄. de iureiu. sicut. ij. t. c. intellecto. Lau. dicit q̄ tenus iuramentū tāgit rē familiarē obtinendū est ut nihil vtilitatis vel honoris ad ipm pueniat rōne illaz̄ dignitatū si eas abiurauit. ar. s̄. de iureiu. quēadmodū. Vel dic q̄ bene potuit renūciare t abiurare ius instituēdi. ut nū q̄ vteret eo. t tī dignitati ꝓpter hoc non p̄iudicet. q̄ ecclesia posset tūc vti iure suo. ut hic colligit. Et sic potest seruari iuramentū sine p̄iudicio ecclesie t sine interitu salutis eterne. s̄ de iureiur. si vero. §. i. ff. j. de spon. cōmissum. abiuratio talis siue renūciatio nō tenet i damnū ecclesie. Tria notabilia notant hic. Primuz q̄ factum plati nō p̄iudicat ecclesie. Scdm q̄ iuramentū p̄stitum a plato in damnū ecclesie seruat ab ipso plato. qō ē ō id. s̄. de iureiu. sicut. Tertium est q̄ ecclesia hūs platuz sine ipso agere pōt. qō ē ꝓtra id q̄ dicit ꝓsuetum. q̄ nec plat⁹ sine ꝓsensu capituli. nec capitulū sine cōsensu plati agere pōt. s̄. de ꝓcu. c. i. t. s̄. ō uidi. cām. i. t. s. de rescript edoceri. vbi de hoc. Et no. q̄ agēti iterdicto vti possidetis non potest oppoi q̄ rē illaz̄ abiurauerit. ꝓ qua agit. sicut ne agēti interdicto vii ui. s̄. ō resti. spol. c. sollicite.

a Ecclesie. Ar. bonum q̄ ecclesia vacāte capitulū fungit vice prelati. sed ꝓrarium ar. colligitur.

b Archidiacono. sed nō archidiaconatui.

c Cum ad nostraz. ad ipm scilicet abbatem.

d Accipientez. si. xxiij. q. i. didicim⁹. j. ō iure pa. ꝓ nras. j. ō bap. debituz. ff. de auc. tu. l. i. t. ff. de tut. t cura. da. l. ius vandi. §. ꝓtor. alias lex ē. Nemo. n. vicē pluriū psonarum sustinet. xvi. q. i. psbyteros. t. C. de asse. nemo. lxxxix. di. singula. ff. de pac. si plures. ff. de offi. ꝓto. l. ul. Ar. ō ff. ō adop. si psnl. t. s̄. ō elec. cū inter canonicos. sed quid si ipse conferret alij potestatē conferendi illam dignitatem nunquid possit ab illo illam recipere. ut sic non videretur eam recipere a seipso. nō. ar. s̄. de testi. licet. t ar. xviij. q. iiij. questi. ff. de aucto. tu. pupillus. ff. de re. mili. milites. §. i. ff. de adm. re. ad ci. perti. l. ij §. i. s̄. de p̄eben. de multa. in fi. Arg. contra qua multa possumus per alios. que non possumus per nos lxxxviij. di. episcopus. v. q. iij. c. vl. ff. que res pig. ob. pol. aristo. in fi.

e Cui in viuorum. cōmunione. idest participatione corporis t sanguinis domini. vij. q. i. eum qui.

f Pellendi t nihilominus deponendi. ij. q. i. in primis. vij. q. i. non furem. t capi. eum. qui. nisi ignorans quis instituatur aliquo remoto quo casu excusatur. ff. depos. si quis inficiatus. t episcopus tenetur ei in alio beneficio prouidere. vij. q. i. presentium. t. s̄. de p̄eben. inter cetera. Sed pone q̄ aliquis est iniuste depositus. alius hoc ignorans in locū eius substituitur. t stetit ibi per xl. annos. postea scit de iure ad alium pertinere. nunquid debet cedere t illi restituere. videtur q̄ sic. s̄. de p̄scrip. vigilanti. t. c. diligenti. xxxiij. q. ij. si virgo. t de re iudi. consanguinei. t. ca. lator. Argu. contra. xvi. q. iij. §. quas actiones. t. s̄. de p̄scrip. de quarta. Solu. dicunt quidam theologi q̄ quandocunq; sciuero rem pertinere ad alium. teneor rem restituere. De hoc dictum est. s̄. de p̄scrip. vigilanti. Sed hoc non credo. q̄ teneatur dimittere. quia eo ipso q̄ condemnatus non appellauit. acquieuit sententie. t ita transiuit in rem iudicatam. s̄. de sen. t re iudi. quod ad consultationem. t sic alius iuste fuit institutus.

g Huius. nisi iusta ratione depositus. vij. q. i. eos. l. di. post q̄. b.

b Ulla ministeria. i. officia siue dignitates.

i Vacent. Nota q̄ beneficium anteq̄ vacet. non potest promtti. quod si fiat non valet. j. c. ꝓri. t. j. e. ti. ex tenore. Et sic obligatio nulla ꝓtrahit ex tali promissione. q̄ est ō ius. ar. ō. s̄. de p̄eben. relatuz. t ibi soluit. immo ibi receptus fuit statim in fratrem.

k Spectat. ĵ. de his que fi. a prela. ſi. con. ea. ea noſcitur: ⁊. ſ. de elec. cum ecclesia vulterana. ad ſi.

l Condemnare. quia pactum de futura ſucceſſione non valet. C. de inutil. ſti. ex eo inſtrumento. C. de pac. l. ul. niſi in conſenſu eius cuius eſt hereditas. ut in. l. predicta. C. de pac. eodem modo. nō tenet promiſſio de p̄benda non vacāte etiā de conſenſu eius qui tenet eam cum nulli poſſit eaz ꝓcedere. ĵ. de iurepa. q̄ aūt in fi. ſi. in li. feud. i. ri. §. ſi vero epiſcopus.

k Infra ſex menſes. temp⁹ iſtud ſex menſiuz incipit currere a tpe ſciētie generaliter. ⁊ non a tpe vacatiōis. ĵ. e. q̄ in fi. arg. ff. de calū. ann⁹. C. qui admit. ad bo. poſ. l. ij. ⁊ q̄ ſcit certiozari nō debuit. ff. ō act. emp. ⁊ ven. l. i. in fi. ſ̄. de elec. cū inter vniuerſas. in fi. ⁊ expreſſum eſt. ſ̄. de ſupplē. neg. p̄lat. licet. ⁊. ſ̄. de prebē. de multa. §. i. ar. Itē tempus iſtud vtile eſt. quia tempus illud nō currit a tpe ſuſpensionis ſine quo eligere nō p̄ūt. ĵ. e. quia diuerſitatē. ar. ꝓtra q̄ curat. licet eligere ñ poſſint ſ̄. de elec. c. ul. Itē nunquid poſſunt canonici eligere poſt tempus elapſum? quidam dicunt q̄ ſic. ſed contrariuz eſt verum. q̄ non poſſint. ⁊ ſi eligāt. nō tenet electio. ſ̄. de ſup plen. neg. p̄la. c. licet. ⁊. c. ult. niſi de pacientia toleretur. ĵ. e. ti. litteras. q̄ pro non dato habeē q̄ō ab illo daē. qui nō poteſt de iure donare. ĵ. de iurepa. q̄ aūtē in fi. Ar. ꝯ. ff. ſi quis cau. ⁊ ſi poſt tres. ff. de arbi. celſus. et auctoritate huius canonis ſemeſtri tpe ſtatim elapſo poteſt eligere ille ad quem devoluta fuerit eligendi poteſtas nulla licētia a ſuperiore petita. Et conſtitutio iſta tantum locum habet vbi ſunt diſtincte prebende. ⁊ certus eſt canonicorum numerus conſtitut⁹. ĵ. e. ex parte. Item locū habet in dignitatibus ⁊ perſonatibus omnibus. ſed in epiſcopatibus ⁊ archiepiſcopatibus oliz locum non habebat. ĵ. e. dilect⁹ Hodie locū habet in epiſcopatibus ⁊ archiepiſcopatib⁹ ⁊ abbatijs. ut poteſtas eligendi tranſferatur ad ſuperiozem. ſed minus tēpus daē in his. ſ. trium menſiū. ſ̄. de elec. ne pro defectu. Et ita in hoc equipararantur. ⁊ differunt a minozib⁹ beneficijs ⁊ dignitatibus. q̄ minus tempus datur propter maius periculū. quia mora periculoſa eſt in talib⁹. ſ̄. de elec. cū int. ⁊. ſ̄. ut lite nō cōte. quoniā frequēt. §. porro.

l Capitulum. ſ̄. de elec. cū in cūctis. ſi. ix. q. iij. cū ſimus.

m Religioſorum. ſic. ſ̄. de elec. ne pro defectu. vbi dī qualiter hec verba intelliguntur. ⁊. lxiij. di. obeuntibus. vbi de hoc. b.

n Elatum. concilio. ſ̄. c. pxi.

o Appellationis. tali appellationi non eſt deferendū cum eorum non interſit. ij. q. vi. non ſolent. ⁊. ſ̄. de elec. cum inter. r. Quia ex tali ꝓmiſſione nichil iuris acquirit. ſic nec emptor habet actionem furti in re vendita ſubtracta ſi ei res non fuit tradita. ff. de fur. l. eum. qui emit. b.

p Roposuit. aſſignatione facienda cum vacauerit eidem preſbytero. ⁊ h probatur in antiqua compilatione. vbi eſt illud verbum facienda. vnde videtur q̄ nichil valuit. ſ̄. de preben. inter cetera. vbi de hoc.

q Executore. dato forte ſub hac forma. mandatū noſtrū exequaris.

r Inueſtiuit. i. aſſignauit. ut patet per hoc quod dicit. ſ̄. e. aſſignatione prebende ⁊c. executor hoc fecit. ⁊ male. ut ſatis patet per litteram inferiorem. Sed littera illa ratum volens ⁊c. cōtradicere videtur. Sed celeſtinus hoc ꝯ dicit. ut excuſaret decanum ⁊ aſſumeret cauſam caſſandi collationem capitu li. ⁊ hoc ſatis patet per verba iuno. factum enim decani fuit cauſa. quare celeſtinus caſſauit conceſſionē capituli. alias non debuiſſet caſſaſſe. ſ̄. de prebē. nihil eſt. poteſt aliquid facere de conſe. di. ij. reuera. verſus. ſi. ⁊. ſi. ſ̄. de pbē. c. pro illoz. ibi. quod de memorato magiſtro prouide ⁊c.

s Aſſignatis. vñ vī q̄ nihil valuit. ſ̄. ō prebē. inē cetera. imo valuit. ut. ſ̄. de preben. dilectus filius. ⁊ hoc probat per h. c. ut. ĵ. patet vbi de hoc.

t Ratum cum effectu.

u Irritauit i. irritū renunciauit io. immo proprie tenet ut ſequentia probant. ber.

x Inueſtiuit. per tale inueſtituram. contulit ei ius canonie cum nihil prius habuerit per decanum.

y De vacaturis. Inno. ⁊ cele. videt diuerſi. Inno. non vult habere ratum factū celeſtini celeſtin⁹ vī hīc ratā inueſtiturā de prebē da vacatura facta p decanū. vbi dic. ratū volēs factū decani haberi. cū tū decan⁹ nō hret illō in mādatis. Inno. voluit habere ratā inueſtiturā de vacatura q̄ celeſtinus inueſtiuerat preſbyterz ō vacāte poſt caſſatiōz ꝓceſſiōis. ⁊ ſic nō poterat ratā hre inſtitutiōez ō vacatura cū iam eſſet inueſtitus de vacāte p celeſtinū nec etiā cele. ratā būit inueſtituram de vacatura. immo inueſtiuit illū de vacāte. Ex hac dec. volūt q̄dā dicer q̄ ſi papa mādat aliquē recipi in canonicū. ⁊ ali⁹ recipiaē q̄ oz caſſari. ut hic fecit celeſtin⁹. vñ ſignaē ꝯ. ſ̄. ō p̄ben. dilect⁹. ij. Sz h fecit cel. ex plenitudie p̄tātis ⁊ vnuriam fecit illi iſtituto quē caſſauit. cuz de iure teneret electio. ut h colligit. h

z Inſtituta. ſ̄. e. c. i. ⁊. ſ̄. ō pbē. dilect⁹

a Sup. iuſ. p nobilo. dicit hoc. q̄ hic non diſpenſat. ſed ꝓpē h dicit q̄ decanus illū inueſtiuit ō vacatura. ⁊ poterat illā eandē ꝯfirmare ⁊ ita diſpēſaſſet. ſ̄. ius. ſz nō hēbat h locū hic. q̄ celeſtinus illū poſtea inueſtiuit de vacante.

b Diſpēſare. nā ꝯ apoſtolū diſpēſat. xxxiij. di. lector. ⁊ ꝯ canones apoſtoli. lxxij. di p̄byter. Itē ꝯ vetus teſtamentū in decimis nō dā dis. ĵ. de deci. ex parte. ⁊. c. ſe. Itē in voto. ĵ. ō vo. ⁊ vo. redē. c. i. Itē in iuramēto. xv. q. vi. c. ij. ⁊. ſ̄. de reſcrip. ꝯſtitutus. a ꝯrio ſenſu. Ex his duob⁹ dixi. ſ̄. de iureiur. q̄to. tñ ꝯ vniuerſalē eccleſie ſtatum diſpenſare non pōt. xxiij. q. i. memor ſum. nec pōt diſpēſare ut monachus habeat ꝓprium. ĵ. de ſta. mo. cū ad monaſteriū. in fi. nec ꝯ q̄t tuor euāgelia. xv. di. ſicut nec ꝯ p̄ceptū apoſtoli. xxv. q. i. ſunt gdaz quod intelligo in his que ſpectāt ad articulos fidei. Itē ſm quoſdā non diſpēſat in ſecūdo gradu cōſanguinitatis. ſ̄. de reſti. ſpo. liras. q̄ō nō eſt vez. ĵ. de diuor. deus qui. q̄ō intelligo de collaterali.

c Inueſtitus. per talem inueſtituram ꝓtulit ei ius canonie. b.

d Poſt caſſationem. quo ad factum refezas ſm io.

e Conceſſionis. Ar. expreſſum. q̄ ſi papa mādat alicui dari prebēdā ⁊ deē alij tenet collatio lz ꝯ mandatū. de h dī. ſ̄. ō p̄bē. dilect⁹. ij.

f Vacare. Sic g̃ vī. q̄ p ſniam ſtatim pdit diuium. inſti. de of. iud. §. ul. ꝯ id. ff. de rei ven. in fundo. ⁊. C. ō pac. l. traditionib⁹. ⁊ inſti. de re diui. §. per traditionē. Sz hoc ideo. q̄ papa caſſauit ꝓceſſiōez illā a qua ſentētia nō appellatur. vnde ſtatim dominium perditur.

g Aſſignetis. i. collatā dimittatis. uel intellige aſſignetis. i. ꝓferatis ite ꝯ de facto ſic. ĵ. de iurepa. ſi vero. uel iſtā aſſignationē poteſ referre quo ad poſſeſſionē cū de iure eā habuerit p celeſtinū papā. ⁊ ēt p decanū ō mādato celeſtini. vñ dī. ſ̄. ratū volētes hre q̄ō ab eoō decano factū fuēat ut dicebat. io. ſz fēm ōcani nullū fuit. ut ōm ē. ſ̄

b Quia diuerſitatē corpoz. quia quot ſunt capita. tot ſunt ſnie de

conse. di.iiij. sicut in sacramentis. ff. de arbi. item. si vnus. §. prin
cipaliter. ꝛ. voluntates hominū sunt varie. ff. ad trebel. qꝫ poterat. et
illud. Velle suū cuiqꝫ est. nec voto viuitur vno. Itē ouidius. Pecto
ribus mores tot sunt quot in orbe figure.

f Alijs ecclesijs sic. j. de excess. prela. ad aures. ꝛ. xvi. q. vij. nullus
omnino.

g Beneficiorū. sic
ꝫ. de eta. ꝛ qua. que
ris. ꝛ. xiij. q. i. §. i.
circa fi. v. neduꝫ. q̄
ritis vsurpar̄ qō ve
strū non est ꝛc.

b Cōmuni per cō
firmationem enim
non creatur ius no
uum. ꝫ. de ꝓfir. vti
vel inuti. cū dilecta
c. i. ꝛ quasi per totū
sic ꝛ innouatio pri
uil. j. de priuile. qꝫ
intentionis. quia q
confirmat non do
nat. ꝫ. de fi. instru.
inter dilectos. ꝛ. ff.
de iurisdi. om. iud.
ꝛ quia verumtamē
tria operatur cōfir
matio. per confir
mationem fit maio
ris auctoritatis res
xi. di. quis nesciat.
ꝛ si fuerit min⁹ va
lida. fit magis vali
da per confirmatio
nem. si ex certa scie
tia hoc fiat. ꝫ. ō trās
actio. c. i. item quia
nullus preter aucto
ritatem confirman
tis potest de illo iu
dicare. ꝫ. de confir
ma. vti. c. i. ꝛ. ij. qua
liter intelligar̄. ibi
exponitur.

i Lateran. conci
lij. ꝫ. e. nulla.

k Suspensionis.
ꝛ ita tempus i quo
quis eligere nō potest non currit. Sed ꝺ. ꝫ. ō elec. c. ul. Sic ꝛ impē
dito agere non currit tēpus. C. de anna excep. l. i. §. ul. ꝛ. C. ō iure
do. in rebus. sic nec tempus deliberationis imputatur creditori. C
de iure deli. sancimus. §. donec. in fi. ar. ff. quemad. serui. admit. si
quis alias. §. ul. ꝛ. l. si locus. Quando non currat prescriptio. dictū
est de prescrip. illud. ꝛ. c. cū non liceat. ꝛ hoc dicit lr̄a ista. Sed si aī
suspēsionē uel post absolutionem capitulū suppleuit negligentiam
archiepi. valebit factū capituli. ꝛ hoc qꝫ tempus istud non currit. in
tellige cū non est negligēs in petenda absolutione. sicut archiepi
scopus non fuit negligens. qꝫ statim post suspensionem suā iuit ad
curiam pro absolutione. alias imputaretur ei. ar. c. di. quoniaꝫ. ꝛ. ꝫ.
de rescrip. si autem simile. ff. de re. iur. ꝛ. potest. ff. de re. mi. nō om
nes. ꝫ. qui captus. C. au.

l Negligētes. sicut cetere prescriptiones. ꝫ. de prescrip. vigilanti.
ꝛ xvi. q. iij. §. potest.

m Voluerit. Hec tamē bona ratio est. ꝛ ideo nō preiudicat ei. C.
de anna excep. l. i. §. ul. ꝛ. ff. de vsur. cum quidam. §. si pupillo. Ar.
contra. ff. ex qui. c. ma. item ei. Item signatur contra. qꝫ supensus
eligat. j. de cle. mini. si celebrat. ꝛ ibi soluitur.

n A qua. Ex hoc loco colligitur qꝫ archiepꝰ esset suspensus ab of
ficio ꝛ iurisdictione. ut dicebant lau. ꝛ io. ꝫ. de consue cū dilectus.

o Suspēsus. sic pꝫ qꝫ licet culpa sua inciderit in excōicationeꝫ uel
suspensionē non imputatur ei qō ex illa culpa ꝓcesserit. xv. q. i. si cō
cupiscentia. ꝛ. c. inebriauerunt. ꝛ est simile vbi culpa ꝓcedit. ꝛ tū ū
imputant̄ ea que ex culpa sua ꝓcesserunt. j. de spon. veniēs ad nos
ff. de fur. l. veruꝫ. ꝛ. l. qui iniurie. in prin. ff. de publi. ꝛ vec. ſꝫ hi q. §.
sin aūt. Ar. ꝺ. l. di. sepe. ꝛ. c. studeat. ff. quod me. cā. l. si mulier. io.

p Preter eius. qꝫ dñs papa potest ꝺcedere p̄bendas siue fuerit ne
gligens siue vigilans. ar. ix. q. iij. per p̄ncipalem. C. de quadri. pre
scrip. l. bū a zenone. ꝛ. ꝫ. e. ꝓposuit. Item ar. est hic. qꝫ bona clerici
dāpnati deuoluēda sunt in fiscū ecclesie. ꝫ. de cle. nō resi. c. pe.

q Accessit. sic miles cōmeatu accepto reipublice. i. stipendijs qui
bus cōmeare. i. abire. debet rei publice cā abesse videt̄ quousqꝫ in
domo sua stat. cū est in domo. nec abest cā reipublice. q̄diu ē in iti
nere habet p̄uilegiū. ff. ex qui. ca. ma. l. miles. sed si est. ꝛ. l. qui mit
tūtur. in fi. Sic ꝛ totū istud tp̄s quousqꝫ rēceperat se in domū suā nō currit

r Notirie. sic. ꝫ. de sup. neg. p̄. licet. De hoc dictū est. ꝫ. e. c. nulla. nā is qui ne
scit. potestatem experiendi non habet. ff. de calum. annus. in fi. ꝛ. ij. q. vi. bi
duum. ꝛ. ff. de edil. edic. cum sex menses.

s Um nostris. de iure. de facto nī non vacabat. ut. j. sequitur.

Um nostris fuerit olim auri
bus intimatū qꝫ prepositura
ecclesie lausañ. tempore tanto ua
casset: ut secūdum statuta lat. cōci.
ad nos esset eiusdeꝫ donatio deuo
luta: epō ꝛ canonicis lausañ. māda
dam⁹ ut prepositurā ipsā thesaura
rio lausañ. ꝓferrēt qbusdā sup hoc
executorib⁹ deputatis: ꝛ infra. Ue
prefati epūs ꝛ canōici lr̄is rēceptis
prepositurā predictā ñ uacar̄ dixe
rūt qꝫ lꝫ ille qui prepositꝰ fuerat in
epūꝫ fuisset assūptꝰ ad ipsaꝫ tñi p̄po
siturā post ꝓsecratiōem suā denuo
fuerat ab ipsis canōicis electꝰ: ꝛ eā
sicut antea possidebat: qđ dicti exe
cutores dicētes ꝓprariū ēē iuri ipsā
prepositurā de iure uacante auc.
ap. prefato thesaurario assignarūt
ꝛ infra. Auditor igitur super hoc
datus a nobis de mandato nostro
decreuit ut quod a memoratis exe
cutoribus factuꝫ fuerat obtentu lit
teraruꝫ nostrarū: eo qꝫ per falsi sug
gestionem ꝛ ueri suppressionē fue
rant ip̄etate cū prepositura illa nō
uacaret de facto: qꝫ talis possessio
plꝰ habet facti quā iuris: br̄etur ir
ritū ꝛ ianē. Nos vō sniam eiusdē
ratā br̄ites: mādam⁹ quatenꝰ nisi
predictꝰ epūs sufficiēter oñderit:
qꝫ uel ex idulgentia se. ap. spāli uel
ex alia iusta cā ꝛ necessaria sibi
post consecrationē suam prepositu
ꝛ. ff. de iurisdi. om. iu. l. iij.

t Assignarūt. Sed nūquid
possint hoc facere executo
res quib⁹ ꝫ solum mandatuꝫ
est. ut aliquos moneant reci
pere aliquē in fratrē eosdē si
noluerint cōpellendo: ꝛ videt̄
qꝫ sic cum oia accessori intelli
gant̄ sibi cōmissa. ꝫ. de offi.
dele. preterea. ꝛ. c. prudentiā.
in fi. ff. de ꝓcura. ad rē mobi
lem. ꝛ. l. ad legatū. Sed non
ē ita. qꝫ forma mādati diligē
ter est seruanda. ꝫ. de reseri.
cū dilecta. ꝛ. ꝫ. de offi. del. ve
nerabilis. ꝛ. xxvij. q. i. si cu
stos. Sꝫ si mādetur sub hac
forma. mandatū exequi tar
detis. ꝺm qꝫ mandabar̄ istis
executorib⁹. ut pꝫ in integra.
tūc posſūt facere qō dicit lr̄a
ista. ꝺm qꝫ isti fecerunt. Sed
factum istoruꝫ effectū nō ha
buit qꝫ nō vacabat p̄positura
de facto. ꝛ lr̄e non valebant
impetrate tacita veritate. ut
dr̄ in fi. Si vō simpliciter mā
detur sub hac forma. manda
damus ut tales compellatis.
ut talē recipiant in canonicū
ꝛ in fratrē. tunc non possunt
illum ponere in possessioneꝫ
siue inuestire. sed simpliciter
compellere hoc vidi de facto
Sed si mandet̄ ut illū mittat
in possessionē prebende. num
quid possunt excōicare con
tradictores ꝛ impedientes:
Jo. dicit qꝫ nō. quia executio
tantū ꝛ non coertio eis man
data est. ego credo qꝫ possūt.
qꝫ illa executio nulla esset. si
coertionem aliquaꝫ nō habe
ret. ꝫ. de offi. dele. ex litteris.

u Suggestionē. ex hoc videt̄ qꝫ si cōmissio p falsi suggestionē sit impetrata.
ꝛ iudex eā secutus tulit sententiā. qꝫ sniа non teneat ipso iure. ar. ꝫ. de reseri.
ꝓstitutus. ꝛ. ꝫ. de re iudi. cū. i. ꝛ. a. ꝛ. C. si ex falsis instru. falsam. secꝰ vī si eā
non sequit̄. ut in. c. cum. i. ꝛ a. De hꝫ dictum est. ꝫ. de rescrip. ad audientiā. ij.

x De facto. ex hoc vī qꝫ ad hꝫ ut rescriptum nō sit vitiosum nō solum ea que
iuris sunt. narranda sunt. sed etiam ea que sunt facti pari ratione videt̄. qꝫ si
ꝺm rescriptū non faciat mentionē prioris rescripti inualidi. qꝫ non valeat se
cundum. sed nō est ita. ꝫ. de ꝓfir. vti bone. qꝫ littere priores non dicunt̄ prio
res sed nulle potius exceptiōe apposita. vij. q. i. factus est. nec littere que nō
valent debent prestare impedimentū secundis que valent. j. de iurepa. illud
ff. de le. i. si seruus legatus. §. si seruus. ff. de verbo. ob. si dari stipuler. vbi sti
pulatio que potest elidi per exceptionem non impedit secundaꝫ. sic possessio
non dicitur vacua q̄ alter quocunqꝫ modo possidet uel detinet. licet reuera
nullus possessor sit. ff. de acti. emp. ꝛ vendi. l. ij. §. vacua. ber.

y Possessio. s. que habeat ab eo. qui habet plures dignitates.

ʒ Habet. Nota qꝫ alicui possessio acquiritur quandoqꝫ qui hꝫ plurimū iu
ris ꝛ minimū facti. ꝛ si acquiritur mihi possessio per seruū uel per eū quem
habeo in potestate. ut. ff. de acqui. pos. possessio quoqꝫ. ꝛ tunc ignorāti acqui
ritur possessio ꝛ currit vsucapio. ff. pro soluto. l. ij. in fi. Quandoqꝫ possessio
habet multū iuris ꝛ facti: cum acquiritur per ꝓcuratorem: ꝛ ignoranti acqui
ritur. sed vsucapio non ꝓcedit nisi scienti. C. de acqui. pos. l. i. ff. pro sol. l. ij.
cū. l. se. ꝛ. ff. de acq. pos. possessio quoqꝫ. §. ij. quandoqꝫ possessio hꝫ parū iu
ris ꝛ plurimū facti. ut illa que corpore nostro acquiritur qꝫ ibi animꝰ noster
necessarius est. C. de acqui. pos. licet. Et tunc vsucapio nō procedit sine cor
porali possessione. ff. quibꝰ ex ca. ma. l. deniqꝫ si emptor. cū. l. se. ꝛ talis est hec
possessio. quia habet plus hic facti q̄ iuris. imo nihil iuris habet hic nisi ostē
dat qꝫ post ꝓsecratiōnē p̄positura iusta de causa fuerat ei ꝓcessa. qꝫ si haberet
aliquid iuris non cōpelleret̄ ad renūciandū sine cā. xvi. q. vij. inuentū. ꝛ. lvi
di. satis peruersum. Itē in acquirēda pos. plurimū facti ꝓsistit ꝛ paruꝫ iuris.
quoniā sine corporali actu nō ꝓcedit. ut p̄dicta. l. licet in retinēdo plurimū iu
ris ē. quoniaꝫ solo animo retinet̄. C. de acqui. pos. nemo ambigit. ꝛ. l. licet. ꝛ
solo animo perdit̄. ff. de acqui. pos. possideri. ꝫ. in amittenda.

a Causa. Nota qꝫ ex iusta cā potest quis habere plures dignitates ſm anti
qua iura inconsulto dño papa ut hic colligitur. hodie vero nō licet sine spāli

dispensatione domini pape. ē. de preben. de multa. Justa causa posset esse paupertas episcopatus. arg. x. q. iij. vnio. t. ē. de preben. exposuisti. Sed pone q aliquis habēs beneficium cum cura animax. recipit aliud beneficium cum cura animarū t nihilominus retinet primum quod vacat ipso iure. alius dicens beneficium vacare impetrauit litteras a domino papa ad delegatum. ut illud beneficium sibi conferat si est ita. nulla mentione habita in litteras de tali possessione. nunquid valēt taliter impetrate? Credo q valeant. t sicut ille ad quē pertinet collatio illi⁹ beneficij. pōt illud conferre possessore irrequisito. ut dicit decre. illa de multa. t. ē. de elec. cum in cūctis. que loquit in ēpo sicut hic. ita delegatus iste potest conferre beneficiū illud. cuz in hoc eandem habeat potestatem non obstante. q de h̄ in litteris mentio non habet sed hic non valuerūt littere. q: ex noua causa potuit eligi de nouo post suam consecrationem ad p̄positurā eandez vacantem. prout papa mandat inquiri. secus si non fuisset postea electus. sed preposituram retinuisset ex prima p̄cessione? credo q tenuisset collato executox per decre. predictas. vel dicas litteras tales non valere iure nouo illius decre. de multa. Et idez credo in personatibus t beneficijs curam animaruz habētibus secus in beneficijs simplicibus. aut si vnum beneficium sit cum cura uel personatu. t aliud sine cura uel p̄sonatu. tunc est facienda mētio de possessione facti. alias non valent. b

b Inducere procuretis. Et nunquid possunt ad hoc eos cōpellere ut cū recipiant. ſm q possunt episcopum cōpellere. ut renunciet non credo. q possint compellere eos. q: monitores tantuz esse videntur.

c Post electionem. p̄firmationem supple. t p̄secrationē. q: alias non dr̄ vacare plene. ē. de elec. cū in cunctis Ipse electus p̄sensit. ut archidiaconatus ipsius dare⁊ magistro. h. t sic vero vacauit.

d Ordinationē. i. institutionem. Sed ō. j. e. c. v. q si archiep̄s infra terminū latera. nen. p̄ci. ſm prescriptā formā p̄sone idonee non p̄ferret. So. ad capitulum et decanū ptinet institutio in capitulo t i stallo. ad archiep̄m aūt ptinet institutio i p̄bēda t dignitate. i. collatio b̄ficij uel dignitatis. ut. j. v. p̄sone idonee.

e Nullatenus. nec erat necesse facere mentionē de parte. i. decano. cū pars teneatur in toto. xciij. di. legimus. in fi. t. xiij. q. v. penale. de p̄se. di. v. nō mediocriter. ff. quod me. cā. l. i. ff. de reg. iu. in toto sic etiā ep̄s in ecclesia. vij. q. i. scire. sic nomine populi ptinent senatores. insti. de iu. natu. §. plebs. sic t familie appellatiōe ipse dūs familie ptinetur. ff. de ver. sig. familie. Quandoqz tū nomine ecclesie non cōprebendit ep̄s. lxiij. di. §. ex bis. t. j. de ver. sig. cuz clerici. t. lvi. di. apostolica. et. j. de testa. requisisti. Ar. cōtra p̄dicta. q plus valet specialis nominatio q̄ generalis. xxiij. di. quanq̄ cū suis cōcor. t. c. cam te. 10.

f Institutione. i. collatione.

g Reprobata. i. non admissa.

h Resignationem. hoc proponebatur. sed non fuit probatum sed si probaretur. quia tamen petebatur confirmatio ratione prime concessionis que nō tenuit nō prodesset. sed forte tenuisset ratione secunde p̄cessionis ab archiepiscopo facte. immo videtur q nō. dummodo locum viuentis scienter occupauerit. i. q. i. in primis. vſus prin.

i Confirmari. Ex hac littera videtur q. r. erat in possessione archidiaconatus. t hoc petebat ei restitui. quia agebat possessorio contra. r. ut dicit in glo. de his. Contra tamen dicit decre. ē. de testi. cōstitutus. vbi dicitur q ho. nō spoliauit istū. r. ſz lra illa inferior. s. super eo duxim⁹ silentiū ponendum t. potius ostēdit q ageret ō p̄prietate. qō verius puto ex eo qō dicit petijt p̄firmari si actum fuisset possessorio p̄. r. ni fuisz p̄dēnat⁹ sup ipso archidiaconatu. sed sup possessione ipsi⁹ uel q̄si.

k Constitit. p p̄sessionem. r. ut patet in antiqua decre.

l Institutione. de te facta.

m Reprobata. q̄ primo debuit reprobari anteq̄ transitus fieret ad secundam. ē. de elec. consideraui⁹. t. c. bone memorie. ij.

n Regulam. ē. e. c i. t. vij. q. i. nō furē.

o Effectum. q: nō constitit q tps sex mensiuz fuisset elapsum ex responsione. r. ut patet in antiqua.

p Renunciatione De his. n. cora papa fuit propositum. sed nō ꝓbatum ut dixi. Sed io. dixit. q sive hoc ꝓbatuz fuisset sive non. ex quo iudex ꝓcessit ad sententiā. amplius audiri nō dz. ē. de re iud. inter monasteriū. t. c. suborta. t ideo nō admisit eū in modū exceptionis q: calumniose hoc objcere vi debatur. vnde licet non admittat in modū exceptionis. admittitur in moduz accusationis. sic. ē. de appel. cōstitutus in fi. vbi de h̄. Vel intentabat possessoriuz. vnde nō dz locum hic talis exceptio. ē. ō resti. spol. c. ij. ex antiqua bñ colligitur. q possessorium intentabat. uel ideo nō fuit auditus iste. r. quia si uellet probare. q alter renunciasset. uel abiurasset. propterea nō obtinuisset. exquo sua electio nō tenebat. ar. ē. de rescrip. oliz. t idem. r. nitebatur ex concessione capituli que non tenebat. argu. ē. de rescrip. oliz. uel illa est potior causa quare hec possint postea opponi. ne videlicet per subreptionem habeat dignitatem. quia si renunciauerit vel abiurauerit uel post tempus elapsum electus fuerit non potest licite remanere. quia non habet canonicum ingressū ē. de elec. cum dilectus. ē. de ap. cōstitutus. Et sic patet q talis sententia siue confirmatio nihil noui tribuit. si probabitur aliqd de p̄missis. t ita quasi sub conditione sententiauit papa. Itez habes hic q mora non potest purgari. De hoc dixi. ē. e. nulla.

n Quam super questione lateranense. ē. e. c. i.

o Non extitit. ideo tibi nō nocet. C. de proba. cū precibus. sed nocet ipsis confitentibus. C. de fid. instru. l. iij. vnde puniri possūt tanq̄ confessi. ē. de confes. cum super.

p Posse. quia frustra legis auxilium inuocat qui cōmittit in legez j. de vsur. quia frustra. t mutua delicta pari compensatione tollunt j. de adulter. c. penul. t. c. ul. ff. de do. l. si duo. ff. solu. ma. viro. ē. de excep. cum ecclesiastice. Ar. ō. j. de simo. veniens. t. j. eo. ex tenore. vbi de hoc. Preterea turpitudinem suam allegabant. vnde non debuerunt audiri. j. de dona. inter dilectos. Et sic obstat alicui proprium factum. licet sit iniustum. sic. ē. de cle. cōiuga. diuersis fallacijs. t de fil. presby. veniens. xxviij. di. diaconi. ff. de adop. post mortem ff. de serui. rusti. predi. per fundum. Arg. contra. ly. di. penitentes.

xxxv.q.ix.q̄ quis.s̄.de preben.cum non ignores. Sed nōne in parti causa turpitudinis potior est conditio excipientis.ff. de condi. ob.turp.causam. vbi autem.s̄.de preben.relatum.t.c. dilecti. Itez contra.j.e.ex tenore. So. hic clericus ille iam erat receptus in canonicum.t ideo potior fuit eius conditio. secus si promissionez solum habuisset. uel receptus fuisset ad proximam vacaturam. que nō tenet. j.e.ex tenore.t.s̄.e c.ij.t.iij.t q̄ ꝓbatum nō fuit q̄ ꝑtra cōcilium receptus fuisset hoc potius solvit contrarium.

q Prebenda. Nota q̄ qui receptus est in canonicum. vbi prebenda carere non dz.sic s̄. de preben.t dig.relatum.t.c. dilectus. Sed illa dilectus ꝺ dicere videt.ibi.n. mandat papa q̄ distributiones quotidiane cōferantur.t hic expectat quousq; vacauerit beneficium. quare non mandat hic dari distributiones? respō deo hic fuit receptꝰ simpliciter i fratrē t socium nulla mētione habita de aliqua vacatura. t sic debet expectare vacaturā.ut hic dicit t in.c. dilectus fuit receptus in fratrē. ita q̄ nihil percipere.nisi loco proxime vacature.quod nō licuit. t ideo fuit illud cassatuz. vñ papa noluit. q̄ illi darent ecclesiastica distributiones propter vicium expressum. qō credo fuisse factuz ex gratia. hic voluit facere hanc gratiaz anteq̄ iste.t.fuit receptus in fratrem vacauit p̄benda. t alius eam habuit. hic habetur in integra

r Litteras. ꝓpositum ab ipso. d.clerico.

s Electus. nihilominus retinuit prebendam t canoniā minoris ecclesie ꝙut sequitur.

t Ex ꝯsuetudine. Hec consuetudo potius fuit censenda corrupte la.s̄.de consuetu.ad nostram.t duobꝰ.c.se.quia quot prebende uel personatus sunt in ecclesia.tot canonici debent cōstitui.ar.s̄.e. nulla.t.s̄.de instī.in ecclesia.t.lxxxix.di.singula.t.s̄.ꝺ p̄ben.multa.

u Confirmauit.qō facere nō potuit.s̄.de elec.vnicum.ij.

x Noscatur.p hoc vī q̄ epꝰ non potest alicui conferre plura bñficia.s̄.de p̄ben.de multa.q̄ nō p̄t dispensare q̄ aliquis habeat plures ecclesias uel prebendas intitulatas.lxx.di.sancto.t. Itē eo ipso q̄ transiuit ad secundam ecclesiam vacauit p̄ma. xxi.q.ij. siquis iā translatus.t.s̄.de elec.cū in cunctis.t. s̄.de preben.de multa.t est sim.ff.de re iudi.l.iiij.§.siquis ex conuentione.ff.de diuor.l.ul.i fi. Et hec que dicta sunt locū habent quādo recipit secundā ecclesiaz tanq̄ intitulatum cū cura animaruz.secus si recipiat simplex beneficiū.q̄ p ꝯstitutionem illaz.s̄.de preben.de multa. non videt epis adempta dispēsandi facultas circa beneficia simplicia. uel circa beneficium t ecclesiam sed in personatibus t bñficijs curā animarū habentibus: sed ut in eadem ecclesia habeat quis plura beneficia

dale beneficium in trident̄.ecclesia conferatur.cum exquo receptꝰ es in canonicū: nō debeas carere prebenda.q Item epō t magistro p.canonico hildesenen̄.

Litteras uestras accepimus: q̄ cū p.d.clerico uobis scripserimus: ut eū de prebenda uacāte sancti uuiscardi bremen̄. quam dicebat ad donationem nostrā fuisse: iuxta lat.conci.statuta deuolutā curaretis auc.ap.inuestire. t infra de facto fuit propositum coram nobis: q̄.b.prepositꝰ quōdā simplex canōicꝰ eiusdē ecclesie de ipsa i maiori ecclesia in canonicū est electꝰ t postmoduz āni spatio euoluto in ipsa ecclesia sancti uuiscardi in prepositū est assūptus: priorē p̄bēdā nihilominus retinens: quam in ipsa ecclesia tunc habebat. Sed prepositus allegabat ecōtra: q̄ erat ex consuetudine generali: q̄ unus in eadez ecclesia plures haberet prebēdas t cū archiepiscopus bremē. prepositum ipsum de prepositura i plena synodo inuestiret: taz preposituram illā quā prebendā ei de canonicorum confirmauit assensu: t infra. unde cum uobis dubium uideretur utrum cum aliquis de una prebenda eligitur ad aliam: statim prior uacaī incipiat: an per sententiam debeat abdicari eidem: an ꝓpter cōfirmationē huiusmodi: que superius est expressa. prebēda illa dici debeat non uacare: nos consulere uoluisti. Cum igitur si ita est: prebēda illa t si nō de facto: de iure tamen uacare noscatur. mandamꝰ quatenus dictum prepositum: ut illaz sine difficultate resignet ap.re. cogatis: quā cum de facto uacauerit: clerico memorato conferre curetis.

Item episcopo t archipresbytero papien̄.

Ex parte basten̄.ecclesie nr̄is est auribus intimatū: q̄ cum

ēpiscopus dispensare non potest ut hic colligitur cū dicatur. q̄ talis prebēda de iure vacet.nō obstante confirmatione archiep̄i predicti. ꝓterea simile habes.s̄.e.cuz nostris.ff.ad municip.l.municipes.ij.t.C.de pac.do.si mulier. xxvi.di.abbatius.in fi.Br.cōtra.ff.de ac.t obliga.quotiens.t.C.de rei vx. ac.l.vna.§.sciendū.io. De hac dispensatione dixi.s̄.de preben. de multa. sed melius.s̄.de elec. vnicum.in glo. Vel dic q̄ ideo confirmatio non valuit.q̄ p talem confirmationē nō intendebat dispensare cum illo q̄ semp est necessarium ut dispēsatio exprimat̄.j.ō scisma .c.ij. et ita confirmatio non valuit cum iam vacaret de iure. licet nō de facto. nec archiepiscopus intendebat dispēsare cū ipso. t si cā fuisset poterat dispensare cum ipso.ut.s̄.e.cum nostris.b.

y Ex parte.opponere.videtur ergo q̄ duo uel tres de collegio defendere possūt ipsum collegium inuitis alijs sicut t agere.xij.q.ij.liceat.ff de liber.causa. l.ij.t.iij. Sed tamen isti reportauerunt cōtrariam sententiam.quia nihil rationabile ostenderunt. quare possent ceteris obuiare. Et est ar. q̄ si vnus canonicus velit agere pro ecclesia q̄ non sit necesse ostendere litteras de rato. sed hoc non est verum.s̄.de iudi. causaz: t.s̄.de offi.dele.coram. Et ē hic notandū q̄ vnus uel duo possunt se opponere ꝓ defensione ecclesie.si rationabilem causam ostendant.j.de his q̄ fi.a ma.par.ca.cum in cūctis t hic.

z Pars. Nota q̄ dominus papa supplet hic de facto. de hoc dictum est.s̄.de elec. cuz nobis.t.s̄.de ap.bone.

y Distincte. Et ita prebende distincte non sunt.nec certus canonicoruz numerꝰ diffinitus. non dicit̄ vacare prebenda. nec locum habet sua constitutio.s̄.eo.nulla.ut hic patet.sic etiam dicit de cōmuniter viuentibus. q̄ non debent facere portiones inter se.ar.xij.q.i. q̄ tua. Ibi ergo non dicitur vacare prebenda. sed vbi certum quid datur quottidie cuilibet persone per se viuenti t vbi est certus numerus tantum constitutus. Lau.

z Capitulum.argu. q̄ si aliqua ratio allegatur t alia ratio mouet iudicem que non allegat̄ iudex ex officio suo potest eam supplere.t scōm illam procedere.s̄.de elec.cuz nobis.ff.de peculio.quesituz.§.pe.t.ff.depositi.l.i.§.si apud..t.ff.de pe.here.l. vlti. Sed ar. contra.s̄.de iud.examinata.

a Suppetant. hoc semper considerandum est.s̄.de instī.c.i.t.c.auctoritate C.de sacrosan.ec.l.in ecclesijs.t.s̄.de vit.t.ho.cleri.c. quoniā ut ait. Et ita obtinet hic pars ista.non ex illa causa quam allegauit per se scilicet institutionez episcopi t archiepiscopi.sed quia papa inuenit eos institutos per episcopum de consensu capituli.t si certus numerus esset constitutus. ad huc non valebat institutio. archiepiscopi uel episcopi.cum potestas conferendi prebēdas illas trāslat̄ fuisset ad papā.cu iā p q̄ttuor annos vacauisset.s̄. e. nulla.

b Consuetudinem. Nota q̄ cum dominus papa scribit ꝓ aliquo eligendo. semp facienda est interpretatio scōm consuetudinē ecclesie illius.s̄.de consuetudine cū olim.nec enim minuendi sunt redditus ꝙsueti.j.de censi.probibemus.t quilibet eū gradū t honorem retineat.quē ex cōsuetudine pristine cōditionis meruit.C.de offi.pref.vr.l.ul. Et ita licet non sit numerus cōstitutus.tamē tot sunt ibi cōstituendi qō ꝙsueuerunt ibi eē.dumtm̄ sufficiant facultates alias si nō sufficerēt.deberet reduci numerꝰ ille ad eū numez q̄ posset cōgrue sustētari.i aut̄.ut deter.sit nu.cle.in ul.colū.col.ij.§.investigates.b.

c Constitutus canonice. Hoc enim intelligebatur in illa concessione.ut ꝑsone idonee ⁊ modo canonico illam cōferet.s.de elec.causaʒ que. ⁊ ar. j.ut ec.benefi.ut nostrum.ff.de serui.sicut.ff.de ritu nup.quanq̄.Sed quid si ille conferat indigno.nunquid iterum posset dare.certe nō.s.de elec. cum in cunctis.idem credo si electus ille non vult ꝯsentire.quia ius reddit ad pristinum statum.s. de elec.cuʒ vintori.ar.Sed nunquid episcopus ⁊ capitulūʒ eam dare possunt.ita ꝙ dolus ꝓcuratoris non obest domino. ff.ᵭ dolo ⁊ eleganter. §. penul.s. de resti.in inte.c.ij.⁊.s. ut lite non conte.c.i. vbi de hoc. vin. Sed pone ꝙ episcopus ante collationē ipsius.b. conferet eā.nunquid valet collatio:sic clausula illa.si ꝯtra fecerit.decernimꝰ irritū ⁊ inane ⁊c. adiecta fuisset tunc nō posset cōferre.s. de preben. inter cetera.alias si episcopꝰ conferret. credo ꝙ collatio teneret.s.de preben.dilectus filius.g.b.b.

d Concessionis.sic.s. de p̄ben.relatum.non enim reuocatur perfecta donatio. xxij. q.ij.non eniʒ.⁊.C.de vsuca. ꝓ donato.l.ul.⁊.C.de cōdi. ob causam da. cum ancillam nisi ob culpaʒ donatarij.xvi. q.vij.inuentum. lvi.di. satis peruersuʒ.⁊.j.de dona.c.ul. C.ᵭ reuo.donat.l.ul.⁊ insti. de dona.§.sciendum.Sed si ante istud mandatū illam cōtulissent episcopus ⁊ capitulum siqua prebenda vacasset valeret collatio.quia talis donatio vel concessio nō tenuit ut hic patet. ⁊ si.s.e. relatuʒ. ⁊.j.e.c.ul. Iteʒ hic habes ꝙ concessio que nulla est efficitur valida per consensum pape.simile.iij.q.vi. hoc quippe.Sed nunquid ep̄s potest istud ius delegare alij cum illud sibi competat.Ar.ꝙ sic. s.de elec.suffraganeis.de cōse.di.i.missarum.⁊.c.nullus ij.maxime cū instituere sit iurisdictiōis nō episcopalis officij.s.de elec. nosti.⁊.c.trāsmissam.Respondeo in genere potest episcopus ex causa delegare tam institutionem q̄ administrationem rerum suarū.xvi.q.i.statuimus.⁊.s de insti.ex frequentibus.sed non in specie per hanc decre.⁊.j.e.c.ul.quia illud posset fieri in fraudem cōstitutionis.s.e.nulla. Ueruntamē ius instituendi in aliqua ecclesia donare posset.j.de dona.pastoralis.Ar.cōtra.j.de iurepa. cum dilectus vbi legatus reseruat sibi donationem prime vacature.io.

e In fraudē. No.hic ar.ꝙ si aliqd ꝓhibetur vna via.nō cōceditur alia via. quia fraus fit legi.sic.s.de procura.tue fraternitati. vbi de hoc ⁊ optime habes hoc.ff.de tuto.⁊ curato.si rem.§.i.⁊.ff.de condi.insti.que sub conditiōe §.siquis.⁊.ff.de bo.liber.queritur.⁊.C.si mancipium.ita venerit ne pro sti. l.ul.ff.ad mace.l.iij.§.is aūt.i fi.⁊.ff.ᵭ spō.l.oratio.⁊.j.ᵭ pnil.q̄nto. vbi ᵭ h.

f Dilectus.extendi. Hodie vero si cathedralis ecclesia uel regularis per tres menses vacauerit.eligendi potestas deuoluitur ad proximū superiorem.s.de elec.ne pro defectu. Et ita hodie valeret talis electio facta post tres menses.Constitutio illa.s.e.nulla.loquitur de minoribus dignitatibus ⁊ beneficijs.vnde non extenditur ad episcopatus uel archiepiscopatus. sed poterat conferre eos auctoritate illius canonis.l.di.postq̄.⁊.lxiij.di.obeuntibus.vñ nō valuit hic.electio facta auctoritate ipsiꝰ.illa ne pro defectu.locuʒ habet tantū in episcopatibus archiepiscopatibus ⁊ abbatijs .her.

g Ex tenore.quandā sibi imputet qui chartam huiusmodi contra se exhibuit.quia potuit preuidere.an ei prodesset uel obesset.si.s.de fi.instru. imputari de prescrip.c.penul.ad fi.

h Statuta.s.e.nulla.⁊.c.relatum.Hic auditi fuerunt monachi isti turpitudinem suam allegantes in odium illiꝰ recipiētis turpē promissionem. xxviij. di.diaconi.sic auditur quis ubi vertit̄ periculū anime.s.de re iudi.lator.⁊.c. cōsanguinei.immo generaliter in excipiendo bene potest quis allegare turpitudinē suam.ff.de condi.ob tur.causam.per totū.⁊ etiā in agēdo cū eā allegat cōtra eū.qui eam exegit.C.de iureiu.l.i.⁊.ij.Ar.ꝯ.s. eo.cū sup questione.sed ibi soluitur plus fuit ibi processuʒ.quia receptus fuit in canonicū. Hic sola promissio interuenit. quia ibi nō fuit probatū.ꝙ ꝯtra conciliū ille receptꝰ fuisset. alioquin bene fuisset repulsus. her.

ipsam: ⁊ infra. Quocirca: mandamus quatenꝰ personā illam cui memoratus.b.sacerdotalem prebendam cum contigerit eaʒ uacare: duxerit canonice conferēdā sine ꝯtradictione qualibet admittatis: ⁊ tu interim frater episcope prebēdam huiusmodi contra formam concessionis[d] tue conferre alicui non presumas: ⁊ infra. Quia uero cōcessiones tales: si ad consequētiā traherentur: fieri possent in fraudem[e] canonice sanctionis: per quaʒ prohibentur ecclesiastica beneficia cōcedi siue promitti antequā uacēt: uolumus ꝙ huiusmodi occasione mādati quod gratiā ꝯtinet ꝑsōnalē uel spālem fraudē adhibeȓ uolentibꝰ licentia ꝯcedatur. Idem.

Dilectus filius magister gu. canonicus uester nobis suggessit: ꝙ epō uestro uiam uniuerse carnis ingresso archiepiscopus sācte seuerine asserēs: ꝙ propter negligentiā uestram ad ipsuʒ erat eligendi auctoritas deuoluta: in epūʒ uestrum eligit eundem. Nos igiȓ attendentes: ꝙ canon lateranē. cōcilij ab alexandro papa contra negligentes editus ad archiepātum uel epātum nō solet extendi[f]: ʒ ad personatus alios ⁊ miora ecclesiastica beneficia coartari electioneʒ huiusmodi iusticia cassauimus exigente. Idem priori hostē. ⁊ sub priori sancti fridi.

Ex tenore litterarum uestrarum accepimus: ꝙ cum cām que inter. clericuʒ ex una pte ⁊ abbateʒ ⁊ conuentum de bello ex altera sup ꝓuisione uertebatur ipsius: ⁊ ifra Dictus clericus post liteʒ cōtestatam chartā quādā[g] monachoꝝ exhibuit ꝯtinentē: ꝙ primā ecclesiaʒ ad donationē suā spectāteʒ assignarent eidē: ⁊ infra. Nos igiȓ attēdētes ꝙ ꝓmissio predicta nō tenet utpote contra statuta[h] lat.cōci. attēta ta: mādamus quatenus memorato clerico sup hoc silētiū imponētes ab impetitione ipsius dictos abbatē ⁊ monachos absoluatis. Idē.

Accedens ad ap.se.r. clericꝰ sua nobis insinuatiōe mōstrauit ꝙ cū ꝓmiseritis uos ꝓuisuros eidem in ecclesiastico beneficio cū possetis: sicut per litteras iudicis delegati inde ꝯfectas liquido apparebat: ⁊ infra. Nos aūt ꝯsiderātes: ꝙ aliud est prelatuʒ ꝓmittere beneficij collatiōem cū poterit: aliud cū uacabit: cū multis casibus[i] se facultas offerre posset in quibꝰ collatio non esset in expectatione uacaturi beneficij differētia mādamꝰ quatenꝰ memorato.r.cum poteritis ecclesiasticū beneficiū assignetis. Idem.

Postulastis[k] p se. ap. edoceri utrum cum ad uos ⁊ archiepūm utrum simul donatio prebendaruʒ ecclesie uře pertineat: utrū prebende uacantis donatio penes archiepiscopū ipsuʒ remaneat: si eā infra semestre tempus neglexeritis ordinare. Ad quod hre.r. ꝙ si uos ⁊ idē archiepūs ifra tēpus prescriptū circa hoc negligētes extiteritis sicut nec ab illo ad uos ita nec a uobis ad illū ptās deuoluitur cōferēdi: sed secundū statuta lat.cōci. ad superiorem trāsit donatio: nisi forte archiepūs non ut prelatus: sed ut canōicus[l] uobis cū ius habeat conferēdi: ⁊ in hoc casu cum dolo se impedierit: dolus[m] ei suffragari non debet.

Honorius tertiꝰ episcopo ⁊ pre

i Accedens.casibꝰ. Generalior est enim ista cōcessio cum potero. quam ista cū vacabit.nec etiā in ea cōtigit expectare mortem alterius sicut in alia. nā p̄t aliq priuari ecclesijs.s. de p̄ben. referente Itē q̄q̄ʒ aliqui renunciāt. Itē qr p̄t aliqui adiūgi alijs tanq̄ socij in ecclesia. Itē possunt fieri de vna prebenda due.s.de p̄ben.vacāte. Itē qr possūt augeri facultates ex testamento alicuiꝰ uel donatione.⁊ sic non semp timeȓ.ꝙ aliql desideret morteʒ alterius que fuit cā huiꝰ ꝓhibitionis.ut.s.e.c.ij. Sepe.n.ꝓmittitur aliquid in genere qꝺ nō ꝓmittiȓ in specie xiij.q.ij.nō estimemus.xxiij.q.iij. nō pōt.ff.de questi.l.i. §.questionē.⁊.s.de offi.or.si sacerdos. Eodē modo vř ꝙ hmōi ꝓmissio valeat.promitto tibi bñficiū ecclesiasticū. cū sit generalis.

k Postulastis. nisi mutat casum.qri.s.nō ptinet simul ad epm.⁊ capitulū.ius elegēdi. si.s.de offi.del.consultationibus.

l Canonicus.Hic pʒ ꝙ vbi eligēdi ius cōiter pertinet ad episcopū ⁊ capituluʒ huiusmodi ius eligendi nō deuoluiȓ de vnō ad aliū. De hoc etiā dictū fuit.s.de of.or. irrefragabili. Sed q̄liter ep̄s pōt stare in capitulo quasi canonicus.qr quācito fuit cōsecratus in epm vacant pora bñficia sua.s.de elec cū in cūctis ⁊ municeps esse desijt senatoriā dignitatē adeptus.ff.ad mu.l.municeps.nec potest dici ꝙ eligi possit postea in canonicū. qr ſm hoc oporteret ipsum cōfirmare suā propriam electionē. qꝺ esse non dʒ. s.de insti.cum ad nostrā. Potest dici.ꝙ licet dignitates pores perdat.ius tamen canonici retinet.non quod prius habebat.sed quod ep̄s prius ꝯsueuit habere per vicarium.eo ipso ꝙ quis eligiȓ in episcopum.eligitur ad tale ius canonici de consuetudine loci. ⁊ ex eā intelligo hanc ꝯsuetudinem introductā fuisse.ar.s.e. cuʒ nostris. Sed obijcio fortius.si episcopus eligitur quasi canonicus de nouo electus ergo in eligendo non habet primam vocē. quia sic eligeret seipsum quod esse non debet.s.de insti.cū ad nostram. Dixit io.ꝙ illud ius canonici ad quod electus est episcopus.est priuilegiatum ⁊ excedit alia iura.⁊ hoc ideo quia illud ius annexum episcopali ē dignitati.⁊ ratione cōnexitatis sepe sortiȓ aliquis priuilegium.ut.xviij.q.iiij.siquis cōtumax.ff.de rei ven.que religiosis. ⁊.s.de iudi. quāto qꝺ p̄us dictū est veriꝰ est.qr simul eligiȓ ad vtrunq̄ʒ. eo ipso ꝙ eligiȓ in ep̄m.eligiȓ in canonicū.⁊ ᵭ spāli ꝯsuetudine h obtinet.

m Dolus. Si ergo capitulū non eligat infra tempꝰ statutū procurante episcopo.nō deuoluiȓ propter h eligēdi potestas ad episcopū ⁊ dolus eius non oberit capitulo.qr illud tempꝰ restituendū ē capitulo.ff.ex qui.ca.ma.ait pretor.§.ul.⁊.l.sed ⁊ si.§. h quoq̄ʒ.⁊.s. de

m inte.resti.ex litteris.secus si dolo alteri⁹ factuz esset. q⁹ tunc ageretur cõtra illũ qui dolũ fecit. ff.de dolo.l.arbitrio.§.pe.si esset solvendo. Sed in casu isto.dolosus non est soluendo. ⁊ ideo restituit capitulo pristinum ius. ff.de eo per quẽ factum erit.l.ul.⁊.ff. de dolo ⁊ eleganter.§.pe.10. Contrariũ credo ⁊ im pũtet sibi.quia nõ elegerunt infra tẽpus sic vbi eligere non possunt ⁊ tamẽ currit tẽpus.ẽ.de elec. c.ulti. Et potestas eligendi nõ devolvitur ad episcopuz propter doluz suũ. sed ad superiorem ut littera dicitur.

n Cum dilecta. promissiones huiusmodi promissiones irrite sũt. ẽ. e.nulla.⁊.c.relatũ. ⁊.c. ex tenore. ⁊. c. constitutus.

o Donationes.talis donatio non tenuit facta de re nõ vacãte. vnde ea nõ obstante potuit committa pẽtare vacantibus ecclesijs illis.j.de iurepa.illud. ⁊ pterea talis donatõ fiezet i fraudem canonice sanctionis.ẽ.e. ꝓstitutus vñ non teneret nisi ꝓfirmaret a papa ut ibi. Sz vñ q⁹ comitissa non poterat ℔ allegare.quia turpitudinẽ suã in ℔ apponebat.ẽ.eo. cũ sup questione. ⁊ j.de dona. inter dilectos.⁊.L.ô trãs. L.transactione finita.⁊.L.ô revo.dona.cũ pfitearis. et q⁹ in legem cõmisit frustra legis implorat auxilium.j.de vsur.quia frustra.ff.de minorib⁹.l.auxilitũ. Sed dicas.q⁹ in casu isto bene audiretur comitissa cũ nullum ius ad huc sit acquisitũ donatarijs. ut ẽ.e.ex tenore. De hoc dictũ est.ẽ.e.cũ sup questione uel forte comitissa hoc non agebat. sed factũ ipsius.qõ erat cõtra ius innotuit domino pape.vnde papa illud decreuit irritũ.⁊ mãdat.⁊ decetero talia non debeat attentare cũ illud sit ꝓtrarium iuri.b.

p Quit.scrutator.xxxij.di.erubescant.⁊.xxiij.q.iij.deus qui.⁊ ij.q.v.consuluisti.⁊.xxxij.q.v.christiana.

q Uniendo. Nota q⁹ trib⁹ modis fit vnio ecclesiaꝝ. Uno modo sic.ut vna subijciat alteri.⁊ ẽm hoc erit sedes apud illã cui subijcit Uel sic pñt vniri.ut ex duabus dignitatib⁹ fiat vna. ⁊ ẽm hoc illi q sunt in vna ecclesia canonici sũt in alia.⁊ tã isti q̃ illi intererũt i electione ꝑlati ⁊ in alijs negocijs. Sz in hac vnione distinguit. q⁹ aut vna ecclesia vnit alteri.aut ille due vniunt insimul. q̃ duo diuersa sunt. Sed si vna vnit alteri ẽm hoc illi⁹ naturã ⁊ ꝓsuetudinẽ ⁊ ꝓuilegia assumit cui vnit.j. de sta.mo.recolẽtes.§.ul. Si aũt simul vniunt.tũc ꝓsuetudines ⁊ ꝓuilegia q̃ meliora sũt ⁊ humaniora in altera earũ dñt vniri uel retineri in vnita.ar. de pe.di.i. medicamentũ xxxij.q.i.nõ est culpandus. Sicut imperator cũ vnit actionẽ bone fidei ⁊ stricti iuris.illud vnicũ retinet ea q̃ meliora fuerũt in altera actione.ut.L.de rei vx.ac.l.vna.in ꝓn. Similiter cũ legata ⁊ fidei cõmissa vniũt id qõ human⁹ erat tã in vna q̃ in alia retinuit illud vnita.L.cõia ô le.l.ij.circa fi. Tertio mõ pñt vniri itaq⁹ q⁹ vtraq⁹ remaneat ep̃alis.⁊ ẽm ℔ sunt duo ep̃atus. Iz idẽ sit ep̃us vtriusq⁹ ecclesie.ut.xvi.q.i.⁊ tpis q̃litas ⁊ ẽm ℔ si ille ecclesie diuersis subeerant metropolitanis. ꝑpter illam vnionem neuter metropoli. perdit ius suũ.j.de reli.do.quia monasterium.

r Religio.q⁹ ep̃us erat abbas. vñ nõ posset ꝓuenient seruari religio cũ essent diuerse ꝓfessionis.q⁹ nõ dñt ꝓmiscuis actib⁹ turbari officia.ar.L.de tes.ꝓsulta divalia.⁊.lxxxix.di.singula. itez q⁹ cõia materiaz discordie creare solet.ff.ô le.ij.cũ pater.§.dulcissi. ⁊ nãle vicitũ ẽ negligi q⁹ cõiter possidet.L.qñ ⁊ quib⁹ q̃rta pars decu. debe.l.ij.li.x.ex huiusmodi causis videbat vnio dãnosa.io.

s Hospitalitas.ad quam precipue clerici ⁊ monachi tenent supra de preben.de monachis.⁊.xvi.q.i. quoniam quicquid. episcopus enim redditus illos percipiebat.de quibus elemosina fieri ꝓsuevit.

s Cepimus.mãdauit imo.quibusdam ut monasteriũ ipsum sub prioribus regimine facerent gubernari.⁊ ep̃us certis redditibus esset contentus vnione manente.⁊ q⁹ episcopus res monasterij non expenderet. nec episcopus bona ecclesie vacantis sibi subiecte alienare potest. Ideo dicit ad relevandũ ecclesie vestre statum cepim⁹ intẽdere ⁊c.⁊ ℍ imo.ad petitionem botoñ.epi suo ꝑuilegio confirmauit.ideo dicit.j. sic.q⁹ eo viuente cõcessimus ⁊c.hoc intelligas quod dicit in principio.nouit ille qui seruator est cordiũ q⁹ li.⁊c.

t Batoñ. De isto ep̃o nomine sauarico dixit quidaz versificator. Hospes erat mundo per mundum semper eundo. Sic suprema dies fit sibi prima quies. Jtẽ dũ describerẽtur debita sua.dixit quidaz alius. Homine me pone creditorem in legione.

u Sede vacante. vacãte.n. eccles.a clerici nõ possunt disponere aliquid de rebus ecclesie.xij.q.ij. siqua de rebus vbi de hoc nec episcopus bona ecclesie vacãtis sibi subiecte alienare potest.x.q.ij. si quis episcop⁹.⁊.lxxv.di.quoniam. Hug.tamẽ dicebat. q⁹ si sit magna necessitas clerici possunt aliqua alienare.⁊ inducebat ad hoc. lxxi.di. fraternitatem.quod potius contradicit.⁊. xij.q.ij. precarie. dumtamen adsit auctoritas metropolitani. sed non est ille casus in quo metropolitanus debeat se intromittere ô clericis suffraganeorum suorum. Et est arg. ad hoc.q⁹ iudex prestat auctoritatem facto minoris eo tempore quo non habet curatorez. L.qui admit.ad bo. pos.l. bonoruz. Jtem in minoribus ecclesijs põt ep̃s aliqua alienare propter necessitatẽ mortuo sacerdote.x. q.ij. siquis episcopus. Jtem si canonici faciant aliquem contractum mortuo episcopo: dicit io.q⁹ tenet contractus.licet debeat rescindi si lesa est ecclesia. xij.q.ij. si qua de rebus. Sicut est in contractu minoris qui non habet curatorem.L. de in inte.resti.minorum.si curatorem. Hoc ego non credo. immo talis contractus nullus est.⁊ sine aliqua restitutione revocatur.quatenus de facto ꝑcessit. Idem esset si haberet pre atum. Et hoc etiã dico per dictũ.c. siqua de rebus.quia datur optio episcopo.vtrũ velit stare ꝓtractui uel nõ citra aliq̃ restitutionez.⁊ hoc in favorẽ ecclesie. Et sic intelligit hug.illud.c. siqua de rebus.⁊ incipit tunc tenere talis cõtractus.si episcop⁹ ratũ habeat. Et q⁹ sit verum.hoc.patet.j.c.ul.vbi attestationes recepte vacante ecclesia non valent. j.e.c.proxi.ar.⁊ hic etiã.q⁹ sede vacãte nihil est innouandũ. Jtem nec valet sententia contra ecclesiã lata.sicut nec contra minorem qui nõ habet tutorẽ uel curatorẽ.ff.de re indi.acta.§.ul.L.qui da.tu.pos.vniuersis.

x Quam ecclesie.plus enim vtilitas ecclesie quam persone fuit attendenda ar.xij.q.v.quia io. Nec aliquis debet inuenire viam ad impugnandum uel revocandũ iudicia sua.ar.ff.de mili.testa.l.iij.

y Nequiuimus. Et ideo potius damnũ vestrum q̃ nostrã infamiam preeligimus.ẽ.de auc.⁊ vsu.pal.misi specialis.

z Indulgentes.indulgentia fuit ex hoc.quia vnio illa facta fuit auctoritate celestini ⁊ per dominum innocentium confirmata.ut patet in antiqua cõpi. ⁊ beneficium principis debet esse perpetuũ.xxv.q.ij.c.i.⁊.ij.in aut.de. consti.que dig.li.a patria po.§.illud.col.vi.

a In forma cõi.sic.ẽ.de cõcess.preben.q⁹ diuersitatẽ. Et sic patet q⁹ talis cõfirmatio modicum operatur. De hoc dictum est satis.ẽ.de confir.c.i.

b Inuemiatur. Et ita intelligitur esse prohibitum qõ non inuenitur concessum.sic.ẽ.de transla.inter corporalia.⁊.lv.di.si euangelica.⁊.x.q.v.consuluisti.⁊.xxxi.q.i.q⁹ si dormierit. Sed cõtra quia quod non est prohibitum intelligitur esse concessum. Dic sup hoc.ut dictũ est.ẽ.de trãsla.int corporalia.

c In collationibus.de hoc dubitari ꝓsuevit. vtrum episcopus bona vacantis ecclesie sibi subiecte alienare possit. vtrum vacante sede devoluatur ad capitulum collatio prebendarũ qõ hic determinatur. Arg.ô.ẽ.de maio.⁊ obedis qui.⁊.ca.cum olim.vbi vacante sede ius prelati devolvitur ad capitulum

⁊ ibi soluitur hec contrarietas. Itē an potestas absoluendi deuoluatur ad capitulum sede vacante dubitari cōsueuit. Ar. q̄ non. quia hoc facit successor. xi. q. iij. si episcopus autem. hugo dicit. q̄ sic propter periculū anime. ar. q̄ potest. j. de here. ad abolendam. i. responso. q2. c. sede vacāte ꝺdemnat de heresi. ⁊ ita si potest condemnare. multo fortius absoluere. xxi. di. inferior. alienare autem nō potest. Be hꝺ dixi. s̄. e. c. pxi.

d Negligentia3. propter negligentiā solā transfertur potestas eligendi ad superiorē s̄. ti. pxi. nulla. ⁊. c. quia. uel cum indignum eligant. s̄. de elec. cum in cunctis. sed vbi nullus est prelatus nō est negligentia. ut hic. uel etiam cū eligere nō potest. s̄. ti. px. q2.

e Onstitutis vacāte. Hic patet manifeste q̄ ecclesia q̄ caret legitimo defensore ꝓueniri non potest. q2 ea vacante nihil est innouandū quia nō habet defensorē. s̄. e. c. i. nec etiā alienatio fieri potest. ut dictū est. s̄. e. c. i. Lau. dixit. q̄ vacante sede econom⁹ ecclesie potest interi3 agere. ar. s̄. de iura. calum. in pertractandis. sed in fauorē3 ecclesie expectatur quousq3 habeat prelatum. sed non est verum ut hic patet. Et ita vacāte sede nihil fieri debet vnde possit ei preiudicari. In alijs vero in quibus non preiudicatur episcopo potest capitulum supplere vicem episcopi s̄. de maio. ⁊ ob. his que. ⁊. c. cum olim. vbi de hoc.

f Arrita. ⁊. j. xij. q. ij. sine exceptione.

g Rei. magne paruā enim rem sine hac solennitate alienare pōt. xij. q. ij. terrulas. ⁊. j. ꝺ dona. certum. b.

b Subscriptione. alias nō tenet. xij. q. ij. non liceat. ⁊. c. alienatiōes. ⁊. c. sine exceptōe

i Ontinebatur. ꝓtradicētē. Et ita in venditione rerū ecclesiasticarū taciturnitas pro cōsensu habetur. Ar. ꝺ s̄. c. prox. ⁊. xij. q. ij. sine exceptiōe. ⁊. x. q. ij. hoc ius. in fi. So. hic ad tps facta fuit concessio alicui clerico pro beneficio in ꝓtrarijs in perpetuū. ⁊ ideo necessarius est ibi expssus ꝓsensus ⁊ subscriptio p quā apparet de ꝓsensu. ⁊ ē simile. liiij. di. si fu⁹.

potestas conferendi prebendā ad capitulum per superioris negligē/tiam ᵈdeuoluta cum non fuerit sibi superior qui eas posset de facto uel de iure conferre.

Idem episcopo burginen̄.

Onstitutis coram. j. pre. n. ꝓcuratore ecclesie sancte marie de castro fonti ⁊ burginensi episcopo predecessore tuo dictus ꝓcurator petebat ab eodē epō restitutionē super libertate libere eligendi sibi prelatū. Nos igitur depositiones testū: qui uacāte burgin̄. ecclesia ⁊ carente legittimo defensore fuerint recepti duximus reprobandas.

De his que fiunt a prelato sine cōsensu capituli.

Ex concilio apud ualent.

Arrita erit episcopo donatio uel uenditio uel commutatio rei ecclesiastice absq3 collaꝺatione ⁊ subscriptione clericoꝝ.

Lex. iij. norwicen. epō.

Ontinebatur: ⁊ infra. Eō. t. t. r. q̄ concessio decime ab abbatissa facta prius: si conuentu sciēte ⁊ non contradicente facta est robur firmum debet habere. ueru3 si ignorante conuentu aut cōtradicēte decimā prius predicto. b. cōces sit ⁊ non post multum temporis de assensu ꝓuentus eandem decima3 dedit eidem secūda concessio deb3 preiudicare priori.

Idem wigorn̄. epō.

Am nos iam pridem: ⁊ infra Certu3 est de rigore iuris cōcessionē illam non tenere: quam reclamāte capitulo per prede. tuum constat factam fuisse. nisi ea3 ratā

postmodum habuisset.

Idem biero. patriarche.

Quit tue discretionis prudē tia: qualiter tu ⁊ frēs tui unu3 corp⁹ sitis: ita q̄ tu caput ⁊ illi mēbra esse probantur. unde nō decet omissis membris aliorum consilio in ecclesie tue negocijs uti: cu3 id non sit dubium ⁊ honestati tue ⁊ scōrum patrum institutionibus cōtraire. Innotuit siquidem auribus nostris: q̄ tu sine consilio fratrum tuoꝝ abbates ⁊ abbatissas ⁊ alias ecclesiasticas personas instituis ⁊ destituis: ⁊ infra. Ideoq3 id auctoritate ap. ꝓhibem⁹. ⁊ infra. Nos enim tales institutiones ⁊ destitutiones carere decernimus roborē firmitatis.

Idem eidem.

Uanto: ⁊ infra. F. tue mādamus quatenus in concessiōnibus ⁊ confirmationibus ⁊ alijs ecclesie tue negocijs fratres tuos requiras: ⁊ cum eoru3 consilio uel saniori partis eadem peragas ⁊ pertractes: ⁊ que statuenda sunt. statuas ⁊ errata corrigas: ⁊ euellēda dissipes ⁊ euellas. Absentium quoq3 fratrum noīa inscribi non sinas quia talia munimenta sunt irrita ⁊ falsa: ⁊ tu exinde questionem falsi poteris merito formidare.

Elestinus. iij.

A noscī: ⁊ infra. Cū i puincia tua sepe ꝓtigat: q̄ ad ecclesias in quib⁹ collegia ius pītādi habeī noscūt: eoꝝ abbates aut p se aut p lr̄as ꝓsōas idoneas epis dioce. pītant: ⁊ eis pītatis ⁊ receptis aliq̄n ante aliq̄n post mōachi ꝓtradicūt. Rn̄dem⁹: q̄ in pītationib⁹ prelatoꝝ intelligi debet q̄

in fi. ff. de ui ⁊ ui arma. l. i. §. quotiens. dumtamē eius nomine fuerit factum. ff. de preca. l. si seruus. In negocijs autem sacramentis ⁊ ceteris contractibus. que de iure sortiuntur effectum ei⁹ ratihabitione potest res rata haberi ab eo q̄ ui talia ab initio mandare potuit. si eius nomine factum est. ff. rem ra. ba. l. iij. §. falsus. ⁊. ix. q. iij. lugduñ. ⁊. ff. de iudi. licet verū. ⁊ hic. ⁊. j. de dona. pasto. in fi. In his autem que per alios explicare nō possunt sic̄ est. ut quis per aliū ferat sententiā uel testimoniu3 faciat. non habet locū ratihabitio. C. de sē. ex periculo recitā. l. i. ⁊. ij. nisi sit illustris persona ut ibi Et in his que ꝺ natura sunt uel fiūt ⁊ que sine peccato ꝺtinezi uel fieri uel possideri non possunt. ⁊ que ipso iure nulla sunt ab initio. ⁊ sic loquuntur contraria.

n Quit. caput. Sed nūquid episcopus auditur sine litteris capituli. de raro volens agere. p ecclesia sua. Be hoc dicut dictum est. s̄. de ꝓcu. c. i. s̄. ꝺ rescrip. edoceri.

o Non decet. xij. di. non decet. xij. q. ij. alienationes. ⁊. xxv. q. vij. epūs. i. et s̄. de ꝓscrip. cū non liceat. ⁊. ar. lxxxvi. di. siquid de quocū q3. ⁊. j. c. c. px. de q bus constitutionibus hic fit mētio.

p Carere. Sz nūquid ipso iure tales cōstitutiones irrite sunt: videī q̄ sic. ex hac littera. quod satis potest concedi. quia facte cōtra iura. C. de legibus. non ꝺbium.

q Uanto. ꝓfirmationibus. s̄. c. pxi. cum alijs concor. ibi positis. ⁊. j. c. pxi. Et ita ꝓ q̄ episcopus negocia ecclesie sue cum consilio canonicoꝝ suoꝝ tractare debet. xij. q. ij. sine exceptione. ⁊. c. alienationes. ⁊. lxxxvi. di. siquid. ⁊. xvi. q. i. ecclesia habet.

r Absentium. Nota q̄ de crimine falsi tenet. qui noīa absentium fratrū facit inseri. C. ad. l. corneliā ꝺ fal. qui veluti. ⁊ ipsa instrumēta sunt irrita. C. de testa. l. iubemus. ⁊ in aut. de fi. instru. cautel. et fi. §. ij. col. vi. non tñ oportet testem scire que in charta uel in instrumento ꝓtinent cui sigillu3 apponit. ff. de pig. ac. caius. C. de testa. hac consultissima. Nec in hoc casu fit ei preiudiciū quin possit postea ꝓtradicere si sua interfuerit. ut in. l. caius. sed si sciret postea reclamare non posset. ff. de pig. ⁊ hypo. fideiussor. §. i. ⁊. i. q. vij. saluberrimū. ⁊. s̄. de trāsac. ex litteris. xxvij. q. i. omnes femine. ⁊. xx. q. i. vidua. Sic ⁊ crimē falsi incurrit qui sigillū subripit furtiue noie capituli. s̄. de testi. ram lr̄is. ⁊ qui lr̄as iudiciū aperuit. s̄. de of. del. cū olim. ⁊. s̄. de rescrip. olim vñ tales deponendi sūt ꝓ iura p̄dicta.

A noscī. litteras. potest q̄ quis per litteras p̄sentari. ar. lxiij. di. i. ij. ⁊. iij. qd si ꝓtradicatur litteris. stabit eis donec cōtrariū ꝓbetur. s̄. de ꝓba. post cessionez. vbi de hoc. ⁊. s̄. de testi. cū a nobis.

t Contradicunt. cum ab inicio nescierunt. alias non videtur. q̄ postea contradicere possint. s̄. e. c. ij.

v Debet. p̄sumptiue. quia nō est verisimiliter. q̄ hoc faciāt sine cōsilio fratrū suoꝝ. s̄. e. c. pxi. Hec presumptio probationem recipit in ꝓtrarium. ut hic dī. secus esset si esset p̄sumptio iuris ⁊ de iure j. de spon. ad id quod. ⁊ liiij. di. fraternitatē. ⁊. j. de iudeis. c. ul.

k Contradicente. j. c. pxi.

i Post multum. Ar. q̄ si multum tempus elapsum esset. ⁊ conuentus semp tacuisset. videretur consensisse. argu. j. de priuile. si de terra quod non credo sed solum factu3 hic narrat. q̄ semper possunt contradicere tali contractui. immo nō posset prescribere qui emit a solo p̄plato. cū sciat episcopū non habere ius distrahendi. quia cōtra leges mercaī. ⁊ ideo nō prescribit. C. de agri. ⁊ cens. quemadmodū. li. xi. xvi. q. iij. si sacerdotes.

k Preiudicare. Sed videtur q̄ donatio talis non teneat. quia prelatus non potest donare uel vendere nisi ut meliora prospiciat. xij. q. ij. sine exceptiōe. Ar. xvi. q. iij. si sacerdotes. tā solutū est. hic nō fuit donatio ꝑpetua ſz tpalis.

l Am nos. reclamante. Et ita patet q̄ in negocijs ecclesie necessarius est consensus vniuersitatis uel maioris partis. s̄. c. px. ⁊. xij. q. ij. sine exceptione. ⁊ in ordinatione clericorum. xxiiij. di. episcopus sine ⁊ in dignitatib⁹ conferendis. j. e. c. px. ⁊. xciij. di. legimus. idem est in causarum ventilatione xv. q. vij. episcopus nullius felix. ⁊. c. si aūt.

m Ratam. ⁊ ita alienatio que de iure non tenet. ratihabitione confirmatur. xvi. q. i. c. ul. ⁊. j. de iurepa. cura. ⁊. xij. q. ij. siqua de rebus. Argu. cōtra insti. de auc. tu. §. tutor. ⁊. ff. e. ti. obligari. circa fi. Item ar. q̄ ea que ab initio non valent. ex postfacto conualescunt. j. de coniug. ser. proposuit. j. de desponsa. impu. de illis. ij. xxxi. q. ij. c. i. ⁊. ij. ⁊. ff. de ritu nup. siquis in senatorio. ⁊. i. q. i cum ergo circa fi. Ar. cōtra. xxiiij. q. i. scisma. ⁊. j. de simo. non satis. ⁊. ff. ꝺ regu. iur. quod ab initio. xxxij. q. vij. flagitia. ⁊. xvi. q. iij. §. potest. v. quod si privatus. Prima responsio est vera quandoq3 in malicijs. ut teneatur ex maleficio qui ratum habet. sicut qui ab initio mandauit. s̄. de resti. spo. cum ad sedē

x Sanioris. Sz nõne eo ipso maior est q ê sanior. xxxi. di. nicena t. j. de bis q̃ fi. a ma. par. capi. c. i. t. xl. di. multi. in fi. Dic q vbi aliq̃ pars non est sana. puta q indignũ eligit. uel quia in damnuz ecclesie aliquid facit tibi dico maiorem partem illam. que sanior est et preferenda est. s̃. de postu. prela. gratũ. alias nisi vtraqz pars in electionib⁹ esset sana. non statim dicerẽ maiorem sanioré immo qñqz minorem esse prebẽdã. s̃. de elec. ecclesia vestra. vbi pars maior non obtinet. s̃. de ap. constitutus. b.

Euacuari. cum nõ sint facte ꝺm iusz ꝓtemptis illis q requiri debent. s̃. ꝺ elec. q ꝺ sicut. t. c. q ꝓpter. t. s̃. eo. nouit. t. c. quanto. vbi ꝺ videt expressuz.

3 Consuetudine. dummodo sit talisque iure cõi nõ ꝓiudicet. s. ꝓscripta. s̃. de ꝓsue. cũ dilect⁹. t. c. ul. q tũc ꝓscripsit ꝓlatus iusz instituendi ꝺ alios fratres suos.

a Libertate. puta quia ꝓuilegia habz ꝓlatus q sol⁹ sine ꝓsensu fratrũ instituat. Et ita est hic ar. expressuz q ius eligendi de iure cõi simul ptinet ad epz t ca. cũ cpus sit caput capituli. s̃. e. nouit. nisi cõsuetudo ꝓtrarium inducat uel priuilegium. ut hic patet. De ꝺ dixi. s̃. de elec. cum ecclesia vulterana. b.

b Cum apostolica. hieronimi xvi. di. quoniam qcquid. t. s̃. de cõstit. cum omnes.

a Leonis. xij. q. ij sine exceptione.

b Vẽdere. nisi sit parva t sterilis possessio. xij. q. ij. terrulas.

c Totius uel maioris partis ibi seruientis. x. q. ij. ꝺ ius.

d Cleri. i. capituli sui. bona enim aliarum ecclesiarũ vendere nõ debet nec venditiõi auctoritatẽ ꝓstare. xij. q. ij. abbatis. t. xvij. q. iiij. in vendicationib⁹.

e Ecclesie. i. episcopali.

f Profuturum. quantũ ad opinionẽ tamẽ ipsoz. et sic tenebit alienatio cpus contrariũ eueniat. ff. de admi. tu. tutoz. qui. §. ij. tri si ꝓ bareẽ lesio restitueretur. ut. s̃. de in inte. resti. c. i.

g Tenetur. de facto q veram possessionem habere non põt cũ laici decimã de iure possidere nõ possint. s̃. de prescrip. causaz que t xvi. q. vij. c. i. tamẽ tolerat ecclesia. q laici decimas quas antiquitus habuerũt. in feudũ detineant. de quib⁹ loquit hec decre. ut in fi. dr

h Donendus est. t etiam cõpellendus cũ moraliter peccat. vi. q i. illi qui. t. xxij. q. i. c. ul. uel hoc intellige de eo cuius scandalum timetur. xxiij. q. iiij. non potest. Nam si hoc esset verum posset epus per alios laicos multas ecclesias spoliare. t alias ditare. qõ si faceret appellandũ esset cũ hoc sibi ñ liceat. j. de re. ec. nõ alie. c. i. Hoc quod dicit lau. intellige de decimis nõ in feudũ ꝓcessis. sed decre. loquitur de decimis in feudum cõcessis. ut dicit in fi. b.

i Presertim. i. maxime. q ad hoc agit ut de manu laici reuocet. b.

k Perpetua. Et ita videtur valere donatio sine consensu capituli. sed hoc ideo est quia per hoc vtilitati ecclesie cõsulitur. t illi qui decimam detinebat. q hoc solum bene agitur. ut vita hominuz corrigatur. xxiij. q. v. prodest seueritas. alias semper requiri debet consensus capituli. ut. s̃. eo. per totum. ber.

l Reuocare. ideo non intelligatur alienare. quia transfertur de laico ad ecclesiam. sic non dicitur alienatio quando transfertur de fratre ad sororem. sicut dicit lex. si testator prohibuit rem alienare. dando sorori non videtur alienare. C. de fideicõmis. volũtas. ff. de le. ij. vnũ ex familia §. ij. t. l. peto. §. fratrem. t qui transfert columnas de loco vno ad alium locum eiusdez ciuitatis non vr facta translatio. C. de edi. priua. siqs post sed reuera talis reuocatio est quedam alienatio. xij. q. ij. apostolicos. t. j. c. pxi. Quia si remansisset apud illum laicum decima illa spes esset. q posset redire ad priorem ecclesiam ad quaz spectat. si decederet sine herede. nisi heredes succedant in decimis siue sint collaterales siue descẽdentes. t est simile. q de⁹ magis voluit sibi hostias immolari q̃ demonibus. xxij. q. i. considera.

m Concilio. j. de priui. cum t plantare. nec laici in alios laicos decimas possunt trãsferre. infra de decim. prohibemus.

n Intelligi. a ꝓtrario sensu t est fortissimũ ar. ff. de of. eius cui man. est iure. l. i. t. xxv di. qualis. t. xlv. di. disciplina v. descende peccauit popul⁹ tuus q̃si dicat. ergo non me⁹ exquo peccauit. q ꝓpter peccatum receditur a deo. xxxij q. i. cũ renunciatur. lau.

o Episcopi. Vide modum argumentandi exquo dicit ꝺ episcopo ergo tantuz de epo intelligenduz est. sic. xxv. di. qualis. t. xcv. di. illud. ff. ꝺ cõdi. t demon. ita. Arg. ꝺ. quia aliud est dicere epm t aliud solum epm. j. de testa. requisisti. Et ita hic est vnus casus in quo solus epus potest alienare. alios bẽs. xij. q. iij. terrulas. t tribus. c. se. t. xij. q. ij. bone.

p In feudum. de alijs vero non esset verum qõ hic dicit q ecclesia potest illas vendicare. cũ ille nullũ ius habeat sed hec ecclesia ad quaz spectant nec põt petere propter ius feudi. quod antiquit⁹ ex causa fuit promissum. q episcop⁹ ius vni⁹ ecclesie nõ põt nequiuerit: t eã cum dioc. cõsensu alteri ecclesie assignauerit: presertim religioso cõuẽtui: cõstabit ipsa donatio ꝑpetua firmitate subnixa. Auctoritates enim premisse licet diuerse sint: non tamen aduerse cum aliud sit alienare quod ab ecclesia possideẽ: t aliud quod detinetur a laico ad usũ ecclesiasticũ reuocare. In alienatione quoqz iuxta leonis pape decretũ consensus epi sine clericoz cõsensu nõ sufficit In reuocatiõe aũt iuxta scripturaz hieronymi sufficit ꝓsensus epi cuz ꝑutrũqz utilitati ecclesie consulat. Nã t i late. cõci. m est inhibituz: ne quelibet religiosa ꝑsona ecclesias t decimas de manibus laicoz sine consensu epõz recipiat per quod i directe datur itelligi n: q sufficit cõsensus epi o: ut licitũ ecclesie sit decimas de manibus recipere laicoz. Hoc aũt de illis decimis intelligimus: que laicis i feudũ p perpetuo sunt concesse.

Idem meteñ. archidia.

Qua nuper q: t ifra. Adiecisti etiã utz epõ uel electo cuz solo archid. preter ascẽsũ maioris ecclesie cũ ab ipsa eligat epũs t archidi. assumat de ipsa cenobijs uel ecclesijs ꝓuẽtualib⁹ ad quas ius ptinet ꝓnat⁹ liceat ꝓferr ꝑpetuo uacãtes ecclesias baptismales: t ifra Alteri⁹ ẽt qõnis solutio ex epistola leõis r pape colligit euidẽt: i qua legit ne gl epũs de reb⁹ ecclesie qcquã donar uel ꝑmutare uel uẽdeꝛ u audeat: nisi forte aliqd boz faciat: ut meliora ,pspiciat: t tot⁹ cleri tractatu s atqz ꝓsensu id eligat: qd non sit dubiuz t ecclesie ,pfuturz. Irrita eni epõz donatio uẽditio t ꝓmutatio rei ecclesiastice erit absqz cõni uẽtia t subscriptiõe clericoz. per t boc. n. noueris solũtã secũdo loco

alij dare. ut. j. de re. ec. nõ ali. c. i. io.

q Qua nuper. Casus archidiaconus. meteñ. quesiuit a papa. vtruz episcopus siue electus de consensu archidiaconi tantũ sine ꝓsensu capituli ꝓferre possit vacantẽ ecclesiam baptismalẽ alicui monasterio uel alteri ecclesie q̃ bz iuspatronat⁹ in illa ecclesia vacante. t respõdetur q nõ potest auctoritate leonis pape q: concessio vacantium ecclesiaz pertinet ad alienationẽ. b.

r Conferre. ut monachi habeant fructus illaz t retineãt ecclesias ad vsus proprios. t sic lederetur ecclesia. vnde non valet talis concessio.

s Alterius. i. istius presentis questionis. sed ideo dicit alterius q: alia qõ ꝑcedit. q̃ ponebat in antiqua cõpilatione in ti. de insti. sed in hac non ponitur.

t Leonis. xij. q. ij. sine exceptione. t. s̃. c. proxi.

u Vẽdere. nisi forte sit res q̃ fuãdo fuari nõ possit. C. ꝺ admi. tu. lex q̃ i fi.

x Tractatu. sed qualiter fiet tractatus. ꝓueniẽt oẽs. t qlibet dicat qõ sibi vr. C. de bo. ciuita. alie. l. ul. li. xi. t ti. se. l. vl. t bz de imobilib⁹. vel de mobilib⁹ ꝑciosis. q: si sint ꝑciosa necessaria est solẽnitas. C. de admi. tu. lex. q̃ secus de his que seruanda seruari non ꝓnt ut. l. ꝑdicta. t. ff. de pe. t be. l. diuus. vin.

y Dubiũ. cõmuni opinione canonicoz uel probabili iudicio. licet forte sec⁹ contingat. ar. ff. de minor. verũ. §. si locupleti. Et intellige nõ sit dubiũ quantum ad se. q: sufficit ab initio bene gestum. ff. de nego. ge. sed an vltro. §. i. uel dic dubium. s. cõmuni opinione clericoꝛum.

z Per boc. i. per capitulum leonis. xv. q. i. possessionis.

a ℙrpetuas. pérpetue enim intelliguntur ex eo. q2 fiunt ecclesijs ⁊ non personis. ut. s̄. c. ꝓxi. ⁊. ff. de annuis leg. annua. ⁊. xij. q. ij. liberti. q2 ecclesia non moꝛit̄. ut ibi dr̄. ⁊. s̄. de instī. cuꝫ venissent. si fiunt ꝑsonis sine tꝑis p̄finitione durabunt in eoꝝ vitā. x. q. ij. hec vsus prestatio. ⁊. xv. q. i. possessiones.

b ℙastoralis dyonisij. xiij. q. i. ecclesias. xc. di. c. i. ⁊. lxxx. di. c. epilcopo.

c ℙObuentiones. i. fructꝰ uel redditus retenta sibi ecclesia cum sustentatione vicarij.

d ℙSustentatione. sufficienti. s̄. de preben. de monachis vbi de hꝫ. ⁊. s̄. ꝺ sup. ne pla. sic

e ℙConsilij. ⁊. j. de cēsi. ꝓbibemus.

f ℙConstitutione. xij. q. ij. bone rei. Ex hac littera videtuꝛ manifeste q2 epūs posset dare quinquagesimam uel centesimā partē sine cōsensu capituli ut in predicto. ca. bone rei non obstante iuramēto ꝺ non alienandis rebus ecclesie. j. de ec. edi. tua. ⁊. s̄. de iureiu. intellectis. Nemo enim pōt ep̄m accusare de eo q2 tē plum dei edificat. xij. q. ij. aurum. Jtē quia sufficit semel a iure fuisse concessuꝫ. vnde non est vlterius necesse adire pretoꝛem. ff. de cōdi. instī. que sub cōditione. §. ul. Ar. cōtra. j. de donat. pastoralis. ⁊. s̄. e. c. ꝓxi. xij. q. ij. si epūs. ⁊. s̄. e. cū nos. H. ⁊. T. cū eo dicunt. q2 etiā in hoc casu requirit̄ ꝓsensus capituli. lz. n. ei p̄mittat̄ a iure alienare causa necessitatis uel vtilitatis. requiri tamen debet consensus capituli. xij. q. ij. sine exceptione. Littera tamē ista contradicit. ⁊ ioan. idem dicit super illo. c. bone rei. Illud quidem securum est dicere. ⁊ expone banc litteram. scōm q2 t. expōit. i. salua ꝓstitutiōe. q2 non derogatur per istud responsum illi canoni bone rei nec dicitur ibi q2 episcopus posset illam donationem facere sine consensu canonicoꝝ. sed hec littera contrarium innuit. ⁊. j. de dona. ad apostolice. vbi de hoc.

g ℙQuinquagesimaꝫ. immo quandoqꝫ maioꝛeꝫ portionē si multum abundat de auctoꝛitate tamē superioꝛis quandoqꝫ non tantam. quandoqꝫ nihil si grauāt̄ ecclesia. j. ꝺ dona. apostolice. ioannes.

e ℙEt si membra. prouincia le de quo habes. xviij. di. pēr totuꝫ. ⁊. j. de acc. sicut olim. De concilio monachoꝝ habetur. j. de sta. regul. in singulis. ⁊. c. ea que.

f ℙContingere. ⁊ merito. q2 qꝺ omnes tāgit ab omnibus ꝺz comꝓbari. lxiij. di. c. i. ⁊ lxiij. di. c. i. ⁊. viij. q. i. licet ergo. ⁊. s̄. de tēpo. ord. si archiepiscopus. vbi de hꝫ ⁊. ff. de adop. nam ita. ⁊. ff. de mino. in cause. §. causa. ⁊. l. etiam. §. ult. ⁊. ff. de iure. anu. aureo. diuus. ⁊. ff. de aqua plu. arcen. in cōcedendo. ⁊ in aut̄. ut spōsa. lar. §. ad hec quoqꝫ. col. viij. Laici vero huiusmodi concilijs interesse non debent. nisi specialiter inuitentur. lxij. di. adrianus. in fi. uel etiaꝫ nisi specialiter tractaret̄ cā fidei. xcvi. di. vernā. uel nisi tractaretur de matrimonio. q2 cum tales cause eos tangāt possunt interesse. xxxv. q. v. ad sedem.

h ℙQUm in cunctis. lxv. di. c. i. ij. ⁊. iij. s̄. de elec. licet. xxiij. di. in nomine dñi. xx. di. de quibꝰ. ⁊. ff. de re iudi. duobꝰ ex tribus.

i ℙPermittunt. appellando ⁊ impediendo de facto.

k ℙRationabiliter. Ar. q2 non statur semp maioꝛi parti. nec pluralitati. ut hic ⁊. xxxi. di. nicena. s̄. de elec. ecclesia vestra. ff. de serui. ru. p̄edi. per fundum. xij. di. non liceat. ⁊. ff. de pac. maioꝛem. Argu. contra. lxiij. di. plebs. instī. de satisda. tu. §. sed si ex testamento. Solu. illud ꝓ regulare est. ut semper stetur maioꝛi parti. sed maioꝛ pars est illa q2 maioꝛi ratione ⁊ pietate nititur. ix. di. sana. quippe. lx. di. multi. in fi. ⁊. iiij. q. iij. §. item tusurā ꝺi p̄sumitur ꝓ pluralitate. lxi. di. nullus in fi. nisi ꝓtrarium ꝓbetur. ut hic ꝓz. ⁊. xxiij. di. illud. ⁊. s̄. de elec. duduꝫ.

k ℙOstensum. ergo non sufficit obijcere. nisi ꝓbetur. ⁊ hoc ꝓbabitur coram superioꝛe. s̄. de elec. venerabilem.

l ℙConstitutum. et ita capitulū potest constitutionem facere. dum tñ inter sint oēs quos cōstitutio tangit. De hꝫ no. s̄. de consti. cuꝫ omnes. alias p̄lentes in p̄iudicium absentium nihil cō stituere possunt. ut ibi circa alia negocia ad minus due partes debent esse p̄sentes. ff. qō cuiusqꝫ vniuersi. l. nulli. ⁊. l. plane. ⁊. ff. de ōcre. ab. oꝛ. fac. l. iij

m ℙJuramenta. sic s̄. de iureiurā. sicut nostris. Et ita si iuramenta sint facta ī genere. restringēda sunt circa bonas ⁊ licitas consuetudines. ar. s̄. de iure iur. quanto. ⁊. c. ad nostram. iij. si specialiter iurant stati sunt periuri. b.

n ℙQUesiuit eccle siam tuam id est tue iurisdictioni subiectaꝫ. simile. s̄. de auc. ⁊ vsupall. c. i. Et intelligitur hꝫ vbi canonicus non habet ius episcopale in ipsa ecclesia. alias si haberet. et ei denegaretur debita pensio. uel aliqua offensa digna excommunicatōne committeretur bene supponeret ecclesiam interdicto nō nego tamen bonestius personas inꝺicere. non. n. ecclesie delinquunt. sꝫ p sone in aut̄. ꝺ mand. p̄nc. §. oportet. col. iij. ⁊. ar. j. de pe. licꝫ xvi. q. vi. illud hꝫ ꝺixit. lau. sed ecclesia ꝓpter delictū alicuius interdici nō ꝺz sꝫ ille q2 deliquit puniat̄. quia illi qui nō peccauerunt nō debēt puniri. nisi ille qui deliquit sit dñs loci. q2 tūc ꝓpter delictū ejus terra supponit̄ interdicto. j. de spon. non est vobis. ber.

o ℙAssensu. quia talis sententia non tenet cum lata sit ab eo qui nō habet iurisdictionem. ij. q. i. in primis. C. si a non compe. iudi. l. i. ⁊. s̄. de ꝓsue ad nostram. r.

p ℙDeliquerit. xvi. q. vi. cognouim⁹. ⁊. c. illud. q2 petā suos ꝓpꝛios tenere ꝺz auctoꝛes. ut hic ꝺicit. C. de pe. sancim⁹. C. ne vx. ꝓ ma: ob maritoꝝ. xi. q. iij. illud. ⁊. j. de sen. ex. romana. §. fi. Sed ꝺ vr̄. q2 perit iustus ꝓ impio. de con. di. i. in sancta. xv. q. ul. cū multe. So. qō hic ꝺr̄. locū hꝫ in pena spūali. qō ꝺr̄ in ꝓtrarijs hꝫ locuꝫ in pena tꝑali. que q̄q3 imponi alteri ꝓ peccato alteri⁹. ut. i. q. iij. §. item ꝓ peccato. uel hoc regulare est illa casualia sunt. t.

q ℙEx tenoꝛe. annulo. si. s̄. de re iudi. cū olim. ꝓpter hoc tñ nō fuit institutus. cū in possessionē missus nō fuerit. ut. j. sequit̄. vñ

ꝓpositā questionē: cuꝫ ꝓcessiones ecclesiaꝝ ad ꝑpetuas alienatiōes nō sit dubium pertinere.

Idem epō belien̄.

PAstoralis officij diligētia: ⁊ ī fra. Preterea quesiuisti cum auctoꝛitate dionysij fuerint parrochie limitate quaten⁹ singulaꝝ parrochiaꝝ, puētus in usus ecclesie cederēt necessarios ⁊ stipēdia mīstroꝝ: si epō liceat sine auctoꝛitate sūmi pō. uel saltez sine sui capituli uolūtate uiris religiosis cōferre obuēt iones alicuius parrochialis ecclesie sustentatiōe uicarij r̄seruata. cū lat. cōcilij statuta ꝓhibeant ecclesijs nouam imponi uel augeri uetere pēsionē: postulas edoceri: an epūs ualeat religiosis ꝓsentiēte patrono totā ecclesiā uel de nouo cōferre aliquā portionem. Ad quod breuiter. r. q2 salua ꝓstitutione canonica de ꝓcedēda pijs locis: quī quagesima portiōe neq3 primū neq3 secūdum potuit facere epūs: nisi de licētia ro. pon. preter sui capituli uolūtatem. Anno. iiij. archi epō senon̄. ⁊ eius suffraganeis.

ET si membra coꝛporis: ⁊ ifra Prouincie senonē. capitula cathedraliū ecclesiarum ad nos querimoniam transmisse rūt: q2 archiepiscopus senonen̄. ⁊ eius suffraganei ꝓcuratoꝛes coꝝ nuper ad prouinciale cōciliū cōuocatos ad tractatū eoꝝ admittēr noluerūt: ⁊ infra. Visum fuit nobis ⁊ fratrib⁹ nostris ut capitula ipsa ad huiusmodi concilia debeāt inuitari: ⁊ coꝝ nuncij ad tractatū admitti: maxime super illis que ipsa capitula contingere ꝺinoscuntur.

De bis que fiunt a maioꝛi ꝑte capituli.

EX concilio latera.

OUm ī cūctis ecclesijs quod pluribus ⁊ sanioꝛibus fratribus uisum fuerit: incūctanter deꝺeat obſuari: graue nimis est ⁊ reprehensione dignissimū q2 ꝑ quasdam ecclesias pauci quādoqꝫ non tā de rōne quaꝫ de ꝓpria uoluntate ad oꝛdinatiōem ecclesiasticam pꝛocedēr nō p̄mittūt. Quo circa presenti decreto statuim⁹: ut nisi a pauciꝺibus ⁊ inferioꝛibus aliquid rō nabiliter obiectū fuerit ⁊ ostensū ap. re. p̄eualeat semp ⁊ suū consequatur effectū quod a maioꝛi ⁊ saniꝺi ꝑte capituli fuerit constitutū. Nec ꝓstitutiōem nostram impediat: si forte aliquis ad cōseruādā ecclesie sue cōsuetudinē se iuramento ꝺicat astrictum. nec enī iuramēta sed potius piuria sunt ꝺicēda: que cōtra utilitatē ecclesie ⁊ sanctoꝝ patrū uenit̄ instituta. Siquis aūt hūiusmodi ꝓsuetudines: que nō rōne iuuātur: nec sacris ꝓgruūt ī̄stitutis iuraꝝ p̄sūpserit donec dignā egerit pn̄iaz: a perceptioe sit dñici coꝝpoꝛis alienus.

Celestinus. iij. claremē. epō.

QUesiuit: ⁊ infra. Sup eo q2 ecclesiam tuā quidā ex canoniciis etiām in minimis: quia pensio ecclesie debita nō redꝺitur uel clericus aliquis aut parrochianus deliquit sine tuo ⁊ alioꝝ canonicoꝝ assensu interꝺicto supponunt: ⁊ infra. Ꝺ. r. r. q2 interdictum in aliqua ecclesia ꝑ aliquē uel ꝑ aliquos de canonicis tuis sine tuo ⁊ aliorū fratrū assēsu positum obseruare nō debes: nec etiā sustinēr: ut ab alijs obseruēt: ⁊ ifra. Sed si quis in bis deliquerit ecclesiastice coercioni subiaceat: cum peccata suos auctoꝛes tenere ꝺebeāt: nec pena sit ulterius ꝓtrabenda: quā ꝺelictū fuerit in excedente repertum.

Uno. iij. augustēn. pꝛeposito.

EX oꝛe sedentis: ⁊ infra. Accedēntib⁹ ad pre. n. te. ac. b. augustē. canonico ꝓ questione que inter uos super pꝛepositura augustēn. ecclesie uertebatur: ex pte ipsius. b, fuit ꝓpositū: q2 pater eiusdem a. C. pre. n. decano ⁊ capitulo augustē. lr̄as obtinuit destinari: ut infra spacium mēsis unius eūdē eligerēt: ⁊ assumerēt in pꝛepositū augustē. ī signū inuestiture ānulo aureo destinato. Et quibusdā mādati apostolici executoꝛibus conꝺati apostolici executoꝛibus conꝺ

versus.non renuo primū nisi firmus habere seōm.

r Eorum.s.executorum.

s Augusten.cui.b.dictus.b.reuerentiā exhibuit tanq̄ ꝓposito. ut sequit.ſ.tandē idē.b.mortuus est.eo mortuo capituluz statiz eligit istum in ꝓpositū dictū.b.ꝑus appellante.q̄ ipm nō eligerēt cuz ad ipsum spectaret ꝓ positura.de hac appellatione fit mentio inferi⁹. hec oia habēt̄ in integra

t Inuestit⁹. idest missus in pos.

u Mandatū. Sic patet.q̄ propter talez inuestiturā quā fecit cuz annulo.nō efficitur quis possessor.ſ.de dona. p tmas.ar.ō.de re iudi.cum aliquib⁹.q̄ in adipiscenda possessione acr⁹ corporalis acquiritur.ff. de acqui.pos. posſideri.§.in admittenda. Ar.ō.ſ.de consue.ex litteris. t.x vi.q.vij.cōtra sanctoruz.t.q.i. moderamine.t. C.de sacrosan. eccle.ut inter diuinū. ff.de cō trahē.emp.t vend. clamb⁹.t.ff. de bo. a uc.iudi.pos.q̄uis t.ſ.de dolo.t contu.cōtingit.ff.ō dā. infec.ſi finita.§.ul. Itez hic ꝓ q̄ ſi papa mandat alicui dari prebendā.t capitulum alium eligit tenet electō. De hoc dictuz est.ſ.de preben.dilectus filius.ioannes.

x Ratione. quia erat in minoribus ordinib⁹ ꝓstitutus.ut p3 in integra. t q2 reuerentiā faciēdo illi .b. iuri suo renunciauit ut hic sequitur.

y Renunciasse. No. hic arg. de tacito ꝓsensu.t licet verbis nō renunciet aut non ꝓsentiat ipso facto tñ ꝓsentit.xxxij.q.ij. bonorant̄ t.ſ.de transac.ex lr̄is.t.xliij.di.ſit rector.ff.manda.ſi ꝓcedēte.§.luctus.ff.ad munici.l.ij.t.ſ.de offi.dele.gratū.t.c.cū olim.in fi. a cō trario sensu.ff.de inoffi.testa.ſi ꝓponas.§.i.t.l.nihil.t.l.ul.t.ff.de publi.ſi ego.§.i.t.ff.de mino.ſi filiꝰ.t. C.de iure do.impe.l.ij.ar.ō ff.de decur.berēnius.§.ul.t.ſ.ō ꝑben.dilecto.io. Preterea licet renunciatio sit tacita.ualet etiā citra auctoritatē superioris. lz expressa non ualeat sine auctoritate superioris.ſ.de renūci. admonet. sic ꝓus ualet tacita ꝓhibitio q̄ expſſa.cū.ſ.litē cōtester.ff.ō solu.ſi qs stipulatus.x.in melle .ff.e.ti. vero ꝓcuratori.§.ulti.lau. Sed quid ſi alius ageret cōtra illū prepositū.t cassaretur illius electio.numqd illi qui exhibuit reuerentiā pōt agere pro prepositura:nō quia filiꝰ exheredatus ſi approbauit testamentū patris.nō pōt postea impugnare. C.de inof.testa.parentib⁹.t ſi ali⁹ impugnaret testamentū. ipse tū non potest petere ultra q̄ sibi est relictum.ff.de leg.prestan. contra.§.his qui vim. Itē ar. q̄ actio semel extincta non reuiuiscit ff.de solu.qui res.§.aream.t de consue.di.iiij.queris. Itē.ar.q̄ licet res deueniat ad eū casuz a q⁹ potuit habere principiū.nō valet.

z Per appellationem.sic.ſ.de elec.cum inter.r.quia eius nō interest appellare post reuerentiam prestitam . ij.q.vi. non solent. appellatio enim non impedit ne id fiat quod perpetuo edicto decernitur.ff.de ap.re.uel non.l.ul.lau.

a Ex parte.fabricā.licet.n.ille solus teneat̄ ad restitutionē fabrice q̄ partē deputatā fabrice recepit.ut.x.q.iij.vnio.t.q.i. ōcernim⁹.tū ille conferre tenet̄.xvi.q.i.monachus.t.ī.de ec.edi.c.i.

b Plurimoz. hic ḡ valet sentētia plurimoz.q2 euidēs est illos ratione iuuari.ſ.e.c.i.ſic.lxv.di.c.i.t.ij.t.ſ.ō tem.o2.nec ep̄i.b.

c Et nostrū. Ut plane intelligas hāc decre.ſic pone casū.alit̄ non bñ intelliges. Intellexit dñs papa q̄ cācellaria mediol.ecclesie vacauerit ultra annū. t sic ptās ꝓferendi illā devoluta fuerat ad papā.vñ mādauit papa mediolan̄.archiep̄o. ut ipsam ꝓferret cuidā.b.ſubdiacono dñi pape.t ſi post receptionem litterarum aliquid faceret in contrariū. illud cassauit. Archiep̄s receptis litteris respondit.q̄ illi cancellariaz non contulerat.quia ꝓpter grauamina debitorum retinuerat fructus ipsius.de qua responsione factum fuit publicum instrumentū. visis litteris die sequenti respondit contrariū. q̄ mandatū dñi pape adimplere nō poterat.q2 reseruatis sibi ꝓuentibus iam decē mensibus elapsis ꝓtulerat cā cuidā .b. nomine: t de hac rñsione factū fuit aliud instrumentuz. Ista relata fuerunt dño pape.t instrumēta ostensa. Papa vero intelligēs varietatez huius respōsionis. statiz mādauit archiep̄o ut ad penitētiam suā mitteret ꝓcuratorē idoneuz.t ostenderet q̄ ipse cancellariā ꝓtulisset persone idonee t mō canonico . t tēpore cōpetenti.t idē.b.veniret.ſi vellet defendere ius suum. Accessit procurator archiep̄i.t ille.b.t produxerūt duos testes i presentia pape qui iurati dixerunt.q̄ paruz post mortē cancellarij archiep̄s cōtulit cancellariā dicto b. reseruatis sibi ꝓuentibus t illū inuestiuit per libz̄.precipiendo q̄ illud esset secretum.t vnus testis adiecit. q̄ post mandatum dñi pape eo vidente tradidit ei sigillum. alter dixit se hoc audiuisse. t procurator hoc idē fuit cōfessus. quod audiens papa mandauit quibusdam. q̄ ſi post secunduz mandatū. per q̄ totū negociuz reuocabat̄ ad curiam ei tradidit sigilluz talem traditionem decernerent nullam esse. t inhiberēt illi.b.ne sigillo ulterius uteretur.q̄ totū factū est. t prohibitus fuit uti sigillo. ꝑ hoc intellige illam decre. ſ.ō ap. ut nostrū que est pars istius t illā debes hic legere in p̄n ci.q2 p̄cedit istam.ut p3 in antiq̄ cōpilatiōe. Propter h̄ archiep̄s misit nūcios ad dñz papā post multas allegatiōes t excusatiōes ipsi⁹ archiep̄i. Ultimo ꝓponebat dictus archiep̄us q̄ cū null⁹ debeat sine accusatore dānari.nec aliquid sit actū in p̄dicto negocio in forma iudicij. testes ō eū recepti nō poterant sibi p̄iudicare.q2 hec allegatio videbat̄ tangere ꝓsonā dñi pape. Apertius uult exprimere in hac decre.cām. q̄re mādauit inquiri ō p̄dictis ne qs crederet.q̄ in facto isto ꝓperā p̄cessisset.t ꝓsequaris postea. ut sequitur in littera. Hoc intellecto qō premissuz est.satis p3 intellectus capituli.t sine hac suppletiōe nō bñ itelligeres.t hec oia t alia ꝓtinēt̄ i integra

d Judicium.qui enim iudicat equitatem pre oculis semp̄ d3 haberi.ff.de eo q̄ certo lo.q̄ ſi ephesi.§.in summa.t.iij.q.iij.c.i.

e Sine accusatiōe. Hoc generale est.ut.ij.q.i.de manifesta.t.xxiij.q.iiij.qſ quis potestatē. Excipiunt quidam casus. Primo ſi suspecta scriptura in iudicio proferat̄. C.de proba.iubemus. Si ꝓcax testis fuerit t vacillauerit in iure.C.de testi.nullum.t.ī.de pe.sup bis. Si tutor suspectus est.ff. ō suspectu.l.ij.§.preterea videndū. Si maritus accusauerit uxorē ō adulterio.t ipsa replicat de lenocinio.ff.de adul.l.i.§.ſi publico. ſi iudex reperiat accusatorē calūniari.ff.ad turpill.l.i.§.i.t.ij.q.iij.§.notanduz.t.ī.de calum.c.i.t.ij. Si in modū inquisitionis cognouerit de crimine.ī.de accu.qualit̄ t qñ.t.c.inquisitionis. Si infamatus deficit in purgatione.ī.de ſimo.de hoc.cū suis ꝓcor. Si crimen est notoriū.ij.q.i.de manifesta.t.ī.de accu.euidentia. Si corrumpit testis aduersarij.iij.q.vij.§.tria.v.ſi quis autem io.

f Cōmisse quapropt̄ mandauit fieri inquisitionē ō archiep̄m.an tradiderit illi.b.ſigillū post secundū mādatū.ut dixi i casu.t q̄ ꝓbaret illa tria q̄ sequūt

g Probante.ſi.vi.q.ul.actor. Hec regula fallit. Nam rōne p̄sumptionis alicui transferē probatio ad reum.ut hic.t.ſ.de procur.ex insinuatione.t.ſ.de iureiur.c.ul.ff.de dona.inter ui.t vx.quintus mutius. Item fallit cum actor fundauit intentionem suam iure cōi.c.di.ō morem.t.xvi.q.vij. cōes basilice. t. C.de ꝓba.siue possidetis. Item cum reus spōte assumit onus ꝓbandi.ff. de ꝓba.circa. Idē in cōmunib⁹ iudicijs vtriusq3 ꝓbatio audit̄.ſ.de ꝓba.ex litteris. Itē cū vterq3 dicit se possidere.ſ.de ꝓba.licet.t.ff.de iudi. in trib⁹. Itē in crimine falsi vtriusq3 testes audiunt̄. C.de falsis vbi. Itez in crimine lese maiestatis in sacramentis desertis in ꝓditione patrie.t in crimine peculatus vtriusq3 testes audiunt̄. C.de aboli. fallaciter in fi. Peculatus dicitur furtum de re publica.xxiij.q.iij.quid ergo.ff.ad.l.iul.pecul.l.i.io. Item priuilegium actoris transfert onus probandi in reū.puta ſi pupillus vel mulier

repetat solutum tanq̄ indebitum. rens tenetur probare debitum. ff. de ꝓba. cum de indebito. §. sin aũt. Item delictuz ipsius rei transsert onus probãdi in ipsum. quia probata solutione si eam negauit. tenebitur probare se debitũ recepisse. ut in. l. predicta cum de indebito circa prin. ť. j. de solu. is qui. Itez negatiua que habet in se affirmatiuam implicitam probari debet a reo. s. de renũci. super hoc. ť. j. de suc. ab inte. cum dilectus. arg. ff. de ꝓba. ab ea parte. §. si qs. ť l. si filiꝰ. ť. iij. q. ix. indicas. tã.

b Porro. hic incipit assigna re causam commisse inquisitionis. quare sibi fidem fieri mandauit. super tribus articulis. Et primo ostendit de tertio. postea de secundo circa prin. §.

i Occulta. Nota q̄ presumitur cõtra occulte dantes uel facientes uel iudicantes. s. ō of. del. consulunt. ť. ix. di. anastasius. ť. ff. de iure fisci. ita fidei. in prin. ff. de admi. tu. nõ existimo. ť. xviij. q. ij. pernicio sam. ť tenebre apte sunt ad fabricandũ falsum. ff. ō ven. inspiciendo. l. i. §. de inspicte do. tamen si ille cui datuz est occulte sit capax. occulta donatio non uiciat donationez. C. de dila. l. i. li. x. ť electiões clãdestine. non valent. s. de elec. quia propter. in fi. tan.

k Lateran. concili. s. de cõcess. preben. nulla.

l Diuinare. sicut ť paulus licet esset spiritu dei plenus. ñ tamen potuit secreta diuini concilij agnoscere. xxij. q. ij. beatus. nec teneť quis diuinare. ff. mãdati. si fideiusSor. §. si cum debitor. ť. ff. ad. l. ac quil. si putator. l.

m Grauamen. immo de iure fuit. C. de proba. siue.

n Sed gratia. tamen cũ prime confessioni ipsius essz stãdum. s. de probať. per tuas. ť. s. de presump. litteras. nisi probaret se erraſſe. j. de cẽsi. olim. C. de erro. aduo. l. ult'. ť. s. de appel. cum causam. ť s. de confes. c. ul. Sed in hoc non uidetur q̄ posset errare qnia de facto suo certus esse debet. s. de rescript. ab excõmunicato. Ex uarietate ergo responsi presumitur contra ipsum archiepm. iiij. q. iij. §. item qui falso. uel varie. j. de pe. super his. ff. de questionibus de minore. §. tormenta i fi. ť l. ex libero. in prin. io.

o Quod etiam. hic respondet secunde obiectioni archi episcopi.

p Per testes. productos in presentia pape. ut dixi in casu.

q Et ideo nos. hic respondet ad id qō dixit. q̄ nullus debet sine accusatore damnari. ostendendo causam quare cõmisit inquisitionem.

r Contrarietatem. quoniam qui allegat contraria non debet audiri. C. de libe. causa. cum precum. ť. s. de appella. sollicitudinẽ. ť. lxxiiij. di. gesta. xxiij. q. vij. q̄ autem. lau.

s Carnalitatem. In hoc casu dicit lau. episcopum simoniam cõmittere ubi propter consanguinitatẽ concedit alicui beneficium. alias non concessurus. quia iniustus corde amor ť c. uel sordibus precibus sacerdotalem dignitatez receperit ťc. i. q. i. si quis neqz. arg. j. de simo. veniens. ť. c. nemo. ť. c. tua. Vaz exquo favor tertij nimiũ favoris inducit. multo magis favor illius qui ordinatur. i. q. i. sunt nonnulli. lau. Et sic consanguinitas inducit suspitionẽ. q̄ donatio sit vitiosa. x. q. ij. episcopus. lxxxvij. di. decenter. naz in clamdestinis ť domesticis donationibus facile quid confingitur pro negocij qualitate C. de donati. l. donatio. §. i. Sicut alias consanguinitas elidit suspitionez. s. de coba. cleri. ť mu. a nobis. ť. c. tua. ť par affectionis causa cum elidit suspitionem. ff. de ri. nup. non solum. §. denuo. io.

t Sub mõ. No. q̄ sicut conditio inducit simoniam. i. q. ij. q̄ pio. ť. s. ō pact. pactiones. ita ť modus. q: modus equipollet cõditioni. j. ō odi. appo. c. ij. ť. iij. xxviij. q. i. si infidelis. C. ō bis que sub modo lega. uel fideicõ. relin. l. i. immo magis est obligatus sub modo q̄ sub condi tione. nam cui aliquid relinquitur sub modo. etiam statim potest illud petere si caueat de eo adimplendo. ff. de fideicõmiss. liber. cum in testamento. ť. ff. de condi. ť demõ. quibus diebus. §. ulti. Si uero sub cõditione aliquid relinquitur non põt peti. nisi conditiõe extante. ff. de cõdi. ť demon. qui bere di. §. ul. ioannes.

u Partem. j. de cẽ si prohibemus.

x Diminutione. i. q. iij. si quis preben das. s. de preben. maiori. ť. c. vacante. ť. c. cũ causam.

y Cosequitur ex pactione in eo apposita. vincen.

z Ut ipe. donator uel alius qui percipiebat ante. vin.

a Constituat. cuz capitulo suo nõ cuz eo qui habiturus ẽ beneficium. ť hoc publice faciat ut vitetur suspitio. sicut potest intelligi. s. ō preben. significatũ Et sic patet q̄ eps potest ad tps ex iusta cã retinere fructus vacãtis beneficij. si forte grauať debitis. io. ar. j. de uer. sig. c. pe.

b Non licet. ad aliam. passiz ť sine causa ex causa tãmẽ posset. ar. xij. q. ij. bonet. j. de ec. edi. ad audientiã. ť. xvi. q. i. §. sicut duo. ť. j. ō excess. pla. sicut uni re. Quidam tamẽ hoc concedunt ut ala. Hic de hoc. ut j. ō reli. do. ꝓstituť

c Commutare. x. q. ii. hoc ius. §. sed Q ť permutare.

d Ut res. a regibus. xvi. q. i. in canonibus.

e Egentium. xvi. q. i. quontã quicqd

e Irrita. xij. q. ij. quicunqz milium. ť. c. de rebus. Ar. ō. C. de quadri. prescrip. bñ a zenone. So. lex ista nõ obtinet sm canones. vincen.

f Excludantur. ut sic puniãtur in quo deliquerunt. sic. s. de tẽpo. ordi. litteras. ť. j. de iurepa. pastoralis. ť. xvij. q. iiij. frater. ť. c. seq. j. de immu. ec. c. nl.

g Consensus de familia. non bene meritos. quia bene meritos. posset manumittere. licet ecclesie nihil cõtulisset. xij. q. ij. si quos de seruis. ala. et hoc de consensu episcopi. xij. q. ij. placuit.

d Modum. i. quantitatẽ uel estimationẽ in duplũ. ut res quaz dedit ualeat duplũ q̄ mancipium. ut canones dicunt. xij. q. ij. episcopus qui mancipium. de quibus fit hic mentio. tan.

e Posteritate. cũ parentib⁹ manumissa. qz post manumissionez ꝑles a liberto susceptа nulli⁹ patrocinio ẽ obnoxia. C. de ope. liber. l. antepe. uel est spãle in prolẽ liberti ecclesie. ut semp sit ecclesie obnoxia. ut hic ť. xij. q. ij. liberti. ť. c. lõgingtate. Idẽ ẽ i alijs ut qdã legiste dicũt. dũ uiuit patron⁹. ť pr̃ libertine ꝺditiõis. C. ō liber. ť eorũ li. l. ul. Sz illã legẽ qdã intelligũt de filijs manumissis cũ pr̃e. vñ vr̃ meli⁹. q̄ spãle sit hic in ecclesia.

f Utilitates. i. operas

ci. ꝓhibitũ sit: ne quis ꝓferẽdo ecclesiasticũ beneficiũ pr̃e⁹ ꝓpuĕtuũ suis usibus retineť ꝓsumat: ť alibi cautũ reperiať in canone: q̄ ecclesiastica beneficia sine diminutiõe x debẽt ꝓferri: unde credim⁹ distinguendũ: utz qui dat spũale beneficiũ: ꝓuent⁹ ipsi⁹ añ donationẽ ꝓcipiat. nã si ꝓuĕt⁹ ante donatiõez nõ ꝓcipit ipse fz ali⁹: ť ex donatiõe cõsequiť ut ipse³ ꝓuĕt⁹ ꝓcipiat: nõ est dubiũ circa hec intercedere simoniacã prauitatẽ. Si uero ante donationẽ ꝓcepit ipse ꝓuĕt⁹: credimus distinguẽdũ: utz ante donationez ꝓstituať: ut ipsi ꝓuent⁹ retineãtur ad tẽp⁹ ꝓ cã iusta ť necessaria: aut ꝓueniat cũ eo: qui accepit beneficium seu cũ mediatore quocũqz: ut officio illo ꝓcesso retineat ipse sibi ꝓuentus. Primũ enĩ mẽbz credimus esse licitũ. secundum aũt dicim⁹ nõ licere: ne uiã aperiam⁹ bis qui prauitatẽ suã satagũt palliare.

De reb⁹ ecclesie alienãdis uel nõ. Ex concilio lug. iiij.

Non licet epõ uel abbati terrã uinus ecclesie uertere ad aliã[b] quãuis ãbe in ei⁹ sint ptãte: tñ si cõmutare[c] uoluerit terras earuz cũ ꝑsẽsu ãbaz ptiũ faciat. Ex eodẽ

Ui res ecclesie perũta regibus[d] ť borrẽde cupiditatis impulsu egentiũ[e] sbãm rapiũt: irrita[f] habeãtur que obtinẽt ť a cõione ecclesie cui facultatẽ auferre cupiunt excludãtur[g]. Ex concilio tol.

Consensus toti⁹ ꝓcilij diffinuit ut sacerdotes qui aut aliquid ecclesie sue ꝛlinquũt aut nihil habẽtes aliqua predia uel familiaſ ecclesijs suis acquirũt: liceat illis aliquos de familia[g] eiusdẽ ecclesie manumittere: iuxta rei collate modũ[d] quẽ ãtiqui canones decreuerũt ita ut cuz peculio ť posteritate[e] sua sub ꝓtectionio ecclesie mãeãt untilitates[f] iniunctas sibi iuxta q̄ poterũt

tépore manumissionis impositas ipsi liberti a dño. ff. de ope. liber. l. iij. ꝛ. iiij. ꝛ. v. que tñ imponi non dñt venienti ad clericatum. liiij. di. quicūqꝫ.

g ¶ Piscopi. hoc. c. est pars illius. xij. q. ij. ꝛ. si illi.

b ¶ Conferunt ergo a cōtrario sensu si de suis cōferunt. aliquos manumittere pos-
sunt. ē. c. px. xij. q. ij. episcopus qui. r.

i ¶ Inferat. ar. ō. xij q. ij. si quos. Solu. ibi de consensu capituli. hic nō uel ibi de bene merito. hic de male merito.

k ¶ Successor. j. de pœca. c. ij. xxxv. q. ix. q quis.

l ¶ Illi liceat alienare. nisi pro utilitate ecclesie. xij. q. ij. sine exceptione ꝛ cuz iuris solēnitate que habeꝫ. xij. q. ij. §. Is iur. hodie ñ fuatur. j. e. dudū. ala.

m ¶ Immobilē. mobilia vō que seruando seruari non possunt potest prelatus alienare ad instar notorie. C. ō admi. tu. lex que i fi. ꝛ. C quando decre. opꝫ nō est. l. ul.

n ¶ Hypothece. Hypotheca est obligatio rei immobilis. pignus rei mobilis quasi a pugno. isti. de actio. §. inter pignus. t.

o ¶ Alienationis. vbum alienationis i hoc loco largissime accipitur. ꝛ sic. C. de re. alie. non alie. sancimus ꝛ in auꝯ. de non alie. re. ec. § nos igiꝫ. col. ij. alibi strictius accipiꝫ pro eo cōtractu. qº transfertur domini
um. C. de fun. do. l. i. ff. de ver. sig. alienationis. ff. de alie. iu. mutā: causa fa. ex hoc. §. ij. C. de iure emp. l. i. ala. Et ita neqꝫ vendere neqꝫ sub cōditione tradere neqꝫ permutare uel donare uel empbiteoticum contractum poteꝫ facere prelatus.

p ¶ Leonina. C. de sacrosanc. ec. l. iubemus. §. economus. ꝛ. xij. q. ij. monemus. Laū.

q ¶ Si quis presbyterorū. defensorum. i. aduocatorū uel procuratorum. xvi. q. i. de presentium. ala.

r ¶ Subscripserit. ar. qꝫ qui de facto alterius subscribit. cōsentire videtur. ff. ō in rē verso. l. pe. ff. qō iussu. l. i. §. sed ꝛ si. xij. q. ij. non licet. ꝛ. c. cū redēptor. ar. ō. ff. de pig. ac. caꝰ. sz ibi ignorauit qd ꝺtinebatur. sz verū est vbi ad auctoritatē ꝺctus subscriptio desideraꝫ. qō intelligas ō hac distinctione. qz aut subscribit quis noie alieno aut suo. Si alieno nō obligaꝫ q subscribit. nec intelligiꝫ ꝺsentire. ff. de instī. l. ul. ff. ō rescin. ven. titꝰ. Si noie suo. aut scienꝫ aut ignorantꝫ. si scienter. tunc obligatur ꝛ cōsentire videtur. ut hic ꝛ in primis cōcor. ꝛ. ff. de pig. si fideiussor. §. i. si ignoranter nō videtur consentire nec ei nocet. C. plus va. quod agitur. l. vl. C. de dona. nec ignorās ꝛ. l. predicta. caius. tan.

s ¶ Iratus. humano more loquiꝫ. quoniā deus non irascitur. xxij. q iiij. incommutabilis.

t ¶ Alienator. qui alienat in preiudiciuz ecclesie. etiam si iurasset nō repetere. revocare debet alienationē. nō obstante iuramento cū sit illicitum. ē. de iureiur. intellecto. ar. ō. ē. de instī. cū venissent. sz ibi alias poterat consuli ecclesie per capitulum in decre. intellecto non erat alius per quem posset consuli regno. b.

u ¶ Celeri. simile. j. de locat. c. pe. ꝛ ul. ibi dī qualiter intelligatur de celeri. Celeriter intelligo in hoc casu anteqꝫ ledatur ecclesia ex tali alienatione.

x ¶ Prospexerint. per repetitionē. Et ita qui male alienauit rē ecclesie. pōt repetere ut hic pz. ꝛ. xxxv. q. ix. qō quis. ꝛ. ē. ō elec. nostri. qō

vex est. si i administratiōe tolerar sec⁹ si remot⁹ fuerit. xij. q. ij. monem⁹. ala.

y ¶ Remediū. Et ita est ar. qꝫ si dilapidator vult seruare ecclesiā indemnē. qꝫ non remoueatur. de hoc dixi. ē. de elec. qꝫ sicut.

3 ¶ Penā. s. depositiōis. xij. q. ij. diaconi. ꝛ. C. de sacrosan. ec. l. iubem⁹. §. economus. ꝛ si satisfacere nō possz. excōmunicabiꝫ quousqz satisfecerit.

Prosequentes ex eodem.

Episcopi[g] qui nihil ex ꝓprio ecclesie christi conferunt[b]: liberos ex famulis ecclesie ad cōdē natiōem suaz facere non presumāt impiū est enim: ut qui res suas ecclesie non attulerit: damnum inferat'. tales igitur liberos: successor[k] epūs absqz aliqua oppositione ad ius ecclesie reuocabit.

Ex concilio apud siluañ.

Nulli liceat alienare[l] rem imobilem[m] ecclesie siue agrum siue rusticum mancipium neqz specialis hypothece[n] titulo obligare. alienationis[o] autem uerbum continet conditionem: donationez uenditionem: permutationē ꝛ emphiteoticum perpetuum contractuz Unde omnes sacerdotes ab huius modi alienatione abstinēāt: penas timentes quas leonina[p] constitutio cōminatur. ¶ Immachus papa.

Si quis presbyterorum diaconorz seu defensorum[q] alienanti prediū ecclesie subscripserit[r] quo iratus[s] deus animas percutit anathemate feriatur: nisi forte ꝛ alienatorz[t] ꝛ qui acceperit celeri[u] restitutione sibi prospexerint[x]. Quod si minorz anime sue cura remediuz[y] oblatum neglexerint: preter penam[z] super hoc ascriptaz: confectū exinde documentū uiribus quāuis ab initio nullas[a] habuerit uacuetur: sz ctiā licet quibuscūqz ecclesiasticis personis[b] uocem contradictionis

offerre: ꝛ ut cum fructib⁹ possint alienata[c] reposcer: ꝛ ecclesiastica auctoritate fulciri.

Lex. iij. vuigor. epō.

Dudum ꝛ j. Illas tras que de siluis extirpate sūt: arabiles facte eis hereditario[d] iure poterit cōcedere sub annuo censu tenendas a quibus suo uel parentuz suorum labore constiterit extirpatas: nisi forte tunc[a] alijs possint ad maiorez ecclesie utilitatem cum eodem labore ꝛ onere conferri. ¶ Eleūtin⁹ tertius rauenn. archiepō.

Ut super aliqua: ꝛ infra. Sane quesiuisti a nobis: si possessiones[b] siue redditus regalium decimationum ꝛ aliunde ex certis locis prouenientes: quos pre. r. quousqz diem clausit extremum ad manus suas tenuit: ꝛ in proprium usū excepit[c] uel expendit nec alijs ifeudauit: de mensa sint archiepiscopi intelligendi: ꝛ de eis cuz ex sacramēto[d] fidelitatis tenearis ap. se. nihil alienare contractus: alienationis[e] cuiuslibet possit uiteruenire. Tue ergo inqui. r. r. qꝫ siue intelligatur[f] de mensa siue[g] non: ut non alienentur: consultius[b] extimamus. Possessiones uero que ecclesie tue minus fūt utiles: pro alijs utiliorib⁹ de fratrum tuorum ꝛ sanioris partis consilio ꝛ assensu[i] alienandi seu cōmutandi liberam concedimus facultatem.

Idem exoñ. epō.

a ¶ Nullas. Ex hꝫ manifeste pz. qꝫ alienatio q̄ fit ō formaz iuris. nulla ē ipso iure. ē. ō resti. in ūte. ꝺstituꝰ. ꝛ. ē. ō bis q̄ fi. a ma. par. ca. c. i. ꝛ. xij. q. ij. sine exceptione. ar. ō. xij. q ij. si q̄ de reb⁹. hic soluit. ē. ne se. va. c. i. vin.

b ¶ Personis. i. clericis oib⁹ ꝛ quersis ꝛ prōnis. xvi. q. vij. filijs ac nepotib⁹ ꝛ parrochianis. qz eoꝝ itereſt. sz psone alteri⁹ ecclesie nō admittēt cuz sit priuatum iudicium.

c ¶ Alienata. ō facto. q̄re ipso iure nō tenet. ut dictū est. Et nota qꝫ ecclesia hz actionē p sonalē ō alienatorē si ē soluēdo. uel hz in rē actionē ō possessorē. xij. q. ij. apostolicos ꝛ est expressuz. C. si. tu. uel cu. l. iij. ꝛ. ul. Sed si obtineret ō vnū. alter liberaret. ff. de eo q̄ quē factū erit. l. i. §. si plures ꝛ si ꝙueniat vnū nō fit ei p̄iudiciū q° ad alīū. sola. n. solutio imponit ei silentiū. ff. de posi. l. i. §. si apud. ꝛ. C. si. tu. uel. cu. l. ul. Sz nūqd ecclesia tenet cedere actiones suas soluēti ō aliū: nō. cū. n. ꙩueniatur ex delicto suo. uel ex maleficio. nō pōt petere cessionē actionū. ff. de admi. tu. si plures. tutelam. p̄terea alienator pōt repetere. ut hic dī. Sz ō vī qꝫ nō sit audiēdus cū teneatur de euictione. ꝛ dicit regula quē de euictione tenet actio eundē agentē repellit exceptio. C. de euic. exceptiōe. ꝛ. l. ob cām. Rñdeo. illud generale est. sz hic si repellatur. replicabit qꝫ rem ecclesie repetat qz ꝺctus nullus ē. ꝛ iō nō tenet sicut excipiꝫ ō mulier de re vēdita ꝛ tradita. sz ipsa replicat factum esse contra velleianum. ff. ad vell. si mulier. §. item si mulier. nec mirum si contingit hoc in prelato. quia interdum accidit hoc in priuato. C. de agri. ꝛ cens. quemadmodū. li. xi. ꝛ est specialis casus ꝛ si nihil hz prelatus non dabit precium. C. de rei ven. si mancipiuz. vin. Item ex hoc. c. dicunt quidam qꝫ prelatus uel etiam quilibet de ecclesia potest agere pro ecclesia sine litteris de rato. De hoc dixi. ē. de procu. c. i. ꝛ. ē. de rescrip. edoceri si. xij. q. ij. non liceat. ꝛ sunt eiusdem auctoris.

d ¶ Laures. hereditario. idest in emphiteosim perpetuam. x. q. ij. hoc ius versi. perpetuo quoqz. tan.

a ¶ Tunc. s. tempore contractus. si. j. de emp. ꝛ ven. cum dilecti. ꝛ. ē. de ele. dudum. i. ꝛ. ff. de euictio. ex mille. §. i. Et sic spectatur initium contractus. ꝛ sic tunc leditur ex ecclesia restituitur. alias si postea fieret res melioz per sollicitudinē coloni: si possessiones istas reddiderunt meliores. non expellunt ex quo in principio ecclesia decepta nō fuit. C. locati. edē quā. ꝛ. C. ō rescin. vē. ad rescindendam. ne negligentia sua sit eis damnosa. C. de alluui. l. ul.

b ¶ Et super aliqua. possessiones. solent enim plerunqz reges possessiones ꝛ redditus certos dare ecclesijs loco decimaruz. ꝛ hoc satis pōt fieri ꝙ decimis subtractis siue retentis. sed pro futuris non videtur admittenda talis cōmutatio. j. de re. permu. c. ul. ala.

c ¶ Excepit. i. recepit. si. ē. ut lit. nō ꝺte. quoniā si. xxiij. q. v. non est nostrum.

d ¶ Sacramento. nam quilibet epūs qui immediate dño pape subest. iurat ei fidelitatem. qꝫ non alienabit bona ecclesie nec infeudabit de nouo. ꝛ idem iuramentū prestāt alij episcopi suis metropolitanis.

e ¶ Alienationis. largo sumpto vocabulo siue transferatur dominiuz siue nō. ē. c. nulli. ꝛ. C. de re. ec. nō alienan. sancimus.

f ¶ Intelligaꝫ. ad qōnem p̄mam non rñdet. forte ideo. qz nō expressit quanto tēpore tenuit. ꝛ vtrū an bona fides an mala. si. j. de spon. de muliere. ꝛ. C. de transac. ut responsum. ala.

g ¶ Sive non. presumiꝫ tamen esse de mēsa archiep̄i cū sit in possessione eaꝝ C. de rei ven. l. ul. lau.

b ¶ Cōsultius. i. vtili⁹. qz certi⁹. j. ō spō. iuuenis. lau.

i ¶ Assensu. xij. q. ij.

terrulas ꝛ. So. hic vocat possessiones minus vtiles cõparatione magis vtilium. ibi vero minus vtiles dicunt simpliciter ⁊ absolute. vñ hic est necessarius consensus capituli. ibi noñ. uel ex honestate requiritur in his. nõ ex necessitate. ut ibi. b.

k ¶ Audientiam. ⁊ in consultis vnde contractus nullꝰ. ē. e.c.i. ⁊. xij. q. ij. sine exceptiõe ⁊. c. alienatiões

l ¶ Locationes reuocare de facto. quia ipso iure nõ tenuit cõtractus. ē. de his q̃ fi. a prela. sine cõ. ca. tua. ar. xxiiij q. i. audiuimus. sicut alias exponitur separari. i. nõ fuerũt mixta bona paterna ⁊ materna. L. de legi. heredi. l. ij.

m ¶ Refundendam. Sed nũ quid habent actionem de iure tales conductores contra locatores ad pecuniam repetendam. sic si fuerint bone fidei. xij. q. ij. vulterane. i auf. de re. ec. non alie. §. si qs. col. la. ij. secus si male fidei fuerit non. xvi. q. iij. §. potest. v. vniuersis. L. ne rei do. uel tem. l. vniuersas. x. q. ij. hoc ius. i fi. §. qui vero. nisi sibi de euictiõe prospexerint. L. ō euic. si fundum. Jn casu tamẽ speciali male fidei agit emptor ad precium. L. de cõmunia dele. l. ul. §. ul. Lau.

n ¶ Possessiones. alienare. ē. e. ut super. ar. contra xij. q. iij. c. ul. Sol. hic prohibetur perpetua alienatio possessionuꝫ. ibi concedit specialiter terrarum ad terminum uel q̃ ibi dr. q̃ potest alienare. intelligitur de cõsensu capituli. ⁊ si causa subest.

o ¶ Monachi. ecõuerso bene possunt seculares amoueri ab ecclesia aliqua ⁊ i ea instituti regulares si epi dioc. consensus accesserit. dum tñ clericis alibi eque prouideatur j. de ec. edi. ad audientiã. nõ tamen intelligas illud inuitis clericis faciendũ. multo enim vsufructuario nõ potest proprietarius deteriorez causam ei facere. etiã in meliorẽ statuꝫ mutando. ff. de vsu. ⁊ habi. l. ul. lau.

p ¶ Consueuerũt. ut collegiũ j. de reli. do. inter quattuor.

q ¶ Clericis. q̃ q̃diu inueniri possunt regulares. nunq̃ ponendi sunt seculares. j. de reli. do. inter quattuor.

r ¶ Laicis. hoc ideo dicit. q̃ postq̃ locus factus ẽ religiosus. amplius ad seculares vsus redire non debet. sic et ō vestimentis altaris ⁊ lignis ecclesiarum. j. de relig. do. ad hoc. ⁊. de conse. di. i. ligna. ⁊. c. altaris.

s ¶ Ad nostram. per multos. forte p duos uel per tres. quia pluralis elocutio duorum numero contẽta est. iiij. q. iij. vbi numerus. Hoc ideo dicit. q̃ post q̃driennũ nõ subuenit ecclesie p beneficium restitutionis. L. de temp. in integ. resti. l. ul.

t ¶ Enorme. hoc ideo dicit. quia pro leui damno non datur restitutio. ff. resti. in inte. scio. ⁊. ē. de in integ. re. c. i. Sed nunquid in hoc casu cũ leditur enormiter. subuenitur ei p beneficiũ restitutionis uel ipso iure tuta est. dico q̃ ex quo consensu capituli affuit. ⁊ credebant vtiliter cõtrahere. tenuit cõtractus licet lesa sit ecclesia. j. de emp. ⁊ ven. cũ dilecti. ⁊. xij. q. ij. sine. Sed potest restitui si lesa sit enormiter. ē. de in inte. resti. c. i. sed si decepta esset vltra dimidiam partem. iusti precij. subuenitur ei iure cõmuni. ⁊ etiã cuilibet. L. de rescin. ven. l. ij. ⁊. j. de emp. ⁊ ven. cum dilecti. ⁊. c. cũ causa fin hoc vsq̃ ad legitimam prescriptionem potest agere. licet quidam dicant q̃ in hoc casu agendum sit iudicis officio. iohannes.

u ¶ Sufficere. sz nõ videtur q̃ ille debeat lucrari fructus perceptos supra id quod ipse dedit ecclesie. nam cum aliquis restituitur. omnia debẽt restitui in pristinum statum. ut neutra pars sit in damno nel in lucro. L. ō repu. l. i. ff. de mior. q̃ si minor. §. restitutio. sed hoc est propter laborẽ suum. ut hic dicit. non enim omnino emptor damno afficiendus ẽ. ut. l. predicta. q̃ si minor. §. restitutio. Item q̃ bona fide percepit. ff. de acqui. re. do. bone fide. j. de feudis. c. i. ar. xij. q. ij. vulterane. iohannes. Et si vel let petere laboris mercedem. necesse haberet restituere fructus qui excederent labores. ff. de rei vẽ. iumpt. lau. Et sic est ar. q̃ nemo cogitur suis stipendijs militare. ⁊ de labore suo mercedem quis recipere dz. xij. q. ij. charitatem. ⁊. c. ecclesiasticis. ⁊. xij. q. ij. p carie.

x ¶ Um laicis. xcvi di. bene quidem. ⁊ ē. de consti. ecclesia ⁊. xvi. q. ul. laicis. ⁊ c. non placuit.

y ¶ Principes. No. ar. q̃ laici principes possunt dare ecclesijs priuilegiuꝫ. xvi q. i. generaliter. ⁊. xxvij. di. §. hinc etiã j. de immu. ec. non min. ar. immo ut videt. possunt dare priuilegium libertatis. lxiij. di. in synodo. ⁊ melius. c. agathosa. ar. ē. de in integ. rest. auditis. argu. contra. x. q. i. no uerint. io.

z ¶ Alienatione. ē. de consti. que in ecclesiarum.

a ¶ Annexa. ut iuspatronatus. ē. ō iudi. quanto.

b ¶ Assensu. ē. e.c.i ⁊. xij. q. ij. sine exceptione.

c ¶ Compellendis. immo sunt ipso iure excommunicati. ut. j. de sen. excom. nouerit. b.

d ¶ Precarie. Precarium est qõ precibus petẽti vtẽdum conceditur tã diu q̃ diu is qui concessit patitur. ff. de pre. l. i. j. e.c. fi. Precaria dr ad pces aliquor vsq̃ ad quinquẽnium extractus inut. ut hic. Item dr precaria ad pces facta donatio vsq̃ ad mortem accipientis. xij. q. ij. sepe. xvi. q. iij. clerici. Jtẽ precarium dr extractus ad preces factus vsq̃ ad mortẽ accipientis. Cuius cõtractus natura talis est. que habet. xij. q. ij. precarie. ⁊. j. e.c. ul. q extractus innoiat est.

e ¶ In quinquennium. Quid si elapso quinquẽnio cũ taciturnitate pretereatur. Intelligitur extractus innouari. ff. de precarijs in reb. §. ul. L. locati. l. quidam. ar. xij. q. ij. longinquitate. b.

f ¶ De precarijs. Precaria hic accipitur pro contractu de quo uel quibus fit mentio in notula predicti. c.

g ¶ Pena. promissa sup extractu irrationabiliter habito. in hoc enim casu loquit. c. cũ. n. extus nõ valeat. nec pena ei apposita. L. ō legi. nõ dubiũ. ē. de fo. cõpe. si diligẽti. xv. q. vi. c. i. ⁊. ij. L. ō odi. ob turpem da. l. i. Sz si extus rõnabiliter habit ẽ. valet pene adiectio. ar. ē. de arbi. dilecti. tñ si ecclesia non agnouit extũ soluere nõ tenet. ff. ō pig. act. si pignore. §. ul. ff. de euic. illud. §. ul. ar. ē. ff. de iure fisci. si procurator cesaris. ala.

b ¶ Ab eo. ⁊ etiã ab eo quo alienauit si toleratur. ē. de re. ec. nõ alie.

Adem in cõcilio generali. Um laicis quãuis religiosis disponẽdi de rebus ecclesie nulla sit attributa potãs: quos subsequẽdi manet necessitas nõ auctoritas imperãdi: dolem in quibusdã ex illis sic refrigescere caritatem: q̃ munitatem ecclesiastice libertatis quã nõ tãtũ sancti patres: sed etiaz principes seculares priuilegijs multis munierũt: non formidant suis pstitutionibus uel pon destitutionibus ipugnare: nõ solũ de alienatione feudoꝝ ac aliaꝝ possessionũ ecclesiarum ⁊ usurpatione iurisdictionum: sed etiam de mortuarijs necnõ ⁊ alijs que iuri spirituali annexa uidentur: illicite presumẽdo Uolentes igitur super his indemnitatibus consulere ecclesiaruz: ac tãtis grauaminib prouidere: pstitutiones ⁊ uẽditiões huiusmodi feudoꝝ seu aliaꝝ bonoruz ecclesiastiꝝ sine legitimo personarum ecclẽ. assensu presumptas occasione constitutionis laice potestatis: cũ non constitutio: sed destitutio uel destructio dici possit necnon usurpatio iurisdictionũ: sacri approbatione concilij decernimus non tenere presumptoribus per cen. ecclẽ. compellendis.

De precarijs.

Ex concilio apud belnac.

Recarie de quinquennio in quinquennium secũdum auctoritatem ⁊ antiquam consuetudinem renouentur.

Ex concilio carthaginensi.

E precarijs irrationabiliter factis a rectoribus ecclesiarũ se suosq̃ successores penag graui obligantibus: ut facta ipsorum dissoluere nequeant: precipimus ut nemo successor antecessoris sui pena sit obligatus: sed sue prouidentie sit concessum: ut si antecessor eius res ecclesie irrationabiliter distribuit ab eo ad ius eiusdez ecclesie

Recarie. Precarium est qõ precibus petẽti vtẽdum conceditur tã diu q̃ diu is qui concessit patitur. ff. de pre. l. i. j. e.c. fi. Precaria dr ad pces aliquor vsq̃ ad quinquẽnium extractus inut.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

si quis presbyterorum. Ita successor potest reuocare quō predecessor illicite fecit. xxxv. q. ix. quod quis.

Precarium. Est autem precarium. ut dictum est in. c. i. quō precibus ad utendum datur. ⁊ tam diu durat q̄m diu patitur qui cōcessit. ut hic ⁊ ff. e. l. i. ⁊ est simile in cōmodato. qui eni cōmodat rē suam. sic cōmodat ut non faciat eā accipientis. sed ut permittat ei uti re commodata. ⁊ sicut reuocatur precarium. ita ⁊ cōmodatum. ut ff. e. l. i. sed distāt in hoc. q̄ cōmodatum non reuocatur intempestiue. ff. commodati. in cōmodato. §. sicut. nisi post usū completū. j. ti. pxi. c. uno. §. i. Precarium uero quandoq; reuocatur etiā si ad certum tempus sit concessum. ff. e. cum precaria. Consistit autem precariū tam in re mobili q̄m immobili. ⁊ in seruitutib⁹ ut si me rogaueris. ut per fundum meū ire uel agere tibi liceat. uel ut in tectū meum uel in aream edium mearū tignū uel stillicidium immissum habeas. ff. e. l. ij. §. ul. ⁊ l. iij. et iiij. in prin. Item in re propria nō consistit precarium. ff. e. l. iiij. §. ité si rē. nisi cū debitor pign⁹ rogat p̄cario a creditor possidere. ff. e. si debitor. ratione possessionis ⁊ non ꝓprietatis. ff. e. certe. §. ul. Ité si tam ille qui concedit precariū q̄m qui rogat possidet vn⁹ similiter ⁊ alter naturaliter. ff. e. ⁊ hz. §. pe. Sed duo insolidum p̄cario possidere non possunt. ff. e. duo. ⁊ restitui debet precariū in pristinam causam. alias condēnabit in tantū quanti interfuit actoris. ff. e. quesitum. §. ex hoc interdicto. Et precarium cōstituitur inter p̄sentes ⁊ absentes. ⁊ p epistolam. ff. e. precario. Item si precario durante prorogatur in ulterius tempus. non mutat causam possessionis. ff. e. sed si manente. unde non dicitur precarium nouū. Ité qui p̄cario rogat. dolū ⁊ culpā dolo ꝓximā pstat. ff. c. q̄situ. §. ⁊ illud. b.

k Soluitur. obitu eius cui conceditur precariū finitur. ⁊ non concedentis. immo ad heredem eius qui cōcessit transit. ff. e. cū precario. §. precarij. ⁊ l. quesitū. §. quod a titio. q: ipsi non heredi recipiētis conceditur. ut ibi dicitur. ⁊ hic idez dicit. Ité finitur si ꝓcedens precarium rē alienauerit. nisi uoluntate noui domini res eadē permaneat penes eundem. ff. e. quesitū. §. quod a titio. ⁊. §. illud. Item solutur precarium pignoris debitore soluente pecuniā creditori. ff. e. si debitor. ar. cōtra. ff. locati. l. iiij. ibi finitur precarium morte cōcedentis. Sed hoc ideo est. quia ille qui cōcessit precariū hoc uoluit. ⁊ expressit uoluntatē concedendo precariū. ⁊ ideo finitur per mortem ipsius. sed hic. ⁊. ff. de preca. l. cū precarij. §. i. simpliciter concessum fuit p̄cariū sine tp̄is p̄finitiōe. ⁊ tō nō finit p̄ mortē ꝓcedētis. b.

l Per conuentionē. ⁊ si ad certū tempus precarium concessum sit. nihilominus ante tempus illud poterit reuocare. ff. e. cū precario. ubi sunt hec uerba. q̄ non licet rem alienā ⁊c. ⁊ culpam nō prestat sz dolū tantū. ⁊ etiā culpā si dolo sit ꝓxima. ff. e. q̄situ. §. ⁊ illud. b.

m Precarie. In alia significatione accipitur hic hoc nomē precarie pro cōtractu. s. de possessionibus ecclesiar. de quo habes. s. eo. ti. c. i. ⁊. ij. ⁊. x. q. ij. boc. ius. ad fi. ⁊. c. precarie. nec potest reuocari ante constitutum tempus. ut hic nisi irrationabiliter sit factus talis ꝓctus. s. e. c. ij. Et ita aliud precariū ē. ⁊ aliud p̄carie siue p̄caria. b.

n Cum gratia. cōmodatum. Est aūt cōmodatū alicui⁹ rei ad aliquem specialem usum gratuito facta concessio ⁊ nō trāslatio ⁊ ideo dicitur facta concessio ⁊ non trāslatio. q: is qui cōmodat. dominium retinet ⁊ possessionē. ff. e. l. rei cōmodate. Et dr cōmodatum quasi utentis cōmodo datum. Et ideo dicitur gratuito quia si interueniat merces transit in locationē uel in contractum innominatum. do ut des. facio ut facias. insti. manda. §. ul. Ad aliquē usum ideo dixi. ut notetur differentia inter precarium ⁊ cōmodatum. Precarium enim conceditur sine prefinitione certi usus. unde quandocūq; pōt reuocari precarium. ff. de preca. l. cū precario. ⁊. s̄ ti. pxi. c. ul. sicut ⁊ depositum. j. ti. proxi. bona fides. Commodatū

reuocentur. Reg. ix.

Precarium utendum conceditur quādiu patitur qui concessit soluitur[k] quoq; obitu ei⁹ cui concessum est: non etiam concedētis: aut cum ipsum alienari contingit alicui hoc reuocare uolenti: q: per cōuentionē huiusmodi non licet rem alienam inuito domino possideri. Porro precarie[m]: que quandoq; de ecclesiarum possessionibus fieri solent: non sunt pro uoluntate concedentium reuocāde.

De commodato. Dē greg. ix.

Quum gratia sui tantum quis commodatum[n] accepit: de leuissima[o] etiā culpa tenetur: licet casus fortuitus: nisi acciderit culpa sua uel interuenerit: pactum seu in mora fuisset: sibi non debeat imputari. Contra eum quoq; recte commodati non agitur: nisi post[m] usum expletum: cuius gratia res fuerat commodata: cui non decipi[n] beneficio nos oporteat: sed iuuari.

De depositio.

Lex. iij. ludoñ. epō.

Grauis illa querimonia usq; ad nos super depositio tuo tibi hactenus denegato peruenit: ⁊ infra. Cum eni non constet pecuniam tuam: quam ille uir belial furatus est in ecclesie utilitatem[o] conuersam: non debemus de iure contra canonicos eiusdem ecclesie precise intentare iussionis instantiam: ut tibi eandem reddant pecuniam persone[p] non ecclesie comendatam. Quocirca sua demus: ut in illum furem tuam dirigas actionem[q]: eo q̄ ut audiuimus loculos[r] habet: ⁊ ea que tibi subrepta sunt asportauit. nam ⁊ iudicibus dedimus in mandatis: ut illum iniquum sub questionibus[s] ad rationem ponant: etiam si oportuerit uinculis alligatum: ut dictam pecuniam reddere[t] compellatur: ⁊ infra. Si autem cum eis amicabiliter poteris de redditum perceptiōe pacisci: poteris id nobis acceptum. Reg. ix.

Bona fides abesse p̄sumit si rebus tuis saluis[u] existenti

autem ad certum usum conceditur. quia statim subijcitur usus ad quem res commodatur. ut si cōmodem equū tibi ut ad uillam duceres. ⁊ tu duxisti ad bellum. teneberis. quia ad alium usū direxisti q̄ dixisti. ff. e. si ut certo. §. sed interdū. Et consistit cōmodatum in rebus mobilibus ⁊ se mouentibus ⁊ immobilibus ⁊ incorporalibus. puta seruitute habitandi. ff. eo. l. i. quia ibi dicit cōmodari rē mobilē ⁊ etiā soli. ⁊ adiecit iulian⁹ etiā habitationem posse cōmodari. et in hisdem reb⁹ ꝓsistit precarium. ut dixi. s̄. ti. pxi. c. ul. Sz quod usu consumit. nō commodat nisi ad pompā. ut ditior appareat. ff. e. l. iij. §. ul. ⁊ l. se. Et qui pōt obligari. pōt cōmodare ⁊ ei cōmodari. uti pupillus nō est obligatus. sz ali⁹ ei obligat. ff. ō ac. emp. et ven. l. iulianus. §. antepe. be.

o Be leuissima. Cuz. n. gra sui tantuz quis cōmodatū accepit. tenet de dolo ⁊ lata culpa leui ⁊ leuissima. ut hic dicit. q: exactaz diligentiā qualem in reb⁹ suis adhibere oz ff. e. in reb⁹. immo non sufficit talē adhibere qualē in suis reb⁹. si tñ ali⁹ diligētior custodire potuit. ff. de acti. ⁊ obli. l. i. §. is quoq; cui ⁊ dolum ⁊ culpā. ff. e. si ut certo. §. cōmodatum. Si uero gra dātis tātum cōmodatum detur. tunc uenit dolus ⁊ lata culpa. ff. e. si ut certū. §. interdū. ⁊ si mei causa. ff. ō acti. ⁊ obli. l. i. §. is quoq; apud quē. Si ūo gra utriusq;. tunc p̄stat dolū et latā culpam. ff. e. in rebus. i. respon. ad fi. ⁊. l. si ut certo. § nūc uidendū. ad fi. Casus ūo fortuitu qui prouideri non possunt. nō ueniunt. C. e. l. i. §. i. ⁊. ff. e. in rebus. ⁊ ff. de ac. ⁊ obli. l. i. §. is quoq; cui. j. de homi. ioannes. ⁊ c. ul. nisi ista tria. aliud inducāt culpa pactū uel mora. ut in predicto. §. is quoq; cui in fi. ⁊. l. in rebus. ⁊. ff. de reg. iu. contractus. ⁊ hic. ⁊. j. ti. pxi. c. ij. C. e. l. i. Culpa potest imputari si rem sibi cōmodatam remiserit mihi per non idoneam personā. ff. e. q̄ non tā idoneā. secus si per idoneā personā. licet ꝓtrariū euenerit. ff. e. ar. ⁊. j. de pigno. c. significante. Item ex pacto p̄stantur casus fortuiti. ut hic dicit. ⁊. C. cōmo. l. i. ita q̄ casus fortuitu connumerent specialit. ut. ff. si quis cautum. sed ⁊ si. §. quesitum. Et mora imputatur. puta si moram fecit in restituendo. j. ti. prox. bona fides. Et intelligendū est etiā si apud cōmodantē res fuisse eodem modo peritura. ff. de leg. i. l. cuz res. §. ul. ⁊ in aut. de deposito. ⁊ nuncupationibus inquilinorum. i. responso. ad fi. colla. vi. ⁊ commodatum restitui debet ad pristinam cām. ff. e. sed mihi. §. i. alias quanti interest eius condēnatur. ut ibi dicitur. b.

m Post usum. ff. e. in cōmodato. §. sicut. Sed in precario contrarium est. s̄. ti. proxi. c. ulti. ⁊. ff. de preca. cum precario. Item qui cōmodauit uasa uiciosa tenetur contraria actione pro uino effuso. ignorans tamen excusatur. ff. e. in rebus. §. possunt. ⁊. §. quis sciens. ⁊ l. pe. b.

n Decipi. ff. e. in cōmodato. §. sicut. in fi.

o Grauis. utilitatem. ⁊ si inutilitatem ecclesie uersa esset. licet apud ecclesiam deposita non fuerit. tenetur ecclesia in quantum in rez eius uersa est. j. de fideiusso. q̄ quibusdam. arg. C. quod cum eo qui in ali. po. l. ei qui. x. q. ij. boc ius. §. is creditor. ⁊. ff. depositi. l. i. §. an in pupillum. alanus.

p Persone. Et ita depositum factum persone non obligat ecclesiam. quia delictum persone in damnum ⁊c. supra de insti. cuz uenissent. xvi. q. vi. si episcopum. ⁊. c. episcopo non licet. supra de excep. cum uenerabilis. Sed qualiter dicitur commendata esse ecclesie? Respondeo eo q̄ defertur in thesaurum ecclesie sicut eo ipso q̄ res misse sunt in nauē. tenetur nauta ⁊ debet habere custodiam omnū que sunt inuecta ⁊ illata. ff. nau. cau. sta. l. parui refert. §. si recipit ⁊ ignorans teneri uidetur. C. de bis qui latro. occul. l. i. ff. de fur. aduersus nau. l. una. quod tamen non credo. nisi depositio facta sit in presentia prelati ⁊ capituli. ut hic. vincen.

q Actionem. i. petitionem. ut. s̄. de iudi. dilecti. ubi de hoc.

r Loculos. ⁊ dominus loculos habuit. ut indigentibus subueniret. xij. q. i. habebat.

s Questionibus. Nota q̄ suspecti sunt torquēdi. ⁊ in uinculis detinendi. et uerberibus afficiendi uel subijciendi. xiiij. q. vi. si res. ⁊. xij. q. ij. fraternitas. ⁊. xxiij. q. v. c. i. ⁊. v. q. v. illi qui. ⁊. j. de rap. in archiepiscopatu. i.

t Reddere. cum nota infamie. actio enim depositi infamat. C. depo. l. qui depositum.

u Bona fides. saluis. Ex hac presumptione condemnabitur sic. C. loca. l. i. ⁊. ff. e. ti. q̄ nerua. q: nō minorē diligentiā q̄ in suis rebus prestare oz.

nt in.l.q nerua.sic.ff.commo.si ut certo.§.quod vero senectute.t ita si bona fides abest dolus adesse presumitur.nam contraria sunt. C.de rescin.ven.si dolo.t est si.xxxij.q.i.cum renunciatur.t presumptio sufficit ad condemnationem in casu isto.xxxij.q.i.dixit dominus.t.liij.di.fraternitatem.j.de iudeis.eq.ul.b.

x De culpa. No. q depositarius tenetur de dolo solo si dolose versatus est in deposito.ff.c.l.i.§.in conducto.t.§.ultimo.t.ff.commodati.si ut certo.§.ij.t.ff.de regu.iur.l.contractus.t de lata culpa q̄ nerua dixit esse dolum.ff.e.quod nerua.quod azo intelligit dolum presumptū.ff.mā.si fideiussor.i. respōso. Ideo sic expone.quia in ea.l. dicitur ipsam latam culpam prope dolum esse. ff. dele.i.cum res.t.§.ul.t.ff.de ac.t ob.l.i §.is quoq; apud quē. t alibi dicitur latam culpam dolo cō parari.ff. si messor.fal. mod. di.l.i.§.lata est.t ita non dolus est.quia nihil est id cui ipsum cui est simile. Quandoq; tamen in casibus prestat culpam depositarius si ipse se obtulerit deposito. ut hic. t.ff.e.l.i.§.sepe.idem si mercedem accipiat pro custodia. ut hic.t.ff.e.l.i.§.si quis seruum. Item t in tertio casu si conueniat inter eos.ff.e.l.i.§ si conueniat. t.ff. commo. si ut certo.§.nunc videndum. Sed si conueniat ne dolus prestetur.hec conuentio non valet quia contra bonos mores est.ff.e.ti.l.i.§.si conueniat.t.ff.ō pac.si vnus.§. illud Item t in alio si causa depositarij res penes ipsum deposita sit.ff.e.l.i.§.si pecuniam.t.ff.si cer.pe.l.si quis neq; t tunc venit leuissima culpa.t si moram facit in restituendo.ff.eo.si in asia.§.ul.presumitur autem lata culpa vel dolus si non adhibeat diligentiam.qualem in rebus suis. ff.eo.quod nerua.uel q̄ res sue salue.sunt.t deposite nō apparent.ut ibi dicitur.t hic exemplu; pone.res suas ponebat in arca secura.t res depositas dimittebat in domo super bancas. Casus tamen fortuitus non imputatur. sic nec in commodato.s.ti.prox.c.vno.t.ff.commo.in rebus.nisi in casibus hic contentis.ut si pactu; interueniat ut prestetur. C.e.l.i. Contractus enim ex conuentione legem accipiunt t seruari debent.nisi improbatum sit a iure.ff. e.l.i.§.si conueniat.ff.de reg.iur.contractus.ita tamen q̄ casus nominenter in pacto sicut dixi in cōmodato.sic.s.c.pri. propter culpā uel dolū casus imputatur.ut hic dicitur. Si enim rem depositam vendidit.t postea eam redimat.ut eā habeat in causa depositi.etiā si sine dolo malo illius perijt:tenetur. quia sufficit semel dolum commisisse.ff.e.l.i.§.si rem. Item propter moram precedentē casus imputatur.etiā si apud deponentē perijsset.sufficit enim q̄ res potuit non perire. ff. dele.i.cum res.§.ul.ff.e.si in asia.§.ul.ff. de consti. pecu.quemadmodū.§.ij.t ex eisdem causis imputatur casus in cōmodato.s ti.prox.c.vno. Item res deposita non deteriorata dz reddi.alias reddita nō videt.ff.e.l.i.§.si res deposita.sic in cōmodato.ff.cōmo.si mihi.§.i. Cōsistit aūt depositū in rebus mobilibus t se mouentibus tantū. nisi forte vbi apud sequestrū deponitur.cū res aliqua inter plures in ꝓtrouersiam deducit .s.ō iudi.examinata.t talis depositio non potest fieri nisi a pluribus.ff.e. licet.i. responso. Item t rei depositi sicut t cōmodate proprietatē retinem⁹ t etiaz possessionem.ff.e.licet.§.i.t.ff.cōmo.l.rei cōmodate.

y Reuocare. Quādocūq; pōt reuocari depositū.ut hic dicit.t.ff.e.l.i.§.est autem.t.§.pe.t si non restituit cōdemnatus suo noie infamis efficit. C.de posi.qō depositū.ff.de bis qui no.infa.furti.§.illud.sicut t precariū quando cunq; reuocatur.s.de preca.c.ul.secus in cōmodato quod non reuocatur ni si post vsum expletū.s.de cōmo.c.vno.ff.e.in cōmodato.§.sicut.b.

z Contra. No.q cōtra depositum non admittitur cōpensatio. C.e.ti.si qs pecunias.vii sumitur.§.iste.nec etiā depositū cum deposito cōpensatur.sed qui primo deposuit.primo recipiat.ut ibi dr.t. C.de cōpen.l.ul. t q̄ dicit compensationē in toto.s.deductionē.s.p parte. Et ita nec in toto nec in parte admittit cōpensatio ꝺ depositū.t in hoc priuilegiata est actio depositi.t q; p̄do doni restitui debet depositum.ff.e.l.i.§.si predoni.tamē si dominus cū fure simul petat. domino restitui debet de equitate. ff.e.bona fides.t sic non erit perfidia.cum sit contractus bone fidei.quare dicantur bone fidei.dixi.s. de excep.cum venerabilis.ber.

a In alijs.s.contractibus siue in realibus siue in personalibus actionibus si causa sit liquida.C.de compensa.l.fi.in princ. etiam liqueat incontinenti. dum tamen posset liquere infra duos menses.ff.de iure fisci. auferetur.§.qui compensationem. Et nota q̄ compensatio fit in pecunia t in pondere t in quantitate.C.de compen.si cōstat.t nō in specie bus ad pecuniā.ff.de pig.ac.si quenerit. ff.de cōdi.inde.si nō sortē §.si centum.C.de rei ven.si ea pecunia.absurdū.n. est diminutōez rez fieri propt pecuniā.ff.de impen. in re.do.fa. qō dicitur primo responso. Contra tamē vide tur.C.de compen. l.ult. in prin. vbi dicitur.tam in rem q̄ in personam. illud intelligitur si agat in rem t restitui nō possit.potest admitti compensatio cuz estimatiōe in pecunia.t in delictis fit etiam compensatio xxxij.q.vi.nihil inquius.t.j.de adul. ca.penulti.t ulti. t ff.solu.matrimo.viro atq; vxori et inpenis fit compensatio.j.de pe.constitutus.ber.

presumpserit. xxx. dies in pane t aqua peniteat e.

Alex.iij. attrebatēn. episcopo. Cum dilecti filij beluacēn. canonici cōtra abbatē t fratres cari loci proponerent querimoniā q̄ siluā que nigrauallis dicit a quibusdam eoruz ignorante capitulo f pro.x.libris.xl. marchas tunc ualentez g cōparassent: cām ipsam morisien. epō t decano remen. cōmisimus terminādaz:adijcientes q̄ si uterq; cause cognitioni interesse nequiret:alter in eodem negocio procedere non differret: t infra. Tādem decanus in illius cause cognitione processit:t cuz ei p testes ꝓstitisset:q̄ predicti fratres siluam minus dimidia iusti precij cōparassent:uenditionē non tenere:t siluā beluacēn.ecclesie adiudicās canonicos in possessionem induxit:t infra. Quia uero in arbitrio h emptoris est: si uelit supplere iustū precium aut uēditionē rescidere cū res min⁹ dimidia iusti precij ꝓparatur finiam ipsam tāquā iuri contrariaz irritantes possessiōem monachis iudicauim⁹ cē reddēdā i salua que stione k canonicis super decepti ne l

Lacuit.hospitales. possunt enim ad hoc compelli per excommunicationem.xlij.di. §.hinc etiam.ala.

b Ad presbyteruz idest episcopū.xcv. di.olim.t.c.qui forte.per hoc.c. ō hoc cognoscere potest. sed forte consuetudo nō est in hoc.t.

Lacuit bospi

Dacuit ut presbyteri plebes suas admonerent: ut t ipsi hospitales sint t non carius uendant transeuntibus quā mercato uendere possunt alioquin ad presbyter⁹ transeūtes hoc referant:ut illius iussu cū būanitate sibi uēdant.

Ex concilio maguntinen.

Et mensure t pōdera iusta:t infra. Si quis iustas mēsuras t iusta pondera causa lucri mutat

Ex concilio apud ualen.

o c Mensure supple statuimus.

d Pondera.xxiiij.q.i.non afferam⁹.t.q.iij. si qs romipetas.xlv. di.ois qui.ff.de penis in dardanarios.t.j.ne cle.uel mo.c. multa.

e Penitcat.t insuper.l.cornel.ō falsa.puniri debet.ff.de extraor. crimi.annonam.in fi.

f Cum dilecti.capitulo.vnde nō tenuit venditio ipso iure. etiaz vbi deceptio non fuisset in precio.xij. q.ij.sine. t.s. de bis que fi.a prela.c.i.x.q.ij.hoc ius.vii in fine reseruat capitulo hec exceptio.t.

g Tunc valentem.scilicet tempore contractus. Sed pone q̄ tēpore venditionis valeret.x.tempore lit.conte.valeret.xxx.siue studio monachorum uel alio modo. nunquid modo reuocabitur vēditio. non quia tēpus venditionis spectandū est.ff.de euic. ex mille.§.i. C.de rescin.vendi.si voluntate.s.de elec.dudum.t si deterior facta esset.non peterent. Et ita cum petituri nō essent contrarium. ne melioratione petere non debent. C.de solu.l.penul.ff.de dā. infec.qui bona.§.si quis.quia.vin.

b In arbitrio.sic.j.c.causam.t.C.de rescin.vendi.l.ij.

i Reddendam. Sed cum venditio nulla fuerit. quia facta fuerit ignorante capitulo.t vltra dimidiam decepta est ecclesia.nullū ius acquisitum fuerit monasterio.quare fit restitutio monasterio? Respondeo si ad hoc actum fuisz nō fuisset restitutio facta: sed quia per iniquā sententiā spoliati fuerunt monachi restituunt. Nec fuit vēditio iudicata nulla.quia nec agebatur ad hoc.vii dicitur hic. q̄ in arbitrio sit emptoris t c. non fit condemnatio.nisi agatur ad h.s de ordi.cogni.cum dilectus.tan.

k Questione.h ideo dicit.q? q rē petit ex vna causa expressa.t sucūbit eandē rē ex alia cā petere nō ꝓhibetur.ff.de excep. rei iudi. t an eadē.s.ō cā pos.c.ul. De hac materia satis dr.s.ō libel. ob.c.ij

l Deceptione.cum dolus dat cām ꝺctui.puta dolo induxi te ad vēdendā rē alias nō vēditurus.nō tenet ꝺctus.ff.ō dolo.t elegāt.ar. xij.q.ij.quisquis epus.in fi.t.j.de re.pmuta. cū vniuersoz. Si vo incidit in ꝺctum.q? vēditur⁹ erā.sz p dolū tuū min⁹ vēdidi.uel per dolum meū plus emisti tenet quidē ꝺctus.sz agit ad supplementū residui.ff.de ac.em.t ven.iulian⁹.§.sz si venditor. Si vo dol⁹ nō dat cām ꝺctui.nec icidit in ꝺctum.sz decept⁹ sū vltra dimidiā iusti pcij in vēditione.obtinet qō hic dr.t.j.e.cū cā.t.C.de rescin.vēdi.l.ij. Si aūt sū deceptus min⁹ dimidia iusti pcij.nō possū agere ad aliqd q? licitū ē ꝺbentib⁹ sese inuicē decipere vsqz ad dimidiā iusti pcij.ff de mino.in cāe.§.i pcio. Et h hz locū in ꝺctibus bone fidei. In cōtractib⁹ stricti iuris etiā si dolus dat cām ꝺctui.tenet ꝺct⁹.sz agens

ex eo elidit ope exceptionis. ff. de v̄. ob. si quis cū aliter. C. ō pact. cum postea. Et nota. q̄ in cōtractibus bone fidei: si dolus dat cām ꝯtractui non p̄ ꝯtrahentes: sed p̄ intermediā p̄sonā tenet ꝑ̄tus: ſz dat actio de dolo ꝑ̄ mediatorē. ff. de dolo. ⁊ elegāter. §. 1. in quolibz tū contractu bona fides exigit. C. ō ac. ⁊ obli. bonā. Et no. q̄ quā doq̄ nō tenet ꝑ̄t⁹: ⁊ tamen ex eo agit. ff. ō ac. emp. ⁊ ven. iulianus. §. si quis colludente. b.

m PEruenit. fatigari videt q̄ dominus papa minus bene ꝓnuncia-verit hic: quoniam res donate vxori ꝓpter nuptias alienari nō possunt: ēt cōsentiente vxore: nec currit ei p̄scriptio i rebus dota. C. ō iure do. i reb⁹: nisi soluto matrimonio: ut ibi dicit. ⁊ C. de āna. excep. l. i. §. vl. ⁊ C. ō p̄scrip. xxx. an. cū notissimi. §. illud. nec sufficit q̄ i cōes vsus preciū v̄ſū est: q; ꝓ pte mariti nō potuit obligari. C. ad vell. aut. si q̄ mulier. So. si vis ut ois obiectio congelcat: dicas q̄ mulier illa donationez istā ꝓpter nuptias lucrari non debuit: q; sicut dos soluto matrimonio ꝺz redir ad vxorē vel ei⁹ heredes: ita donatō ꝓpter nuptias ad maritū vel ei⁹ heredes. C. de pac. q̄ē. sup do. l. pen. ⁊ vlt. aut. eq̄litas. nisi ex pacto ō lucrāda dote vel donatōne: vel de cōsuetudine sec⁹ obtineat. ī. ō dona. iter vi. ⁊ vro. c. vlt. C. de rei vxo. ac. l. i. §. illo ꝓpter dubio. in quo casu itelligit illa aut. C. ad vell. siue a me. s. illo casu q̄ ex pacto vel ex cōsuetudine debz donationē lucrari. vnde bene respōdet papa: q̄ si mulier debeat lucrari hāc donationē. itellige decreta. hāc scōm aut. q̄ tū erat in bonis mariti: q̄ potuit sibi cōsulere ⁊ post biēniz scdo a'ienationi tacite vel exp̄sse p̄sumit consensisse rōe tāti tpis. ar. ī. de iurepa. cura. C. de pe. here. si filius. Illa vō ratio nō est multū efficax: q̄ i cōmunes vsus precium est cōuersū: nisi velis dicere q̄ vir ⁊ vxor habebāt oia dāna ⁊ lucra cōia. ar. ī. de dona. inter vi. ⁊ vro. c. ii. immo q; soluto matrimonio vel cedit in substantiā viri: uel cōibus liberis applicat donatio ꝓpter nuptias. in aut. ut imo. ante nup. dona. §. ⁊ hoc dicimus. coll. v. Et iō non intererat mulieris petere matrimonio soluto: ex quo non habebat liberos aut ēt si haberet. ber.

l PRo nostrā canonē: infra de vsur. q; in omnibus.

m PEmptionis emptione pignoris cā facta: nō qō scriptum: sed quod gestum est inspicitur. C. plus valere quod agitur. l. iii. ī. qui fi. sint legi. per tuas.

n PPatet. i. p̄sumit. ī. de pig. illo vos. si aūt nō ageret i fraudē. sec⁹ esset ⁊ bret emptor fructus: ſz vēditio rescinderet ⁊ res eēt vendita iusto p̄cio. C. de pac. iter emp. ⁊ ven. l. ii. Et ita pot⁹ cōsiderandū ē: quid agit inter cōtrahentes. ar. xvii. q. ii. eleutherius. ff. de v̄. ob. eum qui calendis. ī. de condi. ap. vex. laur.

o PImidiā. ⁊ ita quātitas p̄cii est ar. doli. ff. de trāsac. cū hi. §. modus. sic ar. s̄. de depos. bona fides: ⁊ ꝓcessio simulata p̄sumit ꝓpē modicū preciū. C. māda. p. diuersas. ar. ō. ī. de simo. ⁊ si quēstiōes C. de rescin. vēdi. l. dolus. ⁊. ff. de iure do. si vsufructus. lau.

p PCocilio. ō vsur. q; in oibus: ⁊ maiorē ēt iponere pōt. ī. de vsur. ꝙquestus. c. p. tuas. ⁊. c. dudū. s. p. excōicatōz. s̄. ō iuretur. ad nr̄az. Et iō in oibus ꝺmissionibus fit mētio de pena illius ꝺcilii ut ab ea iudex incipiat si viderit expedire ad alterā post modū ꝓcessur⁹: si hoc meruerit ⁊c. s̄. ut lite nō contes. quoniam frequēter. §. vlt.

QVm cā. dimidiā. Istud sic ē itelligēdū. Ecce res valet. x. vēdidisti illā ꝓ quatuor: ꝑz q̄ tu es decept⁹ i sex: ſz sex sunt plus q̄ dimidia iusti p̄cii: qđ ē quinqz: ⁊ ita es decept⁹ i dimidia: que ē quinqz ⁊ plus. s. vno. sufficit illud plus valet vnū bonū. tātū. Et hoc itellige i venditore q̄ decipit i p̄cio: ⁊ sic ēt i ēptore ꝺcepto. pone q̄ res valeat. x. ⁊ empto: soluit. xvi. pōt agere ad p̄cū recipiēdū qđ plus dedit vel in totū recedet a ꝑ̄tu: q; sic ꝑz q̄ ē decept⁹ vltra dimidia iusti p̄cii: soluit. n. sex vltra dimidiā iusti p̄cii qđ fuit. x. Si. n. deciperet i quinqz tātū: nō ageret: q; quinqz sunt dimidia. x. ⁊ ita nō est deceptus ēptor i aliquo vltra dimidiā iusti p̄cii. sed q; sex dedit vltra dimidiā decept⁹ ē ideo aget. Azo intelligit ista vba ita. Alij dicunt q̄ necessariū ē ut duplū iusti p̄cii ⁊ vltra ꝺderit ēptor: ut ecce: res valet decē: ⁊ ego emi ꝓ. xxi. qđ nulla lex dicit: ⁊ nihil ē qđ dicūt: q; hic decipit ēptor i plus q̄ sit totū iustū p̄cii. sed ꝑmum verius ē. ⁊ dominus iacobus dic eodem modo cum azone.

r PRestituerent. Et ita agebatur hic ad rescissionem cōtractus: nisi ēptor veller supplere iustū p̄cii. s̄. e. cū dilecti. ⁊ hic. ⁊. C. de rescin. vē. l. ii. secus ē in trāsactōibus ſm quosdā ꝛz ēt trāsactio: licet qs decipiatur vltra dimidiā iusti p̄cii. ar. ī. de reli. do. ꝓstitutus. vbi episcopus omnia iura dimisit solū octo denariis pro pensione retentis ⁊c. ⁊ē expressum q̄ si post trāsactionem inueniuntur publica instrumenta per que appareat q̄ deceptus sit transigens in quadruplum: non tamen rescinditur transactio. ff. ad trebell. l. lucius. §. vltimo. Et est ratio in transactione: quia eo ipo q̄ a lite receditur magnū commodum est: vnde indebitum solutum ob transactionē non repetitur. C. de transac. l. ii. ff. de condi. inde. in summa vin. Et hoc verum: nisi aliquis velit agere iudicis officio: ut minor vel ecclesia: quia si ledat in transactione restituit sicut si lesus ē in sua vel i aliquo ꝺcto. C. si aduersus trāsac. l. i. ſz si directe velit agere ꝺ trāsactionē. sec⁹ ēt. io. Sed quo iure agit hic ad rescindendū ꝺctū. dicūt quidā q̄ iudicis officio. C. de rescin. vendi. l. ii. C. de ac. emp. l. iiii. Sed ſm hoc ageret tantum ad quadriēnium: q; vsqz ad tēpus illud competit in inte. restitutio. C. de tempo. in inte. resti. l. vlt. Hec fuit opinio plac. Alii dicunt: q̄ conditione ex illa. l. C. de rescin. vē. l. ii. ⁊ ſm hoc vsqz ad. xxx. annos. q; oēs conditiones cū sint personales: ꝑpetue sunt. C. redit vin. q̄ agatur conditione ex eo contractu ex vēdito alternatiue uel ad supplendum iustum precium: uel rescindendam uenditionem: nec est mirū si p̄ actionem ex eo contractu agit: ut recedat a ꝺcto. ff. de ac. emp. l. ex empto. §. si quis virginem. vin. quia in contractibus bone fidei multa veniunt de quibus nec est dictum nec cogitatum. ut. ff. de ꝺben. emp. quotiens ⁊. l. se. §. sed ⁊ siquid. C. de ac. emp. l. i. io. hec fuit opinio iacobi. b. Sed quid dices si maior iurauerit se non venire contra venditionem: nunquid audietur: q; deceptus est ultra dimidium iusti precii non credo q̄ audiatur. secus de minore q; per iuramentum nō excludit: nisi p̄ beneficium etatis: non tamen renunciat iuri cōmuni: ⁊ ita potest agere uel ad supplementū p̄cii uel ad rescindendum contractum. sed restitutionē in integrū petere nō potest: q; iuramentum rep̄sentat eum maiorem: nisi iuraret non repetere rē ex eo q̄ deceptus esset ultra dimidiam: tunc utraqz uia esset ei precluſa. preter iuramentum. b.

s PIue venditori. institutum. Ilo. ergo q̄ emptor ad hoc ut venditor teneatur ei de euictione ꝺz ei denunciare ut ipsum defendat super re ab ipso sibi vendita: de quo questio ei mouetur: altoquin non tenetur. ut. C. de euic emptor fundi. ⁊. l. actore. nec fideiussores tenent quos euictionibus recepit: ut ibi dicitur: ⁊ si auctor sit absens: denuncier fideiussori ut ex p̄dictis legibus habet. Quidā tñ dicūt q̄ nō tenet denunciare fideiussori: ⁊ hec denūciatio pōt fieri quolibet tpe dūmō nō nimis iuxta sniam. ff. ō euic. l. si rem. §. quolibet. Et illud scias q̄ si p̄ venditorem stetit quo minus sit ei denunciatū puta q; latitat: uel q; impendit ne possit ad eū citatio ꝓuenire: nihilomin⁹ tenetur de euictione. ff. de euic. si ideo. §. presenti. ⁊. l. si dictū. §. si prite. ⁊ idem ē

si denunciet fide iussori pte venditore. ut in dicto. §. si pte. ar. s. ut lite non conte. quoniã. §. porro. Itẽ si emptor promittit i arbitriũ t ḡriã sniam repor tauerit: venditor nõ tenet. ff. de euic. si dictũ. §. si promisso. Itẽ si emptor potuit vsucape t nõ vsucepit: iputat ei. qr t venditor non tenet ei si. res euincat ab eo: ut. l. si in dicto. §. sicut põt. b.

t Cõtumacit. si ptumax fuerit emptor: qr citat⁹ nõ venit ad sniaz sibi iputet si lata fuerit ḡ ipsũ: qr tũc venditor nõ tenet ei de euictõe: qr vt potius pdẽnatus ppter suã contumaciã q̃ ppter aliã cãz. ff. de euic. si ió. i. rñ. C. e. ti. emptor fundi. nec põt appellare tã q̃ ptumax. xxiiii. q. iii. de illicita. ji. q. vi. §. sunt quor. b.

u Iniuriã. C. de euic. ẽptor fundi. vnde sũpta é ẽ decre. t ẽ ió: qr iniuria que fit ẽptori nõ contingit venditorẽ. ff. de euic. si p ipr̃udẽtiã sic si iudex p iniuriã ,pnũciat ḡ heredez: nõ nocet legatariis. ff. dele. i. si fundus pluriũ. §. i.

x Sãctiones. de quib⁹ iã p̃missũ é in. l. emptor fundi. et si p imprudẽtiã. t sic i tribus casibus hic cõtentis nõ tenet venditor emptori: si nõ denũciauit: si ptumax fuit si p iniuriã iudicis cõdẽnat. tunc. n. iudex facẽ litẽ suã: t ipse tenet ff. ō iudi. filiusfamilias. t. C. de pe. iudi. qui ma. iu. l. ii. t. x ii. q. ii. c. i. t. ii. b.

y Ex rescrip. lr̃az. Huic dñs papa fidẽ adhibuit sue assertiõi: p rato habẽs qõ porr. ñ. eps sic pmo statuerat: alias pma constitutio de qua fit hic mentio exhibẽda eẽt. s. de fi. instru. c. i. C. de eden. aut. si quis i aliquo: nisi aliter de illa ostare possit s. de cleri. peregri. tue fraternitati.

a Scholariũ. soli ergo magistri t scolares ,phibentur cõducere hospicia aliox scholariũ: sed alii non ,phibent oducere hospicia scolarium: t ppter potẽtiores cõstitutio ista emanauit. t per hãc lr̃am videt qr tertiores qui scholares nõ sunt: sed vxorati nõ ligent hac constitutione: t de illis nõ fit mẽtio. lau. dixit hanc penã extẽdi ad eos qui gaudẽt ,pilegio scholastico large sũpto vocabulo scholariũ t gratia scholarium ibi sũt dũmõ nõ sint meretrices que non sunt digne laqueis legũ. C. de adul. que adulterum. nec obiicias qr pena non dz extendi: qr odia t pene qñq ampliant. ff. de his qui no. infa. l. ii. §. exercitus. t. ar. ad hoc. ĩ. de v. sig. cum in ptibus. lau. Sed non credo qr ad scriptores vxoratos extẽdat ista ostitutio. lz sint ibi propter scholares: eadẽ rõne extendentur ad chartarios t chartarum rasores. b.

b Sub execõicatione. Ex hoc vbo colligitur qr fuerat ostitutio late sñie: t facit ad hoc. lxiii. di. salonitane. ĩ. de eo qui fur. or. re. c. i. ita ẽt obseruamus t tenemus qr sit canon late sñie: t tus'culanus sub pena anathematis hoc obseruãdum decreuit: ut sequt in lr̃a. Sed quare non imposuit legem locatoribus? Rñdeo: qr nõ habebat iurisdictionem in eis: sed scholaribus qui clerici sunt p matoꝛ pte. si. lxxxix. di. iudicatũ. Itẽ qr voluit legẽ ꝺrogar. C. loca. ne cui.

c Audiẽtia. hoc fieri debet propter illos qui constitutionem ignorant: lz quo ad alios nõ. qr sufficit qualitercunqz sciant. ẽt sine aliqua cõtestatione. ff. ō ad mi. tu. quidã. §. exquo. t qui scit certiorari non debet. ff. de ac. emp. t ven. l. i. i fi. immo certe videtur qr omnes teneant: exquo constitutio fuit semel publicata. xv. di. quod dicitis. vnde potius ad cautelam fit huiusmodi recitatio: ne quis saltẽ de facto dicat se ignorasse. sic. ff. de insti. sed t si pupillus. §. i. t. ii. s. de fi. instru. pastoralis.

d Estra nobis. statuto. Statuerunt episcopi qr huiusmodi decime parrochialibus presbyteris solũmodo locarent: per quod vtilitas ecclesiarũ non modicum impediebatur: peterunt isti monachi sibi super hoc prouideri: episcopi enim bene possint facere statutum. de conse. di. iii. c. i. t. s. de ma. t obe. si quis venerit. t. ĩ. de sen. ex. a nobis fuit. sed quia illud vertebatur in detrimentum vel preiudicium ecclesiarum. t qr non est contra ius: ut hic patet exposse: qr fructus decimarum taliter ad tempus locentur: ideo papa tollit statutũ illud: lz ius decimarum taliter vendi vel locari non possit: cum spũale sit. ĩ. de iurepa. c. i. t. c. de iure. ĩ. de simo. querelã. b.

e Ad feudum. Et ita patet qr prelati ecclesiarum infeudare non possunt de nouo. infra de feu. c. ii.

f Alienationem ꝑpetuam. s. fm qr dicitur: alienatio est contractus p quẽ dominium transfert. C. de fun. do. l. i. Quãdoqz etiã verbum alienationis large accipitur. s. de re. ec. nõ. ali. nulli liceat. C. de re. ec. ali. vel nõ. sancimus. t in aut. de re. ec. non ali. §. nos igit. col. ii. t eodẽ modo b large accipit. ut i. e. nulli.

g Propter. incõmodo. quãdo magno icõmodo afficit ꝺductor: tunc fit remissio pẽsionis. ff. e. ex ꝺducto. §. i. vbi dic. si omnẽ fructũ tulerit: ut fructꝰ ẽt seminis nõ supsit. t. l. si vno. §. vbicũqz. t. C. e. l. li ceat. t. l. excepto. ni si aliud i locatiõe sit actum. ut i. l. lz. alioquin. i. si tale dãnũ nõ iteruenerit: sec⁹ est. ff. eo. si merces. §. vis maior. qr modicũ dannũ dz sustinere: ut ibi dr. t. l. habitatores. Intellige qõ hic dr de eo colono q certam pecuniã ãnuati dz vel certas chorbes: t nõ de ptiario: q cũ dño lucrũ t dãnũ pit ut dr in. §. vis maior. qr ,p modico dãno nõ dat restitutio: ut ff. ō i inte. resti. scio t. s. ō i inte. resti. c. i. t. s. de re. ec. non alie. ad nram. t modicũ dãnũ ecclesia sustinet dz. xii. q. ii. bone rei nec ,p modico retractat vẽditio. ff. ō ꝺbẽ. emp. l. res bona. nec ,p modico dat actio ō dolo. ff. ō dolo si oleuz in fi.

b Citio. qr forsitã nõ potuit pati multã pluuiã nec multã siccitatẽ: nec potuit colonus occurrere: qui suffocaret s. mẽ. Sz ō videt. ff. e. ex ꝺducto. §. i. vbi dicit qr si vitia ex re oriunt: dãnũ é colono: ut si vinũ coacuerit: vel si herbis segetes corrupte sũt. Solu. ibi potuit colon⁹ occurrere: hic nõ qõ pz ex eo qõ dicit hic: sine culpa coloni. Casus ẽt fortuit⁹ dño nocet t nõ colono: ut nõ hẽat pensionẽ: nisi ,p rata: t si nihil ꝓceperit: nihil soluat: ita qr remissio faciẽda é i totũ vel in ptẽ: nisi vbertas p̃cedentis ãni vel sequentis possit ꝺpensari sterilitati. C. e. l. lz. t hoc ẽt si dñs remisit pẽsionẽ ꝓp sterilitatẽ si ãno sequẽti ꝺtingat vbertas: petere põt pensionẽ integrã. ut. ff. e. si vno ãno. b.

i Inuito. hoc sũptũ est ex illa. l. C. e. edẽ. quã.

k Imminebat. Hec potuit eẽ necessitas postea supuenit: si dom⁹ corruit vel minat ruinã quã edificare vult: vel forsitan vxorẽ duxerit: t indiget domo illa vel si qua ꝺsimilis necessitas que tunc non imminebat. ar. ff. ut i pos. leg. si is a quo. §. plane. alias é lex. t. ff. ō interro. act. ō etate. §. ex cã. t. s. ō offi. ōle. isimãte. t é hic ar. ,pncipiũ ꝺsiderãdũ. s. ti. px. cũ dilecti. t. s. de elec. dudũ. vbi de hoc. ber.

l Peruerse. In isto casu dicũt quidã nihil remittendũ eẽ: q̃si ꝺpensãdo: lz nõ é vex: qr põt dñs agere ꝺ inquilinum ,p dãno dato actione legis acquilie t ex locato.

m Canonẽ. Hoc intellige qñ ad lõgũ tẽpus ꝺduxit. puta ad. x. annos vel plus vel minus etiã. vi. vel. v. ff. e. quero. §. inter. ber.

n Celeri. sic. s. ō re. ec. alie. vel nõ. si quis p̃sbyterox. t. ĩ. e. c. pr. vbi dicitur q̃liter hoc verbum sit intelligendum. t ita in q̃truor casibus expellitur inquilinus.

o Puit. emphiteota. Videt qr ẽphit heosis sit locatio: ex eo qr ponit i titulo ō locato: lz nõ é vex. isti. locati. §. adꝺo. Locatio. n. põt fieri tã de reb⁹ mobilib⁹ q̃ ꝑ imobilib⁹ t se mouẽtib⁹. ẽphiteosis vo tãtũ ō imobilib⁹. Cõtract⁹ ãt ẽphiteoticus medi⁹ é inter venditionẽ t locationẽ. In hoc ãt accedit ad venditionẽ. qr qñ talis ḡctus celebrat aliqd dat: sicut i vẽditione dat pciũ: lz tamen differũt. qr p venditionẽ trãsfert dñiũ: lz hic retinet dñs dñiũ. Sz magis vr accedẽ ad naturã locationis: qr sicut locator retinet dñium: t singulis annis aliqd recipit: ita t hic. qr ẽphiteota singulis ãnis soluit canonẽ ostitutũ: t ió potius ponit hec decre. in isto ti. q̃ in p̃cedenti. ber.

p Requisita. b sumptũ é. C. de iure emphi. l. vlti. Primo requiri

debet dñs ab amphiteota: an emere meliorationes ipsius velit fm qd hic dicit alias caderet a iure suo. ut in .l. predicta. ber.

q ¶ Uedere. Sȝ nunqd pñt donare? vr q nõ: qd qdã ɔcedunt. Alii dicunt q donare põt ẽt sine ɔsensu dñi. C. de fun. patri. l. i. li. xi. ꝛ pignori dare. ff. de pig. l. lex vectigali. ꝛ ff. de pig. ac. tutor. §. vlti. b.

r ¶ Prohibenť. Sȝ que psone ꝓhibenť ab hmõi emptõe: pt dici q serui ecclesie capitanei ꝛ oẽs personę maiores qui n̄ sunt idonei facilitate ɔueniendi. vnde posset dñs preiudicium pati. ff. qui sa. co. l. ii.

a ¶ Bienniuȝ. ut. x. q. ii. h ius. §. qui rẽ. in p̄uato triẽniũ requiritur. C. de iure emphi. l. ii. Sȝ si ꝓmisit soluere penaȝ rato manẽte pacto si non soluat pensionẽ ꝛ petat penã: nihilominus vult euȝ expellere: nũqd põt dicas q sic. ar. ff. de trãsac. qui fidẽ. ꝛ l. pacto. ꝛ C. de pac. cũ ꝓponas. In fauorem dñi dictuȝ ẽ hoc. ꝛ facit ad hoc. ff. de regul. iuris. cũ par. ber.

sibi ɔpetens aliis uendere[q] qui ab emptione huiusmodi minime ꝓhibenť[r]. Emphiteota quoqȝ sec⁹ presumendo uel cessando in solutione canonis per bienniũ[a]: nisi celeri[b] satisfactione postmoduȝ sibi consulere studuisset: iuste potuisset expelli[c]: non obstante q ei ut canonem solueret: non extitit nũciatum: cuȝ in hoc casu dies statuta[d] pro domino interpeller.

De Rerum permutatione.

Ex consilio apud sil.

Si princeps uoluerit rem immobilem sanctis locis prestare: ꝛ accipere ab eis aliaȝ imobilem: coqȝ mõ de cõi uoluntate[e] permutationẽ cõtrahere: liceat[f] ei hoc facere: si causa rationabilis[g] id exposcat: ꝛ res quã prestiterit maior fuerit uel equalis: pragmatica[h] sanctione super hoc ꝓmulgata.

b ¶ Celeri. ꝛ ita pȝ: q emphiteota põt purgare morã offerendo canonem post biennium: sic. ŝ. c. ꝓx. sicut alienator. ŝ. de rebus eccle. nõ ali. vel non. c. si quis presbyteroꝝ. ꝛ arg. ŝ. de elecť. qd sicut. in fi. ꝛ ff. de v̄. ob. interdum. §. vlt. Sȝ q̄tum tps dabiť ad purgandum istam morã? videtur q ante sniam. ut. ff. de inoffi. testa. papinia. §. meminisse. ꝛ C. quib⁹ ut indig. alia est. vel ẽt vsqȝ ad litẽ cõtestatã. ff. rem ra. ha. amplius hoc. ꝛ C. de plus peti. l. vna. ꝛ ŝ. e. ti. c. vno. Uel modicum tempus dabiť. forsã x. dieꝝ. ff. de consti. pecu. ꝓmissor. §. i. ꝛ ff. ex. qui. cau. ma. in inte. resti. l. ab hostibus. §. sed qd simpliciter. ꝛ ff. si quis cau. l. ꝛ si post tres. uel q̄cito potuit. ff. ad tertull. l. ii. §. confestim. ꝛ ŝ. de elec. qȝ ꝓpter. vbi plura ar. de hoc inuenies. Quidã dicũt q vsqȝ ad li. ɔť. põt emphiteota vitare penam huius constitutionis offerẽdo canonem per iura predicta. Sed non credo q vsqȝ ad li. cõtesta. possit purgare morã. qȝ hoc posset differri vsqȝ ad duos annos vel vnuȝ vel tres uel plures post tẽpus statuti biennii: ꝛ ita non esset celerit: ꝛ ꝓpterea hoc videtur potius facere timore pene q̄ voluntate: ꝛ interpellať coram iudice: sed tempus statutum ipsũ interpellat: ut dicit. in fi. ꝛ vltro se dȝ offerre. ut. C. de iure emphi. l. ii. dabo ei modicũ tẽpus post bienniũ elapsum. Talis. n. celeritas ad modicum tẽpus refertur post bienniũ respectu ipsius biẽnii: sicut hec adiectio plus ad modicã quantitatem refertur respectu quantitatis nominate. ff. de v̄. sig. hec adiectio. ꝛ illud modicum considerabitur arbitrio iudicis. exquo non est determinatio in iure. ŝ. de offi. dele. de causis ꝛ ff. de iure deli. l. i. §. ait pretor. ꝛ qd appellabiť arbitrium boni viri. ff. de v̄. ob. continuus actus. §. ii. b.

c ¶ Expelli. Sed nũquid auc̄te sua ꝓpria põt dñs expellere emphiteotam si canonẽ debito tpe non psoluat? videť q sic. C. ð iure emphi. l. ii. Satis põt dici q sic auctoritate huius decre. ꝛ p̄dicta. l. x. q. ii. hoc ius porrectũ. §. qui rem huiusmodi. Dicit. n. lex ptimescat crimen: cũ sibi arbitriũ sue vltionis sciat cõcessum. C. de metatis. deuotũ. li. xii. ꝛ ar. ff. de pig. l. lex vectigalis ꝛ ar. C. de ser. expor. l. i. ꝛ ii. sed melius facit si auctoritate iudicis hoc fecisset. C. ð pig. l. iii. ꝛ ĩ. de p̄ule. pastoralis. Sed si alii tradidit possessionẽ. uel ab alio expellať: non deiiciet possessorẽ auc̄te sua. ar. ff. de vi ꝛ vi ar. l. colonus. Itẽ. si emphiteota cessauit ꝑ bienniũ ꝛ tantũ ãplius q nõ põt purgare morã si dñs postea receperit pensionẽ: nunqd dñs postea poterit expellere emphiteotã. Respondeo i p̄uato planũ est: qȝ recipiendo pensionẽ iuri suo renunciauit. ff. de le. cõ. l. post diẽ. ꝛ l. p̄cedenti. §. fi. Ipso. n. facto renũciat iuri suo. ŝ. ð his que fi. a ma. par. ex ore. cũ suis ɔcor. Sed qd dices de ecclesia: rñdeo si p̄latus de consensu capituli recipiat pẽsionẽ expellere non poterit postea emphiteotã: cũ liberũ sit ecclesie uel ẽphiteotã expellere uel pensionẽ petere. in auť. de alie. ꝛ ephi. ɔctus. §. si quis vo locator. coll. ix. ꝛ eligẽdo vnũ alteri renunciasse videť ut in p̄dictis legibus post diẽ. ꝛ l. p̄ceden. §. ult. Sȝ si solus p̄latus sine ɔsensu capituli recipit pẽsionẽ: nõ credo q obsit ecclesie: quo minus possit expellere ẽphiteotam: nisi postea capitulum cõsensisset. ar. ĩ. ð his que fi. a prela. sine cõ. ca. pastoralis. cũ suis similibus: ꝛ si vnus sit sacerdos siue rector solus i ecclesia siue i capella: ꝛ recipiat pẽsionem. idẽ credo: q ammodo nõ poterit emphiteotam expellere ut dictum est. Item quid si dicat dñs: recipio pensionẽ saluo iure meo: ut ꝑ hoc non fiat mihi preiudicium: quo minus possim te expellere: credo q valeat ꝓtestatio. nec ꝑ hoc preiudicatur ei. qȝ ꝛ si ipsum vellet expellere: nihilominus posset petere pẽsionẽ. x. q. ii. hoc ius porrectum. §. q rem. ꝛ ar. ad h. ff. si quis cau. l. ii. i. rñ. ꝛ ff. de eo quod cer. lo. l. vlt. Idẽ si fundus emphiteoticus clade uel casmate perierit ultra medietateȝ uel plus uel min⁹: nunqd dȝ pensio diminui. Dicũt qdaȝ q si ultra medietatẽ periit: non tenet emphiteota soluere integrã pensionẽ. C. de iure emphi. l. i. ex eo qd ibi dicit: si vero ꝑticulare dãnum ꝛc. qȝ nomine ꝑtis medietas itelligiť. ff. de v̄. si. nomẽ filiaꝝ. §. i. ff. de usufruc. ẽt ꝑtis. Alii dicũt ꝛ melius q totã pensionẽ soluere dȝ adherentes lr̃e illius legis: vbi dicit ex qua nõ ipsa re penit⁹ substãtia ledať. isti. loca. §. adeo. in fi. scđm hic signať ɔ. C. de allu. l. ii. sed illud spãle ẽ in tributo. Sȝ nũquid ꝓpter sterilitatẽ rei emphiteoticarie dȝ pensio diminui. ꝛ certe nõ: licet aliud sit i locatione. ŝ. c. ꝓx. Itẽ si sunt plures coheredes ꝛ vnus nõ soluit pensionem: nunquid ꝓpter hoc fit preiudicium aliis: non credo si soluant pensionem totam: ꝛ postea contra coheredem agant iudicio familie herciscunde. ff. fami. hercis. heredes. §. si vnus. Et q dicit expelli: respicit alterã ꝑtẽ disiunctiue. s. cũ canonẽ nõ soluit: quoniã in altero casu. s. qñ alieneť dño requisito: emptor non põt expelli sine auctoritate iudicis sui. b.

Ex consilio beluac.

Ut cõmutatiões[i] rerum ecclesiasticarũ: que ab antecessore inconsulte[k] facte sunt: ab eo qui successor est emẽdenť. Ex concilio apud siluanum.

Mancipia ecclesiastica: nisi ad libertatem non cõuenit commutari[l]: videlicet ut mancipia que pro ecclesiastico homie dabunť in ecclesie seruitute ꝑmaneãt: ꝛ ecclesiastic⁹ homo qui cõmutať: fruatur ꝑpetua libertate: quod eni semel[m] deo consecratum est ad humanos[n] usus transferri non decet.

Ex eodem.

Iniustum videtur ꝛ impiũ: ut mancipia que fideles deo et sanctis eius ꝓ remedio aie sue consecrarũt: cuiuscũqȝ muneris mãcipio: uel cõmutatiõis cõmercio iterũ in seruiturẽ seculariũ redigant: cũ canonica auctoritas seruos tantũmodo ꝑmittit distrahi fugitiuos[a]

d ¶ Statuta. nõ est ergo requirendus emphiteota: qȝ tẽpus vsum ipsum admonet. C. de contrahen. stipu. l. magnã. ꝛ C. de iure emphi. l. ii. vnde sumũtur ista verba: sic ꝛ creditor ad petitionem vrgeri nõ potest. ut. C. de pigno. creditor. ff. de admi. tu. quidam. §. vlt. ꝛ C. si propter publicas fun. pen. fu. cele. l. vlt. in fi. b.

e ¶ Si p̄nceps voluntate: alias certe non posset: sicut cum cõi consensu emptio cõtrahitur ꝛ ẽt dissoluitur. C. de ac. ꝛ obli. sicut initio. ber.

f ¶ Liceat. sic. x. q. ii. hoc ius porrectum. §. sed permutare.

g ¶ Rõnabilis. puta q vtilitas ecclesie in hac ꝑmutatione ꝓcurať. alias nõ dȝ fieri. ĩ. c. ꝓx. sicut nec alienatio fieri dȝ: nisi ut meliora prospiciat. xii. q. ii. sine exceptione. ꝛ ŝ. de his que fi. a prela. cũ apostolica. ber.

h ¶ Pragmatica. pragma idẽ est q cã. vnde pragmatica sanctio est constitutio super aliqua re ꝓmulgata. hic tamen poniť pro confirmatione siue scriptura facta ab imperatore cũ cause cognitione super tali permutatione. ala.

i ¶ Commutationes. supple statuimus.

k ¶ Inconsulte. i. in dãnũ ecclesie qd eẽ non dȝ: imo rõnabilis cã dȝ subeẽ: adhoc ut fiat ɔmutatio. ŝ. e. c. ꝓx. vnde successor reuocabit incõsultã permutationẽ. fi. ŝ. de preca. c. ii. immo ꝛ ille qui fecit: ꝛ successor reuocare põt: quod in dãnum ecclesie datum ẽ siue alienatum. xxxv. q. ix. quod quis ɔmiserit. ŝ. de re. eccle. non alie. si quis presbyteroꝝ. ꝛ. xii. q. ii. monemus. dum tamen tolleretur in administratione. ber.

l ¶ Mancipia. cõmutari. x. q. ii. precarie. in fi. ar. ɔ. sed hoc determinat illð ꝛ fauore libertatis hoc fit.

m ¶ Semel deo consecratum. xii. q. ii. ep̃s qui. ꝛ c. nulli licet. xix. q. iii. que semel. ꝛ ĩ. de reli. do. ad hec. Ar. ɔ. liiii. di. ex antiquis. so. illud est preter regulam statutam contra eos qui ordinari sunt sine consensu dominoꝝ suoꝝ: cuȝ in hoc ipso delinquunt: ꝛ maxime ad terrorem ne alii hac occasione subtrahant se dominis suis. ar. ii. q. vii. q̄propter. ꝛ ff. de pe. l. capitaliũ. §. famosos.

n ¶ Ad humanos. i. seculares. de conse. di. i. ligna uestimenta. sed contra vide tur. xii. q. ii. ecclesiasticos. ubi seruus ecclesie seculari persone datur. ergo multo fortius permutare potest. Dicit ala. q loquitur hoc. c. ꝛ sequens de seruo ecclesie dato ꝛ conuerso facto: qui cum sit religiosa persona: seculari persone seruire non debet. Lau. dicit q ex causa prohibitum fuit: qȝ ad laicorum suggestionem sepe inutilia mancipia pro vtilibus permutabantur: quod ne fiat statutum est: ut non nisi ad libertatem commutentur: sed cessante cã cessabit constitutio. lxi. di. §. his omnibus. ꝛ ff. de pac. quod dictum. ꝛ uel sic. factum principis non est trahendum in consequentiam. ipse enim non subiicitur legibus: ꝛ sic loquitur contrarium in principe. b.

a ¶ Iniustum. fugitiuos. xii. q. ii. fugitiui. ar. contra. C. ad. l. fal. de plagi. in fuga. so. dum est in fuga non debet vendi. sed cum fuerit reuersus ꝛ patefacto vicio emptori: ne postea fiat redibitio. ff. de contrahen. emp. quod

sepe.§.si quis amico.t.§.vlti.t.

b Humane.si.ō.c.pr.cum suis concor.ibi positis.

c Seruituti.est.t alia rō que assignaī in suis minor.C.de admi.tu.l.lex q̄ tutores.ff.de fideicō.liber.cum.qui.§.furiosi.lau.

d q Uesitū é.dignitatum.t ét p̄bendar.ō.de p̄bé.maiorib⁹ qō est ꝓcliuz turoñ.de quo fit ℔ mẽ tio t.xii.q.ii.alienationes.

e Nō pint.j.cū vniuersor.t c.cuz olim.nisi ℔ fierent aūcte supiorib⁹.ō.de p̄bē.inter cete ra t hic prout sequiī.b.

f Simonie. qr in spiritualibus: vel spiritualibus ânexis nulla pactio uel cōuentio ꝺz i teruenire.i.q.ii.q̄ pio.t.ō.ò pac.cū p̄dē.t.c.vlt.t in spiritualib⁹ ânexis: ut iuspatronatus.ō.de iudi.q̄to.ō.de p̄bē. significasti. dic ut ibi.

g Um loco.vii.q.i.mutationes.t.c. scias.t.c.ois qui.et valet interduz mutatio loci. lxxxi.di.valet.b.

b Ad questiones prouentuum.s.tēporaliū. vnō admittit cū tpalibus mutatio quod aliter non fieret.j.e.c. vlt.t hic ꝓut sequiī.

i Per se.i.sepatim sine possessionibus.

k Queat. Et ita spūale cum spūali pōt cōmutari: sic tpale cū tēporali. De hoc dixi.ō.ò trāsac.sup eo.ar.xvi.q.vl.nemini.t ℔ aūcte supioris.ar.ff. ò his qui no.ifa. furti.§.q iussu.t cū idēmitate vtriusq̄.x. q.ii.hoc ius.alias nō liceret. ō.de p̄bē.maioribus.xii.q.ii. diaconi.t.c.sine.alias non.j. e.c.vlt. Itē nota q̄ ad hoc q̄ aliquid habeaī tāq̄ beneficiū nō pōt ex pmutatione ꝓuenire: qr eēt munus a manu: sic nec trāsactione.ō.de transac. sup eo. Itē licet pmutatio locū habeat i spiritualibus: nō tenet ēptio uel venditio: t est rō: qr nulla é emptio sine precio. ut insti.de emp.§.itē preciū. qō i quātitate t in numerata pecunia ꝓsistit. C.ò ac. emp.t vé.empti fides. qō nō é in pmutatione. ff.de re.permu.l.i. sed uterq̄ é q̄si ēptor t venditor. ff.ò edili.edic. sciendū.§.emptor.é.laur.

l Inbitū. vnde vī concessū. ar.xxx.q.iiii. qui spāle. et j.de spon.cū apud. ff.de procu. mutus.§.i. De ℔ dicīt.ō. de trāsla. inter corpalia.

m Cōtractus. Duo.n.erūt ꝺctus nō se aliquo mō tāgentes: tū si vna villa ꝓmutareī cū alia: ita q̄ vtraq̄ ecclesia eēt accessoria ad villas bñ pmutareī cū vniuersitate. ar. j.de iurepa. ex lr̄is. c.cū secūdū ad instar fundi dotalis. ff. de fun.do.l.i. C.e.ti.l.ii. nec aliqd itelligiī esse precium ecclesie: sicut nec precium peculii est: cum seruus venditur cum peculio. ff.de pecul. si ex duobus.§.vlt.t.l.se.lau.

n c Um olim ꝓfessus que ꝓfessio ei p̄iudicauit.ō.de ꝓfes.c.ii.t.iii. sz aduersario nō ꝺz p̄iudicari.j.de adul. significasti.t.ii.q.v. interrogatuz.

o Consensum. Et sic fuit ꝓceps simonie. vnde debuit priuari dignitate illa.ō.e.quesitum.

p Diffinitiuā.ģ i ciuili cā alique sūt ptes iudicis i ꝓsitentē. similiī t in criminali.ii.q.i. nos i quenq̄. nec obstat. ff.ad.l.acqui. pinde. Nā nulle sūt ptes in cognoscēdo sz alique sūt i ꝓnūciādo. io. Sic ģ pz ex ℔.c.ō.e. quesitū. q̄ nulli pōt de iure sua aūcte adiuicē sua bñficia pmutare. ut.j.c. ꝓx. Et illa pōt eē rō qr nō ꝺbit pmutationē: qui rē alienā tradidit. ff.e.l.i.§.vlt.t.ar.ad ℔.ff.ò cōditi cā data.l.vlt.sz beneficiū nō pōt possideri tāq̄ ꝓprietas: qr nullus dñiū

et iō ecclesiar rectores sūmopere caueāt: ne elemosina vnius alteri⁹ peccatum fiat: t est absurdū: ut ab ecclesiastica dignitate seruus discedens humane sit obnoxius seruituti. Arba.iij.

Quesituz est ex parte tua: si cōmutationes fieri ualeant p̄bendar: cū cōmutatio dignitatuz in turoñ. concilio fuerit interdicta: et infra. Generaliter itaq̄z teneas: q̄ cōmutatiōes p̄bendar de iure fieri nō⁹ possunt: p̄sertim cū pacti one p̄missa: que circa spiritualia uel cōnexa spiritualib⁹ labē cōtinet semper simonie. Si autem epūs causam inspexerit necessariā: licite poterit de vno loco ad alium transferre psonas: ut que vni loco⁹ min⁹ sunt utiles: alibi se ualeant utilius exercere. Clemens.iij.

Ad questiones soluendas: et infra. Intellexim⁹ ex litteris tuis q̄ due cōuentuales ecclesie sūt in ma dioc. cōstitute: quar utraq̄z parrochialem habet ecclesiaz: cuz possessionib⁹ magis alteri quā sibi vicinam. Illis autem desiderātib⁹ pmutare eas: cū illar altera respectu meliox prouentuū⁵ plus abundet: t ideo sibi postulet adjici certā sūmaz pecunie numerate ut sic ad equalitatem pmutationes ualeant peruenire. Utrum possit id licite fieri: exortit dubitatū. t infra. Respōdemus: q̄ cū dedicatis parrochialibus ecclesijs p̄ se queat⁶ cōmutatio celebrari: t in pmutatione possessionū per se non sit inbibituz⁷: si altera ratione possessionum alteri preponderet: pecuniā posse refūdi de ipsarum possessionib⁹ adiuicē: prout visuz fuerit expedire: refusa certe pecunie quantitate poterit cōtractus⁸ pmutationis iniri: tamen sic q̄ illi contractus nequaquā sibi inuicem misceantur.

Ano.iij.senoñ.archiepō. Um olim magister.s.t.b. archidiaconatū t prepositurā adiuicē cōmutassent: t infra. Licz predictus magister ab initio spōte fuerit de pmutatione cōfessus⁹ idez tamen.b.eam inficiebaī oīno: pro

dicīt bñe sui beneficii: cū q̄si vsurario clerici companī. sz ecclesia bene pōt possideri ab alia ecclesia tāq̄ ꝓprietas. vnde pōt bene adiuicē pmutari. ō.e.ad questiones. Itē pmutatio vicina é emptioi. ff. e.l.vlt.t q̄si successit pmutationi. ff.e.l.i.sz spūalia emi vel vēdi nō pint.j.de simo.querelā.t.i.q.i.qui studet.ber.

q Um vniuersoz tractare. quōd non licet a possessore prebēde vel dignitatis. ō. de preben. maioribus. sed superior hoc facere potest. ō.e.quesitum.ber.

r Utriusq̄z. qr altera alteri magis vicina erat: vel alia cōueniens cā. si. ō.eo. ad questiones.t.x. q.ii.hoc ius.§.sed t permutare.t.ō.eo. c.i.l.

s Resignare. t sic decepit eū. vnde ei iura non subueniūt ut.j.dicitur.

t Deceptis. sic.ō. de rescrip.super litteris.ff.ad vell.l.ii. §.verba. C.e.si sui quo.qr stultis nō cōsueuit succurri: sz errantib⁹. ff.de iur.et fa.ig.l.vlt.§.si quis ius.t. C.si mi. sema.dix.sis is.t.j.ò dona.inī dilectos.l.

u Simplicitati cui pcendū est.ō.de rescript.sup lr̄is.t in aūt.de instru. can. t si.§.hec autez oia ff.si quis in ius. vo. non ierit.l.ii. ff. de edē.l.i.§. vlt. t.ff.ò iu.om.iu.si quis id §.doli.lxxvi.di. tanta nequitia.t.ō. de trāsla. iter corpalia. sed de iure debent vterq̄z amittere suā prebēdā.ō.c. ꝓx.t c.quesitū. sed nonē veruz q̄ alter renūciauerit. Uideī tamen q̄ iste.g. de iure possit repetere suam prebendā: tū qr contractus talis reꝓbat⁹ est ō.de prebē.maioribus.t.ō. e.quesitū. ergo pōt veniī.ō. C.ò agri. t cēsi.quēadmodū. li.xi. tum qr nō fuit res secuta ꝓpr quā data est. C.eo.ti.reb⁹.lau. sz.t. dicit q̄ nō pōt eā p̄ se repetere. ar.ō.de renūc. quod in dubiis. et

Ppositum vniuersitatis cui p̄bendā est.ō.de p̄bē. maioribus. Et sic patet q̄ de re spūali pōt i arbitros ꝓmitti. sic.ō.de arbi.cū olim.t.c.cōtingit.t.c. penulti.

Arbitrati. t male ꝓpter sequitur.

Tēporalia.ģ tpalia cū spūalib⁹ ꝓmutari nō possūt.ō.e.ad questiones: qr nec vendi nec redimi pōt.j.de simo.querelā. t ita nō pmutari: sz cū alio spūali bene. ut in.c.ad questiones.t.ō.de trāsac. statuimus. sic t trāsactio nō valet: dūmō spūale deī ꝓ spūali: sic t pmutatio: sed fructus decimar bene possunt vēdi t locari.ō.ti. ꝓx. c.ii. sed ipsū ius nequaq̄.b.

Secutum. Et sic patet q̄ arbitrium nullum fuit ipso iure. quia

sic continet gratiam.

a Detentore.sic.ō.de concess.preben. ꝓposuit.

b Exhibita. ꝓmissū. Et sic pz q̄ de re spūali pōt i arbitros ꝓmitti. sic.ō.de arbi.cū olim.t.c.cōtingit.t.c. penulti.

c Arbitrati. t male ꝓpter sequitur.

d Tēporalia.ģ tpalia cū spūalib⁹ ꝓmutari nō possūt.ō.e.ad questiones: qr nec vendi nec redimi pōt.j.de simo.querelā. t ita nō pmutari: sz cū alio spūali bene. ut in.c.ad questiones.t.ō.de trāsac. statuimus. sic t trāsactio nō valet: dūmō spūale deī ꝓ spūali: sic t pmutatio: sed fructus decimar bene possunt vēdi t locari.ō.ti. ꝓx. c.ii. sed ipsū ius nequaq̄.b.

e Secutum. Et sic patet q̄ arbitrium nullum fuit ipso iure. quia

contra formã iuris ꝓlatum fuit de re spirituali ad tpalem: sic. s. de confir. vti. uel inutili. examinata. ⁊ sic si ꝑncipale nõ tenet. nec accessorium. s. de electio. qualiter. s. de foro ꝯpeten. si diligẽti. ét si iramentũ interuenisset: ut ibi. C. de legi. nõ dubium. ⁊. s. de fi. instrumen. inter dilectos. ⁊. xvi. q. vii. hoc diximus. Sic patet q; tpale nõ põt dari loco decimax. Ar. ꝺ. s. ò re. ec. nõ alie. ut super. vbi videtur q; tpale possit dari pro decimis. sed ibi soluit. et hac decre. soluit questio que multuz occurrit de facto. quãdoqz aliqui volũt certas possessiones tradere quo ad ꝓprietatem vel vsũ fructũ ecclesiis quibus tenentur solue re decimas possessi onum suaruz: ut sic alie possessiones libere remaneant ab exactione decimarum: ꝓz q; hoc fieri non põt: ⁊ hoc idez habuimus in antiq; ꝯpilatione de decimis: intellexim⁹ q; ũ debuit remoueri.

f Insinuatõ ine gageria idest pign⁹ siue feudũ: ⁊ est vulgare theutonicorũ.

g Immunis. In hoc casu ꝓmittitur ecclesie fructus nõ cõputari in sorte: ut res illa citius perueniat ad ecclesiã. si. ꝺ. de vsur. c. i. ⁊. c. conquestus. ⁊ in alio casu nõ ꝯputant fructus in sorte. ut. ꝺ. e. ti. de vsur. salubrit. Sed quid si vellet seruire ecclesie ad hoc ut ꝯputaret fructus i sorte? dico q; in hoc casu non est audiendus. io.

b e Exte. feudũ feudum alienari non põt: ꝙz dari põt i dotẽ vsqz ad uttã feudarartu. ꝺ. ò dona. iter vi. ⁊ vxo. nuper. io.

i Alienare. si vasallus alienat totũ feudũ uel maiorẽ ptez pdit feudũ: ⁊ dominus a quolibet possessore põt illud reuocare. Si vo minorem ptẽ eius dat i libello vel obligat pignori: dũmõ remaneat in seruicio dñi: ꝓpter hoc non pdit feudũ. ut in li. feu. q. mo. feu. amit. ℌ. ii. ⁊. iii. t.

k Consortẽ. quasi iure accrescendi. ff. de vsufru. accrescendo. per totũ ti. ⁊ in. l. feu. qui. mo. feu. amit. ℌ. preterea.

l Inuestire. videbat q; nõ: q̃si delictũ alienãtis feudũ sine licentia domini respiceret ⁊ huiusmodi cõsortẽ vel filiũ. uel illõ mouebat q̃stionẽ: q; videbat sufficere: ut hẽret iure successiõis: nec eẽt necesse eũ inuestire. Jo. g. ⁊. tã. dixerunt q; q alienat feudũ dño incõsulto: ius feudi pdit. ⁊ cõsanguine⁹ nõ hz ius i illo: ut i li. feu. si cliẽtulus. ⁊ i constitutione Federici: iperialẽ. ℌ. igit habito ꝯsilio. ⁊ tamẽ eꝑs qui sacramento teneꝫ non alienare bona ecclesie de nouo sine licentia domini pape: dare potest tali consorti feudum illud non obstante sacramento prestito: q; aliud ẽ alienare de nouo: ⁊ aliud antiquũ concedere. ar. ꝺ. de iudeis. cõsuluit. ⁊. ff. de no. ope. nun. l. i. ℌ. opus nouum. ꝺ. de dona. per tuas. xxiiii. q. i. acatius. ⁊. xii. di. preceptis. r.

m Filium. videt q; ob delictum patris non debeat filius feudum amittere. ar. ff. de in ius vo. adoptiuum. in fi. ff. de decur. l. ii. ℌ. nullum. ⁊. ff. de bo. dãna. cum rõ naturalis. i. rii. ℌ. si plures. ⁊. ar. ff. de bo. liberto. queritur pro ⁊ contra. ⁊. C. de questionibus diuo. ff. de iurepa. cura. ar. contra. ff. e. ti. l. qui contra legem. io. De hoc scire

De pignoribꝫ ⁊ aliis cautiõibꝫ.

Ex concilio remẽsi.

Nullus presbyter presumat calicẽ uel patenam uel uestimentũ sacerdotale aut libruꝫ ecclesiastico tabernario uel negociatori aut

debẽs: q; si vasallus intra ãnum ⁊ diem inuestituram feudi ab heredibus domini nõ quesierit: vel domino petente iuramentũ fidelitatis tertio cõmonit⁹ nõ prestiterit vel aliquã fellonĩã cõtra tenorem iuramenti fidelitatis fecerit ꝓdit feudum ⁊ reuertit ad dominum. Si vo aliquid graue contra dominuz ꝓpetrauerit: puta fratrem eius uel patrẽ interfecerit uel aliud graue: si feuduz est paternũ: amittit illõ: ⁊ nõ ad dominũ: sed ad confeudatarios suos ꝑtinet. ut i li. feu. qui. mo. feu. amit. ℌ. vlt. ſz ad filios illius nõ pertinet. t.

n Ullus presbyter. Librum non ꝓhibet obligari q̃si sacrum: q; non benedicunt libri. sed iõ q; ex quo fuerũt i sacro vsu ad manus laicoꝝ venire nõ debent de cõ. di. i. ligna altaris palla vestimenta i sancta. vel eodẽ mõ ꝓhibet obligari liber vel calix: sicut ꝓhibent alie res ecclesie: nisi i casibus necessitatis. s. de re. eccle. alie. vel nõ nulli. ut hic patet.

o Necessitate. q̃ erit illa necessitas: puta si prochiani illius ecclesie paterẽt. xii. q. ii. si cut oio. ⁊ ꝓ paupib⁹ alẽdis ⁊ ꝺsimilib⁹. xii. q. ii. auruz hz. ⁊ cã captiuitatis pignori dari possint. ut i auth. de nõ alie. re b⁹ eccle. ℌ. bis ãt penis. coll. ii. ſz ꝺ videt. C. que res pig. ob. pos. l. iii. ⁊. ff. e. ti. l. i. ℌ. eaz ré. ⁊. ff. ò pig. ſz ⁊ qò. ℌ. qò em ptioné a ꝓrio sensu. sed canones prevalent. g.

p Ator pñtiũ. ler. C. de ac. ⁊ ob. ob es. ⁊. C. q̃ res pig. ob pos. q filios. ff. ò le. i. l. senat⁹. ℌ. vlt. i auth. ut nulli iudi. ℌ. q; vero. col. ix. nisi i casib⁹: ut q ab hostibus detinet. C. de capti. ⁊ postli. re. l. ab hostib⁹ ⁊. l. vlt. pat. n. põt filiũ obligare qñqz. quonã ⁊ vẽdere põt i maxima necessitate. C. ò patrib⁹ q fi. distraxe. l. ii. Jtẽ ex cõsensu libera ꝑsona obligari põt. s. in obstagio. ut. s. de iureiurã. ex rescripto. alias ordinariuz ẽ: ut qui bonis cedit liber vadat quo vult. C. qui bo. ce. possunt. l. i. ⁊. ꝺ. ò solu. odoardus. ala.

a Adiici. i. adiudicari. q̃ vero ẽ si bonis cedat: alias in carcere detrudat. C. qui bo. ce. pos. l. i. i. responso.

b e Exte presentium. necessitate. si ꝓ sua necessitate obligauit: nõ tenuit obligatio. ar. C. si res alie. pig. da. fue. curato. ⁊. C. que res pig. ob. pñt. qui filios. q; non obligant nisi que quis de rebus suis obnoxia facit. Quare ergo precipitur q; heres luat: cũ ecclesia libere a creditore possit repetere. x. q. ii. b ius. ℌ. qui vo res. s. de re. eccle. alie. vel nõ si quis ꝑsbyter oꝝ. forte ò facto. q; nisi recolligerent: ecclesia rehabere nõ posset: vel voluit hic papa creditori ꝓspicere. q; aliter ab herede ꝑsbyteri suum debitũ ꝺsequi non potuit vel est i optione ecclesie: vtrum velit alienantẽ vel recipientẽ conuenire. xii. q. ii. si qua de rebus. ℌ. si quis qualibet. ala. ⁊. C. si tuto. vel cura. l. etiaz. ⁊. l. vlt. ad instar minoris. ut ibi dicitur. ber.

c Filium de matrimonio natum ante clericatum.

d Ex successione. ex facto defuncti conueniuntur heredes. C. ò euic. l. si pareẽs. ⁊. xii. q. ii. eꝑs qui filios. ⁊ quia pater eius tutor ecclesie fuit heres tenetur insolidum. C. de heredi. tu. l. vlt.

e Allo vos. obligatis. eo considerato quod inter contrahentes agebat. ff. de v̄. ob. cum qui. quia non quod scriptum est: sed quod gestum est i spicitur. C. plus valere quod agi. q̃ quod si mu. conci. l. ii. ⁊. iii. ⁊ infra qui fi. sunt legi. per tuas.

f Heredum. idest filiorum eius. quia non dicitur hereditas viuentis sed defuncti. ff. de here. vel. ac. ven. l. i.

g Annos. cum contractus sub hac forma celebratur: ut liceat emptori a contractu discedere si emptio displiceat sibi: tunc vsqz ad. lx. dies potest emptor a contractu discedere ⁊ non vltra: nisi hoc dictum sit q; quandocunqz velit possit recedere a contractu. ff. de edili. edic. q; si nolit. ℌ. vlt.

b Displiceret. ff. de rescin. ven. si convenerit.
i Pura. i. certis verbis. s. ut a verbis non recedat. l.
k Pignus. s. mente contrahentium considerata. laur.
l Ex forma. forma tamen inspicienda non est: ex quo constat de ꝯctu. C. plus valere quod agi. l. i. ꝛ. ii. Si aũt ꝺ ubiũ eẽt standũ est scripture. ff. de exerci. actio. l. i. §. si is qui nauẽ. l.
m Per cõditionẽ. C. de edi. edic. si prediũ. ff. ꝺ contrabẽ. emp. l. iii. ff. de le. cõ. l. i. ff. de in diem adiec. l. ii.
n Percepti. hoc videtur potius facere pro ipso q ꝯctus vsurarius nõ fuisset: sed hoc fuit cõtra nam pacti. q si aliquis rẽ vẽdit eo pacto: q quicunq; preciũ restituerit: rem ipsã recipiat: emptor lucratur fructus preceptos quousq; pecuniã recipiat. C. de pac. inẽ emp. ꝛ ven. si fundũ. Et iõ ꝓsũptio erat ꝯ ipsum: sed dic q nõ fuit vẽditio sed pignus. q in pignore ꝓputant fructꝰ: sz in vẽditõe nõ ꝓputãt. ut. ĝ. de re. ec. alie. vel nõ. ad nostram ꝛ in legibus ꝑdictis. quia iste creditor vsurarius erat.
o Sũmã. fuit expresse vsurarium. xiiii. q. iii. pleriq;. ꝛ. c. putant.
p Presumit. Sed videt q hoc non debeat obstare emptori q aliquid vltra recipiat exquo fructus preceptos ꝓputat i pecunia recipiẽda. nã precipiendo fructus suos facit. ff. de in diẽ adie. l. ii. Rñdeo verum ẽ: sed tamen tenet eos restituere. ff. de in diẽ adiec. itẽ quod dictum est: ꝛ hoc verus est: qñ alius emptor meliorez conditionem attulerit. io.
q Cõsueverit. ita ex qualitate persone presumit talis contractus in fraudem vsurarum factus. Item potest dici in cõtractu: vbi pena apponitur: que excedit legitimum modũ vsurarum. ff. de ac. emp. iulianus. §. idem. ꝛ. C. de vsur. cum allegas. ꝛ est simile: vbi presumitur contra aliquẽ ex eo quod facere consuevit. ut ff. de pigno. acti. l. vel vniversorum. ff. de vsuris. qui semisses. §. i. ꝛ. ff. ad macedo. Item §. quod dicitur. ꝛ. ff. de le. iii. nummis. indistincte. io.
r Et litteris. inimicitias ꝛ est simile. quia exactio ꝛ solutio partium non minima incommoda habet. ut. ff. fami. hercis. plane.
s Viro dedisse. de duobus constare debet: quanta scilicz fuerit dos: q alias nõ potest fieri restitutio ipsius ꝛ quod ille. R. aliqua possideret de bonis mariti illius mulieris: ut eatenus condẽnetur.

emptio displiceret[b]. g. pater. b. ab inde usq; ad annũ. xxvi. lib. percepti fructibus computatis in ipsis dare deberet. Verum quia ambigitis utrum pura[i] sit ꝛ absoluta uẽditio: an prefat⁹ contract⁹ pignus[k] debeat iudicari: respõdem⁹ q qualiscũq; fuerit intentio ꝓtrahentiũ: et ex forma[l] cõtractus venditio nõ appareat conditionalis: sed ꝑfecta quãuis ꝑ conditionẽ[m] possit resolui ex duobus tamen que in pacto fuerint expressa: videlicet q fructus preceptꝰ[n] deberẽt in soluenda pecũia numerari: et q ultra sũmam[o] receptam. rb. sol. deberent persolui: cõtra ipsum emptorem presumit[p] vehementer: presertim cũ usuras consueverit[q] exercere.

Idem episcopo aquinati.

Ex litteris. f. r. accepimus: q causaz que uertit inter. r. ꝛ. a. mulierẽ tibi duxim⁹ cõmittendaz: et infra. Siquidem probatum est q pro facinore a marito predicte mulieris cõmisso eo fugam petẽte tam frater mariti prefatus videlicz. r. quam ipsa mulier: licet minus iuste a regio iusticiario capti fuerit et de ipsius mandato bonorum omnium delinquentis facta distractio et soluta pecunia mercatori qui a marito mulieris vulneratꝰ fuerat: et rebus proprijs spoliatus: sz quedam possessiones illius penes eundem. r. remanserant quas idem de mandato curie retinuit soluta pro eis pecũia predicto mercatori: q emptor alius ꝓpter possessionum inimicitias[r] nõ extabat: pars uero mulieris estimationem dotis instãtius petebat sibi restitui: uel in possessiones que mariti fuerant ex officio delegationis induci: ꝛ infra. Mandamus quatenus si tibi constiterit: ex his que in presentia tua fuere ꝓposita ꝛ probata: quod mulier dicit viro[s] dedisse in dotem: et predictũ. r. de bonis fratris aliqua possidere: cum mulieribus favor[t] multus in recuperandis dotibus debeatur: ꝛ cautũ sit in iure q ꝓpt maleficium[u] viri mulier remanere

t Favor. quoniam mulier prefertur omnibus creditoribus: qui habent personales actiones uel qui habent tacitas hypothecas quantum ad dotem: sed non quo ad donationem propter nuptias. C. qui po. in pig. ba. assiduis. sed non prefertur creditoribus habentibus expressas hypothecas. nam fiscus simile habet priuilegium cum muliere. C. de privile. fis. q̃uis. ꝛ fiscus non prefertur prioribus creditoribus habentibus expressas hypothecas. ff. qui po. in pigno. ha. si pignus. ergo nec mulier preferturꝫ eis. precipua est enim causa dotis. ff. so. ma. l. i. io.
u Maleficium. propter maleficium viri mulier puniri non debet. C. de do. inter vi. ꝛ vxõ. res vxoris. ꝛ. C. ne vx. pro marito. l. ii. ꝛ. C. ad. l. iulia. maie. quisquis. §. vxores. ꝛ. C. de bo. dam. si quis. et auct. bona. nec etiam ꝓpter delictum patris. C. so. ma. l. ii. nisi in casu. C. qui. mo. pig. ta. contra. satis. bernardus.

x Obligata. Hoc ꝓuilegiũ dotis: q ꝺia bona mariti sint obligata vxori vere extendit ad parafrenalia. C. de pactis. conven. cã super dote. l. vlt. nec ad donationẽ ꝓpter nuptias. C. qui po. in pig. ba. l. vlt. in fi. Et sic ꝺia bona prelati sunt obligata ecclesie si male administraverit. Et forte ob hoc dicit capitulũ: q res epi eodẽ ꝓuilegio gaudent: quo ꝛ res ecclesie. xvi. q. i. similiter. sicut et res tutoris pupillo. C. in quibus cau. pig. ta. contra. si. mater. hoc priuilegiũ non habent mulieres q̃ catholicã non percipiunt cõmunionem C. de hẽdi. l. i. aut. ibi signata.

nõ debeat ĩdotata: cũ etiã bõa viri mulieri sint ꝓ dote tacite obligata[x] cũ suo onere[a] transierint ad quemlibet possidentem. r. predictũ eidẽ mulieri ad restitutionem dotis eatenus cõdemnes: quatenus de bonis fratris sui prefati noscitur possidere. Idem. R. de monte fortino.

Quam contra. g. ciuem anagninem super quibusdam possessionibus quas quondã pater tuus. l. de saul. pro certa quãtitate pecunie obligarat: et ipsius creditoris heredes predicto. g. pignoraverãt mouisses: in nostra presentia questionẽ legitime ꝓbauisti q ex earũ prouentibus tantum fuerat tam ab eodem. g. quam ab alijs qui eas tenuerãt a tempore quo fuerant obligate perceptum[b] q fructus[c] sorti poterant adequari. Nos igitur attendentes q in talibus perceptio fructuum in solutione sortis accedat: cum secundum canonicas[d] sanctiones fructus restitui ꝛ in sortem debeant computari[e]: considerãtes etiam q possessiones ipse iam extenuassent[f] penitus totum onus ꝛ debitum ãnullassent: ipsas tibi restituendas[g] esse decernim⁹: ꝛ te p nũtium nostrum in possessionẽ induci fecimus corporalem. Idem.

Significãte. r. ciue pisano nobis innotuit: q cum domum suam. g. pisano ciui pro. cc. l. libris pignori obligasset: ac promisisset prestito iuramento: q nisi domum ipsaz statuto termino recolligeret[h] creditorẽ ulterius super eo minie molestaret: ꝛ infra statutum tẽpus per certum fidelem nũtium prout ei videbat creditori pecuniam numeratã remisit: quaz idem nũtius infideliter agens: sicut ei iniũctum fuerat non ꝓsolvit: ꝛ postmodũ idẽ. r. ab imperatore detentus dicto. g. satisfacere non potuit ut debuit: et infra. Cum igitur pactũ legis commissorie[i] sit in pignoribꝰ ꝓbatũ ꝛ predict⁹. r. quantũ in eo fuit iramenti debitũ adipleuit: cũ p eum quem certum[k] nuntiũ esse sperabat

a Onere. si. ĵ. ꝺ de ci. pastoralis. ꝛ. c. cũ nõ sit in hoine. xvi. q. i. si quis laic⁹. C. de distrac. pig. si debitor. C. quib⁹ mo. pig. ta. ꝺ. l. ii. ꝛ. iii. ꝛ ff. de ꝺben. empt. l. alienatio. ff. de pac. inter debitorem.
b Quam ꝺ perceptũ immo ꝛ quod percipi potuit ꝓputandũ est. C. de partu. pig. ꝛ omni causa. l. ii.
c Fructus. fructꝰ intelliguntur qui supersunt deductis expensis. C. de fructi. ꝛ liti. expen. l. i.
d Canonicas. infra de vsu. quoniã. C. de pigno. acẽ. l. i. ꝛ. ii.
e Computari. nisi in casibus. ĝ. ꝺ feu. c. i. ꝛ. ĵ. de vsur. c. i. ꝛ. c. cõquestus. ꝛ. c. saluberiter.
f Extenuassẽt. nõ enim potuit primꝰ creditor in plus obligare pignus secũdo creditori q̃ ei fuerat obligatũ. ĵ. de dona. inter vi. ꝛ vx. nup. ꝛ. ff. de reg. iu. nemo plus. ꝛ. ff. de vsufru. quod nostr⁹ ꝛ. ĵ. de iurepa. q ãr. in fi. arg. ꝺ. ff. de acquiren. re. do. non ẽ nouuz. ꝛ.
g Restituendas. tenetur enim creditor pignoraticia actiõe si pignus deterioratum verit. C. de pig. ac. l. ii. sic ꝛ res cõmodata reddita nõ vi si ꝺterioratа rẽddat. ff. ꝺmo. si mihi. §. i.
h Significante. recolligeret. i. redimeret.
i Cõmissorie. Sic pactũ legis ꝺmissorie fit hoc mõ. vẽdo tibi fundũ ticianũ certo precio: puta. x. pacto tali adiecto: q si vsq; admensem nõ solveris. x. fũdus sit inempt⁹. qꝺ hic pure vẽditũ ẽ: pot sub ꝺditione resolui: ꝛ ẽ in prãte venditoris vtrũ velit vẽditionẽ resolui: q istud pactũ vẽditoris cã apponi. ff. de leg. cõ. l. i. ꝛ. ii. Arg. ꝺ q sit ꝺditionalis talis vẽditio. ff. de pigno. si fundus. ꝛ. ff. ꝺ ꝺbẽ. empti. l. fi. i. responso. Sed ibi potius ꝺditionalis vẽditio ꝺbit. sed pactũ istud legis commissorie in pignoribus improbat per. l. C. de pac. pigno. l. i. ꝛ. iii. ut dicit hic.
k Certũ. ergo nõ imputat ꝺño malicia nuncii vel ꝓcuratoris: si modo credebat idoneus: ut hic vi. ꝛ. ff. cõmoda. argentum. sic. C. qui pe. tu. cum a matribus. Ar. ꝺ. ĝ. de offi. dele. cum olim. ꝛ. ff. de

prescript. verbis apud. §. vlt. z. iii. q. vii. in grauibus. io.
l ¶ Si e ita. Ar. q iuramentu 2 lege factu seruandu est: q si diceret si no est ita fuabit iuramentu. verba ista: si e ita referunt ad id qd dicit p eum. q certu nunciu zc. Ar. 2. s. de fo. compe. si diligenti. i si. ubi de hoc

tus: quia ille cui dant huiusmodi res satisdat de tata pecunia restituenda uel estimatione aliarum rerum: ut hic dicit. z insti. de vsufru. §. constituitur. z. ff. de vsur. earum rerum que vsu consumuntur. l. i. ii. z. iii. z. l. si vini. z finitur morte fructuarij z capitis diminutione. ut. l. predicta si vini maxima z media. insti. eo. §. finitur.

pecunia remiserit termino statuto se in captioe detetus satisfacere no potuit creditori. Mandamus quatenus si est ita: predictu creditore ut sorte contentus pensionibus pignoris coputatis in eam illud prefato .r. omni dilatione postposita resignet pacto tali uel iuramento[m] nequaqua obstate cen. eccle. cogans.

Grego. ix.

Cum constet. j. mulierem uxore ogerij quo ad usufructu filio suo successisse[n] in bonis: quorum proprietas ad .m. mulieré uxoré .e. dinoscit ptinere. Mandamus quatenus ea ad cautione idonea[o] exhibeda: q utatur[p] z fruatur[q] salua reru[r] substantia in rebus imobilibus[s][t] que usu no 2sumunt ad arbitriu boni viri[u]. pecunia[x] uero si qua habuit uel habebit ad estimatione bonorum: que cosumutur usu z in hereditate inuenta fuerit in morte sua dicte mulieri uel heredibus eius restituat: p cen. ec. conpellatis[a].

De Fideiussoribus.

Ex concilio cartuarien.

Clericus fideiussionibus inseruiens[b] abijciatur.

Lucius tertio elien. epo z archi. norwicen.

Peruenit ad nos ex coquestione .r. clerici: q cu ipse pro .c. et .f. clericis mercatoribus bononien. fideiusserit: illis proscripta pecunia no soluetibus[c] coactus est satisfacere de eade. Ne igit dispediu[d] patiat: vnde vr premiu meruisse: bononien. epo dedimus in mandatis: ut sup debitis illis instrumeta que sunt apud creditores inspiciat et eoru trasscripta suo sigillo[e] signata uobis mittere no postponat. Madamus itaq discretioni uestre: quatenus si ex confessione[f] predictoru clericoru uel alias legitime uobis rem ita se habere constiterit: moneatis eosdem ut memorato .r. pecuniam quam pro eis soluit restituat: ipsuq seruent indenem[g]: alioquin de redditibus[h] eoru prescripta debita faciatis exolui: z damna etiam que propter hoc pertulit resarciri: aut predictos redditus sibi assignetis tadiu sine molestia detinedos: donec ipsa damna resarcita fuerint ei debita sine diminutione soluta. prefatos uero clericos si religione fidei z iuramenti[i] sui cos violasse constiterit: ab officio et beneficio suspendatis.

Idem cartuarien. arcbiepo.

m ¶ Iuramento. Ar. contra. s. de iureiu. cu contingat. ibi sol. i si. magne notule.

n ¶ Cum constet. successisse. s. ex testamento filii. q si ab intestato decederet z filius no habuisset descedetes: parentes in totu succedunt scdm tenorem illarum aut. C. ad ter tul. aut. defuncto. z aut. i successione. et etia in aut. de here. ab itesta. veni. §. cosequens. z. §. i. z. ii. col. ix. vii supte sut aut. C. de his que ab itesta. desc. aut. i successione.

o ¶ Idonea. nomie cautionis nuda promissio itelligit. C. de v. si. facim. s cu additur idonea uel sufficies pignoratitia uel fideiussoria intelligat. ff. man. si madato ticii. §. vl. z ff. de fideico. lib. l. iiii. §. adici. z isti. d re. di. §. vendite. Et sic i casu isto pignora uel fideiussores dant. sic. s. d sequest. ad h satisdato z desiderat hec cautio ad arbitriu boni viri. C. de vsu. vel vsufruc. constituto. Et hec cautio no pot a testatore remitti. C. e. l. i. z. C. ut i pos. lega. scire. cu fauore heredis sit itroducta: s ipse heres pot remittere. ff. ad. l. fal. pot.

p ¶ Utat. vsufructus e ius vtendi fruendi rebus alienis salua rerum substatia. ff. de vsufru. l. i. z est ius i corpe quo sublato ipsu tolli necesse est. ff. e. l. ii. Et id dicitur de rebus alienis: q res sua nemini seruit. ff. de serui. vrba. pre. l. iure communi. z. ff. si vsufruc. petatur. l. vti frui. in pnci.

q ¶ Utatur id dicitur ad differentia vtilis dnii qd i rebus aliis habetur ut e ephiteota z feudatarius qui habet vtile dniu.

r ¶ Fruat. hoc dicit ad differetia nudi vsus q minus est i vsu q in vsufruc. insti. de vsu. z habi. §. minus. z clerici possunt dici vsuarii q nec possunt vedere nec testari nec donare: sed victu tatu z vestitu cotenti esse debet. ut. x. q. ii. eps habeat. h.

s ¶ Rer. i. ne i totu pereat substatia. vn tenet reficere edes quonia ad eu oes fructus ptinent. ff. de vsufru. l. vsufructu legato. z. l. hactenus. alias e. §. illius pdicte legis. z. C. e. ti. eu ad que vn cautio pstat.

t ¶ Immobilibus. Hec aute cautio interponi d z siue res sit mobilis siue imobilis siue soli: ut hic. z. ff. de vsufru. queád. ca. l. i. z appellatione mobiliu et sese mouentia 2tinent. ff de v. si. mouentiu z arbitrio boni viri pstare d z: ut hic dicit. z. C. de vsufr. l. vsufruc. z. ff. e. Ite si fudi. Et 2tinet cautio ista duas causas: vna de vtedo fruedo arbitrio boni viri. alia de restituedo finito vsufructu. ff. vsufructua. queád. ca. l. i. i. ru. z. §. hec stipulatio. Quadoq tamen remittitur hec cautio: cu certu e pprietate redire ad vsufructuariu. ff. vsufructua. queád. ca. l. si vsufru. §. plane. ite in fisco vsufructuario: ut. ff. leg. seu fideico. ca caue. l. i. §. si ad fiscu. Ite cu vsufructus ptinet ad patre in rebus filij. C. de bo. que libe. l. vlt. §. hec procul dubio. constituit aute vsufructus in fudo rustico z in edibus z i seruis z ceteris rebus. s. gemmis anullis libris. ff. e. sed z si quid. §. i. z. ii. z. l. statue. z. Litem si fundi. in pn. §. i. z. l. iii. §. i. z. i. responso.

u ¶ Uiri. i. iudicis. ff. de v. ob. cotinuus. §. cu ita.

x ¶ Pecunia. In his vero que vsu cosumut: proprie vsufructus no potest constitui. quia neq naturali iure. quia non potest esse salua rei substatia: neq ciuili: quia ita dant vsufructuario: ut fiant eius: recipiunt enim vsufructum: puta vinum oleum frumentu z consimilia. Item pecunia numerata: que assidua permutatione z comixtione constituit. insti. de vsufruc. §. constituitur. z. ff. de solu. si numi alieni: vtilitatis tn ca constituitur vsufructus vel quasi vsufruc-

a ¶ Copellatis. s si no pot satisdare quid erit: dicunt quida q sufficit si iuret. i aut. ut nulli liceat hre loci coseruatore. §. si vo crimen. ar. azo dicit q no habebit vsufructu. ff. d vsufru. leg. vxori. her.

b ¶ Clericus. inseruies. Et frequentia denotat: uel vere e q clericis fideiubere no d z. xi. q. i. te quide. ubi de hoc. si m fideiussit: tenet. j. c. pxi. z. c. constitutus: sic z regulares fideiubere non debent. j. c. qd quibusda z.

c ¶ Peruenit. non soluentibus. Primo fuit i optione creditoris que vellet pmo conuenire pncipale vel fideiussore. C. d fideius. iure nro. hodie corrigit illud p aut. q qdiu pncipalis inuenit: fideiussor no molestat. C. e. ti. aut. pse te. nisi ipse fideiussor renuciauerit huic iuri. C. de duo. re. stipu. aut. hoc ita. z huic iuri renunciant fideiussores z constitutioni diui adri. que e. C. de consti. pecu. diui adriani. z huic iuri iste clericus fideiussor renunciauit.

d ¶ Dispediu. ar. officiu suu nulli d z ee danosu. ff. d fur. si huius 2munis. §. qd vo. iiii. q. iii. §. venturis. z. ff. ad vell. l. ii. §. i. ff. queád. testa. ape. sed z si quis. ff. qui. ex cau. ma. l. videlicet. z. ii. q. vi. hoc etiam placuit. sic. s. de renunci. sane. Similiter econuerso no d z premium consequi vnde pena meret. xvi. q. i. legi. ff. de neg. ge. sine hereditaria. Ar. 2. ff. de his quibus ut indig. l. auferunt. z. l. i.

e ¶ Sigillo. Nota scripturam autenticam que continet sigillum episcopi. arg. s. de fide instru. scripta. ala.

f ¶ Ex confessione. confessus in iure p iudicato habet. C. de 2fes. l. vna. s. d confes. cu sup. z. c. vlt. z semp statur confessioni cotra se facte. xiiii. q. ii. §. i. ff. de inter. ac. de etate. §. si quis. z. s. de confes. c. vltimo.

g ¶ Indene. ergo petet vsuras si eas soluit creditoribus. Sed oppono tibi vsure indebite fuerunt s. de iureiura. debitores. ergo si ad eas etia soluendas exceptione opposita fuit condemnatus: hoc per iniuria iudicis factum est: quare pncipalis debitor non tenet ei ad hoc. ff. de fideiussori. exceptione. ff. de euictio. si per imprudentiam. z. s. de emptio. si venditori. z. ff. manda. quia de mutua. §. generaliter. vbi dicitur exceptio que competit reo z fideiussori. z si etiam scienter omittat ei est imputandum. ff. de except. omnes exceptiones: Item debitor non intelligitur mandasse: ut soluat indebitum. ff. de condit. in debi. si procurator. sed dicerem q si fideiussor iurauerit soluere sortem z vsuras: pter iuramentum exceptionem pponere no poterit. s. de iureiuran. debitores. nisi pmo impetrasset absolutionem iuramenti. e. ti. ex administrationis. vnde satis pot petere vsuras z expensas quas fecit. q totum est intereé suum. ff. mada. si madato. §. si fideiussor. ff. de admini. re. ad ci. pri. l. ii. §. vlti. z hic put sequit. z. j. c. pxi. S z obstat illa decre. debitores. q ipse d z repetere vsuras: s si no iurasset z potuit opponere exceptione: z non opposuit: non repeteret vsuras: q indebitu soluit: hoc dixit ala. uel dic q ide est cu iurauit: q debuit ipetrare absolutione iurameti anteq solueret vsuras si potuit: s si no potuit: ipse met repetet ab vsurario. Alii ut ta. cotradixerunt.

h ¶ Redditibus. nota clericis ob cam iudicati quottidiana stipendia iterdici. ff. de re iudi. comodis premiorum. Ar. 2. C. que res pig. obli. possunt. specie p mior. s licet spali conuentione no possit obligari: ut. l. pxi. tamen ex ca iudicati a iudice possunt p iudicato obligari. ar. C. de execu. rei iudi. stipendia. z C. de pd. mino. no alie. l. i. ff. de reb eorum qui sub tuto. uel cu. magis. viceti.

i ¶ Iuramenti. puniri. n. debent. q periuri sunt z infames scdm canones. vi. q. i. quicunq. xxii. q. v. si quis z. s. de iureiuran. querelam. C. de transact. si quis maior. z idem est uenire contra fidem promissam sicut contra iuramentum. ut hic p z. z. s. quod metus causa ad aures. q inter simplicem loquellam z iuramentum non facit deus differentiam. xxii. q. v. iuramenti. Sed quare mandat eos suspendi: cum ad hoc no sit actum: potest dici q hoc facit ex officio suo: cu p denunciationem ad papam puenerit: q vndecunq crimina clarueritt: punienda sunt. xxiiii. q. iii. ecce.

k Constitutus. absolnat. Et ita pōt fideiussor agere ꝺ̄ ꝓncipalem debito rem: ut eū liberet si diu steterit i obligatione. sic. j. e. c. ult. ubi de hoc.

l Accessiones. sic ē. ar. fideiussorē teneri ad usuras. Ar. ꝺ̄. C. e. ti. si fideiussor. Distingue utrū fideiusserit i omnē cām: ꝛ sic teneꝛ: alias non. ff. loca. quero an fideiussor. ꝛ. ff. e. ti. fideiussores magistratuū. uin. Contrariū tamē ē uerū secundū canones. s̄. de iureiur. ꝺbitores. ut. s̄. ti. ꝓx. dixi

m Legi. C. de iureiurā. propter calūniā. l. i. ꝛ. ſi. ꝛ iuri canonico cōtraria est quātū ad causas ciuiles. s̄. de iuramē. calū. c. i. ꝛ ult. c. in petractandis. ꝛ. c. se. cōcoꝛdat tamē canonibus. ii. q. v. c. i. ꝛ. ii.

n Intercessori. i. fideiussori.

o Satisdatōe. hoc si voluerint: alias nō cōpellit: sed sufficit ꝙ ei ꝺnuncieꝛ: ut mittat uel vadat ad ipsos videndos: alias reciperent in ꝛmino cōstituto. s̄. ꝺ testi. i nomine ꝺ̄ni ꝛ ꝙ dicit audiēdos. i. videndos iurare. uel forte iō cautionē ꝓstare ꝺz. ꝙ ꝓsūptio erat ꝺ̄ cācellariū ne in fraudē malicioſe debitum ei negaret ut aduersariū fatigaret laboꝛibꝰ ꝛ expēsis: ut si eā ꝓstare nolleꝛ: hoc ipso tāq̄ suspectꝰ cōpelleꝛet ad satisfaciendum. ſz hoc nō videt: ꝙ siue uadat siue nō: nihilominus teneꝛ aduersario i expensis: immo ꝺz ꝓpelli ut uadat uel mittat: ut ꝛ ipse magis puniat. ꝙ tunc grauat in suis ꝓꝓriis expensis ꝛ etiam aduersarii.

p Trāsmittentes. hoc fieri pōt i causis ciuilibꝰ: secꝰ i criminalibus i quibus testes in pūtia iudicis suū testimoniū dicere debēt. C. de fi. instru. iudices. ꝛ aut. apud eloquentissimū.

q Fides. hoc iō dicit. ꝙ ille qui testes examinat: melꝰ scire pōt: quāta fides sit eis adhibenda. ff. de testi. testiuz. i. responso. in fi. ber.

r Quod gbusdā. fide iubeat nec clericus nec monachus fideiubere ꝺz. s̄. e. ti. c. i. ꝛ. xi. q. i. te quidē. nisi necessitas sit: ꝛ tūc teneꝛ ex pietate subuenire alii. lxxxvi. di non satis. sed ꝓ ecclesiis suis possūt fideiubere: ut hic ꝺ̄. ꝛ in aut. de san. epi. §. aliū autē. colla. ix. ꝛ hoc de licentia capituli uel maioris partis ut hic dicit: alias monachus nihil ageret: nisi i ꝛtilitatē monasterii pecunia fuerit ꝙuersa: ꝙ tunc ēt ꝓinde est: ac si capitulū obligaretur. Itē clerici inter se possunt fideiubere: cū cōueniunt. C. de epi. ꝛ cle. oēs. §. in hac. Itē nec astrictus curie pōt fideiubere. C. locati. curialis. io.

b In ꝛtilitatē. istud bene notabile est: ꝙ creditoꝛ ꝓbet i ꝛtilitatē ecclesie credidisse. x. q. ii. §. hoc ius. v̄. is creditoꝛ. Sed nec tūc ageꝛ ex illo ꝺ̄cto: cum ille nullus sit credendo monacho sine cōsensu capituli. sed agit actione de in rem verso. ut hic ꝺz. ꝛ. ff. de i rē uerso. l. i. ꝛ. l. si ꝓ patre. A cōtrario sēsu v̄: ꝙ usq̄ ad sūmā a capitulo ꝺstitutā nō teneat creditoꝛ ꝓbare in ꝛtilitatem ecclesie ꝓ cessisse: ex eo ꝙ de alia ꝓbare teneꝛ. ut hic dicit. ber.

c Grauioꝛi. sed etiam ad arbitrium iudicis: cum hic nō sit certa pecunia statuta. s̄. de offi. dele. de causis.

d c Um ꝓ quo. si diu. Nota hic tres casus quibus fideiussoꝛ pōt agere ꝺ̄ ꝓncipalē debitorē ut eū liberet a fideiussione. Primus ē si diu steterit in obligatione. ff. mā. l. lucius ticius. Secūdus si reus incipit uergere ad iopiā: ut. l. lucius ticius. C. mā. si ꝓ ea. ꝺ̄ quā. Tertius si fideiussoꝛ ꝺdēnatus sit: ut in. l. si ꝓ ea ꝺ̄ quā. ꝛ istos tres casus habes hic. Quartus ē si hoc ab initio cōuenit: ut est. l. predicta. si ꝓ ea. ꝛ. ff. de fideiuss. fideiussoꝛ ꝓ venditoꝛe. Et ita i casibus ante solutionē pōt agere fideiussoꝛ ut libereꝛ. Ar. ff. mā. si mandato §. quotiens. ꝛ. ff. ꝺmodati. si ut certo loco. §. rē tibi deđi. alias nō pōt. ꝙ: ꝛ hoc ipsū v̄ ei mādatū ut soluat ꝛ hoc ꝓmisit: ꝛ sunt q̄si duo mādata ut se obliget ꝛ ut soluat: vnde ad vtrūq̄ teneꝛ. ar. ff. de cōdi. indebi. indebitā. ꝛ ē. s̄. de dolo ꝛ cōtuma. cū dilecti. ubi duo intelligunt mādata. ff. de arbi. celsus. ꝛ ꝙ: intēpestiue nō ꝺz reuocare beneficiū suuz ne oīno inutile fuisset: ꝙ adiuuari nos beneficiis oportet ꝛ nō decipi. s̄. de ꝺmo. c. vno. ff. e. i cōmodato. §. sicut. sicꝰ est i ꝑcario. s̄. de ꝑca. c. ult. b. Et ꝙ dicit diu referēdū ē ad arbitrium iudicis: sicut illud celeriter. s̄. de locato ꝛ conduc. c. potuit. ber.

e Dissipare. in isto casu pōt mulier petere doté ꝺstāte mr̄imonio. C. ꝺ iur. do. l. vbi. alias nō pōt. C. si ꝺstā. ma. dos solu. fu. l. vna. b.

f Ab hoc. filius. Hoc verum est si ē heres.

g Debita oia. si non fecit inuentariū: si fecit: tūc nō teneꝛ: nisi quātū vires hereditatis se extendunt. C. de iure. delī. scimus. tā duas. ꝛ b in debitis ex ꝺ̄cto descendēt ꝺ̄ vel ꝙsi: ſz in debitis que ex ꝺlicto uel ꝙsi ꝓcedūt non teneꝛ: nisi quātū ad eū ꝓuenit: uel nisi cū defuncto lis fuerit ꝺtesta. C. ne ex ꝺlic. defū. l. vna. ala. ſcꝺz canones tamē vī ꝙ heres tenetur ex delicto defūcti. j. de sepul. c. ult. ꝛ. j. de rap. i lris. t.

b Predecessoris. Est. n. ꝙsi heres ipsius. xxiii. q. viii. cōueniꝰ. xii. q. ii. c. ult. ala.

i Necessitate. aliaſ nō teneꝛ ecclesia. x. q. ii. hoc ius. §. is creditoꝛ. ꝛ. s̄. ti. ꝓx. ꝙ quibusdā. ꝛ. s̄. ꝺ de posito grauis. ꝛ sic successoꝛ ad id tenetur ꝙ predecessoꝛ facere debuit. xii. q. v. ꝙ io. ꝛ. xvi. q. vi. illud. b.

k Si quorūdā. sigilla. Arg. ꝙ litteris prelatoꝛ credat. s̄. de proba. post cessionez. ꝛ. xi. q. iii. cure. ꝛ. s̄. de fi de instru. c. ii. ꝛ. s̄. ꝺ cleri. peregri. c. i. et sigillo ecclesie creditur. lxxiii. i. ꝺ nomine patris. in fi. Ar. tamen ꝺ̄. s̄. de ꝓba. quoniā ꝺ̄. Sed q̄re dicit h̄ ꝓ alienis cū hic creditoꝛ intelligat. cc. x. q. ii. §. hoc ius. v̄. his creditoꝛ. ꝛ. s̄. ti. ꝓx. quod quibusdā. ꝛ. s̄. de deposito grauis. ꝛ sic nec nomine suo nec nomine alieno teneꝛ ecclesia. Ad factū referas hoc ꝙ: sic fatigaretur ecclesia de facto ꝛ non de iure. b.

l Teneri. nisi quatenus uersum in ꝛtilitatem ecclesie. s̄. ti. ꝓx. ꝺ quibusdam.

m Suspensū ipso iure. ꝛ insuper ecclesiam ipsam reddere ꝺz indē nē: si in aliquo grauata ē. s̄. de re. ec. ali. si quis presbyteroꝝ. Et est arg. optimum: ꝙ si aliquis dilapidauerit ecclesiam: ꝙ licet velit eaz reddere indēnem nihilominus removendus est. de hoc dixi. s̄. de elec. quod sicut. in fi. ꝛ sicut ipso iure suspensus est ita ipso iure videtur restitutus: cum ecclesiam reddiderit indemnē. ar. lxxxi. di. si qui sunt. xvi. q. vii. si quis deinceps. ꝛ. x. q. vi. nos sanctoꝝ. Sed nō credo ꝙ ꝓpter hoc sit restitutus: ꝙ iā suspectus eē: ꝛ satisdatio nō immutat malivolum animum tutoris. isti. ꝺ suspec. tu. §. nouissime. ꝛ. ff. e. ti. suspectus. ꝛ. l. se. imo removendus ē ꝺ facto si administrationē non dimisit. ff. de suspec. tu. suspectus. De hoc dixi. s̄. de offi. dele. venerabili.

n Boardus. officiali. officialis dicit ille cui ep̄s vices suas cōmittit. s̄. de insti. ex frequentibus. querimonijs. ber.

o Recognoscentē. i. ꝺfitentē debita. Qui enim cedit bonis anteq̄ recognoscat debitum uel anteq̄ ꝺdemneꝛ: aut in iure ꝺfiteatur debitum: audiri non debet. ff. de cessi. bo. l. pe. quod est verū si placet creditoꝛi: alias statim ꝓbabit debitum suū ſcēm ꝙ illa lex pōt legi cum nō ꝛ siue nō. ut ibi notādū ē.

p Nō valentē. Et ſō inanis ē actio quā inopia debitoꝛis excludit. ff. de ꝺlo. nā is. ꝛ. s̄. de resti. ſpoli. olim. ꝙ: qui nihil habet: nihil dare pōt. ut. i. q. vii. ꝺ aibertum. ꝛ cuiſ periculo nihil ē. ff. de fur. itaq̄ fullo. in ꝑn. vnde v̄ ꝙ nō tenuit excōicatio. ſz debuit eum expectare

quouſqz ſoluere poſſet.ar.decre.ꝑdicte oli.ꝛ ipoſſibile preceptum nō obligat.ff.que ſen.ſine ap.reſcin.l.paulus.ꝛ ipoſſibiliū nulla eſt obligatio.ff.de reg.iur.ipoſſibiliū.ſed hic tenuit ſnia forte ꝓpt̄ dubium:qz nō plene cōſtabat.an in totū uel i partē poſſet ſoluere. Et ſi cū ō hoc ꝓſtiterit:relaxaī.ut hic dicī.Sed certꝰ eēt iudex:qz nichil ſoluere poſſz uel ſi ceſſiſſet bonis: ſē tēta nō tenuiſſet.inſta tamē fuit.ꝛ ſi ſine difficultate oz abſolui:ꝛ iudex teneī ſibi ad intereſſe ſ.ō ſen.exco.ſacro.hoc tutius ē.

a Ydonea. Et ita uideī qꝺ pignora uel fideiuſſores.ff.mā. ſi mādato.§.ult. ſic ē.de pig.cū.ꝓſtet.ꝛ hoc intelligo ſi pōt: alias ꝓſtet quā poterit.ſ.iuratoriā.ſ.ō uo.poſt di.ce. ꝑ noſtras.ubi de hoc. et ſ.de.v.ſi.ex pte.ubi de hoc.

b Ad pinguiorē. Et ita ꝓz qꝺ licet qs cedat bonis: nō ſi liberatus ē:ſed obligatio remanet inefficax ꝓpter inopiā. Sz in hoc ꝓdeſt ei: qꝺ nō detruditur in cāceré.C.qui boñ. ce.poſ.l.i. Sz ſi poſtea ꝓueniat ad pinguiorē fortunam:ut hic dicitur: ſoluere debet.ff.de ceſ.bo. is qui. ſz non in totum niſi inquantuz facere pōt:ut dicī i illa.l. is qui habita rōne ne egeat:qz non ē fraudandus alimētis quotidianis.ff.e.qui bonſ.iſti.de act.§.ult.ꝛ.ff.ō re.iur.i ꝺemnatione. Sz ō vī.ē.de fideiuſ.ꝓuenit.ibi de redditibus eccleſie ſatiſfit creditoribꝰ:quare nō hic eo mō. Forte qz ꝓiuri erant i illa ꝓuenit:ſō redditus aſſignanī creditoribus. dignū eſt.n. ut male meriti egeſtate laborent.ff.depoſiti.bona fides.ꝛ.lxxxvi. di.ñ ſatis.uel hic non fuit actū ad hoc.lxxxvi.di.ñ ſatis.aīa meditū.

c Is qui idebitam. Nō qꝺ idebitum aliud dī iure ciuili tantū: ꝛ aliud iure naturali tantū:aliud iure naturali ꝛ ciuili. Qui ſoluit idebitū iure ciuili tātū ꝑ ignorantiā facti repetere pōt illud:q̄ le eſt id qō pōt retineri ꝑ.l.fal.C.de iur.ꝛ fac.ig.cū quis.ꝛ.C.ad l.fal.error.qz credebat ſe plus bre i hereditate q̄ haberet: ſz ſi per ignorantiā iuris non repetit:ut i legibus predictis. fallit cuz ꝓſona facit locum repetitioni.ff.ad velley.l.vnā.§.iterdum.ꝛ de cō.ide.l. iterdū.C.ſi aduerſus ven.l.fi.indebitū iure naturali tantū:ut ē illud quo ꝑ cirographū obligamur ſpe future numeratōis:qui tale idebitum ſoluit repetit:ut hic.ꝛ.i.q.iiii.§.notandū.vbi de hoc.ꝛ.ff. de ꝓba.cū idebito.i.rñ.vnde ſūpta fuit hec decre.ꝛ.ff.de ꝺi.ide. indebitū.ꝛ.ff.de ꝺſti.pecu.qꝺ ſi maritus.§.i.ꝛ iſti.quibus mo.re ō. ob.§.is quoqz. Et hoc verꝝ eſt ante bienniū non poſt:qz tunc ēt poſſet peti cum effectu:ut inſti.de lr̄aꝝ obli.in fi.C. de nō nume.pe.l. i.§.in ōctibus.i ꝑn. Solutum vō indebitum vtroqz iure quacunqz ignorātia repetiī:ut.C.de ꝺit.ide.l.i. Quod dictum ē hic ꝛ i ꝑcedenti mēbro:fallit i caſibus quos habemus.iſti.de obli. que ex contrac.na.§.ex qbuſdā.ꝛ i tex.ꝛ in glo.ibi ſignata. Si ſciens ſe nō debere ſoluit:nō repetit.qz donare. vī.ff.ō ꝺi.ide.l.i.ꝛ.ff.ō reg. iur. cuius ꝑ errorē. Aliud vō dicī idebitū ꝑ exceptionē:ſz debituz iure naturali ſiue ciuili ſiue vtroqz. Hec exceptio aut ē tēporalis aut perpetua:ſi ē tpalis ceſſat repetitio.ff.de ꝺi.inde.qō in diē.ꝛ.l.nā ꝛ ſi maritus.ꝛ.l.nā ſi moriar. Si vō exceptio ꝑpetua eſt:diſtinguī:aut ē fauorabilis aut odioſa. Si eſt fauorabilis : ꝑ errorē ſolutum repetit.C.ad vel.q̄uis.ꝛ.ff.de ꝺi.inde.qui exceptionem. Si eſt odioſa:ut macedoniani que daī in odium creditoris:ſolutum nō repetitur ſiue ignorātia iuris uel facti.ff.de ꝺi.ide.qui exceptionē.ꝛ.l.ſi is qui. Aliud ē idebitum ad iuris rigorē ſeruandū:hoc ſciens ſi ſoluit nō repetit.ff.de ꝺi.iude.index.ꝛ.l.iulianus .qz ſnia de iure ciuili ē:ſō ea que iuris naturalis ſunt:tollere non pōt.q̄re ſi ſoluat nō repetit:ut.l.iulianus. Si vō icertum ſit:an exceptio ſit tēporalis an ꝑpetua: ꝓcedaī ac ſi eēt ꝑpetua.ff.de ꝺi.inde.ſufficit. Ciuilis tñ dicitur obligatio:quādo ſpe future numerationiſ me ꝑ cirographū obligaui.inſti.de litterarum ob.in ꝑn. Naturalis tātum que re ipa tollitur:utputa numeratione pecunie ꝛ iuſto pacto ꝛ iuramento tollitur:ſicut ꝛ numeratione pecunie.ff.de ſolu.ſtichum.§.naturalis.b.

g Teneī.qz preſumitur eum debitum ſoluiſſe.niſi probet contrarium qz nō eſt veriſimile:qꝺ aliquis diligens pecuniā ſuam iactet.ff.de ꝓba.cū de indebito.i.rñ.ꝛ hoc intelligo de eo qui maior ē.xxv.an. ſecus in ꝑuilegiatis ꝓſonis: puta pupillus ſiue minor mulier miles agricultor ꝛ ſimplicitate gaudēs. Ille.n. ꝓſone non teneī ꝓbare pecuniam indebitā:ſz ille qui recipit oz ꝓbare pecuniā debitā fuiſſe. ff.de ꝓba cū idebito.§.ſin ār.

b Cōuincaī. legitimis ꝓbationibus:ut.ff.de ꝓba. cuz ō indebito.§.ſin ār.in ꝑn.

i Probādi. Nō qꝺ onꝰ ꝓbādi reo incūbit ꝓpter ſuū delictū ificiatōis.ſic ēt actio legis aquilie ꝓpt̄ inficiatōem creſcit i duplū.ff.ad.l.aquil. ideneratius.§.hec actio. ꝛ alibi puniī ificiator.C.de non numer.pe.auī. ō qui ꝓpriā vt i auī.de tri.ſemiſ.§.illud quoqz.col.iii. Itē cū eſt p̄ſūptio ō reum trāſferī ꝓbatio i ipm C.de proba. ſiue poſſidetis. De hac mā dictum ē.ē.ut ec. bene.ut noſtrum.

k p Rudentes.ut debere. Unde dixit dñs:beatius eſt dare q̄ accipe.xvi.q.i. p̄dicator.ꝛ.j.de celeb.miſ.cū martbe.vnde martialis coꝰ reprehendebat quēdā. qui tota die diſcurrebat ꝑ hoſpitia alior Scevola tu comedis apud oēs nullus apud te. Alterius ſiccas pocula nemo tua aut tu redde vices aut deſine velle vocari. Dedecus ē ſemper ſumere nilqz dare.vin.

l Creverit.ſaltem per bonam uoluntatem.quia hilarem datorem diligit deus:ꝛ qui dat propter preſentem pudorez ꝛ rem ꝛ meritum perdit.xxiii.q.vi. §.ex his omnibꝰ.t.vnde verſus. Da facie leta:ſine leticia faciei. Quod dederis pdis rem meritūqz rei.

m Fraternitatem.ꝓcurator.p̄latus.n.eccleſie ꝓcurator eſt nō dñs.xii.q. i.c.vlt.ꝛ.q.ii.ſine exceptione.ꝛ.x.q.ii.caſſellas.

n Deteriorem.ſi.ē.de in inte.reſti.c.i.ſi.ff.ꝑ emp.qui fundum.§.ſi tu.ꝛ.ff. de ꝑcu.ignoranter.

o Non oz.in faciendo:ſz omittēdo tñ pōt.xv.q.iii.placuit.ꝛ.ē.ō p̄ſcrip.c.i. in faciēdo etiā modice.nā modicū donare pōt ſi eſt conſuetudo.j.c.ꝓri.ꝛ i hoc differt a ꝓcuratore:qz ꝓcur.nihil donare pōt:ēt generaliſſimā habens adminiſtrationem.ff.de ꝓcu.procurator tutorum.ala.

p Graues.ergo a contrario ſenſu ſi non ſunt graues nō revocanī: qō verꝝ ē i c.ꝓx.t. Sed quid ſi per minutas uel paruas donationes eccleſiaz ledat uel modicum excedat:vī qꝺ totum debeat revocari.ff.de iurepa.ſi libertꝰ.§.ſi qs plures.imo qō vltra licitum ē revocaī.ar.C.de dona.ſi quis argentū.§.in huius aūt.xii.q.ii.ſi quos ō ſeruis.imo videī qꝺ non ſit attendēda coacervatio: ſed ſingularis quātitas.ar.ff.de iuriſd.om.iu.ſi idem.ar.ō.ff.ō ap.ſi quis ſe patim.§.ſi quis cum vna.ff.de pac.ſi plures.lau.

q Conſultis. maxime cum nec eoꝝ conſilio pōt facere donationē dānoſam eccleſie.x.q.ii.hoc ius.§.qui res.xii.q.ii.ſine exceptione.t.

r Indulgemus.i.indultū eē oſtendimus:qz ō iure cōi hoc facere poterat:ut xxxv.q.ix.quod quis cōmiſit.ē.de.re.ec.non alie.ſi quis preſbyteroꝝ.ꝛ.ē.ō precar.c.ii.Similem indulgentiam hēs.ē.de iureiur.etſi xp̄s.in fi.ꝛ.ē.ō vſu pal.ex tuaꝝ.ber.

s Etez.cōſuetudo.xi.di.in his catholica.ē.de bis que fiūt a p̄.ſi cō.cā. ea noſcitī.ꝛ.ir.q.iii.conſtus.que tñ nō ſit canonibꝰ inimica:ut hic dicit.ꝛ.ē.de re iud.cū cā.xii.di.ſcit ſcā.ꝛ.ff.de ſepul.vio.l.iii.§.diuus.

t Ratum.ꝛ ita vī qꝺ abbas poſſit facere donationem. Sed ō videī.qz nihil habet ergo nihil dare pōt.i.q.vii.daibertum.liiii.di.abbati.ꝛ.xii.q.ii. quiqs ꝛ.j.de iurepa.qꝺ autē.in fi.ꝛ.j.de ſta.mo.cum ad monaſterium.in fi. Itē procurator eſt non dñs.xii.q.i.ſi ꝑuatum.ergo donare nō pōt.C.ō admi.tu. nō omnium.ꝛ.ē.ti.ꝓx. Dicit ala.qꝺ iſtud pōt intelligi de pauperum erogatione quā pōt facere quilibet p̄latus eccleſie:ita tñ qꝺ non ꝓroget ad nimiā quantitatem:ut hic innuitur.ar.lxxxv.di.non ſatis.ff.de of.ꝓconſu.ſolent.§.vlti. ꝺſiderata conſuetudine ꝛ facultate eccleſie.j.ō cen.cū apoſtolus.i fi.vel ēt pōt intelligi de vā donatōe quā pōt facere p̄latus:ſi conſuetudo loci hz hoc.nā conſuetudo loci dat iuriſdictionē ꝛ liberiorē tribuit adminiſtrationē.ff.qō vi aut claz ꝓhibere.§.nō tātum.ꝛ.ē.de bis que fi.a p̄la.ſi.cōſen.ca.ea noſcitur.ita tñ ut eccleſia enormiter nō graueī.ē.e.c.ꝓx.

v Conſultatōibꝰ.viventibus.ē.de ꝺceſ.p̄bē.c.i.ꝛ.ii.ꝛ.iii.ꝛ.c.vlt.

x Auctoritate. aliter nō valerent. ī. de iurepa. q autē. i fi. ⁊. c. nullus. Cōtra ī. de iurepa. illud. Quidā dicunt q patronus sine cōsensu epi iuspatronatus pōt donare loco religioso. ⁊ sic loquitur ꝺrium: ecclesiā vero nō ut in pmis ꝓcor. ut hic. De hoc dicet in. c. illud. b.

y Spoliari. q; sine culpa sua nō é aliquis beneficio suo spoliādus. ē. de ꝓsti. cognoscētes. ⁊. lvi. di. satis puersū. ⁊. xvi. q. vlt. inuentum.

z P Er tuas. cōcessit. sic ⁊ papa qnq; cōcedit ꝓuilegiū ob grām prestiti obsequii. xv. q. i. c. vlt. circa fi. b.

a Moris. ⁊ ēt iuris: ut i constitutione frederici imperialē §. preterea.

b De certo. i. ꝺ illa terra mēsurata: ut. ī. dicit.

c Inuenerunt. Nota: q ubi quis decipitur i quātitate rei agit ad supplementum etiaꝫ si deceptio fuerit circa dimidiā rei: qꝺ verꝫ est: nisi fuisset terminus appositus ad mensurandum rē illam: q; tunc vltra terminum non audiretur ⁊ nisi qui rem acceperit renū ciauerit de quātitate. ff. de cōtra. empt. qui fundum. secus si decipiatur in precio quia toleratur vsqꝫ ad dimidiam iusti precii. ē. de emp. ⁊ ven. cuꝫ dilecti. ⁊. c. cum causa. C. de rescin. ven. l. ii.

d In possessione. ergo non adipiscitur: quis possessionē ex inuestitura. ē. de his que fi. a ma. p. ca. ex ore.

e De nouo. q; forte iurauerat non infeudare de nouo: sꝫ hoc nō obstaret. ē. ꝺ feud. ex pte. ⁊. ī. de censi. cum venerabilis. q; non dicitur nouuꝫ qꝺ ab alio fuit factum. Item alia rōne: q; licite potuit perficer donationem licet eam nō potuerit inchoare. ī. ꝺ iudeis cōsuluit. ⁊. ff. de noui opere. nūcia. l. i. §. opus nouū. ff. de dona. inter vi. ⁊ vx. si donare. §. si sponsus. nihil. n. nunc dat: sed datū declarat: ut ibi dicit ff. de testa. beredes palam. §. i. Item q; multa ꝓmittuntur fieri ex prioris actus cōsequētia. C. ad velle. si mulier. ⁊. ff. de mino. l. iii. §. scio. q; de mādato pape ℔ factū fuit. i ꝑn.

f In fraudē. sic. xx. q. iii. cōstituit. ⁊. ē. de his que vi. metusue can. si. cum dilecti. arg. nec ecclesia ꝺꝫ alicui injcere laqueū. xxvii. q. i. de viduis.

g Integrare. si. ē. de solu. c. i. ⁊. ē. ꝺ preben. vacante. ⁊. c. cum cām: q; adiuuare beneficiis nos ꝙportet nō decipi. ē. de cōmo. c. vno. ⁊. ff. e. i ꝙmodato. §. sicut. in fi. si. xxv. q. ii. quecunq;

h Assignata. licet non tanta inuenta.

i Qꝺ dilēti. foresta. foresta ē locꝰ i qꝰ fere icludūt: ⁊ ℔ qlꝫ vsū venādi. vi.

k Intētio. ⁊ sic sp recurrēdū ē ad itētionē donātis siue scribētis. ē. de rescrip. ad aures. ⁊. ē. de ꝓbē. c. ult. ⁊. c. cū cām. ⁊. ff. de v̄. ob. in cōuentionibus.

l Ad supiorē. Sꝫ q̄re nō spectat determinatio ad oia p̄cedēntia ⁊ sequēntia. ē. de ap. scō regris. ⁊. ff. de le. iii. si qs i ꝑn. ff. de le. i. tal. §. ult. ⁊. l. se. sꝫ ℔ iō dicit: q; v̄ba donatōis largissime iterp̄tāda sūt: ut hic dicit: q; plures fuerūt hic donationes vna pure ⁊ sine aliq̄ ꝙditione de q̄ hic dicit: ⁊ altera sub ꝙditōe quā respicit clausula illa ꝺ foresta: forsitā ꝙditio apposita erat i vltia donatōe: ut posset ibi h̄re vsū venādi: ⁊ illā ꝙditionē volebat nobilis iste referre ad ꝑmā donationē: ut sic cl'a de foresta respiceret oia p̄cedentia. ſ. ut liceret sibi ⁊ heredibus suis possessiones illas quādocūq; vellent redigere i foresta.

m Plena. C. que res pig. obli. pos. l. vlt. ff. si cer. pe. l. iii. verūtn̄ si vinū qꝺ ē i dolio venditū fuerit: hoc v̄ actū: ut i tpe ꝙpetēti expediāt dolia ꝓpter novaꝫ vindemiā. ff. de peri. ⁊ ꝙmo. rei vē. l. i. i fi. ⁊. l. ii. ⁊. iii. lau.

n Plenior. ff. de reg. iu. i testamētis. ff. de v̄. ⁊ trit. le. l. iii.

o Beneficiis. ī. de ℣. si. oli. xvi. q. ii. visis. ⁊. q. i. frater nr̄. ī. de dec. ex pte. ī. de ꝓuil. q; circa. ⁊. ii. q. iii. §. notādū. i fi. ff. ꝺ iur. emūi. l. iii. C. de vsufr. antiquitas. ff. de ꝓsti. ꝑnci. l. beneficiū.

p P Astoralis. suū. Qui g̃ ꝺcedit ecclesiā qꝺ suū est itelligit̄ concessisse. ī. de iurepa. qꝺ āt. §. i. ff. de ℣ben. emp. qui tabernas ff. de le. i. si domus. §. vlt. ff. de vsu. ⁊ habi. si ita. arg. ℣. ff. de le. ii. l. meuius. §. vl. Sꝫ quid si laicꝰ cōcedit ecclesiā de cōsensu epi: i eo casu nō v̄ eps aliqd cōcessisse: sꝫ donatōez laici rātū ratam habuisse i eo q; laicus donare potuit. ī. de iurepa. qꝺ aūt. io.

q Ceteraliter. p hoc reprobat̄ qꝺ dici cōsueuit. xvi. q. ii. c. i. §. q; idē ē: si eps cōcedat ecclesiā cuꝫ oi iure suo: vel simpliciter dicat cōcedo vobis ecclesiā. nam ut hic ꝙ aliud unus est hic in vno ⁊ aliꝺ i alio: sicut aliud est si qui ℣bum societatē simpliciter aliud si contrabunt societatē oium bonoruꝫ. ff. p socio. l. iii. §. i. ⁊. l. coiri societatez: sicut aliꝺ ē dicere a munere: ⁊ aliud ab oi munere. i. q. i. sic nō nulli. ar. ℣. xxxi. q. i. quod si dormierit. ff. de serui. sicut ī. de iurepa. ex litteris. §. ꝺ ℣ben. emp. si aque ductus. io.

r Cathedraticū. Si ita gnāliter dat eps ecclesiā: tūc ēt ꝺdisse itelligit̄ ius instituendi. xvi. q. ii. visis. sꝫ quātūcūq; gnāliter eximat ecclesiā a se sp itelligit̄ si bi correctionez retinuisse. ut in. c. visis ꝓcuratōem ⁊ visitationē. ī. ꝺ cēsi. cū venerabilis: ⁊ cathedraticū: ut hic: nec obstat. ī. de reli. do. cōstitut̄ ꝰ ybi v̄: q; eps i totū possit eximere ecclesiā: q; illa donatio fuit ꝙfirmata ex certa scia p ℣ papā: sic̄ videt: q; quātuncūq; gnāliter patronus remittit ius patronat̄: iura quedā tn̄ retinet i liberto C. de bo. liber. l. vlti. ⁊ mirū v̄: q; eps plus itelligit̄ dedisse qn̄ minus ℔. sꝫ hoc iō ē: q; donatōem iterp̄retari debemus: ut potius valeat q̄ pereat. ī. de ꝓuil. in his. ⁊. ī. ꝺ v̄. sig. abbate. ⁊. ff. ꝺ re. du. quotiēs ⁊. ē. de fi. instru. iter dilectos. io.

s Capituli. aliter nō valeret supra de his que fi. a prela. cum nos ⁊ c. tua. ⁊. c. pastoralis. ber.

t Inter dilectos. dissimilibus. qꝺ licite fieri pōt: ut nunc agit̄ de adipiscenda possessione quam nunq̄ habuerunt: ⁊ postea de recuperanda: sic. ff. de acqui. pos. l. naturali. §. nihil. ⁊ eadez res ex diuersis causis peti potest. ē. de iudi. examinata. ⁊. ē. de causa pos. c. vlt. ⁊. C. de peti. here. hereditas. ff. de excep. rei iudi. cum queritur. ⁊. l. an eadem. io.

o Ad petitoriū. ē. de cā pos. pastoralis. ⁊. ē. ꝺ testi. significauerūt: sed ibi conuerso modo.

p Eoꝝ noie. talia. n. possunt fieri per ꝓcuratorem. ē. de ꝓbē. accedens. ⁊. ē. de prescripti. si diligenti. io.

eius auctoritate rate debeant haberi: ita q; persone que iam dictas ecclesias possidēt sine ipsoꝝ assēsu eis in vita sua nō debeāt spoliari.

Anno. iij. epō florentino.

Per tuas litteras proponere ꝓcurasti: q; cū quidā nobiles florētini tēpore scismatis episcopū floren. in domo sua tenuerūt: idez episcopus sedata scismatis tempestate de mandato alex. pape quattuor modios terre in feudum concessit eisdē: ⁊ successor ipsius ꝓ ut est moris de certo feudo prefatos nobiles inuestiuit: uerum cum ipsi assignatam terram mensurari fecissent non nisi duos modios inuenerunt: feudum integrari cū instātia postulātes: super quo dubitas: eo q; non sunt in possessione ipsius: ne de nouo videaris illud ꝓferre: et infra. Nos igitur attendētes q; ecclesia in actibus suis fraudez nō debet aliquā adbibere: respondemus: q; feudum ipsum secure poteris itegrare: cū terra illa quattuor modioꝝ ipsis fuerit assignata.

Dem. r. de burg. ⁊. g. berbur. abbatibus.

Quam dilecti filij abbas ⁊ monachi de melios ꝓposuerunt coram nobis: q; nobilis vir alanus quasdaꝫ terras a patre ipsius eorū ecclesie in elemosynam assignatas violēter redigere cupiat in foresta' et infra: mandamus: quatenus ad sententiam pro ipso monasterio ꝓ ferendam ap. post. procedatis: cū ex tenore instrumenti uehementer apparet: q; hec fuit mens ⁊ intētio ꝺātoris: ut clausula de foresta que in fine ponitur instrumenti: nō ad' superiorem donationem: que tam libera ⁊ pura fuit: ut inunis esset ab omni uexatione ⁊ consuetudine seculari: sed ad inferiorem concessionem que pensionem ⁊ determinationem habet insertam. iuxta sanum referri debeat intellectum quia in cōtractibus plena' in testa

mētis plenior': in bñficijs quoq; plenissima est interpretatio adbibenda.

Dem epō beliensi.

Pastoralis officij: ⁊ infra. Tua nos duxit discretio cōsulēdos si episcopus consentiente patrono viris religiosis aliquaz ecclesiam concedēdo hac utatur simplicitate uerborum: concedim' uobis illaz ecclesiam: utrum eo ipso videatur in eorum usus fuisse cōcessa uel ius tantūmodo patronatus. Nos aūt inquisitione duximus respondendum: q; si episcopus ecclesiam illis conferat de cōsensu patroni: profecto patronus quod suum est conferre videtur: ius videlicet patronat': et episcopus quod temporaliter obtinet in eadem: ut si fructuuz ecclesie eiusdem aliquā recipiat portionem: in eorum usus illa portio cōuertatur. Quod si ex ipsius prouentibus nullam debeat portionē habere: omnes prouentus preter cathedraticum in eorum usus credimus ꝓuertēdos: sed ut episcopi donatio sit legitima: consensus est sui capituli requirendus.

Dem florentinen. et fesulan. episcopis.

Inter dilectos filios hospitalarios sancti sepulchri ac fratres hospitalis sancti allucij super eodem hospitali questiōe suborta: cū idez hospitalarij super possessorio quod semel ⁊ iterum ex causis tamen dissimilibus' intentarūt: cōtrariam sentētiam reportassent: de inde ad petitorium recurrentes ꝓ ponere curarunt: q; cū. g. quondā rectore ⁊ fratres ac patroni eiusdez hospitalis habito cōi cōtractu deliberassent hospitale ipsum hospitalarijs supponere supradictis. commiserūt in hoc tribus ꝓcuratorib' vices suas cōiter statuentes: ut qd' per ipsos fieret acceptarent: qui cū eisdem taliter statuerūt ut ad ipsuz hospitale aliq̄ mitterētur: qui eor' nomine acciperent assignationem

q Questionem. ⁊ ita rē religiosam transtulerunt in alium. vnō nō valuit translatio. C. de litig. l. ii. ⁊. C. cōmunidiui. l. i. in fi. ⁊. s. ut lite pen. ecclesia. ⁊. xii. q. i. §. res litigiosa. vnde reseruat ius suum plebano de piscia super hac questione in fi.

u Turpitudinē. Ar. q allegans turpitudinem suā non est audiē dus. C. de suo pigda. ma. si creditoribus. C. de reuo. dona. cum ꝓfitearis. C. de trāsacti. transactione finita. ff. ō le. i. si vnus pluriuz. §. i. xv. q. iii. nemini. s. de cōcel. prebē. cum super questiōe. s. de testib. sicut. Ar. ō. C. de liber. cau. l. i. ⁊. l. interrogatū. ⁊. xxxv. q. iii. extraordinaria. ⁊. s. de re iudi. latoz. ⁊. c. cō sanguinei. so. gnāle est illud: q allegās turpitudinem suaz non audit. ff. de cōdi. ob turp. cau. l. ii. ⁊. xxxiii. q. v. sane. Ar. nisi vbi vertitur periculum anime vt in. c. latoz. et c. ꝙsanguinei. vel nisi ꝓpter fauorez ecclesie. xxxv. q. ix. qō quis ꝙmisit. vel fauore libertatis: ut i l. interrogatā.

e Deceptorib⁹. s. ō re. ꝓmu. cū vniuersoz. ⁊. C. si minor. se ma. dix. l. ii. ff. ad. vell. l. ii. §. i.

t Adiudicare. sz qualiter poterāt isti se supponere: cuz talia ad episcopū spectent. j. de excess. pla. sicut vnire. ⁊. ar. s. de consuetu. cuz dilectus. nec. n. aliqs pōt eximere a se iurisdictionē sui prelati. s. de foro ꝙpe. si diligenti ⁊. c. significasti. Rideo: licet isti non poterunt se subiucere: tñ per talem subiectionē sibi poterat fieri preiudicium: sic. s. de renuncia. qō i dubijs. ⁊. vii. q. i. si quis ꝓsbyter. sub conditione tamen possūt se subijcere: ut. s. ō resti. spo. olim. Item personas suas pōt subijcere. s. quod me. causa cū dilect⁹. io.

y Preiudicium. ⁊ sic. j. de cap. mo. c. ii. ⁊. s. de re. iu. di. suborta.

x Inter alios. s. de fi. instru. inter dilectos. ⁊. s. ō iudi. c. pe. ubi ponit hec regula. ⁊ ibi de hoc.

y Apostolice. respondemus. Questio fuit de hoc: quādoqz epi succesſiue locis religiosis de redditibus ecclesiaꝝ suaruz cō ferunt ultra quinquagesimam portionem: quādoqz vsqz ad tertiaz uel quartā partem: querebat vtrum successor possit reuocare: quod vltra quinquagesimam datum est: ad hoc respondet papa: ꝓut seqtur i canone. xii. q. ii. bone rei.

3 Ecclesie. seculari iam cōstitute.

a Elargiri. ⁊ hoc pōt facere sine consensu capituli sufficit. n. a iure semel concessum fuisse. ff. de conditi. insti. que sub cōdit. §. ult. ⁊. s. de his que fi. a prela. sine cōsen. capi. pastoralis. ubi ō hoc que videtur determinare banc dubitationē. ⁊. j. e. c. ubi dicit per se debet excedere ⁊c. ergo ꝑ se illam pōt concedere: q quod de vno negatur ō alio conceditur. xxv. di. qualis. ⁊. s. de presump. nonne. ⁊. s. de bis que fi. a prela. sine cōsen. ea. cum apostolica. in fi. Et i alienationibus semper dicitur: q consensus capituli requiratur supra. eo. pastoralis. xii. q. ii. sine exceptione. ⁊ supra de his que fi. a prela. sine consensu capituli cuz nos. Quidā dicunt q laur. ⁊. t. ⁊ io. super illo. c. bone rei. q hanc donationem facere debz de consensu capituli. argumentum illius. c. xii. q. ii. si episcopus. Hug. dicit q hoc potest fieri de ꝙsensu clericorum: ⁊ tunc post mortem episcopi non reuocatur: uel sine consensu clericorum: ⁊ tūc reuocatur post mortez episcopi per successorē. Et ista quinquagesima uel centesima intelligenda est quo ad fructus tantum: ⁊ hoc patet ex verbo illo quinquagesimam uel centesimam partem census: ita intelligit. Hug. super. ca. bone: ⁊ de fructibus formata fuit questio. Sed contradicere videtur inferior littera: ubi dic̄ sine de possessionib⁹ ⁊c̄. Jo. intelligit q etiam ō possessionibus: ⁊ perpetuo possit donare cētesimam uel quinquagesimā: ⁊ hoc satis potest cōcedi. Et est argumentum ubi dicit: nisi legitima prescriptione ⁊c̄. ita tamē hoc facere pōt sine de redditibus sine ō possessionibus: q ecclesia non ledatur. ber.

b Reuocari. Hic respondet questioni: q reuocabitur tantum ultima: si plures fuerint facte alienationes. ff. de iurepa. si libertus. §. i. si vna tātū fuit ⁊ enormis: de ipsa detrabet quod plus est. xii. q. ii. si quos de seruis.

c Prescriptōne. Sed videtur q hoc stare non possit: qz dicit lex: qui contra leges mereat: male fidei possessor dicitur: ⁊ ideo non prescribit. C. de agri. et censi. quēadmodum. li. xi. et nulla temporis lōgitudo iuuat malefidei possessorem. s. de ꝓscrip. vigilāti. et. c. si diligenti. et. c. quoniam omne: et iuris ignorantia non ꝓdest i vsucapione. ff. de iuris et fac. igno. iuris ignorantia. ff. ō vsuca. nunq̄. Rñ deo hec est ignorātia facti et non iuris. Facti. n. questio ē: vtrum ledatur ecclesia grauiter: ⁊ ideo ecclesia que recipit cum habeat titulum ⁊ bonaz fidem prescribere potest: ſm q hic dicitur. r. quia hec donatio permissa est per canonem illum bone rei. sed in aliis exceptionibus loquuntur predicta iura. b.

d Exceptione. puta rei iudicate. s. de re iudi. cum inter vos. ⁊. ff. de except. l. ii.

e Nam. etsi responsio tacite questionis.

a Ex ostensione. Ut si ostendatur ecclesia ere alieno grauata. ut graues iminere expēsas ꝓmo. uel qz defecit ecclesia i expēsis ꝙsuetis ꝓpt̄ talē donationē. quā si nō fecisset leuiter subiret expēsas sine grauamine. ber.

b Quā expressione. quedā enim sunt que melius possunt intellectu percipi q̄ elocutione exprimi. ff. de solu. ratū. ⁊. ff. rē ra. ba. quo eni tutore. §. iulia.

c Canone. Predicto bone rei.

d Debeat. ex eo q dicit per se non debet excedere summam a canone prefixam: ergo illam per se facere potest ut. s. dixi.

e Propter. Hec decre. sumpta fuit ex lege. C. ō revo. dona. l. ult. Nota ēt q donatio semel perfecta non reuocatur: etiam prętextu imperialis rescripti. C. de revoca. donat. si donationem. ⁊. xxii. q. ii. non enim. nec ex sola penitentia revocatur. C. eo. possessionem. nec recipit ꝙditionez postea ꝑfecta donatio. C. de dona. que sub. mo. ꝑfecta. in casibus tñ revocatur ꝓpt̄ ingratitudinē. Unde distingue: aut donat quis liberto: aut extraneo. Si liberto revocatur donatio sola ratione obsequii non ꝓstiti: ⁊ ē mirabile: q revocantur

res empta ex pecunia donata. C. de reuo. donat. l. i. sed libertas nō reuocaī solo obsequio nō prestito. C. de lib. cā. solo. sed propter easdē causas quibus donatio reuocaī libertus ecclesie in fuitutē reuocatur. xii. q. ii. octaua discussio. ⁊ in auī. ut liberti. de cetero aureo annullo nō egeant. §. illud. colla. vi. Reuocatur etiā donatio tota propter liberos susceptos a patrono. C. ō reuo. donā. si vnq̄. si. xvii. q. vlt. c. vlt.
sed illud iure poli nō iure fori: alias autē totam non reuocat. C. de inof. dona. si totaſ. Si autē in extraneum collata sit donatio reuocatur ex ingratitudine cuius quattuor cause hic notantur: puta si donatarius impias manus in donatorē iniecerit ipsū vulnerādo uel atrocē iniuriā ei intulerit: ut ipsum vulnerando uel fustibus cedendo. siue graue dānum rez suaz uel periculum vite inferre p̄sumpserit. Item adde quintam que hic nō ponitur: si conditionē appositam non adimpleuit. ar. ſ. e. cū dilecti: ut hoc totū habes. C. de reuo. do. l. vlt. ⁊. j. de ȝdi. ap. vez. Si vero maī dōationē filio faciat: ⁊ postea transit ad secundas nuptias ex tribus tātum causis eā donationē poterit reuocare: puta si eius insidiatus est: si atroces manus intulerit in eaz: si totius substātie ipsius molitꝰ est iacturam. C. de reuo. dona. autē. he quoqz. in autē. de nup. coll. iii. §. mater. aliter ñ fit reuocatio. insti. de dona. §. alie.

f Reuocare. Reuocaī ergo donatio vtili rei vendicatiōe uel cōditione ex lege. C. ō reuo. dona. bis solum. ⁊ C. de ōbē. emp. cū res. ff. ō dona. cā mor. l. si mortis cā. b.

g Atroces. Que considerā tur ex tribꝰ causis. ſ. ex facto loco ⁊ persona isti. ō iniur. §. atror. ut si quis vulneratꝰ fuerit uel fustibus cesus.

b Successores. Hoc ius reuocandi personale est: qz nō cōpetit p̄mordium huius cāe heredibus donatoris uel cōtra heredes uel successores donatarii: qui hoc in vita sua tacuit: ut hic dicit. C. ō reuo. dona. l. ult. ad fi. ⁊. l. i. in fi. qz per taciturnitatem remissum videtur. Et sic est arg. qꝰ feudum nō est auferēdū filio ꝓpter fellonia patris: si patri questio mota non fuit sic. C. ō inoffi. testamen. oīmodo. arg. ff. ad syl. l. i. §. vlt. ber.

b Inuestigandū. a iudicibus qui de hoc cognoscunt.

i Ad quam. si. xii. q. ii. placuit. ⁊. q. iiii. quicūqz. ⁊. q. v. nulli. ⁊. c. fixum.

k Debent. qz p̄sumunt̄ de bonis ecclesie emp. xii. q. iii. c. i. C. de dona. int̄ vi. ⁊ vx. etiam. ⁊. ff. e. quintus mutius. Sed ō hanc p̄sumptionē admittitur ꝓbatio. xii. q. i. sint manifeste. ⁊. q. iiii. c. i. ⁊. ii.

l Presbyter. B. c. hī. xii. q. iiii. c. ult.

m Emerit. de rebus ecclesie quonia si de suis ⁊ ecclesie rebus emisset: ꝓrata precii res diuideretur inter ecclesiā ⁊ heredes p̄sbyteri si de hoc constaret. xii. q. iiii. ca. i. ⁊ ita ꝓ ea parte faciat iustrumentum ꝓ se: quia totius est qꝰ non faciat instrumentum cōmune: sed sepatim. aut non datur ei optio: sed cōminatio est. ber.

n Et vnusquisqz. supple statuimus.

o Acquisierit. occasione ecclesie. j. c. pr. qz nos. ⁊. c. requisisti. Et est ar. qꝰ teneor tibi restituere qō occasione rei tue ad me puenit. ar. ō. de iureiuran. p̄tio. §. procuratoz. ver. ut i ceteris.

p Inquirendum est. ſ. a p̄latis ecclesie.

q Compauit. supple. si hoc fecerit puniendus ē: ⁊ ecclesia poterit eas vē dicare: licet sue non sint: ⁊ est spāle in ecclesia: sic ⁊ miles. C. de rei ven. si. ut muni. C. de rei ven. si ex ea. C. de dona. inter vi. ⁊ vx. ⁊ si tua. C. cōia vtriusqz iud. si patruus tuus.

r Alieno. si. xlvi. di. sicut non suo.

aut sibi atroces[s] iniurias seu graue rerum suarum damnum: uel vite periculum inferre p̄sumpserit: quod tamen ad donatoris qui hoc tacuit non extenditur successores[b].

De Peculio clericoz.

Ex consilio arelatensi.

Inuestigandum[b] est: si nihil patrimonij habens p̄sbyter quando promotus est ad ecclesiasticum ordinem postea emerit p̄dia cuius iuris sint: quoniam ecclesie ad[i] quam nihil habens promotus est: esse debent[k] iurta canonicam auctoritatē.

Ex eodem.

Presbyter[l] cum dioceſim tenet: de eis que supemerit[m]: ad ipsius ecclesie nomē scriptūram faciat: aut ab eius ordinatione discedat.

Ex epistola pij pape.

Et vnusquisqz[n] p̄sbyter res quas post dies consecrationis acquisierit[o] p̄prie ecclesie relinquat.

Ex consilio remen̄.

Inquirēdū[p] est si quis presbyterorū de redditibus ecclesie uel oblationibus uel uotis fidelium alieno nomine res comparauit[q]: quia sicut nec suo: ita nec alieno[r] nomine p̄sbyter fraudem facere de facultatibus ecclesiasticis debet: quoniam hoc sacrilegium[s] est: ⁊ par crimini iude furis: qui sacras oblationes asportabat[t] ⁊ furabatur.

Ex consilio talentano.

Si quis sane clericoz agella uel vineolas i terra[u] ecclesie

s Sacrilegiū. large sumpto vocabulo sacrilegii. xii. q. ii. predia. c. gloria epi. ⁊. ō. de so. ȝpe. ȝquestus. ber.

t Asportabat. si. xxiii. q. iii. quid ergo. xviii. q. iiii. si forte. ber.

v Si quis. in terra. que sterilis erat. p̄us. n. equum est illis reli qui quoz labore ad fertilitatē redacta ē: ut. ō. de re. ec. alie. uel nō ad aurel. ⁊. C. ō alluui. l. ult. uel loqtur ō terra p̄us cul ta ⁊ clerico ꝓ bene ficio assignata. xvi. q. i. possessiōe. ⁊. q. iii. clerici. t.

x Obitus. Arg. qꝰ beneficiati ab ecclesiis vsufructuariis cōpantur. nā ⁊ mor te finiī vsufructus. insti. de vsufruc. §. finiī. similiter mor te clerici ut hic. ⁊. ō. de pig. c. vlt. sed nō ꝓ omnia ȝpanī clerici vsufructuario: qz de terra aratoria pōt hic facere vine am: qō illi non licet ff. de vsufruc. q̄uis ⁊. l. vsufructuarius. Item vsufructuari usꝰ percipiēdo fructus facit suos ⁊ ide pōt testari: qō nō potest clericus. j. ti. ꝓx. qz nos. xii. q. v. qz ioānes. nisi cui quodā moderamine quod hī. j. ti. ꝓxi. ad hoc. ⁊. c. relatum. §. licet immo potius clerici possunt compari vsuariis quibꝰ tantū ad vsum quotidianum vti licet. isti. de vsu. ⁊ habi. §. i.

y Proberedum. Proberes ē: qui putat se hēdē eē cū nō sit. ff. ō peti. here. ꝓ hēde. ⁊ isti. de inter dic. §. adipiscende. uel potest appellari hic ꝓ quolibet ōscēdenti post p̄mū heredē siue ꝓ quolibz descēdēte cui relinquiī aliquid.

b Prestatōe. i. pro suis p̄stitis ecclesie. j. ti. ꝓx. relatū. ii. §. lz qz forte poterit possessio nē illā assignare alicui clerico ꝓ beneficio vsqz ad tempus vite suc. xvi. q. i. possessionis. ⁊ questione. iii. clerici. ber.

De testamētis ⁊ ultimis uoluntatibus.

Reg. ix. antonio subdiacono.

Rogandam ad nos relatione peruenit: qꝰ attellane ciuitatis episcopus condito testamento in octo uncijs[c] substātie sue nurum heredem instituit ecclesiaz suam in residuis quattuor. Hortamur[d] igitur ut solicite hoc[e] discutias: ⁊ quicquid ipsum habuisse patuerit a qualibet p̄sona detineri nullatenus patiaris[f] nisi hoc solum quod eum ante[s] episcopatus ordinem p̄prium habuisse[b] constiterit: quicquid uero ecclesie ante ipsius consecratiōem fuisse cognoueris: uel in episcopatus ordine predictum episcopum acquisiuisse[i]. in eiusdez ecclesie dominio conseruetur. Item.

Quia ingredientibus: ⁊ infra. Babina abbatissa conquesta est. s. quandam abbatissam monasterij sui postquam regendi susceꝑit officium condito testamento[k] legata[l] quibusdaz reliquisse: dicens eam usqz in diez obitus sui non induisse habitum monachalem: sed in uestibus quibus utuntur loci illius p̄sbyteri permansisse: sicut ⁊ illa que ante ipsaz fuerat abbatissa ⁊ hoc plene ex[m] ꝓsuetudine licuisse

c Rogūdā. octo vncias. i. duab⁹ pt̄ib⁹ hēditatis q̄ dī as: ⁊. xii. vncias diuidit̄. insti. de heredi. insti. §. hereditas.

d Hortamur. i. p̄cipimus.

e Hoc. i. testamentum suuz. t.

f Patiaris. hī ñ hēbit locū i reb⁹ ab ep̄o alienatis: si ecclesia agnoscat hēditatē illi⁹: teneī tūc ratū hñe qō fecit ꝓ ea pte ꝓ q̄ ē hēs. xii. q. ii. eps q filiꝰ. ff. de reg. iur. ex q̄ p̄sona. C. de rebꝰ alie. uel ñ alie. vēditrici nisi fecerit ecclesia inuētariū tūc. n. nō teneī: nisi inq̄tū vi res hereditatis se extēdūt. C. de iu. ō liber. l. sācimꝰ. §. sin āt locis.

g Ante. si. xxviii. di. de syracusane. xii. q. v. nulli. C. de epi. ⁊ cle. autī. licentia ⁊ autī. prohibituz.

b Habuisse. hī ō dic qz renūciauit ꝓpriis: uel quicquid postea habuit totum fuit contemplatione ecclesie ⁊ non persone acqsitū. ala.

i Acquisiuisse. intuitu ecclesie vel de rebus eius: secus ē de aliis. xii. q. iii. c. ii. ⁊. q. v. fixum. ⁊. j. c. qz nos. ber.

k Quia ingrediētibus. testamēto. testamētum ē testatio mētis q̄ disponit̄ qd ō rebꝰ suis aliqs velit fieri pꝰ suū decessū. xiii. q. ii. §. lz aliud. j. ō celeb. miſ. cū marthe. isti. de testa. ordi. in prin. ⁊.

l Legata. Legatū ē donatio quedā a testatore relicta. isti. ō le. §. i.

m Ex ȝsuetudine. hic ȝsuetudo nō ꝓdest: qz nō qd fiat: lz qd fieri debeat ȝsiderādū ē. xii. q. ii. gloria epi. ō. ō elec. cū cām. ⁊. ff. de of. p̄si. lz lz. ⁊ factū vsurpatū p̄scriptōz nō inducit. xciii. di. illō. xvi. q. iii. lz ⁊ i talibꝰ nullus numerus defendit annoꝝ. xxxiii. q. v. qō deo.

u Ordinata. i. benedicta uel consecrata: quia abbatissa uel monialis nō recipit ordiné pp vilitatē sexus. arg. j. de pe. t. re. noua.

o Forte. nō est nota dubitatōis: sz assertionis. xiii. q. vlt. hinc forsitā illi. t i euāgelio. Si cognouissetis me: forsitā t patrē meū cē. ff. ō rei vē. Jté si. §. i. t. ff. de arbi. si duo. t. ff. de ꝓcura. si filiusfamilias. de pe. di. i. §obrem xxxii. q. ii. admone re. s. de ꝓcura. tue. vita.

p Preiudiciuz. votū. n. prescriptōe nō tollit: ut. xxxiii. q. v. quod deo patri.

q Cōpetere. ipsoeni ingressu se t sua dedicauit deo. xix. q. vlt. qz ingredientibus. t ē ps huius. c. t. aut. si q̄ mulier. t. C. de sacrosāc. ec aut. igressi. xii. q. i. nolo. t. c. ñ dicatis.

r Quos quidez. eulogio. i. testamento. C. ō testa. Iubemus.

s Protrahit. i. differtur.

t Infra ānū. infra annū oz mādari executioni volūtas testatoris. C. de fideicō. aut. āplius t hic in aut: de ec. tit. §. si quis edificatione. coll. ix.

v In loco. demonstrato. uel ꝓhebēso a defūcto si. n. de loco incert⁹. nō videt obligar⁹ ad faciēdū sicut i ꝓmissore liqdū ē. ff. ō eo qō cer. loc. l. iii. §. si qs insulā. t. ff. de v̄. ob. qui insulā: nisi aliud gd dicat: tū cā religionis tuz extreme voluntatis fauore ioannes t laur. Alii dicunt q̄ si incertus ē locus vbi debuit edificari: ad hāc cāz relictū fieret caducū. C. de cadu. toll: l. vna. §. si vō. §. de dona. l. ii. §. ult. Et ō dī hic: i loco quo cōstitutū fuerat. T. dicit: q̄ nō erat caducū: qz testamēta sunt iterp̄tāda largissime. s. de dona. cū dilecti. i fi. t res ad pias cās relicte libere sunt a lucratiuorum inscriptionibus. xxiii. q. viii. §. q̄uis. t in. l. sancimus.

x Leges. C. de epi. t cler. nulli. ibi hēs q̄ ep̄s debet illud facere.

y Indicāte. nudis. tale legatū ēt valet secundū leges. C. de fideicō. l. ult. Et est ar. q̄ p nuda vba quis obligat. ar. xii. q. ii. quicūqz. xxii. q. v. iuramenti. t. C. de suffra. l. vna.

3 Monasterio. Pone q̄ religi⁹ monasterio scē marie. x. sz ñ determinauit cum sint plura monastera scē marie: dabit pauperi i aut. de ec. ti. §. si quis i nomie. coll. ix. Jté pone q̄ plures hēat scutellas: sz vna ē melior altera: cuius erit optio: pōt dici q̄ legatarii. ff. de le. i. si dom⁹. t melius. l. qui duos. Sed ō. ff. e. ti. l. si quis a filio. §. si qs. scilicet q̄ heredis ē electio. t. C. de ꝓdi. inser. si qs suum. ff. ō le. i. legato. t. ff. de fun. ru. p̄di. l. si via. qbus stat. Cōtraria loquunt: qñ heres i mora ē. b. Si duus legat⁹ est in fuga tpe testamēti queret cū heres sua ipēsa. ff. de le. i. duo legato. §. fi. Sed post testamētū t ātequā mortē queret cū heres sūptu legatarii. ff. e. ti. si fu⁹ legat⁹. Si post aditā hereditatē: si culpa heredis soluat estimatōem: alias nō cauebit. ff. e. l. que ref. §. itaqz. b. Jté pone q̄ legauit duū i fuga ꝓstitutū: cui⁹ expēsis ḡrit: vī q̄ legatarii: qz ad ipsū spectat emolumētū: ḡ et on⁹. C. ō cadu. tol. l. i. §. p scēo. i fi. immo heredis. ff. ō le. i. cū duus. t. l. se. laur.

a Alius nī. Sz quid adeū cū res eēnt alienē forte itererat ipsius: qz res ipse deposite fuerunt penes patrem suum uel pignori obligate. ala.

b Alieni. cū quis sciēter legat alienū: tūc heres tenet res redimere uel legatario p̄ciū dare si sit res talis que vēdi possit alias nō. insti. de lega. §. nō solū. t. §. q̄ aut. Si ignorant legat rē alienaz nō valet legatū: nisi cū legatur ꝓiuncte psone. C. de lega. cū aliena. t legatari⁹ oz ꝓbare sciaz ut i. §. q̄ autem. t. ff. de ꝓba. veriusi. t.

z Aliena scienter.

a Restituere. de benignitate canonica. sic. xvii. q. iiii. q̄cunqz. de iure stricto nō tenebat reddere iuxta ꝓmissā districtōné. t. imo reddere tenebat sz poterat agere ō hereō: si scienter res illas legassz. b.

b Si heredes. Adimpleuerint infra ānū. C. ō fideicō. aut. amplius hoc. s. e. nos quidem.

c Ab epō. C. de testa. cōsulta diualia ō. so. publicatio testamenti nō ptinet ad ep̄z ut ibi dicit ptinet tamen ad euz testamenti defensio siue executio testamenti: ut voluntas defuncti fuetur. ff. de peti. here. l. hereditas. §. defūcto. ar. s. e. nos quidē. t. j. e. io. t hoc ꝓpue i bis que ad pias cās relinquunt. j. e. tua.

d Interdicatur. Secunduz legē antiquā heres qui nō adimplebat voluntatē defuncti puabat oi successione. C. de fideicom. l. vlti. t. xi. q. i. silue ster. Hodie autē tenet hoc in extraneo herede: sz filius isti tutus heres nō adimplēs voluntatē defuncti puat successione: relicta tātū sibi legitima. C. de fideicō. aut: amplius bz t prevalet lex i hoc casu. In hoc tamen vī anno. cōcordat pdicto canōi. silueste t huic decre. j. de voto: licet. in fine. ubi de hoc. Sed illud ō contingit: qz regnum diuidi non pōt: sicut nec alie dignitates. s. de ꝓbē. maioribus. t in cōsti. frederici de feudis. §. preterea. b. Et hic nō dicitur expresse: q̄ priuentur heredes: sz interdicatur eis quicquid relictum ē: ut sic indirecte cōpellantur adimplere voluntatē defuncti. uel reducitur ad aut. ut saltez reseruetur heredibus legitima: ut in aut. de here. t fal. §. ꝑmum. t. §. si qs non implens. col. i. alia aūt videt dicere: q̄ heres qui relicta ad pias cās conferre distulerit totū amittere debet. in aut. de ec. ti. §. si quis autē p redēptōe. v̄. si aūt qui. col. Et in isto casu pōt itelligi hec decre. t hoc itellige in extraneo herede. ber.

e Cum i officijs. teneamur. donatarius. n. donatori nāli ē obligatus ad antidota. ff. de peti. de here. sz t si lege. §. cōsuluit. viii. q. i. illud. ala.

f Acquisita. qō. n. acquirit sacerdos uel quilibet alⁱ⁹ clericus intuitu ecclesie. ad ecclesiā ptinet. s. e. quorūdā. t. j. e. ad hec. t. c. qz nos. ff. de castren. pecul. l. castrēse. t. xii. q. iii. c. i. t. ii. de quibus canonibus hic loquitur. t.

g In canonibus. xii. q. ii. placuit. t. c. quicunqz. t. q. v. obituz. t quasi p totū.

b Ecclesias. sic. j. c. sequētibus. de quibus canonibus hic loquitur.

i Hec. de mobilibus multo fortius nec de immobilibus.

k Nō possunt. In morte tñ pōt largiri tā ꝓsanguineis q̄ aliis extraneis intuitu fuitii recepti de mobilib⁹. j. e. relatum. §. iz. t. xii. q. ii. ecclesiasticis. t.

l Errogare. Ar. q̄ admittit quis vna via: q̄uis alia repellatur. i. q. ii. c. i. ff. de inof. tes. papinianus. §. si quis. ar. contra. s. de ꝓcu. tue. ubi de hoc. t. ff. de admi. tu. scire. t. ff. ō bo. liber. queritur.

m Quia nos. disponere. xii. q. iii. c. i. t. ii. t. j. e. relatum. §. ceterum. t. c. requisisti. §. illud.

n Testamētū. clerici. n. de rebus ecclesie nullū pōt facere testamētū: cū eorū ꝓprietas nō sit sua: cū solū vsū habeāt: sz tātū victu t vestitu ꝓuideri eē debēt. xii. q. i. clericus qui. t. c. duo. t. x. q. ii. ep̄s. t totū supfluū errogādū ē paupib⁹

xii.q.i.c.vlt.moderatā.tamē donationē cā fuitii recepti facere possunt.ī.eo. relatū.§.lz.cū q̄si filiofamilias ꝓpē qui nō pōt facere testamētum: nisi de castrēsi peculio.C.de assess.l.ultima.ꝛ.C.de aduoc.diuer.iud.l.fori.b.

o C Um esses leges.C.de testa.si vnus.ꝛ.l.vlt.ꝛ.l.hac consultissima.

p C Scriptū in.l.mosayca:ꝛ i euāgelio.ii.q.iii.c.i.ꝛ.§.de testi.lz vniuersis.b.

q C Improbam⁹. sup relictis ecclesie dcere.ista itelligīt per sequētē q: de eodē facto ꝛ ei⁹ dē loci loquunt. nā i his que pietatis cā relinquunt: min⁹ solennis voluntas sufficit:sic ꝛ iter liberos.C.de testa.hac ꝓsultissima.§.ex imperfecto. C. famil. herciscun.l. ulti.ꝛ C.de fideicō.l.ultia i bis.n. cessat falcidia.C.ad.l.fal. autē.similit.ꝛ i aut.de eccle.ti. §.sin autē.colla.ix.ꝛ i his canonica portio non deducit.ī. eo.ti.c.fraternitatis. Quidā tñ dicunt: q̄ p hoc.c.qō gnāliť loquit:derogať oibus legibus:que dicunt min⁹ solēnē voluntatē nō valere qō ñ credo:q: nō ē verisimile: q̄ dñs papa voluerit vnico vbo legibus derogare.ar.C.de inof. testa.si quādo.ꝛ.s̄.de elec.ecclesia vra.nec forte possz tollere leges quātū ad eos q̄ nō sunt de sua tpali iurisdictiōe. ar.s̄.de ap.si duob⁹.ꝛ.s̄. ō iudi.nouit que leges ne qd falsitatis in testamēto ꝓmitteret: voluerunt q̄ certus numer⁹ testiū adhiberet.C.de fideicō.l.ult. Jta ēt credo q̄ istud locū hēat sup relictis ecclesie siue ad pias cās fauore religionis.ī.c.,px.sic nō derogabitur legib⁹:uel dic q̄ papa statuit hoc tātū i his obseruandū in quib⁹ hz tpalē iurisdictiōz: q: q̄tū ad illos potuit legib⁹ derogare.C uitas ista velleri. ptinet ad papā quo ad vtranqz iurisdictionē. Sed verius videť qō ꝓmo dixi. Alij volunt dicere:q̄ si agať i foro seculari suāda ē legalis solēnitas.si in ecclesiastico stabitur istis decre.szpus dictum magis placet.

r C Sub interminatōe. Et ita videť:q̄ qui ō faciat sit excōicatus.s̄.de locato.c.i. quā decre.tenem⁹ canonē late sñie ꝛ sūt ibi q̄si eadē vba que ꝛ i.c. lxiii.di. salōitane. Ar.ō.ī.de iurepa.relatum.in fi.vbi de boc. Non credo:q̄ sit canon late sñie sed ferendē per ca.relatum.ber.

f R Elatū.relictis ecclesie ad hunc casū restringe.c.,pxi.s̄.e.in quo sauōe ecclesie sufficiunt duo uel tres. Jta q̄ vnus sit pbyter de ꝑdictis.v.

t C Decretoꝝ.que dicunt:q̄ i oze duoꝝ uel trium testium stat omne verbū.ii. q.iii.§.i.ꝛ.c.i.ꝛ.lxviii.di.quoniā multe. Sic nō cās ultime voluntatis defunctoꝝ ad ecclesiasticum iudicē ptinere:qō verē est:i relictis ecclesie ꝛ pauprib⁹. xiii.q.ii.clerici.ꝛ.c.qui oblationē.C.de epi.ꝛ cle.nulli licere.i.p que.c. cōfirmatur:qō dixi.s̄.i ,px.c.qō tātum de relictis ad pias cās intelligendum est: quod hic ꝛ ibi dicitur.b.

r R Elatum.Laterañ.s̄.e.cum in officiis.

s R Bona.ar.indefinite dictuz gnāliter accipiendum.xix.di.si romanoꝝ ī.de ꝓmileg.q: circa.ī.de v̄.si.cum tibi.ꝛ.c.quereni.ꝛ.ff.de cōtraben.emp.l. iii.lege.ꝛ.ff.de seruit.vr.prē.si seruitus.

t C Remanere.sic.xii.q.ii.p totum.

v C Nō ēps qui tamē est i ecclesia;ꝛ ecclesia in ēpo.vii.q.i.scire.

x C Cōgregatio.H bñ dicit.xii.q.ii.de laicis.ꝛ.C.de here. decu.l.i.ꝛ.ii. laur.

y C Unus. Sed nunquid bona ēpi debent deuolui ad cōllegium maioris ecclesie morientē episcopo:dicas q̄ non:imo reseruanda sunt successori.xii.q.i.hec huius placiti.ꝛ cap.de laicis.ꝛ.c.illud. Nunquid ē idē i bonis archi si bona archidiaconat⁹ dictā sūt ꝛ dimsa a reb⁹ canonicoꝝ : tunc successo.i suari debēt.ar.s̄.de rescrip.edoceri. Si vo cōia sunt oia bona archidiaconi ꝛ canonicoꝝ:tunc ad capitulū deuoluunt.ar.xii.q.ii.q: cognouimus.ꝛ.ī.ō de ei.cum in tua.ꝛ.viii.di.que contra mores.t

3 C Cōferant.si.s̄.e.ad hoc.non ita amare istud prohibitum est: sic dicit lex de dona.inter vi.ꝛ vxo.ff.ō dona.inter vi.ꝛ vx. si id quod §.si quis serui operas.laur.

a C Pō arbitrio.s̄.e.quia nos.

obitū remanere C Nomine autē ecclesie nō⁹ epūs uel successor clerici morientis ubi est collegiū clericoꝝ sed cōis cōgregatio⁹ intelligiť:que rerū illaꝝ debet canonicā distributionē ꝛ curā habere C Ubi autem in loco defuncti tantū est vnus⁹ ordinādus:is ea bona sicut ꝛ alia ipsi⁹ ecclesie i dei timore dispēset C Licz autē mobilia p ecclesiā acquisita de iure in alios pro morientis arbitrio transferri non possunt:consuetudinis tñ est nō improbāde:ut de bis pauperib⁹ ꝛ religiosis locis et illis qui viuenti seruierāt:siue sint consanguinei siue alij aliqua iuxta seruitij meritū cōferant⁵ C Ceterum que ex hereditate uel artificio aut doctrina prouenit:distribuētur p arbitrio⁶ decedētis. Quia uero nō nulli in diuersis ecclesijs beneficia possidēt:diuidant que habuerāt p estimationē congruā⁶ inter ipsos.

C Nno.iij.

Q Um tibi de benignitate:et infra. In secūdā⁴ qōne dicimus q̄ qui extremā uolūtatē in alterius dispositionē⁴ cōmittit:nō videť decedere intestat⁹. Idem.c.t.sā en laurētij in lucina presby.card. Officij:ꝛ ifra. Secūdo quesiuisti:cū quis in testamēto relinquit epō ,ppriam portionē ꝛ alia multa mōalteriꝰ uel ecclesijs vtrū episcopus ex illis legitimā⁶ possit petere portionē:ꝛ infra.Consul.ꝛ. .ꝛ.r.q̄ si portionē illā cū cōditiōe⁷ legauit epō:ut esz illa sola cōtent⁹ et episcop⁹ acceptauit: quia p hoc aliꝰ renūciasse⁸ videtur:de ceteris ñ poterit exigere portionē. Quod si eam ipsi absolute⁹ reliquit portionem sibi debitam poterit nihilominus⁹ de ceteris vendicare⁴ Si vo

b C Cōgruam.ut ei plus det:a qua plus ꝓcipit.vī tamen attēdēdū vtz vni erā plus fuerit q̄ alteri.ar.s̄.de feu.c.i.ꝛ ar.s̄.de ꝑbē. cū fm apostolū. ubi dic̄ q altari seruit: viuere dz de altari. ḡ si nō fuuit: vel si paz ꝓuuit plus ei tenetur restituere.

c C Um tibi. in secda pmā bēs.ī. de v̄.sig.cum tibi.

d C Dispositionē. lz de benignitate canonica videat testamentū fecisse reuera nō est testat⁹: q: nullū est testamētū ubi nomē heredis non exp̄mit.C. de testa.l. iubemus.§. qō si nō fuerit obs uatū.circa fi.ꝛ.ff.ō bis que in testa.delen.,prime.ꝛ istitutio heredis tot⁹ testamēti ē fundamētum.ut instī.ō lega. §.ante heredes.sed sicut nutu possunt aliq̄ relinqui.C.de fideicō.ꝛ i epistola. ff.de le.iii.nutu.ꝛ sicut nutu dependitur voluntas omnitescentis. xvi.q.vi. qui recedunt:sic nutu de equitate canonica fit testamētuz: sicut ꝛ sufficit ad locutionē alterius: q̄ quis annuat testib⁹ p̄itibus: ꝛ dē decedere testatus:ꝛ tale testamētum dicitur nuncupatiuum.C. qui testa.fa. possūt consultissima. licite ergo pōt qs volūtati alterius ꝓmittere factionē testamenti sui.i.an quis sit ei heres.Distinguiť tamen: q: aut i voluntatē heredis ꝓmitto factionē testamenti:aut in voluntatē alterius. Si i voluntatē heredis licite possum:licet exp̄sse ei⁹ volūtati ꝓmittā. ff.de ꝓdi.instī.vba hec. Sed si ꝓfero i exp̄ssā volūtatē alterius:nō valet ut si dicā instituo heredē quē ticius voluerit ff.de here.instī.illa institutio.ꝛ.l.si quis sempronius.ꝛ.l.captatoria immo captatoria.i.adulatoria appellať talis institutio.C.de testa. milī.captatoria.secus si tacite.C.de heredi.instī.l. ille istitutiones ut si dicā:instituo te heredē:si ticius ascēderit capitolium.ut.ff. de here.institu.si quis sempronium.ꝛ.ff.de condi.ꝛ demon. nonnūq̄ sed legatum pōt ꝓmitti arbitrio alterius tacite.ff.de leg.ii.l.i.sed alterius arbitrio exp̄sse nō pōt cōmitti.ff.de leg.i.l. captatorie.ꝛ.l.p dicta:ꝛ incerte psone bene possunt instituī heredes:ut istituo pauperes heredes.C.ō episco.ꝛ cleri.si quis ad dedicādū.ꝛ.l.nulli.io.

e O Fficij.legitimā.que scōm variā locoꝝ consuetudinē varia ē ꝛ diuersa.ī.de sepul.certificari.vin.

f C Cōditione.ꝓditio qd sit ꝛ mod⁹ tractať.ī.de ꝓdi.appo.i.c.vez.

g C Renunciasse.ff.de moffi.testa.si pars.§.ult.ꝛ.l.se.ꝛ.l.ult. ꝛ.C. e.ti.l.patentibus.ber.

b C Absolute.cum.n.absolute reliquit:pōt ēps vtrāqz consequi.ī.c. ,pxi: Et ualet hoc notare:q: si ēps dedit simpliciter aliquod beneficium ei qui prius habebat aliud: nō videtur ei p⁹ ademisse.ff.ademisse.ff.ad municip..l.municeps.lau.

i C Vendicare.Ar.q̄ recipiendo vnū nō intelligiť aliud renūciasse

nisi hoc sit dictū. ff. ō ac. ꝛ ob. l. quotiēs. sic vxor recipiēs legatū nō
intelligit renunciasse doti. C. de rei. vx. ac. l. vna. §. sciēdum. ar. C. ō
pac. ꝙuē. si mulier. Ar. ℈. ff. ō iof. testa. l. ult. ꝛ. ff. ad. l. fal. l. si ōbitor.

k Cōstituerit. etiā opponēdo ꝙditionē aut si ipsā acceptauerit: si po
stea de fraude ꝙstituerit: q2 nō potuit testato2 auferre illā partez epō
que ei ex cōstitutio-
ne debetur. ī. c. ꝓx.

l Fraudaret. vide
tur tamen: q̄ agere
ōbeat ad supplemē-
tum episcopus in ꝟ
casu si minus ei reli
quit legitima porti-
one. C. de inof. te-
sta. si q̄n. §. generali
ter. ꝛ. l. omnimodo
quia non admittit
grauamen ista po2-
tio: sicut nec quarta
debita de iure natu
re. ar. ff. de adop. si
arrogato2. §. sed an
impuberi. l.

m Canone. loqui-
tur ō illis canomb9
x. q. i. decernimus.
ꝛ. c. de bis.

n Indulgentiis. ī.
de sepul. in presen-
tia. ꝛ. ī. e. c. b.

o Egisti. ter-
tiam. x. q. i. ō
cernim9. ꝛ. c. de bis
ꝛ. ī. de sepul. c. i. b.

p Quartam. xii. q.
ii. nobis concesso.
quatuo2. ꝛ. ī. de se-
pul. cum sup. q̄nq3
etiam medietas ap
pellatur. ī. de sepul.
c. ii. ꝛ. x. q. i. ātiquos
In his enim loci cō-
suetudo seruanda ē
ī. de sepul. certifica
ri. Capitula tamen
que dicunt res eccle
sie diuidendas i q̄-
tuo2 ptes: de matri-
cibus ecclesiis lo-
quuntur. vin.

q Ecclesie. coniun
cim.

r Illud. separim.

s Presumitur. pre
sumptione iuris nō
de iure. vnde ꝓbā-
tio in contrariū ad-
mittitur: puta si lon
ga ꝛ magna fuit di-
lectō. xii. q. iii. ca. ii.
sed econuerso: si re
linquitur a propin-
quo: presumitur re-
lictus intuitu perso
ne. ī. c. ca. v̄. sine ec-
clesie. ꝛ. ℈. e. q2 nos
xii. q. iii. c. i.

constiterit[k]: q̄ in fraudem modicū
constituit mortuariū: ut in ceteris
episcopus portione debita frauda
retur[l]: quia fraus ꝛ dolus alicui pa
trocinari nō debet: epūs portionē
ex illis poterit exigere a canone[m]
constitutā saluis indulgentijs[n] ro.
pon. que quibusdā regularib9 sūt
concesse. ℑDem.

Requisisti de bis que testato2
pro anima sua legat in vltima
uolūtate: qualiter sint int̄ episcopū
et ecclesiā diuidenda. Et quidē re
gulariter uerū est q̄ epūs debet de
bis secundū diuersas cōsuetudies
tertiā[o] uel quartā[p] portionē habere
Sed considerandū est diligenter
utrū testato2 leget hoc modo: relin
quo istud epō: an relinquo istud ec
clesie[q] uel reliquo istud epō ꝛ eccle
sie: an reliquo istud epō: ꝛ illud[r] ec
sie. In primo casu distinguēdū est
utrū reliquatur episcopo ab extra-
neo aut ꝓpinquo. Si ab extraneo
generaliter uerū est q̄ presumitur[s]
esse relictum intuitu ecclesie nō per
sone: vnde cathedralis ecclesia de
illo pōt canonicaz petere portionē
quēadmodū episcopo cōpetit sua
portio. Si aliqd ecclesie[q] reliquat
et hoc uerū est nisi testato2 exp2iat
q̄ uelit illud tantū esse episcopi[r] nō
ecclesie: in quo casu seruanda est di
spositio testatoris: secus autē si ex
primat[s] q̄ uelit esse illud tātū eccle
sie nō epi: q2 priuata dispositio te-
statoris non pōt generalē constitu
tionem canonis[t] imutare: nec[u] est
contrariū quod in canone legitur:
videlicet q̄ pontifices quib9 ab ex
traneis aliquid aut cū ecclesia aut
sequestratim dimittitur aut donat:
quia hic ille qui donat pro redem
ptione anime sue nō ꝓ cōmodo sa
cerdotis probat offerre: nō quasi
suū ꝓpriū: ꝛ quasi dimissū ecclesie
inter facultates ecclesie cōputabūt
quoniā hoc ē uerū cū testato2 ita se
questratim legat illud epō quod ñ
exprimit: utrū uelit ad episcopum
tantum non ad ecclesiam ꝑtinere.

Et cū aliquid dat ecclesie nulle persone determinate itelligit dari: ergo epūs
deinde habere dz partem cum sit caput ecclesie sed cum relinquit tantū epō:
intuitu tantum persone ipsius relictum intelligitur: ꝛ tō ecclesia nihil inde ha
bebit: immo epūs inde potest facere testamentum. ℈. e. quia nos.

t Canonis. xii. q. iii. pontificel. ꝛ ar. x. q. i. sic quidam. ꝛ. xvi. q. i. ad hoc. Sic
nemo facere potest: q̄ i testō suo leges locum habere non possint. ff. de leg. i. l. nemo po
test. ff. de pac. inter debitorez ꝛ. l. ius publicum. ff. ad. l. fal. quid de bonis. i. rñ. C. de cō-
di. inser. l. ti. ℈. de fo. ꝙpe. si di
ligenti. ī. de sen. ex. ꝙtingit. ꝛ
ī. e. tua.

v Hec est. hic respondēt ta-
cite questioni que posset fieri
ꝑ canonē illū. xii. q. iii. pontifi
ces: cuius verba hic ponunt.
ꝛ hec distinctio sumit ab illo
canone ꝛ licet relinquat epō
suo proprio nomine: presumi
tur tamen intuitu ecclesie reli
ctum eē. ff. de ānu. le. l. ānua.
q̄ intelligitur circa relicta in
vltima uolūtate ab extraneo:
secus si aliquid det epō inter
vinos: tunc presumit intuitu
amicitie datū aliquid: puta si
longa dilectio ꝛ amicitia fuit
inter eos uel ꝓpter spem ali-
cuius remunerationis. ar. ℈.
xii. q. ii. sancimus. ꝛ. c. p̄cedē-
ti. Itē aliō ē dicere: relinquo
hoc ecclesie: ꝛ aliud relinquo
hoc canonicis. In p̄mo casu
relinquit ecclesie: in scō nō.
Ar. ℈ de re. du. ciuibus io. ff.
de cōdi. ꝛ demon. l. municipi
bus. hoc verū est. ſ. q̄ dicit in
c. pontifices. ſ. q̄ ecclesia ha-
beat ꝑtem suam de bis que le
gant epō. ꝛ illud hoc nō refe
ras ad ꝓximum dictum ſz ad
superius.

x A ꝓpinquo. vsq3 ad quar
tū gradū. C. ō epi. ꝛ cle. aut.
licentiā. ꝛ in aut. de ec. ti. §. in
terdicimus. coll. ix. ꝛ. ī. de cō
sang. ꝛ affi. non dz. Quidam
dicunt vsq3 ad. vii. cū canon
distinguat hic: ut. xii. q. iii. c. i.
ꝛ. ii. ꝛ. ℈. e. quia nos. vin.

y Persone. quare nihil de
betur ecclesie. arg. ff. ō pe. he.
item veniunt. §. item non so-
lum.

z Quod si. tertium mem-
brū distinctionis. ſ.

a Si vero. quartum mem
brum diuisionis.

b Dispositione. fauore vl-
time voluntatis. xiii. q. ii. c. vl
timo. ff. pro socio cū duobus.
alias incipit: si iter fratres. §.
idē rñdeo. io.

c Contenti. ℈. e. ꝓx.

d Decens est. sed non ne-
cessarium. Decens enim est ut pro modico non contendat. ff. locati si mer ces
§. vis maio2 ꝛ. l. habitatores. ꝛ ideo multum operatur repetitio verbi hoc sci-
licet cum dicitur relinquo hoc episcopo: ꝛ relinquo illud ecclesie. l.

e Legatur. quia hoc est ius precipuum ꝛ diuidi debet illud cum ecclesia ca-
thedrali. vin.

f De illis. ſ. monasteriis vel capellis.

g Canonicam. ſ. tertiam uel quartam: vt dicitur in p̄n. c. ꝛ. ℈. e. c. ꝓx.

h Non est. Hec est ratio quare secus est.

i Quanta. Ar. q̄ non dicitur de gremio ecclesie qui eligitur de minoꝛib9
ecclesiis: licet sit eiusdem ciuitatis. ar. ī. de v̄. sig. cum clerici.

k Acquirit. xviii. q. i. c. i.

l Illud autem. quod sequit.

m Habentem. siue habeat beneficium ecclesiasticum siue non. vin.

n In vita eius. post mortem bene si intestatus decedat. ar. ī. de suc. ab in-
testa. cū dilectus: ita tñ q̄ non hēat ꝓpinquos. xii. q. vlt. c. ult. ꝛ. in aut. de ec.
ti. §. si quis āt. colla. ix. eps ꝛ. xii. q. ii. sunt manifeste.

q Ecclesie. Hic explicat secundum mēbrum distinctionis.

r Episcopi. i. propriorum. l.

s Exprimat. Sed que est ratio diuersitatis: quia quando relinq
tur aliquid ecclesie tantum: q̄ episcopus habet inde suā partem: ꝛ
si relinquatur episcopo tantum ecclesia nihil habet: cum epūs sit i ec
clesia ꝛ ecclesia in epō. vii. q. i. scire Laur. dixit hoc euenire ꝓpter
iuris impossibilitatē quoniā ius nō offendit si epō legetur tantum:
sed si tantum legaretur ecclesie seclusō epō: ex hoc offendit ius. ar.
ff. de le. i. nemo pōt uel potest dici: q̄ nomine ecclesie intelligit epūs
tanq̄ caput. ℈. de bis que fi. a ꝓla. si. consen. ca. nouit. ꝛ cum scribit
capitulo scribitur decano: qui est caput capituli. ℈. de ꝙcess. preben.
post electionem. sicut qui preest exercitui: de ipso exercitu intelligi-
tur. ff. de bis qui no. infa. l. ii. si. ff. quis ꝛ a quo ap. l. i. §. preses ꝛ ap
pellatōe familie ꝓnceps continet. ff. de v̄. sig. familie. nomine vero
epi quandoq3 non intelligitur ecclesia: ut in eo qui renunciauit epi
scopatui. ℈. de trāsla. inter corpalia. ꝛ. ℈. de eo qui renun. epis. ca. i.

Mānutius de clera duas ha-
bens filias alterrocbā vide-

licet ⁊ adiectā:matrem insup clerā et uxorē nomine adelasiā[a] in extremis positus condidit testamentū: alterroche filie puberi ultra dotē[p] quā ei dederat:domū ⁊ quēdā hortū in eodē testamēto ei relinquēs[q] adiecte uero impuberi reliquit cetera bona sua:adijciens ut alterrocha ⁊ soboles quā gestabat i utero eidē impuberi succederēt:si absq̄[r] liberis moreref. Mortuo itaq̄ testatore tutores ipuberis eam cū oībus bonis eidē relictis a patre iur lōbardo cuidā.p.nomine tradiderūt:que filiū[s] ex eo suscipiēs:tandē sine liberis est defūcta:[t] cui[9] bona idē.p.marit[9] eius supstes aliquāto tēpore possedit in pace:qui cum alia muliere matrimoniū cōtrahēs et filios suscipiēs ex eadē diē claus[v]it extremū. Postmodū inter alterrochā ⁊ filiū eius ex vna parte: et filios eiusdē.p.⁊ raineriū tutorē eorū ex altera:sup bonis predictis eiusdē adiecte suscitata materia qōnis:ceperūt corā.g.iudice tuscañ. adinuicē litigare:corā quo alterrocha ⁊ filius eius bona quondā rainucij tanquā ex causa fideicōmissi uel substitutionis[x] sibi debita petierūt:tutore filiorum predicti.p.ex aduerso dicēte:q̄ obstabat illis annalis prescriptio[y]:usucapio[z] p dote:ac lōgi[a] tēporis silētiū diuturnū. Insup allegabat q̄ de bōis illis tā[b] tertia clere mr̄is testatoris ⁊ tertia adelasie uxoris eiusdē:quā quarta per trebellianū nomie ipsius adiecte erāt ante oīa deducēde. Dict[9] vo iudex supradictū raineriū tutorio noie pupillor̄ in restitutiōe bonor̄ rainutij ↄdēnauit:tā tr̄ia clere prīo deducta:quā adiecte ac viro suo dōauerat:de qua in substitutiōe quā fecit rainuti[9] nō vr̄ aliquaten[9] cogitasse:deducta quoq̄ tr̄ia adelasia:quā ipsa.p.uēdiderat supradc̄o precepit etiā idē iudex de his reb[9] illas tertias deducēdas:de quib[9] deduci poterāt secūdū tusculāe cōsuetudinē[c] ciuitatis. Deduci preterea quartā p trebellianū idē iudex iniunxit:cū etiā quilibet extraneus restitutiōe grauat[9] eā deducere potuisset: s̄ utraq̄[d] pars ab illa sniā ꝓuocauit:⁊ infra. Cū autē corā.g. diacono cardi.auditore a nobis cōcesso fuisset diuti[9] litigatū: ipse de mādato nostro sētētiā supradicti iudicis:videlicet in eo q̄ dixit tertiā clere ⁊ tertiā adelasie integraliter deducendas[e] pronūciauit iniustū:

o Rainuti[9] adelasiā.matrē puellar̄ ō qb[9] sequit̄. Hēditas rainutii valuit.liiii.ↄputatis dote domo ⁊ horto.i quib[9] alterrocha fuit istituta hēs.

p Dotē.per hoc intelligitur dos legata.ff.de le.iii.l.si sic.

q Relinquens.si nihil sibi i testō reliquisset:nō valuisset testamētū.C. de ioffi.testa.cūmodo.⁊.l.se.⁊ tā dotē q̄ legatū ↄputabit i legitima.C.e.ti.quoniā.⁊.l.si quādo ⁊.l. gnāliter ⁊ si nō sufficeret:agere posset ad supplemētū ut i legib[9] predictis.⁊.C.e.ti.l.quoniā nouella. ⁊.l.si qñ.§.ii.gnāliter. Et q̄ dicit relinquens:intellige q̄ istituit eā heredē sibi in illis rebus:alias non valuisset testamentū iure nouissimo i auf.ut cū de ap.cog.§. aliud quoq̄.⁊.§.h autē colla.viii.⁊ in auf.ut cū de ap.cog.§.aliō quoq̄.⁊.§.h autē.colla.viii.⁊ in auf.de triē. ⁊ semis.§. frequēter coll.iii.ↄcordat predictis legibus veteribus: sed stādū est illi auf.ut cum de ap. cog.tanq̄ posteriori.C.ō inof.tes.sunt ille due āt. ⁊ tales qui in certis rebus instituunt̄ loco legatarii habent̄ nec tenētur creditoribus.C.ō hē. insti.quotiens.⁊ si non sufficeret agere posset ad supplementum ut in.l.p̄dictis. her.

r Si absq̄ liberis. Ex h videtur q̄ hec substitutio fuerit compendiosa.s.quandocūq̄ decederet sine libis ei succederet soror cū sobole. Unde nō q̄ est quedā substitutiō vulgaris quedam pupillaris. quedam exemplaris:quedā cōpendiosa: ⁊ tales substitutiones dicuntur directe. itē ē ⁊ fideicōmissaria:⁊ hec est indirecta. ⁊ alia reciproca uel breuiloqua. C.de ipu.⁊ alii̇ sub.l.precibus. Substitutio vulgaris est que ab omnibus vulgaribus fit:⁊ fit sub hac forma. Instituo te heredem:⁊ si tu non eris heres:ille sit heres.insti.de vulga.substi.in p̄n.⁊ expirat adita hereditate.C.de impu.substi.l.post aditam. Pupillaris:ē que fit talibus verbis: Filius meus mihi heres esto:⁊ si tu nō eris heres uel si eris heres.⁊.ī.tempus pubertatis decesseris:ille sit heres.insti.de pupil. substi.i p̄n. Hec aūt expirat adueniente pubertate.insti.e.§.masculo. Exemplaris ē: que fit ad exemplum pupillaris:que fit furioso in his verbis. Si filius meus decesserit priusq̄ peruenerit ad sanā mentem ille sit heres.C.de impuber.⁊ aliis substi.humanitatis instit.de pupil.substi.§.i.hec similiter expirat eo redeunte ad sanam mentē insti.de pupil.substi.qua ratione. Compendiosa fit talibus verbis. Quandocunq̄ filius meus decesserit:ille sit heres.C.de impuber.⁊ aliis substi.precibus. Fideicommissaria dicitur que fit sic: Instituo te heredem:⁊ rogo te:ut hereditatem restituas ticio tali die: vel sub tali cōditione:si decesseris sine filiis. Et ita substitutio pōt fieri per volo mādo uel rogo.⁊ hec substitutio potest fieri a quocunq̄ ⁊ cuicunq̄ ante pubertatem ⁊ p[9] insti.de pupil.substi.§.vlt.⁊.ff.de vulga.substi.l.coheredi.§.cū filie.talis.n. fuit substitutio ista:⁊ substitutio vulgaris expirat q̄cito adita est hereditas. C.de impuber.⁊ aliis substi.post aditam. Pupillaris statim expirat post tēpus pubertatis.insti.de pupil.substi.in prin.⁊.ff.ō vulga. substi.in pupillari. Hec fuit.s.in casu huius decre.fideicommissaria substitutio siue precaria.io. Et hoc incertum conditionis potuit soror remittere sorori:licet sit contra voluntatem testatoris.C.de pac.l.i.⁊.l.cum proponas.⁊ hoc ꝓpt̄ votū captāde mortis.C.de transac.de fideicommisso.nec pōt alienare taliter grauat[9]. C.cōmunia.de le.l.vlt.§.s̄ quia nostra.⁊.§.s̄ in omnibus.⁊ in auf. ibi posita res que nisi in casibus in auf.ibi positis.libertatem tamen prestare potest p̄cio soluto.ff.ad trebell. quidam.§.vlt.nec diceretur mori sine liberis : si monasterio dederit se ⁊ sua.ō.de proba.in p̄ntia.ubi de hoc vin.

s Filium ex eo.qui decessit ea viua:⁊ ita perinde ē ac si nō fuisset.ī. de v̄. sig.nā ⁊ ego. cum mortis tpe liberos non haberet.ff.ad trebell.ex facto.§.si quis autē susceperit.nec habuit ex illo nepotē superuenientem:quia tunc idē ēēt ac si haberet filiū.C.ō ↄdi.inser.l.i.⁊.C.ad trebell.iubem[9].§.fin āt. vin.

t Est defuncta.⁊ intellige:q̄ ipsa instituit maritum: ⁊ tunc soror admittit̄ ex cā fideicommissi:ut sequitur.ī. Si vero non instituisset eum: tunc peteret soror totam hereditatem ab intestato.C.de fideicō.si in p̄sona.⁊ maritus nō fuit indignus alias nō tenuisset institutio.C.de inof.testa.fratres.vin.

v Clausit.lite prius cōtestata cū alterrocha ⁊ filio eius:ut colligit̄.ī.versi. ibi a tpe li.ↄtes.p̄cepti a predicto petro ⁊ filiis ei[9].

x Uel substitutionis. S̄ videtur q̄ istud petere non potuerunt quia substitutio euanuit statim post tempus pubertatis:quia pupillaris videret̄ fuisse substitutio:dico q̄ non:quia substitutio facta talibus verbis: quandocunq̄ iste decesserit sine liberis substituo alterrocham in hoc casu etiam post tempus pubertatis tenet substitutio:quia illud verbū substituo trahitur ad fideicommissariam substitutionem.ff.ad trebell.sceuolla. Si autem substitutio fuisset facta talibus verbis. Si ista non sit heres:alterrocha sit heres. vel sic potest fieri. Quandocunq̄ adiecta filia mea ipubes decesserit ei alterrocha sit heres. tunc nisi adiecta decederet infra pubertatē alterrocha non succederet ei nisi testator fuisset miles. ff.ō vulga.substi.cēturio.⁊.l.verbis. et C.ō impuber. ⁊ aliis substitu. precib[9]: quia talis substitutio non potest fieri nisi a milite.ut in.l. centurio. uel dicas ut dictum est in notula ex h q̄ hec fuit fideicōmissaria substitutio ut inuit hec littera tanq̄ ex cā fideicommissi: uel sub.ioan.

y Prescriptio.hec allegatio hodie cessat.instit.de vsuca.§.i.⁊.C.ō anna.excep.l.i.in p̄n.

z Usucapio pro dote. tunc prodest vsucapio pro dote: quando res iestimata traditur pro dote : ⁊ sequitur inde matrimonium ō iure ⁊ de facto sed si rēs estimate traduntur tunc est emptio ⁊ venditio:ut.ff.de iure.do.l.plerunq̄.§.si autem.⁊.l.quotiens. ⁊.C.ō iure do.l.quotiens.⁊ tunc vsucapitur res pro emptore.ff. de vsuca. pro dote.l.i.⁊.ii.⁊.iii.C.e.ti.l.vna.io. Sed quare non profuit hec prescriptio:respondeo:actio que competit ex testamento. personalis est.C.communia de le.l.i.et insti.de le.in prin.et actio personalis non tollitur:nisi spacio.xxx.annorum.C.ō consti.pecu.l.ii.nec currit prescriptio contra eam:nisi exquo cepit competere.i. exquo potuit agere ex testamento.C.communia de le.l.i.⁊ insti. de le. in prin.C.de prescript.xxx.anno.sicut in rē.⁊.C.de iure do.i reb[9].t.

a Longi temporis.longū tp̄s dicit̄ spaciū.x.uel.xx.annor̄. C. de prescript.lon.tem.super longi.

b Tam tertia. Sed quid ad matrem vel vxorem de bonis rainutii:cum descendentes semper excludant matrem in auf.de here.ab intesta.defe.in prin.col.ix.similiter ⁊ vxor excluditur.C. vnde vir ⁊ vxor.l.vna. Sed dic q̄ istud erat s̄m consuetudinē ciuitatis: que matri ⁊ vxori defert tertiam in bonis mariti etiam si filios habeat: quandoq̄ tamen defertur vxori quarta pars in bonis mariti si ipsa est inops. C.vnde vir ⁊ vxor.auf.preterea. Item cumvir eam sine causa dimittit.C.de repudi.iubemus.§.i.io. Uerius dicas q̄ iste tertie non deducuntur s̄m ius ciuile:sed s̄m ius lombardū: ut hic dicitur.ō.in littera ubi dicitur iure lombardo.nam cautum est in lōbarda:q̄ maritus moriatur anteq̄ vxor:vxor lucratur tertiam partem bonorum mariti.vnde tam mater q̄ vxor deducet illas tertias s̄m legem lombardam:⁊ in ciuitate tuscana seruatur lex illa. ⁊ consuetudo ē s̄m illam.l.ut dicitur i p̄n.glo.

c Secundū consuetudinem.forte consuetudo erat:q̄ de mobilibus non deducerentur.l.

d Utraq̄ pars ꝓuocauit.sic.ī.e.rainaldus.ō.de ap.si duobus. ⁊ C.de ap.vl.

e Deducēdas.petierat.n.alterocha legitimā i bonis mr̄is ⁊ auie i quib[9] ipsa legitimā hr̄e ōbebat isti.ō exhere.li.§.mr̄.i auf.ō here.⁊ fal.§.p̄mū itaq̄.⁊.ff.de iof.testa.l.i.⁊.l.ti.⁊.l.fili[9] nō ipedit̄. S̄ q̄re reuocat̄ donatio clere i pte:dic q̄ fuit inofficiosa.C.ō inof.do. l.i.⁊.ii.⁊.C.de iof.testa.auf.vn̄ ⁊ si parēs. Idē.n.credo q̄ venditio adelasie facta fuerit i fraudē ⁊ simulate.vn̄ nō debuit obesse alterroche quantum ad legitimā:ut hic dicit ⁊ donatio ⁊ venditio in morte fuit facta.vnō alterrocha p̄uari non potuit sua legitima.ī.de sepul.de his:ubi de hoc.⁊.ff.de cō.emp.l.nuda ⁊ imaginaria.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

f Debitam.i.tertiam iure naturali.

g Trebellianū. Nota ꝙ ꝙ quarta alia est debita iure naturali ꝙ dicit bonoꝝ subsidiū:ꝛ hec debet filiis tantū qui sine cā exhereda ri non possunt.C.de inof.do.si totus.et.C.de inoffi.testa. paren tibus.et aut.ut cū de ap.cog.§.causas.col.viii.ꝛ huic quarte nullū grauamē potest im poni.C.e.ti.oimo do.et duabus.l.se. et hec hodie est au cta ad trientē et se missem ſm nūeruꝫ filioꝝ: et ut si sint quatuor filii et ifra debent habere ter tiā ptē. si sūt quiqꝫ vel vltra debēt bre medietatē eius qō ei deferebat ab in testato.C.e.ti. aut nouissima.et i aut. de triente et semis. §.hec nos.col.iii.ꝛ in aut.de resti.ꝛ ea que pa.§.q̄obrem. col.iii.et in hac ve niūt ꝙ oia perfecta sunt ab eo cuius fu it hereditas et cōputant in ipsa.C. de inoffi.testa.quo niaꝫ nouella.ꝛ.l.si qñ.§. et generalit. et.C. ō colla.l. pe.

Jtē est alia quarta trebellianica: ut cū aliquis est institu tus heres et rogatus ut alii restituat hereditatem si moriatur sine liberis ut hic fuit. Jste taliter institutus potest retinere quartam partē de tota hereditate p trebellianū: et sic appellata est trebellia nica a trebelliano auctore. De hac habes instit.de fideicō.here.§. sed qꝛ.ꝛ.C.ad trebel p totū.et hec trahit de vniuersitate heredita tis:et in hac imputant legata et donatiōes.ff.ad.l.falci.in quarta.

Jtē est et alia que quarta debet iure institutōis:ut cū aliquis est in stitutus heres et illa hereditas est exhausta p legata uel fideicōmis sa tunc institutus heres pōt detrahere quartā ptē de singulis lega tis uel fideicōmissis.C.ad.l.fal.p totū.j.e.rainaldus.ad fi.v̄.ꝛ sal uo.Est et alia que debet arrogato i bonis arrogatoris.ff.de adop. si arrogator. in ista sola hereditaria imputāt nō donata uel legata sed fideicōmissa.ff.ad.l.fal.nēsemins.et.l.id qō aūt.et.l.in quartā.

b Contestate. Exquo a tpe litis ꝯtesta.fuit in mora cōputant fru ctus in quartā et quicqd ex his habet sup quartā restituit.similiter et cū in mora non est sed ꝓcipit fructus ex volūtate defuncti: ut qa post tempus rogatus est restituere hereditatē eos cōputat in q̄rtā sed qō supra quartā habet nō restituit. si aut̄ heres ꝓcipiat fructꝰ negligentia non petētis fideicōmissuꝫ tunc nō cōputat in quartam nec restituit.hec ꝓbant.ff.ad trebel.i fideicōmissaria.et.l.mulier. §.si heres.et.l.ita tri.§.heres ex asse.Sꝫ obijcit cōtra decre.istam Rōne hic filia ꝑmi gradus rogata erat restituere hereditatē soro ri:ꝛ dicit lex ꝙ vbi quis ꝑmi gradus rogatus est restituere heredi tatē filijs suis uel fratribus si decesserit sine liberis debet retinere quartā p imputationē fructuū lꝫ hoc testator rogauerit. Sꝫ i ipsis hereditarijs rebus retinebit quartā ꝛ dodrans restituit: ut.C.ad trebel.iubemus.et hic dr ꝙ fructus debēt cōputari in quartā: Bu cas ꝙ lex illa iubemus loquit de fructibus ante litē ꝯtesta. ꝓceptis et illi non imputant filius primi gradus: sed ꝓcepti post litē ꝯtesta. imputant in quartā:qꝛ post li.ꝯtesta.dicunt malefidei possessores nā illos tenent restituere.C. de rei ven.certū ē.ꝛ ita nō ꝺdicit io.

i Ad ꝓdicto.p.p ꝫ tollit ꝙ cū ipso.p.litis ꝯtest.facta fuit: ut dixi.s.

k Potuit.C.de inoffi.testa. quomā in prioribus.

l Legitimā ipsā.retinebunt q̄ ista duas falcidias: vnā debitā iure nature: ꝛ alterā trebellianicā:quartā.s. quā retinet qlibet exheres restitutōe grauatus.j.eo.rainaldus. Et ꝙ etiā de iure ciuili hoc fie ri possit:ꝓbat pluribus argumentis. Et ꝑmo pater dū rogat filiū de restituēda hereditate non grauat eū in legittima qꝛ non pōt vti fideicōmissuꝫ in illa legitima non tenet ipso iure qꝛ in ea nullū gra uamē potest imponi filio.C.de inoffi.testa.quomā in prioribus.ꝛ ideo in alio rogatus vr:et de eo in quo est rogatus ꝺꝫ quartā dedu cere.in aut.de resti.ꝛ ea que pa.§.q̄obrē.col.iii.in aut. de resti.§. nobis igit.col.viii. Et est ar.ad hoc ex eo ꝙ dicit lex ꝙ si legatū re linquit alicui vltra id quod capere possit ꝛ lex falcidia locū habeat: primo deducit lex falcidia ac si totū caperet postea detrahit qō capere per legē non potest ut illud ꝑter falcidiā habeat heres: et si id qō remanet non excedit summā quaꝫ capere potest:totū debet.ff. ad.l. fal.quotiens.cuidā.ꝛ.l.ꝙ aut̄ dicit.ꝛ.ff.ad trebel.cū heres. Jtem legitimā iure nature capit ut debitū quoddā.in aut.de here.ꝛ fal.§.primū iraqꝫ.ꝛ.§. si quis aūt non.col.i.ꝛ hic.ō.vbi dicit iure nature debita alterroche.ꝛ.j.eo. rainaldus.vnde ó residuo videt ꝙ detrahat quartā.s. falcidiā uel trebel.ar. C.ad.l.fal.l.irritū.ꝛ ē ar.ad hoc.ff.ad trebel.l.petiit a filia.ꝛ in hac opi.fuit Jnno.hic ꝛ Greg.j.e.rainal dus. Et ita tenenduꝫ est ſm canonicā equitatē in qua opi nōe fuit dns.m. Sꝫ dns ta bel.dicebat ꝙ de iure ciuili fi lius tantū vna falcidia debet esse ꝓtentus hac rōe:qꝛ si ele git habere quartā trebellianī cā illā debet de bonis patris ut heres ipsaꝫ.ergo tenet cōputare in legitimaꝫ que iure nature debet.nā i ea cōputat ea que capit de bonis patris iure hereditario ꝛ etiam alio modo.C. ō inoffi.testa.quo mā nouella. Rursus si eligit illā legitimā que iure nature debet illā debet cōpurare in quartā trebellianicā.nā si eli git illā habere que iure natu re sibi debet negari non pōt quin iure institutōnis capiat eā quia in ea fuit institutus sicut in aliis bonis.C. de in offi.testa.cū quer.ꝛ.l.parē tibus.ꝛ.l.ex tribus. Cū igit constet ꝙ eā capiat iure insti tutōis:constat p cōsequēs ꝙ eā debet in quartā trebellia nicā imputare:qꝛ in ea imputant ea que iure institutōnis capiunt.ff.ad.l.falci.in quartā.ꝛ.l.acceptis.ꝛ.ff.ad treb.deducta.§. nūmus nec obstat qō dicit ꝙ illā legitimā capit ut debitū:qꝛ nihilominus verū est ꝙ eā capit ut heres:ꝛ in ea tenet institutio. non est enī debitū a patre ut p hoc sit aliqua actio que cōperat filio ꝺ patrē sed ex natura debitū dicit:ita etiā ꝙ pater filiū non defraudet nisi iustā ingratitudinis cām cōmittat filius. vnde institui potest in ea ꝛ tenet institutio. Cū ergo vna i alia cōputent manifeste apparet ꝙ ambabus deductōibus vti non potest. Jtē dicit lex ꝙ in testō pa tris ꝛ filii vna sola quarte deductio sufficit.ff.ad.l.fal.in rōne.§.qō vulgo.et ff.de inoffi.testa.papinian⁹.§.si cōditōi.ꝛ.§.si quis impubes. ꝛ.ff.ad trebel. mulier.§.si heres.ꝛ.l.scribit celsus. tamē si eligit trebellianicā nihilomin⁹ ꝛ illā que debet iure nature habere pōt.s.quatenus plus est in ea q̄ in trebelli anica ꝛ econuerso. Hec est cōis opinio doctoꝝ legū:sed magis equa videt opi nio canonica ꝓut hic dr ꝛ.j.eo.rainaldus.in qua opinione fuit dns.m.ꝛ ei⁹ sequaces. Alii voluerunt distinguere: vtrū pure ꝛ simpliciter filius rogeꝫ de restituenda hereditate:aut sub conditione uel in diem: ut si pure tunc vnam falcidiam tantum habere debet : si in diem uel sub conditione vtramqꝫ ha bebit.ber.

m Consuetudinē.ut si cōsuevit deduci in ipsis rebus hereditarijs ꝛ nō fru ctibus.inde deductio fiat. lex tri vult ꝙ fructus in ea cōputent.ff. de inoffi. testa.contra veteranū.alias est.§. Et incipit.l.pa.§.si conditioni. ut dictum est.ō.co. ca.

n Residui.excipi trī debuerūt iura sepulchroꝝ ꝛ oparū actōes.ff.ad trebel. qꝛ pinde.§.restituta.ꝛ.l.si patroni.trī.i.sed ꝛ actōes quas adiecta heres q̄situit ꝓsonaliter credendo pecuniā hereditariā uel pignus accipiēdo ꝓ debito non transeunt ex sola restitutōe nisi cedant.ff.ad trebel.si heres pecuniā: sꝫ actionē habet ut cedant ut ibi dicit.l.

o Ua nobis.pijs volūtatibus. Nō.ꝙ relicta ad pias causas p dioceſa nū epm debēt executōi mandari si illi quibus hoc cōmissuꝫ fuerat nō adimpleuerint.j.e.ioannes.ff.de pe.here.hereditas.§.i.ꝛ.C.ō epi.ꝛ cleri. nulli.ꝛ.ō.e.si heres.qui ad hunc casū restringit: i quo etiā casu duo uel tres testes sufficiūt.ō.e.ti.cum esset.ꝛ.c.relatū.ut ibi dr.ꝛ hoc quod dicit hic sūp tū fuit de aut.de ec.ti.§.si quis autē ꝓ redemptōe.col.ix.ubi dicit impator in oibus talibus pijs voluntatibus defunctoꝝ volumus sanctissimos epos prouidere:ut ſm voluntatem defuncti omnia procedant licet testator uel do nator hoc prohibuerit.

p Voluntatē.que oino seruāda est.xiii.q.ii.vltima voluntas:ꝛ vltimū testa mentū hois immobile pseverat.j.de cele.mis.cū marthe.§.ceterū. ꝛ nihil ē qō magis debeat hoibus q̄ ut supreme voluntatis liber sit stilus.C. de sacro sanc.ec.l.i.ꝛ tanq̄ lex vltima volūtas seruari debet. in aut.de nup.§. dispo nat.col.iiii.ꝛ hoc intellige cū volūtas est rōabilis. Nā si quis vult filiū suuꝫ exheredare sine causa:talis voluntas nō est seruanda.in aut.ut cū de appel. cog.§.aliud quoqꝫ.col.viii. vbi enumerant cause ex quibus filius pōt exhe redari. Jtē si quis ꝑciperet ossa sua ꝓtici in mari talis voluntas nō est seruā da.ff.de cōdi.instit.quidā. Sed voluntatē talē moriens potest mutare qꝛ am bulatoria est voluntas defuncti quousqꝫ morte cōfirmet.ff.de adi.leg.l.iii.ꝛ iiii.ꝛ in predicta decre.cum marthe.

n Interdici.testatoꝝ enimꝫ non potest ꝓhibere q̄ epus non exequat huius

voluntatē: ut in auť. de eccle. titu. §. si quis aūt p redēptōe. v. in oībus. colla. ix. ⁊ est rō: q; p̄uata dispositio testatoris non potest generalē cōstitutionē legis uel canonis imutare. s̄. e. requisisti. ⁊. ff. dele. i. nemo pōt. si. x. q. i. sic qdā. sic etiā lex falcidia cōtra volūtatē testatoris inducit. C. ad. l. fal. si ut allegas ⁊ ar. ff. ad. l. falci. ticia. ⁊. l. testamēto. ⁊. l. quod de bonis. in fi. ⁊. j. ti. p̄xi. in fi. vbi de hoc.

o Aldonitiōe que semp p̄cedere debet vindictā. xii. q. ii. indigne. ⁊ nisi hoc facerēt deberent p̄dere omne lucrū qō inde essent habituri: ⁊ eps illud postea exequať: ut in p̄dicta auť. de eccle. ti. b.

p Ainaldus. hoc mō. i. hac cōditōne si sine liberis māsculis moreretur: ⁊ ita modus p cōditōe seruať C. de his que sub mō relin. l. i. Que sit differēia iter modū ⁊ conditionez dicť. j. de cōdi. appo. verum. ⁊ hec verba hoc modo potius fuerunt verba illius qui condidit decretalem.

q Filiis masculis. nec suffiē ipsuz filios masculos habuisse nisi tpe mortis supstites fuerint. s̄. e. rainutius. sup hoc dic ut. s̄. de p̄ba. in p̄sentia. i glo. q̄ incipit: ingressus. et fuit hec substitutō fideicōmissaria ⁊ de ꝟ dic ut. s̄. e. rainutius.

r Cum eis. s. patruis.

s Quibusdā bonis. isti patrui forte aliqua possidebāt de bonis peponis ex institutōe uel cā legati uel etiā sine aliqua causa: ⁊ iō dicit ita q; neutra ps haberet licentiā trāsferendi in aliā p̄sonā: uel forsitan ipse rainaldus oia possidebat q; forte remāserūt indiuisa inter peponē ⁊ fratres vnde dicebāt se habere ius in bonis illius.

t Cōpromisit. q; dictū fuit in cōpromissō: ut si oēs interesse nō possent duo arbitrarent alias nō possent: sic ⁊ cū plures sint iudices. s̄. de offi. dele. vno delegato. dic ut ibi.

u Neutra ps. In forma huius arbitrii non est vis facienda: q; nihilomin⁹ transferri possūt bona illa q; sine arbitri non pareť nisi metu. C. de arbi. l. i. ⁊ sic non obstāte illo arbitrio tenuit legatū ut. j. dť. Sed illud potest queri an pena sit cōmissa si aliquas de rebus illis legauit auūculis suis: pinde est ac si inter viuos alienasset. ⁊ videť q; pena cōpromissi p̄mittať. ff. ō vbo. obl. si ita quis p̄miserit: decē tibi dabo. §. ea lege. arg. ff. de le. ii. peto. §. ul. Est tñ p̄trariū ar. ff. de le. iii. pater. §. fundū. vnde dicit C ar. q; nō obstāte arbitrio tenuit legatū: nec alia alienatio ꝓpter arbitriū potuit impediri si pena cōpromissi cōmittať: ut dictū est. iudex tñ qui primo tulit sniam hoc non putauit: immo credidit q; arbitriū impediret legatū ⁊ heredes: ⁊ ideo absoluit ut sequentia docent.

x Res predictas. sup quibus fuerat cōpromissuz: de aliis vero arbitri nihil dicere potuissent. ff. de arbi. non distinguemus. §. de officio. ⁊. s̄. de arbi. cū dilectus.

y Legitime. videť etiā q; naturales filii debent intelligi p hoc verbū q; et ipsi excludunt substitutū: ut si quis sit rogatus restituere hereditatē si sine filiis decesserit: sed si habet naturalē euanescit substitutio. ff. ad trebe. ex facto §. si quis rogatus. ⁊. l. heredibus. in fi. C. de instī. ⁊ substi. l. generaliter. in fi. ff. de le. ii. cū pater. §. volo. si dixisset: si decesserit sine liberis tunc locū habet quod dť de naturali: sed ex quo addidit de legitimis: intelligendū est tantuz de natis ex libero matrimonio alias nihil operaret hec adiectio legitimis sed debet opari. ar. ff. de le. i. si quādo quis.

z Medietatē. s. tertie ⁊ quarte quā poterat legare cuius dñiuz trāsiuit in legatarios adita hereditate. sed si intendisset legare medietatē omniū rerū sue partis quarū medietas ptinebat ad patruū ex testamēto peponis tunc dñiuz illarū non trāsisset in legatarios cū res ille sint patrui: ⁊ illud habet locū cuz testator rem suaz legare intendit sed legatarius potest agere cōtra heredem actōe ex testamēto ad totā rē uel estimationē ⁊ nō actiōe in rem: sed q̄tū ptinet ad casū p̄item non est multū circa hoc curandū q; rainaldus nō legauit auūculis ultra illas ptes quas poterat legare. naz tertiā ⁊ quartā habebat in bonis patris que factū dimidiū totius hereditatis. nā sua pars erat tertia ⁊ quarta ⁊ ipse legauit auunculis medietatē sue ptis. i. tertie ⁊ quarte. ⁊ sic non p̄t agere auūculi contra heredē nisi ad medietatē tertie ⁊ quarte: ⁊ hoc notare voluit. j. vbi dicit: ꝓpter qō in rebus p̄dictis ⁊c. vsqz ꝓnunciauit. ber.

a De rebus p̄dictis. de quibus extitit cōpromissū. ⁊ pōt intelligi q; res ille dimise fuerunt inter. r. ⁊ patruos. ber.

b Omni ex patruis. qui forte solus superat ⁊ alii mortui erant. vnde fideicōmissuz illi soli qui supstes erat debeť qui tpe existētis cōditōis solus inueniť ei debet in totū p̄stari ⁊ filiis p̄mortuoz nihil debeť qui sunt mortui ante dié fideicōmissi cedentē. s. anteq̄ ille ramaldus esset mortuus: ut. C. de caducis. tol. l. vna. §. si autē aliquid. ⁊ ar. C. de fideicō. si in psona. ⁊. ff. de le. i. cuz filiofamilias. in fi. ⁊. ff. ad trebel. l. apud. §. vtrū. ⁊ accedit ad ꝟ q; totuz ei debeať. ff. de ꝟdi. ⁊ demō. si qs legata. §. i. ⁊ cū sic legať patruo ⁊ filiis eius patruus solus habebit dimidiā ⁊ filii cōiter aliā dimidiā. ff. ō vsufruc. acre. si quis tirio. ⁊ si alii patrui supessent bene potuit instituere quē voluerit de patruis rōe tertie ⁊ quarte: sed fideicōmissuz debetur omnibus patruis.

c Legauit. Istud verbū ponit̄ ꝓprie ⁊ improprie. ꝓprie q̄tuz ad auūculos quibus legauit. improprie q̄tuz ad patruū ⁊ eius filios quibus non legauit: s̄z eos instituit heredes. vñ infra vocat eos heredes. sic. ff. de offi. pcōsu. ⁊ le. l. ii. vbi dicit mandatum mitti tam liberi q̄ serui. sic. xxviii. di. p̄sbyterū. ⁊. j. eo. c. v. executōi mādari ⁊ auūculi egerūt ꝯ ipsos tanq̄ ō heredes petētes legata alias non valuisset testamētū q; non inueniret aliquis institutus. insti. ō le. §. ante heredis institutōnē. nisi dictū esset si non valet in re testamēti valeat saltē ratione cuiuslibet vltime volūtatis. C. de codicil. l. vlti.

d Adijciens. hoc bene facere potuit testator q; potest penā imponere heredibus si non paruerint volūtati sue. si. insti. de le. §. pene quoqz noie vlti. §. est. ⁊. C. de his que cā pene. l. vna. dū tamē non sit turpe uel inhonestū qō testator p̄ceperit: ut ibi dť. ⁊. ff. de cōdi. insti. quidā. ⁊. C. de insti. uel substi. reprehendenda.

e Ad ipsos. s. auunculos.

f Uno ex patruis. illo. s. qui fuit institutus. vnde planius dixisset patruo adeunte hereditatē predictā.

g Adeunte. Et sic locū habet legati petitio. nā si ex testamēto nō adeať hēditas deficit legatū nisi sit ita relictū q; veniētibus ab intestato prestet. ff. de testa. tu. si nemo. alias est. §. sub. l. p̄cedēti. ⁊. C. de fideicō. l. eam quam.

b Petēdo. legatū eni ab herede petendū est. C. ō fideicō. eā quā. ⁊ si citra voluntatē heredis legatarius occupet legatū teneť interdicto quoz legatoz ad ipsuz restituēdū heredi. ff. quoz lega. l. i. in p̄nci. tñ postq̄ est adita hēditas ipso iure dñiuz rei legate trāsit ad legatariū recta via. ff. ō fur. titio. ff. de le. i. si tibi hō. §. si seruus. vñ re legata nondū cōpensa dať legatario rei vēdicatio ꝓ ipso legato. C. coia de le. i. ff. de cōdi. fur. sed nec legatari⁹. ⁊ sic agebať pro legato rei vendicatōne.

i Pro rata. i. pro dimidia.

g Venirēt. Sed nūquid potuit ita formari libellus de iure: peto totalē rem: ⁊ si cōtradixeris mihi peto penā: ⁊ videť q; non q; iudiciū non debet esse in pēdenti. ff. de iudi. non quēadmodū. dicunt quidā p̄tra: ⁊ lex illa loquit̄ in his que pēdent extrinsecus non ex his que in ipso iudicio agunt̄: ⁊ q; possit sic formari libellus est ar. C. locati cōductores. qō satis potest concedi. argu. huius. c. ⁊ propter lites dirimendas.

b Quecunqz. occasione. ad hoc agebať actōne ex testamēto ⁊ nō rei vēdicatōe: quia istud erat quasi fideicōmissuz vniuersitatis: qa qui rogať restituere quicqd ad euz puenit de hēditate rogatus vī ff. ad trebel. l. cogi. ⁊. ll. p̄cedētibus. vnde non trāsit dñiuz in fideicōmissariū nisi facta restitutōe re ⁊ verbo: vel saltē verbo. ff. e. restituta. ⁊ facta restitutōne tunc dñiuz transit in fideicōmissariū etiā si nondū sit nactus possessionē. ff. ad trebel. facta. Hec est differēia inter fideicōmissuz singulare ⁊ vniuersale q; in singulari sine aliq restitutōe trāsit dñiuz in fideicōmissariū sicut in legatariū. C. cōia de le. l. i. et. ii. secus in fideicōmisso vniuersitatis: ibi non transit nisi facta restitutione. vnde ista alia petebanť rei vendicatione: sed actione ex testamento.

i Aliox bonox omniū. ⁊ hoc fecit iudex propter verba testatoris qui dixit q; ⁊ si patruus ⁊ filii venirent contra legatū quecūqz ad ipsos ex successione istius poterāt puenire: devoluerentť ad auūculos. Sed quare nō dixit similiter de rebus legatis sicut de aliis: q; devenirēt ad ipsos auūculos pōt respōderi q; de rebus legatis nō dixit q; nō putabat iudex q; res deberēt uel possent trāsire in aliū aliquo mō: ⁊ hoc ꝓpter p̄ceptū arbitroz: uel forte ideo non dixit ō rebus illis q; nō putauit iudex q; testator senserit de rebus illis legatis dū dixit: q; bona in quibus ex testamēto uel ab intestato dicti

beredes possent succedere deuenirēt ad auūculos quasi ista gēneralia ꝟba non ptinerēt ad res de quibus dixerat spāliter. ar. ff. de ꝟbo ob. doli clausula. nec visū fuit iudici q̄ easdē res voluerit illos auūculos habere cū aliis rebus. ar. ff. de pe. sanctio legū. ⁊ ar. ff. ō le. iii. si heres meus. §. i. Illa etiā videt esse melior rō q̄ nulla fuisset absolutio de reb⁹ legatis: si postea ꝯdēnatio facta fuisset in eisdē: ⁊ sic de insonia videret ne alia via fiat: qō alia via ꝓbet: vex ē q̄ patruus totū pder ꝯ: ⁊ sans colligit ꝓ hanc lām alioꝝ bonoꝝ. ⁊. j. v̄. verū in portōne q̄ gegd patru⁹ potuit capere testō rai. debuit pdere non obstāte arbitrio ut ibi dī: ⁊ illud totū fuit petitū p auūculos ⁊ ex alia cā absoluit: ⁊ ex alia causa cōdēnauit eosdez.

k Codēnauit eosdē. s. patruū ⁊ filios ⁊ in ß. s. q̄ filios cōdēnauit: ⁊ i alio ēt ꝓnunciat. i. iudicē male ꝓnūciasse.

l Ambe ptes. sic ē. e. rainuci⁹. ⁊. ē. ō appel. si duobus.

m Cōtestata. Et ita vī q̄ litis ꝓtes. facienda sit corā iudice appellatōnis. Sed ꝯ videt dicere lex q̄ nō debeat fieri cōtestatio cū tam sit facta in ꝓma cā. C. de tēpo. appe. l. ulti. §. illud. ⁊. ē. de appel. p tuas. Satis pōt dici q̄ in cā appellatōis fiat ꝓtestatio de nouo. ii. q. vi. si quis in quacūq3. nec tñ dicit ꝓpter hoc fieri sup ꝓncipali: q: sup alio videt fieri cōtestatio q̄ in ꝓncipali. Primo fuit cōtestatio facta directe sup re petita. in cā vō appellatōnis sup ipsa sīa q̄ sit iusta uel iniusta: ⁊ sup aliis que adduntur sup quibus nulla fuit ꝓtestatio in ꝓma cā: tñ altera pte abīte posset iudex ꝓcedere sine litis cōtest. ut dicit lex p̄dicta. C. de tēp. appel. ⁊ decre. p tuas. de ap. ⁊. ē. de renū. veniens

n Requisivit. hoc planū est q: in legitima que iure naturali debet nullū grauamē: nulla cōdītio apponi pōt ⁊ p non adiecta habet si apponat. C. de inoffi. testa. quoniā in ꝑonibus. ⁊ in aut. de here. ⁊ fal. §. primū itaq3. ⁊. §. si quis aūt non iplens. col. i. ⁊. ē. e. rainuci⁹.

o Trebellianicā. ⁊ ita due quarte possūt deduci. de hoc dī. ē. e. rainutius. vbi hoc idē dicit.

p Portōes easdē. imo habuit res ipsas in totū. nā q̄diu vivus fuit habuit dñiū oiū rerū: dī aūt habuisse portiones easdē in rebus p̄dictis. i. facultatē deducēdi easdē portōes in singulis rebus: q: de singulis debet fieri deductio tertie ⁊ quarte: ꝫ quidā ꝯriū dicant: q̄ filius in vna re sola deducere possit tertiā iure nature ⁊ quartaz trebellianicā. ar. C. famil. hercis. filiū. ⁊. ff. ō le. i. potest. ff. ad. l. fal. si ex pluribus. Sed vex est q̄ de singulis rebus debet fieri deductio ⁊ illa lex filiū: non ob. q: illud fuit ex volūtate patris. ⁊ illa lex pōt: non ob. q: ibi loquit cū legata erat ps hereditatis. vñ vnū legatū censent: uel illud cōtingit de volūtate legatarii ⁊ heredis: uel ex officio iudicis ut ibi dī illa si ex pluribus potest intelligi q̄ vni p'u res legate sunt tunc si soluat aliquas integraliter in alijs plenā falcidiā retinere pōt p doli exceptionē.

q Easque. s. ptes tertiam ⁊ quartam.

r Licet ipsas non exp̄sserit. ⁊ non legauit tertiā ⁊ quartā exp̄sse dicendo de tertia ⁊ quarta: imo dixit de dimidia: vnde si recta fiat cōputatio tantū facit tertia ⁊ quarta q̄tū dimidia ⁊ econuerso: vbi gra: hereditas dividit in. xii. vncias. insti. de here. institu. §. heredi tas. si filius detrahit tertiā iure nature detrahit. iiii. vncias ⁊ remanent. viii. in quibus vī quā teneat fideicōmissuz: ⁊ de illis detrahit quarta. s. due vncie: ⁊ ita tertia ⁊ quarta faciunt sex. ⁊ sic habebat dimidiam totius hereditatis.

s Pronunciauit. s. cardinalis.

t Ipsum. s. patruum.

u Legati. iiii. s.

x Pro rata. q̄ dictos. que quidē rata virilis est: nam vna res pluribus legat quilibet ibi habet virilē: nisi alia mens appareat testatoris. ff. de le. i. si p'uribus.

y In residuo p̄fati iudicis. de quo residuo absoluerat ꝓr iudex patruū ⁊ filios. nā primus iudex in totū absoluit patruū in legato ⁊ male sed quo ad filios bene. sed cardinalis cōdēnauit patruū ꝓ parte. s. i dimidia ipsius legati tertie ⁊ quarte ꝓ rata: ⁊ in hoc infirmauit sīam ꝑioris iudicis. in residuo aūt cōfirmauit: ⁊ hoc totū intelige q̄tū ad legatū possessi onū que legate fuerunt de q̄bus ꝓmissuz fuit. In alia aūt pte sīe statum sequit qualiter ꝓcessit cardinalis: ibi ceterum ⁊c.

z Residuo. auūculi petebāt iure legati medietatē bonoꝝ de q̄ibus fuit cōpromissuz. Residuū istud cōsistebat fm intētionē ꝑioris iudicis i illa medietate a qua medietate absoluit patruū ⁊ filios non habito respectu ad testamentū peponis: ⁊ hoc ꝓpter preceptū arbitroꝝ qō tñ non impediebat legatū: ⁊ cōsistit in xvi. fm cōputationē nostrā ⁊ male ꝓnunciauit in eo q̄ patruū absoluit in totū: ꝫ q̄tuz ad filios bene ꝓnunciauit. ꝫ postea cardinalis ostenso testamēto peponis correxit ꝓ pte sīaz primi iudicis ꝯdemnās patruū ꝓ pte sua s. i qua tuor. ⁊ in residuo. s. in. viii. q̄tū ad filios. ⁊ in. iiii. q̄tū ad patruū cōfirmauit: ⁊ tñ in sequenti articulo p̄dit patruus illa quattuor ꝓpter penā illo retento p. l. falcidiam: ⁊ sic in veritate in. viii. cōsistebat legatū rōe tertie ⁊ quarte. alia viii. ptinebāt ad patruū ⁊ filios ex testamēto rainaldi: et hoc fm cōputatōez p̄dictā. In secūdo articulo. duo fuerunt articuli. Primus in quo petebant res legate. Secūs in quo petebant oia que ad patruū ⁊ filios poterāt puenire ex testō rainaldi si veniret ꝯ legatū auūculo relictū.

a Male ipsuz ꝓnūciasse. q̄tuz ad ꝑsonas filioꝝ male ꝓnūciauit q: nō venerant ꝯ voluntatē testatoris in aliquo. male etiā ꝓnunciauit ꝯ patruū quia cōdēnauit eū de oībus aliis que puenerāt ad eū ex testō peponis q: in bis q̄ subiacebāt restitutōi ipsuz nō debuit ꝯdēnare: sed de bis que tātū ꝯtingebāt eū rōne tertie ⁊ quarte ꝓ qua pte cōfirmat sīa pro alia que debebat restitui ei infirmat: ut. j. dī ibi verum ⁊c.

b Cū nihil de petitis. Et ita hec ē bona rō quia hic agebat rei vendicatōe saltē quo ad legatū: ut. ē. dictū est. vnde cū illi nihil possiderēt non poterant cōuenire rei vendicatōe. C. de alie. mu. iudi. cā fac. l. vna. ⁊. ē. de iudi. exaiata. q̄ sic ageret ꝑz ex eo q̄ dicit q̄ patruus fuit cōfessus se possidere: q: in re ali actōne querendū an possideat quis uel non. ff. de rei ven. qui petitorio. ⁊ l. officiū. ⁊ si dixerit se nō possidere cū possideat: ⁊ hoc probet: transfert possessio in actorē q̄ quis non ꝓbet rem suam esse. ff. e. l. in rem actio. ⁊ q: nondū adiuerāt hereditatē non poterāt cōueniri: ⁊ ante li. cōtest. hoc debet queri ne deluſoriū sit iudiciū: ut hic ꝓz.

a Habebat. rōne illius institutōis quā fecit. r. de ipso.

b Bonis illius. s. in alijs bonis ⁊ rebus exceptis rebus legatis: uel ꝫ intelligi de omnibus.

c In bonis eiusdē. in singulis enīz rebus habuit tertiā ⁊ quartā: ut dixi.

d In quibus institutio. q̄ videt q̄ in sola tertia ⁊ quarta teneat institutio: qō falsum est imo tenet in oibus. C. ad. l. fal. irritū. sed dī in eis tenere q: in eis pōt institutus patruus grauari: in eo vō q̄ subiacet restitutōi grauari nō pōt: imo illud deducit tanq̄ es alienū: residuū vō dividit inter patruū et filios eius. fideicōmissuz enī hereditatis ex testamēto peponis soli patruo debat non aūt eius filiis. rainaldus aūt instituit patruū cui hereditatē ꝑponis restituere tenebat cū illud qō est patruo restituendū ex testō peponis illud habet p̄cipuū: ⁊ illud ꝑmo deducit sicut es alienū: ut in. l. predicta irritū In quo autē adiectio pene nō tenuit: illud autē qō rainaldus restituere nō tenebat ⁊ in quo grauari nō potuit qō est tertia ⁊ quarta illud dividit inter patruū ⁊ filios eius quos rainaldus instituit sibi heredes. ar. C. ad. l. fal. q̄q̄. ⁊ in hoc solo. s. tertia ⁊ quarta tenuit adiectio pene: ut hic dicit.

e Pro rata eosdē. q. ō. ꝓ qua pte legatū cōtingit quēlibet de auūculis pro ea pte quēlibet cōtingit illud quod pene cā adimit illi patruo q: patruus noluit parere testatori dando legatū auūculis ideo pdere debet illud qō capere potest ex testō rainaldi. vel dic ꝓ rata. i. ꝓ medietate tertie uel quarte ptis bonoruz rainaldi in quibus fuit institutus: quam medietatem amittit patruus quia contradixit legato: ut hic dicit: et istam medietatem restituit patruus tanq̄ legatum.

f Legato. quod amittit patruus nomine pene. i. vno retento. Item amittit alias. xij. vncias.

g In residuo. Illud residuuz potest intelligi dupliciter: quo ad bona pepo nis q̄tū ad patruū quia in illis cōdēnatio iudicis non tenuit que cōtingebāt patruū ꝓ restitutōem ex testō peponis in quibus nullā penā potuit imponer rainaldus: ⁊ iō absoluit patruus. Item quo ad bona rainaldi q̄tū ad filios

yy i

quos raynaldus instituit: ⁊ quia non venerant ꝺ voluntatē testatoris ⁊ nihil inuenti sunt possidere de rebus petitis condēnari non debuerunt: vnde absoluti fuerunt per cardinalem.

b ¶ Saluo. nihilominus ei. ſ. patruo.

i ¶ Beneficio legis falcidie. Istud est ita intelligendū: patruus id qꝺ sibi restituendū est: ꝓmo ut es alienū ut dixi deducit de rebus illis de quibus cōpromissuꝫ fuit que ꝓtinebant in primo articulo. de residuo qꝺ é tertia ⁊ quarta teneť prestare legata ⁊ de illis detrabit quartā trebellianicā per legē falcidiā. ¶. ad. l. fal. imponēda. ⁊ l. irritum. ⁊ l. q̄ q̄. ⁊. ff. ad. l. fal. qꝺ de bonis. §. cū fidei. ⁊ ¶. de bo. auc. poſ. l. i. deducꝫ autē falcidiā de rebꝰ legatis. Et forte intellexit cardinalis ꝙ deducet etiaꝫ de aliis q̄ cā pene adimunt eidē quia illa legata sunt illis auunculis. Sed fieret eis controuersia de alio relicto: ⁊ ideo forte dixit. ſ. de falcidia q̄ inducitur cōtra volūtatē testatoris. Sꝫ hoc non est verꝫ qꝫ id qꝺ pene causa acreuit non incidit in. l. fal. ff. ad. l. fal. cū pater. in fi. ⁊ l. se. ar. op. ⁊ quod ꝓ uisū est ad penam non debet trahi ad gratiā. s̄. de trāslat. inter corporalia.

k ¶ Restitutōe. i. ꝑstatione.

l ¶ Legitimū. qꝺ ꝺr tempus anni: hoc tempus cōputādū est a iussu iudicis. Si aūt infra illud tempus non paruerit tunc nō potest vti beneficio falcidie imo ꝓdit omnia excepto illo: qꝺ sibi debeť ex fideicōmisso in auť. de here. ⁊ falci. §. illud quoqꝫ. col. i.

m ¶ Inuentariū. aliter enim beneficio legis falci. uti non potest: ut dicit auť. de here. ⁊ falci. §. si vero non fecerit inuentarium.

n ¶ Contra voluntatē testatoris. hoc ideo dicit qꝫ contra volūtatē testatoris videť hic retineri falcidia de rebus spēaliter legatis qꝫ illas voluit testator oīno prestare illis auūculis ita ꝙ nulla ꝓtradictio fieret eis: vnde ꝓtra eius volūtatē falcidia retineť ⁊ tamē retineť nihilominus qꝫ contra voluntatē testatoris inducit falcidia. ff. ad. l. fal. ticia. Sed in alijs rebus que cā pene auferunt si verꝫ est ꝙ quarta retineat inducit contra voluntatez testatoris: sed non videť ꝙ quarta retineat in his que causa pene auferunt: ut dixi. s̄. in notula: istud est ⁊c. Nam testator causa pene oia voluit auūculis prestari. inducit ergo falcidia contra voluntatē defuncti. ¶. ad. l. fal. si ut allegas. ⁊. l. penul. ⁊. ff. eo. ti. quod de bonis. §. vlti. Hodie vō falcidia non potest induci cōtra voluntatē testatoris expressa si testator certus de quātitate patrimonii sui hoc ꝓhibeat in auť. de here. et falci. §. si vō expressum. sed cōtra tacitā bene inducitur: ut bene dicunt leges predicte: si ut allegas: ⁊ sequentes. ber.

o Ioannes. pijs locis. in quibus sufficit minus legitima voluntas. s̄. eo. c. cum esses. ⁊. c. relatum.

p ¶ In suis bonis. ꝓprijs. ſ. quia de rebus ecclesie nihil posset legare. s̄. eo. c. quia nos.

q ¶ Mandatū. Mandatū suscipe nemo cogit. susceptū vō necesse est adimpleri. ff. cōmo. in cōmodato. §. sicut. ff. man. si quis alicui. §. qui mandatū. ¶. de ꝓcu. inuitus. ff. de arbi. l. iii. §. i. ber.

r ¶ Per diocesanū. sic intellige. s̄. eo: si heres. ⁊. c. tua nobis. vbi de hoc. b.

s ¶ Et bis. canonica portio. portio ista diuersimode deducit ꝓ uarias cō suetudines locoꝝ. ī. de sepul. certificari. ⁊. s̄. eo. requisisti. qñqꝫ est tertia et qñqꝫ media. ī. de sepul. c. i. ⁊. ii. ⁊. x. q. i. de his. ⁊. c. antiquos. ⁊. c. decernim⁹. ⁊ qñqꝫ quarta. ī. de sepul. cum super.

t ¶ In fraudem. tunc non ꝓdesset. s̄. e. officij.

n ¶ Deduci. hoc dictū est ꝓpter reuerentiā diuini cultus: multa eni ꝓpter religionē cōmitti solent. nam summa est ratio que ꝓ religione facit. ff. de reli. ⁊ sump. fune. sunt ꝑsone. in fi. vnde in casu isto minus legitima voluntas suffi cit. s̄. eo. cuꝫ esses. ⁊. c. relatū. sic ⁊ in his que ad pias causas relinquūt cessat falcidia. ¶. ad. l. falci. auť. si mulier. ⁊ in auť. de eccle. titu. §. sin aūt. colla. ix. vnde sumptū est auť. predictū si mulier. ⁊ sic cessat falcidia in testamēto militis priuilegio militari. ¶. de testa. mili. in testamento. ¶. ad. l. falc. in testamento. Item cessat deductio istius partis in equis ⁊ armis fauore terre sanc⁹. ī. de sepultu. in nostra. Et hoc idem quod hic dicitur habes. ī. de verbo. signi. ex parte.

x Sed hoc. intuitu ꝑsone. sic. s̄. ti. ꝓxi. quia nos.

y Sanctificent. i. sancta ab oibus deputent. s̄. de re. ꝓmu. mancipia. xii. q. ii. de laicis. ⁊. q. iii. quicunqꝫ. ala.

z ¶ Tradant. Intelige hoc cū non habent cōsanguineos qui eis ab intestato succedāt. illi eni admitterent ⁊ non ecclesia. xii. q. ul. c. ul. ⁊ q. iii. quicunqꝫ ⁊ in auť. de eccle. titu. §. si quis eps. colla. ix.

x Sancto concilio. morētiu. Prelatus de oibus tam ante ꝓmotionē q̄ ꝓ post acquisitis intuitu ꝑsone liberaꝫ habet potestatē. s̄. c. ꝓxi. ⁊. s̄. de testa. quia nos. ⁊. xii. q. iii. quicūqꝫ ⁊. q. v. fixum. i aut. de eccl. titu. col. ix. §. interdicim⁹. Si vero decedat intestatus si sunt distincte res eius cōsanguinei succedūt sibi. xii. q. i. sunt manifeste. Si vō res prelati sunt permixte cuꝫ rebus ecclesie tunc distingue: quia aut dubitatur aut habuit ꝓpriuꝫ aut certū est ꝙ habuit. Si dubitetur semper pro ecclesia ē presumendū: ⁊ totū vendicabit ecclesia. ar. xii. q. iii. qcūqꝫ. ff. de re. du. ciuibus sic in vxore. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo. quintus mutius. ⁊. ¶. eo. ti. etiā. Si vero certū est ꝙ aliquid habuit sed nesciť quantū obtinet huius. c. distinctio: nec inmerito quia nullus heres nobis ꝓximior est q̄ qui nos deo sociauit. ī. de pe. presbyteri: licet contradicere videat. xii. q. iiii. ca. i. vbi dicit ꝙ si sit dubiū ꝙ equa debeat fieri distributō inter ecclesiā ⁊ heredes sacerdotis: sed dic ꝙ in alio casu loquit hoc. c. q̄ illud. hoc. c. intelligit de illis presbyteris qui ex seruis facti sunt presbyteri quod videť verius: ut dicit lau. Non credo ꝙ hodie haberet locū talis diuisio: imo credo ꝙ si aliquid haberet intuitu ꝑsone ꝙ cōsanguinei ei succedunt ab intestato si consanguineos non haberet tunc ecclesia ei succederet. xii. q. vi. c. ulti. ⁊. ī. c. ꝓxi.

y ¶ Preter diuinū. Ar. ꝙ ꝓnoꝰ pōt tenere opas spūales i liberto quē manumittit ad clericatū. ar. s̄. ꝺ ser. ñ oꝝ. nullꝰ. liii. di. frequēs. ala.

z ¶ Idonei. puta heretici. xxiiii. q. ii. saue ꝓferť. ī. ꝺ here. si qs eps.

a Cum dilectus. participationē. ꝓpter hoc non fuit monachꝰ nec etiā stetit in habitu monachali ut apparet ex antiqua cū hoc non sufficiat ad monachatum.

b ¶ Se ⁊ sua. ⁊ postmodū i extremis agēs ꝓfitebat publice ꝙ ñ poterat facē testamētū qꝫ se ⁊ sua ꝓtulerat mōasterio: ⁊ ꝺ vltimū ꝓbauit abbas ꝑ testes ꝓmū articulū ñ ꝓbauit nisi ꝑ vnicū testē qꝺ ñ suffic.

c ¶ Ultimā. q. ꝺ. si hec verba non expresse hoc dicant tamen tacite vim obtinent vltime voluntatis. ber.

d ¶ Monasterio. ꝑ hanc ꝓbationē obtinebit abbas si eps nō ꝓbauerit archipsbyterū vba ista alienata mēte dixisse: nec intelligat ꝙ ex his verbis ꝓbat dictū archipsbyterū fuisse oblatū dicto monasterio cū suis rebꝰ siue monachū fuisse sed ꝓbauit ꝙ voluit sua bona ad monasteriū puenisse: ⁊ quelibet verba ꝑ que declarat intētio testantis sufficere videnť. ff. de fun. in. ⁊ instau. l. cū delationis. §. asinam. ad fi. ⁊. ff. de sup. le. l. labeo. ad fi. nemo eni estimandus est dixisse ꝙ non mente cogitauerit. ber.

e ¶ Contulerat monasterio. vnde extunc cessat eius iudicium. xix. q. ulti. auť. si qua mulier.

f ¶ Testis. vnꝰ testis solꝰ ñ suffic ad ꝓbatōez. s̄. ꝺ testi. lꝫ vniūsis. iiii. q. iii. §. iusiurādi. nī si alie ꝑsūptōes adsint suffic ut ḥ ꝺr. ⁊. s̄. ꝺ testi.

De Sepulturis
De Sepulturis

preterea. ꝛ. ē. de presump. lris. ꝛ. c. iii. sed non videnī sufficere huiusmodi adminicula ad ꝓbandū intentionē abbatis. s. ꝙ dictus archipbyter monasterio obtulit se ꝛ sua: cū lra dicit: non tanꝙ sufficiēter ꝓbantes sed adminiculātes ꝛc. vñ non debuit admitti epūs ad ꝓbandū ꝙ archipbyter fuisset mēte alienatus qñ in extremis agēs dicebat ꝙ nō potest facere testamentum: uel dic ꝙ ista adminicula sufficiūt cū vnico teste ꝛ ideo audiri oz epūs ad ꝓbandū ꝙ iste archipbyt erat furiosus cum verba illa expressit quo ꝓbato solus testis remanet: ꝛ sic obtinebit epūs aliaſ succūberet qz si obtulit se ꝓbaturū pdicta mos ei gerēdus fuit. ff. ō ꝓba. circa cū. ber.

s Confitentē. vī ꝙ talis ꝓfessio deberet sufficere ad hoc ut testatus decessisse dicaī lz nullū aliud testamētuz restaret uel apparet. ff. de donat. ex hac scriptura vbi oīno staī verbis testātis quare ḡ regriī hic alia ꝓbatio responderi pōt ꝙ lex illa loquiī in eo casu qñ p talia vba aliqs exprimit ultimā voluntatē: aliaſ talibus verbis nō est credendū nisi lz iuraſſz in testō. C. de ꝓba. auī. lz obtinet: ꝛ tūc heredes necesse habēt stare illi volūtati. C. de fideicō. auī. amplius. hoc vin. Scriptura illi⁹ legis solēnit facta fuit duz viuebat testator ꝙ fecit testamentū: lz ille archipbyter dū viuebat nullā fecit scripturā de verbis illis ꝛ iō post mortē illa confessio debet ꝓbari p testes aut ḡbas dicebat in sua petitōe ad hoc ut sufficeret vn⁹ testis. b.

b Probantes. s. ꝙ non obtulit se ꝛ sua. ber.

i Comportē. hoc iō dicit ꝙ furiosus non pōt facere testamentuz. C. qui testa. fa. pos. furiosuz. ꝛ ita epūs ille ꝓbabit istā negatiuā. ꝛ hoc est qz habet in se implicitā affirmatiuā: hanc. s. ꝙ tunc erat furiosus. sic. ē. de renū. sup hoc. ꝛ. C. de codicil. nec codicillos. ꝛ. ff. de condi. instī. quidā. ff. de ꝓba. si filiusfamilias. Contra. iii. q. ix. iudicas. sed ibi archiepūs tenebaī ꝓbare epm illū fuisse sane mētis: qz ostabat illū pus fuisse furiosuz. t.

k Ultimā voluntatē. testamentū eni bois tantū morte cōfirmaī: ꝛ unobile pseverat post mortē. j. de cele. miſ. cū marthe. ꝛ. xiii. q. ii. vltima volūtas. ꝛ. C. de sacrosanc. ec. i. i. lau.

l Restitutionē bonoꝝ. si intelligas donationē hāc factā de bonis ecclesiasticis de quibus intelligendū est certe illa donare nō potuit ē. de testa. cū in officiis. ꝛ. c. quia nos. ſi. de patrionialibus: in istis nihil iuris habuit epūs. Dicas ꝙ de ꝓpriis siue patrimonialibus hoc est intelligendū: ꝛ loquiī in eo casu: cū nō apparez heres. xii. q. vl. c. vl. ꝛ in auī. de eccle. ti. §. si quis epūs. col. ix. ecclesia eni ē ꝓprius heres. j. de pe. pbyteri. ſi. ē. e. c. i. io.

m Impetitiōe. Sed nūquid epūs dicit sibi ius: ergo debuit cadē a iure suo. Sed hoc nō debet redūdare in dānū ecclesie. xvi. q. vi. si epūs. imo verius dicas ꝙ pena illius cōstitutōis: si quis in tātā. C. vñ vi. non habet locū in bonis iacētis hereditatis. vnde legatarius qui legatū auēte sua capit ante aditā hereditatē non punīt in alio nisi qz restituit possessionem. ff. quoꝝ lega. l. i. rū. i. secus est si post aditā hereditatē. C. de le. non dubiū.

n Silentiū. si ꝑmo sana mēte sua obtulit deo nōne debet papa tueri suā donationē inter vivos licz in morte non fuerit sane mentis cū adhuc in eodē ꝓposito intelligaī durare. j. de baptiſ. ꝛ ei⁹ esse.

se vidisse quando se ꝛ sua obtulit mōasterio: qz tñ alij testes dixerūt se audisse ipsū in abbatis presentia quod predictū est confitentē[s] non tanquā sufficiēter probātes[b]: sz tanquā uehementer adminiculantes assertionē abbatis plurimū adiuuabāt. Quia uero pars episcopi asserebat se uelle probare: ꝙ dictus archypresbyter in extremis laborās tanquā freneticus alienatus erat a mēte: vnde nō ualuit quod expressit: nos causā illam tibi sub hac forma duximus cōmittendaz: ꝙ nisi prefatus epūs legitime ꝓbauerit sepedictū archipresbyterum sue mentis cōpotem[i] nō fuisse: cum ultimā[k] uoluntatē expressit sup ipetitione monasterij perpetuū ei silētiū imponaī: ꝛ cōpellaī restituere mōasterio quecūqz de bonis ipsi⁹ archipresbyteri uel etiā mōasterij occupauit. Si uero legitime ꝓbauerit archipresbyterū que sup ultima uolūtate premissa sunt alienata mēte dixisse. ad faciendā ei nomie parrochialis ecclesie cuius ipse administrationem gesserat dum viuisset: restitutionem[l] bonoꝝ que ipsius archipresbyteri fuerāt: monasterium condemnetur. cū idem archipresbyter ab itestato decesserit ipsiqz monasterio super impetitione[m] episcopi silentium[n] imponatur.

De Sepulturis.

Leo. iij.

maiores. ad fi. Preterea cum ille qui ab intestato debet succedere immensaz donationē defuncti reuocat: non in totū reuocat sed qtum ad quartā sufficiat. C. de inoffi. do. l. i. §. titu. ꝓri. ratiuit⁹. imo in vita sua omnia donare potuit. ē. eo. c. i. Sol. abbas non ꝓbauit donationē factā fuisse inter vivos: nisi per vnū testē ꝛ alii qui probabāt illaz quam expressit in vltima voluntate dū ageret in extremis non probant oblationem inter vivos Illa autem obiectio de inofficiosa donatione non habet hic locum: quia querela de inofficiosa donatione non datur nisi illis quibus aliquid relinqui necesse est. C. de inoffici. do. ſi totas. sed ecclesie sacerdotes non tenentur aliquid legare de suis proprijs nisi. velint lau.

AD institutā maioruz patrum considerātes statuimus vnūquenqz in maiorum suoꝝ[o] sepulchris iacere ut patriarcharum[p] exit⁹ docet: nulli tñ negam⁹ ꝓpriā[q] eligere sepulturā ꝛ etiā alienā[r]: dom⁹ enim ꝛ magister alienā elegit ut ꝓpriā. Sed qz dign⁹ ē operari⁹ mercede sua: tertiā[s] ptez sui iudicij[t] illi ecclesie dari cēsem⁹: in qua celesti pabulo[u] refici ꝓsueuit: ut iuxta apostolū. sint cōsolationū[x] socij: ut fuerūt passionū: ꝛ sic demū ubicū qz libitū fuerit: eligat sepulturam. aliter ne fiat auc. dñi nr̄i qui p pphetā locut⁹ est dicēs ne transgrediaris[y] termios ātiquos: quos posuerunt prēs tui: sub anathematis vinculo detestamur: ꝛ ꝓtradicim⁹.

LEo papa oībus fidelibus per dardāniam constitutis.

RElatū est aurib⁹ nr̄is: ꝛ ifra. MDādam⁹: ut quicūqz āmodo in monasterio[z] cōuerti uoluerit siue in morte siue in vita[a] oīuz rerū et possessionū: quas pro salute aīe sue decreuerit[b] disponere: medietatē[c] ecclesie[d] ad quā dinoscit ptinere relinquat. ¶ Ano. iij. Benuen. archiepiscopo.

FRaternitatē tuā nō credim⁹ ignorare mortuoꝝ sepulchra et cimiteria apud illas ecclesias et monasteria ex ātiquo[e] esse dispositā: in qb⁹ religiosoꝝ[f] fratrū ꝙēt⁹ sūt ꝓsti tuti: ꝛ oīones atqz missaꝝ solēnia tā ꝓ viuis qꝫ ꝓ defūctis frequenti[95]

o Os institutā. suoꝝ: et ita loquitur de indigenis. laur.

p Patriarcharum. qui in sepulturis patrum suoꝝ sunt sepulti. xiii. q. ii. §. toseph.

q Propriam eligere. Et sic videtur ꝙ quilibet adultus ꝛ discretus possit sibi eligere sepulturā vbi voluerit. ar. j. eo. in nostra. hoc verum est: dū tamen eligit locuz magis religiosum. j. eo. fraternitatē. vbi de hoc. et. j. eo. c. ꝓri. ar.

r Alienam elegit. quia natus in bethleem nutritus in naçareth: sepultus fuit in hierusalem in sepulchro Joseph. tan.

s Tertiaz partem. in sequēti. c. dicitur de medietate. j. eo. cum super dicī de quarta. hec diuersitas siue contrarietas determinatur ſm diuersas consuetudines locoꝝ j. eo. certificari.

t Judicii. s. ꝙ reliquit huic ecclesie in qua eligit sepulturam: ꝛ non de relictis aliis locis: ut infra eodem in nostra. ber.

u Pabulo. pabulum celeste exposuit Ala. i. doctrinam; secretorum fidei: uel solida cibaria. Pabulum eniz dicī predicatio verbi dei. ē. de offi. ordi. inter cetera.

x Consolationū. ad quē spectat onus ꝛ emolumentū. xii. q. ii. ecclesiasticis ꝛ. c. caritatē. xiii. q. i. §. i. ala. ꝛ. xvi. q. vi. de lapsis. ꝛ. ff. de regu. iur. ſm naturam. circa principiū titu.

y Transgrediaris. transgreditur quis terminos ꝓprii sui cum quis parrochianū alterius admittit ad sepulturam: ut hic. Item cuz alterius subdituz excommunicat uel interdicit. ix. q. ii. c. i. et. ii. Tertio cum euellet terminos possessionum vicini sui. lxxxvi. di. tanta nequitia. Quarto cum predicat contrarium fidei. xxiii. q. iii. transferunt. Item cum alterius parrochianum recipit ad penitentiam. de pe. di. vi. placuit. j. de peniten. et remissio. omnis vtriusqz. vincen.

z RElatum. monasterio. Ar. ꝙ quis debet eligere locum religiosum ad sepulturam.

a In vita. in egritudine tamē de qua decedit alioquin nil daret ecclesie parrochiali. j. eo. de bis. vin.

b Decreuerit. supple ecclesiis nisi relinquaī i ornamētis ecclesie ꝛ sine fraude: ꝛ tunc nihil detrahitur. ē. de testa. c. vlti. aut si reliquerit pauperibus uel consanguineis ꝓ remedio anime sue nihil detrahitur inde: ut dixit Ala. vin. Item de armis ꝛ etiam equis ꝓ subsidio terre sancte relictis nihil detrahitur. j. eo. in nostra.

c Medietatem. super hoc standū est cōsuetudini loci. j. e. certificari.

d Ecclesie. s. apud quā fidei sacramēta recepit: sic intelligit Gratianus hoc c. xiii. q. ii. §. sed ꝛ aliud. in fi.

e FRaternitatem. ex antiquo. ē. eo. c. i.

f Religiosoꝝ. xii. q. ii. vbicunqz. ꝛ. c. placuit.

g Frequentius. Hec est ratio quare potius sepeliunī homines in locis religiosis: quia frequētius ibi diuina officia celebraī. Sed nōne tantū valet generalis oratio quantū specialis? ita de cōse. di. v. non mediocriter. illa est causa quia spiritus sanctus ad mensurā non daī. de conse. di. iiii. queris. sed presumptio est ꝙ plus prosit spēalis oratio qꝫ generalis: ꝛ quidē bonoꝝ amplius videī deferri illis ꝓ quibus specialis sit oratio.

yy 3

b Parentum. xiii. q. ii. ebron. §. ioseph.

i Ad noua ⁊ minus religiosa. Ex hoc. c. pz qꝫ qui vult eligere sibi sepulturā sua relicta debet eligere magis religiosaz. ar. s. e. c. pr. In hac opinione fuit t. b. ⁊ ala. ⁊ mihi hoc idē videt: ⁊ facit ad hoc. xiii. q. ii. vbicunqꝫ. ⁊ est simile: qui enī de vna religione trāsit ad aliā ad strictiorē trāsire debet. j. de regu. sa ne. ⁊ c. licet. Alii dicunt ut lau. ⁊ vin. ⁊ io. qꝫ liberū ē vni cuiqꝫ sibi eligere sepulturam etiā ad locū minus religiosū ar. j. eo. in nostra. ⁊ siqua cōtraria inueniant: intelligant cū illectus fuit vel cū temeritate vel ex contēptu trāsiuit vel cū debitā portionē nō relinquit sue ecclesie: ⁊ sic intelligūt illud. c. primā opinionē ꝓfero. ⁊ qō dic. j. e. in nostra. non ꝓtradicit: qz illud cōtingit ꝓpter ꝓuilegiū qō habēt illi hospitalarii ⁊ rēplarii: ut liberū sit cuicunqꝫ apud eos eligē sepulturā: ut ibi pz sicut ⁊ ꝓdicatores habēt idē ꝓuilegiū: alias nō possent illos recipere ad sepulturā.

k Preiudicat. quoniā minꝰ legitima volūtas defuncti defendi non debet. ff. de condi. insti. filius quidā. ⁊. xii. q. v. c. i. ⁊. ff. de reli. ⁊ sūp. fu. l. at si quis. §. hec actio. quādoqꝫ tñ minus legitima voluntas qꝫtuz ad solēnitatē testiū defenditur. puta in relictis pijs locis. s̄. de testa. relatum. ⁊. c. precedenti.

l Corpus. sic. j. e. cū liberū. ⁊ oblatiōes quas ipsius occasione habuerūt. j. e. t. in nra. ⁊ in. c. cum liberū. t.

m Si bis decedant. quia tunc donatio cā mortis cōfirmat. ff. de do. causa mor. non videt. Et est ar. qꝫ non licz alicui in morte qō in vita nō liceret. ar. s̄. de testa. ad hoc. nec mirū qz potest q sanus est oia bona sua consumere: in morte tñ non pōt filios vel nepotes suos ꝓterire insti. de inoffi. testa. ⁊ de exhere. liber. ꝓ totū. Tñ ⁊ sic intelliges. s̄. d testa. rainutius. De tertia clere ⁊ adelasie q̄ donata vel vendita fuerunt in morte. vnde non potuit alterrocha defraudari sua legitima: alias i sanitate poterat defraudari: ut hic dicit i fi. b.

n A quibus. assumpti. Ecce iste audit diuina officia i hac ecclesia: ⁊ in alia habet sepulturā ⁊ sui maiores ab antiquis tēpibus elegerunt aliā sepulturā: ⁊ in tertia eligat sepulturā que ista ecclesiaz habebit canonicā portionē? Ideo. diuidere debēt illā canonicā portionē. ar. s̄. eo. c. i. ⁊. s̄. de testa. relatū. in fi. nisi cōsuetudo repugnet. ar. j. e. c. certificari. ⁊. c. de vxore. in fi. ⁊. j. de decī. cū sint boies. ⁊. j. ti. ꝓxi. c. ul. T. ⁊. ff. dixerūt ⁊ melius qꝫ illa ecclesia in qua est sua sepultura debet habē canonicā portionē: ⁊ non illa in qua audit diuina. nulla enī iniuria facta est ei rōne sepulture in alia ecclesia: qz non dī derelicta nec offensa: nec ex tali electiōe ius acquirit illi. ber. Itē quid si in vna ecclesia percepit sacramēta ⁊ in alia est sua canonica sepultura que illarū habet canonicā portionē? Ideo eodē mō diuidere debēt illā canonicā portionē. ar. s̄. e. c. i. ⁊. ii. ⁊ arg. ad h. s̄. de testa. relatū. in fi. nisi ꝯsuetudo repugnet. ar. j. e. certificari. ⁊. c. d vxore. ⁊ j. de decī. cum sint boies. Si tñ sua ecclesia solebat aliquid ꝓcipere de iudicio suo parrochiani cū sepeliebaī in illa ecclesia in qua parentes illius qui in alia sepulturā elegit ꝓ rata eius qō solebat accipe accipiet de canonica portione que debit parrochiali ecclesie. hoc notat ꝓ. b. xiii. q. ii. §. si aliud. in sūma ipsius. Alij dicūt ōtrū. s. qꝫ ecclesia in qua ꝯsueuit sepeliri nihil debet habere sed parrochialis in qua ꝯsueuit audire diuina: qō mihi nō videt. ber.

k Transtulerint. se ⁊ sua credēdo: qō pz per ꝓncipiū. c. si aūt corpus suū tātū traderet sepeliendū post mortē ⁊ relinquat ei aliquid de hoc debet dare legitimā que est tertia vel quarta vel medietas ꝑm consuetudinem locorum. j. eo. c. certificari.

l Priuatis. honestis tamē. lxxxvi. di. donare. ⁊ non hereticis. C. de apo. l. bi qui. ⁊. j. de here. si quis epūs. ⁊. c. se. t.

m Exceptē. parrochianū. Iste parrochianus nō elegerat sepulturā apud ecclesiā dicti prioris nel fuit dolo inductus vel fuit infra legitimos annos: ⁊ ideo corpus illius debet restitui cū bonis ꝓceptis occasione illius: alias tantū quartā vel tertiā vel mediatatē ꝑm cōsuetudinē loci. j. e. in nra. ⁊ j. e. certificari. ⁊ qō dī de ap. idem essz sine aliqua appel. vii supple maxie. t.

n Post appellationē. ar. s̄. C. de sepul. vio. l. si. ⁊ aut. itez qui domū. ⁊ in aut. ut cū de appe. cog. §. pe. col. vii. ⁊ in aut. ut defuncti seu fune. defūc. nō iniuri. a credito. circa ꝓn. col. v. So. ꝫ fuit appellatū ne ꝓ or inuaderz ius canonicoꝝ: in cōtrariis aūt nō recipit appellatō ne corpa sepeliant: ⁊ ita non ꝓdicūt quia diuersimode loquūt. t.

o Exinde. i. de ceteris q̄ obuenerūt occasione illius corporis.

p Cōueniat. alias tenetur ea restituere. j. c. ꝓxi. t. c. in nostra.

q Cum liberū. disposuit. et sic mulier ista elegit sepulturā apud ecclesiā sancti martini qui erāt magis religiosa q̄ ecclesia sancti vincētii: cuī erat mulier ista parrochiana: alias nī poterat ibi eligeī sepulturā sua relicta. s̄. e. fraternitatē. uel forsitan non erat eoꝝ parrochiana: qō verius puto ex eo qꝫ papa nō reseruat eis canonicā portionem.

r Beneficia. i. oblationes ⁊ qdquid ꝓpt̄ hoc ꝓceperūt: sic. s̄. e. ex pte. ⁊. j. eo. in nostra. ⁊ agunt isti ad repetendū corpus ⁊ beneficia ista conditiōe ex canone isto. ⁊. s̄. e. fraternitatē. ⁊. c. ex pte. vbi enī iure nouo obligatio inducit: nec cauet ibi quo genere actiōnis agenduz sit agendū est conditiōe ex illo canone: vel. l. ff. de cōdi. ex lege. l. vna.

s Recepisse. uel que de iure ꝓcipere potuerūt: sicut cōtigit de violento possessore. s̄. de resti. spo. grauis. ⁊. C. vnde vi. si de possessione. ff. de peti. here. l. i. in fi.

t De vxore equalē. arg. ō. xiii. q. ii. quos deus ꝓiūxit. ⁊. c. vnaqueqꝫ. So. illud intelligit ꝑm istud: vel sic istud locū habet cū mulier eligit sibi sepulturā: si vō nō eligat locū habet qō dicit ibi ar. C. de digni. li. xii. mulieres. ff. ad municipa. filii. i. rū. ⁊. l. ulti.

u A lege viri: ut. vii. q. i. sicut. ⁊. C. de dona. ante nup. qō sponse. ⁊. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo. sicut vxori. §. vl. ⁊. l. se.

x Diffinitū. ⁊ lz non sit diffinitū videt tñ qꝫ filio possit eligere sepulturā qz pōt ei facere testamētū. insti. de pub. subst. §. igit qō pōt concedi dūmodo ⁊ ipsi sibi eligat sepulturam: tamē consuetudini loci relinquendū est ut hic dicit.

y Consuetudini. si ꝯsuetudo nō repugnat sepeliunt in sepulchro maioꝝ suoꝝ. ar. j. e. in nostra. in fi.

z Cum sup. de testō. i. de bis que testator relinquit ꝓ sua aīa iure legari illi ecclesie in q̄ eligit sepulturā: ⁊ ō oblatiōib⁹ q̄rta portiō relinq̄t illi ecclesie a qua corpa mortuoꝝ assumunt. j. eo. c. proxi. ⁊. c. in nostra.

a Quarta uel medietas seu tertia ps ꝺm loci ꝺsuetudinez. ī. eo. c. ꝓpri. Ista quarta semꝑ debet deduci nisi in casu. ī. e. in nostra. ⁊ in casibus. s̄. de testa. c. ul. Et est ar. ꝙ maior ecclesia cathedralis nō sit magis religiosa q̄ monasteria ꝓz illā opinionē que dicit ꝙ semꝑ eligendus est locus magis religiosus.

b Certificari. salua iusticia que exhiberi debz illis ecclesijs a quibus dū viuebāt pci piebāt ecclesiastica sacra de bonis illis que in testō relīqt ecclesie vbi eligit sepeliri

c Tertiā. s̄. e. c. i.

d Mediaz. s̄. eo. relatum.

e Quartā. capitulū vrbani non habemus sed lucii tertii. s̄. e. c. ꝓxi.

f Hieronymus. c. hieronymi habes. lxxvi. di. vtinā.

g Consuetudinē. Quid si de consuetudine dubiteꝝ uel varie sunt cōsuetudines in vicinis ecclesiis? de minora summa erit intelligenduz quia in illa cés ꝙcordant. ff. ō arbi. diē ꝓferre. §. si plures.

h In nostra. parrochianos. nā ⁊ monachi habent populum. xvi. q. i. agapitus.

i Annos legitios vnde nō potuerūt sibi eligere sepulturā: q̄ nec testamentū facere potuissēt ut. s̄. de ꝓba. in p̄sentia. ⁊. ii. q. vi. §. diffinitiua. Sz pater potest eligere filio sepulturā: ut dictū est. s̄. e. de vxore: q̄ potest ei facē testamentū. insti. ō pupil. substi. §. igit. qō vez est si ipse faciat sibi: alias si nō fecerit sibi nec filio impuberi faceꝝ potest. insti. de pupil. substit. §. liberis. ⁊ .ff. de inoffi. testa. papinianus. §. sed nec impuberis. ⁊.

k Parrochia. sic s. c. ꝓri. ber.

l Et armis. hoc inductū fuit fauoꝝ terre sancte: sic de bis que relinquūt in ornamētis ecclesie siue ad cultū diuinū nihil deducit. s̄. de testamen. c. vltimo.

m Decetero. Et ita tractatus futuri tēpis hic ad iudicē spectat. si. s. eo. cū liberū. in fi. Et sic est cōtra illud. ff. de vsu. l. i. §. i. quod obtinet in bis iuribus ⁊ seruituribus ⁊ in ānuis prestatōibus q̄ in talibus actio ptinet ad futurū. ff. si ser. ven. barū. ⁊. l. egi. ⁊. l. labeo. ⁊ l. illa. de vsuris non cōtradicit q̄ ibi non cōstabat adhuc de vsuris futuri temporis.

n Recipiāt. imo debent cauere nec p se nec p alios successores eorū hoc facturos: ⁊ hec est executio iudicis quo ad futuꝝ tēpus. ar. ff. si ser. ven. barū. ⁊ a iudice posset iniungi sub pena excōicatōis nec hoc facerent.

o Apud eos. Et ita videt ꝙ quis possit eligere sepulturā apud locū minus religiosuz q̄ hospitalarii minus religiosi sunt q̄ monachi. ar. xii. q. ii. bone. Ar. contra. s̄. e. fraternitatē. dic ut ibi notatū est. De hac materia cū gs vult eligere sepulturā illū ordinē seruabit qui tradit. xiii. q. ii. vbicunqz. quod. c. quidā intelligūt de peregrinis qui non habent ꝓpriā sepulturā qui debent sepeliri apud ecclesiā maiorē. Hu. intelligit illud. c. ō ciuibus qui habēt ꝓpriā sepulturā in ecclesia maiori qui q̄cqz morāt̄ extra ciuitatē p villas uel castra si ibi decedāt non debēt suas sepulturas dimittere sine iusta cā ut ibi ḋr alias p̄sumi illesus uel ex contēptu uel ex temeritate transire: ut plene dixi. s̄. eo. fraternitatē.

p Reliquit. hospitalariis iure legati.

q Nisi dolo. Et ita dolus superuenies in spūalibus rescidit cōtractū qō est ō id. s̄. qō me. cā. cuz dilecti filii. vbi de hoc. ⁊ tunc de rebus suis nihil deberēt habere hospitalarii. arg. xv. q. iii. cōstituit. ff. si quis cau. si duo. ar. s̄. ō testa. requisisti. ⁊. c. officii. ⁊. ff. de arbi. si duo. ⁊ sic ꝓpter dolū cessat priuilegiuz.

r Aparrochianis. qui elegerunt sepulturā apud hospitalarios ⁊ ideo quartā debēt restituere parrochiali ecclesie.

s Annos. Isti non elegerūt sepulturā nec eligere potuerūt: vnde restituere debēt hospitalarii p̄dicti quicqd ip̄oꝝ occasione receperūt. b.

t Exte. non spōte. quia si spōte nō esset sepelienda in cimiterio ecclesie. xxiii. q. v. placuit. sz si sic credebat euadere posse nō imputaret ei etiā si spōte se p̄cipitasset de pōte: vbi videbatur ꝙ euadere possz. ar. xiii. di. nerui. cū ꝓ bono aut licito ꝭ facere posset: vnde si qui cōtrariū faciat uel inde eueniat nō imputatur. xxiii. q. v. de occidendis.

u Cōmunicabaꝝ. vel cōicaꝝ debuimus: quoniā tunc post mortē absolueret excōicatus ⁊ ei postea cōicareꝝ. ī. de sen. ex. a nobis. simile. xxiii. q. ii. c. i. ⁊. c. sane. fallit hec regula in furibus ⁊ latronibus. ī. de fur. fures. Itē in bis qui moriuntur in torneamētis. ī. de tornea. c. i. Idez in raptorib⁹. ī. de rap. sup eo. Itē in bis q seip̄os interficiūt uel suis sceleribus interficiunt. xxiii. q. v. placuit. Itē in bis qui p̄esbyteros instituūt in testamētis tutores filiis suis. lxxxvii. di. neqz apud. Itē in quolibet quē cōstat in mortali peccato decessisse. xiii. q. ii. non estimem⁹. ⁊. c. ꝓ obeuntib⁹. Item in bis qui post mortem conuincuntur de beresi. xxiii. q. ii. sane profertur.

x Aeris. nō cōicem⁹. sic. xxiii. q. i. c. i. ⁊. ii. nisi viuētes recōciliationem petierint. nec per eos stetisset quia tunc absoluendi sunt post mortez. ī. de senten. excōī. a nobis. ⁊. xxvi. q. vi. qui recedunt. ber.

y Exhumari. imo forte nec religiosuz locū facit cadauer excōicati si ꝓ ignorantiā sacerdotis uel eo iuito inferatur. ar. ff. ō reli. ⁊ sūp. fu. sunt ꝓpone. lau. Et ossa inde ꝓiciēda sunt anteq̄ cōsecret. de cōse. di. i. ecclesiam.

z Excōicatoꝝ. Nota ꝙ rōe dubietatis aliquid admittit qō aliter nō admitteret. xi. q. iii. nolite. ⁊. xiii. q. ii. uō estimem⁹. ⁊. ff. de adimē. le. l. ii. §. si duob⁹.

quarta uobis portio relinquat.

d Clemens. iij.

Certificari uoluisti a nobis quō illa clausula que in ꝓuilegijs solet apponi: salua iusticia illarum ecclesiaꝝ a quibus mortuoꝝ corpora assumūtur: intelligi debeat ⁊ exponi. Cum autem super hoc articulo diuersa antecessorū nostroꝝ manauerit instituta: leone iusticiaz illam quandoqz tertiam partem quandoqz mediam et vrbano quartaz fore censentib⁹ nos tale prebemus in hac ueritate responsum: ut sicut beatus hyeronimus inquit: vnaqueqz prouicia in suo sensu abunder: secundum rationabilem consuetudinem regionis illa iusticia circa medietatem uel tertiam aut quartam partem ꝓ locoꝝ diuersitatib⁹ attendatur.

Ano. iij. episcopo claremontē. ⁊ abbati mauriciē.

In nostra presentia constitutis priore ecclesie montis ferrandi: et ꝓcuratore hospitalariorum claremonten. dioc. idem prior proposuit: q̄ predēi hospitalarij quosdam parrochianos suos: quorum duo erāt infra annos legitimos receperūt ad ecclesiasticā sepulturā. Econtra predictus proposuit ꝓcurator: q̄ tam ex priuilegio quaz ex indulgentia speciali licet hospitalarijs omnes passim preter excōicatos ⁊ interdictos ad ecclesiasticam sepulturā recipere: qui apud illos elegerint sepeliri: fideiqz cōmissa in ultima uoluntate relicta possunt licēter accipere: soluta tantūmodo quarta parrochiali ecclesie de cui⁹ parrochia mortuoꝝ corpora assumunt: preterquā de equis ⁊ armis que indulta sunt ipsis in subsidium terre sancte: de quibus quartaz deducere nō tenent: ⁊ infra. Talem super bis duximus sententiam proferendam q̄ predicti hospitalarij decetero non recipiant parrochianos ecclesie supradicte ad ecclesiasticam sepulturam: nisi apud eos elegerint sepeliri: ⁊ tunc parrochialis ecclesia de oblationib⁹ lectis et alijs que defunctus pro anima sua in ultima dispositione reliquit: preterquā de equis ⁊ armis recipiat quartam partem et hospitalarij residuuz habeāt: nisi dolo uel fraude eorum defunctus inductus fuerit ad dispositionem huiusmodi faciendam: nihilominꝰ ipsis hospitalarijs iniūgentes: ut de quarta triū milium solidoꝝ priori satisfaciant memorato: cuz constet eos a parochianis ei⁹ illos solidos recepisse nisi sit sufficiēter ostensum: q̄ eoꝝ oblati uel cōuersi fuissent. Eisdēqz preterea duximus iniūgendum: q̄ nisi probauerint q̄ gu. parochian⁹ prioris qui fuit interfect⁹ in cāpis: apud ipsos elegerit sepulturaz: vniuersa que ipsi⁹ ituitu ei⁹ receperūt: priori restituāt memorato: alioquī quartam partem solūmodo restituere teneantur: pro illis uero quos constat infra annos legitimos decessisse: que sepulture eoruz gratia receperūt restituant vniuersa.

Idem archiepiscopo turonen.

Ex parte parentū. m. nobis ē intimatum: q̄ cū nobilis vir dns de insula butardi eidē posuissz insidias quaz sollicitauerat sepe de stupro: ⁊ ipsa garnionibus qui eam rapere nitebant super quendā pontem occurreret: tandeqz fugiens manus illoruz in amnem de ponte cadēs fuit casu submersa. Quocirca mandam⁹: quatenus cū illa nō ꝓpōte precipitauerit se de ponte: sed sic superius est expressum casu ceciderit: corpus eius tradi facias ecclesiastice sepulture: presertim cuz ex honesta causa fugisse noscaꝝ: et cui cōicabatur viuenti: cōicandum sit iam defuncte.

Idem nidrosien. archiepō.

Sacris est canonib⁹ institutū ut quib⁹ nō cōicauim⁹ viuis non cōicemus defunctis: ⁊ ut careant ecclesiastica sepultura: qui pri⁹ erant ab ecclesiastica vnitate precisi: nec in articulo mortis ecclesie reconciliati fuerint. Unde si cōtingat interdum q̄ uel excōicatorum corpora per violentiā aliquoꝝ uel alio casu in cimiterio ecclesiastico tumulent: si ab alioꝝ corporib⁹ discerni poterūt: exhumari debent: et procul ab ecclesiastica sepultura iactari: q̄ si discerni nō poterūt: expedire nō credim⁹: ut cū excōicatoꝝ

Item cõtingit rõne cõueritatis.xiiii.q.v.deniqz. ꝛ.lxxvi.di cũ omnibus. et ff.de solu.si alieni nũmi.ꝛ.ff.de mino.etiã. Jté rõne difficilis sepatõis.ff.de neg.ge.cũ eum actũ.ff.de admi.tu.l.tutorẽ qui tutelã. Ar.cõtra de pe.di.v. sunt qui.ꝛ.c.ii.ꝛ.ff.ad.l.aquil.ita vulneratus.ff.de testa.tute. duo sunt titi. ff.de manu.testa.cum ex pluribus.io.

x ¶ Speciosa. xi.q.ii. anime defunctorum.

y ¶ Bolende. sepultura. Sepultura dicit̃ locꝰ siue terra i qua fit sepultura. si in tali terra nullus vnq̃ fuit sepultus nec aliaſ est locus sacer ut cimiteriuz licite põt vendi ꝛ ex ea preciuz recipi: qz nemo cõpellendus est de suo beneficiũ facere.x.q.ii.p̃ caric.ꝛ quilibet sue rei moderator ꝛ arbiter est.¶. man.i re mandata. ꝛ iustũ est vnicuiqz sua committere.¶. de iude.nemo exteri⁹. põt ergo talis terrã vẽdi cũ non sit religiosa uel sacra: ſz purus dr̃ talis locus.ff. de relig.l.ii.§. purus autẽ. ꝛ.¶.e.ti.l.locũ. ꝛ.xii.q.ii.aurum. Si eniz in tali terra aliquis sepultus fuerit ꝛ de volũtate eius cuius erat locus ãmodo sacer factꝰ est.¶. de relig.l.ii.ff.eo.l.ii. §. sed ꝛ si alius. quare vendi non potest uel obligari: ut in l.p̃dicta.¶. de relig.l.ii.ff.ỏ re.diui. sacra loca.i fi. ꝛ.i.q. i.dictũ est. De tali terra põt hoc intelligi uel ỏ terra cimiterii que religiosa ꝛ sacra dr̃: licz in ea nullus sepultus sit. ar.ff.de rei.ven. que religiosis.ꝛ.xvi.q.iiii.quisqs.ꝛ.c.si cut antiquit⁹. ꝛ talis terra vẽdi non põt.xiii.q.ii.questa ẽ. ꝛ.c.p̃cipiendũ. Jté dr̃ sepultura officiuz sepulture qõ similiter vẽdi non põt si clerici ad hoc teneanr̃ cũ habeãt beneficium ab ipsa ecclesia: imo simonyã cõmittunt.j.de symo.non satis. ꝛ.c.cũ in ecclesie corpe. ꝛ.xiii.q.ii.in ecclesiastico. ꝛ.c.q̃sta est. Si vỏ non teneanr̃ ad hoc rõne beneficii possunt inde accipe preciũ qa de suo ꝟ facere non tenentr̃.xii.q.ii.charitatẽ.ꝛ.s̃. de p̃scrip.cũ ex officii.

u ¶ Exigere. ſz clerici exigere nõ possint: laici tñ cõpelli possunt pias ꝛ laudabiles ꝯsuetudines obseruare sique sup hoc fuerũt.j.de sumo.ad apostolicaz. multa eni inhoneste petunt̃ que honeste recipi possunt.xviii.di. de eulogijs xiii.q.ii.questa est.i.q.ii.placuit.ꝛ.c.q̃pio.ff.de var.ꝛ extor.cog.l.i.§.est qdẽ.

x ¶ Arrochiano. incẽdio. Jncendiarii vtrũ sint ipso iure excõicati: dicer̃ j.de senten.excõi.tua nos.

y ¶ Ecclesiasticas. isti ipso iure sunt excõicati.xvii.q.iiii.si qs suadente.

z ¶ Violatione. violatores ecclesiaz non sunt ipso iure excõicati: sed tãq̃ sacrilegi excõicandi.xvii.q.iiii.sicut antiquitus. ꝛ.c.si quis domũ. idẽ est si qs res ecclesie invadat: tanq̃ sacrilegus excõicer̃.s̃. de fo. cõpe.cõquestus.

a ¶ Juxta formam. De qua habes.j.de sen.excõi.ex tenore.ꝛ.c.cũ desideres .i. p̃n.ꝛ.c.a nobis.

b ¶ Denegari. quia exquo cõmunicam⁹ ei vivo ꝛ mortuo cõicare debem⁹.s̃. e.ex pte.ꝛ.xxiiii.q.ii.sane. Jté est hic ar. cui vnũ sacramentũ cõcedit̃ uel negar̃ ꝛ alia intelligunt̃ cõcessa uel negata.v.di.ad eius.xcv.di.illud. ꝛ.xiii.q. ii.c.ulti.¶ontra.j.de tornea.c.i.ꝛ.j.de rap.super eo.vbi conceditur penitentia ꝛ eucharistia ꝛ tamẽ denegatur ecclesiastica sepultura: sed illud fit ad terrorem aliorum.

c ¶ Sed eius heredes. simile casuz habes.j.de rap.in lr̃is. ꝛ ita ex hoc.c. ꝛ illo pz q̃ heredes ꝟuenirent̃ ex maleficio defuncti ſz nihil inde puenerit ad eos q̃uis lis ꝟtestata nõ fuerit cũ defuncto: cũ ad eos bona defuncti puenerint: ut hic dicit.ꝛ.xvi.q.vi.si epm.j.de vsur.tua nos.ꝛ intellige heredẽ esse heredis heredẽ.ff.de vbo.sig.heredis.sic heres heredis testatoris est heres.¶. de here.instl.ulti.nam ꝛ bñ leges heres tenet̃ conditõe furtiua.ff.de cõdi. fur.si ꝑ fure.§. si conditio. Jn casu etiã tenet̃ filius ꝑ patre ſz non sit heres ¶. de ꝑmipillo.cũ ex sola.li.xii. Quelibet.n.actio ad heredẽ ꝛ aduersus heredẽ transmittit̃.¶. de ỏben.ꝛ ꝟmit.stip.veteris.ꝛ.l.vl.¶.ut actões ab heredibus ꝛ ỏ here.inci.l.vna.ꝛ in delictis ſz ad heredẽ nihil puenerit. ar.i.q. iiii.§.item peccato israbelitarũ uel ismabelitarũ, ỽ.maxime.cũ ex eo vtilitas deferat̃ ignoranti tñ bñ leges nõ teneb̃ heres ex delicto defuncti nisi inq̃tũ ad ipsuz puenerit vel nisi lis cõtestata fuerit cũ defũcto.¶.si ex delic.defũc. l.i.sed ex contractu uel quasi defuncti heres indistincte tenet̃.ff. de actio.et obli.ex depositi.ꝛ.ff.de reg.iur.ad ea.in fi.§.in ỏctibus.nisi in duobus casibus.vnus est.ff.si mes.fal.mo.dix.l.si duobus.§.vlti. alius est.ff.de tributo.illud.§.ulti. ber.

d ¶ Epus. Casus sic potest poni. Epus alicuius ciuitatis cuz magna ꝑte plebis incidit in heresim donatistarũ. vnde sunt ꝑcisi ab ecclesia. in plebe residua cõsti tutus est nouꝰ epꝰ prioze reuertẽte ad fidẽ: tuz ꝑ multitudine sequentiũ eũ: tum ꝑ vtilitate dispensat̃ cũ eo ut dignitatẽ recipiat: ſz qz alter canõice ordinatus est non dz ex toto deponi sed inter se diuidãt oia ut patz in hra.¶on. hodie vo nõ fieret talis dispensatio ꝛ non continet ius hoc ca.

e ¶ Epus. i. epatus ꝛ sic ponit̃ cõtentũ ꝑ cõtinente ꝛ econuerso cõtinens pro ỏtento. de cõse.di. ii.cum omne.r.

f ¶ Donatistis. qõ dr̃ in isto ca. dispẽsatiue dictũ ẽ.xviii. q.iiii.ipa pietas.b.

g ¶ Conuersus. cũ alius epus in illo epatu iam erat creatus. lan.

b ¶ Dividant. ſ. villas uel parrochias uel plebes.

i ¶ Partes. i. eccles. nomine eni partis dimidia intelligit̃. ff.de vb.sig.nomẽ. ff.ỏ vsu. etiã ꝓtis.

k ¶ Minor. no. melioꝛẽ conditionem minoris.

l ¶ Elegerit. ut si pares sunt cõpetitores mulieris moribus ꝛ genet̃ is potior estimetur quem sibi consulens mulier approbauit.¶. de nupt. vidue.

m ¶ Plurimoruz. lxv.di.c.i.ii.ꝛ.iii. ꝛ.s̃.de his que fi.a ma.par.ca. c.i.ꝛ.s̃.de elec.licet.in fi.

n ¶ Temporis. hoc ideo dicit qz presumit̃ citius mori.xiii.q.ii.illõ. ꝛ in hoc est melioris conditionis.

o ¶ Reputet̃. Quid si nõ cõuenient inter se: alternis ãnis ꝑcipient redditus.ff.cõi.di.l.cõi diuidũdo.§.cũ de vsufructu. vin.

p ¶ Et dñicis. si alterius. alienus parrochianus dr̃: ſz ibi ꝟpauerit domũ nõ cã habitãdi. solã eni habitationẽ cõpare in alie na ciuitate non facit domicilii.ff.ad municip.libertus.§. solã. sec⁹ si in vtraqz cã inhabitãdi.ff.e.assumptio.vin.

q ¶ Contẽpto. bene dixit cõtẽpto. qz ex iusta cã absens bene potest audire diuina i ecclesia ad quã venerit.ar.vii.q.i.epi.uel p̃sbyteri. xci.di.c.vlti.ꝛ est simile de pe.di.vi.placuit.lxxi.di.si primatus. et ix.q.ii. per totum. ber.

r ¶ Ullus. presumat. nisi eo domicilii transtulerit.¶. de incol. ꝛ vbi quis domi.ba.si in patria.li.x.ꝛ.j.e.significauit.

s ¶ Ordinare. sic. ix.q.ii.p totũ.ar.ỏ.xxv.di.plectis. vbi dr̃ q̃ archidiaconus potest iudicare sed non ordinare. Illud sic expone sicut epus non põt alienũ parrochianũ ordinare: sic nec iudicare. secus est de inferioribus iudicibus sicut sunt archidiaconi ꝛ ceteri p̃lati qui possunt iudicare sed non ordinare. Et ita ar. habes hic q̃ sniia a non suo iudice lata nõ tenet.s̃.de iudi.ar si clerici. vbi de hoc. et ¶. si a non cõpe.iudi.l.ii.ꝛ.s̃.de cõsue.ad nostrã. nisi in casibus q̃ notant̃.s̃.de fo.cõpe.cum sit generale.

t ¶ Super eo. coberet. p̃cipaliter: sicut intelligit̃ illud: que religiosis adherẽt religiosa sunt.ut.ff.de rei ven.que religiosis ꝛ.ff.de ỏben.emp.in modicis.vin.

u ¶ Per canones. qui dicunt q̃ limes p̃scribi non potest ne ꝟuinciarum termini non cõfundant̃.xvi.q.iii.quicũq3. ꝛ.c.ſz in regulis. ꝛ.c.inter memoratos. quod dicit parrochiarũ exponũt quidam .i. epatum. nã canon predictus quicunqz de ꝟuincialibus limitibus tantũ loqui videt̃: sed ſm hoc non traditur aliquid de capellis: sed

verius videt questionē tantū fuisse ꝓpositā de parrochijs. nā canones predicti loquunt de diocesibus. i. epatibus. ⁊ qđ dicit sicut in ꝓuincialibus pōt exponi. i. epatibus. sed idē intelligo in limitib⁹ episcopatuū ⁊ parrochiarū ⁊ ꝓuinciarū exquo ibi distincti sunt fines prescribi non possunt per iura predicta: cū cadē ratio sit in oibus ⁊ qꝫ idez sit in omnibus ꝑ satis ex hac decre.

x ¶ In vtroq;. arg. qꝫ idē iuris est i minoribus quod i maioribus. ar. s. de ꝓben. maioribus. et s. de appe. c. de appellatiōibus. Item ar. qꝫ de similibus simile debet esse iudiciū. s. de rescrip. inter ceteras. ⁊. s. de trāsla. inter corporalia. ff. de le. nō possunt. Itē ar. qꝫ vbi est eadē rō idez debet esse ius. s. d cōfir. vti. cum dilecta. ⁊. s. de constit. trāslato. ⁊. c. naz cū expiscētiꝰ. ar. ⁊. ff. ad. l. aquil. illud. et C. ad. l. aquil. l. fiber.

y ¶ Significauit. habitatores qꝫ translato domicilio subtracti sunt eoꝝ iurisdictiōi. s. de fo. cōpe. ꝓposuisti. xiii. q. i. §. qꝫ g. ⁊ ibi dō quis habeā domiciliū vbi habitat. ff. ad municip. miicipes. §. miles. Sed videt cōtradicere quedā lex. ff. de sena. senatores. vbi dō qꝫ lz senatores domiciliuz habeāt i vrbe: retinēt tñ ius in ꝓuincijs vnde sunt oriundi. Sed illud verū est quo ad honores ñ quo ad onera. ff. ad municip. municipales. laur.

z ¶ Predioꝝ. No. qꝫ decime ꝑdiales regulariꝫ illi ecclesie debent dari: in cuius parrochia ꝑdia sūt sita. ar. xvi. q. i. si quis laicus. ⁊. j. d decī. quoniā. ⁊. c. cū cōtingat. sic ⁊ ciuitati tributū soluendū est vbi sunt agri. ff. de censi. forma. §. si vō. psonales vō decime illi ecclesie debēt dari i qua diuina audiāt officia. xvi. q. i. questi. ⁊ hic in fi. idē dicit. Sed quid de illis qui inhabitant ciuitatē ⁊ habēt predia ⁊ vineas extra que non sunt in parrochia alicuius sed sita in terminis ciuitatis ⁊ vī esse hoc in epi potestate. ar. j. de deci. quoniā. qꝫ non possunt negari quin sint in parrochia eius non tñ a ratōe extraneū est ut rōe domicilii decime psoluant si consuetudo ita se habet: in talibus. n. consuetudo ꝓiudicat. j. de deci. ad apostolice. ⁊. c. aliqb⁹ in fi. b.

a ¶ Decimā. ad cōuiuiū. xiii. q. i. §. his ita. ber.

b ¶ Diffinite. in qua quātitate dari deberent. ber.

c ¶ Magistroꝝ. no. hic ar. qꝫ opiniones magistroꝝ sunt fouende: vnde Inno. opinionibus magistroꝝ non vult derogare. s. de resti. spo. litteras. ⁊. j. de sen. excōi. officii. Et dicit lex qꝫ ius cōstare non pōt nisi sit aliquis iurisperitus ꝙ qđ possit in melius ꝓduci. ff. de ori. iur. l. ii. §. post originem. lau.

d ¶ Licebat. non licentia dispensatōis: sed iuris cōis.

e ¶ Pentateuco. liber est sic dictus a penta qđ est quinqꝫ ⁊ teca qđ est mandatū quia in vno volumine quinqꝫ libri moysi cotinent.

f ¶ A primitijs. Primitie. n. tanqꝫ debite exiguntur sicut ⁊ decime. ar. xvi. q. i. reuertimini. xxxii. di. preter hꝫ. ⁊. j. eo. qꝫ sit graue. Sed nūquid in pecudibus daī primogenitū. Hug. dicit de ducētis vnū dandū loco primitiarū. Sed quid si tot non habeat capita: tunc soluat estimationē sm quātitatē illius numeri durū videret dare ꝓmogenitū si forte non haberet vltra duo capita uel tria alias minimū esset si haberet quadringenta uel quingenta siue mille. laur.

g ¶ Quū genus. a clericis hoc intellige de dote ecclesie de qua clerici nō debent dare decimas. ut. xvi. q. i. questi. sꝫ de predijs ꝓpriis siue patrimonialibus clerici debent soluere decimas: ut xvi. q. i. si quis laicus. ⁊ hoc siue predia sint in ꝓpria parrochia clericoꝝ siue in aliena. ber.

b ¶ A leuitis. s. patribus. quoniā summis sacerdotibus inferiores decimas soluebant. s. e. c. ꝓx. uel non accipiebāt leuite a leuitis quibus spiritualia nō ministrabāt. ⁊.

i ¶ Debēt. videt cōtradicere principio sed intellige principiū. c. de dote ecclesie ut dixi quod hic dicit intellige ō patrimonialibus: uel posses intelligere qꝫ hic dicit de clericis cōiugatis: qui ab aliis clericis spiritualia recipiūt. ⁊ hꝫ innuit littera: ⁊ ita planum est. ber.

k ¶ Ex multiplici. viueret. hic simpliciter ⁊ pure facta fuit cōpositio super decimis ergo de oībus presentibus ⁊ futuris intelligendū est: vnde si postea alias possessiones monachi acquisierunt sub eadē cōpositōe intelligunt. j. de ꝓuil. qꝫ circa.

l ¶ Quietas clamauit. arg. qꝫ rebus nondū habitis possit quis renunciare. ff. de acq. bere. is qui. ar. ꝓtra. ff. de re. iur. qui potest. Solu. nō pōt quis renūciare iuri anteqꝫ sibi cōpetat: ut ibi dī: pactisi tñ pōt: ut. ff. de pact. ⁊ heredi. §. filiusfamilias. ⁊. C. de pac. l. i. ⁊ hoc sm intentionē. r.

m ¶ Intentōis. no. sm intentionē dñi pape priuilegiū fore intelligendū: sic etiā rescriptuz quo conceditur beneficiū. s. de preben. c. vlti. ⁊. s. de rescrip. mandatū. Itē ar. qꝫ papa ꝑ suū priuilegiū siue rescriptū non vult facere alicui preiudiciū. s. de offi. ord. licet. ⁊. s. de vsu. pal. ex tuaꝝ ⁊. s. de offi. deleg. sup eo. ⁊ hꝫ tō est hic quia priuilegiū illud fuit tacita veritate impetratuz vnde nō valuit qꝫ si dixisset ꝓuilegiū nō fuisset ꝓcessū. s. de rescrip. sup litteris.

n ¶ Eandē conuentionē. Et ita ꝑz qꝫ cōuentio pōt interuenire in spūalibus saltē inter ecclesiasticas psonas. j. eo. suggestum. ⁊. c. nuper abbates. ⁊. s. de transact. c. ii. sed ad hoc ut cōpositio sit perpetua debet auctoritas epi interuenire. ut. s. de transact. decetero. ⁊. c. ii. alias erit psonalis: ut. s. de transact. veniens. ⁊ hic fuit cōpositio personalis quia auctoritas superioris non interuenit: ut patz ex eo quod dicit. s. qꝺiu viueret: ⁊ sic in vita sacerdotis tantuz durauit compositio.

a ¶ Contineatur. nam si de compositōne facta fuisset mentio in priuilegiis ⁊ ex certa scientia papa derogasset huic cōpositioni. ar. s. de rescrip. nonnulli. ⁊. j. de capel. mo. ex parte. ber.

b ¶ Ommissuz. monachi. non dicit hic de quibus monachis. vnde si intelligis. ca. de cistertien. loquit de possessionibus quas non excolunt suis sumptibus ⁊ laboribus de quibus debent soluere decimas. j. e. ex parte vel forte per subtractionem illarum decimarum parrochialis ecclesia enormiter ledebatur: quod esse non debet. j. de vbo. signi. quid per nouale. argu. C. de preci. impa. offe. quotiens rescripta. Si vis intelligere de alijs monachis planum est qui decimas soluūt nisi de novalibus cultis suis sumptibus ⁊ de nutrimentis animalium. j. eo. ex parte.

De decimis primitijs ⁊ oblatiōib⁹.

¶ Jeronymus super ezech.

Decimam partem omniū frugum leuitice tribui populus ex lege debebat. Rursus ex ipsis decimis leuite hoc est inferiorū ministroꝝ gradus decias dabāt sacerdotib⁹. Erant quoqꝫ iet alie decime quas vnusqsqꝫ de populo israbel in suis borreis separabat: ut comederet eas cum iret in templū in urbe hierusalem ⁊ in uestibulo templi sacerdotes ⁊ leuitas ad cōuiuiū inuitaret. Erant autez ⁊ alie quas pauperibus recōdebāt. At uero primitie quas de frugibus offerebāt nō erāt speciali nomine diffinite: sꝫ offerē tiū arbitrio derelicte. Traditioné quoqꝫ accepim⁹ hebreoꝝ nō lege preceptam: sꝫ arbitrio magistroꝝ molitam: qꝫ qui plurimū. xl. partē dabant sacerdotib⁹: qui minimum. lx. iter. xl. ⁊. xl. licebat quodcūqꝫ uoluissent offerre. Quod igitur in pentateuco dubiū derelictum est: hoc specialiter diffinit ꝓpter sacerdotū auariciam: ne amplius a populo exigāt in primitijs offerēdis.

¶ Aschalis secūdus.

Quū genus exactiōis est: ut clerici a clericis decimas exigant: cū nusquā in lege dñi hoc legamus: nō enī leuite a leuitis decimas accepisse legūtur: illi profecto clerici qui a clericis spiritualiū ministeriorū laboreſ accipiūt decimas eis debent.

¶ Adrianus vigor. ⁊ herfor. epis.

Ex multiplici cōquestione. v. presbyteri accepim⁹: qꝫ cum inter abbatē de brudeia de cōsensu torius cōuent⁹ ⁊ predictū presbyterū talis intercesserit cōuentio scripto monachoꝝ auctētico roborata qꝫ monachi dicto presbytero ⁊ ecclesie sue de blado ⁊ vniuersis leguminib⁹ quādiu viueret decimas soluerēt: exceptis minutis decimis quas idē presbyter quietas clamauit: idez abbas a nobis priuilegiū obtinuit: ut de laboribus quos propꝛijs manib⁹ aut sūptibus excolūt: nulli decimas soluere tenerent: et infra. Unde quia nō fuit nr̄e intentionis ꝙ priuilegiū nostrū cōuentioni derogare predicte: mādam⁹ quatenus abbatē ⁊ mōachos: ut eandem cōuentionē nō obstante dicto priuilegio: nisi de ipso cōtineat in eo iuiolabiliter teneāt ⁊ obseruēt: uel ex inde secutū pacifice cōueniāt ap. postpo. cōpellatis.

¶ Idem thome cātuari. archiepō.

Ommissuz est nobis: ⁊ infra. Peruenit ad nos qꝫ mōachi

c Integritate. sic. ī. eo. c. pri. ⁊ c. non est. ⁊ c. cum homines. ⁊ c. tua nobis. ⁊ xvi. q. i. si quis laicus. ff. de pub. ⁊ vect. imperatores. ber.

d Pascuis. Que ergo dicunt novalia a quibus omnes religiosi sunt exemti? dicas q illa dicunt novalia quor non erat memoria q culta fuissent. ī. de vbo. sig. quid p novale. ⁊ que pus erant quasi inutilia: ut montana paludes: vnde parrochialis ecclesia nihil ante pcipiebat vel ita modicuz q sine lesione poterat amittē illud: ⁊ ita ista pascua nō erāt pus inutilia vel area sive domus. vnde non deberent dici novalia per. c. quid per novale.

e Eruenit. molendinorū. etiā si sit aduentū. i. e. ex transmissa.

f Feno. de oibus eni que fidelis bō acquirit debet solue decimas. ī. eo. ex trāsmissa. ⁊ de venatiōe ⁊ de militia. xvi. q. i. decimas. ⁊ qōe. vii. quicunqz. ber.

g Lana. in pecudū fructu lac lanaqz fetus habet. ff. de vsur. l. in pecudū. ⁊ instit. de re. divi. §. in pecudū.

h Uncios. ex apibus. et omni fructu licite acqsito. ī. eo. ex trāsmissa. sive de aialib⁹. s. c. pri. sive intuitu prediorum sive intuitu psone. s. de parroch. c. ulti. ⁊ ī. eo. pastoralis. ber.

i Um homines. parrochiani. ar. decimas esse dandas illi ecclesie vbi quis accipit ecclesiastica sacramēta etiā pdiales: tñ ōnū est verū q prediales potius dari debent illi ecclesie in cuius territorio sita sūt predia s. ti. pri. c. ulti. nisi ꝓsuetudo incōtrariū esset. ī. eo. cuz sint homines. ber.

k Non decimatis. De oib⁹ eni satis ⁊ plantatis ⁊ de oibus fructibus possessionū et aialiū ⁊ oibus fructibus rōe prediorum ꝓuenientibus nullis expēsis deductis decime sunt solvende. ī. eo. non est i potestate. ⁊ c. tua nobis. De aliis vō que ꝓueniunt ex negociatōe ⁊ artificio deducende sunt expense ⁊ de residuo persoluenda decima. ī. eo. pastoralis.

l Fructibus collectis. i. q̄citius ⁊ ꝓpetētius solui possūt quia tardius dare peccatū ē xvi. q. i. decime. ⁊ qui non fecit statim in mora intelligit: vnde periculū decimarū ad ipsum spectat. ff. de le. i. l. cū res. §. vl. ⁊ s. de cōmo. c. vno. Sz qd si sacerdos tunc recipere noluerit nō est piculū illius. ff. de solu. qui decē. si tñ postea sacerdos voluerit recipe rursus incipit esse rusticus in mora. ff. de acti. emp. ⁊ uendi. si p emptorē. §. q si. ff. de no. ope. nūci. ꝓtor. §. pe. ff. quor lega. l. ii. §. ulti. semp eni posterior mora nocet ei per quē fit. ff. de peri. ⁊ cōmo. rei ven. illud. ff. de vsur. debitor. ala.

m Satisfactionē. Sic. xvi. q. vii. quicunqz. ⁊ c. oēs decime. ⁊ q. i. si mōachus.

n Olecti. Conduxistis. si ꝓpria nō sufficiūt licitū est clericis conducere aliena pdia ut hic pz in aut. de sanc. epi. aliud. colla. ix. ⁊ sic nō obstāt. que cōsueuerunt signari p ōnis. ī. ne cle. uel mona. c. i. ii. ⁊ iii. ⁊ l. xxxvi. di. perueniit. ber.

o Enormiter. In hoc casu perditur privilegiū. ī. c. proxi. ī. de verbo. signi. quid per novale.

p Hec fuit intentōis. forte habebant isti etiā monachi ꝑuilegiū ut de laboribus suis decimas nō darēt sed istud privilegiū papa nō vult extēdi ad cōductitias possessiones: ⁊ sic debet considerari scribentis intentio. s. de rescrip. mandatum. ⁊ c. ad aures. ⁊ s. de preben. c. ulti. ⁊ c. cum causam. xxxv. q. iii. quod scripsi. ⁊ s. c. iii.

q Componatis. Et sic compositio bene potest fieri super decimis. de hoc dixi. s. ca. ex multiplici.

de bosse ecclesie sācte marie in cuio parrochia cōmorātur: decimas ex integro nō psoluūt. Ea ppt māda nio quatenus eos ut decias de terris cultis in quibus olim domus construcie fuerant prefate ecclesie cū ea integritate psoluant: qua priusquā in eadez parrochia morarent soluebant: persolui compellas. Et sicut etiaz de pascuis olim decime psoluebant: ita nunc de eisdem ad frugum fertilitatē translatis decias uolumo absqz diminutione psolui.

Alexander. iij. cantuarien. archiepō ⁊ eius suffraganeis.

Eruenit ad nos: ⁊ infra. Mandamus quatenus parrochianos uestros monere curetis: et si opus fuerit sub excōicatiōis districtione cōpellere: ut de prouētibus molendinor: piscariar: feno: et lanas: decimas ecclesijs quibus debentur. cū integritate psoluant.

Idem vintonien. episcopo.

Uncios: ⁊ infra. Mandamo quatenus parrochianos tuos de apibusb ⁊ de omni fructu decias psoluere. ec. dis. compellas.

Idem exonien. epō.

Um homines de bortoni. de frugibus. ix. partib⁹ sibi retētis decimā ecclesie cui⁹ parrochiani sūt sine diminutiōe soluere teneant et antequā id faciāt seruiētib⁹ ⁊ mercenarijs suis de frugib⁹ nō decimatis debita toti⁹ āni pro seruitio suo impēdant: tūc demū de residuo decimā psoluētes: mādamo quatenus eos cogatis ut decimā statim fructib⁹ collectis psoluāt: atqz de subtractis ⁊ retētis dignā satisfactionēm exhibere pareant.

Idem monachis de neucleñ.

Olecti filij abbas ⁊ fratres sācte crucis sua nobis cōquesti one mōstrarūt: q predia vñ decias et magna pte sustētationē cōsueue rūt habere: a plerisqz laicis cōduxistis ⁊ recepistis ad firmā: vnde quoniā ijdē fratres ex hoc grauāt enormiter: nec fuit intentionis nre aut antecessorū nror. ut de possessionib⁹ quas cōduxistis decias non soluatis mādamus: quatenus de predijs que cōduxistis in parrochijs suis de quib⁹ cōsueuerūt decimas pcipere: plēarie soluatis eisdē: uel cū ipsis amicabiliter cōponatis.

Idem abbati ⁊ fratrib⁹ doloñ.

Uggestū est ex pte uā q abbas ⁊ fratres mōasterij de ursiñ. decias a uobis auferre conant ⁊ infra. Dis. v. mādamo quatenus cū predicto abbate ⁊ fratrib⁹ sup ipsis decimis cōponatis. nā qñ romana ecclesia ordini uro privilegia de decimis dederat: ita erant rare abbatie vri ordinis: q eride nulli poterat de iure scādalū suboriri: sz nūc in tantū augmentate sunt: ac possessionibus ditate: q multi viri ecclesiastici de uobis apud nos querelā sepe proponūt.

Idem terracon. archiepō.

Ex parte tua ad nos noueris pueniss̄e: q albi monachi et nigri: ⁊ quidam alij religiosi ecclesie tue iurisdictionis redditib⁹ decimarū occasione privilegior que sibi ro. idulsit ecclesia spoliare presumunt: sane nolumus te latere q predecessores nostri fere omnib⁹ religiosis decimas laborū suor cōcesserāt: sed predecessor noster adrianus solis fratrib⁹ cistercien. ordinis ⁊ templarijs ⁊ hospitalarijs decimas laborū suor: quos propijs manibus uel sūptibus colunt idulsit: ceteris vō: ut de novalib⁹ suis que propijs manibus uel sūptib⁹ excolunt: ⁊ de nutrimētis animaliū suor: ⁊ de hortis suis decimas nō persoluant: quem sumus super his imitari: quare bi quibus indultum

r Uggestū. pūlegia. Ar. q fm diuersitatē tempor ⁊ varietatē rerū pūlegia sunt variāda. ar. lviii. di. §. verū. ⁊ ī. de consang. ⁊ affi. non debet. xii. q. i. videtes. Sed cōtra q: pūlegia ppetua firmitate constare debēt. xxv. q. ii. c. i. ⁊ ii. Sol. qō tibi dr verū est ⁊ generale q ppetua sunt ⁊ imurabilia: sed qō hic dr casuale est ⁊ cā nouā supueniente bene pdit pūlegiū: puta si gs abutat pmissis pūlegijs. xi. q. iii. pūlegiū. ⁊ lxxxiii. di. vbi ista dicitur. Itez ꝓpter delictuz ciuiū pdit pūlegiū. xxv. q. ii. ita nos. Itē p negligentiā spati. x. annor. ff. ō nundi. l. i. Item p cōtrariuz factū. s. de pben. p illor. ⁊ s. de cōsti. cū accessissent. ⁊ ī. de pūl. si de terra. Ite cū enorme pīudiciū alii iducit: ut hic. ⁊ ī. de vbo. sig. quid p novale. ⁊ s. c. priori.

s Querelā ꝓponunt. vbi eni pūlegiū ex postfacto recidit ad iniquū pncipis ē estimatō. ff. de reg. iur. inde nerant⁹. i fi. q: brificia pncipalia ipsi pncipes solēt iterptari. ff. ō vul. sub. ex fcō si. lxiii. di. §. verū.

Ex pte tua. p decessores. s. paschalis. ii. ⁊ greg. xvi. q. i. decimas. xii. q. i. quia tua.

d Laborū suor. ꝟ intellige de ꝓpriis possessiōibus ⁊ nō de cōductis ad firmā. s. eo. dilecti. q: vō de decimis monachoruz variе loquūt iura: ī nota q monachi i pmitiva ecclesia decias ō pdiis ⁊ laboribus suis tanq̄ laici de cōductis. ar. xvi. q. i. alia cā. ⁊ c. c. generaliter. ⁊ xii. qōe. i. duo. i fi. vsqz ad tēpus paschalis. ii. postea vō idē paschalis ⁊ cōcilū magūtinū statuerunt q monachi nec religiosi nec aliqui cōit vinētes decimas de suis laboribus soluerēt. xvi. q. i. questi. ⁊ c. decimas. Tpe vō pcedēte adrianor papa solis cistercien. hospitalarijs hierosolymitanis ⁊ templarijs cōcessit ꝟ pūlegiū ut de laboribus suis quos ꝓpriis manib⁹ excolūt decimas solvere nō tenerent. Alii vō monachis ꝺcessit decias tantū de novalib⁹ q̄ colūt suis manibus ⁊ de hortis ⁊ nutrimētis aialiū istor: ut hic dicit. ⁊ sic modo seruat. Et ita est tenendū q cistercien: templarii ⁊ hospitalarii decimas de suis possessionibus q̄s de suis laboribus excolunt solvere nō tenent: ut hic dr ⁊ in duobus ꝓx. c. se. nisi pacto ad ꝟ teneant. s. c. ex multiplici. vel nisi parrochialis ecclesia enormiter ledereť. s. e. dilecti. ⁊ c. suggestū. ⁊ ī. de vb. sig. quid p novale. vel nisi solūdo renūciauerint pūlegio suo. ī. de pūl. accedētib⁹. ⁊ c. si de terra. Et hec q̄ dicta sunt vera sūt de monachis qui populū nō regūt: sz si monachi habēt populū bri possūt recipe decimas pśonales ⁊ prediales. xvi. q. i. moderamie. Hodie vō abbates cistercien. ⁊ alii qui simul gaudēt pūlegio de possessionibus quas acquisierūt post concilū generale uel decetero acquirent solvere tenent decimas. ī. e. nuper. r.

e De novalibus. quid sit novale dr. ī. de ver. signi. quid per novale. ⁊ ī. de pūl. c. ulti. vbi de hoc.

f Licet ꝓpriis manibus. Et sic loquit de cisterciēn. tēplariis ⁊ hospitalariis qb⁹ ꝫ ꝓuilegiū ꝺcessū est. s. e. c. ꝓri. ber.

g Traditis. ad hoc enī nō extendit ꝓuilegiū: nec ad illas quas cō duxit ab aliis ad firmā. s. e. dilecti. Et sic ꝓuilegiū intelligit de ꝓpriis possessionibus quas colunt ꝓprijs sumptibus.

h Audictiā. Interꝓtatiōe. ⁊ male: q⁹ ꝓuilegiū ꝓncipis largissime interꝓtandū est. ī. de vbo. signi. olim. s. de dona. cū dilecti. ⁊. L. de bo. q̄ li ber. cū multa. in fi. ff. de cōsti. ꝑn. l. vl. ⁊. ff. de re iudi. qdā cōsulebāt. ⁊ ifamiā iuris incurrit q ꝓuilegiū ꝓncipis stricte interꝓtat. L. ō leg. l. ii. ⁊ vba calūnianda nō sunt. ff. ad exl. l. pe.

i Asserūt. ⁊ male: q⁹ si verbū essꝫ ambiguū latissima cēt interꝓtatio facienda ff. de cōsti. ꝑnci. beneficiū: vel ipse idē ꝓnceps deberet suum ꝓuilegiū interꝓtari. L. de leg. l. vlti. ⁊. ī. de sen. ex. inter alia. ⁊. s. ō iudi. cū venissent. xi. q. iii. §. ex bis. ⁊ ꝓuilegiū aliquid ꝺz ꝺcedere: alias inutile esset. ī. de ꝓuil. in his.

k Intelligerem⁹. ar. q⁹ a forma vbōrū sine certa scia nō est recedēdū. xxxi. di. oio. ff. de le. iii. non aliter. ⁊. xxxi. q. i. §. quō virginibus. L. de cadu. tol. l. vna. §. si vō. ⁊ de cōse. di. iiii. si qs ꝑbyter. ⁊. s. ō trāsla. inter corꝑalia. et L. de pecu. eius q libertatē meruit. l. vna. ⁊. xxviii. q. i. sic enī. v. cū vō dic ego dico nō dns.

l Quonā. parochiaz. quid si sint insule? ꝺsiderandū est cui ꝓuincie adhereant: ⁊ de illa ꝓuincia sunt: ⁊ ibi debent decimas ⁊ ibi iudicent. ff. de iud i. insule.

m Tua parte. Landē quā de antiquis ꝓcipis ⁊ nō maiorē q⁹ non debent in his duplici iure censeri. xii. q. ii. q⁹ cognouimus. ⁊. ī. eo. cū in tua. ⁊. ī. de cēsi. ecclesiis. hec est quarta. ⁊. q. iii. vnio. vel intellige ꝑm diversaz ꝺsuetudinē locoꝝ. s. de sepul. certificari. ar. cōtra ī. eo. cum contingat. vbi dicit q⁹ de iure cōi ad parrochiales ecclesias ꝑceptio decimarū ⁊ ibi soluet.

n Eidē ecclesie. Sed nōne dabunt vbi coloni recipiūt spūalia. xvi. q. i. questi. Rndeo nō: q⁹ decime ⁊ tributa dant rōe prediorꝝ ⁊ nō ꝑsonaꝝ. ff. de publi. ⁊ vec. imperatores. xvi. q. i. si quis laicus. ⁊. c. decime. ⁊. ī. e. de terris. ⁊. ff. de cēsi. forma cēsualis. §. si vō quis.

o Parrochianos. dño. ut. xvi. q. i. reuertimini. ⁊. c. decime sunt ⁊. q. vii. omnes decime.

p Quasi debitū. Istud quasi non est similitudinariū sed expressiuū veritatis: sicut illud: quasi vnigeniti a patre: ⁊ ex debito requirunt. ī. e. tua nos. ⁊. c. grauem. ⁊. xvi. q. i. decime. ⁊. c. statuimus. et xiii. q. ii. qui oblationes.

q Ab hec. sanctuariū. viii. q. i. apostolica. ⁊. ī. ō iurepa. ꝺsuluit.

r Resignauerit. ⁊ ita laicus decimas possidere non pōt. xvi. q. vii. c. i. ⁊. s. de prescript. causamq;. ⁊ sic in feudū dari nō possunt de nouo. de hoc dicet. ī. eo. q̄uis. ⁊ tō si non restituat ꝺz excōicari. i. est hac occasione decimas de alijs rebus ecclesie sue non possunt subtrahere: uel sibi aliquid ulteriꝰ uē dicare. Item.

Licet de benignitate se. ap. sit uobis īdultū: ut de laboribꝰ quos ꝓprijs manibus uel sumptibus colitis: nemini decimas soluere teneamini: propter hoc tñ non est licitum uobis decimas de terris uestris subtrahere quas alijs traditis excolendas.

Item.

Ad audientiā nostraz: ⁊ infra. Illud ꝓuilegij capitulū ꝓua quidam interꝓtatiōe ꝑuertentes: quo cisterciēn. indulgentur ne de laboribꝰ quos ꝓprijs manibus aut sūptibus excolūt: aliqs decimas ab eis exigat: asserūt q⁹ ꝓ laboribus noualia intelligi debēt: et infra. Mandam⁹ quatenus nō ꝓmittatis hoc fieri. nā si intelligeremus tantūmodo de noualibus: ubi ponimus de laboribus: de noualibus poneremus.

Item Brixien. epō.

Quoniam a nobis sollicitudo tua requisiuit: qd de decimis noualiū tue dioc. tibi sit statuendū. respondem⁹: ut si terre que arabiles sunt intra certaz alicui ecclesie parrochiam fuerint decimas earū tua parte retenta eidem ecclesie facias assignari: alioquin ipsas ꝑm discretionem a deo tibi datam: alij ecclesie deputare: uel ad opus tuū poteris retinere.

Item Remenen. archiepō.

Parrochianos: ⁊ infra. Cum decime non ab homine sꝫ ab ipso dño sint īstitute: quasi debitū exigi possunt.

Item Ambianen. epō.

Ad hec donationem decime de terris. ꝓsoluendas. is enī ad quē spectat fructuū ꝑceptio fructuum onera subire cōpellit. ff. de vsufruc. si pendētes. §. pe. ⁊. l. hactenus. et ff. de pac. inter debitorē. et. ff. de censi. formā. §. si vō quis. Et ita rōne ꝓdioꝝ soluere debent decimas et non rōne ꝑsonarū: quia non sunt de corꝑe ecclesie: vnde ꝑsonales decimas non persoluant.

quā abbas sancti. s. de monstrali cuidam laico concessit per successionem tenendam: quoniam sanctuarium dei iure hereditario ꝓsideri nō ꝺz viribꝰ carere decernas: et laicū nisi decimā ipsam ipsi ecclesie libere resignauerit vinculo excōicationis astringas.

Item Marsilien. epō.

De terris quas iudei colunt: tue prudentie respondemus: ut eos ad decimas ꝓsoluendas uel possessiones penitus renūciandas cum omni districtione compellas ne forte occasione illa ecclesie uale ant suo iure fraudari.

Item.

Quānis sit graue nimis ⁊ diuini dignum animaduersione iudicij habeatur q⁹ laici quidā quod sacerdotū est in ecclesiasticis rebꝰ usurpāt: maiorem tamen incurrūt formidinez q⁹ fomitem sui erroris dicūtur in ipso clero aliquotiēs inuenire: dum quidā prelatoꝝ ecclesie decimas ⁊ ecclesias disponere eis indulgēt: ⁊ eos in deuia mortis impellūt: qui predicatiōe eorū ad viam vite fuerāt reuocādi: ⁊ infra. Statuim⁹: ut si quis alicui laico in seculo remanenti ecclesiā decimaz oblationēq; cōcesserit: a statu suo sicut arbor que iuuliter terram occupat succidat: ⁊ donec emendet dolore sue iaceat ruine prostratus.

Item.

Cum sint boies in parrochia vni⁹ ecclesie sicut asseris: qui terras in alia parrochia excolūt. ⁊. dis. nos cōsuluit: cui ecclesie de terris illis decimas soluere debeāt: ⁊ ifra. Sane nō est nobis facile sup hoc certū dare respōsū: cū auctoritates sāctoꝝ patrū etiā sint diuerse et ideo in huiusmodi dubitatione

t Compellas. ꝓut traditur ī. de vsur. post miserabilē. et c. quanto.

u Quānis. disponere. qō omno eis non licet: q⁹ de rebus ecclesiasticis nulla est laicis attributa potestas. xcvi. di. bene qdez. xvi. q. vii. laicis. ⁊. s. de cōsti. ecclesia. ⁊ s. de re. eccle. non alie. cū laicis. et. lxxxix. di. quoniā in q busdā. et. c. indicatū. et tales laici excōicandi sunt. xvi. q. vlti. nullus laicoꝝ.

x Concesserit. Laici enim decimas sine peccato nō possunt retinere. i. q. iii. ꝓenit. et. ī. e. ꝓhibemus. Sꝫ nūqd possunt dari laicis in feudū? dicēdū est q⁹ non q⁹ decime sunt cibus in domo dñi. xvi. q. i. reuertimini. et. q. vii. decimas. debent eis dari a qbus spūalia recipiunt. xiii. q. i. §. his ita. et ꝑterea feudū transit ad heredes: sꝫ decime nō. s. eo. ad hoc. et ita laicis concedi nō possunt in feudu; qa eas possidere nō possunt. s. de ꝑscrip. causamq;. et. xvi. q. vi. c. i. et. i. q. iii. §. potest. in v. itē decime deo mādāte. ⁊c ⁊ hoc iō q⁹ datē intuitu diuini obsequii. xiii. q. i. §. bis ita ⁊. xvi. q. i. questi. ⁊. s. e. nouū et. ī. e. tua nos. vnde in laicu; cadere non possunt sicut nec ius eligēdi. s. de elec. sacrosā cta. ⁊. c. massana. Fructꝰ vō decimarū bene possent ꝺcedi laico ex cā ad tempus vite sue sed non in feudū. s. de loca. c. ii. q⁹ etiā posset vēdi ad tēpus. ī. ne ꝑla. vices suas. c. vlti. sed ius ꝑcipiēdi qō ē mere spūale non pōt eis in feudū dari uel etiā ad tēpus ratōibus ꝑmissis ꝺcedi: ⁊ est simile cū dicim⁹ vitulū fructū vacce demonstramus nō ius sed corꝑus. ff. de euic. vacce. ⁊ sic hodie decime in feuduz dari nō possunt sicut nec alia feuda. s. de feu. ca. i. ⁊ ea fuit cā quare olim antiquis temporibus dabant in feudū laicis alia feuda ut videlicet defenderēt ecclesias ab hereticis ⁊ ab aliis oppressoribus: postea vō cū cā cessauit nō fuerunt cōcesse: imo expresse fuit ꝓhibitū q⁹ sine peccato laici non possunt eas retinere. s. de bis que fi. a ꝑla. sine cōsen. ca. cū apostolica. ⁊. ī. e. ꝓhibemus. et decimas ab antiquo cōcessas ad huc possident laici ⁊ eoꝝ successores: tñ si aliqua noualia ꝺsurgūt in decima tōe nō accrescūt eis. ī. e. tua nobis. ꝓpter rationē q ibi redditur in fi.

y Succidat. i. suspēdat. ut innuit lra sequēs donec ⁊c. uel succidat. i. excīcet uel suspendat uel deponat et hec expositio ꝓbat. xxiii. q. iiii. ipsa pietas. sed primū verius videtur.

z Quam sint. non est facile. q⁹ quod a sanctis patribus non est diffinitu; nec nos diffinire debemus. ii. q. v. consuluisti. ⁊ qō apostolus nō diffinit nec nos diffinire debemus. xxxi. q. i. q⁹ si dormierit.

a Diuerse. non tñ aduerse. sic. s. de bis que fi. a ꝑla. sine ꝺsen. ca. cū apostolica. Quidā enī ibi dicunt dandas esse decimas vbi recipiunt ecclesiastica sacramēta. s. eo. nouū genus. ⁊. xvi. q. i. questi. Alii dicunt q⁹ ibi debent dari vbi predia sita sunt. s. e. quoniā. ⁊. s. de parroch. c. vlti. et. xvi. q. i. si qs laic⁹. sed facile est soluere hāc diuersitatē ibi debent dari ꝑsonales decime vbi qs recipit ecclesiastica sacra. Et si habet predia in alia parrochia ibi debet dari decimas illoꝝ ꝓdioꝝ: ut. s. ti. ꝓri. c. vlti. et. ī. eo. ad apostolice. Si habet predia in eadē parrochia vbi audit diuina ibi debet dare decimas ꝓdiales et ꝑsonales: ⁊ sic diuersitas illa potest intelligi. Et hoc est verū nisi cōsuetudo ꝑscripta sit contraria ut hic dicit.

b Ad consuetudinē. Nota q̄ in decimis p̄solūdis consuetudo attenditur sic. j. e. ad apostolice. t. c. in aliquibus. in fi. Et intelligo q̄ illa ꝯsuetudo sit p̄ scripta p̄ quam iuri cōi p̄iudicat̄ t que est optima legum interpres alias nō credo locū habere ꝯsuetudinē: ut. s. de cōsue. cum dilectus.

c Difficile. non tñ impossibile: q̄ qđ vix fit tamē fit. si. ff. de iudi. vix certis. quia si decime ille sint infra limites alterius ep̄atus non adherētes limiti bene possūt tunc p̄scribi dūmodo habuerint titulū exquo cāz habeāt p̄scribēdi. j. eo. dudū. s. de p̄scrip. ad aures. que sic intelligit̄. Si vis intelligere difficile. i. impossibile: quasi nō possit percipe decimas in alieno ep̄atu tūc intellige de decimis in limite positis t limiti adherētibus q̄ ille p̄scribi non possint quia sic p̄ consequēs t limes p̄scribi posset quod fieri nō potest ne fines ep̄atuū cōfundant̄ ut hic dicit. t xvi. q. iii. quicunq3. t. c. licet in regulis. t. c. inter memoratos. t ideꝫ est in parrochus limitatis. s. ō parroch. sup e. t sic intellige quod hic dicit. ber.

d Robibemus. periculo sic. xvi. q. i. c. vl. t. s. ō bis que fi. a p̄la. si ꝯsen. ca. cum apostolica.

e Laicos. nec etiā i clericos sine auctē ep̄i. xvi. q. i. c. ul. et s. de bis que fi. a p̄la. cuꝫ apostolica. t. j. de iurepa. nullus Sed nūquid de cōsensu ep̄i possint trāsferri in alios clericos si laici isti habent decimas in feudū ab antiquo: satis videt̄ q̄ illas possunt dare in alios laicos de cōsensu ep̄i in feudū sicut ipsi habēt nec dī ep̄us tunc illas dare i feudū. sic. s. de feu. c. ii. sed si alias de facto possident illas nec laico nec clerico possunt trāsferre etiā de cōsensu ep̄i: ut dicit predicta decre. cum apostolica. in fine.

f Sepultura. sic ergo qui decimas quas iniuste possidet detinet t nō restituit ecclesie ad quā spectant christiana sepultura priuari debet sicut in vsuris. j. de vsur. quia in omnibus.

g Ab apostolice. trāsferat̄. xiii. q. i. p̄ totū. t. s. de parroch. c. ulti.

b Personales. hic ergo p̄z q̄ decime p̄sonales semp̄ dāde sunt vbi ꝯs p̄cipit ecclesiastica sacra. sic. s. de parroch. c. vlti. Et dicunt̄ p̄sonales decime que potius ꝯtemplatōne persone soluūtur: utputa de negociatōne artificio t militia. xvi. q. i. decime. t. j. eo. non est. t. c. pastoralis. de quibus expēse ante solutionē decimarū deducēde sunt: ut in. c. pastoralis. sꝫ decime animaliū an inter p̄sonales an inter p̄diales. querit̄ t p̄t dici q̄ inter p̄diales: vbi ḡ pascunt̄ continue ibi decime solui debēt. ar. s. e. cōmissuꝫ. t. ff. de serui. rusti. p̄di. pecoris pascēdi. C. de vbo. signi. l. ii. Sed quid si p̄ medietatē anni i territorio vni⁹ ecclesie: t per aliā medietatē in territorio alterius ecclesie pascūt̄ equū est ut diuidant̄. ar. s. de testa. relatū. in fi. t. i. q. ii. c. vl. t. xii. q. ii. vulterane. codē mō si cōtinue iaceant hic: t cōtinue pascent̄ ibi. ar. ff. ad municip. assumptio. idē esset si aliqui iacerēt in vna parrochia t larē haberent in alia debent diuidere decimas p̄sonales t oblationes.

i Consuetudo. ius tamē cōe in p̄mptu est q̄ illi ecclesie debent dari in cui⁹ territorio sunt p̄dia: ut. s. de parroc. c. ult. t. s. e. quoniā. tamē stat̄ cōsuetudini loci si est p̄scripta: ut dixi. s. eo. cū sint boues. nā t mulier ibi subit munera patrimonialia vbi habet patrimoniū siue p̄dia: p̄sonalia vō vbi habet domiciliū. C. de mune. in quo loco mu. seruī congruētia t bonoris cognoscant. l. i. li. x. lan.

g Ex parte. vnius t male: q̄ qua rōne soluūt de vno semine t de alio solues diuerso iure censeri non debet. xii. q. ii. quia cognouimus. t. j. eo. cum in tua. t de conse. di. ii. cōperimus.

b De omnibus p̄dioꝝ. t etiā arboꝝ. s. e. p̄oxi. t de feno t de lana. s. eo. peruenit. j. eo. c. p̄oxi.

ad cōsuetudinē b duxim⁹ recurrendum et attendendū: etiam si ille ecclesie in vno sint uel in diuersis epi scopatibus cōstitute: quia difficile c nimis videt̄ ut vna ecclesia in episcopatu alterius recipiat decimas: cū ex hoc episcopatuū fines confūdi non imerito viderentur.

Ex concilio lateranen̄.

Robibem⁹ ne laici decimas cū animaꝝ suarum periculo detinentes: in alios laicos c possint aliquo modo transferre. Si quis uero receperit: t ecclesie nō reddiderit: christiana sepultura d priuet̄.

Lucius. iij. strigonien̄. archiepō.

Ad apostolice sedis regimen et infra. Intellexim⁹: q̄ quedam consuetudo in vngaria inoleuit: ut multitudo populi plerunq3 de parrochia vnius episcopi in diocesi alterius transferat̄ e: in qua lꝫ per multa tempora moraꝫ traxerit uterq3 tamen episcoporū: tam is cuius parrochiani sunt facti decia cionē requirit: ideoq3. t. nos duxit fraternitas consulēdos: cui potius decime sunt reddende. Noueris igitur q̄ equū est ut illi ecclesie decime p̄sonales b reddant̄ ab eis: in qua ecclesiastica p̄cipiūt sacramēta Decimas uero messiū uel fructuū arboꝝ s. coluerit in alia parrochia quam in ea in qua habitat: quoniā a diuersis diuersa consuetudo f tenetur: tu eligas in hoc casu quod p̄ consuetudinē diu obtentaꝫ ibidem noueris obseruatum.

Clemens. iij.

Ex parte canonicoꝝ ecclesie nie nobis est querela p̄posita q̄ quidā agricultores cū simul

i Diminutione. i. nullis expensis deductis. s. eo. cum homines. t. j. eo. c. p̄ox. t. j. eo. tua nos.

k Non est in potestate. de o⁹bus. sic. xvi. q. i. decime. t. qō. vii. quicunq3. t. c. omnes decime. ber.

l Percelli. t p̄t etiā ecclesiastica sepultura p̄uari qui decimas nō restituit. s. eo. p̄hibemus. t qui decimā nō soluit ad decimā p̄tem ut dicit Aug⁹ reuocari merēt. xvi. q. i. decie. t in fame t i penuria maledictus erit ut e. c. qō. i. reuertimini.

uel diuersis tēp⁹ib⁹ anni in eodē horto uel a gro diuersa semina sparserint: non nisi de vnius k illoꝝ seminum fructibus decimas illi persoluūt: t infra. Mādamus: quatenꝰ si noueris rem aliter se habere: agricultores illos ut de omnibus b predioꝝ fructibus decimas absq3 diminutione persoluant eccle. cen. compellas. Celestinus. iij.

Non est in potestate hominū cum plantant arbores uel aliqua semina terre mandant: t infra. Reuera sicut sancti patres in suis tradiderūt scripturis: de vino grano fructibus arborum pecoribus hortis negociatione: de ipsa etiaꝫ militia: de uenatiōe: t de omnib⁹ bonis decime sūt ministris ecclesie tribuende: ita ut qui de bis eas soluere neglexerit: ecclesiastica districtione debeāt percelli l: t infra. Volumus ergo t districte p̄cipim⁹: quatenus antequam m deducatis de bonis p̄dictis expēsas: decimas ecclesijs ad quas pertinent: cū integritate debita p̄soluatis.

Idem.

Ex trāsmissa querela rectoris ecclesie de. n. intellexim⁹: et infra. Quia fidelis homo de oib⁹ que licite n potest acquirere decias erogare teneat̄: mādam⁹ quatenus. b. militem ad solutionē decimarū de bis que de molēdino o ad uentū p̄ueniūt: sine diminutiōe aliqua compellatis.

Ano. iij. pistorien̄. epō.

Nobis p. t. f. q̄uisiuit: t infra. Cum igitur quilibet decimas soluere teneatur: nisi a p̄latione ipsarum specialiter sit exemptus q

vltī. ar. ō. q̄ meretrix dz decimā soluere q̄ nō turpiter accipit. ff. de ꝯdit. ob tur. cāz. idem. t si. §. quotiēs. ꝓterea delictū non p̄stat̄ immunitatē. ff. ō interdic. t. relega. legatoꝝ. §. vl. Criminosuꝫ eni nō dignitas sed pena dz comitari. C. de decur. ne gs. li. x. t illud euāgelii. facite vobis amicos de mamona iniqtatis: ut. xiii. q. v. qui habetis. t. §. se. Quidā dicūt q̄ de nullo illicite acquisito p̄t fieri elemosyna uel ēt decima solui. Et sic nec meretrix nec aleator simoniac⁹ nec bistrio p̄t facē elemosynā uel decimā dare de tali lucro p̄pter p̄oza iura. ar. ex hac lra. Alij dicūt q̄ verius credo q̄ de illicite acquisitis p̄t fieri elemosyna t dari decima si de illis nō cōpetat repetitio t diuꝫ trāsferat̄: t sic meretrix bistrio simoniac⁹ t qui de māmona iniqtatis viuūt. i. p̄ solicitudinē tpalē aliqua acquirūt decimā dare et elemosynā facere possunt: et de eo q̄ extorquet̄ rōe officii. xiii. q. v. non sane. q̄ in bis diuꝫ trāsferī t nō cōpetit repetitio sacerdos tñ nō debet recipe decimā a meretrice ne videat̄ ei impunitatē p̄stare sicut q̄ꝫ oblatōes aliquoꝝ respuūt̄ rōne criminis. xc. di. oblatōnes. xvii. q. iiii. miror. alias si diuꝫ nō trāsferī: aut si transferī: et cōpetat repetitō nō p̄t inde fieri elimosyna uel dari decima cū nō sit illius: q̄ aliena non p̄t aliquis cōcedere p̄ter dñi voluntatē. j. eo. tua nos. ut in vsuris t in simonia. s. de iureiur. debitores. t. j. de simo. de hoc. t. c. venēs in furto t rapina. Decime aūt que dāt rōe predioꝝ iuste accipiunt̄ ab ecclesia a quōcūq3 etiā inuasore ex quo non dant̄ rōne p̄sone. ecclesia eni suuꝫ recipit.

o De molendino. s. e. peruenit. t. j. eo. pastoralis.

p Nobis. quilibet laicus indistincte nulla tp̄is p̄scriptōe ob stāte. s. de p̄scrip. causāque. clerici vō sm qō dī. s. e. nouū.

q Exemptus. cū eni decime sint tributa egentiū aliaꝝ: t eas in signū vniuersalis dominij sibi retinuerit. xvi. q. i. decime. et. j. e. tua nobis. t que debent̄ diuina cōstitutōe. j. e. tua. quomō potest papa

ꝑcedere priuilegiū de non dandis decimis cōtra preceptū diuine legis contra quā dispēsare non pōt: imo vsq; ad animā ꝛ sanguinē debet defendere. xxv.q.i. sunt quidā. ꝛ.v.di. in ꝓncl. ꝛ. viii. di. que ꝑtra mores. dic ꝙ nō dat alicui ꝓuilegiū de nō decimis: sed ꝑcedit ei administrationē decimaꝝ ut inde suscipiat sustētationē ꝛ residuuꝫ conuertat in vsus pauperꝫ: tali modo cōcedit monachis: sic possꝫ etiā laicis cōcedere: vel dic ꝙ cōtra ius naturale dispēsare potest remittendo decimas alicui spāliter: nō tñ ꝓstitutionē posset facere que oīno tolleret illō ꝑceptū q; ius naturale immutabile ꝓmanet. v. di. in ꝓn. verꝫ est in simul: sed non in individuis. i. ñ pōt oīno tolli. sed pōt i ḡbusdā remitti: siē illō ius naturale ꝙ oēs boies ab initio sint liberi. in aut. q.mo.na.fi.effi. le. §. si quis vō. vsi. posthea vō. colla. vi. immutatū est in ḡbusdā sed non in oīb⁹ hoc eni fuit impossibile ꝙ oēs essent serui ꝓpter naturā correlatiuoꝝ.

r Recipientibus. sic. i. ꝛ. tua nobis.

s Ostendaꝫ. puta priuilegiū exēptiōis a ꝓstatōe decimaꝝ vel nisi haberēt decimas illas i feudū ab ātiquo: nūc dñs illas retinet sibi: ꝛ hodie non possint dari in feudū: ut di ri. s. c. q̄uis.

t Ula. de spiritualib⁹. nec de rēpibus etiaꝫ si ad cōmodū ecclesiarū respiciat. xcvi. di. bene quidē. ꝛ. s. de iudi. decernim⁹

In casibus tñ laici potestatē habēt sup clericis de licētia ecclesie. i. de fal. ad falsariorꝫ. in clerico deposito incorrigibili. s. de iudi. cū non ab hoie. Itē vbi scisma faciūt cum non possunt corrigi ꝑ ecclesiā. xvii. di. nec licuit. xxiii. q. v. de liguribus. ꝛ. i. de sen. excōi. ut fame. tan.

u Generaliter. puta cū dicit cōcedim⁹ cū oi onere ꝛ districtu tibi possessiones tales ꝛ sine aliquo onere vel grauamine per talē concessionē non concedit decimas ꝛ sic spāliter decimas cōcederunt quia ipsas de iure nō posset possidere ergo ipsas non potest alicui cōcedere. i. e. ducū. quia lex humana non ē supra legē dei: sed subtus. x. di. lege imperatorum.

x Diuina cōsti tutōe debent. quasi ex debito. s. e. parrochianos. ꝛ. i. c. pri. q; debent esse cibus in domo dñi. xvi. q. i. reuertimini. ꝛ. q. iii. §. potest. vō. itē decime deo mandāte. ꝛ. q. vii. primū. ꝛ sunt tributa gentiū aliarū: ut. ea. cā. q. i. decime.

y Extendēda. hoc iō dicit q; laici sine peccato decimas possidere non possunt. xvi. q. i. c. vl. ꝛ. s. eo. ꝓhibemus. ꝛ. s. eo. q̄uis. Et iō licentia ista non pōt extēdi ad noualia. ar. ꝯ. i. e. ex ꝑte. vbi soluit. si. s. de rescrip. nōnulli. q; odia sunt restringēda ꝛ fauor ampliandus ff. de li. oe. ꝛ postu. cum quidam.

z Ula nobis. tributa. ut. xvi. q. i. decime. Sed improprie dicit tributa: q; in tributis non admittit appellatio: ut. ii. q. vi. §. diffini tiua. ꝛ. §. quotiēs. sed sup decimis bene admittit sicut i aliis causis vbicunq; aliquis grauat. s. de appel. ut debitus. Itē in tributis nō currit ꝓscriptio. xvi. q. iii. §. pōt. vō. ad hoc ecclesia. sed i decimis bene currit. s. de ꝓscript. de quarta. ꝛ. c. ad aures. Sed qua actōe petunt decime: dixit io. ꝙ petunt ꝑ actionē confessoriā: quia ius ꝓstādi decimas est quedā seruitus: vel pōt dici ꝙ petunt rei

.f.r.t.r. q; a dantibus ꝛ recipiētib⁹ possessiones ad fictum de fructib⁹ quos percipiūt decie sunt soluēde: nisi ab eis ostendaꝫ quare ab huiusmodi sint immunes.

Idem nercellen. epō.

Ula: ꝛ infra. Ꝑorro cū laicis nulla sit de spiritualib⁹ concedēdi uel disponendi facultas: imperialis concessio quantūcūq; generaliter fiat: neminem potest a solutione decimaruꝫ eximere: que diuina cōstitutione debentur: nec occasione decimationis antique: licet in feudum decime sint cōcesse sunt decime noualium usurpande: cum in talibus non sit extēdenda licentia: sed potius restringenda.

Idem eidem.

Ula nobis. f. intimauit: q; quidam laici decimas ecclesie et clericis tuis peruersis machinationib⁹ subtrahere moliūtur: quidā enim ex eis semen ꝛ sumptus qui fiunt in agricultura dicunt primitꝰ deducendos: ꝛ de residuo impendendam decimam asseuerant: alij uero de portione fructuum quam a colonis accipiūt partim decime separātes: eam capellis suis aut alijs clericis aut etiam pauperibus conferunt: uel usus alios ꝓ sua uolūtate conuertūt: nōnulli etiam vitaꝫ clericoꝝ tanquam abbominabilē detestātes: decias eis ob hoc subtrabere non uerent: ꝛ infra. Uerū si ad deum a quo cuncta bona procedūt: assertores huiusmodi debitum respectum haberēt: ius ecclesiasticum diminuere non contēderent: nec decimas que tributa sunt

egentium animaꝝ presumerēt detinere. Cum eni deus cui⁹ est terra et plenitudo eius dr. ter. ꝛ vni. qui ba. in ea. deteriorisª conditiōis cē non debeat quam dñs temporalis cui⁹ statum de terris quas exhibet alijs excolendas: non quidem deductis sūptibus: aut semine separato necessario cū integritate ꝑsoluitur: nimis profecto videt iniquū Sed decime quas deus in signum vniuersalis dominij sibi reddi precepit: suas esse[b] decias ꝛ primitias asseuerans occasione premissa uel excogitata magis fraude diminui ualeant: cum deo debita sit solutio decimaꝝ in tantum ut ad eas cleri cis exhibendas quibus eas ipse ꝑ suo cultu cōcessit: laici si moniti reddere noluerint: ecclesiastica sunt districtione cogendi: ut cū de cūctis omnino prouentibus decime sint reddende: sicut colonus de parte fructuū que sibi remanent ratione culture: sic ꝛ dñs[c] de portione quā percipit ratione terre decimā reddere sine diminutione tenetur: pretextu uero nequitie clericorum nequeunt eas nisi quibus ex mādato diuino debentur ꝓ suo arbitrio erogare: cū nulli sit licitum alienare[e] cuiquam concedere preter dñi uoluntatem: ꝛ infra. Quoniaꝫ igitur pati nolumus ut ecclesiarum ꝛ clericoꝝ iura presumptione qualibet minuantur: mandamus quatenus omnes qui rōne personarum: aut etiam predioꝝ decimas ecclesijs et clericis tue dioc. exhibere tenētur: ad eas cum integritate reddendas: ap. re. compellas[g].

vendi. xvi. q. i. moderamine. ꝛ. ea. reuertimini. Ecclesia eni dr̄ habere dñiuꝫ decimaruꝫ: ꝛ nondū habuit possessionē ut quidā dicūt ꝛ satis rationabile est sed verius ē ꝙ in hoc cōstitut priuilegiū ecclesie ut re nondū tradita ipsa facta sit domina. arg. de cōsue. ex lr̄is. ꝛ. C. de sacrosan. ec. ut inter diuinū. sic. C. arbi. tute. l. iii. ꝛ. C. de rei vendi. si ut ꝓponis. vbi hoc priuilegiū obtinet in minore ꝛ i milite: nec obstat qō dr̄. ff. de pollici. l. ii. in fi. vbi dicit ꝙ nisi decima sit segregata ab alijs non desinit esse i bonis ꝓris dñi: sed aliud ē cū decima debeat ex voto ut ibi: ꝛ aliud cū debeat de iure ut hic: vel petunt conditōne ex canone. xvi. q. i. decime. ꝛ c. reuertimini. ꝛ. ar. ff. de cōdi. ex lege. l. vna.

a Deterioris. imo melioris q; plus punire ꝛ plus benefacere pōt. C. de mō mulc. cos xi. q. iii. qui resistit.

b Suas esse. xvi. qōe. i. reuertimini.

c Sic ꝛ dñs. hoc intellige cū recipit ꝓtem suā ante solutionē decimarū: secus si post qz tunc illa iaꝫ decimata est: ꝛ hoc verꝫ est cū dñs aliquotā ꝑtem puta tertiā uel quartā uel ēt medietatē percipit: tunc eniꝫ vterq; ꝛ colon⁹ ꝛ dñs tenet soluere decimā de ꝑte sua. sic ē. e. a nobis. Si vō certā ꝑtē puta duos corbes uel tres tā tū colonus reddet dño ꝙtūcūq; ꝓcipiat iste colonus tūc dñs de illis tenet soluere decimas q; ꝑs illa non est decimata neq; diminuta ꝛ de decimato aceruo descēdat. Sz illud queri pōt cui danda sit decima de illis tribus uel duobus corbibus: illi ecclesie in cui⁹ territorio sita est illa terra: non q; iam ꝓcipit decimā totius a colono: ꝛ est cōtra illā regulā: bona fides nō patit ut bis idē exigat. ff. de re. iur. bona fides. parrochiali ecclesie non debet dari q; nō est decima personalis. Satis pōt dici ꝙ debet dari rationē predioꝝ ꝛ descenderit a decimato aceruo: sicut si aliqs donet alicui hunc corbē decimaꝝ ille eni tenet soluere de decimā quia ex lucro habet. colonus vō ille qui duos corbes tantū uel tres soluit: tanto minus potest soluere parrochiali ecclesie de toto aceruo: ut videt ar. op. i. eo. cū non sit. in fi. et istud equius videt: tñ ecclesie potest cōuenire possessorē siue suo siue alieno nomine: siue sit in possessione siue etiā sit creditor. xvi. q. i. si quis laicus. ff. de vsufruc. bactenus. decima enim tanq̄ onus sequit possessorem quia res transit cum onere suo. i. eo. cum non sit. supra. de pignori. ex litteris. nec etiam pactum tuetur possessorem. supra de pactis. pleriq; . ff. de pact. inter debitorem.

d Pretextu vō nequitie. hoc ideo dicit quia decime potius dantur intuitu ecclesie q̄ persone. Sed nunquid teneor dare decimas personales ei quem scio esse symoniacū cum ipse sit suspensus. xxxii. di. §. verum. Decime danr̄ ratione diuini obsequij: ut hic dicit. f. in vō. quibus eas ꝓ suo cultu concessit. ꝛ. s. eo. nouum. ꝛ. xvi. qōe. i. questi. Item quia ordines non debent ab eo recipi. i. de symo. per tuas. dico decime sunt dande illi. nam ꝛ iudeus praestat personales decimas quasdam quandoq; sed non omnes: licet non ratione diuini obsequij ꝛ prediales. i. de usur. quanto. io. ꝛ supra. eo. de terris. et per quandam decretalem que est in antiqua compilatione. supra eodem ca. ad audientiam.

e Aliena. i. ecclesiastica. xvi. qōe. i. in canonibus. ꝛ. qōe. iii. placuit. ꝛ. xii. q. i. expedit. Secularia vero potest princeps concedere alii. C. de quadri. prescrip. per totū. et cipe creditorem. ff. de acquir. re. domi. non est nouū. et in alio casu. xix. qōe. iii. si qua mulier. vin.

f Domini voluntatē. quia non remittit propter hoc debitū sed augetur. s. de iureiuran. eam te.

g Compellas. excōmunicari debent qui decimas admoniti non soluunt. supra eo. ca. ꝛ. xxxii. di. preter hoc. et bannum domini pape componat. xvi. qōe. i. statuimus.

h Ex parte.concedit.sic.xii.q.i.precipimus.⁊.xvi.q.ii.visis.⁊.lxiii.di.illud.⁊.ff.de regu.iur.non debet.j.de do.post divor.resti.p vestras.⁊ econverso cui interdicit min⁹ ⁊ maius ꝓhibitū esse videt.j.de sen.excoī.cū illoꝝ ar.lxxiiii.di.gesta.⁊.ff.de senato.qui indignus.⁊.ff.de ser.expor.cui pacto. Itē est ar.ꝙ beneficia large sunt interptanda.j.de vbo.sig.olim.s.de do.cū dilecti.in fi.ff.de cōsti.pnci.l.vlti.ar.ↄ.s.eo.tua.Sed ibi donatio decimaꝝ laico facta odiosa est cū peccato ⁊ iō nō est extendēda licentia: sed est restringēda: ut ibi dr.

i Concessuz.ar.ↄtra.j.e.cū ↄtingat.sed soluit ibi.

h Pastoralis. Casus aliquis habēs molendinū ⁊ piscarias suas: facit ibi expēsas necessarias ad cōseruationē ipsaꝝ rerū querebat epus elien. vtꝝ expense iste necessarie sint deducende de fructib⁹ illaꝝ reruz anteꝗ decime psoluant ſm ꝙ in negociatōe deducunt. Anꝗ papa huic respōdeat questioi ostēdit quid iuris sit de illis expensis que fiūt circa res emptas de pecunia decimata cā negociatōis.⁊ dicit ꝙ ille expēse que fiūt in rebus illis debent deduci cū res ille vēdūtur: ⁊ de residuo quasi de lucro decima est psoluēda: sed expense que fiunt pro percipiendis fructibus illarū reꝝ non sunt deducēde. Quis facte sint ille expēse de pecūia decimata q: fructus illi sunt illoꝝ qui faciūt impensas salua decima ⁊ fructus illi non possūt alienari sine onere decimarū. Deinde respōdet ad questionē ꝓpositā dicens ꝙ expense que fiunt ꝓ restauratōe molendinoꝝ seu piscariarū ⁊ aliarū rerū non sunt deducēde de prouentibus decimandis quia res ille sic restaurate remanent penes dominos.

Idem abbati sancte colūbane sen.

Ex parte tua: ⁊ infra. Cū tibi quod maius est sit cōcessum: ut videlicet decimas de laboribus terre parrochiaꝝ tuaꝝ cū integritate pcipias: de noualibus eas exigere satis potes: quia ubi maius conceditur[h]: minus cōcessum[i] esse videtur.

Idem helien. epō.

Pastoralis officij: ⁊ infra. Explicari postulasti utrum quis possit de molēdinis[h] ⁊ piscarijs necessarias[i] expēsas deducere: prius quā soluat decimas ex eisdez: sicut est in negociatione concessū[k]. Ad quod respōdem⁹: ꝙ licet circa res acquisitas[l] uel factas de pecūia decimata cum ipse uendūtur: credamus deducendas[m] expensas[n]: ⁊ de residuo quasi[o] de lucro decimas p soluendas: ut si uendatur domus ager vinea clibanus molendinum grex aut quelibet merces[p] expēsas tamen que fiunt pro fructibus pcipiendis ex illis de quibus fructus ꝓueniūt: nō credim⁹ deducēdas[q] expensas etiam si fuerit decimate[r]: quoniā[s] salua decima fructus efficiuntur eoꝝ qui faciūt ipsas expēsas fruct⁹ autē ipsos alienari posse non credim⁹: nisi cū[t] onere decimarū: nec pro[u] restaurādo detrimēto quarūlibet rerū: ex quibus decime p soluūtur: credimus[x] deducēdas expensas de prouētibus decimādis[y] quia penes dominū res pmanent restaurate: ut si pars aliqua moriat armenti: deterioret vinea: portio mercis[z] depereat: uel tot⁹ cliban⁹ destruatur[a].

Idem.

Cum contingat interdū in tua dioc. ⁊ infra. Cū in quibusdā prochijs ad quasdā ecclesias uel personas ecclesiasticas ab ātiquo[b] pertineat pceptio decimarum ⁊ de nouo fiant noualia in eisdem: queris a nobis ad quā huiusmodi noualium decima incipiat pertinere. Unde inqui.t.t.r.ꝙ cum perceptio decimarum ad parrochiales ecclesias de iure[c] cōmuni pertineat decime noualium[d] que fiunt in parrochijs earundem ad ipsas procul dubio pertinere noscuntur: nisi ab his qui alias percipiant decimas rationabilis[e] causa ostendatur: per quam appareat noualiū ad eas decimas pertinere.

Idem epō beluacensi.

Cum in tua dioc. quedam monasteria ⁊ conuētuales ecclesie in multis parrochijs maiores decimas percipiant: ⁊ minutas[f] de quibusdā fructib⁹ annuati pceptis

t Nisi cū onere. Nota ꝙ res transit cū onere suo.xvi.q.i.si quis laicus.ff.de cōtrahen.emp.alienatio.j.eo.cū non sit.s.de pigno.ex litteris.circa fi.her.

u Nec pro restaurādo.hic respondet questioni proposite.

x Credimus deducēdas. hoc speale est in decimis ꝙ non deducūtur expense pro fructibus colligendis: vel etiā pro cōseruatōne alicuius rei alias etiā malefidei possessor deducit sumptus necessarios.ff.d peti.here.si a domino.§.vlti.⁊.s.de in inte.resti.requisiuit.ff.de solut.fructus ioan.

y Decimādis.sed si emisse ad hoc ut venderez: ⁊ anteꝗ rem illā uendaz fecissem sumptus ꝓ illa cōseruanda bene deducerē sup⁹.

z Mercis.mercis appellatio proprie ad res pertinet mobiles.ff.de vb.sig.mercis appellatio.

a Destruat.si aliquod expeditur necessario ad illi⁹ cōseruationem illud non deducit: ut dictū est supra.

b Cum contingat. ab antiquo. forte ex pscriptōne.s.de pscrip.ad aures.

c De iure cōmuni patet hic expresse ꝙ decime de iure cōmuni ptinent ad parrochiales ecclesias.ut.xvi.q.i.statuimus.⁊.c.de decimis.⁊.c.si quis laicus.ergo non spectāt ad episcopū. vnde in decimis parrochialiū ecclesiarū non debet episcopus aliquā habere portionē.nā capitula que dant epo partē decimaꝝ loquūtur de decimis epalis ecclesie. Sed ↄtra s.eo.quoniā. vbi dicit ꝙ episcopus potest retinere partē suam de noualibus que surgunt in parrochia alicuius ecclesie.j.eo.dudū. vbi epus petit decimas in diocesi sua positas fundata intentōe sua de iure cōmuni ⁊ ita non ptinet de iure cōi ad parrochiales ecclesias quia ibi obtinet episcopus. Dicas ꝙ de iure cōmuni tantū baptismalibus ecclesie decime debent dari. xvi.q.i.de decimis. ꝓut notat Hug.ibi: ⁊.ca.statuimus. Quid ergo respondebis illi decre.quoniā? Dicas ꝙ illa intelligit per istā: vel potius loquit ſm consuetudinē loci: ⁊ illa dudum.j.eo.potest intelligi de decimis in parrochia episcopi positis quia ille pertinēt ad eandē iure cōmuni: et de illis debet facere quattuor partes.xii.q.ii.quatuor.⁊.c.vulterrane.⁊.c.nobis cōcessio. vel ille decime quas petebat epus brixien. ad nullū ptinebāt q: nō erāt in parrochia alicui⁹ ecclesie parrochialis: vnde ad epm de iure cōi ptinebāt q: decime in ptāte epi sunt xvi.q.i.in sacris.⁊.s.e.quoniā. vel dic ꝙ illa decre.dudū.loquit d cōsuetudine: ut ibi notat.in fi.illius glo.que incipit hic.

d Noualiū. hic ad aliū pertinēt noualia: ⁊ ad aliuz decime. vnde signat contra.s.e.ex parte.in. illud intelligit cū aliquis obtinet decimas per puilegiū in quo casu debet habere noualia quia exquo eis concesse fuerūt decime simpliciter: ⁊ noualia que postea ibi surgunt.j.de puile.quoniā quia circa. Nam verbo generali simplicit posito significabit decimas presentis tēpis ⁊ futuri.ff.de serui.rr.predi.si seruitus.⁊.C.que res pig.obli.pos.l.vlti.⁊.xix.di.si romanoꝝ. sed hic loquit cū habet decimas ex prescriptōe quia per hoc non pscribit noualia.⁊ sic intelligit.c.sequēs.sed hoc intellige allegato titulo ⁊ ꝓbato.j.e.dudū.⁊ in quadā decre.ex in cōcilio lugd.s.de prescrip.que incipit: venerabiliū.

e Rationabilis causa. puta priuilegiū aliud non possent ostendere cū de iure cōmuni ptineant ad parrochiales ecclesias: ut.s.eo.ex parte.⁊ pscriptio allegari non potest.

f Cum in tua.minutas.minute decime appellant partus aialiū ⁊ de pullis ouis ⁊ hortis.ut.s.e.ex parte.de quibus etiā loquit.s.eo.ex multiplici.

h De molendinis ⁊ piscariis. pmanētib⁹ nō emptis cā mercimonii. her.

i Necessarias.necessarie dicunt impense sine quibus res fit deterior.ff.de impe.in re.do.fal.l.impēse.⁊.l.qd dr.⁊.ff.de ver.signi.impensis.

k Concessuz. non iure scripto sed tantūmodo hic inuenit ⁊ non alias: sed consuetudine approbata uel ratione que est optima legum interpres.s.de consue.cum dilectus.

l Acquisitas. uel factas causa mercimonij.her.

m Deducendas. Hec est ratio qua deducunt expense de mercimonijs ⁊ nō de fructibus ⁊ redditibus aliaꝝ rerū q: in negociatōne operat manus hoīs sed in alijs pcipue operat manus dei.ar.lvi.di.nasci.s.eo.non est.⁊.j.eo.cū nō sit.hanc rōez assignat vin.⁊ tu adde aliā ne bis eadē res decimaret quia tunc sunt decime psonales.

n Expensas. factas in eundo ⁊ redeundo ⁊ negociando ⁊ faciendo meliorem.her.

o Quasi de lucro. Ex hoc videt ꝙ de omni eo quod puenerit ad aliquē gratuito titulo decima sit soluēda: sic ergo heres legatarius donatarius de hereditate legato ⁊ donato debet soluere decimas q: de omni licite acquisito decime sunt soluende.s.eo.ex trāsmissa.⁊ arg.xvi.q.i.decime.⁊.qōe.vii.c.iii. Super hoc dicas ꝙ suus heres de hereditate decimā soluere non debet q: vna psona reputat cū patre.C.de impu.⁊ alijs subst.si quis duobus.§.vl.⁊ insti.de inuti.stipu.§.ei qui.⁊.xxxv.q.iii.§.hac auctoritate.⁊ q: de iure nature sibi debita est. vnde viuēte patre dns est.instit.de here.⁊ quali.diffe.§.sui quidē.⁊ sola administratio deest ei.ff.de libe.⁊ posthu.in suis. Quidam dicūt ꝙ extraneus heres donatarius legatari⁹ quia totū est ei lucrū: decimā dari debet. Alii dicunt ⁊ melius ꝙ de imobilibus non tenet quis soluere decimā q: res ad quēlibet possessorē trāsit cū onere suo.ut.j.eo.cū non sit. quoniā cum deus alienā terrā dederit filiis israhel tantū de fructibus sibi dari decimas mādauit: ⁊ si de possessionibus decima daret cito possessiones deuoluerentur ad ecclesias. Sed nunquid doctor de collecta: et aduocatus de aduocatione: mercenarius de mercede tenentur soluere decimam? vtiqz. xvi.qōe.i.decime.

p Merces emptas. causa mercimonii de pecunia decimata.

q Deducēdas. q: tunc intelligunt esse prediales decime.

r Decimate.etiā si possessiones ille sint empte de pecunia decimata. vel sic etiā si expēse ille sint facte de pecunia decimata: quod meli⁹ videt.

s Quoniā.istō quoniā poti⁹ illatiue ꝗ cātiue ponit ſm vin.⁊ ꝓpe ⁊ meli⁹.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

g Ab antiquo. quia prescripserũt decimas illas. ꝟ. c. pxi. ber.
c Censeri. xii. q. ii. cognouimus. ⁊. j. de pnil. q; circa. ⁊. ꝟ. e. ex pte ff. de vsucap. eũ qui. in fi. ar. ꝟ. ff. de pecul. l. hunc querit. §. i. vbi dr̃ q; peculiũ qriq; duplici iure censer̃. b.
f Odũ. decimas. sine inquietatõe ⁊ libere pcipi possẽ talis vi der̃ fuisse petitio p sniaz latam ut dicit in fine. ber.
g De iure cõi. sic xvi. q. vii. oês basilice. ⁊. xviii. qõe. ii. monasteria. Itẽ vr̃ hic q; de iure cõi p tineat pceptio decimarũ ad epm. sz ꝟ ꝟ. e. c. pri. ⁊. c. cum contingat. vbi de hꝫ dictũ est. vel põt dici ⁊ vr̃ verꝫ q; hec allegatio nõ ponit ius q̃tũ ad decias ⁊ sic nullũ cõtrariũ ⁊ de consuetudine loci ptinebãt he de cime ad epm ⁊ nõ de iure cõi: sz q̃tuz ad ecclesias qs pe tebat eps fundata erat intẽtio sua de iure cõi. verius puto q; decime iste ñ erant intra certam parrochiã alicuius parrochialis eccle sie hz dicat̃ infra q; ptinebant ad eccle siã sancti stephani: ut dixi. ꝟ. eo. cũ cõ tingat. in glo. que incipit: patet hic.
b Probaret. Hic apte videt̃ q; qui al legat pscriptionem tenet̃ ꝓbare titulũ et quo habuit cãm pscribẽdi. ꝟ. e. de. p ba. licet argu. ⁊ ex pressiz videt̃ ꝟ. de prescrip. si diligẽti. naz fm canones lõ ga ⁊ lõgissima pre scriptõ nõ differũt sed in lõga prescri ptõe oportet ꝓbar̃ titulũ. C. de pscri. lon. tẽ. diutina. C. ꝺ vsu. p herede. l. vlti. §. ⁊ i lõgissima fm canones. ar. ꝟ. ꝟ. ꝺ pscrip. quoniã omne. ⁊. c. vigilãti. vbi dr̃ sufficere bona fides: ⁊ est ꝟ id qꝺ dici cõsueuit q; sufficit allegare ti tulũ sed nõ oportet ꝓbare. Jo. dixit q; isti erãt suspecti: et ideo oportuit eos ꝓbare titulus ⁊ iu stũ: q; ꝓpter suspi tionẽ qnq; trãsferr̃ ꝓbatio in aliũ qui alias nõ cogit̃. ꝟ. ut ecle. bene. ut nostrũ. vbi de hoc notat̃. Sed sup hoc dic ut dixi in. c. si diligẽti. ꝟ. de pscrip. vbi inuenies: in quo casu ꝓbari debeat titulus: ⁊ in quo non.
i Concessionẽ predictã. quã si a papa ex certa sciẽtia cõfirmasset valuisset ⁊ ex ea sumpsisset vigorẽ hz ex se nulla fuerit. ar. ꝟ. de pac. quonẽs. ꝟ. de trãsac. c. i. xcvi. di. bene quidẽ. ⁊. ii. q. i. in pmis. ber.
k Laicali. ut. xvi. q. vii. si quis deinceps. vnde titulus talis habeꝛ pro non titulo.
l Nõ potuerũt aliis. i. q. vii. datbertũ. ⁊. j. de dona. inter vi. ⁊. vx. nuper. q; ꝓ non dato habeꝛ qꝺ ab illo donat̃ qui non põt de iure donare. j. de iurepa. quod aũt. in fi. Ar. cõtra. ff. de acquirẽ. re. do. non est nouũ. ff. de vsufruc. quod nostrũ. ff. de ꝺhen. emp. rem alienam.
m Possidere. xvi. q. vii. c. i. ⁊. ꝟ. de pscript. causam que. quia spũalia non cadũt in laicũ. ꝟ. de elec. sacrosancta. ⁊. c. massana. xcvi. di. bene quidẽ. v. nũq; licuit laico anathematiçare.
n Nullatenus deroget̃. nunq; eni intelligit̃ derogari iuri alterius nisi hoc exprimat̃. lxxxv. di. florẽtinũ ⁊. xcix. di. ecce. ꝟ. de aucto. ⁊ vsu pal. ex marũ. ⁊. ꝟ. de offi. deleg. super eo.
o Prohibemus. ex hac sntia vr̃ q; actũ sit iudicio vti possi detis. ⁊ ex eo qꝺ dr̃. ꝟ. in ꝑn. non pmitterent tibi solu sed petitionẽ epi vr̃ actũ petitorio: sed standũ est sntie: talia eni sunt subiecta qualia pmittunt predicata. ber.
p In aliquibus. ꝓpellãt̃ pactuz eni non nocet ecclesie quin a quolibet possessore possit petere decimaz q; est onus qꝺ sequit̃ ipsã rẽ ꝟ. eo. pastoralis. ⁊. c., pri. ꝟ. ꝺ pac. pleriqz. ff. de pact. inter debitorẽ. ff. de instito. si cum villico. ar. ꝟ. ff. de pac. epistola. §. pactũ. si possessor partẽ fructuũ recipit ⁊ dñs ptẽ teneat vtq; cõueniẽdus est. ꝟ. e. a nobis. ⁊. c. tua nobis.
q Ex lege diuina. quaꝛ dñs suo dominio seruauit: ⁊ tãq̃ debita requirunt̃. ꝟ. e. parrochianos. ⁊. j. eo. tua nobis. et xvi. q. i. decime. ber.
r Loci consuetudine. Sic ꝯ attendit̃ consuetudo in decimis nec mirũ q; ⁊ in baptismo attendit̃. de cõse. di. iiii. de trina. ⁊ in matrionio. j. de cogna. spiri. sup eo. ⁊ merito seruat̃ cõsuetudo q; eque puniẽ transgressor ꝓsuetudinis sicut trãsgressor legis. xi. di. in his rebꝰ. Et hoc põt intelligi de cõsuetudine ista: de q̃ habuisti. ꝟ. e. cũ sint boies. et c. apostolice. vbi de hoc. Et dic ꝺ cõsuetudine approbata ⁊ pscripta alias non obesset cõsuetudo. ꝟ. de ꝓsue. c. vlti. Si vo ꝓsuetudo est q; detur duodecima ps uel minor talis cõsuetudo nõ sufficit nisi sit approbata a papa: q; non valet talis cõsuetudo q̃ absq; mortali peccato seruari non valet quãtũcũq; longa. ꝟ. de pscrip. quoniã omne. Sed hꝫ non põt habere bonã fidẽ q; de iure diuino debent̃: ⁊ ita non posset prescribere: ergo nec cõsuetudo ibi locũ habeꝛ potest. Hoc dico in laicis q; clerici uel ecclesia contra clericos non solũ partẽ prescribere potest sed etiam totã decimã: vnde dicit decretũ: qui minꝰ dedit decimas mõ emẽdet. xvi. q. vii. qcunq;. ber.
s Cum nõ sit. ꝑcedat solutio: q; ut hic dr̃ illas sibi dñs in signũ vniuersalis dominij reseruauit. ꝟ. eo. tua nobis. ⁊ ideo sine aliqua diminutõe expensaꝛ sunt soluende: ut ibi dicit̃: ⁊. c. cũ boies. sed nõ refert multũ: vtrum precedat solutio decimaꝛ exactionẽ tributoꝛ uel census: quia soluere dñs de parte sua ⁊ colonus de sua tenetur. ꝟ. eo. a nobis. et. c. tua nobis. Responderi potest: licet vtrq; conueniri possit ⁊ melius et cõmodius est ecclesie conuenire vnũ q̃ plures. ff. de exercito. l. i. §. vlti. et. l. sequenti. Et distinguitur in casu isto: vtrum dominus percipiat certã partez tertiam uel quartam siue duos corbes uel tres tantuz recipiet: de hoc dicit̃. ꝟ. eo. tua nobis.
t Cum onere. sic. ꝟ. eo. pastoralis. ff. de ꝓtraben. empti. alienatio. ⁊. ꝟ. de pignori. ex litteris.

u SUper abbates. tales. ſ. de quibus decime ſolui debeant. b.

x Cõmittant. interim anteq̃ edificent eccleſie ut illi coloni ſolnãt decimas de illis terris idẽ eſſet ſi ipſi ijdem colerent eas. ĩ. eo. ca.

y Cõponendũ. ꝛ ſic compoſitio in decimis poteſt ferri ꝑ ſacerdotẽ. ſ. eo. ex multiplici. que ꝓſonalis videt niſi ꝑ ſuperiorẽ fuerit cõfirmata. ſ. de trãſac. veniens. Sed nũquid ciſtercien. ꝛ alii monachi nõ habẽtes populũ poſſunt p̃ſcribeꝛ decimã: non videt: q̃ decias de iure habere non poſſunt. ut. xvi. q. i. puenit. ꝯ eas non poſſunt p̃ſcribere. ſ. de preſcrip. cauſaz que. Sed videt hic exquo nomie cõpoſitiõis eas poſſunt hr̃e q̃ eas poſſit preſcribere: ſatis poſſet ſuſtineri q̃ non poſſunt p̃ſcribeꝛ decimas: ut in p̃dicto. c. cãm que. ꝛ. ſ. eo. ti. dubũ. decime eni intuitu diuini officij tãtũ debite ſunt iure diuino. ſ. e. tua nobiſ. ſed iſti nemini ſub miniſtrant ſpũalia ꝛ decime iſtis tantũ ꝑ ꝑuilegia concedunt q̃ iure cõi eas habere nõ poſſunt alias ſupfluũ eẽt priuilegiũ q̃ que de iure cõi cõpetunt ſupfluũ eſt p̃cibus impetrare. C. de theſau. l. i. li. x. ff. ad municip. l. i. vñ cuz iſti allegarent p̃ſcriptionẽ ne ceſſe habebãt oſtendere titulũ q̃ eis daret cãm preſcribẽdi. ſ. eo. dubũ. que loquit de boſpitalariis hieroſolymitanis qui de iure cõi decimas poſſidet non poſſunt ꝛ ideo in his que de iure cõi poſſidere non poſſunt neceſſarius eſt titulus: ꝛ ſic poteſt intelligi. ſ. de preſcrip. ſi diligẽti. vbi de hoc.

z Alios. hic habes argu. q̃ res inter alios acta aliis preiudicat.

ꝛ Interdicimus. ad alienas eccleſias ptinẽtes Iſtud poteſt intelligi de decimis laicis in feudũ conceſſis ut nulla perſona eccleſiaſtica ad quã ptinent recipiat illas ĩ pign⁹: ut ſi penes laicũ remaneãt citi⁹ redeãt ad eccleſiã ad quã ptinẽt ſaltẽ poſt mortẽ: cũ in decimis non habeat locũ ſucceſſio. ſ. e. ad hoc. lz ſuccedant heredes in decimis antiquitus cõceſſis in feudũ: ꝛ hac rõne ſufficit ſi laicus de cõſenſu ep̃i decimas tales alii eccleſie donauerit. ſ. de his que fi. a prela. ſine cõſen. ca. cũ apoſtolica. eccleſia vo ad quã ptinent bene põt eas in pign⁹ recipere q̃ ꝑ hoc citius rehabebit decimas ſuas cũ tunc nõ teneat cõputare fructus in ſortẽ. ĩ. de vſur. c. i. ꝛ. c. ꝙqueſtus. ꝛ. ſ. de feu. c. i. Idẽ eſſet ꝛ multo forti⁹ ſi laicus de facto tantũ decias retineret: ꝛ hec fuit ꝓbibitõis cã ut per hoc ꝓuideret eccleſijs ad quas iſte decime puenire debent.

a Vllus. tondeat. ſ. ad ꝓfitendũ ut ſit monachus. xx. q. i. illud. clericus tñ poſt. vii. an. poteſt fieri q̃ tunc eſt doli capax. xxviii. di. de his. ꝛ. lx xvii. di. quicũq̃z. ꝛ. c. in ſingulis. Sed ar. ꝯ. ſ. de prebẽ. ſuper. ibi dr̃ q̃ pueri non ſunt idonei ad beneficium obtinendum.

b In legitima. ſ. xiiii. an.

c Spõtanea. q̃ ſi coactus non valeret. xx. q. iii. preſens clericus.

d Si quis. tonſuratus. ut fiat monachus uel regularis canonicus. xx. q. ii. ſi in qualibet.

e Infra annum. ꝛ idem. xx. qõe. ii. puella. ꝛ tutor contradicere poteſt infra idem tempus: ut ibi dicitur.

f Ad principẽ. i. ad papã. de ꝙſe. di. i. corpa uel ad p̃ncipẽ uel p̃latũ eccie. b.

g Ad miſſuz. i. vicariũ ep̃i qui gerit vices ſuas. ſ. de inſti. ex querimoniis.

h Permaneat. quo ad parẽtes q̃ poſt annũ filiũ reuocare non poſſunt ut hꝫ. ꝛ. xx. q. ii. puella. Ipſe vo puer quicũq̃z vſq̃ ad finẽ. xiii. an. poſſz reſilire ĩ. eo. ſignificatũ. ꝛ. c. cũ ſimus. poſtea vo non poterit exire. xx. q. i. illud.

i Per vim. illatam ſibi a parentibus.

k Clericus. i. monach⁹ pmaneat. Sed ex mora tanti tpis p̃ſumit ꝙſenſiſſe ꝛ intellige ſi potuit reclamare. ĩ. de ſpon. ad id quod. ꝛ. i. q. i. cõſtat. ꝛ. ĩ. de de ſpon. ipu. de illis. ii. alias aũt nõ teneret monachatus. ſ. qõ me. cã. platum.

l Et clerici fingunt. Nõ. q̃ fictio ſiue ſimulatio q̃q̃z fit ex honeſta cã: q̃q̃z ex inhoneſta. Ex honeſta cã. xxii. q. ii. vtilez. ꝛ. xxiii. q. ii. dñs. ꝛ ſ. de his que vi metuſue cã fi. platũ. vbi de hoc. Simulatio vo ex inhoneſta facit monachũ ꝛ compelliꝛ redire ad monaſteriũ ꝓpter dolũ ſuuz xxvii. di. quod interrogaſti. Et ita iſti clerici fingũt ſe monachos ex honeſta cã ab initio exquo daꝛ ei optio. Sic etiã dico in matrimonio: q̃ ſi aliquis ꝑ dolũ eo ꝓpoſito copuleꝛ alicui mulieri q̃ velit ſtare legitime cũ ea ꝛ hoc ſit paratus ꝓbare nõ eſt audiẽdus ga

laicis nõ preſumant.

De regularibus ꝛ tranſeũtib⁹ ad religionem.

Ex concilio maguntino.

Vllus tõdeatur[a]: niſi legitima[b] etate ꝛ ſpõtanea[c] uoluntate.

Ex eodem.

Si quis[d] ante ãnos legitimos conſoratus[d] eſt ſine conſenſu parentũ ſuoꝝ. ſi parẽtes ipſius ĩfra annũ[e] nõ reclamauerit ad principẽ[f] aut ꝓpriũ epiſcopũ: uel ad[g] miſſum dominicũ: in clericatu ꝑmaneat[h]. Si uero poſt legitimos ãnos p̃ vim clericus[k] factus eſt: ꝛ nec ipſe nec parentes eius infra annum ad me moratas ꝓſonas reclamauerint in clericatu ꝑmaneat: ſicut is de quo ſuperius dictũ eſt.

Ex concilio toletano.

Si clerici qui[l] ſe fingũt habitu ꝛ nomine monachos ꝛ nõ ſũt: corrigant ut veri monachi ſint uel ueri clerici[m].

Ex concilio arelatẽſi.

Vidua ſi ſponte[n] uelũ cõuerſionis quãuis ſi ſacrũ ſibi ipoſuerit[o] et in eccleſia int uelatas oblatione[p] deo obtulerit: uelit nolit ſactionie habitũ ulteri⁹ debet habere: lz ſacramẽto[q] firmare uelit eo tenore ue lamen ſibi impoſuiſſe ut deponere poſſet. ℞ Reg. ix. anath. ſubdia.

Iohannes frater: ꝛ ifra. Ꝓpter ſeti iuſſiõe mãdam⁹: ut neq̃z mõachũ de mõaſterio ĩ mõaſteriũ[r]

in ſponſalibus ſine matrimonij recurrit ad cõem intelligentiã verboꝝ. ĩ. ſponſalibus ſine ſponſ. ex lr̃is. ar. eſt hic ad queſtionẽ illi⁹ qui finxit ſe mulierẽ ꝛ ſuſcepit habitũ in monaſterio monialiũ: ut poſſit corrũpere mõachã ꝛ in. c. quod interrogaſti. b.

m Veri clerici. et ſic datur eis optio: vtrũ velint eſſe clerici uel monachi. ſi. ſ. de elec. cũ cãz. ꝛ ar. xvi. q. i. nemo põt. arg. ꝯ. ĩ. c. ꝓri. ꝛ. xxvii. di. qõ interrogaſti. vbi cõpellit in monaſterio remanere: ſic poteſt ſolui hic conſtabat eos. tales eſſe lz ſtarent in habitu monachali in contrariis non conſtabat imo tanq̃ veri monachi ſtabant ꝛ ſe gerebant unde nõ audiunt volentes iurare contrariũ.

n Vidua. ſponte. ſecus ſi ꝑ vim. ſ. de his que vi metuſue cauſa fiunt. platũ. tan.

o Impoſuerit. ipa met vidua velum conuerſionis ſibi poteſt imponere: ut hic patz. ꝛ. xxvii q. i. viduas. poteſt etiam illud recipere a ſacerdote. ĩ. qui cleri. uel vo. conſuluit. ꝛ. xx. q. i. vidua. aut ab epiſcopo. ſ. quod me. cau. perlatuz. velũ vo conſecrationis a nullo recipiunt. xx. q. i. deuotis. ſole eni virgines conſecrantur. ut. c. deuotis. ꝛ. c. placuit. e. q.

p Oblationẽ deo obtulerit. reſpicit loci conſuetudinem: vbi forte velate offerunt panẽ ad euchariſtiam conficiendã. ſi. xxvii. q. i. vidua. Et ita eo ipſo q̃ ſic ſtetit in eccleſia cũ aliis monacha iudicaꝛ xxvii. di. quod interrogaſti. ꝛ. xx. q. i. quoniã progenitores. ſi vero alias habitaſſet ibi etiam in longo tempore non iudicareꝛ monacha. in auꝛ. ut conſti. que interpreta. conſti. circa mediuz. colla. vi. Et ideo conſueuit dici q̃ habitus ſine profeſſione non facit monachum. ĩ. eo. correctum.

q Licet ſacramento. ſ. tantuz: ſed ſi adiuuetur aliis bonis preſumptionibus tunc forte ad plenam probationẽ ꝛ perſona honeſta ſit poſſet ſibi deferri ſacramentũ. C. de reb. credi. in bonefidei. ſ. de proba. ſicut conſuetudo. ſ. de iureiurã. c. vlti. ꝛ etiam ſine iuramento ſi haberet alias probationes. ſ. quod me. cau. perlatũ. vin. Sed hec vidua non potuit probare per legitimas probationes ſed allegabat fictionem ex alia cauſa honeſta ꝛ iurare volebat: ſed iuramentum ſuũ non ſufficit ꝛ ideo remanet in monaſterio: ꝛ ſecundũ hoc intelligiꝛ illud ca. ꝛ illa palea. xxvii. qõe. ii. viduas uelare. de ficrõne ex honeſta cauſa: alias ſi fictio ex inhoneſta cauſa fuiſſet nulla ꝓbatio iſtius audireꝛ propter dolũ ſuũ: ꝛ ſi illud ꝓbareꝛ ſic poteſt intelligi. c. illud. xxvii. di. quod interrogaſti: ut dicit. ſ. c. ꝓri. quicunq̃z ergo ficte monaſteriũ vult intrare ex honeſta cauſa ꝓteſteꝛ illud p̃ſentibus teſtibus: ut fecit illa in. c. perlatũ. ꝛ. c. illud qõ interrogaſti. poteſt intelligi in eodẽ caſu cũ iſta decre. ut intelligaꝛ de fictõne ex honeſta cã: ſed multer illa hoc ꝓbare nõ potuit: ꝛ iõ cõpelliꝛ redire ad monaſteriũ ꝓut intellexit Hug.

r Iohannes. in monaſteriũ. hoc. c. loquit de his qui cauſa leuitatis tranſeunt alias licitum eſſet tranſire ad artiorẽ religionẽ petita licentia: licet non obtenta. ĩ. eo. licet.

s Peculiare. nisi causa administrationis. ī. de sta. mo. monachi. alias nisi in morte resignauerit. cū ipsa pecunia in sterquilinio subterretur. ī. de sta. mo. ꝛ ca. regu. cū ad monasteriū.

t Reddaꝛ. quē teneꝛ abbas recipere ne vagabūdus in anime icurrat detrimentū. ꝛ cōpellīt abbas si noluerit. ī. e. c. vlti. ꝛ ar. xviij. q. ij. abbates. Item signatur cōtrariū. xxvij. q. i. si qua monachaꝫ. ꝛ. c. si quis rapuerit. vbi dicīt q̄ monachi delinquētes debent tradi arctiori monasterio. solu. Illa intelligunt cū priora monasteria redarguunt de solutōne. Quid hodie oꝛ fieri de istis fugitivis. dicīt. ī. e. c. vltimo.

u Uia. hoc. c. in quibusdam libris habeꝫ pro pala. xxi. q. i.

x Xviij. annū. hoc speciale est propter asperitatē locorum alias regulaꝛ est q̄ post tēpus pubertatis taꝫ masculi q̄ femine possunt ꝓfiteri. xx. q. i. c. i. ꝛ. q. ij. si in qualibꝫ. ꝛ. c. puella.

y On est vobis permittatis. ꝛ meritō. qꝛ qui mutat locuꝫ de minori ad maiorez mutare debet. xciij. di. legimus. in fin. et. ſ. de transla. licet. ꝛ. c. i. ꝛ hoc ideo precipit qꝛ nō reperitur ordo artior. et pro eo q̄ dicit licentia supple maxime. qꝛ nec abbaſ posset in hoc dispēsare ut ad minorē transiret. Uel intellige q̄ de licentia abbatis: posset transire ad equalez iusta de causa.

z Celerit. post admonitionē. et celeritas ista ad arbitriū iudicis referī exq̄ nō determinatur. ſ. de off. dele. de cāis ff. de iur. delī. l. i. in fi. De istis vagabūdis tene ut dicitur. ī. eo. c. vlti.

a In nostrā statim penituit. arg. nō dici factū qđ nō durat. i. q. i. Qſtat. ff. quod cū eo qui in alie. pos. si filius. ff. de in rē ver. si ꝓparte. §. versum. ꝛ. xxiij. q. vi. vides. ar. cōtra. qꝛ exquo semel placuit amplius displicere nō pōt. xxxij. q. v. bonifacius. C. de ēpiscopis et clericis. nō iccirco. ꝛ. iij. di. erit aūt. ꝛ. c. in istis. ꝛ. xiij. q. ij. dilectissimi. Solu. ibi cōstat de facto ꝛ eius q̄litate nō est querendū de eius ꝓseuerantia. nā sufficit q̄ ab initio ꝓstitit cū vō cōstat de facto ſz de intētione nescīt. recurrim⁹ ad p̄sūptionē perseuerantie ut in casu isto ꝛ ꝓsi.

b Ante cōsumationem. Nota ex hoc verbo q̄ in casu isto annus inceptus pro cōpleto nō habetur. xx. q. i. illud. ꝛ. q. ij. si in qualibet. ꝛ. ī. eo. significatū. ꝛ in alio casu. ſ. de elec. cū in cunctis. Arg. cōtra ff. de mu. ꝛ bono. ad rem publicā. ꝛ. lxxviij. di. presbyter. ꝛ in. c. pdicto. cū in cunctis. §. inferiora. Solu. in dignitatibus fauoꝛ ꝓsiderat. ꝛ ideo annus inceptus pro cōpleto habetur. ſz in ēpo est spāle: in regule obseruatōne grauitas est ꝛ laboꝛ ꝛ sic odiū. ꝛ ideo annus cōpletus exigitur. ar. ſ. e. qꝛ in insulis.

c Triduum. arg. cōtra. xx. q. i. c. firma. ꝛ. xxvij. q. i. per totum. xx. q. iij. eos qui semel. Solu. Quidā dicunt q̄ illud dispensatiue dictuz est. alias regulare est q̄ pubes ingrediens etiā post momentū exire nō potest ut dicunt cōtraria. Sed hec solutio nō valet. quia ꝓtra votum cōtinentie nō admittīt dispensatio. quia cōtinētia castitatis ꝛ abdicatio ꝓprietatis ita inherent ossibus monachoꝝ ut nec summus pontifex valeat dispēsare. ī. de sta. mona. cū ad monasteriū. in fi. Dicas ergo q̄ iste sine deliberatione ꝛ ex mentis impetu intrauit ꝛ illectus fuit. ꝛ ita quo ad deum nō fuit obligatus qui cōsiderat coꝛ ꝛ nō opus. xiiij. q. v. si quid inuenisti. ꝛ. xv. q. vi. c. i. in fi. ꝛ ideo nec apō ecclesiam cū habeat certa iudicia de tali voto facto impetuose ex eo q̄ sine ꝓbatione habitū suscepit. ꝛ. qꝛ infra triduum penituit. ꝛ quia ꝓpe puerilia fuit. iure ergo cōi ipsum absoluere debuit. ꝛ ita nō fuit obligatus q̄tum ad deuz ꝛ eius ecclesiam. ar. xxii. q. iij. vnusquisqz ꝛ. xv. q. i. sane. ar. xvij. q. iij. sunt qui opes.

d Super eo. susceperūt eo animo ut ad seculū non redirēt nulla facta ibi ꝓfessione. ī. e. statuim⁹. ita q̄ de hoc cōstabat ut ibi dicitur.

e Ne cōtra votū. quo renūciauerūt seculo generaliī nōdū facta professione alicuius religionis: vnde cogēdi sunt remanere: vel ibi uel ad mitōrē transire si sponte voluerīt. ut hic dicit. ꝛ. ī. e. cōsulti.

f Habitum. de quo premisit quo renūciauerūt seculo.

b Redire. moribus emēdatis. ī. e. cōsulti.

c In eadē veste. Sz in q̄ veste positi in ꝓbatione debent esse. videī q̄ in illa in qua venerūt. liij. legē. ꝛ. liij. di. multos. in fi. ar. xxvij. q. ij. si quis incognitus. Hic q̄ monachali habitu ut hic dicit. ꝛ. ī. e. statuimus. aliqn nō posset probare austeritatē monachales que in vestibus ꝓ magna parte cōsistit. ꝛ qđ dicīt hic in fi. in eadez veste redeant in qua venerunt. sic intellige. qꝛ finita ꝓbatiōe si noluerint ibi remanere restituent eis vestes cū quibus venerūt ꝛ cum eis recedēt. ꝛ sic seruaī pro regula monachoꝝ. et. c. que dicūt q̄ ꝓbari debēt in veste laicali nō seruanī. ſz intelligas de veste in qua venerūt. vel dic in veste laicali. i. in veste nouitioꝝ qui sunt in ꝓbatione: q̄ differūt ab illis que danī ꝓfitētibus. ī. e. statuimus.

d Sane. remanere ꝓmittas Sed cōtra videtur. xix. q. iij. mādamus. vbi dicīt q̄ si canonic⁹ regularis ad monasteriū trāseat ad canonicā reducaī ꝛ in vituperiū memoriale cucullā portet. sed illud intellige q̄n causa leuitatis uel vanitatis nō petita licētia transit hic q̄n causa maioris religionis ꝛ bono zelo. ī. e. licet.

e Significatū. a parentibus oblatus. si fuisset a parētibus oblat⁹ an. xiiij. annū exire nō debuit sed post. xiiij. annū ibi stare nō cogīt. ī. eo. cum simus. alias si nō fuisset tradit⁹ a parētibus q̄cunqz vellet posset exire ut hic innuitur.

f Si vero fuerit oblatus. maxime.

g Intrauit. qꝛ tunc retinet quod fecit. xx. q. i. illud.

b Ratā habuerit. qđ intellige si expresse ꝓsentiat. imo certe etiā tacite: si vltra illud tēpus remanent. ī. ō despō. impu. līas. ꝛ. c. accessit. n̄ cā maioris certitudinis in p̄ncipio. xv. anni eius volūtas requirēda est. xx. q. i. c. illud. ꝛ sic seruāt plures religiosi ꝛ bene. Itē est hic ar. q̄ ea que ab initio nō valent tractu tēporis cōualescūt. si. ī. de despon. impu. de illis. ij. sed dic valet ut ex nūc sed nō ut ex tunc. ff. de offi. ꝓcōsu. obseruare. in fi.

i Ad aliam religionē. hoc nō videtur. quia si fecit professionē ibi ad aliaz postea minorē transire nō potest. arg. ſ. eo. nō est. sed dic ad aliam eiusdē religionis uel maioris supple hic quesiisti.

k Cum virū. discretionis annos. i. infra annos ad votū uel matrimonium cōtrahendū aptos qui in puella. xij. in puero. xiiij. ut. xx. q. i. c. i. ꝛ. ij. nā ante dicuntur carere iudicio. ff. de iudi. cum prator. §. non autē. ꝛ. iij. q. vij. §.

ria. in prin. ⁊ dic iudicio. i. discretione. sed quo ad beneficiū restitutionis im plorandū vsq; ad. xxv. annū dicit fragile ⁊ infirmū huiusmōi etatis cōsiliuz ff. de mino. l. i.

l Tolleranī. xx. q. i. monachum.

m Deuotio. paterna deuotio qnq; facit monachū occasionaliter. aliqn̄ enīz filius obtēperat voluntati pa terne ex debito honestatis n̄ necessitatis. xx. q. i. illud. ⁊ c. puelle. sic ⁊ in matrimonio in tellige. j. devespō. impu. c. i. a lias nō cogit filius ad ꝫ obtē perare patri. ut hic in fi. et in p̄dicto. c. puelle. ⁊. j. e. cum si mus. q2 res est voti nō p2ecepti. xxxij. q. i. integritas. et. c. puelle. ⁊ expone aut p2o ⁊. q2 paterna deuotio facit mona chū cū sequit̄ ratihabitio filij ⁊ eadē expositio fit. ℒ. de v̄. sig. l. pe. vbi aut ponit̄ p2o et.

n Quicqd horū. Ex hoc v̄bo videt̄ q; per se sufficiat al terū istoz sed nō est verū. vn de sic intellige. paterna deuo tio cū ratihabitione filij adul ti sufficit ꝓpria ꝓfessio filij si ne patris deuotione sufficit. ⁊ ita si incipias a primo vtrū q3 necessariū est. si a secundo sufficit secundū tantū. si. s̄. ō rescript. olim.

o Recipiūt. Sed quid si an te reciperent? Rūdeo. Non obstat exire volenti. quia nō tenet ꝓfessio infra discretōis annos. xv. q. i. illō. ⁊ c. i. s̄. e. significatū. ⁊. j. e. cū simus. si cut nec matrimoniū. nisi ma licia suppleret etatez. j. de de spō. impu. puberes. ⁊ c. a no bis. ⁊ c. vlti.

p Roborat̄. ar. q; ea que ab initio nō tenēt tractu tēporis cōualescūt. sic. s̄. eo. significa tū. ⁊. j. ō despō. impu. de illis i. q. i. ꝟstat. Dic q; ex nunc in cipit valere ⁊ nō ut ex tūc. ut dixi. s̄. e. significasti.

q Nec obloquit̄. Hic respō det tacite questioni que pos set fieri per. c. illud puelle. xx q. i. a cōtrario sensu. vbi dicit̄ q; puelle que suscipiūt habi tū virginitatis nō coacte ipe rio parentū: deserere nō p̄nt habitū susceptū. ergo sin coa cte fuissent a contrario sensu bene possunt deserere. at ista fuit coacta. ergo nō debet ꝓpelli redire ad mo nasteriū. nō obstat illud. c. a ꝓrio sensu inductū. q2 illud intelligit̄ de adultis q non p̄nt habitū semel susceptū relinquer̄. ⁊ hic loquit̄ de ea que adhuc erat infra annos discretionis que facta adulta ꝓfessionē fecit nec cōtradicit. Vel sin coacta fuit postea ꝓsensit vnde exire nō potest. ⁊ est si. ℒ. qō me. cau. l. ij. s̄. de his que vi. metusue cā fi. ad audientiā.

r Directū. habitus. Hic euidēter apparet q; habitus nō facit monachuz ꝛ sola ꝓfessio regularis. sic. j. qui cle. uel voué. cōsuluit. ⁊. j. e. ex parte. ⁊ s̄. e. ut clerici. Sz cōtra videt̄. xxvij. di. qō interrogasti. ⁊. s̄. eo. vidua. ⁊ c. sup eo. Sol. illud vez est q; habitus sine ꝓfessione nō facit monachū. sola eni ꝓ fessio vera uel p̄sumpta monachū facit ⁊ solēnizat votū. Dicas ergo q; quicū q3 facit ꝓfessionē in manu abbatis seu etiā alicuius monachi. ⁊ vbicūq3. dū modo recipiat̄ eius ꝓfessio ab abbate ⁊ fratribus monach⁹ est ⁊ solēnizatū est votū illius. j. qui cle. uel vo. insinuāte. ⁊ hic. et illa. c. q; interrogasti. ⁊ c. vi dua. intelligunt̄ de p̄sumpta ꝓfessione. exq⁹ eni morant̄ int̄ aliaſ moniales ⁊ gerūt se tāq; monachas monache sunt cēsende. xx. q. i. quoniā ꝓgenitores. ⁊ q2 ab initio eo ꝓposito ⁊ eo ano intrauerunt ut monache essent tacite. exquo nullā ꝓtestationē fecerūt ⁊ multo tpe ibi fuerūt saltē per annū in habitu ꝓfes soz. j. e. ex pte. vnde postea nō audiunt̄ etiā si velint iurare ꝟstrariū. Illud. c. super eo. intelligitur de illis qui habitū recipiendo renunciauerūt seculo ta cite uel expresse. ut ibi dicit̄. ⁊. j. eo. cōsulti. ⁊ c. statuimus. quod in eodē casu loqui videtur cū illo. c. consulti.

s Professio. que hic interc̄sit ex eo qō dicit. iunctis manibus tibi se reddi dit in monachū ⁊ in fratrē saltē tacite. licet forte nō expressit formam ꝓfessi onis quā habes. xx. q. i. vidua. ⁊ perinde fuit ac si formā illā seruasset. Sz lit tera sequēs videt̄ cōtradicere huic. vbi dicit talis ut fiat monachus ⁊ reddat copulauit: ad monasterium redire cogatur cō. t. t. r. q; cum iuxta cōci. tolleta. ⁱcensurā mōachū aut pater na[m] deuotio aut ꝓpria ꝓfessio fa ciat: quicquid boz[a] fuerit allegatū tenebit reuertendi ad seculū aditu penitus interdicto. nō enī uidetur illa monastice professionis a se pos se iugum excutere. cum eam nō cō stet euidenter contradixisse cū be nedictionem acceperit: quaz non nisi in etate discretionis recipiunt[o] que uelantur: p2esertim si ratihabi tione sequta: ⁊ si eam quandoq3 cō tradixisset constiterit quod ante ge stū fuerat roboratur[p] nec[q] obloqui tur: quod de p2e. n. leonis pape cō stitutione per contrariuz sensum su mitur: ut puelle que coacte parētū imperio uirginitatis habituz susce perunt: ipsum possint sine p2euari catione deserere cū de ea recte pos sit intelligi: que in etate nubili no scitur cōstituta. tunc enī: quia libe rū habet arbitrium in electione ꝓ posiri sequi parentum non cogitur uoluntatem.

Item.

Drectum nobis ex parte tua petitorium continebat: q; i. canōicus sacheronti[o] ifirmitate gra uatus uotum: ut fieret monachus se asserit emisisse. unde metuēs ne uoto decederet non cōpleto: iūctis manibus tibi se reddidit in mona chum ⁊ in fratrē: ⁊ infra. Inqui. t. t. r. quod cū monachuz non faciat habit[r] sz ꝓfessio[o] regularis: exquo a conuertendo uotū emittit̄: ⁊ reci pitur ab abbate talis ut fiat mona chus: ⁊ reddat domino que ꝓmi sit: erit utiq3 ꝟpellēdus.

dño que p2omisit. ⁊c. Sed tu expone fiat monachus. i. stet et viuat ut monachus. vel intellige q; votū fecit solūmodo ut fiat monach⁹ tradēdo se in manus abbatis. ut. j. de vot. ⁊ vo. redēp. per tuas. vbi fuit similis ꝓmissio ⁊ hoc ꝓbat littera illa exquo a cōuertēdo votū amittit̄ ut. s. fiat monachus. talis ergo qui sic ꝓmisit ⁊ vouit q; intra bit religionē ꝟpellē dus ē ut fiat mona chus ⁊ reddat dño ꝓmissū ⁊ votū suū ⁊ sic plane senat lra et ita collige ex ꝫ q; qui ꝓmittit se intra tuz[r] aliquā religiōz tenet̄ ꝟplere ꝓmis suz. ⁊ pōt ⁊ oz ꝟpel li. j. de vot. ⁊ vo. re dēp. p tuas. qō ꝓus dixi verius puto q2 reddēdo se in mani bus abbatis in mo nachū ⁊ fratrē stati fuit monachus.

Elestinus. iij.

Am sim⁹: ⁊ infra. Sane nr̄is auris⁹ est relatū: q; cū. b. mi les se cū suo filio discretiōis[t] ānos nullaten⁹ attingēte ad quoddā mo nasteriū cū bonis suis etiā ꝓtulisz dictū filiū suū fecit habitū susciper̄ monachalē. ⁊ infra. dis. t. t. r. q; si di ctus puer ad ānos[u] discretiōis per uenerit: ⁊ habitū retinere noluerit monachalē si ad hoc induci nequi uerit: nō est ullaten⁹ ꝟpellend⁹: q2 tūc libez[x] sibi erit eum dimittere: ⁊ bona paterna[y] que ipsi ex succesio ne p2oueniunt[y] postulare.

Ano. iij. epō ⁊ c. cargeñ.

Sicut[z] tenoz lr̄az[a]: ⁊ infra. Cōsul. v. t. r. q; licet ista duo iter se repugnātia[a] uideāt̄ur: ut quisquā s. sit extra se posit⁹ ⁊ de p2esenti ui ta desperet: si tamen eo tēpoze quo p. sacerdos latoz p2esentiū posit⁹ extra mentē[b] asserit: indut⁹ fuit ha bitu[b] monachali cū alienat⁹ non sē tiat ac p; hoc nō ualeat ꝓsentire: eū denūcietis ab obseruatione mona stici ordinis absolutū[c] nisi postquā mentis sue factus est cōpos spōta nea uolūtate ꝓfessiōem fecerit mo nachalem.

Idem Pisano archiepō.

Apostolicā sedem: ⁊ infra. Cū monachū fieri ante uni⁹ anni[o] ꝓbationē regularis institutō interdicat: ⁊ infra. Questionib⁹. t t. r. q; licet tēpus ꝓbationis a san ctis patribus sit induitū nō solū in fauorem ꝟsi: sed etiā mōasterij[c] ut ⁊ ille asperitatis isti⁹ ⁊ istud mo res illi⁹ ualeat experiri: quod utrū q3 diligēter est obseruādū: p2eser tim cū ab utroq3 de reliquo certa

t Cum simus. di scretionis. dic de ꝫ ut dictū est. s̄. eo. cū virū.

u Ad annos discre tionis. xiiij. s. q2 tūc liberū est ei stare si voluerit remanere. uel recedere si ei nō placet. xx. q. i. illud. ⁊. q. ij. si in qualibz.

x Et bona patrna. quibus ꝓuari n̄ po tuit legittia iure na ture et reliq; per te: mōasterio ꝟpetēte: q; ipso ingressu ꝟpe tit. xix. q. iij. si q; mu lier. ala. que erit ter tia illius partis que sibi ab intestato de betur uel medietas secundū numerū fi lioz[x]. ℒ. de inffi. te. in aut̄. nouissima.

y Prouenūt. s̄. de testa. raymun⁹. t. c. raimaldus. vbi de ꝫ

z Sicut. casus. sa cerdos iste i in firmitate grauissīa laborabat ita q; ex tra se positus despe rabat de vita p̄senti ⁊ in tali articulo cō stitus indutus fuit habitu monachali ⁊ ad monasteriū deportatus tandē ꝟualuit ⁊ habitū dimisit ⁊ de abbatis licētia monasteriū dere liquit. Cōsuluit sacerdos dn̄m papā quid esset ei faciendū. ⁊ ipe re spondit ſm qō sequit̄ in littera.

a Repugnātia. vii nō videbat̄ audiēdus. s̄. de ap. solicitudinē. xx tij. q. vij. qō aūt. ⁊. ℒ. de libe. ca. cū precū.

a Dentē. si aūt integrū haberet iudiciū licet grauissimā pate ret̄ infirmitatē bene obligaret̄ si vouerit. ar. insti. qui. nō est p mis. fa. testa. §. ꝓterea. tenetur aūt hoc ꝓbare. s. se tūc tēporis extra mentē fuisse. s̄. de succes. ab intesta. cū dilectus. arg. cōtra. iij. q. ix. indicas. lau.

b Habitu monachali. ita q; votū fecisset. q2 solus habitus nō facit monachū sed ꝓfessio. s̄. e. porrectū. ⁊. j. e. ex parte.

c Absolutū. ⁊ ita nullū est votū siue obligatio que fit mente aliena ta. sic. xvij. q. i. gonsaldus.

d Ab apostolicā. anni. ut. xvij. q. i. gonsaldus. qnq3 tn̄ statuit̄ bie nniū. xix. q. ij. monasteriis. qnq3 triennīū. xvij. q. ij. si quis in cognitus. q2 diuersa tēpora statuunt̄. videt̄ esse arbitrariū qō sans potest cōcedi. q2 etiā statim posset recipi ⁊ renūciare beneficio bu ius ꝓbationis. ut. j. e. c. dicit̄. ⁊. c. statuimus. Dici cōsueuit q; cleri cus ignotus ⁊ laicus notus ꝓbant̄ per biennīū. sed clericus notus per annū. laicus ignotus per triennīū. ⁊ sic intelligi cōsueuerūt. c. predicta. Sz nō credo q; hodie seruet̄ illa diuersitas. imo quilibet statim pōt admitti ut dictū est. ber.

e Monasterij. ergo alter altero inuito huic bn̄ficio renūciare nō pōt qō est verū. q2 cōiter in fauorē vtriusq3 introductū fuit. ⁊ qō fa

more alicuius introductū est in odiū eius nō dz retorqueri. C. de legi. qō fauore ⁊ iure cōi potior est ꝺditio ꝓhibētis. ut ar. C. de seruitu. ꝓdi. p fundū. ⁊. ff. cōi diui. sabinus. t. Be cōi tū cōsensu potest vterq; renunciare iuri suo ut hic dicit. cū sit ꝓsonale ⁊ singulare beneficiū. s. de offi. dele. gratū. C. de pac. si quis in ꝓscribendo. ff. de min. si index. ⁊. vij. q. i. q̄ periculosū. secus si esset cōbeneficiū ⁊ fauore oium introductū. s. ō fo. cōpe. si diligēti. vbi de hoc. ⁊. uiij. q. iij. §. item parentes.

f Obtinet firmitatez. ut. xvij. q. i. nos nouimus. ⁊. xxvij. di. si vir. ⁊. ij. q. vi. § biduū. ber.

g Prohibendū. qz grave est in expertos dei fuitio applicaī. xix. q. iij. monasterijs. ⁊. C. de remili. cōtra publicā. li. xij. ⁊. ff. ō va. mu. ꝓtor. §. vlti. ⁊ teneī gs de mala electiōe ar. xxiij. di. tales. ff nau. caup. sta. l. vl. §. ij. C. ō colle. illi. Lyma. li. xi. vbi tenetur quis: eo ipso q̄ admisit ignotū.

b Corrigendi. arbitrio iudicis exq̄ pena nō adijcit. s. de offi. dele. de cāis ff. ō iu. deli. l. i. in fi.

i Sicut nobis. ō morte secur⁹ si tñ sane mētis fuit alias nō obligareī s. e. sicut tenor. xvij q. i. gonsaldus. xxxij. q. vij. c. neq; furiosus. ⁊. C. de transac. l. sanū mente. sz queriī qualiter alias timor mortis impedit monachari. s qō me. cau. platū. ⁊ notaī hic. Rii. monachatur ibi ut euadat mortē corpis. B ñ monachaī ut euadat mortē corpis. sz potius mortē aic. io.

k Bonis suis quō daz. si tenuit monachatus. sic. xxvij. q i. si quis rapuerit. ⁊ j. qui cler. uel vouē. c. vlti.

l Et scientib⁹. vñ tenebāī cū reuocare. j. e. c. vlti. sed ad bona ipsius si mortuus cēt ⁊ ipm non reuocauerūt aspiraī nō deberēt. qz quez riuū ꝺtemperunt: nō pñt mortuū suū dicere. C. de lati. liber. tol. l. vna. §. sed scimus. ⁊. j. de infan. ⁊ lang. expo. c. vno. b.

m Sua ꝓfessione. alias solus habitus nō facit eū monachū. s. eo. porrectū.

n Cāto tpe. nullus annoꝝ numer⁹ ḣm excusat. xxxiij. q. v. q̄ deo pari. imo cāto grauius delinqt. s. de ꝺsue. c. vl. ⁊. j. de simo. nō satis ⁊ ridiculū eēt ut dicit lex meliorē esse furis ꝺditionē ꝓpter ꝓtinuationē furti. ff. de fur. inficiādo. §. infans. io. Sed huic simile habes s. de testa. qz ingredientibus.

o Licet. quibusdā. monachis. s. co. nō est.

p Canonicis. xix. q. iij. statuimus. ⁊. c. mandamus. b.

notitia nō habetur: si tamē ante tēpus ꝓbationis regulariter prefinitum is qui conuerti desiderat: habitū recipit: ⁊ ꝓfessionē emittit: abbate per se uel per aliū ꝓfessionez recipiēte monasticā ⁊ monachalez habitū concedente: uterq; renūciare uidetur ei quod ꝓ se noscitur introductuz. Ideoq; obligatur p ꝓfessionem emissam pariter ⁊ acceptam ad obseruātiam regularez: ⁊ uere monach⁹ est censendus: quia multa fieri prohibent: que si facta fuerint obtinēt firmitatē. C Prohibendū⁵ est abbatibus: ne passim ante tempus probatiōis quoslibet ad ꝓfessionem recipiāt: ⁊ si contra formā prescriptam quoslibet indiscrete receperint: animaduersione sunt debita corrigendi[b] cum i subsidium fragilitatis humane spaciuz probationis sit regulariter institutum. C Dem acoñ. epō.

Sicut nobis fuit ꝓpositū: quidā clericꝰ cū egritudie nimia laboraret: quasi de morte' securus ⁊ recuperanda sanitate desperans habitum canonicoꝝ regulariū pecijt ⁊ accepit: sed nec ad ecclesiam transijt nec bonis[k] suis uti cessauit uidentibus ⁊ sciētibus[l] epō ⁊ canonicis ecclesie nazareñ. a quib⁹ habitū susceperat regularē: ⁊ ifra. ff. t. r. q̄ si regularē habitū se postulante susceperit ⁊ ad obseruationem religionis canonice sua se ꝓfessione[m] ligauit: ad resumēdū habitum eccle. est dist. cogendus: cum q̄ tāto[n] tempore extra canonicā mansit non in excusatiōem eius sed in maioris trāsgressionis augmentū merito ualeat allegari.

C Dem priori ⁊ conuentui dimolīensi.

Licet quibusdam[o] monachis ⁊ canonicis[p]: necnō ⁊ hospitalarijs ⁊ templarijs a se. ap. sit idultum ne postquā aliquis professus fuerit apud eos: ad aliū locū possit ipsius inuitis arctioris etiā religionis obtentu transiī: ut unusquisq; secundum apostolū in ea[q] uocatione permaneat: in qua dinoscit esse uocat⁹: quia tamē ubi spiritus dei ē: ibi libertas ⁊ qui dei spiritu agūtur: non sunt sub legeʳ: qz lex nō est

• • •

posita iusto: ea rōne uidetur hoc illis fuisse concessum: ne quis ex temeritate' uel leuitate in iacturā uel iniuriā sui ordinis sub pretextu maioris religionis ad aliuz ordinem trāsuolaret: sicut frequēter a multis cōstat esse presumptū: non quidez ut ei trāseūdi licētia deneget: qui eā cum humilitate ac puritate duxerit postulādam: ut non ficte sed uere ad frugem melioris uite ualeat trāsmigrare. Talis ergo postquaz a prelato suo trāseūdi licētiāᵗ postulauerit ex lege priuata[u] que publice legi preiudicat absolutus[x] liber potest sanctionis uite propositū adimplere: non obstante proterua indiscreti contradictione prelati: quia priuilegium meretʸ amittere: qui concessa sibi abutitur potestate: cū etiā ro. pon. qui supremā in ecclesia obtinet potestatez: archiepis ⁊ epis cedendi licentiā ex[z] iusta causa petentibus sine difficultate concedat. Quocirca nouerint uniuersi quibus huiusmodi priuilegium est cōcessum. se ad concedendā licētiam transeundi taliter postulantibus de iure teneri. quia sicut subditus a prelato cum humilitate ⁊ puritate debet transeundi licentiā postulare ne bonuz obedientie contemnere uideatur. sic profecto prelatus subdito sine difficultate ⁊ prauitate qualibet debet transeūdi licētiā indulgere: ne uideatur ꝓpositum ipedire diuinitus inspiratuz Si uero ꝓbabiliter dubitetur utz quis uelit ad ordinē arctiorē aut laxiorem ex charitate an ex temeritate trāsire: superioris[a] est iudicium requirendum: ne forte angelus sathane in lucis angelū se trāsformet Illa semper regula inuiolabiliter obseruata: ut nullus absq; licentia ro. pon. presumat occasiōe quacū q; deserere prelatū: quoniā sicut maius bonuz minori bono preponitur: ita cōmunis[b] utilitas speciali utilitati prefertur: ⁊ in hoc casu recte preponitur doctrina silentio solicitudo[c] cōtēplationi ⁊ labor quieti. Ad quod utiq; designāduz unigenitus dei filius ihesus christus nō de rachele[d] secundū carmen natus est: sed de lia. nec legitur cuz in do

q In ea vocatione. xxi. q. i. c. i. ⁊. q. ij. placuit. ⁊. vij. q. i. nō oportet.

r Sub lege. xix. q. ij. due sunt. ber.

s Ex temeritate. aduerte q̄liter interꝑtaī priuilegiū istoꝝ. s. q̄ nullus aliuz possit transire ad strictiorē religionē. hoc est verū ut dicit temeritatis cā. sic eni cū ꝓhibeī iuramētū temerariū tantū intelligiī ꝓhibitū. xxij. q. i. ita §. io.

t Licentiā postulauerit. sufficit ergo petere licentiā licet nō obtineaī. sic. s. de arbi. cū olim. ⁊. s. de loca. ⁊ ꝺduc. potuit. C. de iur. emphit. l. vlti. Ar. cōtra. s. de elec. cū in veteri. ⁊ ad idem etiā posset induci circa princ. Sed quid si aliquis nō petita licētia recesserit ad strictiorē vitā nunqd est reuocandus. C Cōsueuit dici q̄ nō dūmō leuitatis causa nō transeat ut hic in fi. innuitur. Sed obstat. xix. q. ij. mādam⁹. ⁊ illud pōt intelligi: qñ leuitatis causa transit. adhuc videī cōtra. s. de eta. ⁊ qual. intellexim⁹. vbi transiuit qui dā sine licentia ad aliud monasteriū nec idez punitus videī. Sz qualiter pōt quis inuito ꝑlato suo persoñā suā alienare cū rem alienare nō possit. ⁊ maior sit alienatio persone q̄ rei. xij. q. i. ꝑcipimus. ⁊. xvi. q. i. c. iij. cū forte clericus teneaī iuramento obedire. viij. q. i. sciendum. ⁊. s. de maio. ⁊ obe. cuz in ecclesijs. nec etiā potest peregrinare sine licentia sui ep̄i. de cōse. di. v. nō oportet. ⁊ sepe propter obedientiā bonū intermittiī xi. q. iij. quid ergo. cū obediē duz sit vbicūq; nō est contra preceptū dñi. vel dubiū sit q̄ nō contra preceptū domini. xxiij. q. i. quid culpatur. in fi. sed illud auctoritate canonis fit instinctu spūs sci: ⁊ ita nō ꝓstringiī ꝑ legē. xix. q. ij. due ar. j. de diuoꝝ. gaudemus.

u Ex lege ꝓuata. q̄ est amor dei siue caritas. de q̄ dī. habe caritatē ⁊ fac. gegd vis. ō pe. di. ij. radicata. lau.

x Absolut⁹. ab hac vniuersitate excipiī vxor carnaliī cognita ipubes ⁊ fruus. j. de cōuer. ꝺiu. quidā intrauit. xxi. q. ij. c. i. ⁊. ij. ⁊. liiij. di. si fruus Item excipiī ep̄s. j. e. c. v. illa sē per regula ⁊ curie astrictus. liij. di. legem.

y Dereī. amittere. xi. q. iij ꝓuilegiū. lxxiiij. di. distincti. vbi ista. C. ō iude. l. iij. ⁊. l. iu deos.

z Ex iusta cā. que sit iusta cā ⁊ que nō. ostēdiī. s. de renū. nisi cū prudem.

a Superioris. si. xi. q. i. puenit j. de iurepat. nullus. in autē. de sanctiss. episco. §. si a clero. colla. ix. vin.

b Ista cōmunis. vtilitas. xxvi. q. v. nec mirum. ⁊. xxix. q. i. §. i. vtilitas. simile. vij. q. i. scias. et in autē. de restī. ⁊ ea que pa. §. licet. collati. v. ⁊. s. de post. prela. c. iij. hoc intellige cum per publicā non impeditur priuata. quia ordinata charitas incipit a se. xxiij. q. v. si nō liceat. ⁊ de peni. di. iij. qui vult. et. xix. q. ij. due. xiiij. di. quod ait. ff. de iudi. si longius. in fi. ff. de prescrip. ver. qui seruandarū. sic nō debet prelatus sua negocia preponere negocijs ecclesie. xij. q. iiij. quicūq; de hoc etiā dicīt. s. de postu. prela. c. iij.

c Solicitudo ꝓtēplationi. i. vita actiua que in hoc casu ꝓponitur ꝓtēplatiue.

d De rachele. Rachel significat vitā contemplatiuā que est formosa sicut illa fuit. lia significat vitā actiuā que fecunda est in sobole. ⁊ ideo ꝑfertur pulchritudini rachelis. s. de renū. nisi cū prudem. b.

e Corde puro. qz ꝓsumiꝫ prima facie ex ipso facto qꝫ habet ſpeciē boni. niſi ꝓbetur ⁊trariū. ſ. de ſcru. c. vno. ⁊. ſ. de ꝓſump. dudū.

f Nō cōicat alien⁹. ſ. a caritate. de pe. di. i. §. itē ut xp̄s ait. ber.

g Entiens. amitā cognouiſſe. Si hoc verū fuit nō fuit matrimonium quo ad deū. vnde ſi probaret̄ ſepararent̄. j. de eo qui cog. cōſang. vxo. ſuc. ſu per eo. alias non ſeparent̄. ut eo. ti. de illo.

b Illicitū iuramētū. et ideo nō ſeruandū. ſic. ſ. de iureiu. tua. ij. Sed nūqd aliqui pñt licite ſe abiurare ⁊ ꝑmittere ꝓpetuā ⁊tinentiā? vī qꝫ ſic. qz talia mr̄imonia ſanctiora ſūt alijs. xxxiij. q. v. qō deo pari. Ad hoc dicūt quidā qꝫ tali mō nō poſſunt ſe abiurare ut remaneat in ſeculo. niſi trāſeāt ad religionē. ar. j. ti. ꝓxi. ex p te. i. ad fi. Jo. cōtrariū dixit. ⁊ iſti nō abiurauerant ſe ꝓpter perpetuā ⁊tinentiā: ſed ut poſſēt adulterari. ⁊ qꝫ neuter illoꝝ alterū accuſaret. talis abiuratio ꝑhibetur hic. ⁊ ſ. de iureiu. tua. ij. imo ſine aliquo iuramēto ſe poſſent obligare ad perpetuā cōtinenti am. arg. p̄dicti. c. qꝫ deo pari nullū eni iuramentū obſtat: quin alter crimē alteri⁹ denūciare ſaltē poſſit. ſ. de iureiu. quēadmodū.

i Prefatā recipiat. arg. contra. j. de diuoꝝ. ſignificaſti. ſz hic locum habet. Nihil mihi tu vel ego tibi nil cathilina cethego. xxxij. q. vi. per totū. ⁊ ſ. de iureiuran. tua. ij. ⁊. j. de adult. c. penul. ⁊. vlti. io. ⁊. ff. ſolu. ma. viro atqꝫ vxore. b.

k Audituri poſtmodū. ⁊ ita queſtio reſtitutōnis p̄cedere debet. ſ. de reſti. ſpo. ex ꝓqueſtione. ⁊. ſ. de ordi. cogn. ſuꝑ ſpoliatione.

l Poſſit in ſuo ꝓpoſito ⁊ cō pellenda etiā in ꝓpoſito remanere ſi maritus vellet ratū habere vel obſeruare ꝓpoſitū. ar. j. ti. ꝓxi. quidā intrauit. ⁊ xxviij. q. v. qō deo. io.

m Conſulti. nouitij. ſ. cauſa ꝓbationis habitus nouitiorū debet diſcerni ab habitu profeſſorum. j. eo. ſtatuimus.

n Vel noxa. nota verſum. Noxia delictuꝫ: delinquens noxa vocaꝝ. Quādoqꝫ tamē vnū ponitur pro alio. ut hic. vnde melius dixiſſet noxia. inſti. de noxa. circa prin.

o Diſtinguendū. diſtinctio iſta hodie nō videtur habere locū per decre. j. e. ſtatuimus exquo enīz ſimpliciť aſſumit habitū nouitiorū libere ante annū pōt redīr ad ſeculū. niſi euidenť appareat ⁊rium. ut ibi. lau.

p Absolute. ita qꝫ euidenter appareat. j. eo. c. ꝓxi.

q In primo caſu. ſic intelligitur. ſ. e. ſuper eo. eo enī ipſo qꝫ abſolute religionē intrauit. licet nō fecerit ꝓfeſſionē. intelligitur renūciaſſe ſeculo cū nullam premiſerit ꝓteſtationē. vnde vel ibi remanere debet vel ad laxioꝝ tranſire. ut dictū eſt in. c. ſuper eo. ar. ⁊tra. j. eo. ſtatuimus. vbi de hoc.

r Seculariter. i. diſſolute. arg. lxxxi. di. dictū.

s Remeare. Nunquid licebat tali cōtrahere matrimoniū exquo licet ei redire ad ſeculū. Dicunt quidā qꝫ non cū ſit ſimpliciter vouens. xvij. q. ij. nos nouimus. Si autē contraxit tenet. xxvij. di. ſi vir. xxvij. q. i. nuptiarum. et. j. qui cleri. vel vouen. rurſus. Quod nō eſt verū. quia nec fuit expreſſum votū intendit nec continere nec tenere qui tantū ſub cōditione vouet. Sicut nec obligatur qui ſub conditione cōtrahit matrimoniū conditione deficiente. j. de condi. appo. de illis.

t Proteſtet̄. Quid ſi nō ꝓteſtet̄ nūquid ſumiť pro religione. videtur qꝫ ſic. qz ſumma eſt ratio que ꝑ religione facit. ff. de reli. et ſūp. ſu. ſunt perſone. Dixit io. qꝫ p̄ſumi debet qꝫ potius voluerit abſolute mutare ſeculū q̄ cōditionaliter. niſi proteſtatio p̄cedat. ⁊ ſic eſt hic arg. qꝫ ꝓteſtatio neceſſaria eſt. ſ. de bis que vi metuſue cau. fi.

mū ſuā maria recepiſſe ſed martha unde quando poteſt epiſcop⁹ prodeſſe pariter ⁊ p̄eeſſe: non debz cedenti licentiā poſtulare aut etiā obtinere. Luz ergo. r. monachus uī ad frēs ciſtercien. ordinis trāſiui grauerit: ñ ut ordini uestro aliqua tenus derogaret: ſed ut apud eos uitā duceret arctiorē: mādam⁹ quatenus ſuper eo quod de corde⁽ᵉ⁾ puro ⁊ ꝓſcia bona ⁊ fide nō ficta feciſſe dignoſcitur: euz nullaten⁹ molestetis quia charitas eſt fons ꝓpri⁹ cui non communicat⁽ᶠ⁾ alienus.

Dez p̄posito ⁊ decano ⁊ ſcholaſtico demereñ. coloñ. dioce.

Queſt ad ap. ſe. g. mulier ſupplici nobis inſinuatiōe monſtrauit: qꝫ cū matrimoniū cū. e. i facie eccleſie contraxiſſz ⁊ diutiuſ cohabitaſſet eidem: orta eſt diſſenſio inter ipſos in tantū: ut qꝫ deinceps alter non requireret alterꝫ: uterqꝫ corꝑaliter p̄eſtitit iuramētū. hanc uir ipſe diuortij cām aſſignans: qꝫ quādam ipſius mulieris amitā⁽ᵍ⁾ cognouiſſet antequaz eam duceret in uxorem: quod licet aſſereret quam plurimi: nō fuit ſuper hoc eccleſie facta fides. Cū aūt poſtmoduz ad ſecunda uota cōuolaſſet uterqꝫ: ſecundo uiro uiam uniuerſe carnis ingreſſo priore ſuperſtite dicta mulier ſe fecit in arto loco ad penitētiaz agēdā includi: poſtulāſ ut ei digna remur impendere conſiliū ſalutar. Nos igiť attendentes: qꝫ illud fuit illicitum iuramentū⁽ᵇ⁾: mādamus quatenus p̄fatum uiruz mo. p̄re. compellatis: ut ea quam ſuperduxit excluſa: p̄fatam⁽ʰ⁾ mulierez recipiat: audituri⁽ᵏ⁾ poſtmodū ſi quid fuerit queſtiōis. Si uero contra matrimoniuz nihil fuerit oſtenſum: ⁊ uir ſeculo derelicto maluerit ad regularez uitam migrare: uos ei ſup hoc licentiā tribuatis: ut ⁊ illa poſſit in ſuo⁽ⁱ⁾ ꝓpoſito permanere.

Dez abbati de affligeñ. ⁊ magiſtro. r. ⁊. g. canonicis traiecteñ.

Conſulti ſumus frequenter a multis: utruz is qui monaſterium ingreſſus eſt habitum ſumendo nouitij⁽ᵐ⁾: ſi ante profeſſionem emiſſā infra tempus probatiōis exire uoluerit: licite poſſit abſqꝫ apoſtaſie nota uel noxa⁽ⁿ⁾ p̄ſertim cum debita morum correctione ad ſeculum remeare. Licz autē ſuper hoc ſenſerint diuerſi diuerſa: nos tamē credimus diſtinguēdū⁽ᵒ⁾: utrum is qui conuertitur: ꝓpoſuerit abſolute⁽ᵖ⁾ uitaz mutare: ut ſub habitu regulari omnipotenti deo decetero famuleť an conditionaliter experiri obſeruātiaz regularem: ut ita demum ſi infra annuz ſibi placuerit ꝑfiteatur ordis diſciplinā: aut ſi forte nō placuerit: moribus emendatus ad ſtatū reuertatur priſtinum. In primo⁽ᵠ⁾ caſu debet ut regulariter uiuat ad laxioꝝ ſaltē regulaz pertrāſire. In ſecūdo poteſt ad ſeculū nō tamē ut uiuat ſeculariter⁽ʳ⁾ remeare⁽ˢ⁾. Ut ergo que ſit eius intentio plenius agnoſcatur: ꝓpoſitum ſuū i principio⁽ᵗ⁾ proteſtet̄.

Idem

Poſtulaſti: ⁊ infra. Tertio que ſiuiſti: utrum illi qui in annis minoribus⁽ᵘ⁾ conſtituti nouitiorum habitum ſuſceperunt: ⁊ infra annū poſtmoduz non facta ꝑfeſſione ad ſeculuz ſūt reuerſi: ⁊ epiſcopiſ ſuis hoc ſcientibus ad ſacros ordines ſunt promoti: ſuſtineri debeant in illis eccleſijs miniſtrar in quibus ſunt ab eiſdem epiſcopis inſtituti. Nos. f. r. r. r. qꝫ ꝓpter hoc non ſūt ab eccleſijs ipſis amouēdi: ſed in eis poſſunt libere miniſtrare.

Dno. iij. veneteñ. epō.

Ex parte tua fuit ꝓpoſitum: qꝫ nōnulli ſunt qui licet pluribꝰ annis geſtauerunt habitum monachalem: profeſſionem tamen monaſticā non fecerunt: unde cuz ſuꝑ eo quod habent proprium: ⁊ alias irregulariter uiuūt: a te uel ab alijs arguūtur: non erubeſcūt dicere ſe ad carentiaz ꝓprij ⁊ continentiā ac alias regulares obſeruātias nō teneri: cum habitus⁽ˣ⁾ non faciat monachum: ſed profeſſio regularis: ⁊ infra. Decqꝫ. f. r. mandamus quatenus⁽ʸ⁾ quoſlibet tibi lege dioceſana⁽ʸ⁾ ſubiectos: qui predicto mō terraz perlatuz. xxxi. q. ij. lotharius. vij. q. i. pontifices. ⁊. ſ. de elec. cumana. arg. cōtra. ſ. de ꝓſti. cū. m. ⁊. ſ. de appel. ſolicitudinē. vbi nō valet ꝓteſtatio qui cōtra illā facit. ⁊ ita preſumiť hic in dubio in ſecurioꝝ partez. qz religio ſecurioꝝ eſt. j. de reg. iur. eſtote. ff. e. ti. ſemper in obſcuris. Sicut cū dubitať an aliquis ſit excōicatus p̄ſumiť ipſum excōicatū. ut abſoluatur ſaltē ad cautelaz. ⁊ tunc poſtea debz abſtinere ratione dubij. j. de cleri. exco. mi. illud. ⁊. j. de ſentē. ex. per tuas. Sed cōtra videť exquo aſſumit habitū nouicij. nec facit ꝓfeſſionē. nec renunciat ſeculo ex preſſe qꝫ nō intēdit ſe obligare ſimpliciter. j. eo. ſtatuimus vbi de hoc dicit. niſi euidenter appareat qꝫ tales ⁊c. quod verū eſt. ⁊ ſic intelligē iſtā decr. ſz illā.

Poſtulaſti. minoribus. Hec queſtio nī habet dubitationē. qz ſi erāt infra. xiiij. annū nō tenuit ingreſſus. et ita poſſunt libeť exire. ſ. eo. ad noſtrā. ſignificatū. ⁊. c. cuz ſimus. et. xx. q. i. illud. Sed tamē ver būistud dubiuz eſt quia pōt intelligi qꝫ fuerunt infra. xiiij. annū. ⁊ ſic nō videtur queſtio ⁊ qꝫ fuerint minores. xxv. ⁊ maiores. xiiij. ſ. ō ꝓba. in pñtia. ⁊ tūc dicas qꝫ nō ꝓſtabat euidenť qꝫ ſeculum vellēt mutar qui habitum ſuſceperūt q̄re poſſunt redīr ad priſtinū ſtatū. j. eo. ſtatuim⁹. Si vis intelligere qꝫ eſſent. j. xiiij. annos. hec potuit eſſe dubitatio. quia forte erant doli capaces. et ſic videbatur qꝫ malicia ſuppleret etatem ſicut in matrimonio carnali. j. de deſpon. impu. a nobis. ⁊. c. tue. qz ⁊ poterant ſe obligare diabolo ſic et deo. j. de delic. puer. pueris. Sed papa reſpondet qꝫ libere poſſunt miniſtrare in eccleſijs poſtea receptis. ⁊ ſic non obligant̄ ante. xiiij. annū. Hug. vero dicebat qꝫ bene obligar doli capax ⁊ tenebat monachatus. qz poterat ſe obligare diabolo. per. c. illud. pueris. ⁊ Inno. fuit in eadē opinione qui in decre. iſta reſpondet qꝫ ingreſſus tenuit. ſi malitia ſupplebat etatē ut in antiqua decreta. patet. ſed hodie non prodeſt.

Ex parte. habitus. ſ. eo. porrectuz. vbi de hoc. ⁊. j. qui cleri. vel vouen. conſuluit. ber.

y Dioceſana. i. lege iuriſdictionis. nam regulares nō ſubſunt epō

quantū ad legē dioceſanā. xvi. q. i. cum pro vtilitate ſed lege iuriſdictionis. Que differentia ſit inter legem dioceſanā ⁊ legē iuriſdictōnis. dicit. ſ. de offi. or. dilectus.

3 Duabus vijs. ⁊ male. quia in vno eodemq; officio nō debet eſſe diſpar profeſſio. vi. q. vii. noua actione. ⁊ ſic. ſ. de elec. cum cauſaz. et eſt ſi. quod dicit vſquequo claudicatis in duas partes. xlix. diſ. c. vlti. ⁊ nemo pōt duobus dominis ſeruire. ut. x xvij. di. acuti⁹. ⁊ de pen. di. i. §. item ut chriſtus ait. itez arguit q allegans otra ria nō eſt audiēdus ſ. de appel. ſolicitudiné. xxiij. q. vij. q auté. ⁊ ideo iſti nō fuerūt auditi.

4 Per annum. hoc ideo dicit. q; per annuz debet quis eſſe in probatōe anteq̄ fiat monach⁹. xvij. q. i. gonſaldus. ⁊. ſ. eo. ad apoſtolicaz. niſi renūciet illi beneficio ut ibi dicit. ⁊. j. c. pxi. qui ergo poſt annum remanet in habitu monachali ⁊ non reclamat intelligit tunc ipſo facto tacite vouere. vñ poſtea exire nō poteſt: ut hic patet. immo cōpellitur expreſſe profiteri niſi proteſtatio preceſſiſſet ſ. quod me. cau. perlatū. et hec eſt preſūptio iuris et de iure: ita q nō admittitur ꝓbatio in contrariū. q; exquo nulla ꝓteſtatio preceſſit. xxvij. di. quod interrogaſti. ſ. e. vidua. xx. q. i. quē progenitores. ſimul preſumptio eſt. j. de ſpon. ad id quod. ⁊. c. is qui. et j. de inde. c. vlti. ⁊. liiij. di. fraternitatem. ⁊ q̄ dicit per annuz poſſet ſuppleri maxime ſi intelligit de habitu monachali qui dari profitētibus cōſueuit. ut. j. c. pxi. alias locū habet quod dicit de anno. vbi nō eſt diſtinctus habitus nouitioz ab habitu ꝓfeſſoz.

u Statuimus. habitū. Nō q̄ eſt habitus ꝓfeſſionis qui votum habet annexū. ⁊ eo ipſo q̄ quis talez habitū recipit monach⁹ efficit. ⁊ per talem habitū intrando religionē ſolennizat votū. quare poſtea reclamare nō poteſt exquo cepit cum alijs canere. ⁊ de tali bitu loquit hic. ⁊ ſic pōt itelligi. ſ. e. vidua. ⁊. xxvij. di. qō inꝛoga ſti. ⁊. xxvij. q. i. vidua. ⁊. xx. q. i. quē ꝓgēitores. ⁊ talis bit⁹ ipedit ⁊ dirimit mrimoniū. xxvij. q. i. c. i. Itē eſt bitus ꝓbatiōis qui differt ab bitu ꝓfeſſoz ut hic in fi. dr. ⁊ talis bitus nō obſtat q° min⁹ poſſit redire ad ſeculū j. annū ante factam ꝓfeſſionē ut hic dicit. ⁊. ſ. eo. cōſulti. niſi euidenter appareat q̄ voluit ſeculū mutare ut ſtatim dicitur. Sed pone clericus eſt in ꝓbatione. nūquid expectabit eps vſq; ad tēpus ꝓbationis ut cōferat beneficiū: cū eccleſia vacare ñ debeat vltra ſex menſes. ſ. de cōceſ. prebē. nulla. dicit. io. q̄ ſi auctoritate epi receſſit videt ei dediſſe licentiā vſq; ad tempus ꝓbatōnis Si vero ſine licentia receſſerit tunc poterit eū legittimo tēpore elapſo priuare. vel dicas q̄ ſi euidēter appareat q̄ voluit abſolute mutare ſeculum. ſtatim pot eſt beneficiū illius epus conferre. Si vero nō conſtet de hoc tunc videtur q̄ epus teneatur ipm expectare vſq; ad tempus ꝓbationis cū habeat illud tempus a iure ille conuertendus. ſ. eo. ad apoſtolicā. ⁊ dicit decretū q̄ licentiaz ab apoſtolo datā nemini auferre poſſumus. xxvij. di. de bis. ſi iudex minus tēpus dederit q̄ ſit ſtatutum a lege ſuppleretur a iure. ff. de re iudi. l. iiij. §. ſi quis. quia videtur iuſta de cauſa abeſſe. vnde nō debet priuari. ſ. de cleri. nō reſi. inter quattuor. ⁊. c. vlti. Verius tamen videtur q̄ ſi epiſcopus nō vult eum tantū expectare. et eccleſia propter huiuſmodi abſentiā damnū incurrat debet euz citare ut redeat vel ut profiteatur. Et ſi ad terminū non redierit poteſt ordinare eccleſiam per iura pxi. allegata. Nec credo illam eſſe iuſtā cauſam expectandi. quia priuata vtilitas nō debet preferri cōmuni vtilitati. ſ. eo. licet. ſ. de poſtu. prela. c. iij. Idem credo ſeruandū ſi alter ſponſus intret religionez q̄ infra certū tempus profiteatur. alioquin compellitur redire ad ſponſam. quia ⁊ ibi periculum imminet fornicationis. j. de cōuer. cōiuga. ex publico. arg. ſ. ut lit. nō conteſta. quoniam frequenter. §. i. Satis poſſet dici q̄ epiſcopus nō poſſit illum priuare vſq; ad tempus ſtatutuz ⁊ interim faciat deſeruiri in eccleſia per aliuz cui prouideat de bonis eccleſie. ar. ſ. de appel. peruenit. ij. et. ſ. de cleri. nō reſi. c. penult. Secus in muliere cui conſuli interim non poteſt. hoc equius videtur fauore religiōis. ſumma enim eſt ratio que pro religione facit. ff. de reli. ⁊ ſumpti. fune. ſunt perſone. b.

x Niſi euidenter appareat. Ex hoc videtur q̄ qui ſimpliciter intrat religionē dum tamen nō faciat ꝓfeſſionez: uel nō recipiat veſtes que profitentibus cōcedunt. licet nullam faciat ꝓteſtationē q̄ ſemper poſſit redire ad priſtinuz ſtatū infra annū. et ſic preſumitur q̄ cōditionaliter voluit experiri obſeruantiā regularem: niſi appareat euidenter q̄ ſeculū mutare voluerit Sed qualiter apparet q̄ hoc voluit. Dico q̄ ſi renunciauerit ſeculo expreſſe. vel ſi aliud dicat uel faciat per qō voluntas ei⁹ appareat. vel ſi ſtatim recipiat veſtes que tantū dātur profitentibus. Sed ſi nihil dicat uel faciat non appareat euidenter q̄ voluerit mutare. j. qui cleri. uel vouē. conſulvit. optime facit. ⁊ ſic poteſt intelligi. ſ. eo. conſulti. et ſic nō preſumitur pro religione ſi voluerit redire ad priſtinum ſtatū. quia non eſt veriſimile q̄ ſit immemor ſue ſalutis. i. q. vij. ſancim⁹. ⁊ q̄ ei ſit credendum. Eſt argu. de rapt. cum cauſa. et ita nō preſumitur pro religiōe vbi ſimpliciter intrauit exquo vult ante annum exire. immo preſumimus q̄ cōditionaliter habitum aſſumpſit. ſic ergo debet apparere q̄ voluerit ſeculū mutare. quod patet ex eo qō dicit: cū quilibet valeat renunciare ei quod pro ſe. ⁊c. ⁊ ex eo qō dicit. ſ. e. conſulti. in fi. propoſitū ſuū in principio proteſtetur. ſcilicz q̄ vult ſeculū mutare hoc expreſſe dicendo in contrarium tamē cōſueuit ibi dici prout dixit ibi Jo. et ſic intelligimus illam ſecundū iſtam.

y Habitus diſcernat. ⁊ ſic p; q̄ alius eſt bitus ꝓfeſſionis ⁊ alius bitus ꝓbationis ſiue nouitioz ut dr. ſ. ut per ſ̄ appareat qui ſint ꝓfeſſi ⁊ qui nō. b.

z Ne religioſi. requiratur. ⁊ ita prelatus tenetur de facto ſubditi. niſi eum correxerit. ſ. de offi. ordi. irrefragabili. ⁊. j. de ſta. regu. cuz ad monaſterium. ad fi. ⁊. xliij. di. epheſijs.

a Concilij generalis. qō habes. j. de ſta. mona. in ſingulis.

b Qui. ſ. preſidentes. uel abbates.

c Diſciplina. hoc eſt dicere impoſita eis penitentia ſecundū q̄ regula illi⁹ ordinis requirit ⁊ precipit.

a Si abſq; ſcandalo. nihil omnino cum ſcandalo faciendū eſt. ſ. de tempo. ordi. ad aures. ſ. de preſcrip. nihil prodeſt. ⁊ ve homini illi per quem ſcandalum venit. j. de no. ope. nunti. cū ex iniuncto. ber.

b Vite neceſſaria miniſtrentur. ⁊ quis miniſtrabit ei neceſſaria abbas prioris monaſterij uel ſecundi? Credo q̄ abbas prioris monaſterij ut ſi aliquid habeat de ſuo ꝓpriis eat ei de illo. xvi. q. vi. de lapſis. ⁊ etiam ſi nō habuiſſet aliquid prouidebit monacho ſuo tempore penitentie. alias monaſteriuz illud ſecundū quare grauaretur.

c Reterea. ſupple queſiuiſti.

d Revocari. ſic patet q̄ nō ſufficit vxoris licentia ut vir poſſit intrare monaſteriū. ſic. j. e. ex parte. i. xxxiij. q. v. notificaſti. ⁊. j. e. cōiugatus. ſed otra. xxxiij. q. v. qui vxoē. xxvij. q. ij. agathoſa. Solu. dicas q̄ ſi talis eſt vxor que nō poſſet eſſe in ſeculo ſine ſuſpitione fornicatōis nō ſufficit ſola licentia vxoris. niſi ⁊ ipſa ſimiliter cōuertat. quo caſu hec decre. pōt intelligi ⁊ oia ſimilia. Si vō ſenex eſt ſufficit ſola licētia interueniēte auctē epi ⁊ ipa voueat ⁊ remaneat in ſeculo. j. e. cū ſis. ⁊. c. ad apoſtolicā. ⁊. c. vxoratus. ⁊ in caſu iſto intellige illa iura que vident dicere q̄ alter cōiugū pōt ad religionē trāſire de conſenſu vxoris ea in ſeculo remanēte. Alij volūt dicere q̄ ſufficit vxoris licētia. j. e. ex pte. ⁊. c. conſuluit. ⁊ ſ̄. c. loquit de licentia extorta. uel q; fuit iuris ignara. ſz tene primū tā. Itē ſignat otra. j. e. veniēs. So. illa fuit fornicata: ⁊ ita obſtabat ei exceptio fornicationis. ſic. xxvij. q. ij. agathoſa. ber.

d Transierit cū non possit esse in seculo sine suspitione turpitudinis. xxvij. q.ij. scriptū. ꝛ.c. sunt qui dicunt.

e Promiserit. mandō in domo ꝓpria si ē senex. j.e. cū sis. ꝛ.c. ad apostolicā

f Erū. monasterium. xxvij.q.ij. desponsatā. j.eo. ex publico. arg. contra j. de spon. cōmissum ibi soluī. ber.

g Quidam sancti. sicut beatus macbariꝰ ꝛ alexiꝰ. xxvij. q.ij.§. ecce.

b Remanere. ꝛ cū alia contrahere. j.eo. ex publico. Et dicunt quidā q̄ nihilominus remanet vinculuz prioris matrimonij sz prorsus ineficax propter ingressum. ꝛ sic habebit duas vxores sed nō obest tale vinculum. arg. de cō. di. iiij. c.ij. sed contra eos facit. xxxi.q.i. quomō virginibus. ꝛ. j. de divort. gaudemus. vnde primi matrimonij vinculū soluitur per ingressum religionis. in autē. de sanctiss. epis. §. si vero cōstante adhuc matrimonio. colla. ix.

i Quidā intrauit. votum non tenuit plene tenuit tamē quo ad ea que erant in eius potestate. s. non exigere debitum carnis q̄ in ipsius fuit potestate. sic. j.eo. placet. vnde compellitur continere: sed nō compellitur ad monasterū redire. ut. j.eo. placet. arg. contra. j.eo. ex parte. et c. consuluit. vbi compellit ad monasterium redire. sed ibi soluitur.

k Nō teneť. i. non debet ab ecclesia ꝓpelli. ipse tñ peccat si nō perficit q̄ venit ex qua impedimētū cessauit. ar. xvij q.ij. nos nouimus.

l Non exigere. sic. j.eo. placet. sed hec ratio nō videť bona. sic enī beata maria cōtrahere nō debuit: cū proposuit se nō exigere. xxvij.q.ij. beata maria. ꝛ tñ legittime ꝓtraxit ut ibi dicit. Rn. imo bona est hec ratō. quia post tale votū contrahere nō debuit propter promitatē quā habet exigendi debitū. ꝛ quod dicitur de beata maria: hoc fecit ex reuelatione diuina. Sed pone q̄ cōtrahat quid erit? Tā. dixit q̄ tenet marimoniū. q̄ votū non fuit solenne. arg. j. qui cleri. uel vo. rursus. Alij dicunt q̄ nō tenet matrimoniū ꝛ debent separari. j.eo. ex parte. ꝛ.c. cōsuluit. ꝛ hoc verius videtur. quia quantū ad cōtinentiā seruandā satis solennizauit ipm votū per suā professionē. Uel si vis dicere q̄ matrimoniū teneat ipse tamē debitū ab vxore exigere nō debet q̄q̄ reddere debet exactus. quia faceret cōtra cōscientiā arg. §. de resti. spo. litteras. ꝛ. j. de sen. excō. inquisitionū. Item queriť vtruz mulier possit intrare monasteriū in casu isto inuito viro? Hic pōt distingui. an sit recōciliatus ei ꝛ eductus de monasterio. et tunc nō potest eo inuito intrare. arg. xxxiij.q.v. q̄ deo pari. Si vero est recōciliatus potest transire ad religionē eo inuito. xxvij.q.ij. agathosa. ꝛ. xxxiij.q.v. qui vxorem. Sed videtur q̄ nō obstante eo q̄ est recōciliatus: ꝛ q̄ ipsa possit intrare religionez eo inuito. quia ipse iam nō potest ab ea exigere debitum. ꝛ sicut ille ea inuita renūciauit exactioni debiti coniugalis. ita ꝛ ipsa eo inuito potest renūciare seruituti quā habet in ipsum. hoc verū est quantū ad huiusmōi seruitutē. quia ꝛ ipse debet ad monasteriū redire vbi fecit professionē. j.eo. placet. quo ad alia tamē que vir debet vxori ꝛ ecōuerso nō videtur q̄ viro inuito possit transire postq̄ illa eduxit eū de monasterio ꝛ ei est reconciliatus. quia nō solū tenentur coniugati ad debitū carnale reddendū sed ad mutuū auxiliū ꝛ obsequiū q̄ in quibusdā mrimoniū est legis obsequiū. xxvij.q.i. nuptiaꝝ. b.

m Cum sis. cōstitutioni. xxvij.q.ij. sunt qui dicunt. agathosa. quia agatho. ꝛ.c. scripsit nobis. in istis cōstitutionibus dicit q̄ cum vir ꝛ vxor postq̄ copulatione coniugij vna caro effecti sunt nō potest alter ad religionē transire altero in seculo remanente.

n Sterilis ratione etatis ꝛ nō nature. quoniā multe sunt steriles ꝛ iuuenes que cōtinere nō possunt nec volunt.

o Sine suspitione. sic. j.e. vxoratus. ꝛ.c. ad apostolicam.

p Dissimulare. dissimulatiōe approbationis. q̄ ꝛ talis transit⁹ bñ approbať si consentit mulier. j.e. vxoratus. ꝛ.c. ad apostolicā.

q Coniugatus ad sacros ex eo q̄ ꝓhibet q̄ cōiugatus nō ꝓmoueať ad sacros ordines. datur intelligi q̄ possit ad minores. q̄ qō de vno negať de alio cōsequens intellectus patet. xxv. di. qualis. sz nō est verū. quia cōiugati ꝓmoueri nō debent. §. de cler. cōiug. diuersis fallacijs. imo si clerici sūt in minoribus ordinibus beneficijs debent priuari. eo. ti. c.i.

r Continentiam. Sed nūquid sufficit hoc? videť q̄ sic xxxij. di. seriatim. ꝛ lxxvij. di. ēps benedictionē. que potꝰ contradicit. sed ibi exponiť religionez .i. castitatez. sic. §. di cleri. coniug. sane. qō concedebat Alle. si vir remaneat in seculo. Alij dicunt q̄ ordinari nō debet: nisi ad religionē cōuertatur vterqz: qō dicitur hic. itellige in eo casu in quo esset senex ꝛ sterilis: ita q̄ nulla est suspitio de vxoris incontinentia. ꝛ sic intelligiť illa. sane. de cle. cōiug. nam qui promouetur ad sacros ordines eo ipso intelligitur continētiam profiteri. ꝛ si uenis esset vxor ꝑsumptio esset vtrūqz. arg. §. c. prox. in fi. vnde non debet ꝓmoueri talis: nisi ambo transierit ad religionem. Secus si sit senex ꝛ sine suspitione. Uel dicaſ ut dixit Ala. q̄ aliud est in eo qui promouetur ad sacros ordines remanēdo in seculo. q̄ ibi sufficit q̄ cōmuni consensu continentiā promittant ut dicunt iura primo inducta quia etiam cōmuni cōsensu sine suspitione ordinū possunt continentiā profiteri remanendo in seculo. xxxiij.q.v. quod deo pari. Et aliud est in bis qui cōuertuntur. quia locum ibi habet. quod dicit. §.c. ꝓxi. ꝛ j.eo. ad apostolicā.

s Sane. vxoratū. si de fraude nō sit suspectus ratione vxoris ꝛ filiorū a prelatura ꝛ ab administratione nō repellitur. in quo casu intelligitur hoc. xxxi. di. omino. secus si suspectus. quia sepe per tales substantia ecclesiastica deperire solet. xxviij. dist. de syracusane. ꝛ. §. de cleri. cōiug. diuersis fallacijs. lxi. di. catbinensis.

t Sacrum velamen. sed quid si esset vetula. nunquid sufficit si cōtinentiā profiteatur. j.eo. vxoratus. ꝛ. j.eo. ad apostolicam? Respō deo non sufficit nisi cōuertatur. ꝛ est speciale in vxore episcopi alias cōtradiceret. c. precedenti.

u Ex publico. religionē. Quid si vellet remanere in domo ꝓpria ꝛ seruare religionē nō est audiēda. j.eo. ex parte. ij. in fi. q̄ ad bonū ꝛ ad malū se posset habere. ꝛ ideo quod certius est tenenduz est. j. de spon. inuenis. ꝛ. de pe. di. vij. §. i.

x Sufficienti. noie sufficientis cautionis intelligunť pignora. uel fideiussores. ff. mā. si mādato. §. vl. satis putarē in casu isto dari cautionē ad arbitriū iudicis. xxiij. di. q̄q̄.

y Infra duoꝝ. Nūquid istud tps est ordinariū ꝛ regulare ut sem per tantū tps indulgeať ꝛ nō minus. lz dicať de duobus mensibus credo q̄ istud ꝓmitteretť arbitrio iudicis vtrū plus uel minus tps indulgeat ad ꝓfitendū dicenti se velle etiā intrare religionē ꝛ currit a tpe illo quo iudex statuit terminū. Sz pone q̄ elapsū est tēpus

rez: nisi uterqz ad religionē migrare uerit transire ꝓmittat. Ueruz si ita vxor senex est ꝛ sterilis[n]: q̄ sine suspitiōe[o] possit esse in seculo dissimulare[p] poteris: ut ea in seculo remanente castitatem ꝓmittente ad religionem transeat uir eiusdem.

Idem strigonen. ꝛ coloncn. archiepiscopis.

Coniugatus: ꝛ infra. Nullus coniugatoꝝ est ad sacros[q] ordines ꝓmouendus: nisi ab vxore ꝓtinentiā[r] ꝓfitēte fuerit absolutus.

Idem eisdem.

Sane si ꝓiugati ꝓsenserint ordinari: uxoris uolūtas[s] prius requirenda est: ꝛ infra. F. u. auctoritate ap. ꝓhibem[o] ne uxoratū[e] ꝓsumatis in epūz ordinare: nisi uxor pri[o] ꝓfessa ꝓtinētiā sacrū sibi uelamē[t] imponat: ꝛ religiosā uestē uel uitā assumat.

Idem Brixien. epō.

Ex publico instrumēto nobis inotuit: q̄ cū ueronen. epūs cām matrimonij: que inter. a. uirū ꝛ. m. mulierē uertebať: suscepisset terminādā: iudiciali sīa matrimoniū approbauit. ꝛ eidē mulieri precepit ut ad uiꝝ rediēs exbiberet ei dē cōiugalē affectū. quod cū renuerit: fuit uiculo excōicatiōis astricta Letex q̄ licz a prefato uiro despōsata fuit: adhuc tamē sicut asserit: ab ipso est incognita: mādamus: quatenus si predictus uir ipsam carnaliter non cognouerit: ꝛ eadem ad religionem[u] transire uoluerit: recepta ab ea sufficiēt[x] cautione: q̄ uel ad religionem transire uel ad uirū suum redire infra duorum[y] mensiū spatium debeat: ipsam a sententia qua tenetur absoluaſ: ita q̄ si ad re

statutū. nūquid adhuc potest intrare religionē? Dico q̄ sic. semper ante carnalē copulā. iudex tū debet p̄figere terminū peremptoriuz infra quē profiteat̄. uel cōuertatur ad virū alioquin illam excōicet. nec dabit ei tēpus ꝓbationis eps nisi maritus cōsentiat. de hoc dic ut. s. ti. ꝓri. statuimus.

3 Restituat. qō obtinet vbicunqz mrī monū dissoluī ex iusta causa. j. ō do. post duos. rest. c. i. t. j. de cōiug. ser. ꝓ posuit. C. de spō. l. vlt. C. de epi. t cle. dego nobis.

t Cōsumatū. Sz cōtra videt̄. q2 matrimonū mandato dei perficitur. xxvi di. deū opponitur. Solu. est ꝯsumatō que fit quo ad mrīmonij essentiā que fuit facta in paradiso ab ipso dño ꝓ cōiunctionē animorū que designat cōformitatez fidelis anime ad xp̄m ut ibi. t est quedaz consumatio quo ad sacramentū xp̄i ad ecclesiam per incarnatōnē verbi dei in vtero virginali qō designat̄ per illud mrīmoniū qō est carnali copula cōsumatū ut hic. t. s. de biga. debituz. xxvij. q. ij. in omni. uel saltem quo ad h̄ q̄ impedire possit ꝓpositum religionis. Lau. notauit hic ala. q̄ mrīmoniū nō consumatum sortit̄ naturam ex ꝓstitutione ecclesie. ideo circa illud latissime patz pape potestas. Vnc. dixit q̄ papa per dispensationez posset dissoluere tale mrīmoniū. posset etiaz statuere q̄ per secūdū matrimoniū rūperetur primū. sec9 de ꝯsumato qō ab ipso dño naturā suam sortit̄. t ideo sola interpretatio circa illud pertinet ad papā nō dispensatio uel cōtraria constitutio. cōtra tū ar. j. de spon. duoꝝ. c. vlt. ber.

2 Exoratus. recipiat̄. Sz pone q̄ de licentia vxoris recipiat̄ t ꝓfessionē faciat solēniter t habitū recipiat sed vxor nō ꝓmittit continentiā. nec ꝓmisit transire ad religionē siue sit senex siue iuuenis. nūquid tenet monachatus cū nō sit seruata forma huius. c. t. s. e. cum sis. t. j. e. ad apostolicā. Ego credo q̄ monachus sit t votuz solēnizauit omnino quo ad se ita q̄ nō possit exire monasteriū. nec vxor potest eū repetere iure seruitutis. q2 renunciauit illi seruituti: dando ei licentiā. epūs tū per officiū suum potest virū de monasterio renocare t reddere vxori ne illa incidat in fornicationē cū hoc ad ipsum pertineat si suspecta est. xciij. di. diaconi. t ita intelligunt̄ iura de hac materia loquentia. sed ea mortua cōpelletur redire ad monasteriū. t sic intelligit̄. s. eo. c. i. t. j. eo. ex parte. consuluit. t. s. qō me. cau. c. i. t licet dicatur hic t. s. eo. cum sis. t. j. eo. ad apostolicā. q̄ alter cōiugum nō recipiat̄ nisi alter transeat ad religionem: uel ꝓmittat ꝓtinentiā. verū est h̄ q̄ nō debet recipi. nec ille etiā dz trāsire. tū si recipiat̄ p̄dicto modo tenet monachat9 ut dictū est: q2 multa fieri nō debēt facta tū manēt. de h̄ no. j. e. c. ꝓri. nec dī in alia qua ista. decr. q̄ monachat9 nō teneat sz q̄ ita fieri debeat. ber.

p Dominus cōtinenter. sic. s. e. cū sis. t. j. eo. ad apostolicā.

a Et familia. si. xx. q. i. vidua. xxvij. q. i. mulierēs. ar. ꝑ. e. cā. q. ii. sepsit

b Consorare. xxx. di. si mulier.

c Ad habitandū. q2 hmōi duplicitas reprobat̄. xviij. q. ij. diffinimus. t. xxxij. di. interdixit. xij. q. ij. cognouimus.

ligionē transierit: uterqz restituat alteri quod ab eo noscit̄ recepisse: t infra. Sane q̄ dominus in euangelio dicit nō licer̄ uiro nisi ob cāz fornicationis uxorem suaz dimittere: intelligendum est secundū interpretationē sacri eloquij de his quorū mrīmoniū carnali copula est cōsumatū: sine qua confirmari nō potest. Idem priori t fratribus sancti ioannis.

Exoratus sine licētia uxoris inter uos nullaten9 recipiatur? que integre opinionis existat: ita q̄ nulla marito suspicio babeat̄ eam ad secunda uota uelle migrar̄: uel q̄ minus? continenter debeat uiuere que si talis extiterit: marito eius in consortio uestro recepto ipsa publice in conspectu ecclesie continētiā ꝓfessa in domo ꝓpria cuz filijs suis t familia? poterit permanere. Si aūt talis fuerit: que suspitione nō careat: uoto cōtinētie celebrato a secularīū hoīum se cōuersatione remoueat t i loco religioso ubi deo seruiat perpetuo cōmoretur. Nullus uestrum mulierem aliquam tō sorare? uel ad habitanduz? secū presumat assumere.

Rban9. iij. priori sancte crucis

Ex parte abbatis sancti petri ad audiētiam nostram peruenit: q̄ cum. d. in infirmitate positus cōsentiēte? uxore uotum uouens castitatis monachalem habitum susceperit: postmodū liberatus uxorez retinuit: t aliam ea defuncta sibi temere copulauit. Quia uero lz predictus. d. uxore sua remanente i seculo de iure ad religionē? nequiuerit proficisci: ea tamē sublata de me

dio uotū sine salutis sue ꝑiculo nō potuit uiolare: mādam9: quatenus si uer̄ est quod asserit̄ predictū. d. per excōicatiōez ꝓpellas: ut mulierē dimissa ad suū mōasteriū reuertatur sub regulari habitu decetero domino seruiturus.

Clemens tertius.

Consuluit nos. g. sacerdos utr̄ uir ad religionē trāsiēs' t in ea ꝑ annū t amplius morā faciens uxore sua postquā ad domum trāsierat regularem? de presenti uita sublata: secularē habitū resumer̄ ualeat t aliam ducere in uxorē: uel si ductā ei liceat retinere. Consultationi huiusmodi taliter rn̄dem9 q̄ predictus uir nec habitū potest abijcere quē assumpsit: nec aliquaz sibi mrīmonio copulare. Quod si ꝓtraxerit matrimoniū ipsuz decernimus dirimendum?.

Celestinus. iij.

Carissimus: t infra. Fraternitati uestre mandamus: quatenus si inueneritis uxorem regis sueuie graui infirmitate depressam cōtinētiā uouisse: t uirū eius ad tē? pus prebuisse cōsensū': maxime? si nō idē uir cōtinētiā uouit ꝑpetuam eandez uiro cohabitare faciatis: t utrūqz inuicez maritali affectione tractare. Idem.

Placet nobis: t infra. Sollicitudo tua nos consuluit: utruz mulier que credens mortuū maritū habitum religionis assumpsit: t eo reuerso de monasterio educta fuit. post obitū uiri sit ad regularē obseruātiaz compellenda. Super quo respondemus: q̄ licet uotum eius usquequaqz nō tenuerit': ea redire ad monasteriū uxore mortua. Sz ꝓdicere vr̄. s. c. i. vbi mulier dedit licentiā viro t tū de monasterio reuocat̄ t restituit̄ vxori. nisi vxor castitatē ꝓmiserit aut ad religionē trāsierit. sed nō dicit̄ q̄ monachatus nō tenuerit. vī mortua uxore ꝓpelli debuit ad mōsteriū redir̄. t ita ꝓcordat cū ista. t h̄ ꝓbat̄ s. qō me. cā. c. i. Hug. dixit q̄ decr. illa nō tenet. q2 cōsentit marito t debebat ꝓpelli ad castitatē uel monasteriū intrare si iuuenis esset. t ꝓterea nō dicitur ibi q̄ mulier posset reuocare maritū: sed eps ex officio suo. tū ꝓpellit̄ redire ꝓpter ea que dixi. illa. j. e. placet. ibi similit̄ nō fuit solēne votuz. q2 nō habuit licentiā viri. vnde nec illa cōpellit̄ redire ad monasteriū.

f Consuluit. transiens. de cōsensu vxoris que senex erat uel promisit vitā mutare. xxvij. q. ij. agathosa. vel ipse post mortē vxoris ratuz habuit qō prius fecit. si. s. qō me. cau. perlatū. ber.

g Transierat regulam. ipse maritus. t ita idem est in canonico regulari qō in monacho cū parua sit differentia inter. xx. q. iij. presens clericus. j. de sta. mona. q̄ dei timorem.

b Dirimendū. ergo votum eius fuit solenne exquo separat matrimoniuz. j. qui cleri. uel vo. rursus. qō verū puto q2 de licentia vxoris intrauit. et ita tenuit ingressus. alias esset cōtra. j. e. placet. in fi.

i Carissimus prebuisse cōsensuz. ar. q̄ sufficit alterius ꝓsensus ad hoc ut alter possit intrare religionē. de h̄ dic ut dictū est. s. e. c. i. t ex eo q̄ dicit ad tps videt̄ si simplicit̄ licentiā dedisset q̄ sufficeret. t ex eo q̄ dicit maxie: si vir eius ꝓtinentiā vouisset qō ver̄ est. q2 vir t vxor cōi ꝓsensu possunt continentiā uouere perpetuo remanendo in domo sua. xxxij. q. v. q̄ deo pari. et ad tempus. xxxiij. q. iiij. apostolus.

k Dixime. i. tantū ꝑm quosdam.

l Placet. usquequaque non tenuerit. q2 remansit obligata viro ad debitū

d Ex parte. ꝓsentiēte. Sed esto q̄ sit iuuenis. nūquid uouet dando licētiaz nam nō pōt in seculo remanere. s. e. cū sis. Lau. dixit. q̄ si scit ius uel ei dicat̄ intelligitur uouere alias nō. t dic cōsentiente t ꝓmittente intrare religionē. xxvij. q. ij. agathosa. ar. uel dic ut in no. se. dicit̄. ala.

e De iure ad religionē. colligit̄ hic ar. q̄ vxoris licentia nō sufficit ad hoc ut ad monasteriuz possit trāsire vir eius. si. s. eo. ti. c. i. t. xxxiij. q. v. notificasti. Sed cōtra videtur. xxvij. q. ij. agathosa t. xxxiij. q. v. qui vxorem. quidam dicūt q̄ licentia vxoris nō sufficit nisi t ipsa cōuertatur. t. c. qui vxorem. loquitur de consilio. t. c. agathosa. exponitur ita q̄ huic dicto concordat. Alij dicunt q̄ sufficit licentia vxoris. t dando ei licentiā intelligit̄ solēnizare votū. ar. xxxij. di. sertatim. xviij di. diaconi. t. c. si qua vidua. t. h. c. t similia loquunt̄ de licentia extorta. Tan. t quidā alij dicunt q̄ hoc intelligi debet ꝑm distinctionē illius. c. s. eo. cū sis. t. j. e. ad apostolicā sed hec distinctio nō videtur hic haber̄ locū. quia si fuit inuenis nō sufficiebat dare licētiā nisi ipsa cōuertereť ut ibi dr̄. vī nō tenuit votuz nec dz ꝓpelli redire ad monasteriuz ut. s. e. quidā. Si erat senex: bene potuit transire de licentia vxoris. ut ea. iura dicunt. t hic dic̄ q̄ de iure trāsire nō debuit. Hu. dicebat q̄ illa decre. quidā intrauit nō tēbat. q2 bñ dicebat illuz cōpelli ad monasteriū redire q2 votū tenuit. t h̄ idē pōt dici ꝑm eū. ō illa. j. e. placet. ꝓpe. fi. vbi nō cogit̄ redire ad monasteriū. t sic stabit̄ huic. t. j. e. e. ꝓri. h̄ satis vī. sz dicat̄ q̄ ex decr. illa quidā intrauit. tenet. t ille nō ꝓpellit̄ redire ad monasteriū q2 votū nō fuit solēne. q2 iuita vxore h̄ fecit. nec fec̄ ibi ꝓfessionē. hic vō ꝓsentiēte vxore ꝓfessiōz fec̄. j. e. ꝓri. t sic oimodo quo potuit votū solēnizauit. vī q̄uis nō debuerit vir trāsire vxore i seculo mānēte. tū tenuit votū t monachus fuit. q2 multa fieri nō debēt facta tū manēt. s. ti. ꝓri. ad apostolicaz. vī ꝓpellit̄

reddendum. xxxiij. q. v. si dicat.

m Vi potestate ipsius. sic. s. eo. quidam intrauit.

n In eius ptate nō erat. ꝛ sic auc te ꝓpria exire ñ poterat. Quid si exiuisset de facto. nūquid posset cōpellenda redire? videt ꝙ non per id qō dicit in fi.

o Tenuit ar. ꝙ sentētia pro parte tenet ꝛ pro parte nō tenet. ff. de re iudi. de uno quoq;. ff. ō mino. etiā. §. i. ar. cōtra. C. de repu. l. una. ff. fami. herc. l. in hoc iudicio de cō. di. ij. cōperimus. dic ꝙ si sentētia ꝺtinet plures articulos siue pluza capitula. i. diuersa. pōt pro parte valere et pro ꝓte nō valere. ꝛ sic pōt ꝓ parte cōfirmari ꝛ pro ꝓte infirmari. exempla patent. s. ō testa. raynutius. et. c. raynaldus. ꝛ. l. ꝑdicta etiā alias aut tota cōfirmatur aut tota cassatur. de conse. di. ij. comperimus.

p A quo poterat. sic ecōtra soluit iudiciuz quod firmum erat si ad eum statū deuenit: a quo incipere nō potuit. ff. ō iudi. si a me. ꝛ. l. si alter. secus est in matrimonio. xxxiij. q. vij. illi qui sani. ꝛ. c. neq; furiosus. j. de eo qui cog. cōsang. uxo. siue. discretionē.

q Nō cogendaz. Sed nunquid tenet matrimoniū si mulier ista cōtraheret? dic ut dictū est. s. c. quidā intrauit. hic nō fuit votū solēne. qz nec habuit licentiā viri vnde nō cōpellit redire ad monasteriuz sic. s. eo. quidam.

r Apostolicā. ut sine suspitione. sic. s. e. cuz sis. ꝛ. c. uxoratus.

s Ex ꝓte. viduitatis. i. velū qō dat viduis. ar. xxvij. q. i. viduas quoq;. nec dicit ꝙ votū emiserit vnde postea distinguit circa fi. nec dic velū ꝓfessionis. Iz eni assumat habitū siue velū religionis ꝑsumit tñ ꝙ voueret. Iz nō est sufficiēs ꝑsumptio nisi deuoueat se alicui religiōi ut dicit in fi. Lau.

t Internuntijs. Nō ꝙ mrimoniū pōt contrahi per nūtios inter absentes ut hic videtur. xxxij. q. ij. bonozanf. ff. de spon. sufficit. l. vl. ff. de ri. nup. mulierē.

u Arra. licet arra possit apponi in cōtractu matrimonij nō tñ pena. C. de spon. l. vlt. ff. de ver. obli. ticia. j. de spō. gēma mulier. ꝛ hec arra post ꝙ mulier intrauit monasteriū pōt repeti a viro et exigi. s. eo. ex publico. C. de epis. ꝛ cleri. deo nobis. olim nō poterat ut tbi dicitur.

x Cōplexus. querebat vtz veli susceptio impediret mrimoniū inter eos.

y Ratū coniugiū. qz cōtumelia creatoris nō soluit ius matrimonij inter fideles. licet alter labat in heresim. qz matrimoniū ratum est inter eos. Iz si duoꝝ coniugū infideliū alter cōuertat ad fidē. tunc cōtumelia creatoris soluit ius matrimonij sm qō dicit. j. de diuoz. quanto

z Omnē legē. xix. q. ij. duc sunt. s. de regu. licet. j. de diuoz. gaudemus.

a Sanctis. s. eo. verū. xxvij. q. ij. ecce. §. item beatus.

b Causa. falsa eni demonstratio uel causa legatū nō perimit. C. de fal. cau. adiec. leg. l. ij. ff. de cōdi. ꝛ demō. falsa demonstratio. nec mendaciū obligantis impedit obligationē. ar. j. eo. veniens. ff. de pig. ac. l. i. ꝛ. l. si rem alienam. nec viciat dispensationē. j. de consang. quia circa. ꝛ ita nō consideratꝰ que fuerit causa impulsiua. ar. s. de iurein. quēadmodum. §. vlt. arg. contra. j. de vo. ꝛ vot. redempt. magne. in fi. nam in huiusmodi spiritualibus etiaz dolus aduersarij nō viciat contractū. s. de bis que vi metusue cau. fi. c. cum dilecti. et ten° tamen fiat obligatoꝛium quatenus se poterat obligaꝛ: promisit enim intrando monasterium se nō exacturā carnis debitū: quod erat in potestate ipsius[m]. redir uero ad seculuz in eius potestate[n] non erat sed in potestate mariti. ꝛ ideo quātum ad ipsam tenuit [o] uotum quod post uiri obitum tenere non desijt cum ad eum casum a quo poterat[p] efficax habere principium peruenisse noscatur. Consultius itaq; dicimus ꝛ ei congruentius ad salutē ut ad monasteriū redeat: ubi bona ducta intentione professionē fecit: ꝛ habitū religionis accepit. Si uero ad hoc induci non poterit: ipsaz inuitam credimus nō cogendā[q].

Anno. iij. pisano archiepō.

Ad apostolicā sedem: ꝛ infra. Cum aūt uir ꝛ uxoꝛ una caro sint per copulam ꝓiugalem effecti nec una pars conuerti possit ad dominuz ꝛ altera in seculo remanere ꝓfecto non est alter coniugum recipiendus ad obseruantiam regulaꝛez nisi reliquus ꝓpetuā ꝺtinentiā repromittat. sed ꝛ uiram debet mutare nisi forte sit eius etatis: ut sine suspitione[r] incontinentie ualeat i seculo remanere.

Idem lugdun. archiepō.

Ex parte tua est itimatū: ꝙ cuz quedam mulier uelū uiduitatis[s] cora duobus abbatib[u] assūpsisset: benedictione solemni cum celebratiōe misse ac letania sicut debuit accedente: quidam nobilis ꝓponebat se prius mulierē ipsam meditantibus internunciis[t] per uerba de presenti: arra[u] etiam interposita desponsasse: ꝛ infra. At illa se in illuz ꝓfessisse confessa: dixit ꝙ audierat eum esse lepza percussuz: ꝛ ob hoc eius fuerat abominata complexus[x] ꝛ infra. Nos aūt inquisitiōi tue taliter respondemus: ꝙ ꝛ si possit nō inconsulte uideri: ꝙ exquo matrimoniuz inter legittimas personas per uerba de presenti contrahitur illis uiuentibus in nullo casu possit dissolui: ut uiuēte reliquo alter ad secūda uota trāsmigret. etiā si un° fidelium inter quos est ratum coniugiū[y] fieret hereticus: ꝛ nolluz permanere cum altero sine contumelia creatoris: nisi forte secus fieret ex reuelatione diuina: que superat omnē legem[z]: sicut a quibusdam sāctis[a] legitur esse factū. Nos ramē nolētes a predecessoꝝ nostroꝝ uestigijs declinare: qui respondere consulti antequā matrimonium sit per carnalem copulam consummatū liceꝛ alteri coniugū reliquo inconsulto ad religionem transire ita ꝙ reliquus ex tunc legittime poterit alteri copulari: hoc ipsum tibi consulimus obseruandum in articulo prenotato: quāuis falsa sit causa[b] per quā ad susceptiōez[c] ueli predicta mulier est inducta: cum sine qualibet tali causa idipsuz religionis obtentu facere potuisset. Poro licet predicta mulier uideat i ueli susceptione religionis habitum assumpsisse: tamen uelit in domo ꝓpria remanere quasi ꝓpositū castitatis[d] i seculo seruatura: nihilominus consumādum est matrimoniū iam contractū nisi se uoto[b] astrinxit ad obseruātiā regulareꝛ: i quo casu compelli potest: ut ꝛlicto seculo religionis ꝓposituz exequat.

Idem Rudinen. epō.

Institutus in presentia. n. h sua nobis confessione mōstrauit ꝙ in acolitatus ordine constitutus quandam puellam. r. noīe i facie ecclesie duxit uxoꝛem. quaz cū carnaliter cognouisset oꝛta discoꝛdia inter eum ꝛ amicos puelle ipsa fuit cuidam alij. v. noīe copulata ꝛ tu memoꝛatum. b. usq; ad graduz sacerdotij[e] ordinasti. Cum aūt euz sua conscientia remoꝛderet habitū oꝛdinis cisterticn. assumpsit: ꝛ ifra Ideoq; mandamus: quatenus si res ita se habet predictam mulierē ut a dicto. v. recedat cui per adulterium est coniuncta: nec predictum monachum inquietat quominus regulare uotum ualeat adimplere per censuram ecclesiasticam cogere[d] non omittas.

Idem pictauiensi episcopo ꝛ ab ꝺ. i. dudū. ꝛ. c. accedens. nec considerat causa uel intentio cōtrahētis. C. de cōdi. ob cau. da. si repetēdi. ꝛ. s. de regu. vidua. xxvij. di. qō interrogasti. Tan.

x In veli susceptione. sic. j. qui cler. uel vouē. cōsuluit. xxxij. q. v. ꝙ deo pari. tñ solus habitus nō facit monachuz sed professio. s. ti. ꝓxi. porrectuz. nisi ferat per annū. s. ō regul. ex parte tua. uel nisi sit habit[b] ꝓfessionis qui datur profitentibus. s. ti. proxi. statuimus. et. c. vidua. et. xx. q. i. quez progenitores. ꝛ est hic ar. ꝙ suscepto veli sine habit[b] nō facit monachuz

a Propositum castitatis. bene dicit ꝓpositum. quia si vere castitatis votum deuoueret alicui religiōi sancti Augustini uel Benedicti in ꝓpria domo manendo bene solēnizaretur votū. xxvij q. i. de viduis. ꝛ. c. mulieres. xx. q. i. vidua. j. qui cleri. uel vo. insinuante. Vel dic ꝙ talis religio: nō soluit sponsalia de presēti. sicut nec dissolueretur si vir fierz cleric[g]. xxvij. q ij. si vir. De vita beremitica dicūt quidā ꝙ soluit sponsalia de presenti. arg. xxvij. q. ij. §. ecce. Alij dicunt ꝙ non. vnde si beremita cōtrahet matrimoniū teneret. quia potest habere ꝓpriū. xix q. iij. §. econtra. io. Sed quid si in veritate leprosus fuisz Si sit sponsa de futuro soluūtur spōsalia ꝓpter lepram. vnde nō tenētur cōtrahere. s. de uxiu. quemadmodū. Si essent sponsalia de presenti bene compellerꝛetur consumare matrimoniū nisi vellet intrare religiōnē sicut hic innuit

b Nisi voto. i. ꝓfessione.

c Constitut[g]. ad gradum sacer doci quod bene fiert potuit. cū illa vxoꝛ sua: publice fuit adulterata. vnde amisit ius quod habebat in eū. j. de diuoꝛ. significasti. Item si fuisset vidua uel ab alio cognita ꝓmoueri nō debuit. xxxiij. di. curandū si cuius.

d Cogere. Sed videtur ꝙ talis coactio ei obesse non debet: quo minus repetat virum. quia in facie ecclesie nupsit tolerāte ecclesia: ꝙ diu saltem appareat. An fuerat matrimoniuz inter illos. ar. j. de frigi. ꝛ malefi. fraternitatis. j. de diuoꝛ. gaudem[g]. in fi. Rndeo nō excusatur ꝓpter hoc. immo magis puniri debet. quia taliter nupsit nulla sentētia separationis premissa. vnde illa debet separari ab eo cui iuncta fuit per adulterium. quia viuente viro ꝓioꝛ alteri nō potuit copulari. licet perdiderit ius quod habebat in illum. qz manent cōiuges etiā separati ꝓpter adulteriū. xxxij. q. vij. c. i. ꝛ. ij. et sic obstat ei exceptio fornicationis. j. e. c. ꝓri. ꝛ. xxvij. q. ij. agathosa alias si fornicata nō fuisset posset ipsum repetere. ut in. c. agathosa.

nisi de ꝺsensu illius ꝓnotus fuisset ut ibi.t.xxxiij.q.v.qui uxorez.

e Veniens.manu sua.t ita iuri suo renunciauit.arg.s.de cōsuet. ex litteris.

f Professionē fecit.qō facere nō debuit ea in seculo remanente.s. e.cū sis.t.c.ad apostolicā.t.s.e.c.i.cū esset iuuenis.secus si senex. ut ibi dicitur.

g Quod captiose. hic est ar. qꝫ ꝛ dolꝰ interueniat in spūalibus tenet ⁊tractꝰ j.e.dudū.t.s.ō bisque vi metusue cā. fi.cuz dilecti.vbi de hoc.aliud si minus iducta fuisset ut daret viro licentiā talis licētia nulla est. xxxiij.q.v. notifica sti. t ideo ꝑiudicandū est huic mulieri qꝫ nō cōtinuit ſz inhonestos amatores admisit ut expresse dicit in fi.alias si cōtinuisset nō ꝓtiudicasset sibi per ꝟ qō fecit qꝫ nō promisserit trāsire ad religionē. nec etā continentiā ꝓmiserit cū esset iuuenis. s.eo. ad apostolicā. t.s. e.c.i.io.

h Spōte supposuit.bene dicit sponte qꝫ etiaz si vir inuita muliere intrasſz religionē. licz talis ingressus nullus fuerit.j.eo.c.ꝓri. si tñ postea fornicet nō pōt ipsū repetere.x xxij.q.ij.agathosa. j.ō diuor.significasti. Sz pone qꝫ vir nolit excipere.quia nemo cogit excipere sicut nec ꝺpellit agere.l. ut ne.inui.age.vel accu.coga.l.i.t quilibz iuri suo pōt renunciare s.ō regu.ad apostolicā.t.c.statuimus. quid erit? Dicas qꝫ monasteriū eo inuito pōt recipere t euz defendere ne ꝓmittat eū in peiorez statū detrahi.ff.de lib. cau.l.i.t.ij. ꝛz enim ꝑmo ñ tenuerit.votū tñ q̄tū ad ipsum vouētē tenuit.s.eo. quidā intrauit.t.c. placet.t q̄cito ipsa fuit fornicata statiz ꝑdidit ius exigēdi. ergo cuz sit liberata a ſuitute mulieris stati monasteriū bz plenū ius in eū.t sic exceptio que ꝺpetit viro acquisita ē monasterio cū res ad eū stare ꝑuenit a quo potuit hꝝ ꝓncipiū.s.e.ti.ꝓri.placet. Sz quid si ex iret t nollet excipe.qz pōt ei remittere.s. de iureiu.quēadmodū. in fi. Credo qꝫ bene pōt illā recipere nō obstāte cōtradictione monasterij.qz votū ex toto nō tenuit cū decepta fuerit.nec ipsa etiā vouerit.arg.op.s.e.c.ꝓri.nisi vir professionē fecisset postq̄ illa fuit fornicata tunc nō posset ep̄s eū de monasterio educere nec eū ꝺpellere ut eā reciperet ꝓpter fornicationē. Sz quid si vir fornicet in monasterio cui mulier dedit licentiā nūquid ipm repetere pōt? nō. xxxiij.q.v.q deo pari.qz perdidit omne ius qō habuit in viro.qz propter ꝺsequēs delictū nō renascit seruitus amissa.de cō.di.iiij.queris. ꝛz secus esset si ambo essent in seculo t ꝓpter fornicationē alterius ambo essent diuisi.j.de diuor.ex lris.t.s.de iureiu.tua. t hoc ideo.qz ius qō monasteriū bz in ipso ꝓpter suū delictū perdere nō potest.io.

i Repetendū.potuit ḡ prius eū repetere.t ita ē arg.qꝫ si quis ignorans ius illud.s.qꝫ si dederit licentiā viro teneat relinq̄re seculū: iterū potest eū repetere.t sic subuenit ignoranti hoc ius naturale. Lau.

k Recedens.votis inuita t coacta.ut ꝓz per ꝑmissa vba.vnde votū viri nō tenuit.qz alter inuito altero vouere nō pōt.s.eo quidam.xxvij.q.ij. agathosa.t.xxiij.q.v.notificasti.t.c.si dicat.vbi idem casus ponit.

bati de boribard.pictauiensis diocesis.

Veniens ad presentiā nostraz l.nobis intimauit: qꝫ cuz olim intrandi monasterium propositum concepisset:pluribus sacerdotibꝰ presentibus apud uxorem suā instituit:ut super hoc suum impartiretur assensum:t infra. Ipsa demum taz ipsius quā multorum astantiū precibꝰ flentibusqz deuicta.caput eius altari supposuit manu sua. qui ea presente tōsoratus ibidem mōasterium adijt:t finito probatiōis tempore professiōez fecit solēniter monachalem illa uero in seculo remanens inhonestos amatores admisit:t ifra. Quo circa mādamꝰ:quatenus si ita est:predictum.l.in monasterio quod intrauit perseuerare libere ꝑmittatis.licet in hoc uideatur nō modicū deliquisse:qꝫ captiose asserit:quia nisi sibi cadē mulier cōsentiret:tam sibi quaz toti mūdo se inutilem redderet:t cum presbyteros exorauit ne predicte mulieri exponerēt:qꝫ eādem relinquere seculum oporteret:si forte licentiam daret uiro:exquo tamē cadez caput uiri altari sponte suppositum:t postmodum nō cōtinuit:super reuocatiōe ipsius nō est aliquatenus audienda cū ipsius ītētio exceptione possit ꝓmisse fornicationis elidi maxime cum antequā fuerit fornicata:ipsuz nō duxerit repetēdum.

Idem.

Recedēs ad presentiā nostrā l. mulier proposuit:qꝫ cum.v. uir eius eaz sibi matrimonio copulasset:uolens tādem idez uir habitum assumere mōachalem:postulabat humiliter ab eadem: ut taz pro proposito faueret ipsius.que propter multa uerbera t alia grauamina que dictus uir inferebat eidem seipsam asserens dimissurum. ānuit uotis eius. Cūqz eidem in domo deuendere cisterciēn. ordinis religionis habitū assumpsisset:mulier in domo monialium nullo ibi habitu religionis assumpto:uel uoto cōuersionis emisso permansit. processu uero temporis cum idez uir ad seculum rediens religionis habitum reliquisset:eadez mulier se instanter ab ipso petijt reassumi t infra. Quocirca discre.v.mādamus quatenus si res ita se habet: dictum uirum ut eam recipiat eiqz affectum exhibeat coniugalem appellatione remota cogatis.

Anno.iij.epō t decano t thesaurario linconiensi.

Significauit nobis.a. mulier qꝫ cum ipsa.f.uiro suo coram decano sancti quiriaci uicef archiepiscopi senoñ.in hac parte fungente licentiam concesserit religionez intrandi: continentie tamen uoto eidem iniuncto t recepta fide ab ipsa qꝫ perpetuo contineret: idem decanus post factam professionem a uiro predicto in monasterio: in quo habitū assumpserat monachalem asseruit ipsaz debere religionē iutrare:quāquā id primo non expressisset eidem:t hoc expresso illi licentiā non dedisſz:t infra. Quocirca mandamus:quatenus si ē ita t est talis etatis:de qua suspitio haberi non possit:ipsam uotum continentie obseruantem intrare monasterium compelli non permittatis inuitam.

Gregorius.ix.

Gaudemus in domino: t ifra Mulieres uero que relicto maritali toto lapsu carnis ceciderunt. si mariti earum a te diligēter commoniti eas ad frugem melioris uite conuersas noluerint recipere propter deum in claustris cum religiosis mulieribus studeas collocare ut perpetuam penitētiam ibi agant.

Idem.i.moniali monasterij de plauda.

b Processu tēporis. Sed videt per spaciū sequētis tēporis t patientiā ipsius mulieris ratificasse ingressuz viri. ar.j.qui cle.uel vo. insinuāte cū vterqz post ingressuz tāto tēpore tacuerit t patientiā adhibuerit. nec videt qꝫ postea audiat. imo vir debet cōpelli redire ad monasteriū. arg.j. de spon.ad id qō.j.de frigi.t malefi.c.i.t.i.q.i.ꝺstat. Sed hoc nō est verū. imo cuz ipsa nō mutauerit seculū. nec promiserit continentiā: semp ad huc intelligit dissentire. quod apparet ex eo qꝫ q̄cito exiuit eum repetijt.t sic per primuz t vltimū colligitur qꝫ medio tēpore nō cōsenserit. sic.xxvij.di.qz sunt culpe. et ꝑcipue cum presumatur ex hoc qꝫ sit iuuenis: siue sit iuuenis siue vetula nunq̄ debet intrare sine licentia vxoris. sed seruat quod dicitur.s.eo.ad apostolicam. Sed nunquid iste cuz fuerit redditus vxori poterit exigere debituz. Dicas qꝫ nō poterit exigere debituz.quia renunciauit illi iuri quod habebat in vxore intrando monasterium quod fuit in eius potestate.sed exactus reddere debet.ut dixi.s.eo.quidaz intrauit.de hac materia consuenit notari.xxvij.q.ij.agathosa.t.xxxiij.q.v.q vxorez.

c Significauit. suspitio. et ita videtur qꝫ si mulier iuuenis sit nō sufficit qꝫ cōtinentiam promittat ad hoc ut maritus possit religionem intrare.nisi t ipsa similiter intraverit vitā.s.eo.ad apostolicā t.c.cum sis. Ex eo enī qꝫ dic si suspitio de ea haberi nō potest non debet cōpelli.intelligo qꝫ si suspecta debet cōpelli religionē intrare exquo promisit continentiā.cum verisimile nō sit qꝫ eam seruet si remanserit in seculo.arg.s.eo. ex parte.in fi. licet non intenderet ab initio religionem intrare.t ar.ad hoc.xxxiij.q.v qui vxorem. quia eoipso qꝫ licentiaz dedit viro t promisit continentiam intelligitur tacite promisisse intrare religionem cum sit iuuenis.arg.bo.s.eo.veniens.versus fi.t que sine cōditione vouentur sine conditione soluant.xxxij.q.vlti.c.vlti. t dominus exigit oblatuz quod nō exegerat offerendū.xxvij.q.i.nuptiarū.in fi.t.xlv.dis.de indeis.et sic cū teneatur ad cōtinentiā per suā promissionē tenetur ad id sine quo eam seruare nō potest.arg.s.de offi.deleg.preterea. t.c.prudentiā.ad fi. t sic invita cōpellitur intrare religionē.quia fecit id propter qō cōpellitur.sicut quā doqz ex officio suo cōpellitur intrare monasteriū.l.di.si ille.xxvij.q.i.si quis rapuerit.l.de adult.autē.nouo iure.t autē.sed hodie.j.c.ꝓxi. Alij dicunt qꝫ vir sibi debet restitui ex officio iudicis.s.eo.c.i.qō satis potest dici ut not. s.eo.vxoratus.

d Gaudemus. ceciderunt. t sunt cōdemnate per sententiā. vel adulteriuz eoz publicū t notoriū est secuta snia. vnde viri eas recipe nō coguntur.j. de diuor.significasti.etiā si sint emendate ut hic dicit.ber.

e In claustris.t ita mulier de adulterio cōdemnata uel publice deprehensa detruditur in monasterio ad agendam perpetuā penitentiā si eaz emendatā vir recipere noluerit.tamē infra bienniū potest eā recipere si vult. si vero noluerit eam recipere. vel si prius moriatur q̄ eaz recipiat tunc tondeatur t habitū monachalez recipiat ibi perpetuo moraturus.ut expresse habetur in aut.

ut nulli iudi.li.ba.lo.ser.§.si vero quādo adulterij crimen.colla.ix. vnde sum pta fuit hec decre.t.C.de adulte. aut.sed hodie.t cum rebus suis ne sit one rosa monasterio.ut m autē.illa sed hodie cōtinetur.nō tamen propter hoc e/rit monacha.nisi amplius processium fuerit. t sic quandoqz propter culpā su am aliquis compellitur intrare monasteriuz.l.dis.si ille.t.xvi.q.vi.de lapsis. xxvij.q.i. si quis rapuerit. et idem videtur dicere decretū xxxij.q.i. de benedicto.et.ij. q.i.in primis.versus princi.t xxxiiij.di.fraternitatis.in fi.

Olim vero alia pena punie/bantur adultere. quia lapida bantur conuicte de adulterio secundū legez mosaycā .xxx/iij.q.v. hec ymago. et.C. de adulte.castitati. vbi legitimis penis subijcitur. Sed hec pe na non imponitur cum nō a/gitur criminaliter.s. de pro/cu.tue.

f Odum.renūciauit om nino.quod ei licuit etiam si non tenuisset votum ex toto.quia hoc erat in potesta te ipsius. s.eo.quidam. et.c. placet.

g Si omnino.simile omino habes.s. de rescript.cum cōtingat.ff.de fideiusso.l.grece §.illud. vbi dicitur q fideius/sor in duriorē causam nō obli gatur omnino.

h Obsequio se devouit. et sic solemnizauit votum de vouē/do se religioni illius hospita/lis. vnde compelli debz ut re licto seculo suum exequatur propositum.s.eo.ex parte.in fine.

i Caloze iracundie.si hoc es set verum nō teneret votum. quia inconsultus calor calū/nie vicio caret.ij.q.iij.§.notā dum.t.c.si quis iratus.tem/pore enim furoris iustum pu tat esse quod facit.xi.q.iij. il/la proposituz. t ira sepe in/nocentes ad crimen inducit. ea.causa.t ea.q.ira sepe.t lu bricum lingue facile ad cōse/quentiam trahi nō debet.ff. ad.l.iul.ma. famosi.C. si qs impe.maledi.l.vna. arg.con tra.xvij.q.iij. sunt qui opes. t hoc verum est nisi post calo rem iracundie ꝓsentiat.ut in c.si quis iratus.t.s. de regu. sicut.in fi.

k Substantiā veritatis.hec erat sanc bona defensio.quia nihil refert narrandi diuersi/tas vbi eadem dicuntur. ut.j de verb.sign.nihil obstat. sic quolibet loquendi genere for mata institutio valet si modo per eā liquebit voluntatis in tentio.C.de testa. quoniā in dignuz.in prin. t est arg.pro testibus diverso modo narrā tibus. dum tamē in substātia facti nō discordent. viij.q.i.in scripturis.de cō. di.ij.quotidie.ber.

l Spes.nota hic arg. imo quasi expressum est q in hmōi spirtualib⁹ dolus aduersarij nō viciat contractū.sic.s. de his que vi metusue cau.fi. cū dilecti. s.eo.ex parte..t.c.veniens. alias si dolus dat causam cōtractui nō tenet con tractus.ff.de dolo.t.elegant. Sed quare in hmōi spiritualib⁹. licet dolus al terius interueniat nō viciat talis cōtractus.q talis dolus bonus dolus est t bonus dolus nō prohibetur.ff.de dol.l.i.dolus calliditas ad decipiendū di/citur.ut in p̄dicta.l.sed per talē dolum nō decipitur nec ad malū inducit. im/mo conditionē suā nō facit meliorē.t ideo nō viciat cōtractum.

m Voluntarie.t sic licet ab initio deceptorie inductus fuisset exquo postea sponte hoc fecit proxima causa turpitudinis ablata esse videt.si.j.de despō. impu.de illis.in fi.t.si.qō me.cau.l.ij.ff.de cōdi.ob tur.cau.l.si ob turpē.

n Suspitione. vnde cōpelli debet vitā mutare.s.eo.significauit.maxime cū boc promiserit ut patet supra.

o Ulier.remansit.viro transeūte ad infideles. puta sarracenos uel iudeos uel etiam hereticos.

p Judicio ecclesie.ergo a cōtrario sensu videtur q si nō fuit iudi/cio ecclesie separata q eo inuito religionē intrare nō possit.t ita ali/ud est quando iudi/cio ecclesie fuit sepa/rata ab illo. t aliud quādo nō fuit sepa/rata sed ab illo pro/pria auctoritate re/cessit.si.j.de diuor. de illa. sed si nollet intrare religionē cō/pelli debet ad ipsuz redire vtroqz casu. sive fuerit iudicō ec/clesie absoluta sive nō.j. de diuor. q̄to in fi.nō obstante il/la spirituali fornica/tione cū iaz sit emē/datus t incipit esse qō nō fuit.l. di.ser/vuz.secus in carna/li fornicatione sive iudicō ecclesie sit se/parata sive publice sit fornicata non te/netur illam recipe/re nisi velit q̄tus emē/datā .s.e.gaudem⁹ t hec sepatio fit tā/tū quo ad mutuam seruitutē. quia vin/culū mrimonij non dissoluit in hoc ca/su. cū alter fideliuz trāsit ad infidelita/tem.ut in.c. p̄dicto q̄to. Sed que é ra/tio quare in fornica/tione carnali nō cō/pellitur maritus re/cipere vxorē etiam emendatam. sed in spirituali compelli/tur. Hec potest esse/ratio si maritus co/gnosceret vxorem: post carnalez forn/cationem. postea p/moueri non potest/ ea mortua propter/ defectū sacramenti t sic preiudiciuz ei/ fieret.xxxiij.dis. si/ laici.t.c.si cui⁹ vxor/ iz b̄ nō ꝓtingit i for/nicatione spūali. q̄/ per pniam purgata/ est. Jtē alia é ratio i/ fornicatōne carnali/ aia et corpus pollui/tur. sed in spūali tā/tū aia. et in carnali/ fornicatiōe nō tātū/ fit in aia qō displi/ceat marito sed eti/am in corpe qō nō fit in. spūali. t vir magis scādalizat ex eo q̄ fit in/ corpe t magis offendit q̄ ex eo qō fit in aia. t ita cā maioris scāda/li illati viro fit ut post carnalē fornicatiōz ꝓpellat.iz post spūalez/ fornicatiōz ꝓpellit.nisi ad religionē transire voluerit ut hic dicit.

q Audabile. Triburiēsis cōcilij.qō bēs.xxxi.q.i.si qs viuēte.q̄ eas nō pōt bre si in morte ipsoz aliqd machinate fuerūt ut b̄ dicit. Idē est si fidē dederūt.ut.e.cū t.q.c.relatū.j.ō eo qui dux.in matri.c.i.vel si de facto ꝓtraxit.ut.j.eo. sup hoc.t.c.cū bret. ita tū q̄ post fidē datā cognouit candē vxorē vxore sua viuente.alias sola fides data nō ipedit mrimoniū.j.de eo qui dux.in matri. quā poll. per adulte.c.vltimo.

r Tāli lucro.sic.xiiij.di.q̄ ait.xxxiij.q.v.si dicat.si.i.q.i.nō est pu tanda.j.de vsur.super eo vero.xxij.q.ij.ne quis arbitret.

s Et xp̄iani.similit pugnātes ꝓ patria t fide:ob quā patriā pater

in filiū. ⁊ filiꝰ in patrē insurgere dꝫ. ff. de re. ⁊ sūp. fu. minime. ⁊ ma
ritꝰ in vxorē. xxviij. q. i. vxor. in fi. xxiij. q. vlt. legi syromastrenū.

t ¶ Procurauerit. ex eo qō hic dic̄. ⁊. xxxi. q. i. si qs viuēte. j. de eo q
dux. in ma. c. vl. Ad hꝫ ut mrimoniū impediat duo exigunt. s. affe-
ctus cū ope subsecuto. ⁊ ē si. ff. de ꝓdi. ⁊ demō. l. ij. in fi. hic eni tunc
punit̄ cū ꝓcordit̄
ad hꝫ ꝓcedūt. xv. q.
vi. c. i. in fi. ⁊. c. si qs
nō irat⁹. qnqz puni
tur opꝰ sine affectu
quo ad legē ꝓmotō
nis. xv. q. i. si qs nō
irat⁹. qnqz affectus
sine ope. ut. i. q. i. q
studet. s. ō biga. nu
per. ibi tñ inuenit
opus nō cū effectu
qd q si ratū hūerūt
eos infectos esse
idē videret. qz i ma
leficijs ratihabitio
retro trahit̄ ⁊ man
dato ꝓpat̄. ff. de vi
⁊ vi ar. l. i. §. sed ⁊ si
cū qs. ꝫ credo. ar. j.
de spō. cū apud. cū
edictū de mrimōio
ꝫhendo sit, phibito
riū ut ibi.

u Ex lris. pducen
dus. Justa fu
it cā petitōis ⁊ ho-
nesta. ⁊ ita sumit̄ hꝫ
ar. q cā petitōis sē-
p inferēda ē in ipsa
petitiōe alias repel
lit̄. s. de libel. ob. c.
ij. ⁊. iij. vbi ō hꝫ. Sz
nō q pr̄ pōt petere
filiū in ptāte sua cō
stitutū p interdictū
de liberis exhibēdis
ꝫ matrē ⁊ ꝫ quēlibz
detinentē. mater tñ
qnqz hz exceptionē
ꝫ marituz. puta si ē
minor triēnio cū a-
pud eā tunc debeat
educari. vel etiaz si
iudicatū ect in ꝓri-
um. ff. de li. exhi. l.
i. §. si vo. ⁊ i alio ca-
su hz exceptōnē ob
negciā patris ut si-
ne diminutione pa
trie ptātis apud eā
filiꝰ moreť. ff. e. de-
inde. §. etiā si maxie. Circa hꝫ distigue. aut filiꝰ a nullo detineť. aut
ab aliquo. Si ab aliquo. ⁊ tūc volēs aut iuitus. Primo casu petere
possū p officiū iudicis. ff. de lib. exhi. l. iij. §. hꝫ aūt. Si ab aliquo vo-
lēs detineť pōt peti rei vēdi. adiecta cā de iure quiritū ognitōe pro
ria. ff. de rei. vē. l. i. §. i. qō ius ꝓprie romanoꝝ est. insti. de pa. po. §.
i. In tertio casu locū hz interdictū. de lib. exhi. ut. ff. de lib. exhi. l. i.
i. riso. ⁊. ff. de rei ven. l. i. §. i. Nō q filius ꝺditioné pr̄is uel matris
ꝺuersi ad fidē seq dꝫ. xxviij. q. i. iudei. Et in hꝫ casu filiꝰ infans non
doli capax segt̄ meliorē ꝺditionē. alias si doli capax eēt nō deberet
baptizari nisi spōte. xxiij. q. v. ad fidē. xlv. di. de iudeis. qnqz tñ seq
tur deteriorē ꝺditionē. s. mr̄is si serua sit. xxxii. q. iiij. c. vlti.

x ¶ Legitia ꝺiunctio. mr̄imoniū dr̄ legitia ꝺiunctio maris ⁊ feie in-
diuiduā vite ꝺsuetudinē retinēs. xxvij. q. ij. §. insti. de pa. po. in pn.
Et hec ē rō que ꝺsueuit assignari a doctorib⁹ q̄re potiꝰ dicat̄ matri
moniū q̄ patrimoniū illa cōiunctio.

r ¶ Potestate. pr̄ eni dr̄ hr̄e filiū in ptāte ⁊ nō mr̄. insti. de pa. pote. §
vl. ⁊. C. de adop. mulierē. vñ filiꝰ pr̄is familiā segtur ⁊ nō mr̄is. in
sti. de leg. ag. tu. §. i. vñ ista vba fuerūt supta. ⁊ expone familiā. i. ag
nationē. hz alias hꝫ nomē familia multas bēat significatiōes. ff. de v̄.
sig. pnūciatio. §. familie. ⁊ fac̄ ad hꝫ insti. de pa. po. in fi. ⁊. C. de v̄.
sig. l. vl. nō. n. denoiat̄ filiꝰ a ognitōne mr̄is hz pr̄is. ar. ff. ad mūi. l. i.

3 ¶ Insidient̄. Nō q mortuo pr̄e pupillus educari nō dꝫ apud illas
ꝑsonas q̄ ipsius pudicicie pnt insidiari. ff. vbi pu. edu. de. uel mo. l.
vlt. ꝓtor eni decernere dꝫ ut sine vlla suspitione alat̄ partꝰ etiā ꝺtra
voluntatē pr̄is. ff. e. l. i. ⁊ extimabit ex affectu singulorꝝ qs magis ad
successionē ⁊ spē successiōis sit ꝓtor. C. e. l. ij. vex tñ educatio pupil
li nulli magis ꝓmittēda est q̄ matri. nisi victricū ei inducat. C. e. l. i. Si vo vi
uo patre qō est apud quē educeť filiꝰ facto diuortio olim extiabat ꝓtor qñ apō
patrē ⁊ qñ apud matrē alat̄. C. de diuor. l. vna. Hodie distinguit̄. ut si pr̄ cām
diuortij pstitit tunc ali dꝫ apud matrē. si vo mater cām pstitit diuortij tūc ali
dꝫ apud patrē. C. e. aut̄. si pater. ⁊ hic ali dꝫ apud patrē. qz mater pstat cāz di
uortij. j. de diuor. gaudemus
⁊. c. quāto. que nō sequit̄ ma
ritū cōuersum ad fidē quē se-
qui debet. xiij. q. ij. vnaqueqz
⁊ quia insidiaret̄ vite ipsius:
ut hic dicit̄. ⁊ per iura pdicta

¶ Post triennū. filiꝰ minor
triennio apud matrem debet
ali. maior triēnio apud patrē
C. de pat. potesta. nec filium
arg. C. de infan. expo. l. ij. et
j. eo. c. vno.

2 ¶ Ad infidelitatis errorez.
Hac de causa etiā si esset mi-
nor triennio. vel pater vellet
eū perducere ad fidem cū sit
in eiꝰ potestate: patri debuit
assignari in fauorē fidei chri-
stiane. cū alias si esset maior:
⁊ proclamet se velle fieri chri
stianū debeat de manibus il-
lorū eripi. arg. j. de iude. sicut
iudei.

Ex litterarum tuarum: ⁊ infra. Cū
ex quadam minatione nimio
fuisses mortis pauore pterritꝰ: hec
uerba protulisti: non diu hic mora
bor: proponens in animoᵇ: q religionis habitum esses aliquando
stiane respondemus patri eundez
puerꝝ assignandum.

¶ De uoto ⁊ uoti redemptione.

Alexander. iij. eroneñ. epō.

De peregrinationis uo
tis: an elemosynis redi
mi possent uel pro ne-
cessitate in aliud cōmu
tari: respondemus: q ab eius qui
presidet pēdet arbitrioᵃ: ut consi-
deret diligentius qualitatem per-
sone ⁊ causaz cōmutationisᵃ scilicz
an ex infirmitate seu affluentia di-
uitiarꝝ an alia causa probabili pere
grinatio an recompensatoᵇ melior
fuerit ⁊ deo magis accepta: ⁊ secun
dum hoc debet exinde dispensare.

Idem norwicen. epō.

Quenti⁊ ad nos. R. sua nar
ratione accepimus: q in puc
rili⁽ᶜ⁾ etate constitutus hierosolymā
disposuit⁽ᵈ⁾ proficisci. cuidaz quoqz
qui sepulchrum dominicum ꝓpo-
suerat uisitare: fidem dedit ⁊ suam
recepit ab eo: q sibi inuicez in uia
socij fideles⁽ᵉ⁾ existerēt: ⁊ infra. Nos
autē ipsum a uoto: quod in etate te
nera facilitate⁽ᶠ⁾ potius quam ex ar-
bitrio discretionis promisit absol-
uimus: ita tamen q idem uotū ele
mosynis redimat ⁊ iuxta consiliuz
nostrum toto uite sue tempore uni
pauperu⁊ christi: dūmodo ad hoc
sue facultates sufficiant⁽ᵍ⁾: debeat ꝓ
uidere.

Idē mgro. a. de mandeforde.

Peregrinatiōis
supple q̄ uouisti ar-
bitrio. ar. de pene
cōmuta. lxxxij. dis.
presbyter. xxij. q. iiij. innocēs
de pen. di. i. medicina. xxxvi.
q. i. de raptoribus. xli. dis. nō
coganť. j. de maledic. c. ij. xij.
q. ij. fraternitas. Arg. cōtra.
xvi. q. i. decie. ⁊. c. de decimis
xxxij. q. vlti. c. vlti. Solu. cō-
mutatio pene adhibenda est
quādoqz hac ꝓsideratione p̄
habita. ut illud quod vice cō-
mutationis prestat̄ in tantuz
uel amplius sit deo acceptuz
similiter hic in fi. ⁊. j. eo. scri-
pture. ⁊ est arg. q epi possūt
dispēsare in voto. Tan.

a ¶ Causaz cōmutatōnis. cau
sa semper considerari debet:
quare fiat cōmutatio. arg. j.
eo. magne. in fi. ⁊. c. quod su-
per his.

b ¶ Recompensatō. In omni
voto sive cōsistat in faciendo
sive sit solēne sive sit simplex
potest habere locū ꝓpensatō
dūmodo ante votuz fuerit li-
bere voluntatis. hoc dicit ꝓpter articulos fidei quos vnusquisqz vouit in ba
ptismo. qz illud ante baptismū est necessitatis. sed in voto ꝓtinentie secus est
cui eque bonū uel maius inueniri nō potest. arg. xxxij. q. vlti. c. vlti. Et casti-
tas sola est que potens est deo animas pr̄sentare. in aut̄. de leno. §. sancimus.
colla. iij. et que suaderi potest impari nō pōt. xxvij. q. i. integritas. j. de statu
mona. cum admonasteriū.

c ¶ Quentis. in puerili. Intellige q erat doli capax. alioquin cōpensatio q̄
sequitur nō erat imponenda. vel forsitā in maiori etate ratū habuit. vn-
de tenebat̄ illud adimplere. alias nō. xx. q. i. illud. ⁊. s̄. de regula. significatū.
⁊. c. sicut. Tan.

d ¶ Disposuit. procedendo ad actū exteriorē ut patet ex littera sequēti. vnde
mortaliter peccasset nisi cōpleuisset votū si ꝺmutatio nō fuisset subsecuta. ar.
xvij. q. i. qui bona.

e ¶ Socij fideles. Sed nūquid papa potuit illū absoluere ab obligatōne qua
socio tenebat̄? vtiqz. arg. ix. q. iij. per principalē. C. de quadri. prescript. bene
a zenone. C. de preci. impera. offe. quotiens. nec erit dicēdus voti transgres
sor. j. eo. nō est. Ala.

f ¶ Facilitate. arg. q votū ex facilitate emissuz obligat. simile. xvij. q. iiij. sunt
qui opes. ar. ꝺtra. s̄. de regu. ad nostrā. xxij. q. iiij. vnusquisqz. ⁊. xxvij. q. i. nu
ptiaꝝ. sed hoc ut dictū est postea ratū habuit factus maior.

g ¶ Sufficiant. nam possibilitas semper subauditur. s̄. de iureiurā. querelaz.
⁊. c. breui. arg. iij. di. erit autem. ⁊. ff. de sta. liber. l. cum heredes. §. stichus. ⁊
xlvij. di. quod ad nos.. Sic impossibile preceptū nō obligat. ff. que sent. sine
appel. re. l. paulus.

b Litterarū. proponens in animo nō tamē animo obligandi. nec firmiter
hoc proponēdo seu eligēdo: tunc mortaliter peccasset: si nō impleuisset

propositū. xvij.q.i.qui bona. ⁊. §. i. ⁊. ꝯ. e.c. ꝓxi. vbi dicit disposuit ꝓficisci. et tō dic̄. j. si plus nō est in voto ꝓcessū. q; nō dicit hoc aio obligādi vnde nō fuit mēdaciū. xxij.q.ij.q; ait. ⁊ nemo se obligat nisi q animū bz obligandi. ff. de act. ⁊ obli. l. obligationū. arg. ff. si cer. pe. si ego.

i ¶ Mō dixisti. ar. cōtra. xxij.q.v. iuramenti. Jtē argumētū q; ex nudo pacto nō oriť actio. lz sit ar. ꝺtra. xij q.ij. quicūq; suffragio. ⁊. q. v q; ioānes. ⁊. xxvij.q.i. be vō. in fi. lau.

k ¶ Scripture. tēporale obsequiū. nō eni est illi necessaria certa delicti satisfactio: cuius totū vite tēpus obediē tie impediť sui conditoris de pe. di. i. §. his auctoribus. sic nō frangit ꝓpositū qui illud in melius cōmutat. ꝯ. de iure iurā. peruenit. ⁊ ita est ar. q; intranti monasteriū nō ē imponenda penitētia ꝓ peccato ante cōmissō. sic eni remittit̄ astulpho pnia publica si monasteriū voluēit igredi. xxxij q.ij. admonere. ⁊ bꝫ ꝓpter cō tinuationē pnie ⁊ exercitij in quo semp debēt esse mōachi. ar. xvi.q.i. nos aūt. si vō post q; monasteriū ingressi fuerit delinquūt bene subijciuntur pnie ⁊ discipline abbatis ſm regulā illius loci. ꝯ. de regul. c. vl. ⁊. j. de sen. ex. cū illoꝝ.

l ¶ On est. de auctoritate ſe. ap. Arg. q; papa pōt dispēsare in voto ⁊ epi etiā. ꝯ e.c.i. ſz cū vota ex necessitate sint soluēda. xvij.q.i.c.i. ⁊ de iure naturali nō videē q; ibi habeat locū dispensatō. q; dictū est. vouete ⁊ reddite dño vota vŕa. j. e. magne. ⁊. c. ꝓx. vnde in his votis nō dispēsat ſz declarat. cū eni quis vouet peregrinari: subitelligit̄ si cō mode fieri potest. ut. ꝯ. de iureiu. q̄to. vbi de hoc. ⁊ de voto ⁊ iuramēto dic ut ibi. sicut nec frangit votū q; illud i melius ꝺmutat. ꝯ. c. ꝓxi. et de bꝫ dictū est. ꝯ. e.c.i.

m ¶ Adimplere. si iusta causa subest. ꝯ. e.c.i. alias nō est secur⁹ q° ad deū cuꝫ quo papa dispēsat nisi subsit cā dispēsā di. sicut nec dicitur absolutus qui causaꝫ excōicationis sup primit. ꝯ. de offi. ordi. ex parte. ⁊. j. de sentē. excō. cū causa habebit tñ exceptōné quo ad ecclesiā ille cū quo sine causa dispensatū est. arg. ff. de fur. inter omēs. §. pe. quo ad deū sibi allegatio non valebit. vbi iudicabit̄ eo teste quo iudice ix.q.iij. alioꝝ hominuꝫ. ⁊. xi. q.iij. audi.

n ¶ Regnū ipsum. sic ergo papa prefert vtilitatē priuatam cōi vtilitati ꝺtra id quod bēs ꝯ. de postu. c.iij. vij.q.i. scias ⁊. viij.q.i. in scripturis. et. ꝯ. de regu. licet nō sunt cōtraria. q; hic nō prefert sed differt. ⁊ qō differť nō affertur. xxxij.q.ij. ancillā. de pe. di. vij. nemo.

o Jlicet. liberū arbitriū. vnde dicit Augustinus que nō cepit deliberet que egressa est persueret. xxvij.q.i. nuptiaꝝ. ⁊ ea sūt in nostris officijs gratioꝛa: que cū liceret ea nobis nō impēdere. causa tamē dilectionis impendim⁹ xxxviij.q.i. iam nunc.

p ¶ Resilire. in aliud tamē potest cōmutari de auctoritate superioris ⁊ iusta ō causa. ut. ꝯ. e.c.i. ⁊. ij. ⁊. j. e.c. magne.

q ¶ Cōmisit fidei tue exequendū. arg. q; aliquis potest ieiunare pro alio ⁊ votū alterius adimplere. q; mortu⁹ soluit votū suū per superstitē. ar. xiij.q.ij. anime defunctoꝝ. ⁊. xxvi.q.vi. si aliquis fuerit.

r ¶ Occasione qualibet. supple minus idonea. qō in generali verbo subintelli

susceptur⁹: ⁊ infra. Tibi igitur respondemus. q; si plus nō est in voto processum transgressor iudicari non poteris: si nō impleas quod dixisti. Idem.

Scripture: ⁊ infra. Reus fracti voti aliquatenus non habetur qui temporale obsequiuꝫ in perpetuam nosc̄itur religionis obseruantiam commutare.

Jdem Anno. iij. strigeñ. archiepō.

Non est voti dicend⁹ trāsgressor: qui quod vouit auctoritate se. ap. dist̄ulit adimplere[m]. Sane significauit nobis rex ungarie: q; cum in regni perturbatione consilium ⁊ auxilium tuuꝫ sibi senserit hactenus ꝓfuisse: utilitati eius nō modicum derogaret: si hierosolimā: sicut ex voto teneris: regno p geres inpaccato: ⁊ infra. Jdeoq; mandam⁹ quatenus nō prius iter arripias hierosolimam adeundi: quam regnum ipsuꝫ fuerit trāquillitati pristine restitutum: uel super hoc receperis ab ap. se. mandatū.

Jdem Andree duci.

Jlicet universis liberum sit arbitrium[n] in vouendo: usq; adeo tamen solutio necessaria ē post uotuꝫ: ut sine proprio salutis dispēdio alicui non liceat resilire[p]. Accepimus siquidem: q; cum rex ungarie pater tuus agens in extremis uotum quod uouerat domino: hierosolimitanaꝫ prouinciam in forti manu humili corde uisitare: sub interminatione maledictionis paterne cōmiserit tue fidei exequēduꝫ[q] ⁊ tu assumpto crucis signaculo te id impleturum sine dilatione qualibꝫ promisisti: ⁊ infra. Mandamus: quatenus postpositis ceteris sollicitudinibus usq; ad festum exaltationis sancte crucis debitum accepte crucis exoluens ꝓpositū iter arripias ⁊ humiliter prosequaris ne si onus tibi a patre iniunctum ⁊ a te sponte susceptum occasiōe qualibet[r] detractaueris: paterna te reddas successione indignum: ⁊ hereditatis emolumento priueris: cuius recusaueris onera supportare sciturus extunc anathematis te uinculo subiacere: ⁊ iure quod tibi: si dictus rex sine prole decederet i regno ungarie cōpetebat ordine geniture priuandum. ⁊ regnum ipsū ad minorem fratrem tuum ap. post posita deuoluendum.

Jdem trecensi epō.

Magne deuotionis: ⁊ infra. Cū trecen. ecclesia contra libertatem ecclesiasticam grauaretur: nec per alium quā per campanie comitem in ultra marinis partibus constitutū eidez ecclesie crederes posse de facile subueniri: ad ipsum propositi accedere: ac in signum peregrinatiōis ⁊ deuotionis terre orientalis crucem dominicam assūpsisti: ⁊ infra. Quāuis autem audita morte ipsius intentionem tuam cōspiceres iam frustrataꝫ: noluisti tamen sine cōsilio[s] ap. se. ad propria remeare: sed ingressus urbem intētionis tue propositum ac statuꝫ trecen. ecclesie nobis būiliter expressisti: ⁊ infra. Et quidem tria precipue duximus in hoc negocio attendenda. quid liceat[t] ſm equitatē: ⁊ quid deceat secūdum honestatem ⁊ quid expediat secūdum utilitatē Sane non[u] uidebatur circa uotum licitū: ut uenirs[3] cū uox clamet prophetica[τ] uouete. ⁊ reddite dño deo uŕo ut primū[ϱ] ad consiliū secūdū[ϰ] ad imperiū referatur. Sed nec decens uidebatur[a] cū sit scriptū in euāgelio: nemo mittens manū ad aratrū ⁊ respiciens retro[b] aptus est regno dei. ⁊c. Preterea nō uidebať expedire: cū ex absolutione tua scādalum posset laicoruꝫ mētibus generari dicentiū: ubi est deus clericoꝝ ⁊ hoc exemplo credentium se ad uoti obseruantiam non teneri. Quod enim agitur a prelatis[c] facile trahiť a subditis in exemplu ꝫ iuxta quod dominus inquit ad moysen i leuitico: si sacerdos qui est unctus peccauerit: faciet delinquere populum: ueruꝫ etatis[d] uite senescētis defectus atq; canicies que uix labores ⁊ dolores suos tollerare possunt in ꝓtrariū allegabant: ⁊ ecclesie trecen. suspiria cui uiculo pastoralis sollicitudinis es ligatus:

gitur. ar. ꝯ. de elec. cām q̄. ⁊. ꝯ. de offi. dele. ex parte. ij. ff. de ri. nup. q̄ q̄. ⁊ de iureiurā. veniens. ⁊. c. quintauallis.

s ¶ Si dictus rex. frater ipsius ducis: cōtra quē dux ipse ꝙuerter at acie bellatoꝝ quā ꝺ inimicos crucis dirigere simulauit.

t ¶ Priuandū. dicit b̄ imo. q; qui nō adimplet voluntatē defuncti sit ei auferēda tota hereditas ⁊ idē dic̄ ca nō. xi.q.i. siluester. ⁊ bꝫ ꝙcordat legi antique. C. ō fideicō. l. vlt. in fi. aut. tñ illud obseruať in extraneo herede. sed licez filiꝰ institutꝰ heres nō adimpleat voluntatez defuncti nō tō totū perdit ſz reseruať ei legitia. C. de fideicō. aut. hoc amplius. ⁊ satis pōt dici q; lex in hoc casu ꝓiudicet canoni ratiōe egritatis. uel hic auxit penā legis ob fauorē terre sancte. vel melius dic q; id qō dicit lex de legitima relinquēda nō pōt habere locuꝫ in hmōi dignitatibus cū diuidi nō possint q; regnū vnicuꝫ bz esse. ⁊ si ꝙtigeret q; talit diminuereť ei to destruereť. sed alie hereditates bene diuidunť inť heredes. ſz hic vnus tātū debet esse rex. et iō dic̄ q; totū regnū devolueť ad alium fratrem.

u ¶ Agne deuotō nis. noluisti sine cōsilio. ⁊ bñ. quoniā nemo iuramentū suū vel votū bz ꝛ terꝓsari. ꝯ. de elec. venerabilē. ⁊. j. e. ex multa. nisi cert⁹ eēt q; nō esset obligat⁹ ar. j. de sen. excō. inquisitioni. t.

x ¶ Liceat. hec tria semp ꝓsiderāda sūt arg. xi.q.i. aliud. ⁊. iij. ꝺ. denigz. in fi.

y ¶ Sane nō. hic incipit oīdere q; votū suū ꝓficere teneatur.

z ¶ Ut venires. non obstāte q; causa voti cessat. cum etiam si sine causa vouisset nihilominus teneretur. ꝯ. de ꝙuer. coniugat. ex parte. facilius enim dispēsari potest cessante causa. ut dicit in fi. causa enim nō impedit nisi exprimať. C. de cōdi. ob tur. cau. da. si repetēdi nisi a iure subintelligať. ff. de iur. do. stipulationē. io.

τ ¶ Prophetica. s. dauid.

ϱ ¶ Primū. s. vouete.

ϰ ¶ Secundū. s. reddite.

a ¶ Sed nō decēs videbať. ut venires cōtra votū.

b ¶ Retro apostatādo. si. j. de aposta. quidā. nā apostata dicit retro ſtās. xxvi. q. vij. nō obseruetis. ⁊. iij. q. iiij. btūs. de pe. di. ij. pēnata.

c ¶ Agit̄ a plātis. unde illud ꝙponit̄ orbis regis ad exemplū. xi. q. iij. p̄cipue. nam plāti sunt tāq; signū positi ad sagittā. vnde inferiores vitā eoꝝ respiciūt. j. de accu. qualiter ⁊ qn̄.

d ¶ Uerū etatis. hic allegabat q; nō teneať perficere votū.

e Forsitan nō debueras. maxie ad loca remota. ar. vij. q. i. p̄sentiū. ⁊. ff. de offi. p̄si. illud obseruandū. vij. q. i. si quis in clero. ⁊ de consē. di. v. nō oportet. nec istud forsitā est dubitatiuū. sic. xxxiij. q. ij. admonere. s̄. de ꝓcu. tue fraternitatis. io.

f Peregrinari. de cō. di. v. nō oportet.

g Astrictus. q̄ si ens clericus sine licētia episcopi sui nō debet ab ecclesia abesse uel recedere ab eadē. vij. q. i. p̄sentium. ⁊. s̄. de renū. admonet. sic ⁊ ep̄s sine licētia pape. s̄. de transla. inter corporalia.

b Cum igitur. hic incipit ostendere q̄ votū cōmutari possit.

i Cōmutari possit Cū igitur mandatū domini ⁊ votum pari passu ambulēt ut hic dicit. ⁊ mandatum domini pōt adimpleri p̄ aliud e quipollens. ut. xx. q. iiij. innocens. ergo ⁊ votus. sic argumētatur hic Jnno. ioannes.

k Sinite illos. ut xx. q. iij. inter ꝟba.

l Redeundo factus. Hec tria tēpora cōsiderantur cū aliquis condemnatur alij in expensis factis in prosequenda appellatione. s̄. de appel. reprehensibilis. ff. qui accusare nō pos. qui crimen. simila. s̄. de concess. preben. quia diuersitatem. in fi.

m Sine diminutione. p̄ter illam diminutionem que fiet in pecunia trāsferenda. quia ille qui eā portabat suis expensis nō mutabit. s̄. de p̄script. cum ex officij. ⁊. xij. q. ij charitatez. vel intelige q̄ hec pecunia mitti debet per aliquē religiosum qui alias esset illuc iturus. vin.

n Cessauerit cause. arg. q̄ cessante causa cessat p̄iuilegiū. j. de ver. sign. abbate. i fi. ⁊. xvi. q. i. generaliter. ⁊. xxv. q. ij. §. ylti. et. insti. de auc. ut. ⁊ cura. §. fi. ⁊. ff. de testa. §. ylt. ⁊. s̄. de deci. suggestum. io. ⁊. s̄. de renū. post translatiōz ꝟbi de boc. et. s̄. de iureiuran. ⁊ si christus. in fi. ber.

Quod sup bis. cum isti sciuerit debiles.

p Et illi. scilicet inopes.

q Qui temporalē.

sine cuius assensu uotus peregrinationis emittere forsitan nō debueras[e]: ⁊ infra. Jpsū etiā uotus quod ex sui forma sanctū ⁊ honestus erat ex p̄sona uuentis minus licitū uidebat. Cū. n. iuxta canonica instituta clericis absq; sui epi licētia peregrinari ī dēat: ⁊ ep̄us nō min⁹ imo port⁹ se. ap. sit astrict⁹[s]: uideri merito poterat: q̄ absq; generali uel spāli licētia uotū pegrinatiōis: quate tādiu abstinares: emittere non deberes: ⁊ infra. Cū igit⁹ in lege uetari: i qua nō minus preceptū dñi obligabat: quā uotū hodie obliget in ecclesia: primogenita que dño mādabāt offerri quedā dño redderē tur: ut primogenita leuitax quedā redimerēt: ut aliax tribuū: quedā ꝓmutarētur in aliud. sicut primogenitū asini qui ꝓ oue ꝓmutabat: ex hoc attendētes q̄ uotū ꝓmutari possit in opus aliud pietatis: nō curantes q̄ os loquētiū iniqua loquatur dū tamē nō recedam⁹ a tramite ueritatis: de illi⁹ auctoritate securi: q̄ cū audisset a discipulis: nonne scis q̄ pharisei audito hoc uerbo scandalizati sūt. rñdit: sinite illos[k]: ceci sūt ⁊ duces cecox: tibi ꝓ te ⁊ famulis tuis licētiā ꝓcedim⁹ uotū pegrinatiōis taliter ꝓmutare: ut expēsas quas fueras in eūdo morādo ⁊ redeūdo factur⁹[q]: alicui religioso cōmittas in necessarios usus terre illius sine diminutione[m] qualibet transferendas: ⁊ infra. Laborem etiam laboribus recōpenses: sollicitius instando uigilijs deuotiusue cās oīonib⁹ ⁊ in ieiunijs fortius te exercēs. Ad hāc aūt indulgētiā tibi faciēdā spāliter nos induxit: q̄ cū ꝓ libertate trecentū. ecclesie p dictū comitē assequēdā precipue uotū pegrinatiōis emiseris: eo sublato de medio: q̄ cessauer̄ cause[n] facilius cessare potuit ⁊ effectus.

Idem Cantuariensi archiepō. Quod sup bis: ⁊ infra. Questi Quisti de bis qui ꝓ succursu terre sancte: signo crucis assūpto ꝓp firmitatē uel paupratē: uel aliam iustā cām uotū nō possunt utiliter adimplere cū sine distinctiōe recepe ris in mādatis ut eos qui signū crucis assūptū abiecerūt: ad relūptionē ipsius ⁊ executiōez uoti ꝓpellas Nos aūt inquisitiōi. r. r. rñ. q̄ debiles ⁊ inopes magis illuc in defectū quā ad ꝓfectū accedūt: cū⁹ isti pugnare nō possint ⁊ illi[p] mēdicar̄ coganr̄ nisi forte sint nobiles ⁊ magnates: qui suis secū expensis bellatores adducāt: uel artifices ⁊ agricole qui de laboribus suis sibi possint acquirer̄ necessaria ⁊ terre subsidia ministrare quamuis nō multi talīū ꝓpter breuitatez possessionū ⁊ paucitatē inhabitātium ibi sint oportuni. Unde credimus distinguēdum inter illos qui temporalem[q] ⁊ eos qui ꝓpetuā impedimēti causā credunt habere: q̄ primis ē indulgenda dilatio[r]: secundis aūt est redemptio iniūgenda: ac rex facultate pensata quas possunt aut quas facturi essent expensas personarum preterea compēsato labore[o] in subsidiū terre sancte transmittant: exequētes per alios quod p se nequeunt adimplere. Rursus inter illos qui p̄o defensione terre sancte uotum peregrinatiōis emittūt. ⁊ eos quibus p̄o satisfactiōe suox criminū iter peregrinatiōis iniūgit: credim⁹ distinguēdū: q̄ circa primos[t] plus terre sancte succursus ⁊ circa secundos[u] plus labor itineris secūdum intentionē uouentis uel penitentis debet attendi. Unde si quis hoc modo uouentū[x] est inutilis ad pugnandū: quāuis abilis[y] sit ad cūdum melius est redimere uotum quā expensas consumere: quod ⁊ de penitente qui ꝓpter debilitatem non potest iter iniūcte peregrinationis implere sane ualet intelligi: non aūt de illo qui quāuis sit impotens ad bellandū: potens tamē[z] est ad cūdum: ⁊ infra. De mulieribus[a] aūt hoc credimus obseruādū ut que remanere noluerint: uiros suos[b] sequāt[c]. cetere ꝟo[d] nisi forte sint diuites: que secum in suis expēsis possint ducere bellatores: uotū redimant quod uouerunt.

Idem eidem. Ex multa tue sollicitudinis p̄uidentia: ⁊ infra. Ex consultatione quam ad inquisitiōem tuā super negocio crucesignatorum oliz edidimus: uiam inuenisti ad alias questiones: ⁊ utrum quod in ea dicitur ius cōstituat generale: ut passim p̄latis quibuslibet illos secūdum formā expressam[b] absoluere liceat. qui eox sunt iurisdictioni cōmissi sollicite ꝛquisisti. Ad hoc igitur rñdemus q̄ in cōsultatione nostra ius editur: ⁊ licz ad quales[c] ad quos tamē spāliter spectat eius executio nullaten⁹ explicat. illis autē solūmodo ius hoc exequēdū incūbit[d]: qui sup hoc mandatū recepe rit a se. ap. spāle. Sic ergo illi ē inquisitiōi rñsū: qua ꝓsequēter tua. f. requisiuit de quib⁹ religiosis itelligēdū hoc eēt: utr. s. ibi rligiosi[e] uocēt bi tātū qui religiōis habitū susceperūt quox plures idiote sūt ⁊ iuris ignari: an epi qui sicut dignitate p̄cellūt sic ⁊ religione[f] debēt alijs p̄eminere. nā ad neutros[g] illius executio iuris spectat: nisi per eandem distinctionē facit lex in iudice. ut si nō potest interesse ꝓpter tēporalem impotentiā expectandus est. ⁊ si habeat perpetuū impedimentum removendus est. ff. de va. mu. l. vlti. ⁊. ff. de iudi. si longius. arg. ad idē. s̄. de rescript. scisitatus. io.

r Dilatio. expectandi eni sunt quousq; causa impedimenti cessauerit. simile. j. de sent. excō. decetero. ⁊ c. q̄uis. in fi. Idem est si per fortuitos casus impediretur nihilominus cū potest adimplere tenet̄. ff. de ver. obli. inter stipulantem. §. sacraz. nisi certa res esset ꝓmissa nō in genere. C. si cer. peta. incendium. Jo.

Recōpensato labore ieiunijs ⁊ oratiōnibus. ut. s̄. c. p̄xi. circa fi. lau. vel videt̄ q̄ tā tū mittere teneantur p̄o quāto nollent sustinere laborem hunc. sed vix potest estimari prima expositio melior est.

t Cum primos. s. qui ꝓ succursu terre sancte votus emiserunt.

u Circa secundos. s. quibus p̄o satisfactione suox criminum labor peregrinationis ē iniunctus.

x Uouentiuz. s. sponte ⁊ nō per penitentiā iniunctam.

y Quāuis sit abilis. Hic formatur secunda questio seq. c. §. ij. quesiuisti.

z Potens tamen. vnde non subest causa cur debeat immutare. alias qui iniūxit vel quilibet, maior eo eam posset immutare iure ꝓmuni. sed immutationē huiusmodi penitētie videtur hic reseruare sibi ⁊ illis quibus specialit̄ a sede apostolica iniungit̄. ⁊ est speciale. j. eo. c. ꝓxi. vin.

a De mulieribus nō uouentibus. s.

b Uiros suos. ⁊ hic formauit archiep̄s tertiā qōz. j. c. ꝓxi. §. q̄ autem.

c Sequant̄ qui de vxox licentia vouerūt. uel ex cā ꝓcedit papa q̄ viri possūt vouer̄ se ituros in subsidiū terre scē inuitis vxoribus. j. c. ꝓxi. v. in tanta quoq;.

d Cetere vo. s. uouentes.

e Ex multa. expressam. s̄. c. proximo.

f Ad q̄les. s. viros religiosos de q̄bus fiebat mētio in. c. ꝓxi. q̄ sup. ꝛ illa clausula rmota fuit q̄ posita erat sub illo. j. ante. §. illū de mulieribus.

g Incūbit. ecce hic vnū mirabile ⁊ ē ius cōe: ut dispēset in voto cū debilibus ⁊ hmōi. ar. s̄. e. c. i. ⁊ tū ei⁹ executio nō permittit̄ alicui: nisi cui papa spāliter ꝓmittit. q̄ tū restringendū est circa votū hmōi. s. ꝓ succursu terre scē emissū. q̄ cū ℔ papa sibi dispēsatiōz refuet. in alijs votis eps dispēsatiōz indulget. ar. s̄. e. c. i. j. ō sen. excō. nuper.

e Religiosi. religiosi dñr nō solū, monachi ⁊ r̄gulares ꝛ ⁊ clerici ut. i. q. i. null⁹. ⁊ etiā laici dicunt̄ religiosi. xvij. di. si qua vidua.

f Religione. i. q. i. vilissim⁹. viij. q. i. qualis erit.

g Ad neutros. ar. generalit̄ dictū nulli esse dictum. s̄. de

ossi. deleg. ex parte. ij. ar. C. de pig. l. ij. io.

b ¶ Ti ꝓsilij. idē dixit lex in aduocatis qui nō mīꝰ ꝓuidēt gñi humano q̄ꝑ si patriā armis defenderēt. C. de aduo diuer. iu. l. aduocati. ⁊ lex dic̄ q̄ oībus eā posslimīnū est nō solū his qui pugnare pñt. sz oībus qui eiꝰ nature sūt ut ꝓsilio uel auxilio uel alijs mōis ꝓsui esse pñt. ut. ff. de cap. ⁊ post li. re. l. posslimīnū. §. vl. ⁊ ꝓsilio pollet cui viz natura negauit. ⁊ est si. ff. de vaca. mu. l. ij. §. quomā ita ⁊. §. sequenti.

i ¶ Superꝰ. ponit. s̄. c. px. in fi. ⁊ hoc statim sequit̄.

k ¶ Viri p̄ter vxor. spāliss̄imꝰ casus ē iste q̄ vir pōt emittere votū p̄ter licentiā vxoris ꝺ illa iura. xxxiij. q. v. q̄ deo. ⁊. xxvij. q. ij. si tu abstines. ⁊ per hoc vr̄ q̄ aliq̄ō votū sit. matꝰ voto ꝺtinētie. nā ꝓpter ꝺtinētiā etiā ad tp̄s nō liceret ḃ fieri. ut. xxxiij. q. v. c. i. sz in voto abstinētie secus vr̄ dum tp̄ tale votū neutri fiat p̄iudicium. xxxiij. q. v. noluit utraq3. io.

l ¶ Inhabiles ad pugnandū clerici vō pugnare nō debent arma eni clericoꝝ sūt lachryme. xxiij. q. viij. clerici qui in quacūq3. ⁊. c. quicūq3. ⁊. c. cō uenioꝝ. sz nō minus pugnet q̄ cōsilio pugnat ut dictū est in notula. idem dicit lex.

m ¶ Obsequio deputati. q3 ex debito officij eos seq̄ teneret̄ j. de sen. ex. inter alia.

n ¶ In pemtētia ē intūctꝰ. vr̄ḡ q̄ mutatio voti nō possit fieri in his pnijs imponendis ar. ꝺ. lxxxij. di. presbyt̄ si fornicationem.

o ¶ Er tuas. duos si hoc nō apposuisset nihilominꝰ tenebat̄ suscipe habitū regulare. ⁊ debēt ad hoc ꝺpelli. cū ad ḃ voto solēni se astrixerit. s̄. de ꝺuer. ꝺiug. ex pte. in fi. s̄. de regu. porrectū. Sz quid si ꝑlatus ⁊ fratres p̄dicti loci nollēt ipm postea recipe? tūc nō diceret̄ trāsgressoꝝ voti si per eū nō stetit: j. tp̄s. si. j. de spō. sicut. sz ipsi pnt ꝺpelli ut eū recipiāt exquo ꝓmiserūt illū recipe. q3 qua rōne ille cō pellit̄ ad votū reddendū per decre. p̄dictā porrectū. eadē rōe ⁊ illi. exqꝰ votū suū emittit ⁊ recipit̄ ab abbate. arg. s̄. de regu. c. vlti. nisi aliud ratō nabile obsistat.

p ¶ Reddas altissimo vota. sic. s̄. eo. magne. cū hoc sit p̄ceptū ut ibi. q3 dñs exigit oblatū q̄ nō exigeret offerendū. xxvij. q. i. nuptiaꝝ. in fi.

q ¶ Eligendū. ⁊ sic patz q̄ canonicꝰ regularis pōt eligi ad regimē ecclesie secularis. quia hec gebeñ. ecclesia secularis ē. alias q̄re diceret redde domio vota tua. ⁊ de iure cōi. ex quo dicit: duxerit eligendū. ⁊ ad idē facit. j. ti. ꝓri. q̄ dei timorē. vbi de ḃ. tū ibi ꝺ pōt sumi ar. q̄ nō de iure cōi vbi dicit sicut annuendū duximus postulatōni. ⁊c. sed tū aliud vr̄ dic. q3 ecclesia gebeñ. cathedralis est. ⁊ sunt ibi monachi regulares ⁊ de iure cōi pñt eligi in ep̄os. xviij. q. i. c. i. ⁊. sic nō ꝓbatur per hanc decr. q̄ de iure cōi eligi possūt ad inferiores dignitates curā aiaꝝ habētes. ⁊ iste monachꝰ fieri nō poterat existente ep̄o. nisi resignaret ep̄atui cū ecclesia gebeñ. secularis esset.

P ¶ Ostulastis. vicesimā quā solue tenebant̄ oēs tā clerici seculares q̄ꝑ regulares ad subsidiū terre sc̄e ꝙm q̄ fuerat ꝓstitutū in ꝺcilio gñali in decre. illa. ad liberandā. q̄ nō est in hac ꝓpilatiōe: sz qui erāt cruce signati uel qui etiā vellēt signari nō tenebant̄ ad hoc. imo sibi poterāt retinere ut hic dicit.

s ¶ Enormiter. ⁊ ita nō vult papa ꝓpter succursuꝫ terre sancte ecclesias istas enormiter aggrauare in absentia istoꝝ. in quo casu cessat ꝓtulegiū. s̄. de de

apostolicā se. eis spāliter delegeꝝ: Secūdo quesisti utꝝ quod dicitur si quis nouēnium est inutilis ad pugnādū quāuis sit abilis ad eūduꝫ melius est ut redimat uotū: quam ꝓsumat expensas generaliter acciꝑi debeat ut nobiles ⁊ magnates q̄ sūt ꝓsilio strēnui ⁊ multos secū possunt trahere bellatores an mīores tātūmodo uerbū huiusmodi ꝓprie bēdat. Uꝝ si ad supiora occultuꝫ tue ꝓsideratōis extēdas: questionē istā inuenies in serie ꝓsultatōis nostre solutā: ubi dicit̄ q̄ debiles ⁊ impes magis in defectuꝫ terre sancte quā ad eius ꝓfectum accedunt ⁊c. Quāuis possit aliter rn̄deri: q̄ nō sūt inutiles ad pugnādū: qui ⁊ si per se pugnare non possunt maturitate tamē ꝓsiliꝰ ad esse ualēt pugnātibꝰ ⁊ psone defectū p alios releuare ⁊ infra. Quod aūt superiꝰ pomit̄ mulieres que remanere noluerint ⁊c. de illis itelligēduꝫ eē uidet̄: que se ad peregrinatiōis ꝓpositū nullius uoti uinculo astrinxerūt: ⁊ infra. In tāta quoq3 necessitate populi chriſtiani: ne terre sancte impediat̄ subsidiū: uiri p̄ter uxoꝝ assensū buius pegrinatiōis ꝓposituꝫ nouere libere ualēt: ⁊ quod nouerūt libere adimplere: ut aūt ꝓsentiāt sūt attenti ꝓmonēde. De clericis uero duximꝰ rn̄dēdū: q̄ cū clericatꝰ officiū eos reddat inabiles ad ꝑpugnādū nisi uel consilio strēnui uel officio predicatiōis istructi aut magnatuꝫ sint obsequio deputati: aut usq3 a deo diuites fuerit ⁊ potētes: ut i expensis suis aliquos secū ducere ualeāt bellatores: magis ab eis expedit redemptiōem accipere: quā ad uotū illos cogere ꝓsequēdū: si necessitas exigit uel utilitas ꝓsuadet Hec aūt de nouēnibꝰ dicimꝰ: nō de his quibꝰ laboꝝ pegrinatiōis i penitētia est iniunctus. ¶ Dem.

P Er tuas nobis lr̄as intimasti te i granopolitana ecclesia suscipiēdi habitū regularē uotū solēniter emisisse: ⁊ postea ꝓmisisse in manibꝰ prelati eiusdē ecclesie te infra duosꝰ mēses postquā ad ap. sc. rediisses uotum quod emisisti ipleturuz. Cūq3 termio ipso transacto nō curasses quod uoueras adiplere: tandē existens uotī trāsgressoꝝ uocatꝰ fuisti ad regimē ecclesie gebeñ. ⁊ infra. Nos igitur. ⁊. di. cōsulimꝰ. ut si tuam sanare desideras conſciam resignes ecclesie memorate: ac reddas altissimo uota ꝑ tua Quod si capituluz gebeñ. ecclesie postmoduꝫ canonice duxerit eligendumꝰ: electionem recipere poteris de te factam.

¶ Mono. iij. baresbeñ. ⁊ bēgad. prepositis.

P Ostulastis a nobis an profes sis ordinē regularē: quorum aliter cruce signatus est: ⁊ reliquus caracter̄ crucis desiderat insigniri liceat uicesimā ꝓuentuꝫ ecclesiarū uestraꝝ deputatā succursui terre sā cte deferre uobiscū: ⁊ infra. Discretioni uestre taliter respōdemꝰ: q̄ si ecclesie uē per absentiā uīraꝫ enormiterꝰ nō ledant̄: ⁊ uos utiles fueritis terre sancte uerboꝝ pariter ⁊ exemploꝝ quod ꝓsciꝫ uestre duximus relinquēdum dimissis ꝓcuratoribus ꝝ idoneis in ecclesijs uestris potestis ⁊ tenemini uotuꝫ peregrinationis implere: ⁊ sic potest in usus uestros transire uicesima ecclesiaꝝ uestrarum terre sancte subsidio deputata.

De statu monachoruꝫ ⁊ canonicorum regularium.

G Rego. ix. archiepō Neapo. Deodosiꝰ: ⁊ infra. Alicui monasterio nec tu nec presbyteri tui p̄ꝫ diligentiā disciplineꝫ aliquid molestie ifferatis ꝫ: aut si qd illic ꝓ diuersoꝝ deuotiōe accesserit ꝰ uobis uēdicari estimetis cū monachis ibi fuiēnibꝰ dēat ꝓficere quicquid a fidelibꝰ talit̄ offerri ꝓtigit.

P Ex concilio lateran̄.

M Onachi ꝫ nō precio recipiant̄ in mōasterio: nec peculiū ꝰ permittāt̄ habere nec singuli ꝑ villas ⁊ opida ꝑ quascūq3 parrochiales ᵇ ponāt̄ ecclesias: sz in maiori ꝓuenti aut cū aliquibꝰ fratribꝰ maneāt steria subsunt ep̄o rōe populi quo ad legeꝫ dioceſanā. ar. xvij. q. ij. eleutherius. de hoc dictū est. s̄. de offi. ordi. dilectus filius.

t ¶ Uerbo. s. p̄dicatōis. q3 sz ꝓpter officiū suū inhabiles sint ad pugnanduꝫ possūt tri in alijs se vtiliter habere. s̄. e. ex multa.

u ¶ Exemplo. bone vite. s. q3 verbo ⁊ exēplo dicimur p̄dicare. xlvij. di. sit rector

x ¶ Conscie vr̄e. ecce q̄ reliquit aliqs ꝓprie cōscie sue. sic s̄. c. ꝓri. ⁊. xxxij. q. iij. vir cū ꝓpria. s̄. de renū. nisi cū prudē. in fi. ⁊. xxxij. di. habuisse. ⁊. iij. dis. deniq3. ⁊. xv. q. viij c. i. ⁊. s̄. de iureiur. mulieri. q3 de neie p̄sumendū est q̄ sit immemor sue salutis i. q. vij. sancimus.

y ¶ Procuratoribus Nō arg. q̄ ꝑlatus q̄n se absētat ab ecclesia iusta de cā: et de licentia superioris dimittere ꝺz ꝓcuratoꝝ ē i loco sui qui ꝓcuret vtilitatē ecclie.

z ¶ Tenemini. Sz q̄re dic̄ tenemini cuz alt̄ istoꝝ nōdū fecerit votū. sz dicat tātū desiderat insigniri. Sz dic: q̄ iste sz votum adhuc nō emiserit tam tz in animo suo plene deliberauerat et ꝓpositū suū in hoc fixerat. vnde sine peccato ꝓtrauenire nō poterat. xvij. q. i. q̄ bona. sic. s̄. eo. c. ij. alias non diceretur transgressoꝝ. s̄. eo. litterarū.

a ¶ Deodosius di scipline. hoc intellige cū monachi populum nō habēt quia tunc solam disciplinā debent. xvi q. i. cū ꝓ vtilitate. nisi sit honestū seruiciū debitū ex constitutione uel cōsuetudie. xviij. q. ij. seruitū. ⁊. i. q. iij. quesitū. Si eni haberēt populū tunc monasteria subsunt ep̄o rōe populi quo ad legeꝫ dioceſanā. ar. xvij. q. ij. eleutherius. de hoc dictū est. s̄. de offi. ordi. dilectus filius.

b ¶ Inferatis. nisi hoc solū quod canones iubent. xvij. q. ij. ℞ tantum q̄ꝑ sit luminoso.

c ¶ Accesserit. in vita. quoniā si in morte causa sepulture aliquid relinquetur: inde episcopꝰ debet habere canonicā portionem. s̄. de sepul. de his. ⁊. c. cū sup. et. s̄. ò testa. registi. nisi ꝓsuetudo repugnet.

x ¶ Monachi. p̄cio. j. de simo. quomā simoniaca.

a ¶ Peculium. nisi ꝓ inuncta administratōne. ut. j. sequitur.

b ¶ Parrochialis. ⁊ sic patet q̄ monachi singuli in parrochialibus ecclesijs esse nō debent. ⁊ istud quidē ius cōmune est quod hic dicitur ex dispensatione. tamē videtur q̄ monachus potest p̄fici in parrochiali ecclesia. xvi. q. i. in parrochia. cum ꝓ vtilitate doctos. c. si

monachus. si quis monachus. In collegiata vero ecclesia videt̃ qꝫ de iure cõmuni possint eligi. j. eo. qꝫ dei timorez. ⁊ arg. s. tit. proxi. per tuas. Tan.

c Ue soli. vij. q. i. illud. lxxxi. di. in omnibus.

d Ad sacros ordines. ⁊ insuper de monasterio expellat̃ secunduz qꝫ traditur. j. de symo. quomã simoniaca. vel debz sibi pecunia restitui et inret aliud monasteriũ. eo. ti. veniens.

e Administratiõe permissum. alias, ꝓ priuz habere nõ potest. xij. q. i. nõ dicatis. xxvij. q. i. monacho. xviij. q. i. c. i. et j. eo. cum ad monasteriũ. arg. cõtra. xxvij. q. i. de viduis. illud planum est qꝫ monachus ꝓpriuz habeꝛ nõ potest. immo ⁊ si sub ea cõditione fieret monachus ut habeat ꝓ priũ cõditio frangitur ⁊ rmanebit monachus. ar. j. de cõdi. appo. quicunqz. vbi tenet matrimonium ⁊ cõditio frãgitur. arg. ad b. ff. si vsufruct. peta. l. i. §. i. ff. de vsu. ⁊ habit. sed neqz. ⁊ l. ō. in fi. sub condi. reprehendenda. arg. cõtra manifestũ. j. de ꝓdi. appo. c. vlt. vbi dicit qꝫ si conditio que fit cõtra substãtiaz matrimonij apponat̃ in matrimonio: matrimonium nullum est. sed hec conditõ de proprio retinendo est cõtra substãtiã monachatus: ut videt̃. quia dominꝰ papa in eo dispensare non potest. sicut nec incõtinentia. j. e. cum ad monasteriũ. in fi. et est arg. ad hoc. xxxij. q. ij. solet. In hac opinione fuit Hug. et idẽ credo qꝫ ñ sit monachus. quia ꝓ prietatis abdicatio ⁊ cõtinentia castitatis sunt de substantia monachatus. sicut in matrimonio carnali. arg. contra s. de cõuer. cõiuga. dudum.

f Sepulturã. sic. j. eo. cuz ad monasteriuz. ⁊ c. super quodam. ⁊ hoc idem locum habet in quolibet quẽ constat decessisse in mortali peccato. lxxxviij. di. neqz apud. viij. q. ij. pro obeuntibus. ⁊. xxiij. q. v. placuit.

g Nulli tradantur. ut fiat ibi custos uel ꝓcurator ibi cõstituat̃. i. q. i. si epus. ⁊ q. iij. saluator.

h Non mutent̃. hoc intelligitur de illis qui instituunt̃ perpetuo p canonicã electionẽ capituli ⁊ confirmationẽ superioris. isti sine certa causa remoueri nõ debẽt. qz sine culpa nemo priuari debet iure suo. lvi. di. satis peruersũ. ⁊. xvi. q. vlt. inuentũ. ⁊. s. de iudi. c. i. Alij priores q per electiõz canonicã nõ creant̃ ad voluntatẽ abbatũ suorũ remouent̃. j. eo. cũ ad monasteriũ. §. tales. ⁊ hmõi regularibus nõ cõfirmant̃ prioratus. s. de cõsue. porrecta. tan.

i Lapidatores. propter hoc bene remouentur. iij. q. ij. qz ea que. ⁊. j. de simo. licet hely. ⁊. c. per tuas. et. s. de offi. dele. venerabilis. ⁊ b si ꝓpetur. ⁊ ꝓpter incontinentiã remoueꝛ abbas. xviij. q. ij. si quis abbas.

k Recolentes. obliti. qui eam sciuerunt.

l Ecclesias. quas possunt habere nigri monachi.

m Altaria. i. q. iij. quesitum vbi ecclesie vulgari vocabulo altaria nuncupant̃. sed hic restringitur ad decimas ꝓpter verbũ ecclesias.

n Hominia. vasallis feuduz ab eisdẽ tenentibus.

o Justitiarias. i. officia iudicũ seculariũ qui iusticiarij in aliquibus locis appellant̃.

p Tributarias. i. officia colligentiũ tributa. qui enim deseruiunt deo talibus se implicare nõ debent. xxi. q. iij. c. i. et. ij.

q Cõstitutis terminis. quia glibet dz esse cõtentus terminis suis. xij. q. i. c. i. ⁊. s. de sepultu. c. i.

r Censeri. quia per hoc priuilegio suo renũciare videnꝫ exquo abutunt̃ eo. xi. q. iij. ꝓ uilegiũ. si. s. de vi. ⁊ honesta. cleri. c. vlti. ⁊. s. de cle. cõiug. ex parte. quia duplici iure cẽseri nõ debẽt. xij. q. ij. cognouimus. in fi. et. s. de deci. cuz in tua.

s Vel ꝓmutatis datis villis pro agris. quia villas habere nõ debent ut. s. dicit̃.

t Coaptẽt. ⁊ ita id qõ aggregatur alij ipsi⁹ naturã imitari debet. xvi. q. i. ⁊ tẽporis q̃litas. ⁊. c. seq. ⁊. s. ne se. va. c. i. vbi notat̃ de hac vnione.

u Super quodã ꝓpriũ qõ contra cũ talibus nõ dignatur diꝰ fieri pars calicis eoꝝ. xij. q. i. clericꝰ. ⁊. c. nolo.

x Sepultura. ꝓ eo qꝫ i mortali peccato mortuꝰ est. sic. s. e. monachi. §. qui vero. ⁊. j. e. c. ij. ꝓ talibus eni sancta non orat ecclesia. xiij. q. ij. pro obeuntib⁹. ⁊. xxiij. q. v. placuit. b.

y Maximo scãdalo. ꝓ quo vitando multa fiũt ⁊ omittũtur. dũmõ sine peccato mortali possint fieri vel omitti. j. de no. ope. nũ. cũ ex iniũcto.

z Proijci. si ossa illiꝰ priꝰ dis cerni ab alijs. s. ò sepul. sacris.

z Jn similibus. sic. s. de rescrip. inter ceteras. ⁊ ita de similibus ad similia procedendũ est. ff. de legi. nõ pñt. ber.

Quod dei timorẽ. ꝓmissionẽ. ex qua obligatus fuit ad obseruantiã regularẽ seruandã licet nõ fecerit professionez. vnde posset cõpelli ex sua ꝓmissione si nollet. s. de regu. porrectũ. ⁊. s. ti. ꝓx. per tuas.

a Administrares ibidem. aliter nõ poterat ibi ministrare nisi de licentia epi cũ iam renunciasset officio plebanie quantũ in se fuit. s. ò renun. qꝫ in dubijs. tñ intelligo qꝫ renunciatio tenuit.

b Concilio lateranẽ. s. e. monachi.

c Laxiori. alias equiparant̃ monachi ⁊ canonici regulares in multis. xx. q. iij. ꝓsens clericus. ⁊. j. ne cle. uel mo. sup specula. ⁊. s. de postu. ex parte.

d Canones. xvi. q. i. doctos. in parrochia. ⁊. lv. di. priscis.

e Regimẽ in ꝓsbyteros. vtrũ monachi de iure cõi uel ex dispensatione possint ad regimẽ aiaꝝ assumi: dubitari cõsueuit. Dicunt quidã qꝫ hodie possũt de iure cõi: olim tñ ex dispẽsatione. ut. lv. dis. priscis. Alij dicũt qꝫ nec hodie pñt nisi ex dispensatiõe: cũ lateran̄. ciliũ hoc ꝓhibeat. s. c. c. ij. Satis põt dici qꝫ oliz monachi nõ poterãt ꝓfici ecclesijs nisi ex necessitate. ut. lv. di. ꝓscis

nec soli inter seculares boies spũa liũ hostiũ ꝓflictũ expectẽt: salomone dicẽte: ue soli qꝫ cum ceciderit: nõ est qui subleuet eũ. Si quis aũt exactꝰ ꝓ sua redẽptiõe aliquid dederit. ad sacros ordines nõ ascendat. Js uero qui eũ recipit officij suspẽsiõe mulctet̃. Qui uero peculiũ hũerit nisi ab abbate fuerit ei ꝓ iniũcta administratiõe ꝓmissũ a cõmunione remoueat̃ altaris. ⁊ qui i extremis cũ peculio inuẽtus fuerit ⁊ digne ñ penituerit: nec oblatio ꝓ eo fiat: nec inter fratres accipiat sepultur̃ quod etiã de uniuersis religiosis precipimꝰ obseruari. abbas aũt qui ista diligẽter nõ cauerit officij sui iactur̃ se nouerit incursurum. Prioratꝰ quoqz seu obediẽtie precij donatiõe nulli tradãturˢ. alioquin dãtes ⁊ accipiẽtes a ministerio fiãt ecclesiastico alieni. Priores aũt cũ in ecclesijs quẽtualibꝰ ꝓ electiõem capitulorꝝ suorꝝ canõice fuerint instituti nisi ꝓ manifesta ⁊ rõnabili cã nõ mutẽtᵇ: uidelicz si fuerit dilapidatoresⁱ: si incõtinẽter uixerint: aut tale aliquid egerint: ꝓ quo amouẽdi merito uideãt̃: aut si etiã ꝓ necessitate maioris officij de ꝓsilio fratrꝝ fuerit transferẽdi.

Lex. iij. abbatibus ⁊ quẽtibus cisterci. ordinis.

Recolẽtes qualiter hec sancta plãtatio: ⁊ ifra. Dolẽtes dicimus: qꝫ ⁊ si nõ ab oĩbꝰ neqz ĩ oĩbꝰ. a plerisqz tamẽ ⁊ in pluribus ab illa sãcta institutiõe dicit̃ declinatũ: in tãtũ ut aliqui ex uobis ꝑie institutiõis oblitiᵏ ꝓtra ordinis uri regulã uillas ecclesiasˡ ⁊ altaria[m] possidẽt: fidelitatesⁿ ⁊ bominia suscipiũt iusticiariasᵒ ⁊ tributariasᵖ tenẽt: ⁊ ifra. Jdeoqz precibꝰ ⁊ monitis exbortamur quatenꝰ dominꝰ ille que a prima sui origie in ipso ordine sũt fũdare: ꝓstitutis termisᵍ sint ꝓtẽte ⁊ ifra. Si. n. relictis originalibꝰ ordinis institutis ad cõia uolueritis alioꝝ mõasterioꝝ iura diuertere: oportebit uos cõi iure censeriʳ qz dignũ ẽ: ut qui similẽ cũ alijs uitaz suscipiũt: similẽ sentiãt in legibꝰ discipliná. Cetexˢ dominꝰ ille qui de alijs ĩstitutiõibꝰ ad uñm ordinẽ se trãstulerit: uñs oĩno se satagãt usibꝰ conformare: ⁊ relictis possessiõibꝰ uel etiã ꝓmutatisˢ quas ĩstitutõ uña nõ recipit sic se in oĩbꝰ religiõi ufe coaptẽtˢ: ut quẽadmodũ gaudẽt se in societatẽ ordis ⁊ bitꝰ idẽtitatẽ assũptas: sic etiã i pauptate secularizuz rexᵗ se letẽtur uñs institutiõibꝰ cõformatas.

Clemens. iij.

Super quodã canonico regulari: qui i articulo mortis agẽs lz a priore suo ꝓmonitꝰ: ꝓpriũ qd ꝓtra[m] rgulã latẽter bũerat noluit resignare: ⁊ sic diẽ clausit extremũ: ⁊ fuit iter alios frẽs traditꝰ sepulture ⁊ ifra. Jnqui. t. t. r. qꝫ ille canõicus ñ tãtũ fuit cbristiana sepultura[ꝫ] priuãdꝰ: uexᵘ etiã si sine maximo scandaloˣ potuit fieri: de ipsa ꝓpriᵒdignꝰ ẽ ecclesia. Hoc aũt cũ forte cõtigerit in similibꝰ⁷ est agendum.

Anno. iij. v. plebano sancti gauini.

Quod dei timorem pre oculis habeas ex fructibus tuis colligiʸ euidẽter: cũ opa que facis testimoniũ ꝓbibeant ueritati. Sane quõdã desideras ad frugem melioris uite trãsire: officiũ plebani resignas cozaz fratribꝰ sancti uictoris bonoñ. ꝓmissionẽᶻ de tua ꝓuersiõe fecisti: neqz ꝓfessionẽ solẽne emittes neqz habitũ religiõis assumes sed parrochiani plebis ciusdẽ attẽdentes te laudabiliter prefuisse a florẽtino epõ ipetrauerũt: ut ministra resᵃ ibidẽ. hoc etiam. p. presbyter cardinalis tunc ap. se. le. ꝓponiᵇ ãnuisse quod iam dicti prochiani a nobis ratũ baberi suppliciter postularũt: presertim cũ de licẽtia prioris sancti uictoris noscaris bactenus id feciss̃e. Licet aũt in latera.[b] ꝓci. de monachis caueat̃: ne singuli per uillas ⁊ oppida ꝓ quascunqz prochiales ponantur ecclesias ⁊c. qz tamẽ istud de canonicis regularibꝰ spãliter non cauet̃: qui ⁊ si a sãctorũ monachoꝝ ꝓsortio non putẽtur seiuncti: regule tamẽ inseruiũt laxioriᶜ: ⁊ per antiquos canonesᵈ etiam monachi possiunt ad ecclesiarum parrochialiuz regimen in presbyteros[e] ordiari. ex quo debẽt predicationis officium quod priuilegiʳ

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

hodie possint etiã vtilitate suadẽte. sed regulares ut dicit hic: licite pñt eligi ad regimẽ ecclesiaꝝ vtilitatis cã ⁊ de iure cõi ut videt. ar.s.ti. ꝓxi. p tuas. ſz in hoc est differẽtia inter monachos ⁊ canonicos regulares ꝙ monachus teneãt habere socios secũ sui ordinis.s.e.ti.c.ij.⁊.j.de capel.mo.c.pe.⁊ vl. Sz regulares ad hꝰ nõ tenent nisi ꝓmode possint ut hic dicit. sed hꝛa sequẽs ꝓtrariũ innuit ubi dicit sic annuẽdũ.cc. ⁊ hꝰ tutius ẽ dicendũ.

Preterea dr hꝰ circa ꝑncipiũ ꝙ plebanꝰ iste ꝓmissionẽ fecerat solũmõ de sua ꝙrsiõe nec ꝓfessionẽ fecit nec hitus religiõis assũpsit. ⁊ ita ñ fuerit canõicꝰ regularis nec amplius in voto fuit ꝓcessus.qõ ꝑs per hanc litterã. Quare ꝙ papa nõ mandat ꝙ votũ suũ dño reddat ne dicaꝫ voti tñsgressor. ꝓpter qõ signaꝫ contrariũ.s.ti. ꝓxi. per tuas. vbi dicit papa ꝙ resignet regimẽ ecclesie geberi. et reddat dño vota sua. ⁊ postea si electꝰ fuerit poterit electionẽ recipere de se facta. põt respõderi ibi necesse hẽbat resignare epatũ. aliter nõ poterat fieri monachus aut regularis canonicus cũ ecclesia gebeñ. esset secularis ⁊ postmodũ sine aliq dispensatiõe põt eligi in epm siue cathedralis ecclesia sit regularis siue secularis ꝓpter excellentiã epalis dignitatis sic̃ clericus secularis põt eligi in epm siue ecclesia sit secularis siue regularis. hic vero etiã si esset tã canonicꝰ regularis nihilominus poterit dispẽsative assumi in plebanũ. ergo multo fortiꝰ poterat ibi remanere de licẽtia epi ⁊ prioris dispẽsative. sed ꝺ ꝓmissionẽ nõ poterat dispẽsare cũ renũciatio sua ñ tenuissz sim pliciter. ⁊ iõ dispẽsat papa cũ ipso propter ꝓmissionẽ ut remaneat in offi. plebani ꝓpter maius bonuz nõ facta aliqua ꝓfessione. ⁊ ex hac ꝓmissiõe debet viuere regulariter tanꝙ professus ut dicit in fine.

Quidaz tñ dicunt ꝙ fecerat professionẽ. sed ex litteꝛa hoc nõ colligitur. Sed in illa decre. per tuas nõ petebatur dispensatio ut ibi remaneret tãꝙ monachus. sed petebat cõsiliũ quid ei faciendũ esset super voto quod fecerat. Papa respondet sibi de iure ꝙ reddat domino vota sua ⁊ sic nõ cõtradicit huic. ⁊ si idez fuisset petituz idem fuisset respõsum. ber.

f Priuilegiatum. in hoc est priuilegiatũ officiuz predicãdi. quia nemo debet predicare nisi ei sit cõmissum ab episcopo loci: uel ab apostolica sede. j. de heret. excõicamus. §. quia vero. ⁊ illi qui per electionẽ ad hoc eliguntur.

g Et regularis. Sed nũquid tenetur regulã obseruare ꝓpter illã ꝓmissionẽ? Dico ꝙ sic ut dixi. s. eo. c. in princi. ⁊ ita patz ꝙ per solã promissionẽ obligatur quis ad obseruantiã regularẽ. ber.

b Um propriũ. sic. s. e. c. ij. ⁊ c. super quodã.

i Resignet. s. eo. monachi.

k Expellaꝫ. uel potest mitti in arctius monasteriũ ne euageꝫ ut sic peniteat ⁊ restituat illud. ar. xvi. q. vi. de lapsis. ⁊. xxvij. q. i. si quis rapuerit.

l In morte. secus si in vita. qz tunc debet cõuerti in vtilitatem ecclesie. s. de offi. ordi. quanto. ⁊. xviij. q. ij. abbates.

m In sterquilino. sic. s. eo. monachi. ⁊ c. super quodaz. quia in mortali peccato decessit ut ibi dicitur. arg. cõtra. xviij. q. vlti. quicũqz. sed illud intelligitur de penitẽte. Sed ad terroꝛẽ alioꝝ nõ orat pro eo ecclesia: sicut contingit de his qui moriũtur in torneamentis. j. de torneato. c. i. ⁊. j. de rapto. c. ij.

n Carne vescaꝫ. de cõ. di. v. carnẽ.

o Indulgentia. Sic ergo abbas potest dispẽsare in regula monachali quantũ ad esum carniũ ut hic. ⁊ arg. de cõse. di. v. carnẽ. Itez

gratum est exercere sic annuenduz duximꝰ postulastis: ut exercẽs plebani officiũ si ꝓmode fieri poterit unũ canonicuz regularẽ tecũ hẽas ad cautelã: cuiꝰ in his que dei sunt ⁊ regularis obseruantie tam cõsoꝛtio quã solatio ꝑfruaris.

Idem abbati ⁊ conuentui sublacẽ.

Cum ad monasteriũ sublacẽ. ⁊ infra. Firmiter inhibuimus ne quis decetero monachoꝝ lineis camisciis uteret: ⁊ infra. Prohibemꝰ quoqz districte in uirtute obedientie sub obtestatiõe diuini iudicij: ne quis monachoꝝ ꝓpriũb aliquo mõ possideat: ſz si quis aliqd hẽat ꝓprij totũ incõtinẽti resignet. Si uero post hec ꝓprietatẽ aliquã fuerit deprehensus habere. regulari mo. pre. de mõasterio expellaꝫ nec recipiaꝫ ulteriꝰ nisi peniteat se cũdũ monasticã disciplinã. Quod si ꝓprietas apud quẽquã iuẽta fuerit in mortec ipsa cũ eo in signũ pditiõis extra monasteriũ in sterquilinio subterreꝫ. sm ꝙ beatꝰ grego. narrat in dialogo se fecisse. unde si quicquã alicui fuerit spãliter destinatũ nõ presumat illud accipere ſz abbati uel priori cellerario assignetur. In oratorio uero refectorio ⁊ dormitorio ꝓtinuũ semp silentium obseruet: in claustro quoqz certis horis ⁊ locis sm antiquã ꝓsuetudinẽ mõasterij laudabiliter obseruatã. In refectorio uero nullus oĩno carne uescaꝫ. Nec i quibusdã solẽnitatibꝰ: sicut aliquãdo fieri cõsueuit: ꝙtus ereat cũ abbate paucis ibi relictis: ut extra rfectoriũ edãt carnes: cũ illis diebꝰ precipue regularis disciplina sit studiosiꝰ obsꝛuãda. Sed nec extra refectoriũ nisi in ifirmatorio esũ carniũ credãt sibi licere: quãquaz ex indulgẽtia possit abbas iterdũ aliquos fratrũ nũc hos nunc illos: ꝓut necessitas postulauerit aduocare: ipsosqz secũ in camera sua meliꝰ ⁊ pleniꝰ exhibere. Horro debiles ⁊ infirmi qui munitiõe idigẽt uel aliqua medicina nõ seorsũ in cameris: ſz oẽs i ifirmatorio que necessaria fuerit sibi tam in carnibus quã in alijs recipiant cõpetenter. Quod si quis eorum debilis fuerit aut etiam delicatusr ut nõ possit cõibus cibis eẽ contentus: sic ei prouideatur sine scandalo aliorũ ut si abbas uel prior uoluerit in refectorio misericordiam facere specialem cibũ aliquẽ cõpetentẽ non ante illum: sed ante se faciat apportari: de quo ipse illi faciat pitantiaz pro sustentatiõe nature. Tales autem ad agenda officia monasterij deputẽtur: qui fideles fuerint ⁊ discreti. Nec alicui cõmittatur aliqua obedientia perpetuoq possidenda: tanquam in sua sibi uita locetur: ſz cum oportuerit amoueri sine contradictione qualibet reuocetur. Prior autem preceteris post abbatez potens sic in opere ⁊ sermone: ut exemplo uite uerboqz doctrine fratres suos ⁊ instruere possit in bono ⁊ a malo etiam reuocare zelum religionis habens secũdum cõsciaz. ⁊ delinquẽtes corripiat ⁊ castiget: obediẽtes foueat ⁊ cõforter. Abbas uero cui omnes in omnibꝰs reuerenter obediant: quanto frequentius poterit sit cuz fratribus in conuentu uigilẽ curam ⁊ diligentem sollicitudinez gerens de omnibus: ut de officio sibi commisso dignã deo possit reddere rationem. Quod si preuaricatoꝛ ordinis fuerit aut cõemptoꝛ seu negligens aut ꝛmissus pro certo se nouerit non solum ab officio deponendum: sed ⁊ alio modo secundm regulam castigandum: cuz offensa non solum propria uerum etiam aliena de suis manibus requiratur. Nec estimet abbas ꝙ super habenda proprietate possit cũ aliquo monacho dispensare: quia abdicatio proprietatis: sicut ⁊ custodia castitatis adeo ẽ ãnexa regule monachali ut contra eam nec sũmus pontifex possit licentiã indulgere.

Dez in concilio generali.

in cella speciali constituenda. xx. q. vlt. monachum. Item dispensat in ordine .j. de eo qui fur. ordi. recepit. cum. b. Item dispensat cũ eo qui excõmunicatus ordines suscepit. j. de sentẽ. excõ. cum illoꝝ. io.

p Delicatus. arg. ad hoc. xli. dis. non cogantur. ff. ad. le. fla. de plagia. l. fi.

q Perpetuo. Hoc verum est: quando nõ eligitur canonice a capitulo sed abbas cõmittit ei administrationẽ. de hꝰ habes. s. e. c. ij.

r Amoueri. Isti etiam regulares canonice electi ex leuibus causis remouẽtur. j. de symo. per tuas.

s In omnibus. qz tota potestaꝫ monasterij ad abbatẽ pertinet. xviij. q. ij. nullum. etiam si duruz esset mandatum ei parendum est. xviij q. ij. quid culpatur.

t Negligens. quoniam pro negligentia potest remoueri xviij. q. ij. si quis abbas. ⁊. lxxxi. dis. dictum. ⁊. lxxxvi. dis. c. i. ⁊. xi. q. iij. placuit. ⁊. c. di. quoniam. et. i. q. i. §. ecce cum bonoris. ⁊. C. de offi. pfec. ori. si quos. ff. de custo. ⁊ exhi. re. carceri. ⁊. l. milites. quod verus est si est magna negligentia. ff. de verb. sig. magna. io.

u De suis manibꝰ sic. s. de offi. oꝛdi. irrefragabili. vbi ĩueni es cõcoꝛ. de hoc.

x Abdicatio ꝓprietatis. et ita habes hic ꝙ papa i multis preter articulos fidei dispensare non potest. ſz ut monachus ꝓpriũ habeat ⁊ in voto ptinentie

Idẽ in secundo gradu cõsanguinitatis. s. de restit. spo. lras. Itẽ nec cõtra apostolũ. xxv. q. i. sunt quidã. Itẽ nec cõtra quattuoꝛ cõcilia. xv. di. sicut. qõ vsqnequaqz verũ nõ est. quoniã papa dispensat cõtra multa statuta q̃ttuoꝛ ꝓcilioꝝ q̃uis cõcilia nõ audeat reprobare ⁊ tamẽ qõ hic dicit: verũ est ꝙ papa nõ potest in his dispẽsare: quoniã abdicatio ꝓprietatis ⁊ custodia castitatis sũt de substãtia monachatꝰ. Um. ⁊ io. dixerũt ꝙ papa nõ põt dispẽsare: ut mõchus hẽat ꝓpriũ extra monachus. ſz de monacho põt facere nõ monachuz. Alij dicũt ꝙ põt dispẽsare ꝓpter plenitudinez potestatis ꝙ monachus habeat ꝓpriũ quoniã põt auferre substam rei. ar. C. de rei vx. ac. l. i. in prin. ⁊ de nihilo potest facere. iij. q. vi. hoc quippe. arg. de cõse. di. ij. renera. ⁊ exponũt qõ hic dicit nõ potest licentiã indulgere. i. nõ cõgruit potestati illiꝰ. si. xxxij. q. v. si paulus. Puto verũ esse

qꝫ papa in bis duobus licentiã indulgere nõ potest. vt lra ista dicit. etiã si vellet. nam cõtra votũ castitatis dispensare nõ potest. qꝛ nullum inuenitur eque bonũ. in quo possit cõmutatio fieri. qꝛ nihil est melius cõtinentia. qꝛ virginitas replet paradisum. xxxij. q. i. nuptie. ⁊ castitas sola est que cũ fiducia põt deo animas presentare. in auẽ. de leno. §. sancim⁹. col. iij. ⁊ nullam cõmutationez potest dare homo pro anima sua cũ sit precio ꝛ omnibus reb⁹. xxiij. q. iij. si habes ar. xij. q. i. ꝓcipim⁹ Itez nota. qꝫ monachatio ꝓiudicat oi b⁹ votis. vto. s. peregrinationis. s. ó vo. scripture. Item ꝓiudicat etiã iuramento. j. de spõ. cõmissum. Itẽ maꝛ est qꝫ penitẽtie impositio. xxxiij. q ij. admonere. Itez ꝓiudicat matrimonio ante carnalẽ copulam. s. de ꝙuer. ꝓuig. ex publico. et c. vex. x. c. ex pte. b

f In singulis. sal yo iure diocesanorum in visitatiõibus ꝓcurationibus ⁊ correctionibus. Et est arg. qꝫ ꝓcuratio necessaria est si. ix. q. iij. saluo. ⁊ vij. q. i. pontifices.

3 Hõ ꝙsueuerũt. per hoc vi qꝫ abbates exẽpti teneant venire ad tale capitulũ qõ verũ est. j. in. c. pr. §. si vo. ⁊. § qꝫ si abbas.

⁊ Ad hoc aptũ habita rõne distantie. quo ad omnes. lxiij di. cum longe.

2 Istis quattuor. Quid iuris sit qñ plures sunt iudices ⁊ in pari vel impari numero discordãt. dr. s. ó re iudi. c. ul. sed isti non vident delegati sed potius ordinarij auctoritate hui⁹ constitutõis a sede apostolica. vnde fm ꝶ si dissentiunt in nũero pariꝫ tenet sniaꝫ eoꝝ qꝫ absolvunt. ff. de re iud. inter pares. ⁊. s. de re iu. c. ul.

z Et appellatiõe remotis. inquisitio ista fit causa correctõis ⁊ reformatiõis quare locũ non habet appellatio. s. ó appel. reprehẽsibis ⁊. c. cũ speciali. i fi. ⁊. s. de offi. ordi. irrefragabili. nisi forsam modũ excederent. ut ibi vbi de hoc. nec etiam recusare possunt. qꝛ cũ eos elegerint eoꝝ personas approbauerunt. iij. q. iij. offeratur. ⁊. s. de cã pos. cũ olim. nisi ex noua cã supervenierẽ. s. de of. del. insinuãte. quia iusta recusatio nulli est denegãda. iij. q. v. qꝛ suspecti. ⁊. C. de sen. interlo. o. iud. l. ul. ar.

a Proportionaliter. i. ꝑ numero personarũ ⁊ fm facultates cuiuslibet. sicut in nau fit collatio fm proportionem ⁊ estimationem rerum. ff. ad. l. rbo. de iac. l. ij. §. cum in eadem.

b Singulas abbatias. ⁊ sic emptas. j. c. ꝓx. §. qꝫ si abbas. ṽ. hec eadem.

c Vice nostra. tanꝙ delegatus auctoritate hui⁹ ꝙstitutionis. simile. s. ó of. oꝛ. irrefragabili. Nunquid ꝑ ꝶ fit preiudicũ epo loci videt qꝫ nõ ꝑ hoc quod dicit in ꝓn. saluo iure ⁊c. vñ satis potest dici. qꝫ isti tũc demũ corrigẽt cũ epꝰ est negligens. qꝛ alias nulla visitatio uel correctio necessaria est. immo grauarent monasteria ex eoꝝ accessu ⁊ aliorum iurisdictionẽ vsurparent: cum sua iurisdictio episcopo non seruaꝫ. vñ ordo epoꝝ ꝙfundit. xi. q. i quenit. vi etiã qꝫ si epus essꝫ negligẽs qꝫ ꝓmo debeat admoneri. ar. s. de of. oꝛ. quãto ⁊. ix. q. iij. nunc vero. Sꝫ verius vi qꝫ sine aliqua admonitione possint visitare. ⁊ qꝛ melius sciũt hoc qꝫ epi. nec epo fit preiudicium. qꝛ si inueniant aliquẽ amouendũ denũtiant episcopo ut illuꝫ amoueat. ⁊ ita saluo iure epi ꝶ officiũ exercent: tñ si epus vellet visitare locũ. ipsi ꝓponerent epo: qꝛ videret qꝫ epus ꝶ faceret malitiose cã impediendi eos monasteria vero exempta sine aliqua distinctione visitabãt. j. e. c. ꝓx. immo nõ obstãte visitatione epoꝝ ipsi exercent officiũ suũ. ut dicit inferi⁹. j. e. c. §. porro.

d Denuntiẽt proprio. sic. j. c. ꝓx. §. si vero.

e Accesserit visitatores. hic ꝑ qꝫ visitatores isti possunt visitare etiã si episcopi nõ fuerint negligentes.

f Iniurias sustineꝫ. ne inde nascaꝫ iniuria. vñ iura nascũtur. j. de accu. q̃liter ⁊ qñ. i. ⁊ C. vñ ui meminerint. ber.

g Eaque loci. Correctio monachi ꝓmo loco spectat ad abbatẽ. s. ó of. oꝛ. quãto. qui si negligens fuerit. devoluitur potestas ad superiorem. ut ibi. ⁊ alias punieꝫ de negligentia ut sequiꝫ. j. §. ꝓx.

b Modum culpe. ut in quo maior fuerit culpa. maior exerceaꝫ vindicta. l. di. qꝛ tua. ⁊ xxiij. q. i. nõ auferam⁹. in fi. ⁊ si stultus fuerit in culpa. sapiẽs sit in pena. xxxiij. di. qꝛ ea. nec pena amplꝰ extẽdaꝫ qꝫ delictum fuerit repertum. s. de his que fi. a maio. par. ca. quesiuit. ⁊. C. ó pen. sancimus.

i Personarum delectu. si. s. de iud. nouit. ⁊. s. de preben. c. penul. ar. ó qꝛ plus punitur qñqꝫ vnus qꝫ alter. xxiij. q. i qui ꝺ pacẽ. xl. di. homo christianus. xi. q. iij. ꝓcipue. xxv. q. i. nulli. ⁊. C. de modo mul. cos. in fi. hic ꝙ nõ habet locũ distinctio ꝑsonarum. cũ oẽs sũt equales nec aliqa cẽsetur amõ nobilis uel potẽs qꝛ iã nõ hꝫ ꝓpriam voluntatẽ. xij. q. i. nõ dicatis. xx. q. iij. prãs clericus ⁊ xxvij. q. ij. scripsit. ⁊ ideo sine delectu personarum sunt percellendi qui ibi delinquũt

k Rebellibus. quia in cõtumacia persistentibus nos ꝙuenit esse seueros. ij. q. v. quanto. s. de postula. c. i. Si vero sine scandalo hoc fieri non posset referatur ad apostolice sedis iudiciũ. ar. s. e. c. ꝓx. v. si vero in hac nouitate.

l Quem morbidã quia resecande sunt putride carnes. xxiij. q. iij. resecãde. qꝛ vna ouis morbida totũ gregẽ inficit. xlv. di. sed illud.

m Seipsis seu monachis. ꝓmo enim debent seipsos corrigere abbates. deinde monachos. xlij. di. §. i. ⁊. xlvij. di. §. necesse. si. ff. ó neg. ge. si pupilli. §. ul.

ant expediri: ad apo. se. iudicium absq; scandalo referaꝫ ceteris irrefragabiliter obseruatis. que ꝓcuri fuerit deliberatiõe ꝓuisa. Porro diocesani epi mõasteria sibi subiecta ita studeãt reformare: ut cum ad ea predicti uisitatores accesserint plus in illis inueniãt quod cõmendatiõe quã quod correctione sit dignũ: attentissime precauentes ne ꝑ eos dicta monasteria indebitis oneribus aggrauẽtur: qꝛ sic nouum⁹ superioꝝ iura obseruari: ut ꝛ seriorꝝ nolum⁹ iniurias sustinere. Ad hoc districte precipim⁹ tã diocesanis epis quaꝫ ꝑsonis que preerunt capitulis celebrãdis: ut ꝑ cẽsurã ecclesiasticã appellatiõe remota ꝓpescãt aduocatos patronos uicedños rectores ⁊ ꝙsules magnates ⁊ milites seu quoslibet alios: ne monasteria presumãt offendere in ꝑsonis aut rebus: ⁊ si forsitan offenderint: eos ad satisfactiõem cõpellere non omittãt. ut liberius ⁊ quiet⁹ deo ualeãt famulari.

Nono. iij. abbatib⁹ ⁊ monachis in lombardia ⁊ marchia teruisina constitutis.

Eaque ꝓ religiõis honestate ⁊ ifra. Porro cũ uisitatores fm statutũ generalis ꝓcilij ordinati a generali abbatũ capitulo ꝓcesserint ad uisitatiõis officiũ exequẽdum de statu monasterioꝝ ⁊ obseruãtijs regularib⁹ diligẽter ꝛquirãt ⁊ tam in spũalib⁹ quã tẽporalibus corrigãt ⁊ reforment que uiderint corrigẽda: ita tamẽ qꝫ monachos delinquẽtes ꝑ abbatẽ loci[s] corrigi faciãt eisq; iniũgi penitẽtiã salutarẽ iuxta beati benedicti regulã ⁊ a postolica instituta: nõ secũdũ norma praue ꝙsuetudinis: que quasi ꝓ lege in quibusdã ecclesijs inoleuit. Ipsi etiam uisitatores monachos quos contumaces inuenerit ⁊ rebelles iuxta modum culpe[b] uice nostra regulari censura ꝑcellãt absq; personaꝝ delectu non parcẽdo rebellibus[k] ob suã pinaciã uel potentia amicorum: quin ouẽ morbidam[l] eijciant ab ouili: ne inficiat oues sanas. Si uero abbates ꝛ corrigendis iuxta uisitatorum mandatum ⁊ regularia instituta seipsis[m] seu monachis inuenti fuerint negligentes: proclamentur ⁊ corripiãt

ꝛ.ff.de pac.cum in ẽo.ff.de fideiuſ.tutor.ꝛ a quo oꝫ ſuos monachos prohibere multofortius ꝛ ſeipſum.ff.ſi ſer.ven. altius.nec poteſt alios corrigere cuꝫ tacitus reſpondeat eadẽ que corrigit cõmiſiſſe.xxv.di.primũ.ꝛ.xxvi.di. vna tantuꝫ.qꝛ primo oꝫ eijcere trabem de oculo ſuo ꝙ feſtucam de oculo fratris iij.q.vij.§.porro.in fi.ꝛ.i.q.i.mul⁹ ti.

n Publice in capitulo qꝛ publice deliquerant. ꝛ qꝛ admoniti fuerant negligẽtes. arg. ij.q.i.ſi peccauerit.

o In exemplũ.ut.ij.q.vij.q̃ propter.ꝛ.C.ad.l.iul. repe.l i.ꝛ.ff.de.pe.l.capitalũ. §.famoſos.ff.depoſi.bona fides. i.rũſo.in.fi.

p A iudicioꝝ ſtrepitu. qꝛ ỏ plano ꝛ ſine iudicioꝝ ſtrepitu.ĩ.de ac.oliꝫ.ꝛ hoc ideo.qꝛ huiuſmodi regulares de facili remouẽ᷑ a ſuis adminiſtrationib⁹.ĩ.de ſy.p tuas.nõ eſt ordo iudi.vſqꝫq̃qꝫ fuandus in huiuſmodi inquiſitionib⁹ regularũ.ĩ.de ac.q̃liter ꝛ qñ in fi.ꝛ in caſu iſto non eſt ampli⁹ querendũ de talib⁹.cũ iã ꝓſter ꝙ inquiſitionẽ viſitatoꝝ qꝛ de delicto vni⁹ hominis ſepi⁹ nõ eſt querendũ .ff. nau. cau.ſta.l.licet.i fi. Itẽ habes hic qꝛ iudex põt de cã cognoſcere. nõ tñ põt ſniam ferre. ſi in cã epoꝝ.iij. q.vij. q̃uis dubũ.ſed ꝫ ideo fit.ne ꝓiudicet epo dioceſano ꝛ in ꝫ caſu ſaluũ eſt ius eoꝝ.s.e.c.pri.i prin. Idem eſt etiam in exẽptis. quorum depoſitio ſedi apoſtolice reſeruaꝫ.ut.ĩ.dicitur.ber.

q De cõmuni ꝓtributione. ſi.ff.ad.l.rho.de iac.l. nauis in prin.ꝛ.§.cum aũt iactus.ꝛ l.i.ꝛ.ij.in prin.

r Et eorũ negligẽtias. ꝛ ſic aliqs poſt depoſitũ officium teneꝫ reddere rõnem de bis q̃ geſſit uel que male adminiſtrauit. ſi curator tenetur de ſua adminiſtratione.ꝛ ꝙuenitur poſt depoſitum officiuꝫ. C.de tranſac.l.iij.ꝛ ſic etiaꝫ magiſtratus reipublice de lata negligentia teneꝫ.ff.de admi.re.ad ci.perti.magiſtra⁹

f Clericos ſeculares. qꝛ in vno eodemqꝫ officio diſpar non debet eſſe profeſſor. nec eſt arandũ in boue ꝛ aſino. xvi.q.vij.in noua.ꝛ.s̃.de elec. cum cauſam.ber.

t Unc autem. dedicanda.i.conſeranda.tũc enim appellatur eccleſia.ſicut electus in cõſecratione nomẽ aſſumit epiſcopi.ſic monachus tunc dedicaꝫ deo cũ facit profeſſionẽ.xxvij. q. i.virginib⁹.ꝛ.c.ſi quis ſacro.

u Ad cuius cõſignationeꝫ. ex iſtis duob⁹.ſ.qꝫ dicit baptizauerit ad cuius conſignationeꝫ ſub annua deuotione concurrerint apparebit. ad cuius iuriſdictionem debeat pertinere.xvi.q.iij.licet in regulis.ꝛ.q.v. poſſeſſio territorij. Et hoc videtur habere locum. vbi limes certas parochias non diſtinguit. ſed ſi limes diſtinctus eſſet. non videtur eſſe dubitatio quis eam conſecraret. niſi alter preſcripſiſſet populum.

x Terminis diſtinctis. inter ciuitates ꝙ ciues.x.di.lege.ꝛ.iij.q.vi.hoc quippe.nel terminis nouis.ſ.quoniam antiquis bene diffinit .ar.s̃. de parroch. ſuper eo.ꝛ.xvi.q.iij.inter memoratos dilectio.io.

y Locis.i. ꝓprietate loꝝ qꝛ ꝓprietas loci nõ facit dyoceſim.xvi.q.iij.liꝫ.ꝛ.q.v. poſſeſſio.ꝛ.c.ſi qs epiſcopoꝝ. Et⁹ ergo auctoritate. conſecrabitur eccleſia.qui populo hec duo ſacramenta ſub annua conſignatione contulit. ber.

z Docetur.ꝛ ſi ei queſtio moueatur.interim in poſſeſſione defenditur.viij.q.iij. nõne.ꝛ.s̃.ut li. pen. a memoria.ꝛ.c. ſe.

ꝛ Quia monaſteriuꝫ vniendũ de hac vnione dicitur.s̃.ne ſe.va. c.i. Cuius eſt dioceſis ꝙ hãc vnionẽ nõ fit preiudiciuꝫ epiſcopo. i cui⁹ territorio eſt. Et ſic eſt ar.qꝫ papa non intendit turi alteri⁹ deroga re per ſuũ priuilegiuꝫ.s̃.de ꝓſuetu. cũ oli.ꝛ.s̃.de vſu. pal. ex tuaꝝ.ꝛ.s̃. de of. oꝛ.licet. ꝛ.ff.ne qd in lo.pub.l. ij. §. ſi quis a principe.ꝛ.§ merito.ꝛ.s̃.ỏ mau. ꝛ obe.cuꝫ inferioꝛ. qꝛ ſi vnicuiqꝫ epoꝝ ſua iuriſdictio nõ ſeruaꝫ. eccleſiacus oꝛdo confundi tur.xi.q.i.puenit.ſi s̃.de dona. inter di lectos.ber.

ꝓ Oꝛenodochi is.locaſ ſupple ſtatuimus.

ꝓ In quoꝝ dioceſi. hic manifeſte pꝫ qꝫ mõaſteria ꝛ alia loca religioſa pertinent ad epm loci ỏ iure cõi.xvi.q.v. ſi qs epoꝝ.ꝛ.q.vij oẽ᷑ baſilice. ꝛ.xviij q.ij.monaſteria.ni ſi oñdant exẽptionem.xviij. q.ij. abbatib⁹.ꝛ.s̃. de ꝓſc. cum non liceat.

a Hec.auctoritate põtificis. hoc ĩõ dicit.qꝫ ꝓuatus locũ nõ facit ſacrũ.ff. de re.di. in tantũ. §.ſacre.ff.de ſepul. vio.l. iij.§. ſi quis i ſepulchro.dolo malo.ꝛ.§.ſi quis in ſepulchro.

b Mũdanis vſibus. Qỏ.n. ſemel deo dedicatuꝫ ẽ ad humanos vſus ampli⁹ redire nõ oꝫ.x ij.q.ij.nulli liꝫ. ꝛ.s̃. ỏ re.pmu. mãcipia ꝛ.c.ſe.ꝛ.de ꝓſe. di. i.ligna.ꝛ.c.veſtimẽta.ꝛ.xix.q.iij.q̃ ſemel.et.ff.de reli.ꝛ ſũp.fu. ſi qs ſepulchrũ.§.i.ar.ỏ.liij. di.ex antiqſ.ꝛ.c.ſic quẽs. Pria rubrica vã ẽ regularit᷑.Cõtraria loquunt᷑ de

ſitatoꝛs uel preſidẽtes generali capitulo in exẽptis beneficijs priuẽt eiſdẽ. Nec aũt oia eiã in monaſterijs que non habent abbates prioꝛ prios ſed priores necnon in monaſterijs monialiuꝫ quo ad articulos abbatiſſis ꝛ monalibuſ cõgruentes precipimus obſeruari.

De religioſis domibus ut epiſcopo ſint ſubiecte.

Greg.uictoꝛi archiepiſcopo neapolitano.

Ꝙm autem ad baſilicaꝫ que dedicãda᷑ eſt: debꝫ diſquiri: cuius ciuitatis epiſcopus antequaꝫ fundaretur baptizauerit incolas: ꝛ ad cuius ꝓſignationem⁹ ſua annua deuotione concurrerint. non enim terminis⁹ hec aut locis⁹ conuenit diffinirj: ſed ille ad conſecrationeꝫ uocetur³: cui per hunc moduꝫ quem ſcripſimus conſtat debere permitti. Idem agapito abbati.

Quia monaſteriũ quod in fundo martiano ſitum eſt: hoſtilitate faciente dicitur deſolatum. illud tuo monaſterio cũ oĩbus reb⁹ ſuis: uel que ei ꝓpetunt actionibuſ ꝓſperimus uniendũ⁹ ꝛ infra. Ipſũ autem monaſterium ſic me nos oꝛdinatiõi cõmiſiſſe cognoſcas: ut tamen iuriſdictiõem illic non epũs ſurrẽtinus in cuius ciuitate monaſterium tuũ eſt ſitum: ſed nucerin⁹ cuius eſt dioceſis habeat. nã ſic buiuſ loci oꝛdiatõeꝫ diſponim⁹: ut tamen iura ſua ſingulis epis inuiolata ſeruemus.

Ex decretis.s.eugenij pape.

Oꝛenodochijſq̃ ꝛ alijs ſimilibus locis per ſollicitudinem epõrum in quorum dioceſi⁸ exiſtũt ad eaſdem utilitates quibus cõſtitura ſunt oꝛdinentur.

Urbanus.iij.arimenſi epõ.

Ad hec: ꝛ infra. Inquiſitioni tue taliter r̃ſpõdemuſ: qꝫ ſi locus ad hoſpitalitatis uſuꝫ ꝛ paupeꝝ ꝓuiſionem fuerit ſicut moris eſt auc.pon.⁹deſtinatus cum ſit religioſus: nõ debet mũdanis uſib⁹⁵ deputari ſicut de ueſtib⁹ ꝛ ligneis uaſis ꝛ alijs utenſilibus ad cultuꝫ religionis per pontificem deputatis antiqua conſuetudo indubitanter obſeruat: ꝛ uenerabilium patꝝ edocent ſanctiones.

Anno.iij.ꝓtãtinopo. ꝑiarcbe

fuis qꝛ eo ipſo qꝫ ꝓmoti ſũt dñis eoꝝ ignorãtib⁹ peccauerunt ꝛ iõ ĩ eo puniunt᷑.qꝛ reuocãt᷑ ĩ futuꝝ excepto ſacerdote diacono ꝛ ſubdiacono q redimẽt ſe.diacon⁹ dabit vicariũ.ut in.c.ex antigs ꝛ ſubdiacon⁹ eodẽ ꝓuilegio gaudet cũ diacono.s̃.ỏ ſer.ñ oꝛdi. miramur ſecus ẽ in eccleſiaſticis poſſeſſionib⁹que ſpirituales nõ ſunt.qꝛ ꝛ ille

pñt alienari si expedit. xij. q. ij. sine exceptione. t. x. q. ij. §. Ḃ ius. b.

c Inter q̃ttuor. p regulares. in ecclesia regulari nō pōt epūs ponere canonicos seculares ut hic pz. t. xix. q. iij. que semel. t. xv iij. q. ij. quemit. t. ē. de re. ec. alie. vel nō. possessiones. ē. ō sta. mo. ea que. sz boies districtionis vite sūt ibi ponēdi nel alteri⁹ religiōis. j. ne cle. uel mo. relatū. dū tñ bñ possint alias ponerē secularef. ut hic dī q̃ ne cessitas legē ñ bz. ē de ꝓsue. q̃to. t. j. ō re. iur. qō nō é. t de ꝓse. di. i. discipulos sié t ō seculari eccle sia pōt fieri mōasterū. j. de ec. edi. ad audientiam. ber.

Inter quattuor: t. ī. Quādiu mōasteria p regulares rema nere poterint ordinata: nō sūt ad seculares clericos trāsferēda. sed si regulares defuerint: ꝓpter eorum defectū in eis seculares clerici poterunt ordinari.

d Cōstitut⁹ recognoscebat. i. ꝓfess⁹ fuerat iuspronat⁹ ad vsuz ecclesiā ptinē.

e Jus epale. qd sit ius epale. t i qb⁹ cō sistat. bēs. ē. de of. or. ꝓquerēte. t. c. di lectus.

f De iure cōi. xvi. q. vij. oēs basilice. t xviij. q. ij. mōsteria t. ē. e. ō xēodochijs

g Albañ. forte divīs tpib⁹ vel vno tpe potuit bñe p di spensationē dñi papē. xxi. q. i. relatio.

h Pertinētes. sz ñ pleno iur. tūc vbuz ptinet lantissimā bz significatiōez. ff. de ver. sig. vbū ptinet

i Pēsione. i. cēsu.

k Aquocūqz. hic vī q epūs possit ali quā ecclesiā eximere i totū a iur epali j. de cēsi. cū venerabilis. ar. q ñ é vex. ut ibi no. t ar. ad ḃ ē. de dona. pastoralis. tñ epi pñt ꝓferre ꝓuilegia. ē. ō hiſ q̃ fi. a ꝓla. si. cō. ca. q̃to. t. ē. de re iud. cū int. sz in ꝓiudicium aliox ꝓuilegiū ꝓferre nō pōt. ut vī q sol⁹ ꝓnceps pōt auferre vni t dare alteri. ix. q. iij. nunc vero. t. c. ꝓncipalē. t. L. de q̃dri. p scrip. bñ a zenōe nā epūs rē vni⁹ ecclesie alī ecclesie dar nō pōt. ē. ō re. ec. nō alie. c. i. t epūs in ꝓiudiciū archidiaconi aliquē ꝓuilegiare nō pōt. j. de excel. ꝓla. ad hec. ar. ad ḃ. ē. ō his q̃ fi. a ꝓla. si. cō. ca. cū apostolica. Jo. dixit q epūs bñ pōt dare ꝓuilegiū vni ecclesie i ꝓiudiciū alteri⁹. t inducebat. xvi. q. i. statuim⁹. vbi dī q nulli⁹ ꝓter ꝓscientiā epi dz dare decias ex baptismalē ecclesiā. idē argumētat a ōrio sen su. q de ꝓsensu epi pōt. t gratian⁹ sic argumētatur in se. §. Hug. tñ dicit ō. q hoc nō pōt epūs. t itelligit. c. statuim⁹ de decimis ad epūm ptinentib⁹. Ver⁹ credo qō dicit bu. q epūs ñ possit dar res vni⁹ ecclesie clericis iuitis alī ecclesie p iura p̄missa nisi certa t rōnabili cā oñderet. qz sz ꝓnceps ḃ possit epi tñ ḃ in pūt

l Cobis tertiā fm ꝓsuetudinē illius loci. ē. de testa. registi.

m Confirmauit ex certa scientia supple.

n Economus. in prin. fuit epūs albañ. in cā. ut dicit in princi. postea creauit economum. ut hic innuitur.

o Recōpensationez. vī q simoniacus fuerit talis ōct⁹. t ꝓcipue si pactū interuenit. qz tpale p spūali dari nō pōt. ē. de re. pmu. ad qōes t. c. ul. sz sine pacto est ar. q possit. ē. ut ec. bñfi. c. vno. Quare ḡ in dubio pot⁹ interpretar ōctū eē nō simoniacū. nisi qz in dubio accipiendū est id qō vicio caret. ff. de legi. in ambigua. Dico q nō com

mittit hic aut ī ꝓsimilib⁹ exceptionib⁹ simonia qz plus ꝓcipiebat epūs tpalis cō modi ab illa ecclesia q̃ erāt ipsi denarij. t ita potuit remittere totū retētis sibi octo denarijs. t istud nō dī ꝓcipere ꝓpter aliq̃ recompensationē sed potius in signum subiectionis. j. de censi. c. ij. io.

p Aliqd qō pōt. qz etiā pronus ḃ facere pōt. j. de iurepa. ꝓterea. t. j. ō cēsi. cū venerabilis. t. xvi. q. ij. visis. t. ē. ō dona. pastoralis.

q Pensionis. i. census.

r Economo. t ita formatur hec sñia i pſonā economi epi t mōasterij. t in ꝓncipio fuit epūs in cā ut pz in ꝓncipio. e t sic est ō sniam. ad. De hac materia dic. ut dixi. ē. ō elec. q̃relā. sñia tñ mādabit execution in pſonā dñi. ff. de re iudi. l. iiij. §. i.

f Pensionis. i. census.

t Juxta ratā. ḃ tō dicit qz pēsio ista ꝓ plurib⁹ ecclesijs solebat. Jtē é hic ar. q si qs steterit vltra biennū. q nō solverit canoné nō cadit a iure suo. qz isti ondēnant ad restitutionē pēsionis subtracte a xl. annis citra. sz hoc tō ꝓtigit qz nō fuit actuz illo iure. i. ad reuocatiōez rei emphiteotice. imo satis vī actuz ad hoc petēdo iura epalia q̃ epūs concesserat monasterio sz nō exꝓsse. qō pz ex petitiōe epi. uel dic q vere ꝓuari debuit mōasteriū iure qō bēbat i p̄dicta ꝓcessione. si vē ōctus ille fuisset emphiteotic⁹ ex eo q ñ solverit pensionē debito tpe. ē. de loca. t ꝓduc. potuit. t si actū fuisz ad hoc qz fm modum agēdi cc. j. de accu. q̃lit t qñ. ij. t. j. de simo. lz bely. vsus fi. Sz revera hic nō fuit ōct⁹ emphiteotic⁹. in q⁹ ōctus ñ trālferr dñiuz directū i emphiteotā sz vtile sz fuit cēsualis ōctus. in q⁹ directū t vtile dñiuz trāsiuit in monasteriū. t hoc apparet ex illa lra. vbi dicit t q̃quid iuris tā in monasterio q̃ in ecclesijs in dioce. ei⁹ sitis cc. vñ quātūcū qz tpe steterit q̃ censū nō solverit nō ꝓdit ꝓpt ḃ res donatas. sz censuz toti⁹ tpis tenet restituere. t bñ fuit cēsus petitus petēdo ius epale. ut pz i ꝓn. t tō ꝓdemnatū fuit mōasteriū ad integrā pensionē. i. censū toti⁹ tpis. s. xl. an. subtractū. nā sub hac petitione peto ius epale. nō solū cōprehendit ius epale qō ipso iur cōi debet. sz t qō ꝓstitutū est pacto uel ꝓsuetudine. ē. ō prescrip. anditis. ar. Et vbicūqz inueneris in hac decre. pensionem expone. i. cēsum t hec expositio ꝓbatur p illud qō papa dicit gratis censum accipimus t vbi dicit census exprimimus quātitatem. t ita plana est decre. b.

u Alijs reddim⁹. epalibus. s. t ita pēsio ista cōprehendebat i petitiōe epi. b.

x Cum venerabilis. ecclesiā sancti. hic videt q si vna ecclesia agat de subiectione alteri⁹ q nō sit agendū cōtra ipsam ecclesiā. sed potiꝰ ō ipsam ecclesiaz que est in possessione illi⁹. ē. de elec. querelā. t. xvi. q. iij. inter memoratos. t. ē. ō prescrip. auditis. vbi de hoc. ff. de li. exhi. l. ul. ff. de serui. l. ul. ij. rūso. t. ff. si ser. ven. is cui⁹ familia. ar. ꝓtra. ē. de ap. ad audientiā. t. ē. ut li. nō ꝓte. quomā frequenter. §. q̃ si. xij. q. ij. quicūqz militū. t. ē. de elec. querelā sed ibi ꝓuenit subditus suo nōie t non nomine ecclesie.

y Pertinentijs. petitio ista nimis larga vī. sic. ē. de rest. spo. cū ad sedē. quia verbum ptinere late patet. ff. de ver. sig. verbū pertinere. quid iuris sit de ḃ dictum est. ē. de libel. obla. c. ij. t. ē. de do. inter dilectos.

z Locauisse. sz ḃ nō sufficit. ē. ō fi. instru. int dilectos. t. L. loca. ad ꝓbatōez

a Annotatio. i. in annis dñi. Jdē esset in inditiōe in qua citius cōprehendit falsitas. ē. de fi. instru. inter dilectos. io.

b Jn dioc. sabiñ. vnde iure cōmuni ad eum spectabat. ē. e. de xenodochijs. t. xviij. q. ij. monasteria. t. xvi. q. vij. oēs basilice. c. di. ō morem. ber.

a ¶ Epiſcopale ius. hoc in multis cõſiſtit. s̃. de of. or. conquerente.

a ¶ Propter predicta. ſ. propter raſuram in loco ſuſpecto. ⁊ linearez ſcripturã ſic. s̃. de fi. inſtru. inter dilectos. ad hoc. n. ut credatur inſtrumẽto oportet q̃ ſit ſine omni ſuſpitione. ar. s̃. de reſcrip. cũ adeo. ⁊. c. ad audientiam. ⁊. ¶. de edic. di. adri. tol. l. ul. Sed quid ſi raſura repoſita fuerit de eadẽ manu nõ vr̃ q̃ obſtet. ar. ſ. de priuil. cum olim. ¶. de fi. inſtru. cõparationes. ſi cõſtet q̃ de eadem manu ⁊ in loco non ſuſpecto non obeſt. Jtẽ quid ſi raſura ſit in vno loco. ⁊ tñ per alia q̃ poſita ſunt in inſtrumẽto probentur bñ propoſitũ. videl̃ q̃ ſufficiat ad probandũ. ar. bonũ. s̃. ó re iudi. cũ. i. ⁊. a. ⁊. ¶ ſi ex fal. inſtru. l. iij. ⁊ ß ſatis poteſt cõcedi. q̃ non eſt preſumptio q̃ i fraudẽ factũ ſit. qua ⁊ ſine illa raſura conſtabat. Jtem hoc ipſuz q̃ inſtrumentum falſatũ fuit. ſufficiebat ad imponendũ ei ſilentium. s̃. de reſcrip. cum olim.

b ¶ Cum dilectus. ratihabitione. notare vult differentiam inter litteras ꝓcuratoꝛias ⁊ lr̃as de rato. naz vbi quis ſimpliciter ꝓſtituitur ꝓcurator. ız generaliter ꝓſtituat tñ trãſigere ſine cõpoſitione non poteſt. ut. s̃. de arbi. p tuas. ⁊. ¶. de tranſac. l. trãſactionis. ⁊ ſic intelligitur. ff. de ꝓcu. mãdato. Sed ſi adijcia tur clauſula illa. ⁊ quicqd aliud etiã ſup ß fecerit ratũ habebit tunc poterit tranſigere ſiue cõponere. aliaſ nihil operaretur illa adiectio. et ſic differre iſta duo. ar. ff. iudi. ſol. l. iij. §. procuratorez. ſimile habes. s̃. de offi. del. coraz. vel dic q̃ nõ eſt differẽtia inẽ mandatuz ꝓcuratoriũ ⁊ lr̃as de rato. mandatum ꝓcuratoriũ appellat hic lr̃as de rato. ⁊ ſic intellige. s̃. de of. del. corã. s̃. de tranſac. cõtingit ⁊ iõ dicunt littere de rato. q̃ i mãdato ꝓcuratorio ꝓſtituẽs ſemper adijcit in fine. q̃ ratũ habebit quicqd ꝓcurator fecerit ſup cauſa illa ad quã dat⁹ eſt. ff. de ꝓcur. l. ſi procuratorez. ⁊ cautio rati dãda eſt q̃ de mãdato dubitat. ¶. de ꝓcura. l. i. ber.

c ¶ Repromiſit. nõ. n. potuit ꝓpter ß renũtiare ꝓnilegio ſuo s̃. de arb. cũ tpe. ⁊ q̃ nõ habuit aſſenſum fratrum ſuoꝝ nõ obfuit. q̃ delictum ꝑſone ⁊c̃. xvi. q. vi. ſi epiſcopum. ⁊. s̃. ó excep. cũ venerabilis.

epãle⁹ ius in oĩbus ſpũalibus eidẽ epõ adiudicauim⁹ in eadẽ illis tantum exceptis que per auctẽtica ſcripta ei dinoſcũtur eſſe ſubtracta: ⁊ i fra. Quia uero inſtrumentũ predictum per quod epũs eccleſiã intendebat quo ad tpalia uendicare: ad faciendã ſup hoc fidem inualiduz eſſe cognouim⁹ utpote ꝓpter predicta⁹ de iure ſuſpectuz: uos ab ipetitione ipſius quo ad tpalia eiuſdẽ eccleſie duximus abſoluendos.

¶ Dem.

Quum dilectus filius: ⁊ infra. Quia cã nõ poterat i nr̃a preſentia terminari cũ nũciuſ monaſterij ſup ꝓcuratiõe uel ratihabitione⁶ lr̃aſ nõ haberet: eã uro duxim⁹ examini ꝓmittẽdã: mãdates quatenꝰ ſi conſtiterit abbatẽ ad ſe. ap. antequã epũs in eũ ſuſpenſiõis uel excõicatiõis ⁊ in monaſteriũ interdicti ſniaz tulerit legitime appellaſſe uel monaſterium a iuriſdictiõe epi eiuſdẽ exemptũ eo nõ obſtante q̃ abbas ab eo circũuẽt⁹ preter fratꝝ ſuoꝝ aſſenſũ ei obediẽtiã repromiſit[c] cũ fraus ⁊ dol⁹ ei pꝛocinari non debeant iudicetis illas ſnias non tenere. Quod ſi abbas in exẽptionis ꝓbatiõe defecerit: nec legitima ſe poterit preſcriptõe[d] tueri: licet ꝓbet ſe ante predictas ſniaſ appellaſſe: nihilomin⁹ tamẽ mõaſteriuz iurisdicetis aurieñ. eccleſie ſubiacere in cui⁹ eſt dioceſi fũdatũ. ſimiliter eo in ꝓbatiõe appellatiõis deficiẽte: ſi uoluerit: de exẽptione uel legitima preſcriptiõe: tam abbatẽ quã monaſteriũ ab ipetitione epi abſoluatis.

¶ Dem in concilio generali.

De nimia religiõis diuerſitas grauẽ in eccleſia dei ꝓfuſionẽ inducãt firmiter ꝓhibem⁹: ne gs de cetero nouã religionẽ[e] inuemat ſz quicũqz ad religionẽ cõuerti uo

eccleſia ꝺz regi ſm conſuetudinẽ aliarum. ſ. de cenſi. ſuper eo.

g ¶ Pluribus monaſterijs. ſic ꝓz q̃ nullus poteſt eſſe monach⁹ nel abbas in pluribus monaſterijs. ſic etiam de iure nullus poteſt preſici in diuerſis eccleſijs ſecularib⁹. s̃. de preben. de multa. nec ſimul prebendam ⁊ dignitatem bñe. s̃. de conceſ. prebẽ. cũ noſtris. ⁊. c. litteras. nec abbaſ cũ fratribus poſſet diſpẽſare. ut monach⁹ haberet locũ in diuerſis monaſterijs ar. s̃. ó elec. ꝓſtitur⁹

b ¶ In eccleſijſ mõachoꝝ Hoc tuſ cõmũe. videl̃ ut. s̃. de teſta. mo. monachi vbi prohibẽtur poni per parrochias ſignantur ꝓtraria. xvi. q. i. doctos. noſ aũt in parrochia. Sol. q̃ hic dicitur intellige de monacho clauſtrali. qui non eſt a populo electus nec ab epõ inſtitutus. monachi debẽt habere capellanũ qui miniſtret populo ſacra ab epõ inſtitutũ de conſilio monachorũ. ut hic dicit q̃ circumeat parrochiaz cũ neceſſe fuerit. q̃ monachi facere nõ debẽt. Jbi de illis qui preficiunt parrochialibus eccleſiis p epiſcopũ. hic i ⁊ ß. c. loquit vbi eſt congregatio monachorum.

i ¶ Ex ſolius epiſcopi. ß ideo dicit quia monachi nõ poſſũt remouere eũ. ſed ſi delinqueret p epm debet remoueri ordine iudiciario. et ita excludunt monachi quantũ ad ß ſed ſi debẽt deponi tuc neceſſarij ſunt alij epiſcopi. xvi. q. vij. felix. ſi quis tumidus.

De approbatis. ſic qui nouam dignitatem inſtituit in eccleſia. ꝓſtituet eaz ſm conſuetudinem aliaꝝ dignitatum. s̃. de conſue. cum olim. ſimiliter noua ec

luerit unaz de approbatis[f] aſſumat Similiter qui uoluerit religioſam domum de nouo fundare: regulaz ⁊ inſtitutiõem accipiat de approbatis. Jllud etiã ꝓhibemus ne quis in diuerſis monaſterijs locum monachi habere preſumat: nec unus abbaſ pluribus⁸ monaſterijs preſidere.

De capellis monachorum ⁊ aliorum religioſorum.

Urbanus tertius.

In eccleſijs ubi monachi habitant: populus per monachũ non regaẽ: ſed capellanus qui populum regat ab epõ per conſilium monachorum[b] inſtituaẽ ita ut ex ſoli⁹[i] epi arbitrio tam ordinatio eius quã depoſitio ⁊ totius uite pendeat conuerſatio.

Jno. iij. archipreſbytero ⁊ clericis ſancte cecilie.

Dilectus filiꝰ. m. ſindicus eccleſie uẽe ab economo ſancti laurẽtij de piſcinia in ſcrutinijs[k] baptiſmate ⁊ capitulis[l] ⁊ ſimilib⁹ ſub iectiõem poſtulãs poſſeſſoriũ ⁊ petitoriũ[m] intentabat. Cum enĩ eccleſia ſancti laurentij ſit in parrochia ueſtra ſita debz de iure cõi[n] eccleſie ueſtre in predictis oĩbus ſubiacer̃ q̃ nec priuilegiũ exemptõis habz nec preſcriptiõez ꝓ ſe poterat allegare: cum illa eccleſia ſancte cecilie preſcripſiſſet: ſicut p teſtes dicebat legitime cõprobatum. Jpretea cum coram. c. papa pre. n. ſup predictis inter uẽram ⁊ predictã eccleſiã queſtio uerteret[o] ur. m. preſbyter eiuſdem eccleſie fuit ſpõte ꝓfeſſus: q̃ eccleſie ſancte cecilie ſcrutinium ⁊ baptiſma debebat. Cũqz pars ueſtra teſtes qui ſe illũ diuerſis temporibus ad capitulũ uocaſſe ipſumqz uenisſe aſſerebãt: i me/

k ¶ Dlect⁹ in ſcrutinijs. ſic. s̃. ó ma. ⁊ obe. bis que ſcrutiniuz. hic ⁊ vbi appellantur catheciſmi ſiue exorciſmi qui ſiunt baptizandi. p. xx. dies ante baptiſmũ. de quib⁹ legitur de ꝓſe. di. iij. ante baptiſmũ. ⁊. c. ante viginti. ⁊. x. q. i. ꝓuenit. ⁊ eſt vulgare romanoꝝ. aliter accipitur ſcrutiniũ. s̃. de ſcru. c. vno. ⁊ aliꝰ accipiẽ in cõci. lug. s̃. de elec. in electionibus. ⁊. c. quia propter.

l ¶ Capitulis. i. ſinodo ſiue conuentu. vbi vicia corriguntur.

m ¶ Et petitoriũ. Et ſic due actiões ſimul in eodẽ libello poſſunt ꝓponi. ſicut ⁊ de poſſeſſione ſoli interdicto vñ vi poſſuz experiri. ⁊ ó reb⁹ vi ablatis ad exhibendũ uel ui bo. rap. ff. ó ui ⁊ ui ar. l. i. §. ſi fũdus de quo ⁊ ꝓ eadẽ re poſſunt iſti duo ſimul intentari ⁊ ab eadez parte ut hic. s̃. de cã poſ. c. ij. iij. ⁊. iiij. ⁊. c. cum dilectus. vbi materia iſta expeditur. ⁊. c. paſtoralis. Jtez ⁊ vnũ iudiciũ ſufficit ad plures ſocietates. ff. ꝓ ſo. cũ duob⁹. §. ſi plures. alias incipit lex illa ſub q̃ eſt iſte. §. ſi inter fratres. ar. ff. famil herciſ. heredes. §. ſi de plurib⁹ ⁊. §. ſeq. ⁊ hoc fit cã dirimendaꝝ litiũ. ar. ff. de ac. emp. nõ eſt nouũ. ⁊. s̃. de cã poſ. ad vltimum.

n ¶ De iure communi. s̃. ti. ꝓ. conſtitutus.

o ¶ Preſcriptionẽ. immo ⁊ ſi allegaſſet eam non iuuaretur niſi allegaret eam ex alterius perſona. s̃. de reſcrip. cum ex officij.

p ¶ Verteretur. ſuper diuerſis articulis. ſ. petitorio quantũ ad ſcrutiniũ ⁊ baptiſma. ⁊ poſſeſſorio quo ad capitulũ ut ꝓz ex ipſa littera. ſed modo coram innocẽtio agebatur poſſeſſorio ⁊ petitorio. ⁊ quia

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

non fuit modo probatum de ꝓprietate quo ad capitulum. absoluit ecclesia sancti laurentij. quo ad capitulum ut in fi. dicitur. cū ecclesia romana habuit ibi institutionem ⁊ destitutionem. ⁊ ecclesia sancte cecilie illa solūmodo habebit postea que presbyter confessus fuit quantuz ad proprietatē coꝝ celestino papa. cū in omnib⁹ alijs ecclesia sancti laurentij pertineat ad ecclesiam romanā. ut in fi. patet.

q Vocatuz. ꝑ hoc igitur ꝓbatur possessio obedientie. q aliquis vocatus a tymodū venit ar. ē. de bis q̄ fi. a ma. par. ca. ex ore. ar. ē. ō de resti. spo. c. oli

r Confessus. ⁊ sic confessio ꝓcuratoris preiudicat dño Isle presbyter ꝓcurator erat ecclesie sancti laurentij. de hoc no. ē. ut li. non ꝓte. c. i. ⁊ sponte dicat. q̄ secus si coactus. ī. de accu. si cōstiterit. ⁊ cōfessio in vno iudicio facta coraz celestino. valet hic in alio coraz innocētio. ut pz. b.

s Curauit. eodez iure debuit ꝓnunciare diffinitiue super p̄dictis duob⁹ articulis sz noluit. b

t Scrutinium. et baptisma. in is duobus obtinuit. i omnib⁹ alijs succubuit. ut. ī. sequit.

u Titulo. i. plebi seculari. xviij. q. ul. pervenit. ⁊. c. dudū Sed nōne subijcit ep̄o qui ē secularis sed illud. est ut dixit vin. ꝓpter excellentiam dignitatis immo verius videtur. ut. ī. dixit. q̄ ō iure cōi monachi p̄nt subesse titulo. i. plebi seculari. xvi. q. i. alia. ⁊. ca. ecclesia habet. et. c. legi. ar. xcij. di. a subdia cono.

x Economuz sancti laurentij. hic formaī sententia in personam ꝓcuratoris siue economi. nō tñ ipse ꝙueniet vel ꝙuenieī actōe iudicati. nisi esset defensor tantū vel dat⁹ in rē suā. ff. de ꝓcu. plauti⁹. ar. ō. q̄ in ꝑsonā dñi. ē. de ꝓba. lz de hoc traditur. ē. de elec. querelam.

y Generet. ⁊ ita papa iudicat q̄ ei nō obsit exceptio rei iudicate. si. ē. de re iud. c. suborta. vñ bñ ꝑscribit ō monasterū exemptū spacio legittimo. xl. an. licet nō ō papam. xvi. q. iiij. nolumus.

z In institutione. hic pz q̄ in quibusda iurib⁹ ep̄alib⁹ pōt prescribi. ita q̄ nō ꝓpter hoc in alijs. ⁊ ita fallit regula illa. q̄ per partē tota seruitus retineī. ut. ff. de serui. ru. p̄di. vna est via. de ls dō. ē. de p̄scrip. auditis. ⁊ ls ideo est q̄z ius ep̄ale est genus multas habēs species sub se quaꝝ multe enumerantī. ē. de of. oꝝ. ꝙuerēte. ⁊. c. dilect⁹.

2 Ex parte litteraꝝ. Littere iste tales fuerūt. Impetrauerūt monachi isti lr̄as ad quosdam iudices. ne ep̄us diocesanus compelleret eos plures monachos instituere in quibusdā ꝓoratibus suis vbi singuli monachi esse ꝙsueverunt. cuz plurib⁹ nō sufficerēt facultates eorundem inquisita pr⁹ veritate de facultatib⁹ prioratuū. occasione talium litterarū dicebāt fm q̄ infer⁹ continetur.

a Asserūt. ⁊ male quia licet in ecclesijs illis nō possent esse plures monachi. non tamen papa concederet q̄ soli monachi in singulis prioratibus singulariter ponerentur q̄z illud esset cōtra concilium lateran. ē. de sta. mo. c. ij. ⁊ est expressum. ī. c. ꝓx. vnde littere iste ō conscientia pape non enumerauerint. ber.

a De quo nulla mentio. Et sic pz q̄ si quis lr̄as impetrat cōtra aliquod ius siue concilium. non valent. nisi fiat mentio de illo iure. ē. de rescrip. nonnulli ⁊. ē. de eta. ⁊ quali. eam te.

b Occupationem. sic. ī. de sen. excō. si aliquādo. C. de lib. cā. iubemus. idez eēt si ꝑ importunitatē petētis. C. ō pe. bo. sublatis. l. i. li. x. ar. ē. ō rescrip. siqñ

emanauerīt: nolumus ꝯper hoc derogari ꝓcilio supradicto.

Dem burdegaleñ. archiepō. Ad audientiā nostram ꝓuenit q̄ nōnulli monachi lege tibi diocesana subiecti: in quibusdam prioratibus habitāt solitarij cōtra statutū generalis cōcilij. Idcoq̄z mandamus: quatenus ipsoꝝ abbates seu prioreſ: ut uel ipsos ad claustrum reuocēt facientes in ipsis ecclesijs deseruiri per clericos secularesue alios monachos eisdem associent: cum quibus uitam possint ducere regularez monitiōe premissa per censurā ecclesiasticaz cōpellas.

De iurepatronatus.

Ex concilio mediomatricis. Relatum est: ⁊ infra. Nobis uisū est: q̄ ecclesia inter heredes p̄oni diuidi nō debeat. Et si simultates inter eos surrexerint ꝑ quas sacerdos suo ibi officio canonice fungi non possit si aliter ꝓuideri non poterit: precipiat ab epō ut nullo modo ibi missaꝝ solēnia celebrētur: donec ad ꝓcordiā redeant ⁊ ecclesia sacerdotē canonice bēat qui libere suū ministeriū ualeat exercere. Ex concilio triburien̄.

Quecūq̄z ecclesia: ⁊ infra. Si cōrigat. ꝑ ecclesia dissidere patronos: ut eā nolint sub uno presbytero ꝓcurari epūs: si aliter non poterit ipsi ꝓsulere: tollat inde reliquias: atq̄z eiusdē ecclesie claudat hostia: ut sacꝝ mysteriuz nullus in ea celebret: antequā unū eligant presbyterꝝ qui sacrosancta sit idoneus procurare. Ex ꝓcilio lateran̄.

Quoniā in quibusdā locis fundatores ecclesiaruz aut heredes eoꝝ ꝑtāte in qua eos ecclesia

c Volum⁹. tñ si vellet bñ posset dispensare ō cōciliū. quia auctor istius concilij in parez nō habuit potestatē. ē. ō elec. innotuit. ⁊ papa maior est q̄ cōciliuz. ē. de elec. significasti

d Audientiā. diocesana i. iurisdictionis. de hac lege nota. ē. de of. or. dilect⁹.

e Generalis. hic vocat papa lateran̄. concilium gñale. q̄ nō hēs. ē. de sta. mo. c. ij. sed ꝓcilioz ino. semꝑ sic appellaī

f Eisdē associet. ⁊ ita epi cōpellere debēt abbates. ne monachos per villas solos dimittant. secus in canonicis regularibus. si eligerenī ad regimen animarū. nam illi nō cōpelluntī alios secum habere. nisi id cōmode facere possint ē. ō sta. mo. q̄ dei timorē sed ibi est collegiū vnde idem videtur de regularib⁹. ī. q̄ ñ deberent esse soli in capellis.

g Relatum. diuidi non debeat. q̄z ad mutabilitatē mundanarū necessitatuz ecclesia turbari ñ dz. x. di. lege. ⁊. iij. q vi. hoc quippe. ⁊. c. di. c. i. ī. e. querimoniam. ⁊ no. q̄. iuspatronatus apud vnūquēq̄z heredū est insolidū quo ad oēz ei⁹ effectū. ff. de bo. li. si liber tus. in fi. preter sacerdotis p̄sentationē que est apud oēs ita q̄ apud nullū ut hic pz. ⁊ ī. c. ꝓ. sicut electio. q̄z res simplex est ⁊ indiuisibilis. ⁊ sic ad quemlibet heredem insolidum transit etiā si ex diuersis ⁊ inequalibus partibus sint heredes. ar. ff. de serui. vie. C. de relig. si sepulchruz ⁊. ff. e. l. q̄ sicut. ⁊. l. vsufructu⁹ ⁊. ff. ad. l. fal. l. i. §. si vsufructu⁹ ⁊. ff. ō vsu. ⁊ habi. vsus. quia incorporalia diuidi non p̄nt. ar. vij. q. i. nihil. Quid si non conueniāt. possent ne pacisci ad inuicē ut alterius vicibus p̄sentarent? argu. q̄ sic. ff. ō vsufru. quotiens. ff. de serui. via in fi. ff. communidiui. l. communidiui. §. si de vsufruc.

b Simultates. i. latentia odia siue discordie.

i Celebrētur. sic. xvi. q. vij. ꝓsideranduz. ⁊. c. si plures. sz ls hodie ꝙuari ñ dz si aliquomodo sine scandalo possit ecclesia ordinari. ī. e. quoniam. ber.

k Uecūq̄z reliquias. quidam dicunt sicut melendus. q̄ hoc. c. non tenet ⁊ illa. c. similiter non tenent. xvi. q. vij. considerandū. ⁊. c. si plures. ꝑ. c. se. quoniā. ⁊. c. eam te. nisi forsitan ex facto episcopi magnū scandaluz oriret. tūc posset seruari hoc quod hic dicīt ad tēpus. qd satis videī. Jo. fa. dicebat tollat reliquias. i. non ponat. Ala. intelligit de reliquijs. que sunt in capsis ex̄ altare. qd ē verꝝ q̄z de illis que sunt in altari non intelligitur.

l Quoniam fundatores. Nota q̄ ex fundatione ecclesie acquiritur inspatronatus. ut hic. ⁊. xvi. q. vij. filijs. ⁊. ī. e. nobis. sed ex refectiōe vel reparatione nōn acquiritur. ut dicebat lau. ar. ff. ne quid in lo. pub. l. pretor. §. vicinales. ea videlicet ratione quia qd̄ humani iuris esse desijt seruitutē non recipit. ff. cōmuni. p̄edi. tam vrb. q̄ ru. l. caueri. quod intelligo cū omnino nō est destructū monasteriū uel ecclesia. sed si funditus destructū sit ⁊ de consensu episcopi aliquis velit reedificare ecclesiam. credo q̄ acquirat iuspatronatus quia perinde est ac si ab initio ecclesiam ꝙstruxisset. ī. de iude. consuluit. arg. Item quid si reedificata est ecclesia de eadem materia. nunquid prior patronus remaneat patronus? videtur q̄ sic. quia eadem ecclesia intelligitur. ff. de iudi. proponebatur. ⁊. vij. q. i. deniqz. ⁊ ar. ff. de vsufruc. si in area. ⁊. ff. ō ser. vr. p̄edi. seruitutes. §. si sublatum. ⁊ hec ecclesia loco prioris succedit. vnde eam intelligitur. ar. ff. si quis cau. si cum. §. qui iniurtarū. ⁊. ff. si ex noxa. cau.

l.ij.in fi.ff.de vſufruc.dominus in prin. ff.de ſeruitu.ruſti.prędi.attŭlicimus. Ar.contra quia deſinit eſſe patronus.⁊ obligatio ſemel extincta ⁊c̄.ff.de ſolu.qui res.§.aream ⁊ de conſecra.di. iiij .queris. quod verius videtur.

m Abutuntur.⁊ ita perdere debent priuilegium.xi.q.iij.priuilegium.⁊.lxx iiij.di.ubi iſta didiciſti.

n Qui maioribus. ſi.lxxij. di.ſi forte. Sed nunquid requritur ꝙ maioris ſit meriti et ꝙ plures eum preſentent? ℔ videt̄ velle hec littera. ſed vr̄ ſufficere ſi ſit idoneus.dum tamē habeat maiorē partē. Iz alius ſit melior de hac materia dicitur.§.de elec. eccleſia vña.⁊.§.de offi.cuſto.c. ij.

o Sine ſcandalo.ar.ꝙ propter ſcandalū receditur a iure.§.de preben.cū teneamur ⁊.j.de no.oper.nun'. cū exinuncto.⁊.§.de tem.or.ad aures.vbi de hoc.

p Ordinet.ponendo ibi rectorem.ita ꝙ ipſuz poſtea repſētet ſi voluerit.ar.j.e.ſi vo.

q Quattuor.j.e. cum propē contra. j.e.cā.te.ibi ſoluitur.

r Reterea.inſtituant.xvi q.vij.laici.⁊.c. p laicos.

s Eccleſiaſtica.xvi. qōe.vij. decimas.

t Per laicos.j.de priuil.cuz ⁊ plantare.

u Priuetur.⁊ ita non eſt ipſo iure ſuſpenſus qui recipit eccleſiam a laico.et per ℔ intellige illos canones.xvi.q vij.ſi quis deinceps.cum aliis.c.ſe.que hoc dicere videntur. Item alia pena etiam imponitur ei qui per abuſuz laicorum conſentit ſue electioni quia fit ineligibilis.§. ō elec. quiſquis.ar.contra.j.e.cura ꝙ.ſ.eccleſia poſſit haberi per laicum.ibi ſoluitur.

x Quod autez. poſſidētis ſic.j.e.paſtoralis.hoc intellige cum laicus preſentat ſecus ſi eccleſiaſtica perſona cui taliter variare nō licet.j. e.cum autem. ſed epiſcopus punitur.ut in.c. paſtoralis.⁊ eſt ſimile quod dicitur.C.de rei ven.quotiēs ſimile.§. de p̄ſcrip.ad aures.⁊ ita ille potior eſt in iure q prior poſſeſſionem fuerit adeptus.

y De conceſſionib⁹ eccleſiarum.ſic.j.c.illud.

z Si conſenſus.⁊ ita ſi conſenſus epiſcopi acceſſerit. valet talis donatio uel conceſſio.j.c.illud.⁊.c.nullus. Sed quid intelligitur dare patronus eccleſiā dare non poteſt.quia ad eum non ptinet immo ad ep̄m.lau.dixit ꝙ iuſpatronatus ſolummodo intelligitur donare qō ſuū eſt de cōſenſu tamē ep̄i.§. de dona.paſtoralis.ne deluſoria intelligatur donatio.ut res pot⁹ valeat q̄ pereat.⁊ ar.ff.de le.i.ſi dom⁹.§.ul.⁊ ℔ probaꝫ ex eo qō dicit ꝑ nō dato habeꝫ ⁊c̄.

a Pro non dato.ſic ḡ pro non dato habeꝫ. quod ab illo datur qui de iure dare nō poteſt.ff.de acqui.re.do.traditio.⁊.C.de pe.l.ij.ff.e.l.ii.§.ul.⁊.j.ō do. poſt.di.reſti.nuper.⁊ iudices tū dare poſſunt.⁊.C. qui pro ſua.iur.l. vna.⁊ i.q.vij.daibertū.ar.ō.j.e.cura.⁊ melⁱ⁹.c.conſultationib⁹. ſupple hic nec ē in poſſeſſione uel quaſi.alias ſi eſſet in quaſi poſſeſſione nō ui nō clā nō p̄cario nulla qōe ſibi mota.qz tunc ius acquirit̄ preſentato ⁊ obtinet.j.e. ex lr̄is.⁊.c. ꝓſultationibus.ſed iſti laici erant in poſſeſſiōe ſaltē de facto.⁊ niſi cōſenſus ep̄i acceſſerit.nō valet donatio ⁊ ita ꝓcordat cum illa.j.e.cura.

b Spoliando. Sz cui applicabitur pōt dici ꝙ eccleſie cui p huiuſmodi em-

bucuſqz ſuſtinuit abutūt⁹:⁊ cū una eccleſia unius debeat eſſe rectoris ꝑ ſua diſſenſione plurimos repreſentat: preſenti decreto ſtatuimus: ut ſi forte in plures partes fundato rū ſe uota diuiſerint ille preficiatur eccleſie qui maioribꝰ iuuaꝫ meritis ⁊ plurimoꝝ eligiꝫ ⁊ approbatur aſſenſu. Si aūt hoc ſine ſcandaloꝰ eſſe nequiuerit:ordinetꝑ antiſtes ecclesiā: ſicut melius eā ſm deum uiderit ordinandā ⁊ id ipſū etiā faciat ſi de iurepatronatuſ queſtio emerſerit inter aliquos ⁊ cui competat infra.iiij.menſes⁹ nō fuerit diffinitū.

Eodem.

Reterea qz in tātū quorūdā laicoꝝ ꝓceſſit audacia:ut epiſcoporuz auctoritate neglecta clericos inſtituant⁹ in eccleſijs ⁊ remoueāt cum uoluerit poſſeſſionē quoqz atqz alia eccleſiaſtica⁹ bona pro ſua uoluntate plerūqz diſtribuant: ipſos anathemate decernim⁹ ferendos. Clericus aūt qui eccleſiaz ꝑ laicos⁵ ſine ꝓpij epiſcopi auctoritate receperit:cōmunione priuetur⁸ ⁊ ſi perſiſterit:a miniſterio ecclesiaſtico ⁊ ordine deponatur.

Ber.iij.eboracen̄.archiepō.

Quod autē conſulis: ſi clericꝰ idoneuſ ad uacantē eccleſiaz preſentatus non fuerit ab epō dioceſano admiſſus:⁊ poſtmodū aliꝰ idoneus preſentatus ⁊ inſtitutꝰ ab epiſcopo poſſeſſionē tenuerit corporalem:an primo clerico eccleſiam petente debeat poſterior remoueri uel poſterior priori preferri dubium non eſt quin in caſu iſto melior ſit ꝓditio poſſidentis⁵:quonia antequā preſentatio per dioceſanū epiſcopum approbeꝫ: ratum non eſt quod a patrono fuerit ichoptionez facta eſt ſimoniaca iniuria.ar.j.de ſimo.de hoc.⁊.xvij.q.ii ij.ſi quis in atrio ⁊ ſic eccleſia erit patrona ſui ipſi⁹. Sz quid ſi ipſa eadē eccleſia emiſſet iuſpatronatus a ſuo patrono. nunqd amittit patronus iuſpatronatus.ut ſic remaneat apud ipſaz eccleſiā. ar.ꝙ non.j.e.illud.qz vēditio non tenuit.qz ſpūale uel ſpūali annexū vēdi non poteſt.j. de ſimo.q̄relā.⁊.j.eo. ō iur.⁊.ſic remanebit penes patronū reſtituta. pecunia. ar.§. poſſet hic colligi.quia hic dicit. ꝙ emptor ſpolietur et nō venditor vnde eo ipſo ꝙ imponit pena emptori ⁊ nō venditori. videt̄ remanere penes ipm patronū iuſpatronatus.qz ſi voluiſſz priuari hoc dixiſſz. ſicut de alio uel dicq̄ ꝓpus dixi.ber.

c Ex lr̄is. ad firmam.dicūt qdaz ꝙ tale ꝓtractū celebrauerūt inter ſe ꝙ vtile dñiuz trā ſiret in ꝓductorez. ⁊ ſic in ipſum trāſiuit iuſpatronatus. ſecus in creditore. §.de re iudi.cū ber toldus.ber.

d Preſentauit.ſupple.⁊ epus ipſum recepit.

e Apud cantuarienſem. qui fecit primuz remoueri ⁊ inſtitui preſentatū p abbatiſſaz. vñ orta fuit cōtentio inter eos.

f Excepto.arg.cō ceſſum videri qō n eſt notoriz exceptū j.de ſpō.cuz apud. Item ar.ꝙ idez iuris eſt i toto ⁊ i parte.ar.ff.ō offi. pre. vr.l.i.§.iij.⁊.xij. q. ij. cognouim⁹ de ℔ tractatur.§.de trāſla.inter corporalia.

g Vel anteq̄.ar.ē hic a ōrio ſenſu. ꝙ res litigioſa nō oz trāſferri in aliam p

ſonaz lite pen.xi.q.i.qz res.⁊.xvi.q.iiij.volum⁹.⁊.§.ut li.pen. a memoria ⁊ quaſi per totū ⁊ ita videt̄ ꝙ ſi moueatur alicui queſtio de iurepatronatus.⁊ interiz vacet eccleſia ꝙ non poſſit preſentare añ finem cauſe. Sed non eſt verꝫ hoc ſm quoſdā ꝓut dicitur.§. de inte.reſti.cū veniſſent. immo ſi quis eſt in egritate poſſeſſione preſentandi nō debet inde amoueri.ut dicūt quidā vſqz ad finē cauſe. xvi q.iiij.volum⁹.⁊.§.ut lit. pen.a memoria. ⁊ ſufficit eſſe in poſſeſſiōe j.e.conſultationibus.⁊ ſupplent hic maxime. Sz lr̄a iſta manifeſte cōtradicit ⁊ certe veri⁹ videt̄ ꝙ eligere uel preſentare quis nō poſſit poſtq̄ ei moueꝫ queſtio ſup ꝓprietate.uel ſi dicaꝫ ꝙ poſſit preſentare lite mota tū preſentat⁹ nō oz inſtitui pendēte ꝓtroverſia ex qua pēdet.§.de in inte.reſti.c.ij.⁊ eſt ar.op.§.de elec. cumana.vbi clerici ⁊ capellani erant in quaſi poſſeſſione eligēdi.⁊ mota fuit eis queſtio ſup iure eligēdi vacāte eccleſia.⁊ qz non ꝓbauerunt de iure ſuo nō valuit eoꝝ vox.nec obſtāt ōria que dicunt ꝙ lite pendente non eſt ꝑuandus poſſeſſor ſua poſſeſſione.qz ibi alia ratio eſt. Ibi enim omnia reſtituunt̄ ⁊ fructus poſt litē ꝓteſtatā. ſed hic non dāt reſtitui fructus preſentationis.qz canonice inſtitutus nō removet ſine culpa.⁊ hoc veri⁹ credo ō tñ notauit io.ſ. ꝙ pōt licite eligere qui eſt in quieta poſſeſſione.licet moueat̄ ei queſtio. §. de in inte. reſti.cū veniſſent.⁊ ita ſi fuit iſte preſētatus ante qōnem motā obtinebit.qz ille credebatur patron⁹ cū eſſet in poſſeſſione tot⁹ ville ⁊ ita credebat ſe eſſe patronū ⁊ bona fide ſic.j.e.conſultationib⁹.⁊ ſi poſtea obtineat abbatiſſa in iurepatronatus. qz ꝓbabit ꝙ excepit

iuspatronatus.respondebit illi de temporalibus.xvi.q.ij. sane.τ.j. de priuil.cū τ plantare.§.in ecclesijs. τ hoc dicit hic in fi. Cōtra h̄ tñ.s̄.de re iud.cū bertold⁹.τ.j.e.ↄsultationibus.vbi dicit si tempore p̄sentationis sue iuspronatus ecclesie possidebat.sȝ hic nō erat i possessione iurispronatus licet possideret villā.q: h̄ nō colligit̄ per litterā. sed intellige q̄ erat in possessione iurispronat⁹ et sic cessant ↄtra.τ sanis bene colligitur q̄ miles erat i pos. iurispa. ex eo q̄d dicit in fi.ita q̄ si abbatissa obtineat aduersuȝ militē.illi de tpalibus debeat respondere. ex h̄ apparet q̄ miles re⁹ erat τ abbatissa cōtra militē agebat. τ sic relinquit̄ q̄ miles credebat̄ pron⁹ τ sic agebat ut prōnus. vnde tenuit p̄sētatio τ institutio eo tpe facta quo gerete iuspatronatus ecclesie possidebat.j.eo.ↄsultationibus τ.s̄.de elec. querelam.τ ita lite mota non debet presentare.uel si p̄sentat suspendit̄ institutio i euentū sentētie. ut dictum est.

b Illud ecclesiā quidā intelligunt q̄ p hanc ↄcessionē laic⁹ iste intēdebat dare ecclesiā quo ad pprietatem vel ecclesiā in vsus pprios. q̄d facere nō poterat.s̄.d dona.pastoralis.x.q.i.nouerint.τ.c.sic quidē cū alius eam possideret. secus si dedisset iuspatro.etiā sine consensu epi.ut dicūt.ut no. j.e.c. nota. hic lra innuit τc.

siam:ita q̄ si abbatissa obtineat aduersus militē:illi de tpalibus debeat respondere. Idē uintoñ.epō.

Illud pretereūdū nō duxim⁹ q̄ si laicus epō icōsulto ecclesiam non uacanteȝ cōcedit religiose domui τ postea cū uacauerit. ad pñtatiōem eiusdem laici cleric⁹ ibi fuerit per dio.epūm institutus:prior ↄcessio s̄m institutiōeȝ quo minus habeat̄ rata τ firma nō potest aliquatenus impedire:cū illa cōcessio de iur̄ nullius possit esse momēti. tuȝ q: de re nō uacante facta est. tū q: laicus sine auctoritate epi nemini pōt ecclesias dare licȝ religioso loco iuspatronat⁹ ↄferendi liberā habeat facultatē. Si uero iuspatronatus uacāte ecclesia religioso loco ↄtulerit: τ aliquis sine pñtatōne fratꝝ eiusdē loci fuerit in ipsa ecclesia institut⁹ eius s̄m rigorem iuris est institutio irritanda.

Idem eidem.

Querimoniaȝ:τ infra. Absurdum uidet̄ dio:ut ad singulas patronoꝝ s̄m humanā ↄditionem mutationes ecclesiaꝝ ordinatiōes mutentur τ uicissitudines ecclesiarū ab aduocatis uel alijs presumātur. Ideȝ eboraceñ.archiepō.

Cum laici epis nesciētib⁹ aut non ↄsentiētibus ecclesias clericis cōcedūt:i quib⁹ habēt iuspatronatus τ postea pñia ducti alios ad easdē epis representāt: τ illi ad coꝝ presentationeȝ in eisdeȝ ecclesijs ab episcopis instituuntur:coꝝ debet institutio stare: qui auctoritate sunt episcopi instituti:concessione priori que nulla est omnino euacuata. Non.n.licet laicis clericos in ecclesijs presumptione propria ordinare. Deȝ abbatibus prioribus τ clericis per archiepiscopatum eboraceñ.constitutis.

Cura pastoralis: τ infra. Mandamus quatenus ex donatione laicorū:nisi auctoritas dio. epi τ consensus adsit: nullus usum aliquas sibi ecclesias uendicare presumat uel retinere taliter acquisitas nisi legitima fuerit prescriptōe munit⁹:aut diocesani epi habuerit postea consensum. Cum.n.laici non possint i alios: nisi ius quod habēt transferre huiusmodi cōcessiōes irritas penitus esse censemus.

Idem lingoñ.epō.

Si uero ordinatio alicuius ecclesie que ad tuā institutiōeȝ spectat: τ pro cōtrouersia laicoruȝ de iurepatronatus inter se disceptātiuȝ prorogatur: fas tibi sit appel.remota in eandeȝ psonā idoneā instituer̄ ita q̄ representetur ab eo qui ius euicerit patronatus.

Idem hospitalarijs.

Cum seculum reliqueritis: τ infra. Prohibemus ne cuȝ ratione feudorum emproꝝ aliterue acquisitoꝝ uel etiā alio modo ius/

i Impedire.ar. q̄ non prestat impedimentū quod de iure nō sortitur effectū.ar.s̄.e.q̄ autem.s̄.de elec.bone.ar.ↄ.s̄.de elec.considerauimus.τ.c.auditis.τ.j.de spon.ad audientiam.

k De re nō vacante τ ita pȝ q̄ ecclesia non vacās ↄferri non pōt p̄uate psone.ut.s̄.de dona.ↄsultationibus. sed loco religioso de auctoritate epi ecclesia non vacās potest ↄcedi.ut i decre.ↄsultatōib⁹

l Nemini.i.nulli p̄uate persone licet.

m Religioso.hec littera innuit. q̄ laicus possit dare iuspatronat⁹ loco religioso sine auctoritate epi.sȝ ecclesiā ñ.ar.xvi.q.ult.nemini regū.sed non credo.vñ supple hic de consensu epi q: sine concedat ecclesiā siue iuspatronatus.necessaria est auctoritas epi.s̄.e. q̄ aūt τ.s̄.de dona.ↄsultationibus.τ.j.e. nullus.

n Contulerit de auctoritate epi.ut dixi. Sed nūquid laico potest dari iuspatronatus vin.dixit q̄ sic ar.j.eo. ex insinuatione sed ibi non fuit donatio.sed frater cessit fratri ius suuȝ seu renuntiauit ei quantum ad se ius prestādi.τ ita non fuit donatio cum ipse insolidum esset patron⁹ ut ibi dicitur.sed cū vniuersitate bene potest donari uel vendi τ obligari.s̄.e.ex litteris.τ.j.e.cū seculum.

o Querimoniam.mutationes.licet patroni mutentur successiōe uel alio modo.ecclesie status propter hoc mutari non debet cum in ipsorum dispositione ecclesia non sit.sed poti⁹ episcoporum nec possunt illam extrahere de sua potestate.x.q.i.sic quidem τ.c. nouerint.ar.ↄ.xvi.q.ul.decernimus.τ.c.filijs. sed hic habent tantuȝ ptātem defendēdi ecclesiā τ denūtiare sacerdotis excessus epo sed sup reb⁹ nullam habent potestatem.s̄.e.preterea.

p Mutentur.si.x.di.lege.τ.c.puenit.τ.iiij.q.vi.hoc quippe.

q Cum laici penitentia ducti.τ ita licitum est penitere τ contra factum suum venire.ut.s̄.de elec.nosti.τ.ij.q. vi. §. si quis libellos.xij.q.i.certe.ff.de mino.si minor.C.qui bo.ce.pos.l.ij.ff.de mu.τ ho.ut gradatim.§.sed τ reprobari.ff.deposi.l.i.§.si vero deposuero.τ.s̄.de depo.bona fides.τ.ff.de ac.emp.τ.ven. si sterilis.

§.ul.ar.ↄ.s̄.de si.presby.veniens.τ.s̄.de ele.cōiug.diuersis fallacijs.τ.xvij.q.iiij.sunt qui opes.j.de spon.impu.de illis.τ.iij.q.iij.offeratur.Sol.non ē locus penitentie.nisi in casib⁹.puta si iusta causa subest.xij.q.i.certe.lxiij.di.§.verum.uel si aliquid inopinatū emergat.xxij.q.ij.ne quis arbitret̄.τ in omnibus delictis τ maleficijs.ar.l.di.ponderet.τ.s̄. de re.ec.alie. uel non.si q̄s presbyterorū. uel in his que fauore sui tantum sunt introducta.quibus renunciare potest. vij.q.i. q̄ periculosum τ in his que que recepta non sunt plene.ff.de iuris.om.iu. si ↄuenerit:vin. τ in casu isto ut hic patet.τ.j.e.cum auteȝ.τ.c.pastoralis.

r Que nulla ē.sic.s̄.e.illud. τ ita prima electio que nulla est non impedit secundā.s̄.d elec.bone.τ.c.congregato. τ s̄.de ap.ↄstitutis.ar.ↄ.s̄.de elec.auditis:vbi colligitur q̄ electio que nulla est impediat secundā sed illud ↄ ibi soluit̄

s Laicis nec etiā clericus patronus lȝ ecclesiaȝ ordinare. vnde habes similem casuȝ d clericis ei q̄d dicitur hic d laicis.j.e.c.ul.ala.

t Cura laicorum.laici.n. ecclesias ↄferre nō possunt.xvi q.ul.siquis deinceps.τ.c. siq̄s epus.siquis clericus p laicos τ.j.de p̄uil.cū τ plātare. nec debent interesse electionib⁹. ut ibi habeāt vocē in ecclesia collegiata.s̄.de elec.massana τ.c.sacrosancta.

u Legittima.i.quadragenaria que sola currit ↄ ecclesiaȝ ut.xvi.q.iij.§.potest.ver. q̄s actiones.sed obijcit̄ ↄ hoc. isti monachi uel clerici qui p̄scripserunt has ecclesias.aut habuerunt bonā fidē aut malā. Si dices bonā.hoc nō potuit esse nisi ignorabant ius. sed ignorantia iuris nō prodest ad vsucapiendum. ff.de vsuca.nunq̄.τ qui ↄ legū interdicta mercatur nō prescribit.C.de agri.τ censi.quemadmodum.li.xi.τ insti.ↄ interdicta canonū receperunt ecclesias. xvi.q. vij. si quis deinceps.si quis episcopus.si quis clericus per laicos.s̄.e. preterea. τ.c.quod aūt.τ.c.illud.τ ita prescribere nō possunt.si malā fidem habuerūt nulla prescriptione iuuant̄.s̄.de prescrip.vigilanti.τ.c.quoniā omne.τ.xxxiiij.q.ij.si virgo.potest dici q̄ hic tollatur huiusmodi prescriptio ppter scandalum.quia ecclesie non poterāt reuocari sine scandalo. Quidam dicunt q̄ eoipso q̄ episcopo sciente τ non ↄtradicente possederunt. intelligit̄ epūs consentire.τ quod sequitur.aut dio.habuit postea consensum supplent expressum.τ tunc nō est necessaria p̄scriptio cū habēt consensum epi. uel potest dici q̄ illi qui ecclesias receperunt de manu laicoꝝ.non possent prescribere.q: cōtra iura recipiunt sed eorū successores prescribere possunt qui hoc ignorāt τ bonā fidem habēt.ex quo inueniunt ecclesiam in possessione.q: qui in locū alteri⁹ succedit iustā habet ignorātie causam.ff.de reg.iu.qui in alterius.

x Cōsensū.ar.q̄ ratihabitio retrotrahit̄.xvi.q.i.c.ul.ar.ↄ.ff.d re.iur.l.pe.

y Nisi ius q̄d.nemo.n.potest plus iuris in aliū transferre q̄ ipse habeat.ff. de reg.iur.nemo.j.de do.post.di.re.nuper.ff.de acquirē.re do.traditio.s̄.e. q̄d aūt in fi.liiij.di.abbati.ar.ↄ.ff.de acq.re.do.non est nouuȝ.insti.qui alie. non licet.§.econtra.C. de distrac.pig.q̄diu.τ.l.si cessante.ff.de vsufruc. q̄d nostrū.ff.de acqui.pos.interdū. So.primū verum est.τ ista ↄria spālia sunt. nec etiā istud ius quod habēt.s.iuspatronat⁹ pñt cōferre sine auctoritate epi ut dixi.s̄.e.illud.τ.j.e.nullus.

z Si vo prorogat̄.vltra quattuor menses.s̄.e.quoniā.τ.j.e.cum propter.

Representet̄.sed quid valet hec representatio. cū iā sit institutus τ ius habeat.per hanc presentationem nullum ius acquiritur huic. sed presentat̄ ut patronus per hoc sit in quasi possessione sui iuris. nec postea vexetur de facto.j.eo.consultationibus.

a Cum seculum.emptorum.sic ergo iuspatronatus trāsfertur venditione cum vniuersitate τ hoc verum est.nisi specialiter sit exceptum.s̄.e. ex litteris.τ venditio feudi facta intelligitur de voluntate domini. aliter non valeret in cōsti. frede.de feudis.transfert̄ etiā in successione.s̄.e.quoniā. in quibusdam.τ.c.i.τ.ij.τ.xvi.q.vij.fili⁹.τ.pmutatione.xvi.q.ul.nemini regum. τ alienatione vniuersitatis ut hic.τ donatione cum consensu episcopi facta.s̄. e.q̄ aūt.τ.c.illud.τ.j.e.nullus.vñ v̄sus. Jurepatronat⁹ transire facit nouus

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

heres. Res permutata donatio venditioq3.

b Diminuere. ⁊ ita nihil plus iuris debent isti religiosi habere q̄ illi a quib⁹ ius habuerunt. ⁊ sic ep̄us ius suū integrum habebit. q2 permutationē talē ec clesie ordinatio mutari non debet. s̄. e. querimoniam. s̄. e. cura. si. s̄. de dona. inter dilectos. s̄. de re. do. quia monasterium.

c Ex insinuatione. contuli ſ set. sic ergo videt̄ q̄ lai cus iuspatronatus possit do nare p̄uato etiā sine consen su episcopi. fz supple quod de consensu episcopi hoc fecit. verius videt̄ q̄ hec nō erat vera donatio. q2 vterq3 istor fratrū erat ver⁹ p̄onus inso lidū. s̄. e. c. i. ⁊. ff. de ope. libe. si libertus. in fi. q2 res est idi uisibilis. ar. ff. si. serui. vē. lo ci corpus. §. si fūdus. ⁊ iō ni hil dedit in veritate. fz ꝓcessit fratri tantū liberā ordinatio nem ecclesiaꝝ. ut ipe sol⁹ pos set p̄sentare. ⁊ est si. ff. ō fui. seruitutes. §. seruitus.

d Restituant. q2 non habue runt canonicū ingressum. vñ debēt expelli sic. xvi. q. vl. de cernimus.

e Onsuluit. hereditaria successio hereditaria in ecclesia esse non debet. viij. q i. apostolica. s̄. de fi. p̄sbyte. ex transmissa. ⁊. c. ad extirpā das.

f Auctoritate. secus si ad p̄ sentationem parentū. q2 ipse se representare non posset. j. e. p tuas. vñ nō vī hic ꝓhiberi p̄tatio filij vñ p̄mitti intel ligitur. ar. j. de spōsa. cū apud

g Concedāt. auctoritate ꝓ p̄ria idem intellige de clericis j. e. ti. c. ult. sed epo p̄sentare potest patronus filiuꝫ. ut dictum est. s̄. quia suffragiū pa tris valet filio. ff. quod cuiusq3. vniuer. illud notandum. sed si plures sunt patroni nū quid possunt vnū p̄o se p̄ sentare. credo q̄ sic. ar. s̄. de electi. cum in iure.

h De iure. vendi. per se tā tum. sed cū vniuersitate bene potest vendi. s̄. e. cuꝫ se culū. ⁊ ēt obligari. s̄. e. ex lr̄is

i Annexū. s̄. de iudi. quāto

k Irritū. ipso iure. q2 spūale vel spūali annexū vēdi ū pōt nec etiā redimi. j. de simo. q̄ relā. ff. de ꝓtraben. emp. hāc legē. q2 res sacra non recipit estimationem. ff. de re. di. sacra loca. i fi. si tū res sacra ab ignorante ematur ad interes se agitur ex contractu. ff. de ꝓtraben. emp. l. iiij. ⁊ insti. eo. ti. §. ul. sed quis habebit ius illud. nunquid ille qui vendidit pdet illud hoc ipso q̄ vendidit. de hoc dixi. s̄. e. quia clerici.

l Vllus. decimas. supra de his que fi. a prela. si. consen. capi. cum apostolica.

m Ecclesiam. s̄. e. q̄ autem. in fi. ⁊ expone ecclesiam. i. ius patronatus. q2 donando ecclesiam quod suum est donare videtur de consensu episcopi. s. ius patronatus. s̄. de dona. pastoralis.

n Ecclesiastici iuris. s. spūalis. q2 si esset tpale ius ibi nullius auctoritas requiritur. dum tamen res sit donantis. Dicunt tamen quidam sicut vincen. q̄ iuspatronatus potest laicus donare loco religioso. etiā sine auctoritate ep̄i s̄. e. illud. sed contradixi ibi.

o Conferat. si tamen contulerit ⁊ subsequatur postea cōsensus episcopi bene valet talis donatio. xi. q. i. c. ul. ⁊. j. e. suggestum. s̄. eo. cura pastoralis. ⁊. s̄. eo. q̄ autem. in fi.

p Offeratur. nisi iusta causa subsit. quare episcopus hoc denegauit q2 tunc papa non concederet. nec ep̄m cōpelleret ad dandam licentiā. ar. lxiij. di. litteras. ⁊. lxxxv. di. archidiaconum. in fi.

q Significasti. p̄sentauerunt epis vel alijs inferioribus p̄latis in quoꝝ parrochijs ecclesie site sunt. ⁊ clericū cuiuscūq3 diocesis p̄it p̄sentare nt. xvi. q. v. si quis episcoporum ⁊ sic intelligit hug. illud. c. ⁊ est p̄uilegium

ep̄i ut dicit. sed lr̄a illud non dicit expresse. sed dicit ordinet quos desiderat clericos ibi ponere. ⁊ sic est ō illud. lxxi. di. hortamur. ⁊. c clericos. ⁊. s̄. de cleri. peregri. c. ul.

r Consultationib⁹. credebatur. ⁊ erat in quasi possessione iuspa tronatus q2 tūc tenet p̄sentatio. etiā si in veritate nō sit p̄o nus. s̄. de elec. que relā. ⁊. s̄. de cā pos. ⁊ ppria. cū olim. et hic. Itē est hic ar. quod plus valet qō est in opinōe q̄ q̄ est i veritate. i. q. i. si qs a simoniacis. iij. q. vij. §. tria. ⁊. §. verus. j. qui fi. sint le. cum inter. ⁊. c. p tuas. ⁊. s̄. de biga. nuper. in fi. ar. ō. xxix. q. ij. si quis. ⁊. viij. di. vitate. ⁊ ita sola possessione ac quiritur titulus. lz ille dñs non sit qui p̄sentat. sed ꝺ facit bona fides.

s Remoueri. q2 qō legitime factum est nō oz irritari. lz ad eū casum deueniat a quo incipere non potuit. lv. di. preceptа. ff. de iri. actu q2 pri. l. ij. ⁊. ff. ō postu. l. i. §. casuꝫ. xxxij. q. vij. neq3 furiosus. ⁊ qō rite ⁊ fm leges factum est ex alio euentu resuscitari non debet. C. de admi. tu. sanctimus. ⁊ quod legitime factum est. penam non meretur. C. de adulterijs. l. grachus.

t Possidebat. bona fide. ut dixi. ⁊ ū ui. ar. C. de p̄scrip. xxx. uel. xl. an. si qs emptionis. §. sed ꝺ ⁊. xvi. q. iij. licet in regulis. sed nunqd ille qui est in quasi possessiōe p̄sentandi. si ei moueatur q̄stio ꝓprietatis. poterit interi p̄sentaī aīi sniam. dic de ꝺ ut dixi. s̄. e. ex lr̄is. ꝓp̄ ꝺ tū nullus fit p̄iuditium vero patrono i posteruꝫ. ut hic dicit ber.

u Remoueri. quia nō p̄sentatus a p̄ono. xvi. q. vij. decernim⁹. ⁊ sic credulitaꝫ sine possessione non valet uel non prodest.

x Suggestū. ꝑus factā. simlē casū hēs. s̄. ō his q̄ fi. a pl. ꝺtinebaī

y Auctoritas ep̄alis. s̄. e. q̄ aūt. ⁊. c. illud. ⁊. c. nullus. ⁊. s̄. ō dona. cōsultationib⁹. ⁊. c. cura. ⁊. hic. ⁊. c. preterea. ⁊. c. significantibus.

z Subsecut⁹. ar. qō. ab initio erat. inualidū p̄ subsequentez ꝺsensū ꝺfirmaī ⁊ fit validū. s̄. e. cura. ⁊. xvi. q. i. c. ul. si. s̄. de his q̄ fi. a pl. si con. ca. cū nos. ⁊. s̄. de dona. pastoralis. ⁊. s̄. e. cura.

a Posteri⁹. ar. q̄ lr̄e q̄ possent elidi p exceptionē nō p̄stant impedimentū secundis. q̄uis de p̄mis nō faciāt mētionē. s̄. de ꝺfir. bone.

b Fulcit. ar. q̄ vbi plura faciūt p aliquo q̄ ō obtinere debet. arg. xiij. di. duo mala. ⁊. c. nerui. C. de iur. ⁊ fac. igno. l. i. ⁊. s̄. de re iudi. causaꝫ. q3. vbi sunt argu. de ꝺ. ar. ō. xxij. q. i. mouet te.

c Relatus. recognitionis. i. ꝺfessionis i iure facte donationis vel concessionis p̄ius facte de re quacūq3. qō melius est. ⁊ ē vulgare anglicorum. ala.

b Vendicare. idest retinere.

c Per bostiū. vij. q. i. nō furē. ⁊. xxiij. q. iiij. tres p̄sonas. ⁊. i. q. i. ordinationes.

d Indigni. in tantū q̄ deponi dēt. ⁊ excōmunicationi subiciendi sunt. xvi. q. vij. si quis deinceps. siquis episcopus. si quis clericus.

bodie tamē imponīr pena p̄dictoꝝ carronū. sed statur eī quod hic dicatur. ⁊ si quis consentiat electiom de se facte per abusum laicoꝝ ineligibilis fit. nec pōt ꝓmoueri sine dispensatione. s̄. de elec. q̄sq̄s.

e Seculari. fm illā regulā. actor forum rei sequar. s̄. de fo. cōpe. cū sit gñale. xi. q. i. experiēcie. sed nōne cōmittunt isti sacrilegiū q̄ talit spoliant ecclesias q̄ sunt p̄ ecclesiā iudicandi. ut probar. s̄. de fo. cōpe. conquestus. ⁊ arg. xij. q. ij. nulli licet p̄dia. et homicide dicuntur xij. q. ij. qui abstulerit. est q̄ verum q̄ isti malefactores sb ecclesiastico iudice sunt cōueniendi. et fauore ecclesie est ꝟ introductū. s̄. ō fo. cōpe. cū sit generale. ⁊ fm illā regulaz nō ꝙsequeretur intentionē suā. ſ ponē q̄ ecclesia agat ō eos coram iudice secular. ⁊ ipsi laici volūt ꝙuenire ecclesiaz. q̄ forte hec erat intentio ipsoꝝ nunquid sunt audiendi. dicas q̄ non. ff. de iudic. l. ij. §. ſ si agant. ⁊ alia etiaz ratiōe quia questio spoliationis p̄uilegiata est ut eam inīctans reconueniri nō possit nisi ō alia spoliatione. s̄. ō or. cog. super spoliatione. ⁊. s̄. de iu. significagerunt.

f Subdatis. Hic patet q̄ liquis p̄ohibeatur sub pena anathematis. sine excōmunicationis licet quis contrafaciat nō est excōmunicatus. ſ debet excōmunicari. secus videt si dicat sub interminatiōe anathematis. j. de eo qui fur. or. rece. c. i. uel si dicat sub excōicationis intēpositione q̄ qui ōfacit excōmunicatus est. lxiij. di. salonitane. ⁊. s̄. de loca. ⁊. ꝺuc. c. i. q̄ per illa verba innuitur. q̄ excōmunicationis sententia lata sit. Hic de hoc ut dr̄. j. de simo. sicut el. ij.

g Am te. sex menses. ꝺtra. s̄. e. quoniaz. ⁊. j. c. cum p̄opter vbi dantur tantū quattuor menses. xvi. q. vii. si plures. considerādum. ⁊. s̄. e. quecunq̄z. Sol. cuz est intentio de electione inter patronos tunc obtinet quod dicitur. s̄. e. quoniā. i. rnſo. si autē ecclesia ordinari non possit sine nimio scandalo patronum. tuc satis posset dici q̄ episcopus tollat reliquias ⁊ claudat hostia. ⁊ sic possumus tenere decreta p̄dicta si plures. ⁊ considerandum quia p̄opter magnū scandalū ea que sine peccato mortali possunt cōmitti q̄nq̄z omittimus. j. de no. oper. nunc cū ex iniuncto. alias ꝓpter modicū scandalum non dimittat episcopus ecclesiam ordinare. ut dicitur in. c. quoniā. tamē consuevit dici q̄ non statur bodie illis decre. sed illi decre. quoniā vbi dicit de sex mensibus. si vero est contentio inter aliquos de iurepatronatus. tūc ep̄us expectet vsq̄z ad sex menses. ⁊ tūc auctoritate sua ordinet ecclesiā. si infra sex menses post q̄ vacauerit illa qō diffinita non fuerit ut hic dicit. saluo iure illi⁹ q̄ postea euicerit iusp̄onat⁹ in posteꝝ. s̄. e. si vero. ⁊. c. ꝙsultationib⁹. ⁊. j. eo. cū ꝓpter sed si nō vult tantū expectare. post q̄ttuor mēses ordinet ecclesiā. s̄. e. quoniā. ⁊. j. e. cū ꝓpter. qb⁹ standū est. ut dicit lau. q̄ licet illa decre. quoniā p̄cessit istā. inno. concor. cū illa decreta. quoniā. q̄ est laterañ. ꝺcilij. Quidā tñ ita dicebant q̄ hic computātur sex mēses a tēpore vacationis. ⁊ ita concor. concil. laterañ. s̄. de ꝺcef. p̄ben. nulla ⁊ illa quoniā. ⁊. c. cū ꝓpter. intelligūt a tpe mote litis. q̄ satis potest ꝺcedi. ⁊ hoc satis innuitur per lr̄am illaꝝ decre. i quibus dicitur si questio emerserit. ⁊ hic dr̄ post q̄ vacauerit. tamē episcopus potest facere q̄ istorum magis placet. si vero contentio sit inter episcopū ⁊ patronū. puta ep̄us dicit p̄sentatū indignum patronos idonenm. tunc episcop⁹ ponat economū ibi p̄o fructib⁹ conseruandis quousq̄z fuerit expeditum. s̄. de offi. ordi. cum nos. Credo potius standum ei quod dicit Lau. si ep̄s voluerit quod dicitur a tempore mote litis nō ꝟ rōnem. q̄ sic posset vacare ecclesia quasi per octo menses. ⁊ decre. illa p̄cessit tpe illam quoniā. s̄. e licet hec sit posterior in titulo. quia ambe sunt eīsdem auctoris. b.

h Peterea aduocati. i. patroni.

i Jus aduocationis. i. iuspatronatus uel potius ius aduocatiōis nā alij dicuntur patroni. ⁊ alij aduocati. ut. j. eo. c. pater.

k Emptionis. qualiter iuspatronatus transferar venditiōe seu alijs modis dictū est. s̄. e. cum seculum.

l Fodrum. fodrum est collecta quam imponebant isti patrom ecclesijs. ⁊ est vulgare lumbardorum.

m Regium. quod regi debetur siue tributuz regi debitū. xi. questione. i. si tributum. ⁊ xxiij. q. viij. conuenior.

n Institutos. statui q̄ possūt redditus patrono vice tributi siue pensionis. ut hic patet et. xiij. q. ul. tributuz. ⁊ ar. xviij. q. ij. eleutherius. ⁊ ꝟ ante consecrationem ecclesie ⁊ nō post. ar. C. de dona. que sub modo. l. perfecta. ⁊. xvi. q. ul. filijs. possunt etiā statui vice bñficij. ⁊ ante ⁊ post. xvi. q. v illud. ⁊. q. i. possessionis. ⁊. q. iij. clerici. ⁊. c. si episcop⁹. am plius vero habere non debēt q̄ reperiatur in iure ꝓmissuz j. de pe. in quibusdā. quod si p̄sumpserit puniant ut hic dicit. ⁊. c. in quibusdā. ⁊. s̄. ō sta. mo. in singulis. in fi.

o Huiusmodi. de quibus ꝓmissum est. s. donationis venditionis ⁊ alijs. ⁊ sic patet q̄ iuspatronatus vendi non potest. s̄. e. q̄ clerici. ⁊. c. de iure uel donari sine ꝙsensu epi. s̄. eo. null⁹. ar. ꝺtra. s̄. eo. illud. ibi soluitur.

p Cum autē. alium. dādo secundū videt recedere a ꝓpo. sicut ille qui plures cō stituit ꝓcuratores diuersis tē porib⁹. ff. ō ꝓcu. si q̄s cū ꝓcuratorio. §. ul. ⁊. s̄. ō ꝓcu. ñ iuste

q Judicio epi. ⁊ sic locus est gratificationi. ff. loca. in nauc. in fi. s̄. de offi. dele. ō causis. ar. xvi. q. vij. tēpora. ff. de reli. l. ul. ff. qui satisda. cog. de die. ſ ō est. j. e. c. in fi. ⁊. C. de dili. quomā plerunq̄z. ff. de fideicō. li. generaliter. §. quid q̄. So. cū dubitatur quis potior sit in iure. loc⁹ est gratificationi. uel cuz aliqs nō pōt subuenire vtriq̄z. ff. ad sille. l. si qs ingraui. §. si cum omnes.

r Persona. q̄ clerici patroni pigmius ius bñt q̄ laici. ar. xvi. q. v. si quis eporum. uel quia clerici variare non debēt in penam eorum hoc statutū est. ala.

s Tempore. sic. j. e. pastoralis. ⁊ ita habes hic q̄ qui prior est tempore potior est iure. s̄. de maio. ⁊ obe. c. i. vbi de hoc.

a Obis. diocesani. alias non potest de conse. di. i. nemo. j. in auten. ō mona. §. illud. colla. i.

b Construxerit. ⁊ ita ex ꝙstructione acquiritur iuspatronatus xvi. q. vij. frigentius. ⁊. c. pie mentis. ⁊. c. filijs.

c In conventuali. cōuentualis dicitur ex quo duo uel tres in collegio sunt. s̄. de elec. c. i. sed videtur q̄ tres adminus debeant esse. ff. de verbo. sig. neratius. tñ in vno retinetur ius collegij. ff. q̄ cuiusq̄z vniuer. sicut. §. ul.

d Honestius. immo necesse est q̄ requiratur. ut videtur. s̄. de elec. cum terra. ⁊ melius. e. ti. sacrosancta. quia posset excipere contra ipsum si non esset idoneus. etiam post ꝙfirmationem si male versatur tenetur denunciare epō. xvi. q. vij. filijs. ⁊ ar. op. xviij. q. ij. abbatem.

e De sua iurisdictione. non videtur q̄ istud stare possit. quia si intelligas ꝟ generaliter de quocūq̄z patrono. obstat manifestū contrariū. s̄. de elec. sacro sancta. ⁊. c. massana. vbi habes q̄ ius eligendi non cadit in laicū in collegiata ecclesia. nec valet aliqua consuetudo. ut laicus interfit cum clericis in electione prelati. ⁊ hic videtur permitti. qualiter ergo respondebimus cōtrarijs potest dici fm quod notauit hic tan. q̄ ꝟ intelligi debet cū ecclesiastica persona ius obtinet patronatus. puta abbas uel alia ecclesiastica persona. quia huiusmodi persone bene possunt interesse electioni faciende cum clericis. erq̄ consueuerunt ibi interesse electioni faciende. uel q̄ in fundatiōe reseruauerunt sibi istud ius de consensu episcopi. ⁊ sic de iurisdictiōe sua interesse possunt. ar. xviij. q. ij. eleuterius. ⁊ sic nō contradicit. ut no. in. c. sacrosancta. uel potes hoc intelligere generaliter etiā de laico. uel expone de sua iurisdictiōe sibi specialiter concessa in ipsa fundatione quā concessionem ostendere debet. argu. c. di. contra morem. ⁊ ab eo qui hoc concedere potuit. scilicet domino papa. quia episcopus non posset hic concedere sicut credo. argu. predicte decr. eleutherius. ⁊ hoc bene probatur. xvi. q. i. hinc etiā. vbi datum fuit tale priuilegium q̄ rex simul cū monachis eligat abbatem. aliter vero patronus

in electione esse non debet. ⁊ sic vtroq3 modo cessant predicta contraria. ℞ Consuetudo enim hic non prodest.

f ¶ In capella. Sed nunquid inuito patrono posset fieri hec capella collegiata ecclesia cum sic amitteret presentationē? nō videt. ar. ad hoc. ff. si ser. ven. is cui⁹ familia. in fi. ⁊. ff. ō vsu. ⁊ habi. l. ul. ⁊. x. q. i. c. i. ar. ℞. x. q. i. ⁊. c. decretū. vbi ordinatio ecclesie ptinet ad episcopum. ⁊. c. nouerint. ⁊. ff. de vsu. ⁊ habi. l. ul. in fi. sans posset concedi. q3 possȝ in fauorez ecclesie ⁊ sic puniet⁹ patronus sine culpa sȝ nō sine causa. s̄. ut lit. non ꝓtest. quoniā. §. si vero. in fi. ⁊. xxij. di. renouantes. in alijs omnibus remanet patronus preterq3 in electione p̄lati. in ipa enim fundatione hoc euenire posse patron⁹ prospicere debuit ⁊ sibi cauere per superiorem. ff. loca. si quis domuȝ. § i. ⁊. xxiij. di. in nomine dñi. ⁊ s̄. de elec. licet. Sed his non obstantibus videtur q3 inuito patrono capella in preiudicium patroni non possit fieri collegiata ecclesia. ut videtur bene probari. xvi. q. vij. monasterium. ⁊. c. se. vbi dicitur expresse q3 episcopus nō pōt auferre ecclesiaȝ a dispositione patroni ⁊ ita eo inuito collegiata fieri non potest. sicut eo inuito non potest ei auferri directe ius presentādi. xvi. q. vij. decernimus. ⁊. j. e. ti. cū dilectus. vbi de hoc. g̃ nec indirecte. ⁊ vbi aliquid vna via ꝓhibetur alia via non cōcedi tur. s̄. de ꝓcu. c. tue. cuȝ suis cōcor. ibi positis. Item ⁊ alia rōne non debet fieri collegiata inuito patrono. Cum enim ecclesia teneatur ꝓuidere patrono si ad inopiā vergat si ℔ fieret nō posset sibi postea ꝓuidere sicut prius poterat. g̃ sua interest ne fiat collegiata quod ꝓbatur. xvi. q. vij. quicunq3. directe ergo nō potest priuari iure presentādi. ut dictuȝ est ergo nec indirecte faciendo ecclesiā collegiataȝ. ℔ credo verum ⁊ equū ⁊ honestum. ut per hoc laici inuitentur ad constructionem ecclesiarum. sicut per contrarium a ꝓuisione ecclesiaȝ reuocarent. ⁊ ita patrono inuito capella nō pōt fieri collegiata. fȝ dns rei nō pōt vsum rei imutare etiā in melius inuito vsufructuario. ut dicit. l. predicta. ff. de vsu. ⁊ habi. l. ul. in fi. Sed dato fm dictū alicui⁹. q3 capella possit fieri collegiata ecclesia inuito patrono. nō pdit ꝓpterea ius presentandi rectorē. Si vero consentiat ut possit fieri collegiata sine protestatione iuris sui. in eo casu dicerē electionem rectoris ad collegium tantū ptinere. ⁊ hoc etiā tēpore fundationis fieri potuit. ar. s̄. eo. preterea. ij. ⁊. xviij. q. ij. eleutherius. vtroq3 tamen casu remanet patronus quantū ad alia. ⁊ hoc. c. ⁊ alia iura que dicunt q3 in ecclesia collegiata patronus in electione esse non debet. intelligitur de illis ecclesijs que ab initio de voluntate patroni facte sunt collegiate. Ber.

g ¶ Modeste. habito respectu ad facultates ecclesie ⁊ qualitatē persone. x. q. iij. c. ul. ⁊. ff. de vsufruc. sed ⁊ si quid. §. i. Unde versus. Patrono debetur honor, onus. vtilitasq3. Presenti presit defendat alatur egenus.

b ¶ Canonibus. xvi. q. vij. quicunq3.

i ¶ Per nostras. ingerere. ℔ ipso tanq̄ ambitiosus dȝ repelli. viij. q. i. in scripturis. ⁊. i. q. vi. sicut is qui. si. ¶. de epi. ⁊ cle. si q̄s q̄. ⁊. ff. de procu. que omnia. q3 non ambitione sed labore vnūquenq3 ad honorem conuenit peruenire. ¶. ō re mil. l. contra publicam. li. xij. ⁊. lxi. di. miramur. ad fi. ar. contra s̄. de elec. cum in iure.

k ¶ Presentare. q3 differentia debet esse inᵗ presentatuȝ ⁊ presentantē dantez ⁊ recipientem. s̄. de insti. cum ad nostrā. ⁊ inter baptizatū ⁊ baptizantez. j. ō bap. ⁊ eius effec. debitū. ⁊. ff. de tuto. ⁊ cura. da. ab his. pretor. ⁊. ff. de offi. p̄to. l. ul. ⁊ hec est ratio quare persona electa nō videtur cōputanda inter eligētes vt augeat numerū eligentium quia a se ipso oriri non debet. xxiiij. q. i. dicimus. ⁊ intus ortus occidit. i. q. i. quibusdam.

l Cum propter. quattuor. s̄. e. quoniā. ar. ꝓtra. s̄. e. eam te. ibi soluitur qō dicitur hic intellige per id quod dicitur. s̄. e. quoniam. ⁊. c. eam te.

m Cum dilectus. presentauit episcopo diocesano. sed non fuit admissus. ut. j. sequitur.

n ¶ Ecclesiā de berouilla. s. m. qua legatus instituerat prdictū gu. fȝ dio. epūs fecit ibi quandam cōmutationem de consensu partiuȝ. p benda illa que vacabat in ecclesia sancti martini carnotei. debebat assignari. b. clerico vnde gu. renunciauit illi ecclesie ō berouilla quā habuit a legato. ⁊ epūs ei contulit illaȝ prebēdam in ecclesiā sancti martini quā debuit habere. b. ⁊ illā ecclesiam de berouilla sic vacantez ad presentationem predicti archidiaconi contulit. b. clerico. vñ orta fuit contentio inter istū. b. ⁊ predictū. gu. quē primo presentauit archidiaco. contra mandatuȝ legati.

o ¶ Laicus. ratione patrimonij. ⁊ papa argumentatur duobus modis. ⁊ vtroq3 modo ducitur ille ad inconueniēs. Primo sic. si presentat eum tanq̄ laic⁹ melior est conditio possidentis. s̄. e. q3 autem primo respōso. si tanq̄ clericus ergo presētatio nō tenuit. quia erat interdicta per legatū ⁊ ita pro non dato habetur. s̄. e. q3 aūt in fi. primi rūsi.

p ¶ Statutū alexādri. s̄. e. q3 autem. i. responso.

q ¶ Reseruandam. Sed quid si exiret prouinciam ⁊ vacaret? credo q3 archidia. tunc illam posset cōferre. q3 egrediendo prouinciaȝ finitur legatio. s̄. ō offi. lega. nouit. ca. ul. sed si reseruasset donationi pape. tunc non credo q3 posset illam conferre. secus in negocijs iam ceptis anteq̄ egrediatur prouinciam. s̄. de offi. lega. c. ul.

r ¶ Clericus. secus si tanq̄ laicus. q3 tūc posset non obstante reseruatione legati.

s ¶ Presētare ⁊ ita patet hic q3 legatus potest reseruari sue donationi primam vacaturam. ⁊ si contra fiat non valet. Sed videtur q3 talis prohibitio non valeat. ar. s̄. de preben. dilectus. quia concessio de prima vacatura facta a legato non tenuit tbi. Sed non est cōtra quia hoc nō dedit sed reseruauit sue donationi sed tbi dedit. Preterea istud videtur fieri in fraudem canonis. vnde non deberet valere. s̄. de concess. preben. constitutus. aliud est de epō. q3 non habet tantam potestatē sicut legatus. vnde epūs non posset sibi reseruare primā vacaturam cū talem potestatē nō habeat. immo si vacaret cū ad eum non pertineret ꝓferre non posset. Itē videt q3 liberam electionem posset legatus auferre capitulo. q3 qua ratione potest reseruare sibi p̄mam vacaturā ⁊ secundā ⁊ tertiā. ⁊ sic non eligerent. ℔ cas q3 liberā electionē non potest auferre quia sic esset priuare eos in totū quod non posset licet tempore sue legationis posset interdicere ⁊ reseruare sibi electiones. Sed nunquid legatus posset dare ecclesiā inuito patrono laico? quod videt q3 plus iuris habet in cōcessione p̄latus q̄ in presentatione patronus. s̄. de offi. lega. dilect⁹ q3 quilibet ꝓnus vndecūq3 habeat patronatū subest legato quantum ad iuspatronatus. i. quantū ad cognitionem iurispatronatus. ar. s̄. ō iudi. quāto. sed hoc videtur speciale in legato domini pape q3 episcop⁹ inuito patrono nō posset ecclesiā dare. xvi. q. vij. decernimus. Sed certe q̄uis patronus subsit legato quantū ad iuspatronatus. i. quantuȝ ad cognitionē iurispatronatus. non tū videt q3 ei

possit auferre presentationem ꝓuenientē ratione patrimonij sicut posset prouenientē ratiōe ecclesie. ⁊ ℔ innuitur hic. ⁊ ex hac distinctione. alias quare distingueretur presentatū a laico uel clerico. Licet enim papa concederet ꝙ legatus concederet ecclesias inuitis patronis. non tamen sequitur ꝙ concesserit inuitis patronis habē tibus iuspatronat⁹ ratione patrimonij ar. ff. ne quid in lo. pub. l. i. §. si quis a principe. Quidam preferunt primū dictum. sed istud magis nititur equitate ut patronus ratiōe patrimonij qui dotauit ecclesiaꝫ non priuet iure suo nec fiat ei hec iniuria. ⁊ propter hoc subtraherentur ⁊ ipse ⁊ alij a fundatione ecclesiaꝝ ⁊ ℔ vex̄ é

t Perceptis. quia malefidei possessor fuit. exquo precessit mandatū. nec fuit ꝓ episcopum admissus ut hic dicit ⁊ ita nullam habet excusationē. ℒ. ō rei ven. certum. immo ⁊ quos percipere potuisset legitie institutus. quia est violētus possessor. §. de resti. spoli. grauis. vbi de hoc. B.

Pastoralis. appellauerit simplis appellatio est. j. e. c. ul. Sed nunqd tali appellatiōi erit deferendū: videtur ꝙ sic. qz ex sola presentatiōe fcā a vo patrono acquirit̄ ius presentato. ita ꝙ si alium nō presentauerit obtinere debz aduersus aliū instituendum. §. de re iudi.

cum bertoldus. ⁊. xv. q. vij. decernimus. ⁊ ita tenet appellatio cum nullus alius sit ad hoc presentatus. Potest dici ꝙ appellatio ab initio tenet. sed si patronus postea alium presentauerit. ⁊ eps̄ instituerit ipsum iam non obstat appellatio cum sit ei permissum a iure variare. §. e ꝙ autē. ⁊. c. cū autē. Episcopus vero punitur. qui illū primum presentatum nō admisit. ut hic dī. sed non ex ui appellatiōis sed quia malitiose ipsum repulit.

x Distinguens. §. e. cum autem.

y Censuit. §. e. ꝙ autem.

z Robur. ecce vnam differentiam inter p̄sentatos a laico ⁊ inf̄ p̄sentatos a clerico quia laicus variare potest clericus nō. §. e. cū aūt vnde videt̄ ꝙ si laicus presentet indignuꝫ non ꝓdit ius eligēdi. ar. §. de offi. ordi. cum vos. vbi de hoc.

a Maliciose. sed quis ꝓbabit maliciose nō admiserit: epus non: qz pro ipsius facto p̄sumitur. §. de elec. bone. i. ⁊. §. de ꝓba. post cessionem. Item nullo aliquid obijciente ipse potest eum repellere. §. de elec. venerabilem. ⁊. c. cum nobis olim. argu. xxviij. distin. presq̄. ⁊. xxxix. di. petr⁹. sed potius contrarium est verum. quia qui maliciam obijcit eam probare debet. ff. de proba. quotiens. §. qui dolo. ⁊. vi. q. ij. placuit. ⁊. c. si tantum. Dicendū est hic ꝙ epus debz ostendere ꝙ ille non sit idoneus. quia quilibet p̄sumitur bon⁹ nisi probet̄ malus. §. de scru. in or. fa. c. vno. ⁊. §. de p̄sump. dudū. alias presumit̄ malicia epi. ar. ff. de rei vendi. is qui dolo. ⁊ fuit hoc notum ius ⁊ exquisitū ut epus propter dolū suū teneatur ei ꝓuidere ar. predicte. l. is qui dolo. ⁊ i hoc preiudicat successori. sicut si ordinaret illum sine titulo. §. de prebē. cū fm apostolū. ⁊ est simile. g. n. recusat idoneū fideiussorem tenet̄ actione iniuriaꝝ. ff. qui satisda. cog. si vero. in fi. ⁊ eoipso probatur malitia. ꝙ eum repellit nulla examinatione facta de ipso.

b In quo. sic g̃ punit̄ aliqs in eo in q° deliquit. §. de trāsla. q̄nto. ⁊ c. int corporalia. ⁊. j. ō immu. eccle. c. ul. xvij. q. iiij. frater ⁊ coep̄us.

c Postulasti. vtruꝫ electio. due proponunt̄ hic questiones. Vna

tam ecclesiam cū fructibus medio tempore ꝓceptis ex ea plene ac pacifice possidēdā predicto .g. super hoc perpetuū silentiū imponendo

Idem electi. epō.

Postulasti per se. ap. edoceri ut cū rectores parrochialiuꝫ ecclesiaꝝ quosdam presentent ad suaꝝ ecclesiaꝝ titulos ordinādos utrum electio⁹ taliū ad ipsos recto

Idem aurien. epō.

Postulasti per se. ap. edoceri ut cū rectores parrochialiuꝫ ecclesiaꝝ quosdam presentent ad suaꝝ ecclesiaꝝ titulos ordinādos utrum electio⁹ taliū ad ipsos rectores pertineat uel etiā ad patronos ⁊ si in his patronoꝝ nō est requirēdus assensus: utꝫ ius illis saluum maneat eligendi: ut cū ipsas ecclesias uacare cōtigerit: intitulati huiusmodi non sunt aliis preferendi Ad quod breuiter rn̄. ꝙ per titulationem huiusmodi nulluꝫ patronis preiudicium generetur: quin possint alios ad illas ecclesias cuꝫ uacauerit p̄sētar̄: nisi de patronorum processisset assensu.

Reg. ix. archiepō eboracen̄.

Ransmisse ad nos tue littere continebant: ꝙ cum capitulū eboracen̄. ecclesiaꝫ de gameforde uacantē in qua ius obtinent patronatus. r. clerico concessissent: ipsi postmodum. l. clericum tibi ad eādem ecclesiam presentarūt post appellatiōem b ab eodem. r. ad se. ap. interiectam: ⁊ infra. Consultatiōi tue rn̄. ꝙ cum ex ui c iurispatronat⁹ non concessio sed presentatio pertineat ad patronuꝫ: presentatum si ei aliquid non obsistat canonicum instituere in ipsa d ecclesia poteris utpote potiorem d.

De censibus ⁊ exactionibus ⁊ procurationibus.

Ex concilio apud guarmaciam.

Sancitum a est: ut unicuiq̄ ecclesie un⁹ mānsus b integer ⁊ absq̄ ullo c seruitio tribuat̄. Et presbyteri in eis cōstituti non de decimis neq̄ de oblationibus fidelium nō

res pertineat uel etiā ad patronos ⁊ si in his patronoꝝ nō est requirēdus assensus: utꝫ ius illis saluum maneat eligendi: ut cū ipsas ecclesias uacare cōtigerit: intitulati huiusmodi non sunt aliis preferendi Ad quod breuiter rn̄. ꝙ per titulationem huiusmodi nulluꝫ patronis preiudicium generetur: quin possint alios ad illas ecclesias cuꝫ uacauerit p̄sētar̄: nisi de patronorum processisset assensu.

Reg. ix. archiepō eboracen̄.

Ransmisse ad nos tue littere continebant: ꝙ cum capitulū eboracen̄. ecclesiaꝫ de gameforde uacantē in qua ius obtinent patronatus. r. clerico concessissent: ipsi postmodum. l. clericum tibi ad eādem ecclesiam presentarūt post appellatiōem b ab eodem. r. ad se. ap. interiectam: ⁊ infra. Consultatiōi tue rn̄. ꝙ cum ex ui c iurispatronat⁹ non concessio sed presentatio pertineat ad patronuꝫ: presentatum si ei aliquid non obsistat canonicum instituere in ipsa d ecclesia poteris utpote potiorem d.

De censibus ⁊ exactionibus ⁊ procurationibus.

Ex concilio apud guarmaciam.

Sancitum a est: ut unicuiq̄ ecclesie un⁹ mānsus b integer ⁊ absq̄ ullo c seruitio tribuat̄. Et presbyteri in eis cōstituti non de decimis neq̄ de oblationibus fidelium nō

sit. si sacerdos parrochialis possit aliquē ordinandū presentare ad titulū ecclesie sue irrequisito patrono. Secunda. si vacante ecclesia ille sic intitulatus sit alij p̄ferendus quē patron⁹ p̄sentauerit. Ad primā questionē non videtur respondere. Ad secundā respondet. ꝙ non fit preiudiciū patrono quin possit presentare quē velit. Per ℔ pōt dici ꝙ vtriqz questioni responsū est. ut sic illi intitulati maneāt in ecclesia. patronus tn̄ pōt p̄tare quē velit qui erit prelatus ecclesie. ⁊ isti intitulati ius non habent in ecclesia qz nec sunt ibi ut collegium sz simplicem sustentationē hnt nec eoꝝ cōsensus requritur in electiōe sacerdotis. sz solus p̄nus eliget. ⁊ ita non fit preiudicium p̄no per talē intitulationeꝫ quantū ad presentationē cuꝫ eo inuito possint intitulari. sed si ꝙsentiret intitulationi. tūc fit ei preiudiciū qz postea tenet̄ illū p̄sentare ut dicit in fi. Et ꝙ hoc fieri possit inuito patrono est ar. §. ō fi. p̄sb. proposuit. ⁊. vij. q. i. illud. aliud videt̄ in patrono epō. xvi q. v. si quis epōrum. Sed qd si p̄te ⁊ non ꝓtradicente patrono intitulat̄ videt̄ ꝙsentire. exquo non ꝓtestatur ius suū. ar. liiij. di. si seruus. ij. ff. ō exerci. l. i. §. magistrū. ff. ad muni. l. ij. sed hoc nō est vex̄. qz non nocet ei taciturnitas. si ei inuito possunt fieri talia vel posset intelligi aliter qō dicit inferius. ut nullū patronis preiudiciū generet̄. dixit Jo. non p̄iudicatur quin possint remoueri ab ipsis patronis post mortē sacerdotis. sz cōtra videtur ꝙ successor teneatur nihilominus illis ꝓuidere. §. de p̄ben. cuz fm apostolū. ⁊ hu. dic qz ad p̄onum vr̄ spectare non tantū p̄sentatio sacerdotis sed aliorū clericoꝝ. lxiij. di. principali. ⁊ xviij. q. ij. eleutherius. ⁊. xvi. q. v. siquis epōꝝ. in aut̄. ō san. epis. §. siquis oratorij domū. col. ix. dumtamen adsit consē sus prelati. ar. §. de fi. presby. ꝓposuit. nā patroni iudiciū multū est sequendū qui ita dilexit ecclesiā. ut ei sua ꝙferret. ar. ff. de confir. tu. si patronus. Contrarium tamen notauit io. in. c. principali ꝙ electio clerici nō ptineat ad p̄onū sed ad p̄latum. credo potius standū ut hic notatur vbi sunt tantū duo in ecclesia. s. rector ⁊ clericus. ꝙ patronus presentet vtrunqz cū ecclesia nō dicatur collegiata. ut no. §. de elec. c. i. sed in collegiata ecclesia nullū pōt p̄sentare

b Ransmisse. post appellationem. que appellatio non tenuit cū nullū ius haberet. cū ad ipsū non ptineat concessio sed p̄sentatio. ut. j. sequit̄. qz p ii dato habet̄ ⁊c̄. §. e. ꝙ aūt. i fi. ⁊ ita nō itererat et⁹ appellare. qz ñ solēt audiri ⁊c̄. ij. q. vi. nō solēt. §. de elec. cū inter. r. ⁊. §. de his q̄ fi. a ma. pa. ca. ex ore.

c Ex vi. Nota g̃ vim ⁊ potestatē quā hz p̄onus. qz p̄onus in eo ꝙ. p̄onus ecclesiā donare nō pōt. §. e. ꝙ aūt. ⁊. c. illud. s̄z solā p̄tationē ut hic ꝓz. vñ nil aliud sibi vēdicare ꝺz. §. e. cū seculū ⁊ ita concessio ista nulla fuit. vñ nō p̄stitit impedimentū secunde p̄sentationi. quā tdē capitulū postea fecit. sic. §. e. illud ⁊. c. cū laici. ⁊ est ar. hic. ꝙ nō p̄stat ipedimentū qō ō iure nō sortit̄ effectum. Sed videt̄ ꝙ capitulū eboracen̄. faciendo qō non licet ꝺcedendo ecclesiā. p̄uari debuit potestate saltē ea vice presentādi. qz dixit sibi ius ut puniat̄ in eo in quo deliquit. §. e. pastoralis. §. ō trāsla. quāto. ⁊ ar. xvi. q. vi. placuit. ꝓpter hoc nō puniunt̄ qz ⁊ ipsi ijdem correxerūt factū suū p̄sentādo ꝓut debebāt: nec est iste casus in quo ꝑtur quis prāte eligēdi. qz cū sit illud pena non ꝺz imponi nisi exprimat̄ ꝙ sit imponēda. Preterea nō peccauerūt eligendo. qz nō elegerūt g̃ puniri nō debēt in eo in quo non peccauerunt.

d Potiorē. ⁊ vere potior est. qz nullū ius habuit alter ut dictum est.

a Sancitum. istud. c. habes. xxiij. q. ul. sancituꝫ.

b Mansus. mansus dicitur in vulgare ytalicoruꝫ quantitas terre que sufficit duobus bobus in anno ad laborandum.

c Ullo seruitio. Sed quid dices si mansus ille primo fuit tributarius alterius ecclesie. quia ecclesia alia parrochialis decimas idē ꝓcipiebat. Alia. dixit. ꝙ mansus iste in fauorē ecclesie a tributo liberat̄. sicut seruus fact⁹ p̄sbyter a seruitute liberat̄. ad ℔ induxit. xxiiij. q. ul. fm canonicā. alia aūt p̄dia collata ecclesie a tributo nō liberant̄. ut hic in fi. qz res trāsit cū onere. suo. §. de pigno. ex litteris. ⁊ ō deci. cū nō sit. ⁊. ℒ. sine cen. uel reli. l. i. ij. ⁊. iij. ff. ō pig. ac. sane.

ꝛ.l.ſe.§.ſi fundus.ꝛ.xxiij.q.ul.tributū.ꝛ.xi.q.i.ſi tributū.ꝛ.C. de epi.ꝛ cle. l.iij.in fi.niſi forſitan quid ſpeciale dicaꝫ in dote eccleſie.ar.ō.de deci. nouꝫ genus. Sed verꝰ credo.qꝫ manſus ille qui daꝫ eccleſie etiã in ipſa fundatione.ſi primo erat tributarius uel ſoluebanꝫ decime de ipſo eccleſie parrochiali.non debet eccleſia ꝓpter hoc iure ſuo ꝓuari.xvi.q.i.eccleſie antiquitus.xxiij.q.viij.tributuꝫ.niſi fortaſſis modicū lederetur.qō ō facili pati poſſet ſed ſi ex hoc lederetur nō debet iure ſuo priuari.qꝫ tūc etiam ꝓuileginꝫ perditur ꝓpter enorme detrimẽtum.j.de verbo.ſig.quid per nouale.ꝛ ſ bñ licitū eſt qꝫ tale ſeruitiū tributū eccleſiaſticū appellari põt ad qō teneꝫ eccleſia. ut.j.ſequitur.

d Eccleſiaſticū. ecce qꝫ eccleſia põt ſolueꝫ tributū eccleſiaſticū.ar.xviij.q.ij.fuittū.ꝛ.xij.q.ii.eccleſiaꝝ.ꝛ.xi.q.i.ſi tributū.ꝛ.xviij.q.ul.tributū. ut dictum eſt.

e Senioribus .i.dominis.ꝛ eſt ar.qꝫ res trãſit cum onere ſuo.xvi.q.i. ſi quis laicus. c. di.rationis.ber.

f Seruitium.i.cenſum.

g Omnis anima. vos ſubdi ti. Hoc dictū fuit laicis ſicut illud.xi.q.i.magnum.ꝛ.ō.de maio.ꝛ ob.ſolite ꝛ põt extẽdi ad clericos circa exteriora .xxiij.q.ul.tributū. uel qꝛ obediũ dñt ꝓlatis ſuis.xxiij.di.qꝫ.ō.ō electi.ſignificaſti. vin.

b Probatio.x.q.iij.illud. C de epi.ꝛ cleri. nulli.

i Sclientes.presbyteruꝫ. Sideſt epiſcopū.xciij.di. legimus.ꝛ.xcv.di.ecce.ꝛ. xviij.q.ii.boc.tantū.

k Ab initio.ſic ꝯ ab initio poteſt imponi cenſus ab ipo patrono de cõſenſu epi. ō.ti. ꝓri. preterea.ij.ꝛ.xviij.q.ij. eleutherius.j.e.quanto. poſtea vero imponi nō põt. nec impoſitus augeri.j.e. probibemus.ꝛ ita eſt hic ar. initiū eſſe ſpectandū.C.de bo.qꝫ lib.cū oportet .in fi.ff.de pe.ſi quis.§.qui ab oranonis.i.q.i.quibuſdam.C.cõta de vſucap.l.i.ꝛ ul.de conſe.di.i.placuit.ꝛ.ff. como.l.i.in fi.ꝛ.vi.di.teſtamentū.ꝛ.ō.de loca.ꝛ ꝺduc. propter ſterilitatez.§. i.ꝛ.ff.de nego.ge.ſed an vltro.§.i.in fi.ff.de ver.ob.continuus.§.cū quis .ff. de cõtra.tu.ac.quid ꝯ.§.ſufficit.ar.ꝺ.l.finẽ eſſe ſpectandū.j.q fi.ſint legit.tãta.in auẽ.de nup.§.qꝛ vero.col.iiij.xxij.q.ij.qꝫ ait.ff.ꝯ ſatiſda.cog.ſi anteq̃.ō pe.di.iij.§.i.in fi.vij.q.i.ſuggeſtū.ꝛ.ō.de renun.c.i.ar.ꝺ.l.mediū eſſe ſpectãdū.vñ illud.C.ū media ſemꝑ gaudebat ludere forma. Maior.n.medijs grareb⁹ ineſt.ō.de teſti.cū tu.ꝛ.xlv.di.diſciplina.ꝛ.c.ſunt nãqꝫ.ꝛ.ō.de of.dele. querenti.ꝛ.xxiij.q.iiij.quidã cū bonorū.in fi.ff.de pẽn.reſpiciendum.C.de cuſto.ꝛ exhi.re.ſi quis.argu.ꝺ.qꝫ medium non ſit inſpicienduꝫ . C.de here. inſti.ſed ꝛ ſi.§.ſolemus. Solu.mediū ſpectandum eſt in diſſentione opinonum.ꝛ opinio media magis eſt amplectenda.ō.de offi.dele.quercti. qꝫ dicit̃ initium eſſe ſpectandū ꝛ finem eſſe ſpectandum.ſoluitur.ō.de elec. dudum.

Vbi de hoc inuenies alias concordantias.

l Licet multum. Hec eſt pars illius.ō.de reſti.ſpol. licet.

m Non pmittas. Quid ad papã de iſto ceco.cum non videatur eſſe de ſua iuriſdictione ſed potius ad ſecularem. immo cū ſit miſerabilis ꝑſona eiꝰ protectio pertinet ad eccleſiã.lxxxvij.di.c.i.ꝛ.ij.ꝛ ratione peccati ſaltem pertinet ad eccleſiam.ō.de iudi.nouit.ꝛ ar.xi.q.i.relatum.vin.

n Miſereri.potius eſt miſerandū talibus qꝫ auferendum.C.ne no. vec.l. i.qui.n.morbo corporali laborant.a perſonalibus muneribꝰ excuſantur .C. qui mor.excu.l.i.ꝛ.ij.li.x.ſed priuilegiū illud non extendit̃ ad filios.C.eo.l. vlti.ꝛ ſatis iſte affligit̃ nec debet amplꝰ affligi.ō.de cle.egro.c.i.ꝛ.vij.q.i. cū percuſſio.ꝛ.iij.q.ix.indicas.

o Eruenit. Abbas fraxinoreñ.depredatus fuit eccleſiã carpeñ . occaſione cuiuſdã cenſus.quez abbas petebat ab eccleſia carpeñ. dicebat archipreſbyter carpeñ.qꝫ neſciebat cãm quare ſoluere deberet illum cenſuꝫ. queſiit a papa quid iuris eſſet:ꝛ ipſe rñdet ꝓut ſequitur in littera. Iſte due eccleſie ſũt i dio.mutiñ.ꝛ comitiſſa matthilda fuit dña ꝛ ꝓna in vtraqꝫ eccleſia.

p Ignorantie.i.cuius cã ignoratur.ff.de fideiuſ.ſi quis poſtq̃.ꝛ.l. ſi quis ꝑ eo.ꝛ.ff.qñ dies.le.ce. huiuſmodi legatū. Sed nunquid talis cenſus ſiue ſimile ſeruitiū põt acquiri tpe? videt̃ qꝫ non qꝛ ſicut tempus non tollit obligavez.ff.de ac.ꝛ obli.l.obligationū.§.placet.ita nec inducit.C.de pac.ſi certis annis.i.q.i.nullus epiſcopus.ad ſi.queſtionis. vbi de hoc.x. q. iij. quia cognouimus.C.ne vx.pro ma.l.ul.ar.ꝺ.xviij.q.ij.ſeruitiū .i. q.iij.queſitū.in fi.ff.de vſur.cū de in rem verſo.ff . ō aq̃ plu. arc.l. ul. ff. ſi ſeru. ven.ſi quis diuturno.licet ius non probeꝫ.ut ibi dicit̃. Sol.licet ex tẽpore non acquiraꝫ obligatio tamen huiuſmodi ſeruitia ſiue ſuitutes bñ acquiruntur etiam ſi non habeant continuam cauſaꝫ. C. ō ſerui. ꝛ aqua .l.i. ꝛ.ij.ꝛ.ff.de aq̃ plu. ar.l.ul.ꝛ ō ſeruitijs tempore acquirendis loq videt̃.l.C. de agri.ꝛ cenſi.litibus.li.xi.argu. xvi ij.q.ij.ſeruitium. ꝛ ideo huiuſmodi ſeruitia acquiri poſſũt ſpacio.xl.annoruꝫ. ꝛ ſ intellige de bis que uſ cõe poſſideri non vetat.alia vero que poſſideri nõ poſſunt nõ preſcribuntur ſine titulo. ut dixi.ō. de ꝑſcri. ſi diligẽti. quia nec poſſeſſor in talibuſ defẽderetur. Et ſi quis aliquid petat tale ſibi deberi. ſufficit allegare cauſã in libello q̃uis illã non probet. dumtamen ꝓbet tempus ar.ff.ſi ſer.ven.l.ſi quis diuturno. ut dixi.ō.de conſue. c ul. Alij dicũt qꝫ nõ eſt neceſſe aliquam cauſam exprimere ſed bec littera in fi. Contradicit ibi.ad qd ſolui debeat preſcitur.ſed priori dicto concordat. iij. q.v. qꝛ ſuſpecti.

q Diuinis.i.canonicis.iij.q.v.quia ſuſpecti.

r Inuenitur.ſupple quod ſolui debeat ſine cauſa. ꝛ ideo qui petit cauſam alleget.ut dixit ber.

a Cum apoſtolus.exhibendos.i.procurãdos.xxviij.q.i.iaz nũc in fi.xxi.q.i.c.i.

b Graues.i.oneroſi.quod facere nõ debẽt.immo ſi gravanꝫ eccleſia ſuis expenſis debet viſitare.x.q.iij.cauenduꝫ.ꝛ.i.q.iij. placuit.

c Conſumat.vſqꝫ ad exinanitionẽ extreme virtutiſ.x.q.iiij.inꝫ cetera.x.q.i.cauendũ.i.q.ij.placuit.

d Archiepi.ar.qꝫ archiepus debet viſitare prouinciam ꝛ ꝓcurationes a ſubditis ſuffraganeoꝝ ſuoꝝ exigere.j.e.ſopite.

e Epi.x.q.iij.inter cetera.ꝺ vbi dicit̃.qꝫ.l.ſꝫ illud corrigit̃ ꝑ iſtud.

f Decani.i.archipreſbyteri rurales.

g Exiſtant..Quid ergo ſi plures ducant.nunquid poterũt i ſupfluo ꝓhiberi.vꝝ qꝫ ſic.ff.de aqua coti.ꝛ eſti.l.i.§.trebatiꝰ.ꝛ.x.q.iij. quia cognouimus.lxiij.di.quia per ambitiones .j. de exceſ. prela. cum ad quorundam.poteſt dici qꝫ poteſt denegari in ſupfluis . ſed ſi propterea ſubditi excõicentur tenet forte ſententia. qꝛ ſnia paſtoris ſiue ſit iuſta ſiue iniuſta timenda eſt .xi.q.iij.c.i.ꝛ.ij . ꝛ illa decre.cũ ad quorundã.ꝺtinet ſpecialem indulgentiã ut qdã dicũt.tã.

b Canibus.j.de cleri.vena.c.i.ꝛ.ij.ꝛ.xxxiiij.di.quorundam.ꝛ.lxxxvi.di.eſau.ꝛ.c.amputatis.

i Que ſua.lxiij.di.noſce.ꝛ.viij.q.i.ſũt in eccleſia.lxv.di. licet.

k Sumptuoſas.xxxv.di.eccleſie principes.iiij.di.deniqꝫ. ſed epi incontrariũ faciunt.nam vix cautela diuerſorum coquorũ eos põt ſanare.vnde dicit.l. qꝫ ex nimia ingurgitatione olet os .ff. de edil. edic.qui clauuꝫ.§.is cui.habeat ꝯ pauperẽ cibũ.xlij.di.c.ult. xxxv. di.eccleſie ꝓncipes.xij.q.ij.gloria epiſcopi. Lau.

l Rationabilis.ſi de hoc dubitetur ſuperioris arbitrio determinetur.ar.x.q.iij.quia cognouimus.xi.q.i. ſi clericus.

m Filijs.xvi.q.i.predicator.ordine enim nature filius ſuccedit patri ꝛ nõ econuerſo.ff.vnde li.ſcripto.§.non ſic parẽtibus . iſte tamẽ ordo plerũqꝫ turbaꝫ.ff.ō inof.teſta.nã ꝛ ſi.vñ dixit dñs bulgarꝰ cũ ſuus vnicꝰ filiꝰ deceſſiſſet. Ordine turbato ſuccedis bulgare nato.

u Exactiones. ad opus suum sine mandato epi. vel supple nisi in casu premisso. nam que premittunt in prefationibus in subditis repetita intelliguntur. ff. de verbo. obli. titia. §. i. t. xxxij. q. vij. apostol⁹ t de appella. secundo requiris.

o Potestate. quia quod prouisum est ad leuamen. extendi non debet ad grauamen. xlv. di. licet. §. de appel. cū speciali. t. c. suggestum. t. j. de pe. in quibusdā. lau.

p Prohibemus. Nouo. i. de nouo. cū ab initio imposti nō fuerint. §. e. scientes. t qui ab aliis ecclesijs nō solunt. j. e. ecclesijs.

q Census. qui imponitur in ipsa fundatione. puta ut singulis annis soluat vnū cereum siue libram cere vel piperis. siue etiam certā quantitatē pecunie puta. x. solidos vel minus vel etiā plus qui prestatur in signum subiectionis. §. e. c. ij. t. iij. t. §. ō causa pos. c. ul. Nō credo q possit augeri ab epō vel abbate. licet augeant possessiones. secus in procuratione. j. e. q̄to. q procuratio non dē propie cēsus sed pensio videt q possit imponi siue augeri auctoritate epi. j. c. proxi. ℞ intellige si iusta causa subest alias non.

r Ueteres. Nota ergo census nō esse augendos siue imponēdos de nouo. C. de pac. priua. l. i. li. xi. t. §. de transac. de cetero. ar. ff. de acq. re. do. loc⁹. §. de p̄ben. auaricie vbi etiam de ℔ tangitur. et. C. ne no. vec. l. i. ij. t. iij. vbi dicitur q nona vectig. nō possunt imponi nisi a principe j. e. significauit. t. j de verbo. sig. sup q dubdam. t. xviij. q. ij. seruitiū. t. i. q. i. nullus epūs grauamen. in fi. C. de allu. l. ul. ar. contra. ff. de fideicōmissa. liber. l. generaliter. §. si quis alienus. ff. de flumi. l. i. §. ripa. t. ff. qui t a qui. si mortis. t. j. e. quanto. So. si per vbertatē fructuū fiat incrementum. cū eorū sit casus fortuitus t dubius. C. de vsur. si ea lege. propter hoc augeri non debet census. sed si accedat nouū predium noua parrochia vel aliquid tale. iustā videtur habere rationem ei⁹. ar. ff. de vsufruc. item si fundi. §. sed si insula. ar. ꝓtra. §. de ui. t bo. cle. quoniam ut ait. t. j. e. ti. quanto. lau.

s Presumant. vbi tantū census habere debent. t est ar. q episcop⁹ fructus parrochialium ecclesiarum siue etiā prebendarum sibi retinere non debet vltra modum sibi pmissum. x. q. iij. quia cognouim⁹. §. ut ec. benefi. c. vno. ar. ad hoc. §. de decī. quoniam. ala.

t Canonicis. xcv. di. esto. t. xxij. q. v. de forma. t si iura vnicuiq; ecclesie non seruentur. ecclesiasticus ordo ꝓfunditur. xi. q. i. peruenit. t. ij. q. vi. qui se scit.

u Irritum etiam si iurauerit. hoc. j. e. grauis. t. c. significauit.

x Preterea ignorante. secus si sciente t iusta causa subesset. pone exemplum. quando volunt isti sacerdotes constituere census. vel eoꝝ consanguinei succedebant post mortē illorū. j. e. cuz clerici.

y Soluerint. supple sunt puniendi. j. e. cum clerici.

z Siue. pro et.

a Et eis defunctis. quia pensio illa non ligabat successorem eius qui ecclesiam non potuit constituere censualē. ut dicit hic in fi. t. §. de transac. de cetero vnde si petant monachi pensionē a successore. non debet soluere.

b Potuerit. Hic est ar. bonum. q census de auctoritate epi possit imponi ō nouo siue etiaz augeri. dic ut no. §. e. c. prox. ber.

a Ecclesijs. aliis ecclesijs. ut. x. q. iij. illud.

b Prohibemus. per decretū lateran. concilij. §. e. prohibemus. t. xviij. q. ij. hoc tantuz. ar. est ergo hic. q cōsuetudo aliarum ecclesiarū seruari dz j. e. super eo. ar. §. de consue. cum olim.

c Innouam⁹. quod iaz statutum erat. xxiij. q. iij. paternarū.

d Regum. Reges enim t pncipes tantū ptātem habēt noua pedagia cōstituendi. ff. de publi. t vec. l. vectigalia. t. C. ne no. vecti. l. i. ii. t. iij. alia oia pedagia interdicta intelligūtur. nisi ex consuetudine. cuius nō extat memoria exigātur. j. de verbo. sig. super quibusdam. §. i.

e Careat. Hec est pena canonica. sm leges exilio ppetuo punirī dz. C. ne no. vecti. l. ul.

f Cum clerici. collusione. collusio est inter reuz t actorem occulta t illicita pactio. p quā alē i iudicio se superi pmittit. si. §. eo. preterea.

g Episcopi maxime. q collusio mala nō excusaretur auctoritate epi q nec ipse nouū censum siue pensionem pōt imponere. §. e. prohibemus. vbi ō hoc. alias iusta t honesta causa interueniente videtur q possit. ut ibi dicitur.

b Nepotes. Hec est cā quare ista ꝓstituebāt t mala. t iō ei⁹ causatū est malū. cui⁹. n. causatū est malū ipsuz quoqz malū. §. vñ punitur ut hic dī. b

i Et que. collectam. presentatio quedam est quaz anglici soluunt romane ecclesie t dz esse moderata. ut certuz t determinatū quid detur. ff de dam. infec. ex dāno. ar. C de iude. indeos. ala.

k Grauetis. s. quoniam sub specie tributoꝝ nō debent illicite exactiones fieri ut hic pz t. ff. ō of. pſ. illicitas. §. illicita

l Auferetur. ne dum queritis vsurpare quod vestruz non est. perdatis quod vobis cōpetere videbatur. xiij. q. i. §. ij. circa fi. questionis. t. xxv. q. ij. sic decet. quia priuilegium meret admittere. xi. q. iij. priuilegium. b.

m Significauit. epali auctoritate. quod videt sufficere iusta tamē de causa §. e. preterea. §. de preben. auaricie. ar. j. de ec. edi. ad audientiam.

n Interdixit. Sed in hoc dubito cui potius debuit obtemperare. vī q epo vi. q. iiij. qui resistit. t. xxiij. q. i. quid culpatur. Sed videtur poti⁹. q seruare debeat iuramentū. maxime cū habeat prababilē causaz quia predecessor soluit t sic erūt monachi in q̄si possessione. vnde non debēt priuari vsqzquo cōstet. §. ut li. pen. c. i. Lau. dixit q potius seruare debet mandatū epi. t littera illa prestat. ar. ad hoc ut prohibitionē relaxet. q satis pōt concedi. quia cōditio subintelligebatur in iuramēto hec. s. nisi rationabile aliquod impediat. t quia p̄sumptio est cōtra eos. ex eo q ipsum iurare fecerūt ad quod non fuerat compellendus. etiam si de iure solui debeat.

o De nouo. t ita ab initio pōt imponi. §. e. scientes. §. de iurepa. preterea. t ar. §. ut ec. bene. c. vno. sed ex postfacto non potest imponi census nec etiā p compositionē. §. de transac. decetero. Sed quē dicis censuz nouū? Potest dici nouus qui nō est impositus in fundatione ipsi⁹ ecclesie. xviii. q. ii. eleutherius. t. §. de iurepa. preterea. vel qui nō est prestitus tāto tpe q ad legittimā prescriptionē peruenit sed multum refert vtrum quis alleget prescriptionez

quia ea probata obtinet. licet in veritate fuerit nouus. an vero censum ab initio constitutū quia tunc non iuuatur tempore nisi constet q̄ legitime fuerit constitutus uel potest appellari nouus qui impositus fuerit post laterañ. concilium. ṡ. e. probibemus. ⁊. j. e. grauis. Lau.

p ¶ Auctoritate epi. hic euident apparet. q̄ episcopi nouū cēsuȝ nō pñt imponere. ⁊ tu supple verum est si ne rationabili ⁊ iusta causa. ut no. ṡ. e. probibemus. dic ut ibi.

q ¶ Q Opite. procurator. ⁊ tñ constitutus erat ab vniuersitatibus pluribus sed ꝓcurator proprie dr̄. qui mandato domini res ipsius tractat. ff. de ꝓcur. l. i. non est differentia in nominib⁹ ſm canones dum tñ cōstet q̄ ei detur potestas agendi. ṡ. de procu. petitio vbi de hoc. ⁊ in auť. de san. epi. §. aliū aūr. ⁊. §. si vero epi. col. ix. ⁊. i. q. iij. saluator.

r ¶ In aliis. ergo ⁊ in monasteriis bononī. q̄ idē iuſ debȝ habere in his ⁊ in aliis. ṡ. eo. ecclesiis. j. e. super eo. q̄ vna ⁊ eadem res diuerso iure cēseri non debet. xii. q. ii. cognouimus. ⁊. ṡ. de deci. cū in tua ⁊ ita ē hic ar. ex eo quod alii faciunt qui cēsentur eodē iure ⁊ sub eodem dominio ⁊ tu facere debes. nisi ostēdas cōtrarium. c. di. contra morem.

s ¶ Iure cōmuni. quod soluȝ sufficit. ⁊ hoc ius ē. x. q. i. decernim⁹ epum. ⁊. c. placuit. Nec obstat qd̄ dr̄. xviij. q. ij. luminoso. q̄ illud intelligiť de exempto.

t ¶ Consuetudine. ⁊ sic dupli ci iure censetur. vñ forti⁹ debuit ꝓ ipso iudicari. cū vtrūqȝ ꝑ se sufficeret. C. de edic. diui. adri. tol. l. si.

u ¶ Facultates. quod quideȝ semper ꝯsiderandū est. ṡ. e. cum apostolus. x. q. iij. cauenduȝ inter cetera. ⁊. j. c. ul. j. e. q̄to. ⁊. c. cū nuper. ⁊ h̄ intellige qñ causa correctionis ⁊ visitationis accidit. j. e. cū nup. Sed si ex alia causa puta pro negocijs proprijs. tūc nō habebit procurationē. ar. x. q. iij relatū. ⁊. j. e. ti. ꝓcurationes. b

a ¶ G Rauis. concilij laterañ. ṡ. e. probibemus. ⁊. c. pterea.

b ¶ A Iuratoria. quod potius periuriū q̄ iuramentuȝ pōt dici. ṡ. de iureiu. sic nris.

c ¶ Fideiussoria. Hec fideiussio non tenet cum sit accessoria ei quod non tenet sic. C. de le. non dubiū. ṡ. de fo. cōpe. si diligenti. ⁊. ṡ. d re. permu. c. ul. ṡ. de fi. instru. inter dilectos. C. de sa. sanc. eccle. sancimus. nemini. ff. de cōdi. si. cā. auunculo. j. de do. post diuor. re. ⁊ si necesse. fallit hic. ṡ de iureiuran. debitores. ⁊. cuȝ contingat. C. si aduer. ven. l. i. ff. qui mo. vsuf. amit. quid tamen. i. responso.

d ¶ Constitutionis. ar. ꝯstitutiones ad futura tantū extendi. ṡ. de consti. cognoscentes nisi dicatur in eis. q̄ preterita respiciant. ṡ. de cōsti. c. ul. vbi de h̄ ⁊ de hoc habes. lxxxij. di. c. ij. ⁊. iij. in fi. ⁊. xxxii. q. iiij. dixit sarra.

e ¶ Absolui. ar. ꝯ. ṡ. de iureiuran. tua nos. Hic vero vnū tantū fuit iuramentum ⁊ temerariū. ibi vero duo ita q̄ periurium vitari non poterat. ⁊ ideo ibi ab ecclesia remouentur. ⁊ dic absolui. i. absolutos nunciari.

f ¶ Punientes pena vero illorum. qui ꝯtra canones veniunt. multiplex est. ꝓut no. ṡ. de elec. nihil est. ⁊. ṡ. de of. ordi. ad reprimendā. sed q̄liter puniūť in isto casu: pōt dici q̄ ecclesia ꝑuabiť ex eo q̄ scienť post ꝓhibitioȝ ꝯriū fac. b.

h ¶ Q Uanto. sic ergo pȝ. q̄ ab initio de volūtate fundatoris pōt iponi cēsus. ṡ. d iurepa. pterea. xviij. q. ij. eleutheri⁹. ⁊ ar. xvi. q. ul. filijs decernim⁹.

i ¶ Teneatis. ⁊ ita sine causa cōstituta videtur. vnde non videtur q̄ teneat. ṡ. eo. peruenit. sed bene seruanda est huiusmodi liberalitas. ar. ṡ. de dona. per tuas. C. de dona. si quis argentum. §. sin autem.

k ¶ Indulgemus. In hoc fuit indulgentia. quia cōstituta fuit simpliciter nulla certa quantitate taxata pro illa procuratione. vnde simpliciter tenebantur procurare fratres illos quotcunqȝ essent. ar. j. de priuil. quia circa. ⁊. ff. de serui. vrba. predi. si seruitus. vbi verbuȝ simpliciter positum generaliter intelligendum est. ut ibi. ⁊. xix. di. si romanorum. sed ex eo q̄ non determinatur. debebať ꝯueniens siue mediocris. ff. de aur. ⁊ arg. le. qui lancem. ff. de edil. edic. sciēdum. §. illud. ff. de le. iij. nimis. C. cōmunia. de le. duob⁹ §. sed ⁊ si quis. So. q̄ grauabať ecclesia. dabitur tantum ad primā mensurā ⁊ tot fratres ꝓcurabūt modo. quot ab initio ꝯsueuerunt. Si vero quantitas constituta fuisset ꝓ illa procuratione. illa non augeretur. etiam auctis facultatibus. ar. x. q. iij. relata. ludibriū. n. esset si quod statutum fuit ab initio. momento quolibet mutaretur. arg. C. de bo. qȝ. li. l. ult. §. vbi auteȝ puell. nō enim quod rite et scdm̄ leges ab initio actuȝ est. ex alio euentu suscitari debet. C. de admini. tu. sancimus.

nouo impositus: sine auctoritate[p] epi hoc factum fuerit siue non: eosdem monachos ut clericum a iuramento absoluant ap. re. cōpellas.

Idem rauēn. archiepō.

Q Opite: ⁊ infra. Sane cum inter te ⁊ mōasteria bononie sub per procuratiōib[r] quas ab eis exegeras cōtrouersia uerteretur: ⁊ infra. Abbas sancti proculi omium aliorum procurator[q]: sicut ex lr̄is quas portauit apparuit: super hoc diutius litigauit: ⁊ infra. Sed tu ꝓcuratiōes ipsas in alijs[r] mōasterijs tue ꝓuincie asserēs tibi sine ꝯtradictiōe prestare eas predecessoribus tuis in monasterijs bononī. exhibitas per testes idoneos probauisti inde utiqȝ uidimus intentiōem tuam iure[s] cōi ⁊ predecessorū tuorum consuetudine[t] adiuuari ea propter monasteria supradicta cōdemnauimus ad ꝓcurationē ſm facultates[u] eorū tibi tuisqȝ successoribus exhibendam.

Clemens. iij.

G Rauis admodū: ⁊ infra. Ecclesiastice persone: cū ecclesias uacare contingit: nō aliter quē quā ad ipsorum regimen uolūt uocare: nisi aut nouū censum ecclesijs illis imponant: aut ueterem cōtra cōstitutionē cōci.[a] laterañ. augmentent ad ipsius solutionē instituēdā presbyterū iuratoria[b] uel fideiussoria[c] cautiōe cogētes: ⁊ ifra. Dis-ue stre mandamus: quatenus quecūqȝ constiterit contra constitutionē predictam super ecclesijs uel earū censu a tempore constitutionis[d] huius attentata in irritum reuocātes presbyteros quos super his iuramenta illicita prestitisse noueritis congrua satisfactione imposita faciatis absolui[e]: eos qui de cetero contra formam canonū super his uenire presumpserint canonice punientes[f].

Ino. iij. abbati ⁊ cōuentui belliuille.

Q Uanto[h] creatori: ⁊ infra. Accepimus q̄ ab ipso dom⁹ uestre p̄mordio de fundatoris uolūtate: processit: ut fratribus sancti irenei procurationem unam annis singulis liberaliter exhiberet: cuȝ nihil teneatis[i] ab eis: ꝑpter quod huiusmodi ꝓcuratio ipsis debeat exhiberi. uerum tunc propter fratrū ⁊ seruientiū paucitatem talis ꝓcuratio nō grauabat: sed nunc in tātum excreuit numerus eorundem q̄ ad ꝓcurationē uix quatuor marche sufficerēt: que pro vna fieri cōsueuit: ⁊ infra. Indulgemus[k] igiť ne ultra primam mensuram in procuratione ipsa sitis ulterius predictis fratribus obligati: sed expensis que consueuerunt sufficere sint contenti: nisi facultates ecclesie in tantum excreuerint[l]: q̄ sine grauamine ampliato fratruȝ numero ad soluendum debitum procuratiōis extēdi possit quātitas expensarum.

Idē primicerio ⁊ clero mediola.

C Um instantia uestra quotidiana[m]: ⁊ infra. Postulatiōi. v. t. r. q̄ cuȝ oēs ecclesie legatis ⁊ nūcijs se. ap. ꝓcuratiōes impendere teneāť ab earum prestatiōe nullā hr̄e uolumus excusatam: nisi forte per spāle priuilegiū se. apo. quod nō[n] credimus sit exempta: etiam si longissimo tempore procuratiōis obsequium non impenderint: cum in talibus prescriptio sibi locū neque at uendicare: q̄ nos a prouisione pastoralis sollicitudinis circa oēs ecclesias nūquā omnino cessamus Sane in his exigendis euȝ modū ⁊ ordinem uolumus obseruari: ut nulla ecclesia uel prelatus se indebite pregrauari[p] rōnabiliter ꝯqueratur. Si uero de cōi collecta lega

l ¶ Excreuerit. quocunqȝ modo. ṡ. de consti. cum. m. Si vero parum excreuerent. non augeretur procuratio nec modicum lucrum aufertur conductori. quia ⁊ modicum dammum sustinet. ff. locati. si merces. §. uis maior. Est ergo euidens. argu. q̄ si excrescant res dȝ procuratio crescere sicut eccōuerso diminuiť ꝑpter sterilitatē. ff. loca. si vno. ⁊. ṡ. e. ti. ꝑpter sterilitatē. ꝯrioꝝ. n. eadē est disciplina. ff. d v̄b. obli. inť stipulantē. §. sacrā reȝ ar. idē meli⁹ instit. d hs q sunt sui uel alie. iu. in pñ. ar. ꝯ. C. de allu. l. ul. C. de fun. rei ꝑui. l. ij. li. xi. Sol. illa locū hn̄t. cū diligentia cultorum res uel fructus augmentanť. hic cū dei ꝓuisione ⁊ fidelium oblatione res augmentať. sicut ꝯtingit cū casu fortuito res deteriorant merces remittiť. Si v̄o vicio rei sine culpa coloni. puta q̄ vinū acuit. uel si segetes herbis corrupte sunt. ꝯductori obest. ff. loca. l. ex ꝯducto. §. viciū rei. tñ sine culpa coloni dānuȝ ꝯtingēs nō obest colono. ṡ. e. ti. ꝑpť sterilitatē. Itē est ar. op. q̄ crescētib⁹ facultatibus ecclesie crescere dȝ numerus. etiā si sit numerus canonicorum statutus. ṡ. de ꝯsti. cū. M. que non admittit hāc distinctionē. vtrū facultates crescunt ꝓuisione dei. an diligētia hominū. q̄ etiam nec in isto casu debet admitti. sufficit. n. q̄ res augmētate sunt. lau.

m ¶ C Um instantia. quotidiana. quia pro republica noctes ducit insomnes. in auť. ut iudi. sine quoquo suf. in prin. col. ij. ⁊ volūtarios labores appetimus dicit imperator. ut quietē alijs preparemus. in auť. ut diuine iussi. col. viij. in prin. ber.

n ¶ Non credimus. q̄ romana ecclesia nō solet aliquē ꝑuilegiare ꝯ se. ar. C. de sa. san. ec. iubemus. nullā ar. ṡ. de ꝑscrip. cū ex officij. ⁊ ibi etiam dicitur q̄ in procuratione nō currit prescriptio. ber

p ¶ Pregrauari. illud semper est obseruandum. ut ſm facultates ecclesiarum procuratio exhibeatur. x. q. iij. inter cetera. ⁊. c. ul. ṡ. e. cū

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

postolus. ĩ. e. cum nuper. ꝛ. c. prox. si. n. tenuis est patria'. ex ordinario auxilio iuuanda est. C. ne no. vec. l. i. immo a paupere nõ debet exigere. i. q. ij. placuit. quia nec index exigit sportulas a paupe-ribus. in auẽ. de man. prin. §. sit tibi quoqꝫ. col. iij. nec etiam tenuis vite homines sub aduentu officialium iniurijs affici debent. ff. de offi. presi. illicitas.

§. ij. ꝛ. ẽ. e. ea. dabitur. n. legatis lac ad bibendum. ut dicit io. ne rubentib⁹ buc cis predicent ieiu-niorum doctrinaꝫ. xxxx. q. vi. die. ꝛ. c. ecclesie. nec bibent vltra tertiam vicez xliij. di. in illa pa-lea. qui comedẽt lardum vel carnes cũ aceto. C. de eroga. mi. an. l. i. li. xij. ar. cõtra. xlj. di. non cogãtur. cui statur. ꝛ i hoc casu esset eis denegandum. si ultra vires peterent. j. de excel. prela. cũ ad quorundam. ff. de aqua cot. ꝛ esti. l. i. §. trebati⁹. ꝛ. x. q. iij. quia cognouimus. ꝛ. ẽ. de of. or. conquerente.

q Procurationes i. e. procurationes.

r Ab alijs. cessis actionibus sibi a legato. ar. ff. ỏ censi. cũ possessor. uel cõdition ex hoc canone. ar. ff. ỏ cõdi. ex lege. l. vna. dabit enim legatus litteras suas illi qui eũ peruenit. ut ab alis recipiat. quod ultra partem suã expendit. sic obseruatur de facto. ar. l. p dicte cũ possessor.

s Requisitus. etiã in prouincia in qua non est legatus in eundo ꝛ redeundo ẽ. de iureiu. ego. n.

t Cõpellãtur. quoniam particularis exactio ꝛ solutio nõ modica habet incõmoda. ff. sami. ber. l. plane. ar. ỏ. ff. ad l. fal. lineã. ꝛ. l. plautius. ꝛ. ff. de pac. l. epistola. §. ul. ꝛ. C. de pac. debitori.

a Ex parte. vota. ab his panis tẽ porte cladis promissa. Lau.

b Paruissimam. quod facere non debent. quoniam omnes ad cõmunẽ mensurã terre soluere dñt. ff. de ꝓtrabẽ. emp. imperatores.

c Primo casu. s. cũ omnes ad eandẽ mensurã soluunt. ꝛ ita qꝫ maiỏr pars facit illi seruare tenenẽ. c. di. cõtra morẽ. ẽ. de capel. mo. di lectus. ꝛ ar. ẽ. e. sopite. Item ar. est qꝫ in dubijs seruanda est ꝓsuetudo vicinorum. ar. ẽ. de ꝓsue. cũ olim. ꝛ. ĩ. e. sup eo. ꝛ. ẽ. e. ecclesijs ff. de le. i. si seruus pluriũ. §. ul. Item in dubijs nõ sequimur qđ maximũ est. sꝫ qđ minimũ. ff. de le. iij. minimis. ff. ỏ reg. iur. semp in stipulationibus. ar. tñ est hic. qꝫ mediocritas est sequẽda de ꝟ notantur ar, plura. ẽ. e. quanto. in notula in hoc.

d Cogẽdi. supple si soluentes plures sint nõ soluentib⁹. ẽ. de his q̃ fi. a ma. par. ca. c. ul. ꝛ. ẽ. de elec. dudũ. i. ꝛ. xix. di. in canonicis. ff. de pac. ꝛ suũ beredẽ. in fi. uel etiã pares dignitate ꝓcellẽtes. ẽ. de testi. i nra. ꝛ. ff. de pac. maiorẽ. veri⁹ vr̃ qꝫ sive sint plures sive pauciores. ex qꝰ nõ apparet de mẽsura anteceſſoꝝ. seq dñt mensurã soluentiũ. illã. n. ꝓsumi fuisse istitutã. ꝛ ad eos a suis maiorib⁹ puenisse. vi.

toꝝ ꝛ nunciorum nostroꝝ expẽsas duxeritis faciendas: quod uobis nõ duximus inhibendũ: ex hoc nobis ꝛ nostris nullũ preiudiciuꝫ uolum⁹ generari: quo minus possint a quocũqꝫ maluerit procurationes⁹ sibi debitas postulare: ita qꝫ si exactus ultra suam fuerit grauatus facultatẽ sibi ab alijs' restaureť. Nũ cijs tamen in nostris necessarijs exhibendis pareat quicũqꝫ fuerit requisitus⁸: ita qꝫ in fraudem nihil penitus attentetur: nec per cõmunes ministros procurationis obsequiuꝫ si noluerint recipere compellãtur[t] Qui uero contumaciter eis duxerit resistenduꝫ: dis. sunt ec. compellendi.

Idem zamorẽsi. ꝛ salamantino episcopis.

Ex parte compostellani archiepi fuit ꝓpositũ: qꝫ cuꝫ bi quiuota[a] beati iacobi continue persolueŕt ad cõem terre sue mensuram: cũ qua uidelicet emunt ꝛ uendunt ipsa ꝓsoluerint hactenus ꝛ persoluant. quidam quia lõgis temporib⁹ ab eoruꝫ solutiõe cessarunt nunc quãdam mẽsuram exhibent paruissimã[b] ꝛ ignotã: ꝛ infra'. Cum ergo nõ ꝓstet ad quã mensurã antecessores eoꝝ predicta uota ꝓsoluerint: credimus distinguendum: utrũ babitatores regiõis ipsi⁹: ea cõtinue ꝓsoluerint: ad unam ꝛ eandem mẽsurã huiusmodi uota ꝓsoluerit: an ad uarias ꝛ diuersas. In prioꝫ eniꝫ casu ad eãdem ꝛ illi soluere sunt cogendi[d]. In secũdo uolẽtes soluer ad minorẽ non sunt cogendi ut ad maiorem ꝓsoluãt: quoniã cum huiusmodi uota gratuita fuerint ab ii tio⁸ benignius sunt a uiris ecclesiasticis exhibẽda. ne tãquã exactores uideantur lucris temporalibus inhiare.

Idem cesar augustañ. epõ.

Dum olim: ꝛ infra. Quia nob fides facta fuit: qꝫ ecclesie de luna ꝛ de bes. in tua sunt dio. cõsti-tute: non solũ per alia' uel etiã per hoc ipsum qꝫ in instrumentis[g] ꝓpositionũ cõtinetur expresse: ut abbas sancti ioannis palateñ. taꝫ de quarta decimaꝝ quã de ceteris epãlib⁹ tibi debeat respondere: abbatẽ ipsũ ad integram solutiõeꝫ quarte oiuꝫ[b] decimaꝝ nullis factis deductõnib⁹[b] ꝛ ad prestatiõem procurationum ꝛ aliorũ episcopalium iurium in predictis ecclesijs cõdemnam⁹ licet enim ex forma secunde ꝓpositionis deductiones essent alique faciende: quia tamen compositionez idem abbas nullatenus approbauit: sed studuit multipliciter impugnare: ex ea nõ debuit beneficium consequi[k] cui renũciasse tacite uidebatur. Absonum erat preterea: ut negaret illam ecclesiam in tua dioce. constitutam: super qua instrumẽta predecessoris tui ostendebat[m] in iure monasterio fuisse concessa per que epãle ius petebat[n] expresse.

Idem Spoletano episcopo.

Olim causam quam aduersus clericos plebis rupine super synodatico proponebas: tuderti. episcopo ꝛ collegijs suis ꝓmisim⁹ terminandum. Coram quibus ex parte tua fuit propositum: qꝫ cũ idẽ clerici predecessoribus tuis tres i festo natiuitatis ꝛ tres in festo resurrectionis dominice pro synodali: co soluerint denũ. papienũ. nunc tantũ tres lucenses pro singulis denarijs papiensibus persoluebant cuꝫ tamẽ unus denarius papienũ. ualeat sex. lucenũ. unde petebas eos ad papienũ. solutionẽ compelli: cum ꝛ si tu lucenũ. primo anno receperis semper tamẽ ius tuũ postmodum fueris protestatus⁰: ꝛ infra. Cum igitur constet: qꝫ papienũ. olim pro synodatico soluebãtur: qꝫ ex eo etiam sequitur qꝫ lucenũ. soluti sũt post modũ ꝓ eisdẽ: cum ex dictis testiũ ꝛ confessione aduocati alteri⁰ pris non reuocata[p] postmodũ appareat euidenter: qꝫ tempore. l. predeces-

e Ab initio. si. ẽ. de vo. ꝛ vo. re. licet. in ꝓn. ideo ꝓ eis bona sit interꝓtatione ipsorum munificẽtia erga ecclesias retaꝛ dareť. ar. C. de bo. qꝫ libe. l. ij. alias bona plenius sunt interpretanda. ẽ. de dona. cũ dilectus. in fi. ne excogitata fraude aliqs possit obuiare sue donationi. xvi. q. ij. vilis. xvij. q. ij. sũt qꝫ opes C. de dona. si quis argentum. §. ul. ber.

f Dum olim. per alia. forte per testes.

g Instrumentis. ex quo cõtinetur in aliq̃ scriptura publica de finibus alicui⁹ epatus ei standum est donec probeť ꝓrium. lꝫ illa scriptura principaliter facta sit ob aliud arg. C. de cõtraben. ꝛ cõmitten. stipu. optimã. C. de iure delib. cũ aliquis. ꝛ. ẽ. de ꝓsum. illud. ꝛ per libros antiquos probanť ꝓfines epatus. ẽ. ỏ proba. cũ cãm. vbi de hoc. et ar. ẽ. ỏ parrochijs. sup eo. i fi.

b Dominuꝫ. Hoc ius diuersum est. qñqꝫ. n. dr̃ medietas x. q. i. antiquos. quãdoqꝫ tertia. ut ea. cau. q. i. de his quãdoqꝫ quarta. xvi. q. i. constitutum. ẽ. de prescrip. de quarta ꝛ hic. quãdoqꝫ dicitur. qꝫ nil dꝫ habere. x. q. iij. c. i. Lau. dixit qꝫ. c. illa loquunť ꝟm diuersa rpa. Epus dꝫ hre medietaté omniũ redditũ epalis ecclesie. de parrochialib⁹ ecclesijs tertiam. postea ista tertia mutata ẽ in q̃rtaꝫ. xij. q. ij. q̃t tuor ꝓcessio ỏ redditib⁹. Bemũ statutũ fuit qꝫ nihil ꝓciperent nisi velint subire on⁹ fabrice. x. q. iij. c. i. ꝛ. c. vnio. bodie potius locũ hꝫ ꝓsuetudo sicut dr̃ de q̃rta uel tertia uel medietate testamẽtoꝝ. qꝫ ibi seruať ꝓsuetudo loci. ẽ. de sepul. certificari. Quid iuris sit de decimis. dr̃. ẽ. de decicũ ꝓtigat. cũ i tua. ꝛ. c. dudũ.

b Deductionibus hꝫ ꝓtingit culpa abbatis q reprobauit quantũ in eo fuit instrumentũ qꝰ ꝓtinebatur qꝫ deductiones fieri poterãt. ut. j. sequiť.

i Licet rñsio tacite qõnis.

k Consequi. Nota. qꝫ aliquis fructũ ex eo ꝓseq nõ dꝫ. qđ nitiť reprobare. ar. xiij. q. ij. qꝫ ꝓposterum. ẽ. de testi. presentiũ qđ verũ est si vlꝫ ad sententiã ꝓseuerauerit. ff. ỏ inof. testa. papinianus. §. meminisse. C. ỏ his qui. ut indig. alia est. Itez bẽs hic qꝫ instrumẽtũ qđ quis approbat pro se tenetur recipe ỏ se. iiij'. q. iij. §. si quis testib⁹. xix. di. si roma noꝝ. C. de re. cre. l. generaliter. ar. ỏ. xxxviij. di. si qd veri. jj. q. vij. si hereticus.

l Tacite. C. de re. cre. l. si quis iusiurandũ. C. ad. l. coꝝ. de fal. qui falsas. ẽ. de his que fi. a ma. par. ca. quesiuit. ꝛ. c. ex ore. vbi de hoc.

m Ostendebat. erat. n. abbas ipse ꝓrius sibi ꝛ ideo nõ erat audiẽdus saltẽ i eadẽ instantia iudicij. ar. ẽ. de appel. sollicitudinẽ in fi. ꝛ instrumẽtis istis ꝓtinebatur. qꝫ epus ecclesiã istam concesserat monasterio uel aliquid iuris concesserat in ecclesia. vnde per hoc apparebat qꝫ esset in eius dioceſi.

n Petebat. alias petebat ꝛ melius.

o Olim. protestatus. Hic ergo colligiť qꝫ non prodest protestatio. cum aliquis in contrarium facit per id quod dicit in fi. quia si prescriptio completa fuisset clerici obtinuissent non obstante tali protestatione. simile. ẽ. de consti. cum. ꝺ. ꝛ. ẽ. de appel. solicitudinem. ad fi.

p Reuocata. ꝛ sic ꝑ qꝫ confessio aduocati sicut etiam propria confessio prejudicat nisi fuerit reuocata. ut hic patet. ꝛ. ẽ. de appel. cuꝫ causam. quedaꝫ tamen confessio reuocari potest quandocunqꝫ ante sententiã. C. de iur. ꝛ fac. igno. l. error facti. ꝛ. ẽ. de confes. c. ul. ꝛ hoc intellige si probat quis se errasse. ff. ad. l. aquil. inde neratius. §. ul. ff. de confes. non fatetur qui erat. Sed si cõfessio aduocati fuerit incõtinenti reuocata sive eadẽ die. quia tunc nõ video

eam ratam habere. exquo eadem die eam reuoco. sufficit reuocatio simplex. ar. decre. predicte cum causamq3. alia ratio est ibi. Sed videtur q3 ante lit. cō testa. possit indistincte error reuocari. ff. de noxa. ac. l. electio. §. penul. ⁊ etiam post si nulla captio est aduersarij. ff. de interro. ac. de etate. §. ul. quandoq3 etiam post sententiaz reuocatur error probabilis. ff. quādo ac. de pe. est an. l. ij. alias est. §. ul. in. i. l. Nec obstat quod dr de triduo. C. de erro. ad uo. l. iij. q2 sic ibi contingit de facto ⁊ nō ponit tus. io.

q Triginta sex. ex hoc colligit q3 si lucenses recepti fuissent pro papien̄. xl. annis. q3 prescriptum eēt in solutione papien̄. ⁊ sic protestatio non valuisset. ut dixi. s̄. in prima notula. naz si quis vtit alia a qua q3 inter partes oueuerit prescriptum est in illa. ff. quē admodum. ser. admit. si quis alia. ⁊. l. si cōez. §. i. ⁊ si qs paucioꝝ9 iurib9 vtit̄ ,p plurib9 prescriptū est pro plurib9. ff. de ser. vrb. predi. vna est via. Cōtra de prescrip. auditis. Sed ō videtur q3 non esset prescriptū in papien̄. q2 q3 aliquid recipit loco alteri9 illud recipere videt̄. xxi. di. in nouo. ⁊. xciij. di. c. i. ⁊. s̄. de prescrip. auditis. ff. de admi. tu. ita tū. §. gessisse. Itē qui p̄cio fruit̄ ⁊ re frui videt̄. ff. de vsu fruc. quia qui precio. ⁊ penes eum est peculiū penes quem est preciū. ff. ō pecu. sed si qs seruū. Sed contrariū est verū ut p3. p p̄mas concor.

r Vel extimationem. ar. ad questionē dn̄icalem. q3 ad antiquā monetā ⁊ mensuraz antiquam facienda est solutio licet noua sit melior. s̄. de iure iurā. q̄to. ⁊ ē exp̄ssuz. j. e. cū canonicis. arg. ff. si cer. pe. l. iij. argu. ō. xxxij. q. iiij. quis ignoret. ⁊. ar. ff. de ꝓtraben. emp. imperatores. idez esset si moneta minor sit modo in vsu. q2 soluere dr extimationem antique ut hic patet.

s Cum venerabilis. procuratio contra quam non currit prescriptio. s̄. e. cuz instantia. ⁊. s̄. de prescrip. cum ex officij.

t Correctiōis. hic p3 q3 qui buscunqz generalibus vbis epūs eximat aliquā ecclesiaz tñ semp retinet cathedraticū ⁊ procurationem ⁊ visitationem. alias enim esset ōrium qō habes. xvi. q. ij. visis. i fi. s̄. ō dona. pastoralis. nec ob. s̄. de reli. do. constitutus. vbi videt̄ q3 generaliter possit eximere. quia illud fuit confirmatuz auctoritate pape. sic̄. n. subditus nō potest a se eijcere siue eximere iurisdictionem episcopalē. s̄. de so. cōpe. si diligēti. s̄. de renun. admonet. sic nec prelatus suā iurisdictionem. ita nec patronus quantumcūqz verbis generalibus ytaq3 aliqua iura tū retinet in liberto. C. de bo. li. l. iij. io.

u Be cōi. Ergo de cōi iure ,pcuratio peti potest. s̄. e. sopite. ⁊ ita non fuit remissa ,pcuratio per verba illa aliud seruitium non imponeret. Et ita notatur ar. q3 in generali remissione non veniunt ea q̄ in speciali nō remittunt̄. sicut in obligatione generali. C. que res pig. obli. pos. l. i. ff. de pig. obligatione.

x Moderatam. s̄. e. cum apostolus. ⁊. c. cum instantia. ber.

y Bis in anno. hoc nouum videtur. q2 semel in anno sufficit visitare. s̄. de of. archi. mandamus. ⁊ hoc siue liqueat esse necesse siue non. ut videt̄. x. q. i. decernimus. epūm placuit. vin. Sed vere credo. quia si certus est q3 ecclesia non indigeat visitatione non dr eā visitare. q2 causa correctionis visitare debet ut hic dicit. g̃ cessante causa cessabit effectus ergo q3 dicit hic bis in anno intelligo si totiens opus fuerit. xviij. q. ij. visitandi nō semel. ⁊. x. q. i. regenda solennis. procuratio semel tantum in anno dari debet videlicet cum epūs solito ordine anteceſſorum suorum visitat. ff. de offi. proconsul. obseruare. alie dabunt̄ non cuz tanta solemnitate. q2 etiam dantur hospitibus. ar. s̄. de p̄ben. de monachis. uel forsitan imposita fuit hec seruitus ab ipsa fundatione. ar. ex littera illa. nec intelligitur imponi quasi nouuz quod ab ipsa fundatione de cōi iure fuit impositum. ⁊ cum eam non visitauerit. nihil recipiat. j. e. procuratiōes. x. q. i. relata. ber.

3 Super eo. i visceribus. No. q3 i procurationib9 faciendis ⁊ alijs seruicijs. si certum quid statutum nō sit. cōsuetudo vicinaruz ecclesiarum est attēdenda. s̄. eo. ecclesiis. ⁊. s̄. e. sopite. ⁊. s̄. ō capel. mo. c. ij. s̄. de cōsue. cū olim. s̄. ō elec. cū ecclesia vulterana. j. de cognatione spiri. super eo. ar. cōtra. xij. di. illa ⁊. c. illud. lxxvi. di. vtinam. de cōse. di. ij. quotidie. Prima pars vera est. Contraria vero signata non contradicunt. quia ibi vnusquisq3 loc9 suā hz ꝓsuetudinem. sed hic non erat certū quid statutū esset uel de cō suetudine obtentū ⁊ ita non obstant.

a Procurationes. visitationis. Ideo forte dicit. q3 triplex ē ,pcuratio. Una q̄ rone visitationis debet̄. ut hic ⁊. s̄. e. cū venerabilis. ⁊. j. e. cum nup. alia rone ꝓsuetudinis. xviij. q. ij. seruitium. Tertia rone pacti qō appositus fuit i ipsa fundatione. s̄. ti. ,pr. p̄terea. ij. ⁊. c. qñ. ⁊. xviij. q. ij. eleutherius. ⁊. s̄. eo. quanto.

b Debent̄ epi̇s. Ito dicit ad dram ,pcurationuz q̄ dant̄ rone census. ut albergarie. ut. s̄. ti. ,p xi. preterea. b.

c Personaliter. uel etiā p aliū cū ipse interesse nō possit ,propter latā ⁊ diffusaz dioceſim. s̄. de offi. or. inter cetera. ⁊ p

Sed contrariū est verū ut p3. p p̄mas concor.

sozis. t. pro synodatico papien̄. fuit moneta soluta: ⁊ a tēpore dicti. l. non nisi triginta sex9 an ad plus tēp9 effluxerint: ⁊ sit legitime cōprobatū q3 tres lucen̄. qui pro uno papien̄. post mortē ipsi9. l. soluebant v. uel. vj. ualebant ex illis qui hodie sūt in vsu: intelligentes ex hoc q3 per monete declinatiōez accidit: ut usqz ad tēpus tuū lucen̄. dati fuerint pro synodatico: sicut erant in usu procuratorem aduerse ptis nomine clericoꝝ plebis predicte tibi ad solutionem denar. papien̄. uel extimatiōem eoꝝ pro synodatico per diffinitiuam sententiaz cō demnamus.

Idem priori sancti stephani.

Cum uenerabilis. f. n. fauen̄. epūs: ⁊ infra. Cognouim9 q3 prefatus epūs spallas quas habet ab eadem ecclesia tam ipse quā predecessores sui recipere cōsueuerāt ecclesie prefate r̄misit ⁊ statuit q3 aliud ei seruiciū non imponeret sibi ⁊ ecclesie sue ānuatim triuz librarū cereo pensionis nomine reseruato Quia ergo visitationi annexa ē ,pcuratio9: ⁊ episcopus ratione epā̄lis iurisdictionis quā habet in ea: teneatur causa correctionis ecclesiam visitare prefatam: nec intelligatur quasi nouū iponi: quod ab ipsa fundatione de cōi fuerat iur̄ impositū decernim9: q3 idem epūs cum ad ipsam ecclesiam causa correctionis accesserit: moderatam ab ea ,pcuratiōez accipiat bis in anno ⁊ sed nihil aliud preter pensionez ⁊ procurationes prescriptas ab eadem ecclesia exigere uel extorquer̄ presumat.

Idem compostellano archiepiscopo.

Super eo quod. f. ⁊. nos cōsuler̄ uoluit: ut quia fere tota ,puincia compostel. de nouo est ad iurisdictionem ecclesie tue conuersa qualiter tibi prouinciam uel partē prouincie uisitanti obsequi debeat ⁊ seruire nec non in procuratiōib9 prouidere tibi durimus respōdē dum: q3 illud obseruare tenet̄: q3 in uicinis ,puincijs obseruat̄.

Idem in concilio generali.

Procurationes que ratiōe uisitatiōis debent̄ epis uel archidiaconis uel quibuslibet alijs etiam apostolice se. legatis aut nūcijs absq3 manifesta ⁊ necessaria cā nullatenus exigantur: nisi quādo psonaliter officiū uisitatōis ipēdūt ⁊ tunc euectionū ⁊ personaruz mediocritatem obseruent in lateran̄. concilio diffinitam: hoc adhibito moderamine circa legatos ⁊ nūcios apostolice se. ut cuz oportuerit eos apud aliquem locū moram facere necessariam: ne locus ille propter illos nimium aggrauetur: ,pcuratiōes recipiant moderatas ab alijs ecclesijs uel personis: que nō dum fuerant de suis ,pcurationib9 aggrauate: ita q3 numerus procurationum numerum dieruz: quibus huiusmodi moram fecerint non excedat: ⁊ cum aliqua non sufficerit per seipsam due uel plures coniungantur in unam. Porro uisitatiōis officium exercentes non que rant que sua sūt sed que iesu christi predicationi ⁊ exhortationi correctioni ⁊ reformationi uacando: ut fructū referāt qui nō perit. Qui autem contrauenire tentauerit: ⁊ q̄d accepit reddat: ⁊ ecclesie quā taliter aggrauauit tantundē impendat.

Honoriꝰ tertius detiron ⁊ iosaphat abbatibus.

Venerabili fratre nostro ceno manen̄. epō accepim9 ,querente: q3 cum causa que inter ipsuz ex parte una ⁊ abbatem ⁊ conuentum de cultura ex altera super ,pcurationibus quas ab eis petit: idez episcop9 noscitur agitari uobis fuerit ab apo. se. ꝓmissa: dicti abbas ⁊ conuentus ex eo frustrari intētionem eiusdem episcopi moliūtur q3 eorum monasterium in cenomanē si uilla situs esse dinoscit̄: ⁊ ipsi ,pcuratiōem hactenus nō soluerūt.

curatio exigi nō dz. nisi cū visitat. s̄. e. cum venerabilis.

d Concilio. s̄. e. cum apostolus.

e Nō q̄ sua sunt. lxiij. di. nosce. ⁊. viij. q. i. sunt. n. in ecclesia. ⁊. x. q. iij. quia cognouimus. ⁊. c. cauendum. ⁊. s̄. de renunc. quidam.

f Impendat. Sic g̃ qui grauat ecclesiā in ,pcuratione punit̄ in duplū. ⁊ qui grauat eā in exennijs punit̄ in q̄druplū. xviij. di. quoniā.

g Venerabili. villa. Hec allegatio erat potius contra monachos q3 pro eis. quia si monasteriū situm erat in dioce. cenoman̄. siue in ciuitate cenomanen̄. g̃ iure cōi suberat episcopo. xvi. q. ul. oēs basilice. ⁊. xviij. q. ij. monasteria. ⁊. s̄. de reli. do. de xenodochijs.

h Nō soluerūt. hec excusatio uel allegatio n̄ valebat q2 i ,pcuratōe q̄ rōe visitatōis debet̄ n̄ currit ꝑscriptio. s̄. ō ꝑscri. cū ex officij. s̄. e. cū instātia. sic̄ nec ō ipaz visitatōez. alio9 tū ꝑlat9 possz ꝑscribe vtrū qz ō epūm. ut ibi dicit. sic ⁊ ō ,pcurationē q̄ debet̄ legatis dñi pape non ꝓscribit̄. s̄. e. cum instantia. Et ideo dixi ratione visitatōis.

quia in ꝓcuratione que cōpetit rōne institutiōis siue cōsuetudinis bene currit ꝓscriptio. ar. xviii. q. ii. eleutherius. ꝛ. c. scrutiū.

i Rōnabile. puta ꝑulegium. s. e. cum instātia vel si allegarent p̄ scriptioné nomine alterius ꝛ ꝓbarent. s. de ꝓscrip. cū ex officii. alias se tueri nō possunt. vel nisi allegarent tantā pauptatē q̄ ipsū procurare nō possent. tunc. n. suis sūptib⁹ dz visitare. ar. x. q. iii. cauendū. ꝛ. xxv iii. q. i. iā nunc. de b̄ dicit. s. e. cū instātia.

k c Am nuper. auctoritate ꝓpria. qō ei ꝓpetit de iure cci. s. e. sopite. ꝛ b̄ itellige cū ep̄s ē negligens: alias se i tromittere non dz. ar. ix. q. iii. cū sim⁹. ꝛ. c. cōquestus. In quib⁹ casibus archiep̄s possit se intromittere auctoritate metropolitana ō s̄b ditis suoꝝ suffraganeoꝝ. no. s. de offi. ordi. pastoralis.

l Nostra in quo casu pōt se intromittere quādocūq; auctoritate ꝑulegii. ꝛ tunc pōt adiri tam ꝙ appellationē q̄ ꝙ simplicē querelam: quod nō pōt in alio casu. sic. s. de offi. lega. cū nō ignoretis.

m Ulsitationis. alias nō teneť. s. e. procurationes.

n Facultates. q̄ semp in his cōsideránde sūt. s. e. sopite

o Qrbi de boc. c Am canonicis annis. videť q̄ duo sufficiant: quia pluralis elocutio duorum numero cōtēta est. iii. q. iii. §. vbi numerus. ꝛ de consec. di. hec quoq;. ꝛ si post annos liberé ussus ē post bienium liber erit. ff. de manumiſ. testa. libertas. §. vlt. ꝛ si data fuerit conditio in diebus: si nihil adiciať biduo cōditionē impleri oportet. ff. de v̄. sig. inter illam. in fi. immo exigiť q̄ legitimo tempore p̄ stita sit: ad hoc ut in futurum teneantur nisi cā esset in euidenti. de hoc dicit. s. e. peruenit.

et infra. ¶Discretioni. v. mādamus quatenꝰ nisi aliud rónabile' ostēderint: uos eos ad exhibendū cam sicut ius dictauerit cōpellatis.

¶Rego. nonus.

Cum nuper archiepūs beneuentanus beneuētanā prouinciam visitaret: ꝛ infra. ¶Mandamꝰ quatenus cū eundē archiepiscopū siue auctoritate[k] ꝓpria: siue nostra[l] beneuētanam prouinciā contigerit visitare: procurationes rōne visitationis[m] debitas iuxta facultates[n] ecclesiaꝝ uestrarū exhibeatis eidez alioquin sententiaz quam ipse rite tulerit in rebelles rataz habebimꝰ et faciemus auctore dño inuiolabiliter obseruari. ¶Dem.

Cum canonicis maioris ecclesie quandaz sūmam pecunie pro pensione ecclesie tue debitam aliquot annis[o] ꝓsolueris: et ijdem sūmaz illam ex integro de meliori moneta exigant sibi solui: tibi damus nostris litteris in mandatis: ut canonicos illos solutiōe prioris pecunie[p]. uel si nō sit in usu[q] estimatione pensionis antique factas manere contentos. ¶Dem.

Auctoritate presentiū inhibemus ne quis pro eo q̄ in oratorijs que in grangijs uestris habetis iterdū aliqui uestrū celebrāt procurationes: que rōne visitationis[r] debenť a uobis exigere: uel extorquere presumat.

De consecratione ecclesie uel altaris.

Alexander. iij.

ꝛ structure inferioris: ꝛ ita si mēsa fuerit remota vel aliquis de lapidib⁹ tāgēs mēsā ipsā: execratū est altare: ꝛ dz iterum ꝓsecrari. sed si aliquid addať altari non execrať: sed sacrū trabit ad se nō sacrum. ī. e. q̄ in dubiis.

b Sigillum. quod in lapide fit in consecratione.

c Diminutus. enormiter. ī. e. quod in dubiis.

Hec si altare motū fuerit: aut lapis ille solum modo superpositus qui sigillum[b] cōtinet cōfract⁹ aut etiam diminutus[c]: debet denuo consecrari. ¶Propter hoc uero ne quaquā reiterare suam consecrationem[d] ecclesia cōsueuit: licet id quidam canones[e] inuenire videant. ¶Ano. iij. tornac. epō.

Ua. f. ꝛ infra. Inquisitioni. t. r. r. q̄ in dio. tua licet tibi ecclesijs dedicationē impēdere: tam diebus dominicis quā priuatis[f]. ¶Dem indrosien. epō.

Quod i dubijs: ꝛ infra. Altare uero in quo tabula cui consecrationis benedictio pōtificali ministerio adhibeť: si mota[g] uel enormiter fracta fuerit: debet ñ imerito cōsecrari[h]. Nec negam⁹ quin oleū non cōsecratum: consecrato[i] possit oleo cōmisceri.

¶Dem compostella. archiepō. Proposuisti q̄ uenientib⁹ ad ecclesiam sancti iacobi ex diuersis regionib⁹ peregrinis: ꝛ uolentibus alijs ab alijs per contentiones ꝛ rixas altaris de nocte custodiā uendicare: homicidia cōtingunt fieri interdū: ꝛ aliquādo uulnera inferūtur: ꝛ infra. ¶. t. b. r. q̄ manēte ecclesia ꝛ altari ipsa recōciliari[k] poterit per aquam cū uino et cinere benedictam. ¶Dem.

Cum sis: ꝛ infra. Noueris igiť q̄ plura in ecclesia vna altaria[l] ꝛ plures episcopos simul poteris consecrare. ¶Dem.

d Cōsecrari. ipsū altare ꝛ nō ecclesia. Alia. n. est consecratō ecclesie ꝛ alia altaris: ut sequitur in littera.

e Canones. de consec. di. i. si motū. inuiť ibi q̄ ecclesia debeat consecrari: dū dicit si motū fuerit altare: denuo cōsecreť ecclesia: sed exponitur altare. i. mensa siue tabula ecclesia. i. altare quod est dicere si mota fuerit tabula cōsecretur altare. ber.

f Ua. q̄ ꝓuatis. quolibz ergo die possūt fieri cōsecrationes ecclesiaꝝ vel altarium. virgines etiā ꝓpter necessitatē diebus ꝓuatis veluz sacrum accipe possunt. xx. q. i. deuotis. q: necessitas legez non bz. de consec. di. i. sicut. et s. de consue. quāto. ꝛ sic magna necessitas hoc inducit ut ibi dicitur. ꝛ. ī. de reg. iur. qō nō est. ordines vero sacri nō conferunť: nisi certis diebus s. de tēpo. ordi. c. i. ꝛ. ii. lxxv. di. c. vl. ꝛ crisma certo tēpore cōficiť. ō cōsec. di. iiii. omni tē pore. qō in supficie potius cō tradicit. sed exponiť oi tēpore. i. oi anno ante pasca certo die. ꝛ q: ista certis tēporibus cōferunť: dubitauit: an idem eēt de consecratiōe ecclesiaꝝ.

g q Uod in dubijs. si mota. de consec. di. i. si motum. ꝛ. s. e. c. i.

h Cōsecrari. de hac consecratiōe dic ut. s. e. c. i. ꝓ quod intellige. quod hic dicit.

i Consecrato. ꝛ ita sacruz taq̄ dignius trahit ad se non sacrū. xiii. q. ii. nō estimemus ꝛ. ff. ō rei. ven. que religiosis. simile. ff. de solu. si alieni. ff. ō vsucapio. eum qui edes. secus si vinū apponatur sāguini. ī. titu. ꝓori. cuz marthe. §. quesiuisti. versi. preterea. ar. contra. q̄ minus dignum trahit ad se magis dignuz argu. s. de iurepatro. ex litteris. ꝛ. c. cum secundum. ꝛ ar. s. de offi. deleg. sup questionum. §. si vero duo sunt. Item ar. q̄ in reficiendis sacris vestibus filum non sacrum siue pannus non sacer potest appon: nec est opus noua consecratione. ioannes.

k p Roposuisti. reconciliari. Nota quando ecclesia debet consecrari uel reconciliari. Primo si dubitatur an sit consecrata. Idem de altari quod propter dubium debet consecrari. de consec. di. i. ecclesie uel altaria quia non dicitur iteratum quod nescitur esse factum. de consec. distin. i. solemnitates. i. sic est de baptismo. ī. de baptis. c. ii. ꝛ simile. lxviii. distin. presbyteri quos. ꝛ. §. se. Item si ecclesia est exusta tota uel maior pars debet iterum consecrari. de cōsecra. di. i. ecclesiis semſ. argu. ff. de contraben. emp. domum. si vero tectum corruerit: ꝛ parietes illesi remaneant: vel etiam modicum de ipsis parietibus destructum fuerit non debet propter hoc consecrari. ī. eo. ligneis. Et si tota ecclesia simul destructa fuerit uel maior pars debet iterum consecrari. si successiue sufficit aspersio aque benedicte. de consec. di. i. de fabrica. Pro remotione altaris uel fractura enormi non reconsecretur ecclesia. ut. s. c. i. Pro sanguinis effusione ꝛ pro adulterio debet tantum reconciliari. ut hic patet. ꝛ. ī. de adulte. significasti. ꝛ. argu. ī. e. c. vlt. arg. contra de consec. di. i. ecclesiis semel. sed illud intelligitur ꝺm hoc: q̄ sanguinis effusione uel seminis pollutione non consecratur. per quem debet fieri hec reconciliatio: dicitur infra eodem aqua.

l Cum sis. plura altaria. argu. contra bazianum. qui dixit q̄ consecrato maiori altari omnia alia altaria essent consecrata: si digito demonstrētur. argu. ff. de acqui. poſ. quod meo. §. si per venditorem. ℒ. ō natura. liber. si quis habens. sic plures clerici possunt ordinari. s. de tempo. ordi. de eo. ꝛ lxxv. di. q̄ a patribus. ꝛ plures episcopos potest consecrare. modica fuit hec dubitatio. sed non credebat: q̄ licet plures clericos posset ordinare q̄ posset plura altaria uel episcopos consecrare. ber.

a a Hec. altare. i. mensa altaris. sic exponitur de consec. di. i. si motum. quādoq; tabula consecrata de loco ad locuz moueť: nec tamē delecrať. de con. di. i. cōcedimus qō intelligo quādo nō est affixa ꝛ q̄ dicit motū. i. mutatū. quo ad formā ita q̄ formā amiserit ꝓ diminutionē uel augmentum cū hec sit forma rei. arg. x. q. ii. §. hoc ius. Idē si mensa altaris sit enormiter fracta q: consecrādum ē altare. ī. e. quod in dubiis. ꝛ. c. ligneis. Cōsecratio altaris ꝑcipue intelligiť i ꝺiunctione mēse. s. lapidis supioris

m i Ignets. parietibus. q̄diu parietes integri sunt: non est ecclesia reconsecranda: quia in parietibus consecratur ecclesia ꝛ non in tecto: aut si successiue repati essent. de consec. di. i. de fabrica. de hoc dictum est. s̄. e. ꝓposuisti. ꝛ de tabula. s̄. e. c. i. ꝛ que ibi dicta sunt: hic possent dici.

u c Onsuluisti. cimiteria. Sicut ergo ecclesia reconciliatur ita ꝛ cimiteriū: cum sit consecratuz ut hic patet: ꝛ illa corpa si discerni poterunt sunt exhumanda ꝛ extra cimiteriuz eijciēda. s̄. de sepultu. sacris. ꝛ eadē gaudet immunitate ecclesia ꝛ cimiteriuz. xvii. q. iiii. si quis cōtumax. ꝛ c. sequē. ꝛ ita idē iuris est i accessorio quod i p̄ncipali. s̄. de offi. dele. prudentiaz. §. vlt. cū suis ꝓcordātiis.

o Sicut i dedicationibus. s̄. e. proposuisti. ō con. di. i. si motū. ꝛ c. se. ber.

p c Um sicut. consecranda. nec ēt fundāda: nisi p̄us cōpetens dos fuerit ei assignata. ō conse. di. i. nemo. in aut̄. ut nullus sa. ora. domū §. i. col. v. ꝛ in aut̄. ut deter. sit nume. cleri. §. i. colla. i. vel si hoc omissum sit in fundatiōe sicut hic: nō dz consecrari ecclesia: nisi dos ei prius fuerit assignata. ut. xvi. q. vlt. pie mētis. i. q. ii. placuit. ꝛ hic: cum ad hoc ex debito teneatur fūdator: ut dicit in fi. Sed que erit cōpetens dos Rndeo: si sit monasterium: tunc dos dz esse tanta: q̄ p̄sbyteri diaconi ꝛ subdiaconi cātores ꝛ lectores possint ibi eē: ꝓut tradit̄ i aut̄. ut deter. sit nume. cle. §. i. Si vero alia ecclesia collegiata dos ad minus dz esse, p duobus. ar. s̄. de fi. p̄by. proposuisti. vii. q. i. illud. aut tribus. de cōsec. di. i. hec quoq;. ꝛ q̄ possit recipe hospites et ēpalia iura persolue. s̄. ō preben. de monachis. s̄. de sup. neg. prela. c. ii. Sz quid si episcopus consecrat vel fundat ecclesiam non assignata dote? dicit bazi. ꝛ bene: q̄ episcopus tenetur dotare ecclesiam: sicut tenetur prouideri illi quem ordinat sine titulo. s̄. de preben. c. ii. c. episcopus. ꝛ. c. cuz ꝫm apostolum. ꝛ hoc credo verum dummodo sine lesione ecclesie sue hoc facere possit: alias non nisi haberet proprium quia delictum persone cē. ut. xvi. q. vi. si episcopum. s̄. ō excep. cum venerabili. ꝛ tunc fundator dotabit eam: ꝛ posset ad hoc cōpel'i. ar. xvi. q. vl. pie mentis. ar. ad hoc. ff. de ritu. nup. qui liberos. ꝛ heres fūdatoris ad hoc tenet̄ in aut̄. de ec. ti. §. si aūt. ꝛ. §. si quis edificationē. col. ix.

q a Qua. cōsuetudine. No. ergo q̄ consuetudo que est ꝫ iuris naturā nō pdest: ꝛ ꝫ illud ius non p̄t p̄scribi. s̄. de cōsue. cuz inter vos. ꝛ. c. cū venerabilis. ꝛ. c. q̄to. ꝛ. c. vlt. vbi de hoc.

r c Jurisdictionis. puta iudicare cognoscere de causis instituere beneficia conferre: ꝛ omnia alia que assecutus est ep̄s in confirmatione. ar. s̄. de elec. trāsmissam. hec omnia committere p̄t ꝛ delegare vnicuiq; maiori vel minori. Sed ea que sunt episcopalis ordinis demandare nō potest in inferiorib⁹: puta clericos ordinare virgines consecrare crisma conficere ꝛ cōsimilia: que ministerium cōsecrationis desiderant. Sed que est ratio quare illa que sunt iurisdictionis possit committere clericis inferioris gradus: ꝛ non illa que sūt ordinis demandare? hec potest eē ratio iurisdictio sola voluntate ꝛ verbo cōmittitur sine delegatus fuerit sine ordinarius ꝛ reuocatur. s̄. de offi. dele. sup questionum. §. intentionis. ꝛ. §. porro. ff. de iudi. iudicium: ſz collatio sacramētorum non cōfertur sola voluntate vel verbo: imo facto est opus q; necessaria est visibilis vnctio et exterior: que est signū interioris vnctiōis in corde. s̄. de sac. vnc. c. vno. que ꝑpetua est ꝛ amitti nō p̄t: licet executio quādoq; suspendatur. i. q. i. q̄ quidē. v̄. si forte militie cē. ꝛ ita patet q̄ non possunt taliter demandari sicut iurisdictio uel reuocari ꝛ talia ꝓferri non possunt nisi ab eis q̄ habēt ea p̄ collationem. lxviii. di. p̄sbyteri quos. ꝛ sic reconciliatio talis nulla est: cū sacerdotes illi nō habuerunt potestatē illam p̄ talem demandationē. que ē ordinis episcopalis sicut consecratio. sed vnus episcopus alii episcopo potest hoc demādare. ꝛ per huiusmodi demandationem nihil ei committit: cum ipse episcopus habeat ea que ministerium consecrationis desiderant: et ei deest tantum auctoritas: quia in alienam messem falcem mittere non debz: nisi de volūtate ꝛ mādato illius cui⁹ ē dioceſ. vi. q. iii. scriptum ē.

s c Olleramus. Sed videtur q̄ ista sola tolerantia non sufficiat sibi: nisi iterum reconcilietur per episcopum: quia nulla fuit reconciliatio. ergo iteruz debet recōciliari. sicut si aliquis ordinatur ab eo qui ordinandi potestatem nō habebat iterum debet ordinari. lxviii. di. p̄sbyteri. ꝛ. j. de p̄sby. nō bap. c. i. ꝛ. iii. sed dic q̄ per talem tolerantiā ratam habet talem reconciliationem ꝛ incipit valere ex nunc cum prima nulla fuisset: ꝛ ita de nihilo facit aliquid. sic. iii. q. vi. hoc quippe. ꝛ ō cōse. di. ii. fuera. quia p̄t princeps mutare naturam rei. C. ō rei vxo. act. l. vna. circa princi. ber.

t S Jecclesia. ñ ꝓsecrata. no. q̄ dicit non cōsecrata: ergo multoforti⁹ cōsecrata. s̄. e. ꝓposuisti. sic ꝛ cimiterium si taliter polluatur reconciliari dz. ut. s̄. e. ꝓsuluisti. ar. q̄ si aliquis excommunicatus uel paganus ibi sepelitur sunt inde eijciendi: nec in ea debet celebrari ante eiectionē ꝛ aspersionez aque benedicte: licet consecrata prius nō fuerit: ꝛ parietes sunt radendi. de consec. disti. i. ecclesia. ꝛ. c. vbi. ꝛ. c. se. ꝛ ita ecclesia nō cōsecrata gaudet eodez priuilegio quo ꝛ cōsecrata: ut hic patet: ꝛ ħ est expressum. j. de immu. eccle. c. pe. ꝛ ita si aliquis illuc cōfugerit debet ab ecclesia defēdi. ꝛ hoc iō: q: locus ille auctoritate ep̄i dedicatus est diuino cultui: et quod semel deo ōdicatum est ad ꝓpha nos vsus redire nō debet. xii. q. ii. nulli liceat. ꝛ. s̄. de re. p̄mu. mācipia. ꝛ tamen grauius peccat qui sic deliquit q̄ in nō ꝓsecrata: sicut magis peccat ꝛ grauius punitur qui i maiorē p̄sonā q̄ qui in minorem: nam ex p̄sona consideratur iniuria ꝛ crimē. insti. de iniur. §. atrox. j. de sen. ex. cū illoz. ꝛ crimē augeē dignitate p̄positi. ff. de re. mili. omne delictū. §. i. Sed nunquid ꝛ isti violatores sunt dicendi sacrilegi ꝫm distinctionē sacrilegii: nō videtur. xvii. q. iiii. sacrilegiū. ſz credo q̄ rāq̄ sacrilegi iudicādi sūt. lz locus adhoc ꝓsecratus nō sit. ar. s̄. de fo. ꝓpe. cōquestus. ꝛ q; eodē p̄ vilegio gaudet ac si eēt cōsecrata. j. de imu. eccle. c. penul.

u c Lauet̄. ſz p̄ quē dz lauari? q̄ p̄ ep̄m tātum. s̄. c. pr. Jn ħ casu satis credo q̄ p̄ simplicē sacerdotē possit lauari: q: si itellexiſſz papa q̄ p̄ ep̄m deberet lauari illō dixisset sicut dixit i. p̄ri. c. p̄cedēti. cuz papa i vtroq;. c. scribat eidē: ꝛ q: dixit exorcizata lauet̄: q̄ fit p̄ simplicē sacerdotē ꝛ nō cū aqua bñdicta cū vino ꝛ cinere: cū q̄ recōciliatur ecclesia ꝓsecrata. s̄. e. ꝓposuisti. ꝛ ar. ad hoc. s̄. de tēp. or. cū i distrib uēdis. ꝛ. ar. de ꝓse. di. ii. c. fi. ar. tū. ō. j. de imu. ec. c. penul. ber.

a p Resbyter. p̄soluat. ꝓsiliū ē ut simul dicat oēs horas: ne superueniētibus occupationib⁹ aliquā horā dimittat. ꝛ itelligit ħ de clericis paupibus: quos ad opus rurale oportet exire: ut i lra patet alias suo loco ꝛ tpe dicende sūt singule hore.

b c Cōpetētibus. signatis cāpanis vel alio signo. s̄. de elec in cāis ꝛ. s̄. de offi. custo. c. i. ꝛ. i. di. ius militare.

c c A scholarib⁹. ħ exaudio: cū aliq̄ supueniēte necessitate ipe officiu suū pficē ñ p̄t. vii. q. i. illō. ꝛ facit ad ħ. s̄. ō vi. ꝛ ho. cle. ut q̄sq;.

d c Rurale. Clerici⁹. n. cui ecclesia ñ suffic̄: ex artificio suo victū ꝛ vestitum querat. xci. di. clericus victū absq; officii sui detrimēto. ꝛ xxi. q. i. c. i

e c Jeiunus de cō. di. ii. liquido. ō ꝓ. di. i. sacramēta. ꝛ di. v. ieiuni. ꝛ. c. ut ep̄i. ꝛ. vii. q. i. nihil. ber.

f c Succurrere. missam celebrando vsq; ad statutā horam: ut hic dic̄. i. nonam. de ꝓse. di. i. solent. vel vsq; ad tertiā quandoq;. xliii. di. non liceat. ħ in diebus cōibus.

g c Septenari⁹. Sūt septē hore sicut sunt septē dona spūs sancti. xxx. q. i. puenit. septē dies seculi: ꝛ septē etates quib⁹ ꝓpletis finiet mundus: septē petitōes i oratione dominica: septē psalmi penitēcia

les: itē septē diaconi: sicut septē candelabra. xciii. di. diaconi qui. Et ita septē sunt horæ ad quas tenentur sacerdotes: de aliis nihil dicit. vnde videt q̄ nō teneant̄ ꝫ certe tenēt. ar. ō. de p̄bē. cū fm apostolum. xci. di. c. i. ⁊. ii. ⁊. xcii. di. c. vlt.

b Uidā peculiares. i. spāles. de ꝯse. di. i. ⁊ ℔ attendēdū ē. ala.

i Nō fiat. non q̄ malus sit audire tales missas: ꝫ malū est ꝓpter talē dimittēr canonice statutas missas de die ut dicit̄ in fi. si. xxi. di. deniq; : vbi ꝓhibet̄ minori bridicē p̄ite maiore. ⁊ dare elemosynā nō ē peccatum: sed dare ad iactantiā malus est i. q. i. nō est putāda. ⁊. c. vide q̄tum. Et ita est ar. q̄ aliquid ꝓhibet̄ nō ꝓpter ℔ q̄ malū sit: sed ꝓpt̄ id quod ex eo sequi pot̄. ō. iureiuran. ⁊ si xp̄s. ⁊. xxii. q. i. in nouo. ⁊. xi. q. iii. nolite. lxiii. disti. §. verum.

k Cēlō ꝓ alia deuotione q̄si melius sit missas istas audire. q̄ alias canonicas de die.

l Onsuluisti. natiuitatis die. n. natiuitatis domini plures misse celebrant̄. de cōse. di. i. nocte scā. et celebrant̄ tres etiam misse ꝓpter mysterium: quoniā p illas tres missas repꝛesētatur triplex status scilicet status ante legē sub lege ⁊ status gratie. Illa que cantat̄ in nocte repꝛesētat statum illuꝝ qui fuit ante legē quando oēs erant i tenebris. vnde dicitur i missa illa ꝓphetica. Populus gentiū q ambulabat in tenebris. Secunda que dicit̄ i aurora: repꝛesentat ip̄s sub lege in quo iā incipiebāt expte scire xp̄m sed nō plene ꝓpt̄ dicta legis ⁊ ꝓphetaꝝ. ⁊ iō cātat̄ inter diem ⁊ nocte: ⁊ dicitur officium: lux fulgebit hodie. Tertia dicit̄ i die ꝓ q̄ designat̄ ip̄s gratie. s. p̄tis. vñ dī officiū puer natꝰ ē ⁊c. q̄ potes itelligē bis vīb⁹. Tres in natali debēt misse celebrari. Quaꝝ ꝑ ma sacrū xp̄i signat genituram. Altera venturi designat gaudia xp̄i. Tertia iam factum quod lex fore sacra designat.

m Necessitatis. ꝫ quā dicit necessitatē? Rñdeo si celebrant̄ de die ⁊ postea ēt moriat̄ aliqs vel ēt cā honestatis vel vtilitatis: ut si dicta missa ō die supueniat aliq̄ magna ꝑsona que velit missā audir̄ ar. ō. e. c. i. ⁊. ii. alias ꝯ sufficit q̄ vnā missā celebrat qs i die. de ꝯse. di. i. sufficit. ⁊ j. e. te referente: nec exp̄sse ꝓhibet̄ qn plures possint celebrari. ex eo q̄ dicit sufficit: vñ pōt vnā celebrare de die ⁊ altā ꝓ defunctis ⁊ quotiēs celebrat totiēs sumat corpus xp̄i ⁊ sanguinē. ō consec. di. ii. cōpimus. ⁊. c. tribus.

numerus a nobis implet̄: si matutini prime tertie sexte none uespere cōpletorij tēpore nostre seruitutis officia ꝑsoluamus: nam de nocturnis vigilijs idez ipse ꝓphet̄a ait media nocte surgebam: ⁊ cetera. ergo his temporibus laudes creatori nostro sup̄ iudicia sue iustitie referamus.

Ex concilio triburiēsi.

Uidam laicoꝝ habent in cōsuetudine ut ꝓ singulos dies audiant euāgeliū in principio erat uerbū: ⁊ missas peculiares[b] hoc ē de sancta trinitate: ⁊ de sancto michaele: ⁊ ideo sancitum est in eodē concilio: ut ulterius hoc nō fiat̄ nisi suo tēpore: ⁊ nisi aliquis uelit ꝓpt̄ reuerentiā sancte trinitatis: nō ꝓ alia[k] deuotiōe audire. Sed si uoluerint ut sibi misse cantent̄: de cadez die missas audiant ꝓ salute viuoꝝ ⁊ etiam defunctoꝝ.

Inno. iij. vigorēsi. epō.

Onsuluisti: ⁊ infra. Respondemus: q̄ excepto die natiuitatis dominice: nisi causa necessitatis[m] suadeat: sufficit sacerdoti semel in die vnam missam solūmodo celebrare.

Idem archiepō bracharēsi.

Onsilium nostrum: ⁊ infra. Requisisti utrū in diebus ꝓfestis[n] in quibus ad honorem sācti spūs: beate virginis: ⁊ sancte crucis missam celebrare cōtingit: hymnus angelicus[o] symbolum[p] ac prefatio[q] ꝓpria debeat decātari: ⁊ infra. Inquisitioni. r. t. r. q̄ apud nos in diebus ꝓfestis cū missarū solēnia in honorē beate virginis celebrāt̄ neq; hymnus angelic⁹ neq; symbolum decantat̄: licet in missa ꝓpria prefatio decantet̄: ut inter cōmemorationē ⁊ solēnitatem differē ria ostendat̄: vnde te deum laudamus regulari[r] dimittit̄ quā dicat̄ in laudibus matutinis.

Idem clericis sācti. p. magaleñ.

Ex parte uestra: ⁊ infra. Ysdo stul. v. t. r. q̄ semp̄ sacerdos vīno[s] ꝓfūdere[t] debet postquā totū[u] accepit eucharistie sacramētū: nisi cū eodē die aliam missā debuerit celebrare: ne si forte[x] vinuꝝ ꝓfusionis

n Onsilium. ꝓfestis. i. priuatis quasi ꝓcul a festo.
o Angelicus. s. gloria in excelsis deo.
p Symbolum. i. credo in vnum deum.
q Prefatio. prefatio beate virginis habetur. lxx. di. sanctorum. reliquas habes de consecra. di. i. inuenimus.

acciperet: celebrationē aliaꝝ impediret.

Idem. j. quōdam archiepiscopo lugdunēsi.

Um marthe: ⁊ infra. Quesiuisti que sint forme uerboꝝ quas ipse christus expressit cū in corpus ⁊ sanguinē suū panem substantiauit ⁊ vinum: illud in canone misse quo ecclesia utitur generalis adiecerit: quo nullus euāgelistaꝝ legitur expressisse. Cum. n. in euāgelio sic legat̄. Accipiens calicem gratias agens benedixit: ⁊ dedit discipulis suis dicens. Bibite ex hoc oēs: hic est enī sanguis meus noui testamēti qui ꝓ uobis ⁊ ꝓ multis effundet̄ in remissionē peccatorū in canone misse sermo iste videlicet mysterium[a] fidei uerbis ipsis interpositus inuenitur. vnde cū ñ euāgelista christū hoc dixisse[b] testetur miraris q̄ aliquis assueꝛare tētauerit cum aliquid plus dixisse quā aliquis euāgelistaꝝ asseueret. Uerū si formaꝝ ipsius canonis inspicias diligēter: ꝓt̄ hoc de quo tua fraternitas requisiuit alia duo[c] videlicet eleuatis oculis in celum ⁊ eterni testamenti poteris in ipso canone reperire que in textu euangelico nō legūtur. Sane multa[d] tam de uerbis quā de factis dominicis iuenimus ab euangelistis omissa: que apostoli uel suppleuisse ꝟbo uel facto expressisse legūtur. Paul⁹. n. in actib⁹ apostoloꝝ sic ait: meminisse nos oportet ꝟbi dñi iesu qui dixit: beatius[e] ē dare quam accipe. hec nullus quattuor euāgelistaꝝ descripsit: null⁹ etiam hoc expressit quod pau. de christo ad corinth. scribēs ait. visus est plus quā quīgēties fratrib⁹ simul: deinde visus ē iacobo. nouissime autē tāquā abortiuo[f] visus est ⁊ mihi. Ipsi ēt euāgeliste mutuo int̄ se suppleuisse legunt̄: que ab eoꝝ aliquo uel aliquib⁹ sūt omissa[g]. vñ cū tres euangeliste posuerūt hoc ē corpus meū solus lucas adiecit quod ꝓ uobis tradet̄. ⁊ cū matheꝰ ⁊ marcꝰ dicāt ꝓ multis: lucas dicit ꝓ uobis. matheus autē in remissionē peccatoꝝ adiūxit. Ceterū ea que addūtur in canone misse possunt ex aliis locis

r Regularius. i. regulare ē ut dimittat̄ nō ut dicat̄. simile vii. q. i. §. cū āt. ibi. n. ꝓpatiū pōnt̄ electiue: hic pōnt̄ negatiue sicmin⁹. i. non. ff. de tributo. illud.

s Expte. vino querebat̄ quo ꝑfūdere ꝺz sacerdos manus suas respondit q̄ vino.

t Perfundere. man⁹. s. p⁹ ceptionē corꝑis ⁊ sanguinis dominī.

u Totum. bene dicit quia vel totum recipiat uel nihil. ō cōse. di. ii. compimus.

x Ne si fōte. q: sacramēta a ieiunis sūt ꝓcipienda. vii. q. i. nihil. de ꝯsec. di. v. ut ieiuni. lxxv. di. qō a p̄rib⁹. ⁊. ō. ō tēp. oꝛ. lras. Jō dicit forte: q: quo rūdā ē opio: q̄ ꝯqd admiscetur sāguini: sāguis efficit̄. ar. ō. ti. pr. qō i dubiis ⁊ fm illos q ꝑfusionē accepit ieiun⁹ erit ꝫ poti⁹ vī dubitatiuū illō forte. ⁊ illa opi. ℔ euacuat̄. ꝫ magis affirmatiue vī poni qō cōsuetudo iterp̄tat̄: q: sic obseruat̄ q̄ ē optia legū iterp̄s. ō. ō ꝯsue. cū dilect⁹. sic pōnit̄. xxxiii. q. ii. quos de⁹. ⁊. j. e. §. ex eoō. i fi.

a Uz marthe. mysteriū istud ē ꝟbū ō quo quesiuit. l. ꝯs adiecit illō i canone misse.

b Dixisse. ar. ii. q. v. ꝯsuluisti ō. de trāsla. int̄ corꝑalia. ꝫ ℔ cū rōne ē additū. xxxiii. q. ii. quos de⁹. ⁊. j. e. §. ex eoō. i fi.

c Alia duo. s. eleuatis oculis in celum: ⁊ eterni testamenti: ꝓt sequitur.

d Multa. multa. n. seruat ecclesia que ab apostolis nō sūt tradita: que tñ cū sint lōga cōsuetudine approbata: nō sunt minoris auctis. ut. xi. di. ecclesiastica ꝫ. xii. di. illa.

e Beatius est dare. xvi. q. i. p̄dicator: q: dādo placet homo accipiendo displicet. vnde vīus. Temporibus nostris quicunq; placere laborat. Det: capiat querat plurima pauca nihil.

f Abortiuo. Paulus appellat seipsū abortiuū: q: sicut fet⁹ abortiuus cū labore ⁊ angustia ⁊ attractione ad lucē attrahit̄. ita paulus cum attractione venit ad fidē. xxiii. q. iiii. displicet. ⁊. c. quis nos.

g Sunt omissa. nā qō legibus omissum ē supplēdum ē a iudice. ff. de testi. quēsitū. ⁊. ō. de elec. cuꝫ nobis. ⁊ dñs qñq; diminute dixit. xvi. q. vii. ⁊. hoc dixim⁹ ⁊ ipsius facta supplemus. ⁊ ōria suis factis facimus ⁊ iuste ꝑ vsum ecclesie diu factum ad hoc ut iustum p̄sumi debeat de ꝯse. di. ii. liquido. ⁊ sufficit q̄ a liquido sit diu seruatuꝝ ad hoc ut p̄sumi debeat uel apostolū uel aliū iustum auctorem habuisse. xi. di. ecclesiastica ꝫ. xii. di. illa.

b Probabilius.no.arg.q̄ exquo q̄q̄z leuauit q̄ postea leuauerit.i.q.i. iudices.i fi.ꝛ ē.ar.ex eo q̄ quis facē ꝯsueuit.xxviii.di.qꝛ sunt culpe.j.de pignillo vos.ff.de vsu.qui semisles.i.rñ.ff.de vi.tri.ꝛ ole.leg.ex vsu.ff.ō pecu.leg. dñs sticho.§.testō.ff.de fū.instru.cū delanionis.§.asmā.ꝛ.ff.de le.i. si duus ppl'm.§.si numer⁹ nūmoꝝ.ꝛ.ff.ad mace.inter.§.q̄ dr̄.io.

i Et eterni.ℏ oñdit quare adiectum fuit ꝛ eterni.ber.

k Immobile pseverat.C. ō fa.sa.ec.l.i.C.ō test. quoniam idignum.xiii.q.ii.c. viti.

l Nō valet.ābulatoria eni ē voluntas ōfuncti vsq ad sūm vite exitum.ff.ō adimē. le.l.tm.ff.ō dona.inter vi.ꝛ vx. cū hic status.§.pīntiā.ꝛ.C.ō codi.l.iiii.ꝛ.C.q testa.fac. pos.si qs.vñ pōt mutari testa mētuꝝ ēt si pactū iteruenit ne possit mutari.C.de pac.pactū q̄ dotali ēt si fuerit p̄nci pē ꝯfirmatū ar.C.ō testa.oi uz qꝛ nemo hāc legē sibi dicē pōt.ut a pōi testamento sibi recedere nō lz.ff.de leg.iii. si quis in p̄n.i.rñso.

m Bicētes.de cōsecra.di.ii. ego berengarius.

n Sanguinis veritatem .de corpe xp̄i tres sūt opi. vna dicit q̄ illa substātia que p̄sus fuit panis.ꝛ vinū.postea fit corpus ꝛ sāguis xp̄i.ō ꝯse. di.ii. panis i altari.ꝛ.c.qꝛ corp⁹. secunda tz q̄ substātia panis et vini desinit eē.ꝛ tñ accidētia ipsoꝝ remanēt.s. sapor color ꝛ pōdus.ꝛ sb illis accidētib⁹ ē corp⁹ xp̄i.ꝛ hāc approbat.ē.de sū.tri.ꝛ fide catho.c.i. tertia dicit q̄ remanet substātia panis ꝛ vini.ꝛ i eodē loco ꝛ sub eadē spē ē corp⁹ xp̄i.io.

o Exēplū.ō ꝯ.di.ii.nō oportet.nec.n.ꝛ.c.forte dicas.ꝛ.c. in quibus.ꝛ.c. semel mortuus est.

p Sacramētū.i.q.i.multi secularīū.ō ꝯ.di.ii. sacrificiuz.

q Veritas sicut ipsi heretici dicunt.

r Mysteriū fidei. de cō.di. ii.forte dicas.ꝛ.c.i quibus et c.semel mortuus.ꝛ hic ostendit q̄re dicatur mysterium.

s Sacramētuz.i.sacre rei signuz.de cō.di.ii.sacrificium.

t Secūdum ē sacramētū de eo.di.ii.hoc ē quod dicimus. ꝛ.c.dupliciter.

u Sed p̄mū.s.forma panis ꝛ vini ē sacramētum gemine rei.i.corpis xp̄i. ꝛ vnitatis ꝛ ita est figurans tantum.

x Secundum.i.corpus xp̄i ē sacrz.s.vnitatis.ꝛ ē res sacri.s. spērum panis ꝛ vini.ꝛ ita ē signans ꝛ signatuz.

y Tertiuz vō.s.vnitas ē res siue signatuz gemini sacramēti.i.duoꝝ sacramētoꝝ.p̄cedētium.i.corpis xp̄i.qō ē sacramentum vnitatis ꝛ spēs panis ꝛ vini que sunt sacrm corpoꝛis xp̄i.ꝛ ita istud ꝛtium ē tātū signatuz p illa duo sacra spēs panis ꝛ vini ꝛ corp⁹ xp̄i. p̄mū vō ē tātū sacrm signās. scōm ē signās ꝛ signatum tertium est signatum tantum.

z Credimus. cōcludit ex p̄missis solutionez principalis qōnis.ꝛ de hac habes.xi. di. ecclesiasticarum.

euāgelij cōprobari. Joannes enīz suscitationē lazari describēs: iesum sursū oculos leuasse asserit ꝛ dixisse pater gr̄as ago tibi quoniā audisti me:ꝛ infra. Si tūc igit̄ in celū oculos leuauit ad patrē:cū ad corpus exaie animā lazari reuocauit: probabili⁹ᵇ esse vr̄ q̄ tūc oculos leuauerit ad patrē in celū:cū panē et vinū in corpus ꝛ sāguinē ,ppriū cō mutauit. Ceterū sicut superius est expressū cū in tex.euangelico noui testamenti ponat̄:hic interponit̄ ꝛ eterni nā uet⁹ testamētū q̄d hircorū ꝛ vituloꝝ fuit sāguine dedicatū tēporalia ,pmittebat. Nouū autez quod ē christi sāguine cōsecratū:,pmittit etna:ꝛ ideo testamētū illud fuit uetus ꝛ trāsitoriū:hoc autē nouū est ꝛ eternū:uel ut utamur alia rōne. vñ nouū.i.ultimū esse describitur:inde eternū.i.ppetuū cōprobat̄:nouissimū eteni homis testamentū morte imobile[k] ꝓseuerat:qꝛ testatoris obitu confirmatur:iuxta quod apostol⁹ testamētū in morte asserit ꝯfirmatū:alioquin nō ualet[l] dū vixerit qui testat̄. Preterea nō solū scriptura sed etiā ,pmissio dicit testamentū:iuxta quod apostolus ipse scribit:ideo noui testamēti mediator ē: ut repromissionē accipiāt qui uocati sūt hereditatis eterne. Sic ergo intelligi debet quod in ipso canone reperit̄.hic est enī sanguis meus noui ꝛ eterni testamēti idest noue ac eterne promissionis .s.ꝯfirmatoꝝ:sicut dñs repromittit qui māducat inquiēs carnē meā ꝛ sāguinē meū bibit:habet vitā eternā. Ex eo autē vbo de quo mouit s.t.questionē videlicet misteriū fidei munimentū erroris:quidā trahere putauerūt dicētes[m] in sacramēto altaris nō esse corpoꝛis christi ꝛ sāguinis ueritatē[n]:sed imaginē tantū ꝛ speciē ꝛ figurā:,p eo q̄ scriptura interdū cōmemoꝛat id quod in altari suscipit̄ esse sacramentū ꝛ mysteriū ꝛ exemplū[o]:sed tales ex eo laqueū erroris incurrūt:q̄ nec auctoritates scripture cōueniēter intelligūt:nec sacraméta dei suscipiūt reuerēter. Si enī quia figura ē sacramentū[p] altaris : ueritas[q] esse negatur:ergo nec moꝛs nec resurrectio christi: cum figura sit: ueritas est credenda: siquidem mortem et resurrectionem christi similitudinē ꝛ imaginē esse apostol⁹ manifestat christ⁹ inquiēs mortuus est ,p delictis nr̄is:ꝛ resurrexit ,ppter iustificatiōem nr̄am . Apostoloꝝ etiam p̄ceps petr⁹ sic in epistola sua scribit. Christus passus est ,p nobis relinquēs uobis exēplū ut sequamini uestigia eius. Sic ergo tā moꝛs

x Illa duo.sacra que fluxerunt de latere xp̄i.s.aquam ꝛ sanguinē .i.e.in quadaz.

y Veritas.i.caro ꝛ sanguis.

z Et figura.i.species panis ꝛ vini.

a Trāsubstantiant̄.ita quod desinit ibi esse aqua ꝛ vinum.

christi quā eius resurrectio est exēplū ut ꝛ nos peccato mortui iusticie iā uiuam⁹. Quare si non fuit ueritas:qꝛ fuit exemplū:ergo nec uere mortu⁹ fuit christ⁹:nec uere a moꝛtuis resurrexit. Sz absit a fideliuz coꝛdib⁹ erroꝛ iste:cū ,pheta de ipso testet̄:q̄ uere lāguoꝛes nr̄os ipse tulit:ꝛ dolores nr̄os ipse portauit. Dicitur tamē misteriuz fidei quoniā aliud ibi credit̄ quā cernatur:ꝛ aliud cernit̄ quā credat̄ cernitur speciē panis ꝛ uini:ꝛ creditur ueritas carnis ꝛ sāguinis christi ac uirtus unitatis ꝛ charitatis:ꝛ ifra. Distiguēdū est tamē subtiliter inter tria que sūt in hoc sacramēto discreta:uidelicet formā uisibilem ueritatē coꝛpoꝛis ꝛ uirtutē spūalez forma est panis ꝛ uini:ueritas carnis ꝛ sāguinis:uirt⁹ unitatis ꝛ charitatis. Primū est sacramētū[e] ꝛ nō res.secūdū[f] est sacramētū ꝛ res.tertiū est res ꝛ nō sacramētū. Sed primū[g] est sacramētū gemine rei:secūdū[h] est sacramētū uni⁹:ꝛ alteri⁹ res existit.tertiū[i] est res gemini sacramēti. Credim⁹[j] igit̄ q̄ formā uerboꝝ sicut in canone ꝛperit̄ ꝛ a christo apostoli: et ab ipsis coꝝ acceperint successoꝛes. Quesiuisti etiā utꝝ aqua cū uino in sanguinez ꝯuertat̄. Sup hoc autez opiniōes apud scholasticos uariāt̄. Aliquibus enī uidet̄ q̄ cū de latet̄ christi duo p̄cipua fluxerint sacramenta redēptiōis in sanguine ac regeneratiōis in aqua in illa duo[k] uinū ꝛ aqua: que ꝯmiscētur in calice: diuina uirtute mutātur: ut in hoc sacramēto plene sit ueritas[l] ꝛ figura[m]. Alij uero tenēt:q̄ aqua cū uino transubstāniat̄[n] in sanguinē : cū in vinuz tñ seat mixta uino licz phȳsici[o] ꝓtrariū asseuerēt:qui aquā a uino p artificiū posse asserūt separari. Preterea pōt̄[p] dici:q̄ aqua nō trāsit[q] in sanguinē sz remanet p̄ioris uini accidētib⁹ circūfusa:ita q̄ uini saporē assumit:quod inde ꝯuincit̄ qꝛ si post calicis ꝯsecratiōez aliud uinū mittat̄ i calicē:illud quidē nō trāsit i sanguinē:nec sāguim ꝯmiscet̄ sed accidētib⁹ p̄ioris[r] uini ꝯmixtū coꝛpoꝛi:gd sub eis latet undiqz circūfundit nō madidās circūfusū.ipsa tñ accidētia uinū appositū uidēt̄ afficere qꝛ si aqua fuerit apposita: uini saporē assumit. Cōtigit igit̄ accidētia mutare subiectū:sicut ꝛ subiectū ꝓtigit accidētia ꝓmutare: cedit quippe natura miraculo:ꝛ uirt⁹ supra ꝯsuetudinē opat̄. Sz nec icōuenies credit̄ aut absurdū.si aqua in coꝛpe xp̄i eē credat̄ cū legat̄ de ipsi⁹ coꝛpe ,pcessisse:ꝛ ifra[s] . Uez iter opiniōes predictas illa ,pbabilioꝛ[t]:

b Physici.qui dicunt. q̄ aqua ꝛ vinum nō commiscetur p̄ minima.i. nō ita q̄ ifepabilia sint sz talis sepatio ipossibilis vel difficilis vr̄ positq̄ bn admixta sūt.ar.ff.de aeqre.do. adeo.§. cum qs.ꝛ de cō.di.ii.cū. oē.versus finem.

c Pōt dici. hec est tertia opinio.

d Trāsit.ō istos ē qꝛ si qs sūpserit hāc aquā cū sanguine. tā nō erit ieiun⁹ .ꝛ ita illa die non poterit ꝯficere.s.e. ex pte. sed ō. de ꝯse.di.ii. relatum.ꝛ.s.e.ti.cō suluisti .ꝛ.c.ex pte.

e Prioris.lz logici dicāt:q̄ accidentia nō possint ꝓmutare subiectū q̄ ꝓrum ē secunduz naturā. sed hic natura cedit miraculo.vt lra dic

f Et infra.sub hoc i.ponit̄ alia opinio que ponit̄ i antiqua cōpilatōe que ē.j.e. ti.in quadam.

g Probabilioꝝ. nū quid hoc diffinuit ut papa nobis ,pbēs alias opiniones an ut doctoꝝ ut non ꝯponat nob necessitatē . eius ergo opinio ē ꝯplectenda.ut s. de fer. capellan⁹ ꝛ tñ nō vr̄ aliquā reprobare.s. de resti. spoli.litteras.

h Cum vino.idest vinum aquaticum. non enim transeūt duo in sanguinem. sed vinum quod aquaz sibi incoꝛporabit .ꝛ ita exponе aquam cum vino idest compactum uel compositum ex eis. hec expositio est secundum illam opinionez que asserit: q̄ aqua cum vino transubstantiatur i sanguinem :ꝛ illa ,probabilioꝛ est ut dicitur hic.

i Elucear. alias elucescat.

k Populi multi. ō con.di.ii. cum omne.ꝛ distinctōe.iii. proprie.

l Suscepit ipse.de con.di.ii.in christo patri.

m Idem est ratione. arg. vbi cadē ē rō dz eē idē ius. ff. ad. l. acquil. illud. equitatis enim rō similia iura suadere videt. C. ad. l. fal. l. vl. t. ō. de cōfir. vti. cum dilecta. vbi de hoc.

n Inuestiger. sz q̄re papa ponit hunc casū i hāc dubitationē. vtrū habeat locū hic illa distinctio uel nō. cū augu. dicat q̄ non ꝓ valde malis ꝓpitiationes sūt. xiii. q. ii. tempo. Forte iō q: dubiuz est qui mediocriter mali appellāt. s. n. illi tātum appellāt mediocriter mali q nō decesserunt i aliquo mortali peccato. sed tātū i venialibus peccatis. sed hoc idē est q̄ mediocrit boni. si āt appellat illos mediocrit malos. qui decesserunt in aliquibus mortalib⁹ peccatis. nō tn valde magnis. obstat. xiii. q. ii. ꝓ obeuntibus. vbi dr q̄ ꝓ nullo ē orādum qui decesserit i mortali peccato. Itē si pcessit ꝓ illis qui ō cesserunt i mortali peccato. pone q̄ ali q̄liter elemosyne et orones valeant ad tollēdā ptē illius pene. scz hoc possūt tot orones t elemosyne fieri q̄ pena tollat tota. t ita dānatus saluabit. ad hoc possz dici. q̄ mediocriter mali dicunt q̄ habūt multa venialia. mediocrit boni qui pauca. uel melꝰ dicas q̄ mediocriter mali dicunt. q̄ mortalia ōmisserūt pcata. lz venia t i quib⁹ nō est necessaria iscriptio. ff. d accu. leua. t in q̄b⁹ ꝓcurator ōstitui pōt. ff. an ꝓ aliū cause. ap. ex. pos. l. i. t fm hoc dicas. q̄ si vnus de nari⁹ aliquātā ptez pene tollat siue q̄rtā siue tertiam: secūdus tollat rātū. tantum dico i ꝓportōe sed nō in q̄ntitate. fz bēt si totus mund⁹ effunderet sp aliqd remaneret. idez pōt dici de indulgētiis que fiūt i dedicationibus ecclesiaꝝ. b.

o Oe hoine. necessitatez. q: forte dies festus imineret uel fum⁹ alicui⁹.

p Quālibz. i. aliq̄ cunq; illa sit. xvi. q. i. mulier. t. i. q. vii. si quis omnem.

q Supplīs. i. tacitis. quia ñ dicit illa vba q̄b⁹ cōficitur corp⁹ xp̄i.

r Pretendit. i. fingit se celebrare.

s Falsa. q: populus vana simulatione non est fallendus. xxvii. di. q̄ interrogasti. t. C. de la. li. tol. l. i. §. sed t qui.

t Que vis. sūt periculis grauiora io. sic expōit. i. manifestis periculis.

u Grauiora q̄si diceret grauiꝰ ē peccare occulte q̄ manifeste. xii. q. ii. certe. xi. q. iii. ꝓcipue. ō i hoc. n. periculosius ē. q: occulte peccās nō bz qui eū corrigat: alio āt respectu magis peccat qui publice peccat q̄ qui occulte. q: p̄stat aliis exēplū delinquendi. vt in. d. c. p̄cipue. q: peccatū suū tuetur rōibus. t sic intelligit illō. xxxii. q. iiii. nemo. t. xiii. q. v. penale. Tan. itelligit ut iacet lra quoniā grauiꝰ peccat sacerdos criminosus q simulat celebrare t nō celebrat. q̄ si criminosus celebraret: q: i ꝑmo casu i pluribꝰ delinquit. deū. n. offendit t ꝓximū decipit. In scdo casu solū deū offēdit: t iste ē bonꝰ itellectꝰ. q: talia remedia nullus dz inuenire. q: falsa sunt ex eo q̄ nō ꝓficit. cum videat ꝓficere. t tō grauiora sunt q̄ vera pericula peccatoꝝ qui ꝓficit. t hoc innuit bn̄ littera seguens.

x Grauit. sic pz q̄ quicūq; ē in mortali peccato. celebrare nō dz. vi. di. testamentū. t de cōsecra. di. ii. quotidie. t. i. q. i. sacerdotes sacrosācta. t ois talis suspēsus ē quo ad se. ō. coba. cle. t multi. c. vlr. sed nō quo ad alios ut ibi: nisi sit symoniacus uel notorius fornicator: quoniā illi suspēsi sunt quo ad se t quo ad alios. ut xxxii. di. §. rex nullus. t. c. ꝑter hoc. t. ī. de symo. tāta. Sz nunqd talis sacerdos pōt celebrare si bēat ꝓtritionē cordis q: forsitan dū ista necessitas celebrādi: nō pōt hre cui cōfiteat? satis pōt dici q̄ sic: dum tn̄ bēat ꝓpositū satisfaciēdi: t illud postea q̄cito pōt ꝓfitear. ut. ī. de sen. exc. decetero t. c. a nob. ii. t. c. q̄uis. t. xxvi. q. vi. qui recedunt. de cōse. di. ii. quotidie.

uestiget.

Idem rectorib⁹ romane frat. De homie: t infra. Quesiuisti quid de incauto presbytero videat q̄ cū se sciat i mortali crimine cōstitutū: missā solēnia que nō pōt ꝓpter necessitatē quālibet⁹ intermittere: ꝓpter sui facinoris cōsciē tiā dubitat celebrare: pactisq; ceteris circūstantijs missā celebrare se fingit: t suppressis⁹ uerbis quibus conficit corpus christi panē t vinū tantūmodo pure sumit: ita credēs ꝓ id quod pretendit populo satisfacere: ut ꝓ hoc quod intēdit deū nō debeat ꝓuocare. Cum ergo falsa⁸ sint abijciēda remedia: que ueris⁹ sūt periculis grauiora¹⁰: licet is qui pro sui criminis cōsciētia reputat se indignū peccet grauiter¹¹ si se ingerat irreuerēter ad illud: grauius tn̄ uidetur offendere qui sic fraudulēter illud presūpserit simulare: cum ille in soliꝰ misericordis dei manū incidat: iste uero non solū deo: cui nō reueretur illudere: sed populo quem decipit se astringat.

Idem Ferrarien. epō. In quadam nostra⁸ decretali epistola asseris te legisse illud fuisse nefariū opinari: quod quidā dicere presūpserūt in sacramēto uidelicet eucharistie aquā in fleuma conuerti: nā t de latere christi non aquā: sz humorē aquaticū mentiūt exisse: t infra. Nos igit ad tue supplicationis instātiā respōdem⁹ᵇ: q̄ quidā direrūt sed errauerūt christū nō fuisse uex deum sed adoptiuum ut miseri arriani[c]. alij christum nō fuisse uex hoiem sed fantasticum: ut impij manichei. Sed aduersus huiusmodi hereses ioānes apostolꝰ i epistola sua loquit dicēs. Tres sūt qui testimoniū dāt i celo: pater uerbū[d] t spiritꝰ scūs: t hi tres unū sūt. ꝑ hoc intēdēs ostēdere q̄ christꝰ sit uerus deus: t tres sunt qui testimoniū dant in terra: spiritꝰ aqua t sanguis: per hoc intēdens ostendere: q̄ christus sit uerus homo: nam ad esse hois duo pricipaliter[e] exiguntur: videlicet corpus t aia: ex quox coniūctiōe[f] uerus homo subsistit. Ꝑter hoc autē q̄ in articulo mortis christus iclinato capite tradidit spiritū: de quo uoce magna clamauerat: pater in manus tuas

a Ad q̄dā. nostra. ō. e. cū marthe. sz illa opinio remota est modo inde.

b Respōdemꝰ ad q̄nē magistri bug. epi ferrarien. qui opi. p̄dictā secutus fuit ꝓ dicebat. n. bug. si illa fuit vā aqua que de latere xp̄i exiuit nō intelligebat q̄liter ꝑ illā ꝓbatur q̄ xp̄s sit verus hō: nec itelligebat scōm hoc auctoritatez illā ioānis apostoli: nec glosā ibi positā tres sūt qui testimonium dāt i terra spūs aqua t sāguis: t bi tres vnuz sunt t glo. sup illo loco sic se habet spiritus idest humana anima que emisit in passione aqua t sanguis que effluxerunt de latere christi: sed dato q̄ illa aqua nō fuisset aqua: sed aqueticus humor humani corporis: tam auctoritas apostoli q̄ glosa intelligibilia sibi videbantur. vnde que fuit a domino papa: ut exponeret sibi predictas auctoritates t glosam: t ipse respondet.

c Arriani t bonosiani. xxiii. questione. iii. quidam versi. bonosiani: sed arriani sunt illi qui direrunt filium non coeternum patri. xxiiii. q̄one iii. quidam. v. arriani. de secta manicheorum non habet. xxiii. q. iiii. quidam. sed forte alibi. ber.

d Verbum. pater dedit testimonium deitatis: quando dixit hic est filius meus dilectus in quo mihi bene complacui: filius dedit testimonium deitatis quando in montem transfiguratus potentiam deitatis t spēm eterne beatitudinis ostendit: spūs ēt sanctus dedit testimonium deitatis quando super baptizātum in spetie columbe requieuit uel quando ad invocationem nominis xp̄i corda credentiuz adimpleuit.

e Principalit. t ita christus ē duo neutri generis: quia t est deus t homo. ī. de here. cum christus. lau.

f Coniunctione. i. ex quibus coniunctis inuisibiliter.

g Vitalē. fm q̄ physici diuidūr spūm vitalē. s. aiam. laur.

b Humanū. cū nō possit hre i sicco. ar. xxxii. q. ii. moyses. nec corp⁹ hūanū vegetari potest: nisi p̄ anmā. nā si aliq̄ spūs malign⁹ corpus mortui bois subintret. ut. xxvi. q. v. nec mox. nō tū illud vnificat nec vnū cū illo efficit: sz illud mouet ad istar vēti qui larua subintrat: z mouet ipsā.

i Bixisz. sic. s. de trāsla. int̄ corpalia. z. s. ō decī. ad audiē tiā. z ē ar. nō eē recedēdū ō facili a forma vbox. j. de spō. exlrīs. z. C. de lib. p̄te. l. iii. ff. ō iure do. pmittēdo. Et h̄ si iuri ꝓsonat: alias ad iurisperiti in terp̄tatōm recurrēdū ē. ff. de vsufruc. leg. si alij. ar. s. de cō sue. ex lrīs. j. de. v̄. sig. p̄terea z. ff. de leg. iii. nō aliter.

k Adoyses. sic ō ps. di. ii. reuera. Hic ḡ exigit̄ expressa similitudo iter ea que sunt i nouo testō: z ea q̄ sunt i veteri. a libi nō exigit̄ diuersitas ne videamur indaizar̄. ar. s. ō sac. vnc. c. vno. v̄. vex tamen victionis cē. lau.

l Illis. s. in frigiditate z caliditate siccitate z humiditate quā q̄uenientiā physicox p̄ius ē assignare.

m Olētes. sincopa. de cō. di. iiii. rettulerūt vnde vsus. Sincopa de medio tollit qō epenthesis auget. ō istis figuris dicitur. j. de v̄. sig. fœnus.

n Sub pena. z ita nō ē canō late snie: sz potiꝰ ferende. s. ō iurepa. relatum. vbi de hoc.

o Diuinū officiū ad qō ēt sine isto p̄cepto tenent̄. s. e. p̄esbyter. z ita q̄ h̄ p̄ceptū facient iobediētiā. ar. s. ō ma. z obe. illud: q̄ peccatū paganitatis incurrit q̄sq̄s sedi ap̄ obedire cōtēnit. lxxx. di. si qui sūt p̄sbyteri. z infidelis eē q̄uinc̄ : et si fidelis eē videat̄. xiii. q. i. scendū. sz h̄ nō ēst vex : imo q̄ est multi punirēt ō iobediētia q̄ ē grauissimū peccatū: ut ps p̄ tura p̄dicta. Sz dicas q̄ q̄ canonis iobediētiā incurrit: cū eo mitiꝰ agit̄ q̄ cū eo qui iudicis iobediētiā incurrit. ar. j. de cle. exc. mini. si celebrat. z. ff. de arbi. celsus. ber.

p Sane quersēt̄ sub fidelibus clausibus ne sinistra manus ad ea possit extēdi. j. de custo. cuclia. c. i.

q Inclinet. flexis genibus z pot dicēt̄ ista vba: Salue lux mundi: vbū p̄ris hostia va: vina caro: deitas integra : verus hō. vel ista. Trāsubstātientur res iste i corp⁹ z sāguinē tuuz die ad honorē z laudē nomis tui ad cōfessionē peccatox z ad salutem aiax nostrax vel oratione dīnicā. vba ista transubstātient̄ res iste cē. debēt. dici anteq̄ hostia eleuet̄ ante illa vba. hic ē sanguis me⁹ cē. Postea nō dīt dici: cū iā sint trāsubstātiate i corp⁹ z sāguiez

r Punit̄. ad arbitriū iudicis cōmendo spiritū meum: manifeste probatur q̄ ipse spiritum habebat nō solum flatū vitalem⁸ sed animā rationalē de qua predixerat: tristis est anima mea usq̄z ad mortē: z potestatē habeo ponendi animā meā et iterum sumendi eam. Per hoc autem q̄ vnus militū lancea latus eius aperuit: z cōtinuo sanguis exiuit z aqua: probatur aperte q̄ christus uerū corpus habebat. Nam de fantastico corpore nec sanguis nec aqua potuisset exire. vnde ille qui vidit testimoniū phibuit: z testimoniū eius est uerum. quia tres sunt qui testimoniū dant in terra: spiritus aqua z sanguis. Quod videlicet christus sit uerus homo ex aīa rōnali z būana carne subsistēs: probat̄ ex eo q̄ spiritū vitale⁸ emisit. z uero corpore, pbat̄: quoniā ex eo sanguis exiuit z aqua. rōnalis quippe aīa nō posset viuificare nisi corpus humanū ex quibus uerus homo consistit. Ceterum sicut fuit uerus spiritus z uerus sanguis: ita proculdubio uera aqua: cū christꝰ sit ueritas: z a ueritate oīs fallacia sit penitus aliena. nam si nō fuisset aqua sed fleuma quod de latere salvatoris exiuit: ille q̄ vidit z testimoniū ueritati phibuit: profecto non aquam sed fleuma dixisset̄: nec in hoc uerum regenerationis sacramentum fuisset ostensum: cum per sacramentū baptismi non regeneremur i fleumate sz i aqua. Neqz per hoc posset uero argumēto probari q̄ in sacramēto eucharistie admiscenda sit aqua vino: si de latere christi nō aqua sed fleuma cū sāguine profluxisset: sed nec uera fuisset figura que super hac re precessit in ueteri testamento: quādo moyses virga percussit silicez: z ex ea nō fleuma sed aqua emanauit. Restat igit̄ ut qualiscūq̄z fuit illa aqua siue naturalis siue miraculosa: siue de nouo diuina virtute creata: siue de cōponētibus ex parte aliqua resoluta proculdubio uera fuit: cū naturaliter possit z compositū in componētia: et elementatū in elementa resolui: quēadmodum uerus extitit sudor ipsius sicut gutte sanguinis decurrentis in terram. Cum autē ad cōpositionem humani corporis quattuor elementa cōcurrant: videlicet terra aqua aer ignis: z ad uegetationem eiusdem corporis quattuor humores cōsimiles illis cōuenīat videlicet sanguis colera fleuma z melancolia: ut ueritatem humani corporis expressius demonstraret vnum ex illis z vnum ex istis ioannes expressit illa que potius ex illis et ex istis: que magis mysterio congruebant: ex elementis aquam et ex humoribus sanguinē. in quib⁹ duobus duo maxime sacramenta redemptionis videlicet z regenerationis elucent.

Idem in concilio generali.

Volentes referimus: q̄ nō solū quidā minores clerici: uerū etiam aliqui ecclesiarum prelati circa cōmessationes supfluas z fabulationes illicitas: ut de alijs taceamus fere medietatem noctis expēdunt: z sonno residuū relinquētes uix ad diurnū concentum auū excitant̄ trāscurrēdo undiqz primua sincopa⁹ matutinū. Sūt z alij q̄ missarum solēnia uix celebrant quater in anno: z quod deterius est interesse conten̄ūt: z si quando dum hec celebrant̄ intersunt chori silentiuz fugientes intendūt exterius collocutiōibus laicox: dūqz auditū ad i debitos sermones effundūt: aures intētas non porigūt ad diuina: hec igitur z similia sub pena⁹ suspensionis penitus inhibemus: districte precipiētes in uirtute obedientie: ut diuinū⁹ officiū nocturnum pariter z diurnum: quātum eis dederit deus studiose celebrēt pariter z deuote. HO no. tertius.

Sane⁹ cum olim: z infra. Ne ꝓpter incuriam sacerdotū diuina idignatio grauius exardescat districte precipiēdo mādam⁹: quat en⁹ a sacerdotib⁹ eucharistia i loco singulari mūdo z signato semp honorifice collata deuote ac fideliter ꝓsumat. Sacerdos uero frequēter doceat plebē suā: ut cum in celebratione missax eleuat̄ hostia salutaris: se reuerēter inclinet⁹: idez faciēs cū eā portat presbyter ad infirmū: quā in decēti habitu suppositio mundo uelamīe ferat: z referat̄ manifeste ac honorifice ante pectus cū omni reuerētia z timore: semper lumine precedēte: cū sit cād⁹ lucis eterne: ut ex hoc apud oēs fides et deuotio augeat̄. Prelati autē buiusmodi mādati punire⁷ nō differāt transgressores: si z ipsi diuinā z nostram uolunt effugere ultionem.

Dē vniuersis ecclesiax prelatis.

Cum creatura non habeat q̄d pro meritis respondeat creatori: z infra. mandamus quatenus nullū in uos torporē negligētie obrepere ꝑmittatis: quo minus z pro ānuersarijs⁸ defūctox z pro festo uel feria tēporū cōgruētia missarū solēnia cōuētualiter celebretis.

Idem.

De referēte: z infra. Cū cuilibz sacerdoti quacūq̄z dignitate prefulgeat: vnam in die celebrare missaz sufficiat⁸: nā z valde est felix qui celebrat digne⁹ vnā. f. tue mandamus. quaten⁹ die cene dñi in ecclesia sipōtina⁶ dūraxat in qua teneris crisma cōficere: missax studeat solēnia celebrare

Idem archiepō ablasen̄.

Ermitosus in tuis partibus inoleuit abusus: videlicet q̄ in maiori quantitate de aqua ponit̄ in sacrificio quā de vino: cū secūdū rōnabilē cōsuetudinē⁴ ecclesie generalis plus in ipso sit de vino quam

punirēt̄ : qui hoc nō seruauerunt: cū pena certa h̄ i statuat̄. s. ō offi. ōleg. ō cāis. z ff. ō iure deli. l. i. i fi. vbicūq̄z. n. pena nō statuit̄ ad arbitriuz iudicis imponitur.

c Cum creatura. ānuersariū dr qō ꝑ ōfūcto fit anno reuoluto a die mortis sue: sz dr hic ānuersariū officium. s. qō fit quotidie ꝑ defunctis: qō facē dīnt sacerdotes q: aie defūctox soluunt̄ aut oīonib⁹ z sacrificijs sacēdotū: aut p̄cib⁹ scōrum aut ieiunijs z elemosynis cognatox. xiii. q. ii. aie defūctox. z q: nescim⁹ qb⁹ ꝑsūt ꝑ oīb⁹ hec fr facienda. e. cā. z. e. q. ii esti memus nisi ꝑ illis quos ꝓstat i mōtali pctō decessisse. xxiii. q. v. placuit. Justi. n. negligētes erāt i officijs mortuox. vñ mādat papa: ut torpē negligētie abiciāt: z missax solēnia celebrēt ꝑ anni uersarijs defūctox q̄tualit̄ z ꝑ festo cū aduenerit: z missa de feriis celebrēt qñ nō ē festū: ita q̄ nō dimittāt officiū mortuox z i cōuētu ñ singularit̄: cū pauc̄is forsitā nolebāt plures missas dicē.

a Et referēte. sufficiat. ō cō se. di. i. suffic̄. z. s. e. ꝓsuluisti. nisi i natiuitate dñi: ut ibi dr.

b Bignevnā. z me li⁹ ē celebrare illā ō die q̄ aliā. s. e. q. dā.

c Sipōtina. archieps sipōtin̄. i die cene dīnt ō antiq̄ ꝓsuetudie ꝓfic̄ tenetur crisma in ecclesia sipōtina: sz idē archiep̄s eod̄ die mane ō ꝓsuetudine accedit ad garganicā ecclesiā: ut recipiat ibi ꝑegrinos ipsi⁹ loci et ibi a clero z populo ipsi⁹ loci celebrat̄ ꝓpeinit̄. vñ sup h̄ iplorauit ꝓsiliū pape. et papa rñdit: q̄ tātū i ecclesia sipōtina i q̄ tenet̄ crisma ꝓficēr debeat celebrare. et sic ē. ar. q̄ missa sit ō sba ꝓfectōis crismatis: sicut dici cōsueuit q̄ sit de sba collationis ordinū. ar. s. de trāsla. inter

d Corpalia. b. Ermitosus. cōsuetudinē. no. q̄

consuetudo attenditur in sacro altaris: sic et consuetudo attenditur i baptismo. de cō. di. iiii. de trina. ⁊ i ipsa missa cōsuetudo metropolitane ecclesie ⁊ in alijs diuinis officijs ab aliis ecclesijs sue ꝓuincie ꝺz obseruari. de cō. di. ii. institutio. ⁊. xii. di. c. vlt. sic ⁊ in matrimonio qnqz attenditur. j. de cog. spi. sup eo. ⁊ i ietumo. j. de obs. ieiu. c. ii. §. i. ⁊ sic ꝺz gnāle ecclesie cōsuetudinē ab oibus eē obseruandā. c. di. ō more. et sic saltē credam⁹ qꝺ hec ꝺsuetudo a sanctis ecclesie pribus fuit instituta. qualdā. n. ꝺsuetudines solus usus approbauit. xi. di. ecclesiastica. ⁊ ita solo usu ā tiquoꝝ patrū ponitur plus de vio qꝺ ō aq̄. Et alia rō possz assignari vinū delectabilius ē ad bibēdū qꝺ aq̄: ⁊ iō ponit plus ō vino qꝺ ō aq̄ nā si plus poneret de aq̄ nō trāsiret ita suauiter: ⁊ ne horro rē gnāret. vñ posset piculū iminere: qz aq̄ malū stomachū facit. ḡre aqua misceaī cū vino. ꝺr. ō. e. cū marthe. §. que sumsti. ad fi. sicut ꝺr de sanguine xp̄i qz sub alia similitudie sanguiné xp̄i bibis ne aliquis horror sit de ꝺse. di. ii. panis.

e ¶ Litteras. confessus ergo ꝓ conuicto hr̄i ꝺz. ō. ꝺsec. cū sup. ⁊. L. e. ti. l. vna.

f ¶ Fermentato. qꝺ quidē nō licet. quia scriptū est: nō in fermento veteri sz i azimis sinceritatis ⁊c. vñ dixit hu. qꝺ si qs cōficeret de fermēto pane i ecclesia occidētali nihil fieret. de cō. di. ii. in sacro.

g ¶ Ligneo. qꝺ non lz. ō cō. di. ii. vasa ꝓpter hoc tñ non minus ꝺficeret: qz olim vasis ligneis cōficiebant sacerdotes. Sz ꝓpter hec⁹ ecclesie Silvester papa octauus istituit: ut vasa argētea eēnt i ecclesia. ut de cō. di. i. vasa ō ere aut aurichalco nō fiat calix: qz ob vini vtutē eruginē pit ⁊ vomitū ꝓuocat: nec hodie ō ligno vel vitro fieri ꝺz. de consec. di. i. calix.

b ¶ Iterās. nō sup his crīmibus sup quib⁹ inquisitio facta fuit: sz sup alijs. j. de accu. ō his. j. de collu. c. vlt. qz cria semel dimissa itez in vltionē venire nō patimur. xxiii. q. iiii. si illic. ⁊ de delicto vnius bois non est sepe querendum. ff. nau. cau. sta. lz. §. vlt.

i ¶ Sine igne. qꝺ fieri nō ꝺz qz legit ignis i altari meo semp ardebit ⁊ ille ignis luxit sub aqua. lxx. ānis qui extinctus fuit antiocho vēdente sacerdotiū iasoni. i. q. i. sicut eunuchus. Itē nec sine aq̄ sacrificare potuit: sz vtrumqz i calice mixtū eē debuit: qz vtrumqz de latere saluatoris exiuit. ō. e. in quadā. ⁊ ō cō. di. ii. c. i. ⁊. ii. alios errores de isto sacro hēs. de cō. di. ii. cum omne crimen.

k ¶ Stulta desipiētia. vñ ei pcendū nō fuit: qz ab aliis querere poterāt. xxxvii. di. §. iii. ⁊ vlt. ⁊. xliii. di. qui ea. ⁊ de cō. di. ii. c. iii. b.

a Si qs immerfit. i. in mergēdo dixerit. i nomie. p. ⁊. f. ⁊c.

b Ego baptizo. Nunquid ꝓnomē ego ē ō ſba hmōi: non: qz plenū generat sensū hec vox baptizo sine h̄ ꝓnomie ego. ar. de cō. di. iiii. rettulerūt. vbi ꝺr si qs ita dicit. baptizo te i noie p. ⁊. fi. ⁊c. baptizat⁹ est: qz erquo baptizare itēdit: ꝓnomē ibi nō pōit.

c ¶ In noie pris. de cō. di. iiii. i synodo multi. ar. ō. di. e. a quodā. sola littera i nomie trinitatis itelligit explicite: ⁊ qꝺ sequit in nomie xp̄i tantū dispositū fuit illud ab apostolis ex cā: ut in ꝓn. baptizarēt in noie xp̄i: in quo v̄bo intelligit vnctus iungens: ⁊ ꝓ quē vngitur. i. pater filius ⁊ spūs sanctus: sed hodie nō seruatur forma illa: tamen si aliquis sic hodie baptizaret sub his verbis baptizatus eēt: licet fieri nō debeat ut dixit io. i illo c. a quodā. hec forma baptismi q̄ hic tradit ē illa q̄ seruat ecclesia suāda ē ⁊ qui omittit hāc formā nihil agit. j. ti. pr. vemēs: saluo eo qꝺ dicit in nomine xp̄i: qz illud intelligit implicite. quod est in ista explicite. Et hoc dicūt quidam dictū fuisse ex cā i ꝓmitiua ecclesia ut ampliaret nomē xp̄i i illo tempore: qꝺ nomē hoies abhorrebant tunc: ⁊ qꝺ tunc implicite dicebat i noie xp̄i: mō explicite ꝺz dici nomini trinitatis sonarum expressis ut dicit i hac decre. alias nicolaus ōce pissz illos quib⁹ rndit illos eē baptizatos qui baptizati erāt i noie trinitatis vl i noie xp̄i tantū in ꝓmitiua ecclesia: ut i actibus apostolorū legit: ut ꝺr in. c. predicto a quodam. vbi hugo manifeste ꝓbat formā que hic tradit: ostendendo cām: q̄re in ꝓmitiua ecclesia tempore apostolorū baptizabant i hac forma i nomine trinitatis sine i noie xp̄i tātū. Et nicolaus in sua respōsiōe quā fecit i. c. a quodā rettulit se ad tēpus ꝓmitiue ecclesie. Dixit hugo. qꝺ de hac forma que hic tradit: nihil ē mutandū. vel diminuendū sm qꝺ notauit de cons. di. iiii. multi. b.

d ¶ Baptizatus. ar. qꝺ vbi aliquid deest de sba eius qꝺ exigit ad esse rei nihil actū ē. ar. i. q. vii. dalbertū. ar. ō. s. ō sacra. nō ite. c. i. ⁊. c. vlt. vbi supplent que emissa erāt: sed illa vnctio nō ē de sba sacramēti.

e d Equib⁹ dubiū. sic de cō. di. iiii. si nulla. ⁊ di. i. solennitates. ⁊. c. ecclesie vel altaria. idem ⁊ i ordie. lxviii. di. p̄sbr̄i quos. ⁊. §. sequenti.

f ¶ Rebaptizo. dicunt quidaz qꝺ si ꝑus fuit baptizatus: eundē caracterē iterare nō ē incōueniens ut reiteret. ar. illi⁹. c. lxviii. di. presbr̄. qꝺ nihil facit ⁊ dicūt simile: qz eadē possessio ex pluribus causis acquirit. ff. de acqui. po. possideri. §. si ex pluribus. sed hoc nō ē vez: qz si ꝑmo baptizatus fuit nihil secō additur: sed ad vocē referr̄ talis reiteratio: ⁊ est signū solūmō qꝺ sit baptizat⁹. ar. ad hoc. lxviii. di. §. qz vo. vbi gra. hoc dic. ar. ¶. ō idi. vi. l. ii. vbi dicit scōaz manumissionez nihil addere vel diminuere. ala.

g m ¶ Maiores. cās. xvii. di. buic sedi. ⁊. xxiiii. q. i. quotiens.

b ¶ Eum. i. petrum.

i ¶ Ne deficiat. ex hoc ꝓz qꝺ ecclesia ñ pōt eē nulla. xxiiii. q. i. pudēda. in fi. vbi aug⁹. hoc ꝓbat ad idē. xxi. di. §. i. ad fi. in v. ego ꝓ te rogaui. ⁊c.

k ¶ Charitas. operit. hec ē ꝑma obiectio hereticoꝝ: qꝺ si nō habuerim⁹ charitatē: et si sanguiné nostrū effuderim⁹ ⁊ nostrā substātiā totā dederimus pauperibus: magis tormēta sunt q̄ corona victorie. i. q. i. vide q̄tū boni. vñ dicitur charitas ē recta volūtas bōis tentis ac pūtib⁹ sp aduersa. ō pe. di. ii. charitas.

l ¶ Circumcisioni. q̄ supplebat vicē baptismi i ꝑuulis q erāt de stirpe abrahe: i aliis āt supplebat fides parentū. de cō. di. iiii. qō apō. ⁊. c. exquo. alias erquo.

m ¶ Circūcidimi. xxviii. q. i. sic. n. circa fi. ꝓ vnā colūnā. v. ecce ego paul⁹. ⁊c.

n ¶ Ex precepto. in veteri testamento.

o ¶ Femine. Sed circūcisio ad feminas nō pertinebat sz offerebanī. xxviii. di. in tēplum: ⁊ ibi nomen imponebat: vnde baptismus generalior est.

p ¶ Peribit de populo. hic colligitur qꝺ per circumcisionem saluabantur i veteri testamento. sic de conse. di. iiii. qꝺ apud. ⁊. c. exquo. Sed ō ō pe. di. i. §. ite ut xp̄s ait i fi. vbi dicitur qꝺ circumcisio data est abrahe in signum iusticie nō i cā iustificationis. sed illud itelligit quo ad ipsū abrahā q tā iustificat⁹ erat ⁊ nō quo ad alios vel exponitur illa littera ⁊ suppletur ibi solum uel tantuz. ber.

q ¶ Non intrabit. de cōse. di. iiii. firmissime.

r ¶ Excludens. immo includit: quoniam sub nomine masculino dum dicit: nisi quis renatus fuerit ⁊c. femina comprehenditur. ff. de verbo. signi. l. i. et

de peni.di.i.si quis cum telo.

s Culpa remittitur.i.originale peccatum.non tñ penitus adhuc est subla tum:sed manet in homine non tamen obest.de conse.di.iiii.c.ii.

t Peruenitur.de conse.di.iiii.per quam.

u Reserauit.de consecra.di.iiii.propie.

x Auctoritatesſ.ſ. iacobi.ſ. charitaſ opit multitudinē ꝛc̄. ꝛ illam in euangelio de pecca trice.dimissa sunt ei ꝛc̄.

y Salus erit. Qui ät non crediderit nec baptizatus fue rit:cōdemnabitur.

z Tota auctoritas.vniformis.n.ꝺz eē cuiuslibet auctis itellectus.ar.xvi.q.vii. ꝛ hoc dicimꝰ.ar.ꝺ.iii.q.iiii.bi qui.

ꝛ Ad aptitudinē. Sicut ꝛ illud ꝓticipiū retinēs: qꝺ ponit i descriptōe matrionij ad aptitudinē nō ad actū referē que bētur.xvii.q.ii.§.i.matri moniū ē contūctio maris ꝛ fe mine idiuiduā vite ꝺsuetudi nē retinēs:itellige q̄uis non retineaī quo ad actū: tñ quo ad aptitudinē retineī: sicut ꝺ sueuit dici de iusticia.ff.de iu sti.ꝛ iu.l.iusticia. ſm q̄ iusti cia est in creatura.

ꝺ Absolute.i.indifferenē.

ꝓ Ex hac solutōe:ꝛ ita ori tur questio ex solutōne:sic.ſ. de vo.ex multa.

a In ꝺsimilibꝰ.ar. q̄ de si milibus simile iudiciū ꝺz eē. ſ.de rescrip.inī ceteras.ꝛ.ſ. de trāsla.inī corpalia.ꝛ.ſ.de re iudi.i cāis.ꝛ.ff.de legi. nō possūt.ꝛ.C.de legi.l.vlti.et ſ.ꝺ cōfir.vti.cū dilecta. quia vbi eadē rō ꝛ idē ius:ut ibi.ꝛ ſ.ti.pri. cū marthe.§.finali.

b Duplex.ꝺ conse. di.iiii. non ex quo.

c Sine ꝺsēsu ꝓtiū.ī.ꝺ re iur. ōis res.ꝛ de cō.di.iiii.filiꝰ di.

d Impfectōis. duplicitatis eni deus aspnatoꝛ ē.xxii.q.v. qui peierare operatus ē.§.ex bis oibus.

e Ex ꝓte.de ꝺse.di.iiii. regenerāte.ꝛ de pe.di.iiii.fūt plu res. Et ē ar.q̄ si aliquis excōi catus est pluribus excōicatōi bus:si absoluatur oio est abso lutus.sed ē ar.ꝺ.ī. de sen.ex. cū ꝓ cā.ii.q.iii.§.ꝓuaricatoꝛ. vsi.si crimia plura. Itē ar.q̄ nihil reputaī actuz: dū aliqd supest ad agendū.vii.q.i. ni hil.ꝛ.xxxviii. di.q̄ ipsis.C. ad sille.l.vlt.ꝛ ar.q̄ sīia non ꝺz ꝓ ꝓte valere ꝛ ꝓ ꝓte nō va lere.ff.famil.hercis.in hoc iu dicio. Itē nō valet ꝓ ꝓte ali quid fieri:nisi id totū fiat.ff. de ꝓcura.i cause.ff.ꝓ derelic to.l.iii.ff.ꝺ trāsac.cum bi. sic nec liberaī pignꝰ ſz de ꝓte de biti sit satisfactū.C.ꝺ distra. pig.q̄diu.ꝛ qui aliqd ꝺz facē faciēdo ꝓ ꝓte nō liberaī.ff.ꝺ vbo.ob.i executionibus.§.pe nul. ꝛ impietas est ab eo qui iustus est dimidiam sperare veniam.ut in prealleg.§.sunt plures.

f Carētia visionis. Parvuli.n.qui sine baptiſmo decedūt:i tenebris manēt. de ꝺ.di.iiii.nulla ꝑter:ꝛ pena illa mitissima ē omniū.de ꝺse.di.iiii. regenerāte:ꝛ tñ sempiterno igne puniunt.di.e.firmissime. Sz mitis ꝺ pena illa carē tia visionis respectu alia ꝛ:ſz moꝛs ꝓpetua dicīt.xxx.q.i.ad limina.

g Propter originale. Sz nōne ꝓpter actuale debeī carētia visionis dei adul to? Quid ergo expedit hic originali dimitti:cū ꝛ si dimittaī:tñ debeī carētia visionis dei ad aliud.ſ.actuale.nā ꝛ vbi aliquid debeī ex pluribꝰ causis : vna remissa:alia petitio restat.vnde qui repudiauit successionē ꝓ vnde liberi:admittiī ad successionē ꝓ vnde cognati.ff.de suc.edic.l.i.§.ſz ꝛ videndū.ꝛ ar.ff.de ser.vrba.prę.si.domus.ar.,p.ꝛ ꝺ.ſ.ꝺ cā pos. pastoralis.ꝛ.ſ.de iudi.examinata. Sz pōt dici q̄ hec rō superficia lis ē:ꝛ ꝑma verioꝛ est:q: deus opus im ꝑfectionis nō novit: quia in baptiſmo oia crima dimittunt.de cōse. di.iiii.regenerante. vel diuersifica: pro actuali reuera debe tur:nō ſolū carētia visionis dei: sed et maiō pena: ꝛ ita nō directe: ſz ꝓ originali debeī tantū carē tia visionis dei dire cte:ꝛ sic nō,ꝓdest dimissio originalis pec cati:cū postea actua le superuenit:tanq̄ maius de quo non penituit: q̄ qui pec cat i vno factus est omnium reus.ī. de re iudi.defleat. Sz ꝑvuli nullum pecca tum habēt actuale: ꝛ ideo nō est simile de amētibus ꝛ doꝛ mientibus qui ori ginali ꝛ actuali gra uantur:ꝛ ideo etiaz originale non tollꝛ tur:quia nō ꝓdest set nec debet proba ri:quo probato non ꝓdest.C.de pro ba.ad probationez. ꝛ.ſ.de offi.dele. cū ꝓtingat.in illa glo. que incipit nota q̄ non debet ꝛc̄.

b Incompassibi lia.argu. q̄ eadem res nō operatur cō trarios effectꝰ.lvii. di.si quis in egritu dine. ꝓsumit enim ibi: q̄ peccata non sint dimissa ei qui ti moꝛe egritudis ba ptizatur que ꝓsūp tio nō tollitur per baptiſmum:cum ba ptiſmus ipsam idu cat vnde non oꝑ ratur bos contrari os effectus. sic eaō res non parit obli gationem ꝛ libera tionem.ff.de solut. qui bominez.§.vlt.

i Per se sortiuntur idest absq; consensu accipientis. aur.

k Ad rem. idest quātum ad solutionem peccatoꝛum.

l Sed ficti. ut.i. questione.i.sicut fi cti.ꝛ de consecrati. di.iiii.solet queri.

m Contrarium.argu. q̄ ad fidem nullus debet compelli inuitus: sed sicut libera voluntate periit ita libero arbitrio conuertatur.xiv.diſtin.de iudeis.ꝛ.c.qui syncera.ꝛ.xxiii.questione.v.ad fidem.arg.contra.xxiii.q.vi.c.i.vbi dicitur q̄ paulus coactus venit ad fidem:sed illud diuino iudicio fuit factum cuius facta ad conse quentiam trabi non debent.spāle in ipso fuit uel ita: paulus perse quebatur fideles:ꝛ inter ipsa flagella mutatus fuit ꝛ factuſ volens xxiii.q.iiii.diſplicet.v.q̄liter paulus ꝛc̄.

n Cõditionaliter volẽs. Et sic coacta voluntas volũtas ĉ.xv.q.i. merito quare. Et ita coactio ꝺditionalis nõ ipedit sacramẽtũ baptismi: ut hic ꝓz: sicut nõ ipedit sacrm ordinis.lxxiiii.di.vbi ista.xlv. di.de iudeis.neqꝫ sacrm matrimonii.xxii.q.iiii.inter cetera.ć.j.de spõ.veniẽs. Talia.n.iuramẽta sine iteritu salutis eterne possunt seruari.ꝑ.de iureiurã.

si vo.ć.c. cũ ꝺtigat. ipedit tñ matrimoniũ spũale.ꝑ.qõ mecã.platum.sꝫ ibi fuit iustus metus mõtis.s.qui cadit i constanté virꝫ:i ꝺdictis vo concoꝝ.non fuit metus qui caderet i cõstãté virꝫ:sꝫ coactio quedaꝫ ꝺditionalis que nõ ipedit matrimoniũ spũale siue carnale:qꝝ ideꝫ cẽt i vtroqꝫ. Sꝫ nũ quid ille qui ꝺditionali coactione recipit ordiné tenet cõtinere? bene videt qꝫ sic: qꝝ coacta voluntas ĉ.xv.q.i.merito.maxime si dicatur qꝫ votũ ẽ ânexũ ordini.xxviii.di.diacon. ć.lxxxiii.di. cuꝫ i ꝓterito? Satis videt qꝫ cõtinere ꝺpellat: qꝝ licet quodãmodo inuitus ordiné susceperit volés tñ fuit.vnde rõe illius indirecte voluntatis cogit cõtinere. Jo.dixit qꝫ ñ cogit: qꝝ integritas corpis res ẽ voti et nõ ꝓcepti. xxxii.q.i integritas.ć.ꝑ. qõ me.ca.platũ.nã cõtinentia nõ ẽ nisi voluntaria.xxxi.di.añ triennũ ć ar.xx.q.iii.ꝑsens clericus.ć sic ordinatus nõ habet priuilegium clericꝰ:sꝫ tñ vult vti eo potest. secus dicit i baptismo: quia illõ est sacramentuꝫ necessitatis:similit nõ valet testamẽtuꝫ eiꝰ qui inuitus testatus est:uel si testes tenentur inuiti.ff.de testa.qui testamento. ꝑ.vltimo.

o Toletani.xlv.di. de iudeis. cuiꝰ vba hec sunt.

p Plus ẽ.sic.j.ꝺ simo.sicut.ć.j. de bomi.petrꝰ.ć.i.q.iiii. quia ꝑsulatus .ar.ć ff.de arbi.nõ cogendũ i fi.ć.C. ꝺ fi.fa. l.i.li.x. simile est i ꝓsonis ꝺiunctis que agere pñt sine mandato.ꝑ.de rescript.nõnulli.ć.c.ex pte.ff.de procura.põponiꝰ ad fi. Sꝫ põ mãdatum non possunt.ff.eo.sed ć be persone.

q Perdurare.si.j.de sen.ex.a nobis.nam semper durare presumitur voluntas nisi probetur mutata.ꝑ.de his que vi metusue cã fi.ꝓ latum.ff.de ꝓba.eũ.qui.ć.ff.de le.ii.l.luciꝰ.i fi.sed quid si qs ab infãta fuit amés:nũquid ꝑdest ei si baptizet? ar.qꝫ sic.ff.de leg.ii. cũ pr̃.ꝑ.surdo:qꝝ ꝓinde habet ac si nũc sit infãs:qꝝ nullo peccato gravat nisi originali.iii.q.ix.indicas. Sed q̃re amens vel dormiẽs nõ recipit sacrm baptismi: ć ille qui coactione absoluta cogitur; cuꝫ in baptismo non requirit intentio baptizati sed baptizãtis.i.q.i. sicut ficti. ć de con.di.iiii.solet. Hec questio quã mouet hic io. soluit ꝓ lrãm:qꝝ amens ć dormiens qui ante catheczumini fuerunt: recipiunt bene sacrm.qui vo semꝫ inuiti fuerunt ć ꝺdixerunt nõ recipiunt. vnde adhuc ꝑsumunt inuiti:ć nemo initus ad fidẽ ꝺpellit.ut dicit in.c.sicut ficti.ć.c.solet. nõ ꝺdicunt:qꝝ illi ore exp̃munt:sꝫ corde dissentiũt:ć iõ sacrm recipiunt: qꝝ ecclesia dare intẽdit. sꝫ tale sacrm nõ ꝓdest ad remissionẽ peccatoꝝ. nisi cũ fictio illa recesserit. de cõ.di.iiii.tunc valere.

r Nõ suscipiũt. Sed quid si excitati sõno ratũ habeãt? nõ ꝓdest:qꝝ nihil recipit:ć iõ nõ est qõ ratum habeat. sed iterum baptizetur.

s Tales.s. catheczminos.

t Obsistentẽ.si.ꝺ ꝺsecra.di. iiii.queris a me.ff.ad sc.consma.si filius.ć.ff.de acqui. beredi.l.ii.§.si bis.

a Debitus.discretio. Sicut inter presẽtatũ ć p̃sẽtãté.ꝑ.de iurepatro. ꝓ tuas. ć inter dantẽ ć recipientẽ.ꝑ. de instit.c.vlti. qꝝ nemo oriri debet a se ipso.xxiii.q.i.didicimus.põt tñ apõ semet ipꝫ emãcipari.ff.ꝺ adopt.si cõsul.

b A ioanne.de cõsec.di.iiii. ꝓ aquã .ć.c. catheczminum.

c Talis.s.iudeus ille.

d Evolasset.de pe.di.vii.c. vlt.vsi. si nullus expectet qñ peccare non poterit.

e Veritas ait.i.q.i.firmissime.

f In carnali.sicut alia ẽ similitudo inter carnalẽ ć spũalẽ gnãtionẽ:ut sicut vir non põt sibi filiũ legitimuꝫ carnalem querere:cuiꝰ vxor mater non sit:ita nec spirituale quin vxõ eiusdem commater sit parentibus illius.xxx.q.iiii.si quis vnus.ć.j.de cogna.spi. martinus bertam.lauren.

g Referant. Natura enim correlatiuorum est:qꝫ simul ñ patiunt̃ se in eodem subiecto ar.xxxv.q.i.c.i.lau.

b Non ut.vbum.i.q.ii.ꝺ trahe.vbi ꝺ hoc. Ista duo necessaria sunt in baptismo aque: secus in baptismo sanguinis uel flamminis. de conse.di.iiii.baptismi vicem. quod dicit verbum:sic intellige:si quis baptizat: ć non dicit in nomine patris ć filij et spiritus sancti: non est baptizatus: quia nec elementum nec verbuꝫ tantum sufficiũt: uel verbum.i.filium quasi diceret: si quis baptizat ć non addit in nomine filij non est baptizatus. de consecrati.di. iiii.in synodo.uel verbum id est forma:quasi diceret: si nõ seruetur forma que traditur.

ꝺ.e.c.i. ć hic non ẽ baptismꝰ.

i Elementum.i.aqua. ć sic non est baptismus sine aqua.

k Veritas ait.de consec.di.iiii.proprie.

l Be elemento.de conse.di.iiii.c.i.ć.i.q.i.c.firmissime. Hic enim exprimit̃ forma baptismi:que si obseruata non fuerit:non est baptismus. de hoc dictuꝫ est supra.eo.c.i.

m Utrunqꝫ.s.aqua ć verbum.

n Licet grecos.reuertentes.de iure enim ecclesia grecoꝝ subiecta ẽ romane ecclesie.xxiii.q.i.rogamus.

distinguũt:qꝫ is qui terroribꝰ atqꝫ supplicijs violenter attrahit̃:et ne detrimentum incurrat: baptismi suscipit sacramentum: talis sicut ć is qui ficte ad baptismũ accedit caracterem suscipit christianitatis ipresſum:ć ipse tanquã cõdicionaliterⁿ uolens: licet absolute non uelit: cogendus est ad obseruantiam fidei christiane: in quo casu debet intelligi decretum concilij toletanº: ubi dicitur qꝫ qui iam pridem ad christianitatem coacti sunt: sicut factuꝫ est temporibus religiosissimi principis sisibuti: quare iam cõstat eos sacramentis diuinis associatos: et baptismi gratiam suscepisse: ć crismate vnctos esse: et corporis dñi extitisse participes: oportet etiam ut fidem quam necessitate susceperunt: tenere coganṫ: ne nomen dñi blasphemetur: ć fides quam susceperunt vilis ac contẽptibilis habeatur. Ille uero qui nũquam cõsentit: sed penitus contradicit: nec rẽ nec caracterem suscipit sacramenti quia plus estᵖ expresse cõtradicere quam minime consentire: sicut nec ille notam alicuius reatus incurrit qui contradicens penitus ć reclamans thurificare idolis cogitur violenter. Dormiẽtes autem et amẽtes si prius quam amentiam incurrerent aut dormirent: in contradictione persisterent: quia in eis ĩtelligitur contradictionis propositus perdurare[q]: si sic fuerint ĩmersi caracterem non suscipiũt sacramenti secus autem si prius catheczmini extitissent: ć habuissent propositus baptizandi: vnde talesᵃ in necessitatis articulo cõsueuit ecclesia baptizare. Tunc ergo caracterem sacramentalis imprimit operatio: cum obicem uoluntatis contrarie non inuenit obsistentemᵗ.

Idem meteñ.epõ.

Debitũ: ć infra. Sane intima sti: qꝫ quidam iudeus in mortis articulo constitutus: cum inter iudeos tantum existeret: in aqua se ipsum ĩmersit dicendo: ego me baptizo in nomĩe patris ć filij ć spũs sancti amen: ć infra. Respõdemꝰ qꝫ inter baptizantem ć baptizatum debet esse discretioᵃ: sicut ex uerbis dñi colligitur dicentis apostolis. baptizate omnes gentes in nomĩe pr̃is ć filij ć spũs sancti. memoratꝰ iudeus ẽ denuo ab alio baptizãdꝰ: ut ostendatur qꝫ alius est qui baptizatur: ć alius qui baptizat. Ad qd̃ etiam designandum qꝫ ipse christꝰ non a seipso sed a ioanneᵇ uoluit baptizari: quanuis si talisᶜ continuo decessisset: ad patriaꝫ protinus euolasset[d] propter sacramenti fidem: et non propter fidei sacramẽtum. In baptismo quippe illa spiritualis generatio celebratur: de qua ueritasᵉ ait: oportet uos nasci denuo: quia nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto: nõ intrabit in regnũ celoꝝ. Sicut ergo in carnaliᶠ generatione qua proles ex viro et femina nascitur: alius est qui carnaliter gignit: ć alius qui carnaliṫ gignit̃. sic in sacramẽtali generatiõe qua soboles ex aqua ć spiritu sãcto renascitur: alius debet esse qui spiritualiter generet: ć alius qui spiritu aliter generetur. Sane cum corpus exterius siue cum corinterius baptizatur: oportet ut utrobiqꝫ paternitas ć filiatio ualeat inueniri: quibus baptizans ć baptizatus ad inuicem referantur[s].

Idem morofieñ.epõ.

Non ut apponés: ć ifra. Postulasti utrum paruuli sint pro christianis habendi: quos in articulo mortis constitutos propter aque penuriam ć absentiam sacerdotis aliquorum simplicitas in caput ac pectus ac inter scapulas pro baptismo saliue conspersione liniuit. Respondemus: qꝫ cũ in baptismo duo semper: videlicet uerbuꝫᵇ et elemẽtumⁱ necessario requirant̃: iuxta quod de uerbo ueritasᵏ ait. eũtes in mundum vniuersum predicate euangelium omni creature: et baptizate omnes gentes in nomĩe patris ć filij ć spiritus sancti. Eademqꝫ dicat de elemẽtoˡ: nisi quis renatus fuerit ex aqua ć spiritu sancto non intrabit in regnum celoꝝ dubitare non debes illos uerum non habere baptismum: in quibꝰ non solum utrumqꝫᵐ predictorum sed eorum alterum est omissum.

In concilio generali.

Licet grecos diebus nostris ad obedientiaꝫ sedis apostolice reuertẽtesⁿ fouere ac honorare uelimus: mores ac ritus eorum in

a Si quis presbyt̃ ordinat⁹ de facto: q̃ q̃ de iure ordinat⁹ nõ ẽ p̃sbyt̃ nõ ẽ cẽsendus. ut.i.q.i. si qs ꝓfugerit. ⁊.c. si qs p ignorãtiã.

b Ordinet̃. Ex hꝫ pz q̃ nullũ ordiné recepit. j.e. veniẽs. q̃ baptism⁹ ẽ tanua omnium sacr̃oꝝ. xxxii. di. §. vex. ⁊. j.e. veniens. si ergo p̃imo ordiné suscepisset: iterum non eẽt ordinãdus. i.q.i. quod quidã. ber.

c Apostolicã. ab origiali. ⁊ ẽt ab actuali peccato ꝺ. ꝺi. iiii. catbecuminũ: sꝫ ꝺ ꝺe. ꝺi. iiii. firmissime. ⁊. xv. q.i. firmissime. i gb⁹ dr̃ q̃ siñ baptismo nullus saluat̃ qꝺ verũ ẽ de eo q̃ põt baptizari ⁊ ñ baptizat̃: iste vo credebat se baptizatũ: ⁊ i fide illa saluat̃ ⁊ iste non cõtẽpsit. Et ẽ triplex baptism⁹. s. flumis flãmis et sãguinis. hꝫ ãt baptismo flãmis inuisibili baptizatus fuit per fidem: quã habuit de baptismo. si. s. ti. p̃oxi. debituꝫ.

d Augustin. put habes de con. di. iiii. baptismi vicẽ. ⁊.c. catbecuminum. ⁊.c. non ꝺubito. alias non ꝺubium.

e Ambrosius. legit̃ beatum ãbrosiũ ꝺixisse ꝺ valẽtiniano: q̃ ꝺũ ꝓperaret ad baptismũ: i itinere decessit vẽtrẽ meũ ꝺoleo q̃ quẽ regeneraturus erã pdidi ille tũ gratiã quã popo scerat ñ amisit laur. Sic g̃ pz q̃ iste p solã fidẽ quã bẽbat ꝺ baptismo salu⁹ ẽ. Iste credebat se sacerdotẽ fuisse: sꝫ non erat i vitate. s. e.c. p̃xi. j.e.c. p̃x. Nunqꝺ ꝓficiebat ⁊ non i vitate: sꝫ quo ad se bñ ꝓficiebat: ⁊ quo ad alios q̃ hꝫ credebãt ⁊ tã q̃ vex sacr̃m ꝓficeret sibi ⁊ fcipiẽtib⁹ ab ipso credo q̃ pficiebat. De hac mã dicitur. s. de elec. ꝺudũ. ii.

f Uniẽs. euãgelii. Ite p mũꝺũ vniuersũ baptizate oẽs gẽtes i noie patris ⁊ filii ⁊ spũs sci: quã bẽs. s. ti. p̃x. nõ ut apponẽs. ⁊.c. ꝺubitũ de conse. di. iiii. proprie.

g Omniũ sacramentorum. xxxii. di. §. verum.

b Supedificari. i.q.i. cũ paulus.

i Per sacr̃m fidei i cui⁹ pceptione gr̃a ꝓferr̃: sec⁹ i sacro mr̃imonij qꝺ ẽ ẽt apud infideles. j. ꝺ ꝺiuoꝝ. gaudem⁹. ⁊. xxvi. di. deide opponit̃. ⁊. s. de trãslatio. c. quãto.

k Sz p fidẽ. quã qs hz ꝺ ipo sacr̃o: hꝫ ipsũ sacr̃m nõ bẽat sꝫ credat se hr̃e. s. eo. c. p̃x. ⁊. s. ti. p̃x. ꝺebitũ ⁊ ita talis baptism⁹ ꝺr̃ baptism⁹ flãmis. idẽ ẽ i baptismo sãguinis: p quẽ saluati sunt innocentes.

l De nouis. i. de sacramẽtis noui testamenti.

m De veteribus. i. de sacr̃is veteris testamenti.

n Coniugii. j. de diuoꝝ. gaudemus. ⁊.c. quanto. ⁊. xxvi. di. deinde.

o A non baptizatis. s. baptismo fluminis sed baptismo flãminis baptizatis: cuꝫ illi quo ad gratiã baptizati itelligãt: ⁊ accipere possunt sacramentum eucharistie.

p Videt̃. sꝫ non ẽ vex q̃ cõferat̃. ut. j. pꝫ. sꝫ allegando ꝺicit hoc.

q In ocilio. apꝺ ꝓpẽdiũ. s. e.c.i. ⁊ hic ponit qõis solutõꝫ quantum cum dño possumus sustinendo: in his tamen illis deferre non uolum⁹ nec debemus que periculum generant animarũ: ⁊ eccle sialtice derogant honestati. Post quaꝫ enim grecoꝝ ecclesia cum quibusdam cõplicibus ⁊ fautoꝝib⁹ suis ab obediẽtia sedis apostolice se subtraxerunt: in tantum greci ceperunt abominari latinos: q̃ inter alia aque in derogationem eorum impie cõmittebant: si quãdo sacerꝺotes latini super eorum celebrassent altaria: non prius ipsi sacrificabant in ipsis: quam ea tanquaꝫ per hoc inquinata lauissent baptizatos etiã a latinis ipsi greci rebaptizare ausu temerario p̃sumebant: ⁊ ad huc sicut accepimus quidam hoc agere non uerentur. Uolẽtes igit̃ tantum scandalum ab ecclesia dei ammouere: sacro suadẽte concilio ꝺistricte p̃cipimus: ut talia de cetero non p̃sumant: conformantes se tanquam filij obedientie sacrosã cte romane ecclesie matri sue: ut sit vnum ouile ⁊ vnus pastoꝝ. Si quis autem tale quid p̃sũpserit: excõicationis mucrone percussus: ab omni officio ⁊ beneficio ecclesiastico ꝺeponatur.

De presbytero nõ baptizato.

Ex concilio apud compend.

Si quis presbyter ordinat⁹ deprehẽderit se non esse baptizatum: baptizetur: et iterum ordinetur.

Anno. iij. epõ cremonen̄.

Apostolicã sedem consulere decreuisti: ⁊ infra. Inquisi. ⁊. t. r. presbyterũ quem sine vnda baptismatis extremũ diem clausisse significasti: quia in sancte matris ecclesie fide: ⁊ christi nominis cõfessione perseuerauit: ab originali pec cato solutum ⁊ celestis patrie gaudium esse adeptum asserimus incũctanter. Lege super. viij. libũ Augu. de ciuitate dei: ubi inter cetera legitur. baptismus inuisibiliter ministratur: quem non cõtemptus religionis: sed terminus necessitatis excludit. Librum etiam beati ambrosij de obitu ualẽtiniani idẽ asserẽtis reuolue. Sopitis igitur questionibus doctorũ patrum sentẽtiã teneas: ⁊ in ecclesia tua iuges p̃ces hostiasq̃ deo offerri iubeas, p presbytero memorato.

Anno. iij. ferrarien̄. epõ.

Uniẽs ad apo. se. j. latoꝝ p̃e. nobis exposuit: q̃ cũ ad gradum sacerꝺotij ascendisset: cõperit tandem q̃ non fuerit secundũ formam euangelij baptizatus: vnde nos eum rite fecimus baptizari.

Cũq̃ super ordinibus fuisset diutius disputatũ: quiꝺã in eam declinauerũt sẽtentiã: ut cum baptism⁹ sit fũdamentũ omniũ sacramẽtoꝝ ante susceptionẽ baptismi non suscipiatur aliud sacramentũ: quoniam ubi fundamentũ non est: superedificari non potest. Porro econtra videri posset. Nam cuꝫ quis non solum per sacramentũ fidei: sed p fidez etiã sacramẽti efficiat̃ procul ꝺubio mẽbruꝫ christi: ⁊ qui christũ habet per fidẽ: etiã si baptismũ nõ habeat: habet utiq̃ fũdamentum: p̃eter quod aliud poni non potest quod ẽ christ⁹ iesus: supedificare posse videt̃: sicut salutifera opera sic ⁊ quelibet ecclesiastica sacramẽta: cũ illud nõ sit generaliter uerũ neq̃ de nouis neq̃ de ueteribꝰ sacramẽtis: q̃ baptism⁹ sit fũdamẽtũ illoꝝ: quoniã ⁊ sacramẽtũ cõiugij ⁊ eucharistie a ñ baptizatis recipi põt. Preterea sacramẽtũ ordinis nõ solũ põtificalis sꝫ sacerꝺotalis etiã ⁊ leuitici ex institutiõe sua p̃cessit baptismũ: p qꝺ forsitan vr̃ q̃ ante baptismũ huiusmoꝺi ordines posset rite ꝓferri: maxie bis qui baptizari ꝺebũtur. Quia vo in cõcilio apud ꝓpẽdiũ legit̃ cõstitutũ: q̃ si quis i presbyterũ ordinat⁹ deprehẽderit se ñ eẽ baptizatũ: baptizet̃ ⁊ iterũ ordiet̃: nos circa latoꝝ p̃e sentiũ in hoc ꝺubitabili casu qꝺ tutius est sequẽtes mãdam⁹: quatenꝰ ipsũ p singulos ordies usq̃ ad sacerꝺotiũ pmouere, pcures ⁊ pmittas eũ i sacerꝺotio mistrare: q̃ nõ itelligit iteratũ quod ambigit esse factũ: nec male de sacramẽto sentit cũ illud nõ religiõis ptẽptus: sꝫ articulus necessitatis excludit: ⁊ certe de illo qui natus de christiãis parẽtib⁹ iter christianos ẽ fideliter cõuersat⁹: tã violẽter p̃sumit q̃ fuerit baptizat⁹: ut hec p̃sũptio p̃o certitudiẽ sit habẽda: donec euidẽtissimis forsitan argumẽtis contrarium probaretur.

De custodia eucharistie crismatis ⁊ aliox sacramentox.

Anno. iij. in concilio generali.

Statuim⁹: ut in cũctis ecclesijs crisma ⁊ eucharistia sub fideli custodia claubus adhibitis cõseruentur ne possit ad illa temeraria manus extẽdi ad aliqua horribilia uel nefaria exercenda. Si uero is ad quẽ spectat custodia: ea incaute reliquerit: tribus mensibus ab officio suspendatur: ⁊ si per eius incuriam aliquid nefandum inde contigerit: grauiori subiacet ultioni.

Item in eodem

r Usq̃ mcluſiue per hoc quod sequitur.

s Ministrare. sꝫ obijcit̃: ille credebat se baptizatum: ⁊ sic hẽbat sacramentũ fidei: ergo fuit ordinatus. ar. s. e.c. p̃ri. ⁊. s. e.c. quare g̃ ordinat̃: cũ p hoc fiat iniuria sacramento. i.q.i. q̃ quiꝺã. hec obiectio non valet: q̃ licꝫ gs hẽat sacramẽtuꝫ p fidẽ q̃cito incipit scire se ñ habere sacramentũ baptismi ⁊ ꝓtẽnit illꝺ recipere: statim amittit sacramentũ fidei: vñ itez ordinat̃: q̃ certus ẽ q̃ non recepat ordines ãte baptismũ. Sꝫ que forma fuabit̃ ꝺ istuꝫ si oio certũ eẽt q̃ nõ fuit baptizat⁹: tũc ꝺmunis forma fuabitur quã hẽs. s. ti. p̃xi. ñ ut apponens. sꝫ si illud ꝺubiũ haberet̃ fuabit̃ forma illa. s. ti. p̃xi. c. i.

t Intelligit̃ iteratũ. sic ꝺ con. di. i. solẽnitates.

u Male. tacita rñsio. videt̃. q. ꝺ. lꝫ ꝺicam⁹ istũ baptizanꝺũ nõ iõ male sentimus ꝺ sacro baptismi: q̃ si aliquis i articulo mortis velit baptizari: nec ẽ qui velit eũ baptizare: ꝓpter hoc nõ min⁹ erit saluus. s. ti. p̃x. ꝺebitũ de cõsecra. ꝺist. iiii. catbecuminũ. cũ illud nõ religionis contẽpt⁹: sed necessitatis articulus impediuit.

x Necessitatis. vel ignorãtie facti que excusat. s. e.c. p̃x.

y Contrarium p̃baretur. nota violẽtam p̃sumptionez admittere probationem in contrarium xxxv. q. vi. extraoꝝꝺinaria. ⁊. xxvii. q. i. nec aliqua. s. ꝺe p ba. proposuisti. ⁊.c. cãm matrimonij.

a Statuimus. fideli custodia. simile. s. de celebra. miss. sane ⁊ per laicos ad infirmos nõ ꝺebet ꝺeferri eucharistie sacramentum sed p̃sbyter hoc facere ꝺebet. de cõse. ꝺi. ii. peruenit vel p ꝺiaconuꝫ si necesse est. xciii. di. p̃sentem. ⁊.c. ꝺiaconos. secundum formam que traꝺitur. s. de cele. missa. sane. §. sacerꝺos vero.

b Brauiori. argu.

q̄ p̄opter culpā tenet quis ad oia illa que sequuntur ex illa culpa. xxxi.q.ii. de neptis. ⁊ i.q.i. placuit. ar. ō. xv.q.i. inebriauerunt lo: b ff. de fur. verū. Jté ar. q̄ qui occasionem dāni dat dānū dedisse videtur. l. vi. sepe. ff. ad. l. aqui. qui occidit. §. in hac. Et hec pena erit ad arbitriū iudicis: exquo nō determinat. s̄. de offi. dele. ō causis.

e Relinqui. ecclesias. in ecclesiis tamen pōt ⁊ dī iudiciū ecclesiasticū exerceri. ii.q. ii. preceptum. sī nō secularia. j. de imu. eccles. c. i.

d Uestimēta. vestimēta ecclesie honesta ⁊ munda dīt et. de conse. di. i. vestimēta.

e In propbanis. i. primatō vestib⁹. Et ita ē ar. q̄ clerici dēt incedere ornati vestibus: dū tū nō ad iactātiā. xxi.q.iii. omnis iactātia: q̄ dissolutos ⁊ fractos vestibus nō recipimus. xli. di. p̄simoniā. ⁊ incōpositio corporis qualitatē indicat mentis. ut dicit. e. di. §. vlti. in fi. nec tamen prohibitas portare dēt s̄. de vi. ⁊ bone. cle. clerici.

a Adiuimus. cū vir. q.d. nō in oi casu: q̄ tūc nō orat ecclesia p̄ eo: cum ebrietas fuerit mortale peccatū: utputa assidua. de p̄secra. di. v. nullus. ⁊. xxv. di. §. alias ea demū. ⁊. xxxv. di. eps. sec⁹ cū ebrietas fuerit veniale peccatū. xxv. di. §. alias. ver. quo tiens.

b In ebrietatib⁹. in ebrietate eni non potuit dimereri. xv. q.ii. sane. ⁊. c. si concupiscentia: ita nec meritū augeri. arg. dic. ⁊. xxii. qōc. iiii. vnusquisq̄.

c Miracula. quonā miracula fiunt q̄nq̄ p̄ malos. i.q. i. teneamus. tō non dī venerari p̄ sācto quisq̄s miracula facit: nisi ab ecclesia romana p̄us fuerit p̄ testes legitimos approbatus. ut hic dic. ⁊. j. c. px. ⁊. s̄. ō testi. venerabili. vbi testes sup̄ vita ⁊ miraculis recipiuntur q̄ quem ipsa reprobat reprobandus ē ⁊ quē approbat approbandus ē. xxiiii. q.i. hec est fides. ⁊ c. quoniam vetus. ⁊. q.ii. sane p̄fertur.

d Um ex eo. venales quod esse non dī q̄ reliquie sanctorum martyrū vel ipsi martyres vendi nō possunt. C. ō sacrosāc. eccles. nemo. q̄ res sacra nō recipit estimationē. ff. ō re. diui. sacra

Relinqui uolum⁹ incōrectiuq̄ quidaz clerici ecclesias sic exponūt supellectilib⁹ p̄priis et etiam alienis: ut potius domus laice quā dei basilice videant: nō cōsiderātes q̄ dīs nō sinebat: ut uas trāsferret p̄ templū. Sūt ⁊ alij qui nō solū ecclesias: dimittūt incultas uerū etiā uasa ministerij ⁊ uestimēta ministrox ac pallas altaris nec nō ⁊ ipsa corporalia tam imūda relinquūt: q̄ interdū aliquib⁹ sūt horroni. Quia uero zelus nos cō. domus dei firmiter p̄hibem⁹: ne huiusmodi suppellectilia in ecclesijs admittant: nisi p̄pter hostiles incursus: aut incēdia repētina: seu alias necessitates urgētes ad eas oporteat haberi refugiū: sic tñ ut necessitate cessāte res i loca p̄stina reportent. Precipim⁹ quoq̄z ut oratoria uasa corporalia ⁊ uestimēta predicta mūda ⁊ nitida cōseruent. Animis enim videt absurdū in sacris sordes negligere que dedecerent etiam in propbanis[c].

De reliquijs ⁊ veneratiōe sāctox.

Alexander. iij.

Aduiuim⁹: q̄ quidā inter uos diabolica fraude decepti hominē quendā in potatione ⁊ ebrietate occisū quasi sanctū more ifideliū uenerant cū[a] vix p̄ talib⁹ inebrietatib⁹[b] p̄mittat orare. Dicit eni apostolus: ebriosi regnum dei nō possidebunt. Illuz ergo nō p̄sumatis decetero colere: cū etiam si per eum miracula[c] fierent: non liceret uobis ipsuz p̄ sancto absq̄z auc. romane ecclesie uenerari.

Uno. iij. in concilio generali. Um ex eo q̄ quidaz sanctox reliquias exponūt uenales[d] et eas passim ostendunt: christiane religioni detractum sit sepius: ne i posterum detrahatur p̄sēti decreto statuimus: ut antique reliquie āmodo extra capsaz nullaten⁹ ostē dantur: nec exponantur uenales: inuentas autem de nouo nemo publice uenerari p̄sumat: nisi prius auctoritate[e] ro. pōtificis fuerint approbate. Prelati nō p̄mittant eos qui ad eox ecclesias causa uenerationis accedunt: uarijs figmentis aut falsis documentis decipi: sicut in plerisq̄z locis occasione questus fieri consueuit.

De obseruatione ieiuniorum.

Innocentius. iij. clericis sancti petri magol.

Ex parte uestra quesitū fuit: utrum si natiuitatē domini uel assumptionē beate marie uel festiuitatē alicuius apostoloz i secūda feria contingerit euenir: die sabbati p̄cedentis uigilia debeat ieiunari ⁊ utz in uigilia beati mathie apostoli sit ieiunium iniungenduz. Ad quod bre. respon. q̄ die sabbati festiuitates p̄libatas secunde ferie precedentis ⁊ beati mathie apostoli debet uigilia ieiunari.

Idem bracbarensi archiepō. Consilium nostrum: ⁊ infra. Lon. me. t. respon. q̄ oium apostolorum[b] uigilie sunt in obseruatione ieiunij celebrande: preter uigilias apostoloz philippi ⁊ iacobi ⁊ beati ioannis euangeliste: quoniam eorum solennitas infra solennitatē paschalem[c] illius autem infra natale domini celebratur. Jeiunium etiam apud nos in aduentu domini agitur. Sanctoruz quoq̄z uigilie quoruz festiuitates oportet secunda feria celebrari: in precedēti[d] sunt sabbato ieiunande. De festiuitate uero beati bartholomei apostoli de cuius celebratione dubietas oritur apud quosdā: respondem⁹ q̄ in boc cōsuetudinē[e] tue regionis obserues: ⁊ infra. Cū autem quesieris: que sit illis penitentia imūgēda qui dieb⁹ quadragesi malibus tempore quo tante famis inedia igruebat q̄ magna pars populi, p̄pter inopiā ānone periret: carnes comedere sunt coacti: respondemus q̄ i tali articulo illos nō credim⁹ puniēdos[f]: preces mī dño, p illis ⁊ cum illis effundas: ne ipsis aliquaten⁹ iputet: q̄ bonax[g] mēti um est ibi timere culpā: ubi culpa minime reperitur. Item de illis qui, p̄pter debilitatē in sabbato[h] carnes sumūt: quod i partib⁹ tuis nullaten⁹ fieri consueuit: cum boc ab alijs molestē feratur: ⁊ oriatur inde illis occasio detrabēdi. Rñdem⁹ q̄ super boc consuetudinē[i] tue regionis facias obseruari: sic tamen quod debilib⁹ ⁊ infirmis sup̄ boc periculū nō emergat. Preterea de illis qui in quadragesima uel alijs ieiunijs solēnibus infirmant ⁊ petunt sibi esum carniū indulgeri[k]: respondemus: q̄ cum non subiaceat legi necessitas desideriū infirmox cū urgens necessitas exigit suppor tare potes ⁊ debes: ut maius periculum[m] in eis euitetur

e Auctoritate. ut. s̄. e. c. p̄x. receptis testib⁹ sup̄ vita ⁊ miraculis illi⁹. s̄. ō te. venēabili.

a Ex pte. die sabbati si. j. de v̄. si. quesiuit: sic videt q̄ dies sabbati debeat ḡuituté diei lune. Sz ō dies dominic⁹ qui ē medi⁹ impedit dz illā ḡuituté nā loc⁹ sacer iteruenies impedit illā ḡuituté. ff. ō fui. fuitutes. §. sacer ⁊ mediū p̄diū q̄ nō fuit i fuitute: impedit fuituré. ff. de seruit. rusti. p̄di. qui sella. §. i rusticis. sed istud nō ē fuit⁹: imo ē debitū quoddā. vñ eū nō possit solui vna die dz solui alia. ar. lxxvi. di. ieiunū. v. ⁊ hoc sciendū ē. sic. s̄. de do. ⁊ p̄tu. cū dilecti. ff. de arbit. celsus. §. i. quia ad duo tenet. s. ieiunare vigiliaz apostoli ⁊ ieiunare. vnde si nō pōt ieiunare vigiliā ob reuerentiā diei dominice: ieiunet die sabbati. arg. p̄dicte legis. ⁊. ff. de vsuris. debitor.

b c Consiliū. apostoloz. q oiuz dixit nibil excipit nisi tres vigilias que sequūt: ergo i oib⁹ alijs ē ieiunādū nisi consuetudo p̄ria sit. ut i. §. p̄x. exquo excipit tātū ō istis ergo de oib⁹ alijs itelligēduz ē: q̄ dicti clausula nō refert ad ea de quib⁹ spāliter cautū est ff. de v̄b. obl. dicti clausula nō obstātibus v̄sib⁹ illis. Petr⁹ ⁊ andreas paulus cū simone iudas. ut ieiunemus nos admonet atq̄z matheus.

c Paschalē inter quā nullū ieiunū necessitatis ē. lxxvi. di. nō āt. nisi rogatōes ⁊ vigilia pētbecostes. de conse. di. iii. rogatiōes.

d In p̄cedēti sabbato. s̄. c. p̄x. ⁊. j. de v̄bo. sig. quesiuit.

e Cōsuetudinē. ar. cōsuetudinē cuiuscunq̄z regionis seruādā. xii. di. illa. s̄. de sepul. certificari. lxxvi. di. utinaz. j. in. e. c. §. itez.

f Puniendos. ⁊ sic necessitas excusat que legē nō dz de con. di. i. sicut. ⁊. j. e. c. §. ultio.

g Bonax. v. di. ad ei⁹. i fi. tñ p̄pter ābiguū duplicitatis pōt talib⁹ p̄nitia imponi. xxiii. q. v. excōicatorum. xxxiiii. q. ii. in lectum.

h In sabbato. que i sabbato p̄medi nō debēt. de cō. di. iii. sabbato. ⁊ arg. xii. di. illa.

i Cōsuetudinem a qua recedi nō debet sine magna cā cū ex boc scādalum generet immo tāq̄ contēptores leguz puniēdi sunt q̄ ō faciunt. xi. di. i bis. si tñ periculum contigerit non est ḡuāda: ut hic dicit iferius: q̄ utilius etiā scādalum nasci p̄mittit: q̄ vitas reliquatur. j. de re. iu. qui scādalizauerit.

k Indulgeri. non ex debito sed ex humanitate.

l Necessitas. de con. di. i. sicut. ⁊. j. de re. iu. quod non est.

m Ut maius piculum. s. mortis sicut oli p̄mittedat dare libellum repudii: ut maius piculum vitaretur. ut. xxxiii. q. ii. si quod uerius.

n Explicari. nec voto. ergo si voto tenent nō debēt comedere carnes: q; q̄ sūt ꝺditōe vouēt: sine ꝺditōe soluāt. xxxii. q. vi. c. vi. q; exquo i voto e missio nihil exceperūt. gnāliť tenēť. ar. ī. ō ꝑuil. q; circa. ť. ff. ō f. vr. p. si fuit⁹.

o Cōsuetudinē. q̄ ꝓ lege ſuari ꝺz. xi. ꝺi. i bis reb⁹. ť. xii. ꝺi. diuturni. ť sic cō suetudo ecclesie gnālis ſuanda ē tāq̄ lex. s̄. de cele. missa. permitiosus.

p Voluerit. imo magis laudādi sūt: q; ea sunt i nr̄is officiis gratiora: que cū lz nobis nō ipendere: gr̄a tm̄ ꝺilectōis ipendim⁹. xxviii. q. i. iā nunc: q; maioris gr̄e ē offerre qō nō debes: q̄ reddere qō teneris. xxxiii. q. v. qui sitit: alias ē sb illo. c. cū saluabiť. q; nemo in necessitatib⁹ liberalis existit. ff. de adimē. le. l. rez legatā. ť ff. de dona. inter vi. ť vxo. si quis ꝓ vxore.

q Veniens. certi ꝺies. ſ. ꝓ masculo. lx. ꝺies. ꝓ femina. lxxx. ꝺi. v. §. i. ť iō ad l̄r̄am hoc fiebat: q; reputabāť īmūde vsq; ad tps illud.

r Intrare voluerit. ꝓhiberi nō debēt: ne pena eis vertatur in culpā. v. ꝺi. si mulier. ť c. ad eius vero. ť. vii. q. i. cum percussio.

s Ex veneratōe. de cō. ꝺi. ii. quotidie: ť q; bonaꝝ mētium ē tē. s̄. ti. ꝑx. ꝺsiliū. §. ii. ť v. ꝺi. ad eiuſ vō concubitum.

a q Vicunq; ad tecta. nā vbi est emolumētū. ibi ꝺz cē on⁹: q; nō ē ferēdus is q lucrū āplectiť: onus āt subire recusat. C. de cad. tol. l. vna. §. ꝓ secūdo. i fi. ť. §. ne āt. vſ. si nec talis: sic ad quē spectat on⁹ ť emolumētū. C. de fur. manifestissimi. §. pe. i fi. sic. s̄. de bis que fi. a ma. par. ca. c. vlt. ť. j. e. de bis. Nam ť ipse fructuari⁹ tenet ad sarta tecta. C. de vsufruc. eū ad quē. ť. ff. e. l. vsufructu legato. i. rūso. i fi. ť. §. hactenus. alias. ē lex ť hoc itelligo cuz q̄rta ad ꝟ deputata nō sufficit. ō q̄ bēſ x. q. iii, vnio. alias si sufficeret non teneretur.

b c Um ꝺicat. tot. sz quot sufficiunt: forte. x. ut. x. q. iii. vnio. vel ēt pauciores dūmō velint ecclesiam dotare. ar. ō con. ꝺi. i. nemo.

c Ueterib⁹. veteres. n. ecclesie ꝓpter novas ledi nō ꝺbt. xvi. q. i. quicūq;. ecclesie tm̄ ō decimis modicū dānuz pnt sustinere. j. c. ꝑx.

d Alioꝝ iniuriā. ar. nullius inopiā releuari cū alterius iactura. xxii. q. ii. ꝑmū. ť. ff. de ꝺ. ide. nā ꝟ a r. xiiii. q. v. deniq;. ar. C. de emē. li. nec auus q; ť si ꝓnceps ꝺcedit alicui edificare i loco publico: ꝟ itelligiť facē si ne dāno alteri⁹. ff. ne qd i lo. pub. l. ii. §. si qs a ꝓncipe. ť. ff. ad treb. sz cū ab herede. ff. ō admi. tu ipuberi. ť. j. e. ad audiētiā. Sic. n. iterꝑtāda sūt bnficia ꝓncipis: ut nō icipiāt ē iniq̄. ff. de vul. ť pu. sub. ex facto. ff. de ꝓto. stip. l. paulus ff. ex q. cau. ma. l. sciēdū. s̄. de vsu pal. ex tuaꝝ. ť. s̄. ō offi. ordi. licet.

e Nutrimētis. de oīb⁹ āt aliis soluēt decias. ergo de istis tāt̄ū ꝓhibenť: q; qō de vno ꝓhibeť de alio ꝺcessū itelligiť. xxv. ꝺi. q̄lis nisi religionē aliquo rū assumerēt tunc gauderent eoꝝ ꝓuilegio. s̄. de sta. mo. recolētes. in fi. ť ar. s̄. de ꝺeci. ex parte. io.

f a Ꝺ audiētiā. magna difficultate. hec ē iusta cā ꝓstituēdi ecclesiā i alteri⁹ prochia ť i ei⁹ ꝑiudiciū: ť ita difficultas aliqd ꝑmittit qō alias ꝓhibeť. simile lxiii. ꝺi. cū lōge. ť. xciii. ꝺi. i. ista. ť. ff. de iudi. si loc⁹. ff. de arbi. si cuz ꝺies. §. si arbiter. ť. C. i qui. cau. bñti tu. da. tu. l. ꝓter late. ť. l. cū ob augmētū. simile. s̄. de rescrip. nōnulli. s̄. de elect. nihil est. §. vlti. ť. vii. q. i. ut tpis qualitas. §. i.

g Conuenienter alias non permitteretur. xvi. q. i quicunq; ecclesie de decimis. s̄. c. ꝑx. xii. q. ii. bone rei.

h Rectoris. rectoris pñtatio ē necessaria: q; ille ē ei subiect⁹. ar. xxiii. ꝺi. q̄ñ l. ꝺi. in capite. ť qō ipsū tāgit approbare ꝺz. s̄. ō tēpo. oz. si archiep⁹ ť. C. de auc. pstā. l. vlt. ť. xvi. q. i. statuimus. ť. s̄. de offi. archi. q; in fi. Sz q̄re pñtatio nō spectat ꝑncipaliť ad pronū: ut. s̄. de iurepa. p totū: pōt ꝺici q; iō spectat ad maiorē ecclesiā: q; in eius ꝑiudiciū fundať alia i ipsi⁹ prochia. vñ quasi quadā ꝺpensatione ꝑsentat cū assensu patroni. ť ꝟ ꝓuidit papa forte ō cōsensu patroni vel pōt ꝺici q; patron⁹ tantū eliget: ť ꝑsentabit electū rectori maiōis ecclesie: qui illū postea ep̄o presentabit ar. xxiii. ꝺi. q̄ñ. sed ꝑmū verius vī. Sz quid si patronus nō cōcordat cū illo rectore? nisi iustam cām ō dictōis ostendat non nocet vel ꝺic q; ābo sť patrōi ť ābo ꝺbt similiter eligere: q; ō bonis vtriusq; dotať ecclesia ť ꝑsbyterus pñtabūt ārchiepo. b.

i Obuētiones. ť ita vī q̄ō ōbeāt brē decimas illi⁹ ville. Sz ō. xvi. q. i. quinq;. ť. c. ecclesie. non sunt ꝺria sz papa ꝟ fecit ex plenitudie ptātis: ť hoc iō q; ꝑter ꝓuēt⁹ illi⁹ ville rector maioris ecclesie poterat ꝺpetenť sustētari: ut. s̄. ꝺī sz epūs ꝟ facē nō possz nisi de ꝺsensu rectoris maioris ecclesie: q; nō pōt iura illius ecclesie ꝺare alteri. s̄. de re. ec. nō ali. c. i. ť ar. xvi. q. vlt. cō stitutū. ť. §. sic duo. Gratian⁹ tm̄ ō dicť vī ut colligiť ex illo §. sic duo a ꝺrio sensu ꝑcedētiū capituloꝝ: lz possz ꝺici q; papa nō itellexit de decimis ꝑdialibus: sed de obuentōibus aliis. ſ. oblationib⁹ ť de psonalib⁹ decimis: que dāť ꝺieb⁹ quib⁹ accedūt ad ecclesiā: ť ex mortuariis ť ꝺsimilibus: q; de iure cōi ꝓceptio decimaꝝ ptinet ad prochialē ecclesiaz. s̄. de ꝺeci. cū in tua. ť si papa ꝺe illis itel

De purificatione post partū.

Vno. iij. armacan̄. epō.

Veniens: ť infra. Licet secundū legem mosayca certi⁹ ꝺies determinati fuissent: quibus mulieres post partum a templi cessaret ingressu: quia tamen lex per moysen data est gratia ť ueritas ꝑ iesum christū facta est. Inqui. t. r. q̄ post quaz vmbra legis euanuit ť illuxit veritas euāgelij: si mulieres post prolē emissam acture gratias ecclesiā intrare uoluerit: nulla pinde peccati mole grauanť: nec ecclesiaꝝ est ei aditus denegāduſ: ne pena illis cō uerti videať in culpā. Si tm̄ ex ueneratione uoluerit aliquādiu abstinere deuotionē earum nō credim⁹ improbandam.

De ecclesijs edificandis uel reparandis.

Ex concilio maguntinen̄.

Vicūq; ecclesiasticū beneficiū habēt: oīno adiuuent ad tecta ecclesie rē staurāda uel ipsas ecclesias emendandas.

e Ex concilio lateran̄.

d Um ꝺicat apostolus: ť infra. Cōstituim⁹: ut ubicūq; tot⁹ si mul leprosi sub cōi vita fuerint congregari: q; ecclesiam cuz cimiterio sibi cōstituere: ť ꝓprio gaudere naleāt presbytero sine ꝓtradictiōe alicuius ꝑmittanť habere. Caucāt tm̄ ut iniurios uteriby⁹ ecclesijs de iure parrochiali nequa quā existāt: qd enim eis pietate cōcediť: ad alioꝝ iniuriā nolum⁹ redūdare.

Statuim⁹ etiā ut de ortis ť nutrimēntis aialiū suoꝝ decias tribuere nō cogāť

Lex. iij. eboracē. archiepō.

Ad audiētiā nostrā noueris ꝑ ueniſſe: q; villa que ꝺr. h. tantū ꝓhibeť ab ecclia prochiali distare ut tpe hiemali cū pluuie iundāt nō possit prochiani sui magna difficultate ipsā adire: vñ nō ualēt congruo tpe ecclesiasticis officijs intēſſe. Quia igiť ꝺca ecclesia ita ꝺiciť redditib⁹ abūdare: q; pret illi⁹ ville ꝑuēt⁹ minister illi⁹ cōueniēter⁹ ualeat substētationē habere. mādam⁹ quaten⁹ si res ita se hz: ecclesiā ibi edifices: ť in ea sacerdotez sublato ap. ob. ad presētationē rectoris ecclesie maioris cū canonico fūdatoris assēsu istituas: ť ad sustētationē suā eiusdē ville obuētiones ecclesi asticas ꝓcepturū. prouidens tm̄ ut cōpetēs in ea bonoꝝ pro facultate loci ecclesie matrici seruet: quod quidē fieri posse vī: cū eiusdē ville ꝺn̄s. xx. acras terre frugifere uelit ad usus sacerdotis cōferre. Si vō persona matricis ecclesie virū idoneū presētare distulerit: uel opus illud uoluerit ipedire: tu nihilominus facias idez opus ad pfectionē deduci: ť virum bonuz ap. ces. dif. instituere nō omittas.

Dem lexonien. epō.

De his qui parrochiales ecclesias habent: duxim⁹ respōdēdum: q; ad reparationē ť istitutionē ecclesiaꝝ cogi debēt cū op⁹ fuerit de bonis que sūt ipsius ecclesie si eis ipsint ꝓferr̄: ut eoꝝ exēplo ceteri iuuēť. Rbanus tertius.

Ad audientiam nostrā ꝑuenit q; tu in ecclesia de qua i epūz uocat⁹ fuisti: regulares canonicos desideras ordinare. inde siquidez est: q; hoc deuotiōi tue auctoritate apostolica idulgemus si tibi epūs dioc̄sanus ꝓsenserit in hac parte.

lexisset bñ exꝑssisz. ar. s̄. ō ꝺeci. ad audiētiā: sicut exꝑssit ō obuētiōibus: exꝑssisset de decimis ar. ꝺ. j. de v̄. sig. cum iter vos.

k Honor. ſ. ut aliquid annuatim in signum subiectionis prestetur ar. s̄. de censi. omnis anima.

l Acras. mensura terre est. ť est vulgare anglox.

m Bistulerit. ť patronus cum eo.

n Moderandū. ad arbitriū episcopi.

o d De his cogi debēt. Si ꝓtē fabrice recipiant. ar. x. q. i. decernimus. ť. q. iii. vnio: imo certe ť sine illa si possunt: ut colligiť. s̄. de bis que fi. a ma. par. ca. c. vlt. ť ar. xii. q. iii. pontifices. ť. s̄. ō testa. cum in officiis. ť. s̄. e. c. i. ubi de hoc.

p Exemplo. qui aliū inuitat ad aliquid faciendū i se ꝺz habere qō ꝑdicat. xxvi. ꝺi. vna tantum. ť. xxv. ꝺi. primū. ť. ff. ō neg. gest. si pupilli. §. ult. ť. ff. de fideiuſ. tutoꝝ. ff. si serui. ven. altius. ť. lxi. ꝺi. miramur. xlii. ꝺi. §. i. ť. xlviii. ꝺi. §. necesse.

a a Ꝺ audientiā. idulgem⁹. Sz quid valet ista idulgēcia cū hoc nō possit sine licētia ꝺioc̄sani: q; ť hoc idē poterat: si tātū licentiā epi habuisset: q̄tū ad hoc paꝝ valet: nisi q; episcop⁹ citius

monebit ad consentiendū: ⁊ si non cōsentiret: facilius cōpelleret. ar. s. de iurepa. nullus. ſz i hoc ꝓdest: q⁹ hoc facere poterit clericis invitis: dūmō eque ibi uel alibi ꝓuideat eis: alias eis iuitis hoc facere nō posset. similis indulgentia c. s. de vsu. pal. ex tuaꝝ. ⁊ est op. ar. q⁹ papa non intēdit alicui facere ꝓiudiciū ꝑ suū priuilegium de hoc no. plura argu.

s. e. cum dicat.

b Ibi. ſz hoc videtur ꝺ ius q⁹ homies diuerse ꝓfessionis i eodē officio nō dēt associari. xvi. q. vl. i nouā. ⁊. s. ꝺ elec. cū cām. ar. s. de postu. c. i. ſi. In ptate isti us epi erit: an velit eis ꝓuidere ibi uel alibi. ſz honesti⁹ est ut eis alibi ꝓuideat ar. est ß q⁹ aliqs pu nit sine culpa: quod cē nō ꝺz. lvi. di. satis puersū. ⁊. xv. q. vlt. inuētū. Et ß quidē regulare ē: ſz hoc facit papa ex ſpāli indulgētia: ut remoueant fauore religiōis c ē sūma rō que ꝓ religione facit. ff. ꝺ rel. ⁊ sūp. fu. sunt ꝑsone: ꝓpē quā multa fiunt que alias ñ fierēt. j. ꝺ apostata. c. ii. ⁊. s. de fi. ꝓcess. c. i.

c Nō possum⁹. sic ꝙ patet q⁹ rei que ñ est nō datē ꝓuilegiū: non. n. ante rō querenda ē q⁹ ꝑsona. ff. de iure codi. gdā referunt. ⁊. ff. cōta. p. di. l. i. ⁊ j. de despō. ipu. ad dissoluēdū. sic rescriptū nō datē ad lites que nondū sunt. s. de rescrip. c. vlt. vbi plures ꝓcor. sint ad hoc. ar. ꝺ. ff. de ser. pr. p̄di. si seruit⁹. §. futuro. Solue illō ꝺriū cū suis concor. ⁊ dic q⁹ futuro edificio non pōt fuitus ꝓstitui: ut sta ti sit fuitus: q⁹ non ē cui fuiat. ſz aliquis pōt obligari ad eaꝝ ꝓstituendā: cuꝝ fuerit edificiū ar. ff. famil. hercis. heredes §. an ea stipulatio.

d Ca. non alienādis. si. xxviii. di. de syracusane. x. q. vl. c. vl. ⁊. s. de re. eccle. non alie. ut sup. sic ⁊ rex in sua coronatōe iurat regni sui iura illibata cōseruare. s. ꝺ iureiurā. itellecto.

e Destitui videret. trepidauit. ubi nō fuit timor. i ß facto videbat ꝓiudiciū fieri ecclesie sue. q⁹ prochiani illi veniebant forte ad ecclesiam suam.

f Iuramenti. iuramentū. n. nō extēdebat ad hunc casū: ſz illi eēnt prochiani sui: exquo populus idigebat. ar. s. de ꝓsti. cū. Ad. ⁊. s. e. ad audientiā. i. nec poterat illō ꝺ iuari iuramētuꝝ sine piculo aiaꝝ ꝑ pter carentiā sacerdotum vnde si ꝓpter epi negligentiā aliqui perirent: imputaret ipsi. xxvi. q. vi. si presbyter. ⁊. c. se.

g Indigenti. ecce cā quare noua pōt constitui ecclesia i ꝓiudiciuꝝ

a Uel alteri⁹ sic. s. e. c. iii. xvi. q. i. ꝓcipim⁹ ⁊. q. vii. ecclesias.

b Ut in domibus. statuimus supple.

c Missus. i. executor uel officialis. vulgare est italice. Placitum. Et ita placita secularia nō sunt i ecclesia tractāda: sed ecclesiastica: sic. ii. q. vlt. c. vlti.

d Hospitium. L. ꝺ epi. ⁊. cle. l. i. i fi. qꝺ quasi ꝺebituꝝ nō ꝺēt hēre: sed charitatiuum hospitium petere possunt a clericis. ad qꝺ tenent verū si clerici seculares i ea adhuc supesse noscūtur: uolum⁹ eis dum vixerit ibi uel alibi necessaria, puideri. Licet autē nobis istātius supplicaris: ut ecclesie predicte confirmationis priuilegiū facerem⁹: tibi non possum⁹ de iure deferre: cum nulli canonici adhuc ibidē existant quibus priuilegiū concedatur.

Celestinus. iij.

Data nos duxit: ⁊ infra. Preterea quia occasiōe iuramēti quod de rebus ecclesie nō alienandis te asseris prestitisse: i locis tui epātus: in quib⁹ populi habitātes oratorijs egere videtur: ne pretextu nouarū ecclesiaꝝ cōmissa tibi ecclesia destitui videretur ecclesias formidas erigere. f. t. mandamus: quatenꝰ illius iuramenti occasiōe nullatenus ꝑmittas: quin populo indigenti sup basilicaꝝ institutiōe studeas salubriter prouidere.

De Immunitate ecclesiaꝝ cimiterij ⁊ rerū ad eas ptinentiū.

Ex synodo ioannis pape.

Ut in domib⁹ ecclesiarū neqꝫ missus neqꝫ comes uel iudex public⁹ uel minister quasi pro cōsuetudine placitum uel hospitiū vendicent: sed in publicis locis domos constituant: in quibus placitum teneant et etiam hospitentur.

Gregorius angnello terracoñ. epō.

Peruenit: ⁊ infra. Fraternitas tua nullum per nostre uel ecclesie sue nomē: aut alio modo excusari a muroꝝ vigilijs patiatur: ſz oēs ad hoc generaliter ꝓpellantur: quatenꝰ cūctis vigilantib⁹ melius ualeat ciuitatis custodia ꝓcurari.

Idem vitali defensori sard.

Indicatū est: ⁊ infra. Dictuꝝ est nobis q⁹ rustici ecclesie rura eius deferentes in priuatoꝝ possessionib⁹ culturaꝝ exhibeāt: quod experientia tua fieri nō ꝑmittat.

Ex concilio laterañ.

e Ꝓ xlii. di. §. i. ⁊. s. de sup. neg. prela. sicut. ⁊. s. de pbē. de monachis.

f Peruenit nullum. de hominibus ecclesie.

g Modo. i. sub hoc ptextu excusari: q⁹ sit homo ecclesie nostre uel sue.

h Omnes. nisi sint senes: ut eo ptextu excusent. L. ꝺ decur. l. vl. li. xii. ⁊. xii. q. ii. ecclesiaꝝ. sed nos ꝺ: sed hoc est spāle.

Non minus: ⁊ infra. In diuersis mūdi partib⁹ cōsules ciuitatis ⁊ rectores: necnō ⁊ alij q⁹ pote statez habere vident: tot onera frequēter iponūt ecclesijs: ut deterioris ꝺditiōis factū ſb eis sacerdotiū videat: quā ſb ꝓbaraōe fuerit: q⁹ legis diuine noticiaꝝ nō hēbat. Ille qdē oīb⁹ alijs fuitum ſbactis sacerdotes ⁊ possessiōes eoꝝ i prestia libratē dimisit: ⁊ eis alimoniā de publico admistrauit: isti ꝺo onera sua fere vniuersa iponunt ecclesiis: et tot āgarijs eas affligūt: ut eis qd' hieremias deplorat cōpetere videat. Princeps ꝓuinciaꝝ fca ē sub tributo. Siue quidē fossata siue expeditiōes seu alia quelibet sibi arbitrent agēda de bōis ecclesiaꝝ: ⁊ clericoꝝ ⁊ pauperū ebristi: usib⁹ deputatis uolūt fere cūcta ꝓpleri: iurisdictionē etiā ⁊ auctoritatē prelatoꝝ ita euacuāt: ut nihil ptātis eis i suis videat hōinib⁹ remānisse. Quocirca sub anathematis districtiōe fieri de cetero talia ꝓhibem⁹: nisi epūs ⁊ clerus tātā nēcitate uel utilitatē aspexerint: ut absq⁹ ulla coactiōe ad releuādas p cōes utilitates uel necessitates: ubi laicoꝝ ñ suppetūt facultates: ſbsidia p ecclesias extimēt cōferenda. Si autē cōsules aut alij de cetero ista ꝓmiserit: ⁊ cōmonitus de sistere noluerit: tā ipsi quā fautores eoꝝ excōicatiōi se nouerit ſbiacere nec cōioni reddant donec satisfacti onē fecerit ꝓpetēte. Lucius. iij.

Cum ecclesia dei ꝺz euāgelicā vitatē dom⁹ oīonis eē dēat nō spelūca latronū aut sāguinis foꝝ: seculares iudices cās ubi de sāguinis effusiōe ⁊ corpali pena agit i ecclesijs uel cimiterijs agitare ſb itmiatiōe anathēatis ꝓhibem⁹. absurdū .n. ē ⁊ crudele ibi iudiciū sāguis exerceri: ubi ē tutela refugij ꝓstituta.

Ino. iij. illustri regi scotie.

Inter alia: ⁊. j. Tuis qōnib⁹. r. iuxta sacroꝝ statuta canonum

b Vigilātib⁹. viciſſim ⁊ successiue: uel ēt si piculū iminz: q⁹ expedit rei pub. plures hre defensores. ff. ꝺ no. oper. nūci. nā reipublice. vicē.

i Iudicatū. rustici. de illis intellige q⁹ glebe sūt astricti: ut recedere ñ possint. L. ꝺ agri. ⁊ cē. cū satis oio. li. xi. de qb⁹ bēs. j. ꝺ iude. multoꝝ. §. i.

k Non min⁹. nō hēbat. et tō min⁹ peccauit. vii a postolus: miſicordiā merui: q⁹ ignorans feci. viii. di. consuetudo. ſz isti excusationem hanc habere non possunt.

l Subactis. i. redactis.

m Angarijs. angarie dicūt ꝓsonalia obsequia ꝓpriis sūptibus ꝓstita: ꝑ angarie ubi ꝑsona seruit sumptib⁹ alienis.

n Sub tributo. arg. q⁹ sacerdotes ⁊ clerici dēt ēe immunes ab oi exactōe secūlāi. xxiii. q. vlt. Quenior. ⁊. §. q̄uis. L. de sa. sāc. ec. l. ad istructiōes. ⁊. l. placet. ⁊. xi. q. i. si tributū. ⁊. xvi. q. i. §. nouaꝝ. ⁊. xi. q. i. sacē dotes. ar. ꝺ. xxiii. q. viii. tributū. ⁊. xi. q. i. magnū. s. ꝺ cē. c. i. i fi.. L. de epi. ⁊ cler. ꝺ bis. ff. ꝺ publi. ⁊ vec. ipatores. so. q̄ vsib⁹ ecclesiasticis deputāt quo ad fūdatōz ecclesiaꝝ ⁊ cimiteriū ⁊ domos ⁊ hortos iuxta positos ūnunia dēt ēe ab oi exactōe: cetera aūt trāseūt cū suo onere ad ecclesiā. arg. s. de censi. c. i. vbi de hoc.

o Tātā necessitatez. ⁊ ita ex arbitrio epi dependet ispicere hāc necessitatē tri aliqd ꝓferre ñ ꝺz nisi sup hoc pus romanus pontifex cōsulat. j. e. aduersus. i. rnso. i fi.

p Relevādas. ꝓferre. n. dēt sic ⁊ alii possessores ad iter faciēdū uel pōtē edificāduz uel pōtē faciēdū vl' rficiēdū i auf. ꝺ eccle. ti. §. ad ß colla. ix. L. de sacrosāc. ec. ad istructōes.

q Cōmoniti. admonitio. n. sp ꝓcedet ꝺz ꝓdictā. xii. q. ii. idigne ⁊ nisi se correxerint p⁹ admonitionē: sūt ipso iure excōicati ut hic dicit: ⁊ fautores ipsoꝝ ⁊ successores ipsoꝝ si ñ satisfecerit. j. mēsē. j. e. aduersus. §. vl. ber.

r Ꝺz ecclesia. Hic ꝙ pp reuerētiā loci nō tractāt cause seculariū i ecclesia. s. e. c. i. sic ⁊ alibi expellūt ꝺ ecclesia. ii. q. vii. accusatio alibi bēs de reuerētia diei vel dei quo cause ēt ex cōsensu ptiū tractari nō possūt. xv. q. iiii. c. i. L. de fer. oēs ⁊ melⁱ⁹. s. ꝺ fer. c. vl.

s Effusione. maxie q⁹ nec alie ciuiles cause. s. e. c. i. secⁿ ꝺ ecclesiasticis. ii. q. ii. ꝓceptū. ⁊ ar. s. de ap. q̄ frōte. Quid ꝙ si alteri ꝑti uel vterq⁹ eēt iterdict⁹ ingressus ecclesie? Rndeo nihilomin⁹ pōt itrare q⁹ iterdictū nō extēdit ad hūc casū. ar. q⁹ ēt p⁹ votū uel iuramentū de carne nō comedēda: comedere ꝺz: ut se purget si eēt suspect⁹. xxx. di. c. vlt. ar. s. de ꝓsti. cū. Ad. ⁊. s. ti. pr. c. vlt. uel tūc cause tractāt extra ecclesiā: ut illic fuer iterdictū: q⁹ nihilomin⁹ valet iudiciū. nec ē ꝓceptū ita q⁹ nō possit alibi tractari q̄ i ecclesia ſz ꝺ honestate dictū ē: ut pp loci reuerētiā forte magis caueant a piuriis ⁊ mendaciis.

t Cimiteriis. que eodē ꝓuilegio gaudent cū ecclesiis. xvii. q. iiii. quisquis. ⁊ c. id cōstituimus. ⁊. s. de cōse. ec. uel alta. consuluisti.

v Anathematis. Non credo q⁹ ipso iure sint excōicati. sed post admonitionem sunt excommunicandi. ber.

x Tutela. sic confugiens ad ecclesiam tutus debet esse: q⁹ est tutela refugii: ut hic dicit. ⁊. j. c. px. ⁊. xvii. q. iiii. diffinuit. ber.

a Inter alia. canonuz. xvii. q. iiii. diffinuit. constituit reum ad ecclesiam

ꝛ.c.metuentes.

b Legum.L.de his qui ad eccle.confu.l.pñti.

c Extrabẽdus.ẽt iudeus dũmõ abſit ſimulatio.L.ỏ his q ad eccle.cõſu.l.i.

d Ad penã.ab oi genere penaꝝ interim ſunt ſecuri.xvii.q.iiii.id ꝓſtituim⁹.

e Puniẽdus.pecuniariter dũtaxat uel alia ſatiſfactione preter penã corpora lem .xvii.q.iiii.reum . ꝛ.c. id cõſtituimus.

f Latro .ut.xvii.q.iiii. ſicut antiquitus.lex tñ plures ꝑſonas excipit i aut.ỏ mã.ꝑn.§. q ſi delinquẽtes . colla.iii.v. neqꝫ vbi homicide adulteri ꝛ raptores virginũ extrabunt ab eccleſia:ſcõm q iſti de quibus hic dr:ſed decret. tãtum duas ꝑſonas extrabit: ut hic ꝛ canon exꝑſſe ꝑſtat imunita tẽ raptoribus virginum.xxxvi.q.i.de raptoribus . ꝛ ſic in caſu iſto derogaꝛ illi aut .per iſta iura oib⁹ alijs imunitatẽ ꝑſtat:niſi i caſu.j.e.c.vlt.pub licos eni latrones cuilibet impune occidere licꝫ ꝛ ſine pecca to.xxiii.q.v.cuꝫ hõ. ꝛ.L. qñ li.vnicuiqꝫ.ſi iudi.ſe vindi.l. i.ꝛ tales famoſi latrones capti i furto i furca ſuſpendunt. ff.de pẽ.capitaliũ.§.famoſoſ. ſed ſi famoſus nõ ẽ:tunc iubetur caſtigari: ſed nec vitã nec mẽbrum pdit.L. de ſer. fur. aut.ſed nouo.vin.

g Depopulator.de iſtis duobus hẽs.L.qñ li.vnicuiqꝫ.l. i.cuius vba hec ſunt.ꝛ.l.ii.

h Canonicas.ſignataſ i pn. decret.

i Cõpellit.xvii.q.iiii.metuẽtes.ꝛ.c.id ꝓſtituim⁹.ꝛ.L.de bis qui ad eccle.ꝓfu.ſi fuus.

k a Auerſus.laterañ.concilũ.ſ.e.nõ min⁹.cui⁹ vba hic inferius ponuntur.

l Excõicationi.ſ.poſt admonitionẽ.ſ.e.nõ minus.

m Propter iprudentiã.ab hꝫ loco vſqꝫ ad finẽ addit predicto conci.lateraneñ.

n Mãdato.ſic.ſ. de procura.conſulnit.

o Tẽpore valiture. Sic ergo pꝫ q ſnia tpe excõicationiſ lata nulla ẽ.j. de bere. excõicamus.§.credẽtes. nec ẽt cõualeſcere põt:ut hic pꝫ: imo ꝛ ſi detegaꝛ poſt ſniam:qz aliquis fuerit publice excõicatus: retractaꝛ ſnia.ſ.de re.iudi. ad ꝓbandum: qz hec exceptio i qualibꝫ ꝓte liꝫ põt opponi.ſ. de excep.exceptionẽ.imo nec ꝓuilegio ipſoruꝫ valent.iii.q. iiii.nullus.

p Infra tẽpus. Et ita ẽ hic ar.qõ index poſt officium depoſitũ cõueniri põt ꝛ hoc iõ qz cõuenit de maleficio qõ omiſit i ipſo officio ſecus ſi conueniret: ex ẽctu:nã adminiſtratores ciuitatũ ꝛ tutores ꝛ curatores cõueniunt ꝓ depoſitũ officium ex ẽctu quẽ fecerunt noie ciuitatis uel pupilli.ff.de admi.re. ad ci.pti.curatores.§.i cum:ꝛ.L.de admi.tu.cũ quedã.ff.de euic.illud.§.i.ſꝫ ex maleficio ouenit depoſito officio.i.q.i.iubemus.ꝛ.l.ſequẽtibuſ ad fi.qõis ꝛ ẽ illa lex.L.ad.l.iul.repe.iubemus.tñ ꝓcurator negotiorũ bene conuenit depoſito officio.ff.de ꝓcuratoribus procurator.qui ꝓ euictione.

q Succeſſorẽ.ꝛ ita delictum ꝑdeceſſoris ꝑiudicat ſucceſſori. ſꝫ hoc nõ ẽ verum:imo ẽ ꝓprium delictum:exquo ipſum nõ purgat qz conſentit: ꝛ ſic incipit eẽ ꝓprium delictum vnde punit eadẽ pena cum ꝑdeceſſore.ſi.ſ.ut li.nõ conteſt.c.i.in fi. Preterea cũ iſte generalis ſucceſſor habeꝛ.vñ ſi ſuccedit i viciuꝫ eadẽ ſnia ligaꝛ.ff.de diuer.ꝛ tẽpo.ꝑſcrip.cũ heres. ꝛ vicia a maioribus ẽcta pdurãt.L.de acqui.poſ.vitia.ff.de acqui.poſ.põnitus.§.i. ꝛ facto actoris ſucceſſio dãnatur heredis.i.q.i.cito turpẽ.tñ iſte ſucceſſor ꝑus cõicauit ei in crimine:ſtatim fuit excõicatus poſt admonitionẽ.j.de ſen.ex.nup.ꝛ.c.ſi concubi. Sed cum ille iudex nõ excõicaꝛ expreſſo noie quare ſtatim nõ trãſit ad ſucceſſorẽ,ſ.de offi.dele.quoniã abbas.ꝛ.ſ.de offi.or.paſtoralis. Rñ.hoc peuenit ex delicto.vnde non deſcendit ſtatim ad alios.xxiiii.q.iii.ſi heres: ſed ꝛ traditiões legum[b] ciuiliũ ita duximus diſtiguẽdũ:q fugiẽs ad eccleſiã aut liber aut ſeruus exiſtit. Si liber quãtũcũqꝫ grauia maleficia ꝑpetrauerit:ñ eſt violẽter ab eccleſia extrabendus[c]:nec inde dãnari debet ad mortẽ uel ad penã[d]:ſꝫ rectores eccleſiaꝝ ſibi obtiere debẽt mẽbra ꝛ vitã. Sup hoc tñ quod inique fecit:eſt alias legitie puniẽd⁹[e] et hoc uerũ eſt niſi public⁹ latro[f] fuerit:uel nocturnus depopulator[g] agroꝝ: q dũ itinera frequẽtata uel publicas ſtratas obſider:aggreſſionis inſidijs ab eccleſia extrabi põt ꝑpunitate nõ preſtita:ſm canõicas[h] ſãctiões. Si vỏ ſeru⁹ fuerit qui cõfugerit ad eccleſiã:poſtquã de ipunitate ſua dñs eius clericis iuramẽtũ preſtitit ad ſuitiũ dñi ſui redire cõpellit[i] etiã inuit⁹:alioquin a dño poterit occupari.

Idem in concilio generali.

Auerſus cõſules ꝛ rectores ciuitatũ uel alios q eccleſias ꝛ eccleſiaſticos viros tallijs ſeu collectis ꝛ exactionib⁹ alijs aggrauaꝛ nitunt:uolẽs imũitati eccleſiaſtice lateran[k].cõciliũ ꝓuidere:preſũptionẽ huiuſmodi ſub anathematis diſtrictiõe,phibuit trãſgreſſores ꝛ fautores eorũ excõicationi[l] ſubiacere precepit:donec ſatiſfactionẽ ipẽderint cõpetẽtẽ. Uerũ ſiqñ forte epũs ſimul cũ clericis tantã neceſſitatẽ ꝛ utilitatẽ proſpexerit:ut abſqꝫ ulla coactione ad releuãdas utilitates uel neceſſitates cões:ubi laicoꝝ ñ ſuppetũt facultates:ſubſidia duxerit ꝑ eccleſias ꝓferẽda:predicti laici bũiliter ꝛ deuote recipiãt cũ gratiaꝝ actiõe:,ꝑpter iprudentiaꝫ[m] tñ quoꝝũdã: romanus põtifex prius cõſulaꝛ:cui⁹ inteſt cõib⁹ vtilitatib⁹ ꝓuidere. Quia vỏ nec ſic quorundã malicia cõtra dei eccleſiã cõquieuit:adijcim⁹ ut cõſtitutiões ꝛ ſententie:que a talib⁹ uel de ipſoꝝ mã dato[n] fuerit promulgate:inanes et irrite habeãt:nullo vnquã tẽpore[o] ualiture C Ceterum quia fraus ꝛ dolus alicui patrocinari nõ debẽt: nullus uario decipiaꝛ errore:ut infra tẽpus[p] regiminis ſuſtineat anathema:quaten⁹ poſt illud nõ ſit ad ſatiſfactiõis debitũ ꝓpellẽdus: nã ꝛ ipſũ qui ſatiſfacere recuſauerit:et ſucceſſorem[q] ipſius:niſi ſatiſfecerit infra menſez manere decernim⁹ ecclẽſiaſtica cenſura concluſũ:donec ſatiſfecerit cõpetenter:cum ſuccedat in onere:qui in honore ſubſtituitur. Idem in eodem.

Uia pleriqꝫ prelati:ut procurationez aut ſeruitiũ aliquod impendant legato:uel alij plus extorqueant a ſubditis quam ſoluãt: et in eorum damnis lucra ſectãtes: querũt predam potius quam ſubſidium. In ſubiectis id decetero fieri prohibem⁹:quod ſi quis forte preſũpſerit:ꝛ ſic extorta reſtituat:et tantũdẽ cogaꝛ pauperib⁹[r] elargiri. Superior autem cui fuerit querela depoſita:ſi negligens fuerit in buiuſmodi executiõe ſtatuti:canonice ſubiaceat vltioni.

Rego.iij.aſtoricen.epõ.

Eccleſie in qua diuina myſteria celebrant[s]:licet adhuc nõ extiterit conſecrata: nullo iure priuilegiuꝫ imunitatis adimit[t]:quia obſequijs[u] diuinis dedicata:nulli⁹ eſt temerarijs auſib⁹ ꝓbanãda.

Idem toleta.ꝛ compoſtellano archiepiſcopis.

Imunitatẽ eccleſiaſticã:et infra. Nõnulli ipunitatẽ ſuorũ exceſſuũ ꝑ deſẽſionẽ eccleſie obtinẽ ſperãtes[x]:hõicidia ꝛ mutilationes mẽbroꝝ in ipſis eccleſijs uel eaꝝ cimiterijs cõmittere nõ uerentur: que niſi ꝑ eccleſiã ad quã fugerint crederẽt ſe defẽdi:nullaten⁹ fuerãt cõmiſſuri:ꝛ infra. Cũ in eo in quo deliquit[y] pũiri qs debeat ꝛ fruſtra[z] datur tempus infra quod purget illud vicium quo elapſo: niſi hoc fecerit.preſumitur conſentire.i.q.i.conſtat:quia exquo ſuccedit in honore:dꝫ ſuccedere in onere.ut dicit in fine.

q Uia pauꝑibus. Supra de cenſi,,ꝑcurationes ẽ i fi.vbi dicit q illud dari dꝫ eccleſie:a qua illud accepit:ꝛ hic daꝛ pauperibus. So.hic ignoratur q̃tuꝫ quilibꝫ cõtuliſſet:ꝛ iõ iubetur dari pauperibus:ut dixit io. Sed hec ſolutio nõ ẽ vera. qz ſi cut reſtituit ſic extõta ultra q̃ ỏbuit.ita põt eiſdẽ a quib⁹ recepit:tantũdẽ dare ꝛ ita ñ ẽ vex: qz dicit io.q ignoraꝛ q̃tuꝫ quilibet ꝛtuliſſet:qz ide põt fieri ſcriptura:ꝛ quilibet ſcit q̃ tuꝫ dedit. Unde dicas q illud.c. ,,curationes loquit in alio caſu.ſ.cum prelatus viſitat eccleſiaꝫ ſibi ſubiectaꝫ: ſi tũc exigit plures,,curationes q̃ ſint dies: quibus ibi moratur grauiuſ excedit q̃ i pũi caſu:ꝛ pluſ grauat eccleſiã ꝛ dicit tunc cõmittere crimẽ concuſſionis:vñ poſſet puniri i quadruplum .xviii. di. quontã quod i fi.ꝛ i.q.vii.ſancim⁹.ꝛ.xxiii.q.i.militare.qõ optime dicit hic.qz tanq̃ calũniator. et cõcuſſor tales puniri debẽt. ſed in hoc c. ,,curationes punit illoſ pena dupli. in caſu iſto non ita excedit crimẽ concuſſionis quia a nullo exigit vltra quaꝫ ſoluat: ſed facta coaeruatione plus recipit. Sufficit ergo iſtis ut recipiant qõ vltra dederunt ꝛ ille in penam ſui tantundẽ ſoluat pauperibus. ſi.j. de indeis. ad liberandam.

f e Eccleſie celebrantur.exꝫ videtur q ſi ad huc ibi non ſunt diuina officia celebrata nõ dum gaudeat priuilegio illarum in quibus celebrantur diuina.quia nondum plene dedicata videtur diuinis obſequiis.vnde ſacrilegium ibi non diceret cõmitti:nec dꝫ aſpergi ,ꝑpter hoc:qz nullũ diuinũ officiũ fuit ibi celebratũ.aſpgi tñ dꝫ ſi aliquid turpe ibi factũ ẽ ãte q̃ ibi celebraret.

t Admit:ſic q̃ pꝫ q eccleſia nõ conſecrata eodẽ gaudet ꝑuilegio: quo ꝛ conſecrata rõe diuini officii quo ad ꝑuilegiũ imunitatis .vñ ſi cuiuſcunqꝫ ſeie uel ſanguine fuerit polluta:dꝫ aqua exorcizata lauari anteq̃ celebret in ea.ſ.de cõſe.ec.uel al.c.vlt.ꝛ de ẽ.di.i.eccleſia.ꝛ cõfugiẽtes ad ipſũ ꝑuilegiũ imunitatis ac ſi conſecrata eſſent habebunt.ſ.e.inter alia cum ſuis concor.

u Obſequiis diuinis.quicquid.n.dño ꝓfecraꝛ:ſanctũ ſactoꝝ erit dño.xii.q.ii.nulli licet vnde ad vſus ꝓphanos ꝛ ad humanos redire nõ dꝫ.ſ.de re.pmu.mãcipia.ꝛ.ſ.de re.do.ad hec.

x Admunitatẽ.ſperãtes:nemo.n.ſub ſpe venie peccare debꝫ j.ỏ cle.er.mi.illud.ꝛ ỏ ẽ.di.iiii.qñ quis:qz facilitas venie incẽtiuꝫ tribuit deliq̃ndi.xxiii.q.iiii.ẽ iniuſta.ꝛ.ſ.ỏ vi.ꝛ ho.cle.ut clericoꝝ.

y Delinquit.ſic.ſ.ỏ tẽp.or.litteras.ꝛ.ſ.ỏ iureparrona. paſtoralis cum ſuis concordantiis.

z Fruſtra legis.j.de vſuris qz fruſtra.j.de ſen.ex.in audientia.ff.

de minori. auxilium in fine.

z Quo faciunt se idignos. ⁊ merito q̄ nō ure ad supplicādum ꝺz admitti: ubi ꝓmittere sacrilegiū nō expauit. xvii. q. iiii. frater ⁊ coēps. ⁊. c. se. vnde hoc sūptū fuit. idē dicit lex: quō illis qui i ecclesia scelus studuerunt ꝑpetrare: p̄mittim⁹ aliq̄ auxiliū ex terminis ec clesiasticis iuenire i

legis auxiliū inuocat: qui cōmittit in legem: mandamus quaten⁹ publice nūcietis tales nō debere gaudere īmūitatis priuilegio: quo⁹ faciunt se indignos.

Ne clerici uel monachi secularibus negocijs se imiſceant.

EX concilio maguntino.

ULta sunt negocia secularia: de quibus pauca⁹ perstringamus: ad que pertinet omnis carnalis concupiscentia. Quicquid plus iusto appetit⁵ homo turpe lucruz est munera[c] iniusta accipere: uel etiam dare[d] ꝓ aliquo seculari questu precio aliquem conducere[e] contentiones uel lites[f] uel rixas[g] amare in placitis secularibus[h] disputare: excepta defensione orphanoꝝ[i] aut viduaꝝ conductores[k] secularium rerum aut ꝓcuratores[l] esse: turpis uerbi uel facti esse ioculatorem[m] uel iocuz secularem diligere: aleas[n] amare: ornamentum[o] inconueniens ꝓposito suo querere: in delicijs[p] viuere uel le: gulaz ⁊ ebrietatē sequi: pōdera[q] iniusta uel mēsuras habere: negociū iniustū exercere: nec tamen iustum negocium est contradicendū ꝓpter necessitates diuersas: quia legimus sāctos apostolos[r] negociatos fuisse: ⁊ in regula beati benedicti precipitur prouideri: ꝑ quoꝝ manus negocia monasterij procurentur. Canes[s] ⁊ aues sequi ad uenandū: ⁊ omnibus quibuslibet causis supfluis itereſſe: ecce ⁊ alia et bis similia ministris altaris dñi necnō ⁊ monachis omnino contradicimus. de quibus ait apostolus nemo[t] militans deo implicat se negocijs secularibus.

EUgenius papa luceñ. epō.

a Multa pauca. ut eoruz exēplo oia similia caueant: ⁊ exempli cā pauca sunt exp̄ mēda. xxv. di. §. criminis appellatio. xxiiii. q. v. de ligurib⁹. ⁊. ff. ad. l. aquil. ita vulneratus. §. vlt. sic quod vni dicitur omnibus intelligitur eē dictum. lx. di. miramur. ⁊ de pe. di. nunc autem.

b Appetit. xxxii. q. iiii. origo.

c Munera. xiiii. q. iiii. clerici. ⁊. c. qcūqz. xi. q. iii. nō lz. ⁊. xviii. di. quoniā qdē.

d Dare. xiiii. q. v. nō sane.

e Conducere. ad peccādū q̄ nō licet. xii. q. iiii. si ad peccandū. uel ꝓ seculari questu ꝓhibito clericis: q⁹ nec per se nec per alium licet. lxxxviii. di. negociatorem. ⁊. c. fornicari.

f Lites. xi. q. i. te quidem ⁊ q⁹ criminibus materiam creare noscūtur. C. de iudi. ꝓperandum in p̄n.

g Rixas. lxi. di. §. i. ⁊ in aliis per totum.

h Secularibus. s̄. de postu. clerici.

i Orphanoꝝ. lxxxviii. di. c. i. ⁊ in aliis pluribus. c.

k Cōductores. si tamē cōductori succedunt: bene possunt in conductione remanere. ff. de ꝓcu. l. decurio ar.

l Procuratores in negocijs secularib⁹: sz ꝑ ecclesiasticis p̄ūt i aut. de sci. epis. §. aliū. col. ix. ⁊. xxi. q. iii. credo ⁊ ca. cipriani⁹. ⁊. j. c. ꝓri.

m Ioculatorem. xlvi. di. clericum scurrilem.

n Aleas. xxxv. di. c. i. ⁊ vlt. ⁊ in aut. de sanc. epi. §. interdicimus. coll. ix. ⁊. s̄. de vi. ⁊ ho. cleri. clerici.

o Ornamētū ioueniēs. xxi. q. iiii. c. i. ⁊. ii. ⁊. s̄. de vi. ⁊ ho. cle. cleri.

p In delicijs. xxxv. di. ecclesie princeps.

q Ponderā. s̄. de emp. ⁊ ven. ut mensure.

r Apostolos. paulum. s. xxi. q. i. c. i. in fi.

s Canes. j. de cle. ve. c. i. ⁊. ii. ⁊. lxxxvi. dist. qui venatoribus. ⁊. c. esau. ⁊. aucupatis.

t Nemo militans. xxi. q. iii. c. i. ii. ⁊. iii. ⁊. j. e. sed nec.

SAcerdotibus ⁊ clericis tuis denuncies publice: ne ministri laicoꝝ fiant: nec in rebus eoꝝ ꝓcuratores[u] existant: quod si post modū facere presūpserint: ⁊ occasione ipsius administrationis propter pecuniariā causam deprehendantur in fraude: indignum est eis ab ecclesia[x] subueniri: ꝑ quos constat in ecclesia scandalū generari.

Ex. iij. in concilio turoñ.

NOn magnope ātiqui hostis inuidia: ⁊ infra. Unde nimirū est q⁹ i angelū lucis se more solito trāsfigurās: sub obtētu[y] languētiū fratrū cōsulēdi corporib⁹ et ecclesiastica fideli⁹ ꝓtractādi: regulares quosdā ad legēdas leges ⁊ cōfectiones physicales ponderandas de claustris suis educit. Unde ne occasiōe scie spūales uiri mundanis rursus actionib⁹ inuoluāt: statuim⁹ ut nulli oio post uotū religiōi post factā ⁊ in aliquo loco rligioso ꝓfessionē ad physicā legesue mūdanas legēdas ꝓmittāt exire. Si vo exierit ⁊ ad claustꝝ suū ifra⁹ duoꝝ mēsiuz spariū ñ redierit: sicut excōicati ab oīb⁹ euitēt ⁊ nulla cā si procinii uz pstāt voluerit audiāt. Reuersi aūt i choro capitulo mēsa ⁊ ceteris ultimi fratꝝ existant: ⁊ nisi forte ex misericordia[z] se. ap. ton⁹ spez. ꝓmotiōis amittāt. Dē i scilio latera.

SEd nec ꝓcuratōes villaꝝ[a] aut iurisdictiōes etiam seculares sub aliquib⁹ ꝓcipib⁹ ⁊ secularib⁹ uiris: ut iusticiari⁹ eoꝝ fiat clerico rū quisquā exercere presumat. Si quis autem aduersus hec uenīr tētauerit: q⁹ ꝓtra doctrinam apostoli dicētis: nemo[b] militās deo īplicet se secularib⁹ negocijs: seculariter agit: ab ecclesiastico fiat ministerio

u Sacerdotib⁹. ꝓcuratores. sic. s̄. c. ꝓxi. sacris eni dei sacerdotes vacāt opō tet assidue. xxxi. di. sacerdotibus. ⁊. ff. de ar. non distinguemus. §. tertio.

x Ab ecclesia subueniri. q⁹ se fecerunt indignos veniēdo ꝺ ipsius ꝓhibitionē administrationē secularē recipiēdo: ⁊ frustra legis iplorat auxiliū qui cōmittit in legez. sic. s̄. ti. ꝓx. c. vlt. Et ex hac littera sumunt quidā ar. q⁹ laicus auctoritate huius canonis possit clericū occasione administrationis capere: cessante ꝓuilegio clericali: qō est falsum: q⁹ ꝓhibiti sūt laici clericos auocare a diuinis officiis. xxi. q. iii.. cipriane. ⁊. lxxxviii. di. c. vlt. vnde si contrafecerint nō debent ex delicto ꝓprio ꝺmodum reportare. ar. xvi. q. i. legi. ⁊. ff. ꝺ dona. inter vi. ⁊ vx. l. iii. §. i. ⁊. ff. ꝺ re. iur. nō fraudant. §. nemo. ff. de fur. itaqz fullo. §. sed nemo. ⁊ vnde sūt puniendi. ꝓuilegiū hīe nō debent. xiiii. q. i. didicimus. Intelligo ergo qō tali clerico nō subuenīr ab ecclesia postq̄ legitime admonitus ē: ut ꝫ dic in p̄n. cum ꝓ hoc delicto cōmonitus tertio ab ecclesia sit alienus. si nō desistat. ar. j. de sen. ex. in audientia. Uel verius non dz ei ecclesia subuenire i fraude ꝺmissa in administratione nec pecunia nec alio auxilio cū alias ecclesia teneatur clericos defendere ab oppressionibus laicoꝝ.

y In Quo magno obtētu. ar. q̄ ptextu siue ꝺpēsatō ne boni malū nō ē faciēdū. i. q. i. nō ē putāda. xiiii. q. v. forte. xxvii. q. ii. si tu abstines. et j. de vsur. sup eo. xxxii. q. iiii. sicut sanctus. xxii. q. ii. p̄muz ne qs arbitret. ar. ꝺ. xi. q. iii. q̄ ꝓdecessoꝝ. xxxiii. q. v. tunc saluabit. s̄. de iureiurā. peruenit. So. multiplex est recōpēsatio. Quandoqz enim recōpensat minus malum ut maius euitetur: ⁊ hec cōpensatio penitus inhibetur. xiii. di. quod ait: nisi forte in vna ⁊ eadem persona. xiii. di. c. i. ⁊. ii. ⁊. xxxiii. q. ii. si quod verius. Quandoqz malum compensatur ꝓpter sequelam alicuius boni ut cum quis committit furtum uel rapinam: ut pascat pauperes uel subtrahit debitum vxori causa continentie uel facit contra votum uel contra matrimoniuz ut aliqua efficiatur xp̄iana. omnis talis compensatio inhibetur: ut in p̄mis concor. ⁊. xxx. q. i. nosce. xxxiii. q. v. si dicat. xxxii. q. iii. sic non sunt. quandoqz compensatur damnum corporale ꝓpter bonum spirituale ⁊ hec compensatio ꝓhibetur. lv. di. si euangelica. qñ qz cōpensatur damnum corporale ꝓpter bonū corporale: ut cum femina amittit florem virginitatis. ut ei recōpensēt in fructu sobolis. ꝫ nō reprobat. sz laudat: ut. xxxiii. q. v. tunc saluabit. Quādoqz relaxatio iuris ecclesiastici recompēsat ꝑ acquisitionē aliquoꝝ ⁊ ꝫ similiter admittit. xxiii. q. iiii. ipsa pietas. v. item inquiunt donatiste. Quandoqz illicita communio alicuius recompensatur per acquisitionem plurium. ii. q. i. multi. xi. q. iii. antecessoꝝ quod predecessoꝝ. uel potest dici q̄ primum verum est. secundum sic exponitur. sub compēsatione boni malum non est faciendum. i. illud quod est de genere mali q⁹ alias eēt malū: nisi canonis auctoritate excusaret. ut patet per ꝺtraria signata.

z Infra duorum. verba ista habebis. j. e. c. vlt. ubi de hoc.

a Misericordia no. q⁹ abbates uel epi cū talibus dispēsare non p̄ūt ar. ꝺ. j. de sen. ex. cū illoꝝ in fi. sed hoc ad terrorē alioꝝ ⁊ cautelam statutum fuit. uel quo ad dignitates hoc intelligitur. b.

b SEd nec villaꝝ. xvi. c. i. de p̄nitiū. xxi. q. iii. c. i. ii. ⁊. iii. ⁊. s̄. e. c. i. ii. iii. cuz ꝺcordātiis ibi positis.

b Nemo. s̄. e. c. i. ⁊. xxi. q. iii. c. i. ii. ⁊. iii.

e Districtius. ar. q; dignitas ꝓsone aggrauat peccatū. xxxii. q. v. g videri. s. de iurein. cuz quidā: ubi de hoc t. xi. di. hō christianus. t. xxv. q. i. nulli sane.

d c Clericis. toletano. xxiii. q. vlt. bis a quibus. j. e. sniam. j. d rap. in archiepatu t. xxiiii. q. iii. illud facit.

e Judicent: ꝑ se quidam iudicare non debet prelatus aut clericus quicūqz qui bz iurisdictionē vel ipsemet iferre uel ꝓsiliū dare aut sniam dictare: nec ēt interesse j. e. sniam. q; efficereť irregularis t deponereť. j. de excess. ꝓla. ex litteris. t hic. Debz ergo ꝓlatus habēs iurisdictōm tēporalē ꝓmittere generaliter alicui laico: ut faciat de oibus malefactoribꝰ vindictā. iurta illud homicidas t maleficos nō patiaris viuere. xxiii. q. v. rer debet. si homicidium. qui malos homicidas. quoniam multa licent i genere que nō licent in spē. s. ō of. ordi. si sacerdos. viii. q. i. qd aūt. de ꝓ. di. ii. nō ꝓhibeat: si ex mādato generali aliquos iterficiat non iputareť ei. xxiii. q. v. de occidēdis. ar. ii. q. viii. hortatu oi tēpore. Sed quid si ad eum appellaretur qui delegauit: iterum deleget alii q; per se hoc facere nō debet: ut hic dicit. t. xxiii. q. ult. bis a quibus. j. e. sententiam.

f Prepositi secularī. s. eo. c. pr. t. s. ō vi. t ho. cle. clerici.

g Excōicationi. t sic videť q; sit canon late sententie. s. Si. ti. prori. c. nō minus.

b Ecūdū. cā lucri. Sz cā necessitatis pūt. s. e. c. i. ad fi.

i Firmas. q; susceptōem bz cupiditatis: t q̄si negociatio ē ar. s. e. c. i. hoc itellige suo nomine ut hic dicit fz noie monasterii causa necessitatis licitum est. s. e. c. i. in fine.

k Neqz laici. nullā dispositō nē de rebꝰ ecclesiasticis laici bre debēt. s. ō eta. t q̄li. ex rō ne. qbus obsequēdi manet necessitas nō aučtas impandi. xvi. q. vii. nō placuit. t. c. se. t s. ō ꝓsti. ecclesia. ubi de hoc t

R s. de re. ec. nō alie. c. fi.

l Elatū. remota marie: q; idē ēt si nō apponať: q; in huiusmodi correctionibꝰ non admittit appellatio. s. de appe. reprehēsibilis. t. c. cū spāli. in fi. t. c. ad nostraz.

m Eis electis. i penā illorū. eps eni illud aučte sua facere posset. ar. xvi. q. vi. de lapsis. xviii. q. ii. abbates. sed si non delinquunt eos expellere nō pōt. xvi. q. ult. inučtuz. lvi. di. fatis puersū. nec etiā artiorē regulam potest eis iponere. ar. xxxii. q. i. integritas. s. de eccle. edi. ad audiētiam. ii. item dicitur hic q; uniuersitas delinquere potest. ar. xxv. q. ii. ita nos t. vii. q. i. sicut uir. t. ff. quod me. cā. metum. §. aiaduertendum.

n Inducas. sed qualiter ibi erunt refert qualiter introducantur: t qualiter illi expulsi sint: an in perpetuum an ad tempus: donec illi corrigantur et reuertantur. argu. j. de diuor. gaudemus. C. de pe. l. seruus. et. lxxxi. di. dictuz. et hic in fi. dicitur.

o Impiorum. xxiii. q. vii. quicunqz. et. c. se.

p Seut. sicut clericis in sacris. Sed q̄re isti ꝓhibenť exercere officiū tabellionatus dūtamē abstineāt a seuis scripturis siue sentētiis: dicaś q; isti passim vtebanť officio illo in oibus causis in quocunqz foro: ut habeť i integra. vel verior est illa ratio: officium illud extraneum est ab officio clericoz saltē in ordine sacro. xx. q. iii. eos. q; genus negociationis ē ēt abstinēdo a criminalibꝰ marie si ꝓpetēs beneficia brīt. ar. s. de postu. c. i. Sz nunqd i cā ecclesiastica siue spīali coram ecclesiastico iudice pūt eē tabelliones: vr̄ q; non: q; simpliciter prohibentur. vnde generaliter intelligendum ē ar. xix. di. si roma norum. t. j. de ꝓui. q; circa. ff. de serui. vr̄. p. si fuiꝰ. ar. ꝺ. s. de probati. quoniam. xxvii. q. ii. multoruz.

q Sententiam. sanguinis episcopi non possunt sententias sanguinis ferre. j. de excess. prela. ex litteris. t. s. eo. clericis. ubi de hoc. nec dare consilium nec interesse nec dictare nec scribere sententiam: ut hic dicit t. xxiii. q. iiii. illud. sed aliis debent vices suas committere: ut dictum est. s. e. clericis. t arg. predicti decre. illud. et ii. q. vii. sicut. licet secundum leges non possit delegare: nisi cum iudex necessariam habeat causaz proficiscendi. ff. de offi. eius cui man. ē iurisdic. l. i. sed si interest tantū nunqd propter hoc efficiť irregularis: ut propter hoc ꝺponatur non videtur q; debeat deponi: sed alias debet puniri: q; interfuit contra preceptū buiꝰ canonis.

huiusmodi occasione statuti ecclesijs uel ecclesiasticis personis aliquod presūpserit inferre dispendium: per censurā ec. ꝓescať: nec q̄s quā clericus lr̄as dictet aut scribet pro uindicta sanguinis destinādas unde in curijs principum hec solliciti ꝺo nō clericis fz laicis ꝓmittať Nullꝰ quoqz clericꝰ ruptarijs uel balistarijs aut huiusmodi uiris sanguinum preponať: nec ullam chirurgie artē subdiaconꝰ diaconꝰ uel sacerdos exerceat que adustionē uel icisionē inducit: nec q̄squā purgationi aque feruentis uel frigide seu ferri cādētis ritū cuiuslibet bñdictiōis aut ꝓsecratiōis ipēdat: saluis nihilominꝰ ꝓhibitiōibꝰ de monomachijs siue duellis ante ꝓmulgatis H no. iij.

S Uper specula: t infra. Cōtra religiosas psonas de claustris exeūtes ad audiēdū leges uel physicā. a. predecessoz noster olim statuit in conci. turoñ. ut nisi infra duoru mēsiū spaciū ad claustꝝ rediēr sicut excōicati ab oībꝰ euitētur: t i nulla cā si patrocinū prestare uoluerint: audiantᵉ. reuersi aūt i chorō mēsa capitulo t ceteris ultimi fratꝝ existāt: t nisi forte ex misericordia se. ap. totiꝰ spez amotiōis amittāt Uex q; nōnulli ex talibꝰ ꝓpt quo rūdā opiniones diuersas excusationis aliquid assumebāt nos uolēntes: ut deceteto ipso facto sniaz excōicatiōis incurrāt: districte precipimus t mādamꝰ quatenꝰ tā a dio cesanis t capitulis ipsoꝝ quā a ceteris epis in quoꝝ diocesibꝰ huiusmodi studēt: tales excōicari t predictis pēis obnoxij publice nūciēť Quia vo theologie studiū cupimꝰ āpliari: ut dilatato sui tentorij loco fuiculos suos faciat lōgioresut si fides catholica circūcincta muro ier pugnabili bellatoxˢ quibꝰ resisteť ualeat ascendēt ibꝰ ex aduerso: ad archidiaconos decanos plebanos prepositos cantores t alios clericos personatus habentes: necnon

r Principum. supra eo. clericis. t. c. sed nec.

s Adustionem. ex hoc videtur q; eccle sia penam adustionis infligere non ꝺbet: t sic est contra illud. j. de fal. ad audientiam: ubi videť q; nota cuz ferro cādenti imponitur in fronte: sed illud intelligitur ita q; ad effusionem sanguinis non procedat.

a Super specula. physicam C. de epi. t cle. repetita. t. l. parabolam.

b Censium. a tēpore scientie huiusmodi constitutionis siue publicationis connumerandum: t nisi destiterint ipso iure sententiam excommunicatiōis incurrunt. ut infra sequitur. verba ista que hic ponuntur vsqz ibi: uerū quia: sunt turoñ. concilii. supra eoꝺ non magno.

c Audiātur. tanq̄ ipso iure excommunicati: alias etiam monachi t canoni regulares ab aduocatione repelluntur. s. de postul. c. ii. t xvi. q. i. alia est. placuit. monachi. de presentium. t. xv. questione. ii. c. i. in fi. nisi pro utilitate ecclesie sue abbate nihilominus imperante. ut in predicto. c. monachi.

d Amittant. dic ut. s. e. c. non magno.

e Facto. sic ipso facto negamus deum. xxii. q. v. c. cauete. t ipso facto amittit quis priuilegium suum. sic. s. de vi. t honesta. cleri. c. vl. ubi plures concordan. de hoc.

f Predictis penis. s. q; ꝓmoueri non possunt sine dispensatione a postolice sedis t aliis superius positis.

g Bellatorum. i. predicatorum: qui possunt hereticis resistere auctoritate diuine scripture: qui ꝺ nos surgunt: t ex aduerso ipugnāt nos quos prelati ecclesiarum de sua dioceſi expellere tenentur: i tā tum q; si negligentes extiterint ab administratione remoueantur. j. de here. excōicamus. in fi.

b Presbyteros. ad oēs predictas psonas pena ista extendit etiā si huiusmodi psonatus curā aiaz non habeat qz idē iudiciū est de psonatibus curā aiaruz nō habētibus sicuti de beneficiis curā aiarū habentibus annexā. s. de elec. dudū. ⁊ qp habētes curā aiarum tenent: ps qz qui ad curā aiarū eligit debet pmo ꝓmoueri ad ordiné sacerdotii: alias sit ea ipso iure pua tus. s. de pben. extirpāde. §. qui vo. ⁊ in ꝓpria psona deseruire nisi in duobus casibus ut ibi dr: ⁊ idē iudiciū de psonatibus ⁊ ō habētibus curā aiaz est habendū: ut in predicta decre. dudū. ⁊. s. de pben. ō multa. maior enim ratio est de habētibus curā aiaz qz ō psonatibus nō habētibus curā aiarū Credo qp null⁹ archidiaconus: decanus: plebanus: prepositus: cantor: et nulli qui habēt psonatus ⁊ qui habēt curā aiarū possint audiri leges uel phi sicā pter penā isti⁹ cōstitutōis nulla facta distinctione ex quo tales sunt nisi aliā interptationez sup hoc videre: qz papa nullā adhibuit interpretationez q̄ nec nos adhibere debem⁹. ii. q. v. cōsuluisti. ⁊. s. ō trāsla. inter corporalia sufficit. n. qp ita scriptū est: ut. vi. q. iii. scriptū est in lege. ⁊. ff. q ⁊ a qui. ma. li. l. ꝓperit.

presbyteros[b]: nisi ab[i] his infra spaciū[k] prescriptū destiterint hoc extē di[i] uolum⁹ ⁊ mandam⁹ ⁊ appellatione postposita firmiter obseruari.

i Ab bis. s. legib⁹ uel phisicā de qb⁹ pmissuz est. s.

k Spatiū prescriptū. duoz mensiū cōnumerandoz a tpe publicatōis huius constitutōis: qz ante publicatōez nemo tenet. s. de ǒsti. c. ii. exquo eni cōstitutio publice ꝓmulgata est ⁊ publicata quilibet tenet ad eius obseruantiā post duos mēses. in aut. ut fac. no. ǒsti. circa. pnci. colla. v. xvi. di. quod dicitis. s. de postu. c. i. sed ante nō. ar. xxxii. q. iiii. dixit sara. lxxxii. di. ꝓposuisti. sed cū ista cōstitutio sit iā diu publicata nullus habet excusationē. Sed nūquid epi possunt tales absoluere: credo qp sic: qz cōditor huius ǒstitutōis nō retinuit sibi absolutionē ⁊ ideo alios relicta videt. ī. de sen. ex. nuper. ī. de fal. dura. ⁊. s. de pben. de multa. in fi.

l Extendi. s. premissas penas de quibus supius facta est mētio. s. qp sint excōicati ⁊ in nulla cā patrocinū prestātes audiant: ⁊ ita vr qp isti spem ꝓmotōis amittūt nisi cū eis per sedē apostolicā fuerit dispensatū: sicut dr. s de monachis qz hoc ꝓnomē hoc ostēdit oēs penas supradictas. Sed hoc nō credo qp isti ꝓpter hoc sine dispēsatōe dñi pape ꝓmoueri non possint: ⁊ qp dicit hoc extēdi ꝛc. respicit tantū qō dixit. s. excōicati. ⁊ qp i nulla cā eoz patrocinū admittat qz si hoc voluisset hoc dixisset de istis qō dixit de illis. ar. s. de transla. inter corporalia. s. de deci. ad audientiā. ⁊ pene nō sunt ampliāde siue odia sed potius restringēde. de pe. di. i. pene. ff. de li. et postbu. cū quidā. ff. de bere. insti. l. i. §. vlti. ⁊ illa clausula: nisi forte ex misericordia ꝛc. respicit tantū precedentia ⁊ non subsequentia. ar. s. de appel. inquisitionē. rursus est dicere qp incurrat oēs penas ꝑdictas cū lra hoc expresse dicat: dū dicit hoc extēdi ꝛc. ⁊. s. dū dicit: predictis penis obnoxii. b.

a E francia. lege. i. consuetudine.

b Legibus. i. consuetudinibus.

c Francoz. quā putabat esse de substātia matrionij. ar. xx. q. v. aliter. vbi vr qp matrimoniū omissis solēnitatibus non valeat: sed nō est vez qz illa que dicunt in. c. aliter. potius ad solēnitates referunt que ī seruāde sunt: sed q̄uis non seruent tenet mrionij: qz sol⁹ ǒsensus facit matrimoniū. xxvii. q. ii. sufficiat.

Liber Quartus.

De Sponsalib⁹ ⁊ matrionijs.

Ex concilio triburiensi.

O E francia quidā nobilē mulierez de saxonia lege saxonū duxit i uxorem: uerū quia nō bisdez utūtur legib⁹ [b] saxones et francigene: causatus est qp eā nō sua idest frācoz[c] lege desposauerat dimissaq̄[d] illa aliam supduxit: difficiuit sup hoc sācta synodus: ut ille transgressor euangelice[e] legis subiiciat penitētie: et a secūda cōiuge separet: ⁊ ad priorē redire cogat. Anno. iij. exoñ. epō

P Reterea bi qui de matrimonio contrahendo pure ⁊ sine omni cōditione[f] fidem dederūt: cōmonendi sūt: et modis oibus idu

d Dimissaq̄. qō facere nō debuit aucte sua: ut. xxxiii. q. ii. seculares. xxxv. q. vi. multoz. et si impedimētū manifestū subesset. ī. de diuor. porro.

e Euāgelice legis. qua dr: nullus dimittat uxorē suā excepta cā fornicatōis xxxii. q. i. dixit dñs. ī. e. ex parte.

f Reterea. sine cōditōe. p hoc videt qp solui non possit quia que sine cōditōe ꝓmittunt sine cōditōe soluunt. xxxii. q. vi. c. vi. ⁊. xxii. q. iij. inter cetera.

g Iducēdi. ⁊ etiā cōpellendi si iurassent. ī. e. ex lris. ꝓpter periculū iuramēti. ar. ō ī. e. requisiuit. sed illud soluit ibi. sed contra videtur. ī. e. e. ultimo.

h Noluerint. i. absolute restiterint.

i Deterius. s. adulteriū cuiz scōa: uel qp eam forte interficeret.

k Odio. qz qō quis non diligit facile ptēnit. xx. q. iii. presens clericus. ⁊. xxxi. qōe. ii. §. i. ber.

l Societatē. ff. ꝓ so. l. vez. §. vl. ⁊. l. actōne. §. dicimus.

m Interpositōne fidei. siue p iuramentū etiā qz equipollent. s. de fideius. puenit. ⁊. xxii. q. v. iuramenti.

n Tolerari. Hoc ideo dicit qz exquo nō est ꝓcessum ad matrimoniū ō ria voluntate accedēte possunt se inuicem absoluere ut vr: qz oīs res p quascūiqz cās nascit ꝛc. ī. de reg. iur. oīs res. ⁊. ff. de reg. iur. nihil tā naturale. qz in tali casu fide prestita sine iuramēto subintelligēda est cōditio. s. si in eadē uolūtate pmāserint. ar. s. de iureiuran. quēadmoduz. ⁊. xxii. q. ii. ne quis arbitret. hec fuit opi. ⁊. dicentis: qp hec decre. cōtinebat ius cōe. Hu. dicebat ⁊ bñ qp loquit de cōpatiua ꝓmissione. ut. ī. qui cle. uel vo. c. veniens. qō ⁊ mihi vr: ⁊ loquit dispēsative: ⁊ b apte indicāt ista vba hoc possit in patiētia tolerari ne deterius inde cōtingat. nā multa p patientiā toleram⁹ ꝛc. s. ō pbē. cū iā dudū. alias ō iure mero debēt cōpelli ut fidē siue iuramentū seruarēt de h dr. ī. e. ex lris. ii. b.

o Iuenis. dubia. Sic q̄ pz qp in dubiis semp certius est tenēdū. de pe. di. vii. c. ii. §. itē si. vbi dr tene certū ⁊ dimitte incertū. ⁊. ī. de homi. ad audiētiā. ⁊. xiiii. di. sicut. ⁊ i re dubia certa non pōt ferri sīia. xi. q. iii. graue. ⁊. xxiii. di. habuisse. ⁊. xxxii. q. vi. §. vi. ⁊ insti. de re. di. §. illud quesitū. insti. ō ac. §. curare. Q̄ñqz tñ cū obscura sunt iura ptiū certa ferī sīia. s. ō fi. instru. inter dilectos. in fi. sed non dr dubia res ibi qz actor nō ꝓbauit clare: ⁊ ita ꝓ possessore iudicari debet. Sed quare dicit in his que dubia sunt qz si ex toto ante septēniū ducta fuit ⁊ post. vii. annos non consensit uel ante recessit res nō est dubia sed certa qz non impedit matrionū cū cōsanguinea etiā cū matre. ī. ti. ꝓr. lras. accessit. si post septimū annū ǒsensit spōsalia tenuerūt: ⁊ ita non est res dubia. ī. e. sponsā. ⁊. ī. ti. ꝓri. ǒtinebat. §. si vo. Solu. sic intellige: puella ista post. vii. annos non cōsensit uel nō ǒstabat de consensu qz statim recessit ab eo uel mortua est: vez tñ qz tētauit forsitā qō cōplere nō potuit pre sumit qp erat doli capax siue qz malitia supplebat etatē quo ad spōsalia: sicut supplet malitia quo ad matrionū. ī. ti. ꝓri. de illis. ⁊. c. vi. vñ ꝓpter hoc dubiū qz h plene nō ǒstabat: tū ēt ꝓpter honestatē ecclesie non pōt habere ǒso briā illius. ī. c. ꝓr. ar. alias nō vr qp posset stare illa lra si diceremus qp post vii. annos cōsensit: ut dixit. t. qz sic non esset res dubia.

p Coniunx. i. sponsa.

q Diuidas. ar. ō. xxxv. q. iii. eōrdinaria. so. ibi ex naturalia eā polluit ⁊ nō maritali affectu. hic vo tētauit in naturalibus ⁊ maritali affectu.

r A B audiētiā. qō si ille. hec cōditio nulla fuit qz exquo desponsatur uni fratrū alius eā habere non pōt. xxvii. q. ii. si quis uxorē. ⁊. c. se. nisi forte ante septenniū cōtracta essent spōsalia. ī. ti. ꝓri. lras. ⁊. c. accessit. ⁊. c. duo. pueri. cessante eo qō dr. s. c. ꝓri. xxvii. q. ii. si quis desponsauerit.

s Sponsaz fratris. xxvi. di. §. ioannes. xxvii. q. ii. si quis desponsauerit. ar. ō. viii. q. i. olim. ⁊. ī. de diuor. c. vl. Sol. illud mysticum fuit ⁊ obtinuit in fratre sine sobole defuncto: hodie secus.

t Habere non pōt. Sed videt qp hec rō nulla fuerit quia inter eos nullū obligatoriū vinculū de iure fuit ǒtractū ǒsanguinitate ipedīte qz impossibiliū